عظماء السلف واخبار ملوك الخلف وسميتها بالخزائن ولما كان في بعض ما يذكر فيه من
الامور المخزونة والمطالب التي كنت عليها مصونة فرقت المطالب في مطاوي الكتاب
والجمع ما يتعلق بمقصد واحد في مقام واحد حتى لا يحصل تمام المطلوب الا بعد الانتخاب فاتخذها
باحببي ومتبوعها ونبقها لسفرك وجليسين لحضرك صاحبين لخلواتك انيسين لو
ولا تنسني من الدعاء وهو سامع الدعوات وموضع الرجاء **حديث** قال سيد البشر
الشفيع يوم المحشر عليه صلوات الله الملك الاكبر طوبى لمن انفق ما اكتسبه في غير معصية
وجالس اهل الفقه والحكمة وخالف اهل الذلة والمسكنة طوبى لمن ذلت نفسه وحسنت
خليقته وصلحت سريرته وعزلت عن الناس شره وطوبى لمن انفق الفضل من ماله وامسك
الفضل من قوله **قاعدة** قال الشيخ البهائي في خلاصة الحساب اذا اردت مضروب عدد في
نفسه وفي جميع ما تحته من الاعداد فزد عليه واحدا واضرب المجموع في مربع العدد فنصف الحاصل
هو المطلوب ولا يخفى ان هذه القاعدة تختص بما اذا اردت مضروب العدد في نفسه وفي
جميع ما تحته الى الخمسة وقد خطر ببالي البالي في ليلة الاثنين وعشرين من شهر صفر المظفر
سنة ١٢ **قاعدة** اسهل مما ذكره الشيخ جارية في مضروب العدد في نفسه وفي كل ما تحته
من الاعداد التي تحته سواء كانت منتهية الى الواحد وهي ان تجمع من العدد المنتهي اليه سواء
كان واحدا او غيره الى هذا العدد وتضرب المجموع في العدد فالحاصل هو المطلوب ففي المثال
المذكور وهو التسعة في مفروض الشيخ ضربنا الخمسة والاربعين في العشرة حصل ٤٥٠ وهو المطلوب
معما باسم علي چه نام اوکند در صوامع ملکوت بقدر مرتبه هر يك جا بلند
يعني هر يك از حروف تنها كه ذا وجيم والف است بقدر مرتبه خود ترقى كنند يعني ذا حاد
بعشرات دو ند بين ذا عين مي شود وجيم لام والف يا و از جمع مجموع اسم علي حاصل مي شود

حكاية

حكاية قال الاصمعي دخلت البادية ومعي كيس فيه دنانير فاودعته امرأة من اعرابية فلما طلبته انكرته فقدمتها الى شيخ منهم فاقامت على انكارها فقال شيخ العرب قد علمت انه ليس عليها الا اليمين فقلت اني كنت اعلم انها لا تنكل من اليمين فقلت ايها الشيخ كانك ما سمعت قوله تعالى ولا تقبل لسارقة يمينا ولو حلفت برب العالمينا فقال صدقت ايها الرجل وهددها فاقرت وردت لي مالي ثم التفت الشيخ الي وقال في اي سورة تلك الآية فقلت في قوله تعالى الا هبي بصحنك فاصبحينا ولا تبقي خمور الاندرينا فقال الشيخ سبحان الله لقد كنت اظن انها في انا فتحنا لك فتحا مبينا **حافظ** شاه ترکان سخن مدعیان می شنود شرمی از مظلمهٔ خون سیاوشش باد میتواند شد که مراد خواجه از شاه ترکان قوهٔ عاقلهٔ ملکیه باشد و از مدعیان قوای بهیمیه و سبعیه و شیطانیه و غضبیه و وهمیه باشد [illegible] یعنی شهویه که جنود شیطانند و مراد از سیاوش نفس ناطقهٔ قدسیه باشد که مانند سیاوش از وطن اصلیه خود دور افتاده و از مصاحبت دوستان و هم جنسان خود که ارواح مقدسه مجرده و عقول مجرده هستند بازمانده و بغربت گرفتار شده و خلاصهٔ معنی آنستکه عقل که پادشاه مملکت بدنست تدبیر خود را از دست داده و بفریب لصوص قوای بهیمیه و سبعیه و شیطانیه که بمنزلهٔ مدعیانند مغرور شده و باعث هلاکت نفس قدسیه گردیده ربنا نجنا من ظلمات مضيق الطبيعة برحمتك ورأفتك **مسألة حسابية** اي مربعين يكون التفاضل بينهما زائدا على مضروب مجموع جذريهما في تفاضلهما بواحد وهذا مما يمتحن به المدعون للتدرب في علم الحساب فان الماهر في الفن اذا نظر في لوازم المسئول عنه يعلم استحالته لوجوب مساواة التفاضل بين كل مربعين لمضروب مجموع جذريهما في تفاضلهما **مطايبة** نقل الراغب في المحاضرات انه كان لبعض امراء بغداد بقال له كوتكين اصابه قولنج وامره الطبيب

[margin: هو [illegible]]

بالحقنة فوصفها الى ان قال وتوضع الانبوبة في الاست فانتفخت اوداج الامير وظهرت آثار الغضب
في وجهه فقال في است من تخاف الطبيب قال في است ايها الامير **فائدة عظيمة**
اعلم ان لتخفيف المصائب وتسهيل الشدائد اسبابا اذا تدبرها من اصابته عظم ما هونت
وقعها وقللت تاثيرها فمنها اشعار النفس بما تعلمه من حلول الفناء والمصير الى الانقضاء
وليس للدنيا حال تدوم ولا للمخلوق بقاء معلوم ومنها ان يستشعر ان في كل يوم يمر منها
شطر ويذهب منها جانب حتى ينجلي وانت عنها غافل ونعم ما قال الشاعر تسل عن الغموم [من الهموم]
فليس شيء يقيم وما هو ملك بالمقيم لعل الله ينظر بعد هذا اليك بنظرة منه
رحيم ومنها ان تعلم ان فيما ولي من الرزايا والبلايا ما هو اعظم من رزيته واشد من
بليته ومنها ان تعلم ان طوارق الانسان من دلائل فضله ومحنه من شدائد نبله ومنها ان
يستشعر انه يتناهض من الارتياض بنوائب دهره والارتماض بمصائب عصره واستقامة [صلب عود]
عود وتجارب لا يضر معها رخاء وثباتا لا يتزلزل بعده بكل شدة ومنها التاسي بالانبياء
والاولياء والسلف الصالحين فانه لم يخل احد منهم مدة عمره عن تواتر البلايا وتراكم الرزايا
ومنها ان بازاء كل مصيبة محو سيئة او رفع درجة او غفران ذنب ومنها ان يستشعر نفسه
بانه قد علم بالتجربة ودلت الاخبار وكلمات الاخيار على ان بعد كل مصيبة فرجا وسرورا
وعقيب كل شدة بهجة وراحة كما قال الشاعر در نوميدى بسى اميد است پايان شب
سيه سفيد است ومنها ان يستشعر بان هذه المصيبة نزلت به من خالقه وبارئه الذي
هو العدل الحكيم الرؤوف الرحيم ولا يصدر عنه بالنسبة الى مخلوقه الا ما هو خير لغاية الامر
عقله عاجز عن ادراك خيريته ومنها ان يعلم ان الصبر والرضا في كل مصيبة يوجب اجرا جزيلا
وثوابا كثيرا لا يكاد ان يصل اليه العقول والافهام ومنها ان يستشعر بانه لو لا صبره ورضاه

فاتى امر

فمتی امر بفعل **قاعدة** سنحت بخاطری الفاتر اذا اردت مضاعفة عدد فی نفسه و فی جمیع
ما فوقه الی ای عدد ترید فاجمع هذا العدد الی المنتهی واضرب المجموع فی هذا العدد
فالحاصل هو المطلوب مثلا اذا اردنا ان نضرب الخمسة فی نفسها و فی جمیع ما فوقها الی العشرة ضربنا
الخمسة والاربعین فی الخمسة حصل ٢٢٥ ویجری هذا فی ضرب کل عدد فی اعداد متعددة
متصلة او منفصلة کما لا یخفی **فائدة** یکی از شعرا در کتابی که در علم عروض تالیف
نموده است گفته است که هر که بسرعت تمام چند دفعه پی در پی بگوید خواجه توحید
تجارت کنی الشخص فصیح است **مطایبة** گویند جامی و دیگری این شعر را گفته که
بسکه در جان فگار و چشم بیدارم توئی هر که پیدا می شود از دور پندارم توئی
شخصی در آنجا حاضر بود گفت یا که خری پیدا شود گفت باز پندارم توئی **فائدة**
سر بعد الطعام ولو خطوة ثم بعد الحمام ولو لحظة بل بعد الجماع ولو قطرة **قاعدة**
اگر کسی انگشتری یا چیزی دیگر در یک دست گیرد و خواهی بدانی که در کدام دست است
او را امر کن که از برای دستی که انگشتر دارد یک عدد زوجی بگیرد و از برای دست خالی
یک عدد فردی پس او را امر کن که ضرب کند عدد دست راست را در عدد زوجی و حاصل
را با عدد دست چپ جمع کند پس مجموع اگر فرد باشد انگشتر در دست راست باشد و اگر
زوج باشد در دست چپ باشد **مسئلة** (منه) ای عدد اذا قسم بقسمین یکون
الفضل بینهما نصف الفضل بین نصفه و بین کل منهما وهذا مما یمتحن به المدعون
للتدرب فی علم الحساب والماهر یعلم استحالته لوجوب کون الفضل بین قسمی کل عدد ضعف
الفضل بین نصفه و بین کل من القسمین **قاعدة** قد سنح لی فی ضرب العشری فی العدد
المرکب قاعدة سهلة (منه) وانه تضع صفرا فی یمین هذا العدد و تنقص هذا العدد

المربوع فالحاصل هو المطلوب مثلا اردنا ضرب التسعة في ٢٥ وضعنا صفرا في يمينه فصار ٢٥٠ نقصنا عشره ٢٥ فصار ٢٢٥ وهو معمّا باسم مسعود آنها بهر نثار افشاند دل بر ما
نهاد شمع در بزم تو دود و دش سر بکند شنید بود مراد از آنها نقطهای شین شمع
ومراد از دل میم شمع است ومراد از سر دود دال اولست وبقیه واضح است فائده بدانکه
طریق شناختن چوب بنوس آنستکه چون در آب نداز د فرو رود واگر در آتش نهند
بکداز د و بوی خوش دارد درخت او اکسی ندیده ومنابت او پیدا نیست آب دریا
از جای اورد و مردم او امیگیرند وان بر دو نوع است سیاه وملمع وملمع ان بر دو نوع است
یکنوع ملمعی او بونات سیاه است زرد فام ویکنوع ملمعی او برنات سرخ لاکی است
وسفید صندلی فائدة في استخراج العدد المضمر من اضمر عددين فمر ان يضرب احدهما في
ضعف الاخر وان يزيد على الحاصل مربع المضمر وعلى المجتمع احد المضمر وسله عن المجتمع
فما كان فاطلب اقرب جذر واليه من اسفل ما زاد فهو احد المضمر فاطرحه من جذر الذي
الجذر دونا يبقى هو الاخر والاصل في ذلك ان اقليدس قد برهن ان كل عدد ضرب احدهما
في مثل الاخر وجمع الحاصل الى مربع العدد يكون الحاصل مجذورا جذره مجموع العددين فما
حتى تعرف التقريب مثاله اضمر ٢ و ٣ امرناه بضرب ٢ في ٤ فصار ٢ ثم بان يزيد عليه ٩ فصار
٢٥ وان يزيد عليه ٢ هو احد المضمر طرحناه من ٥ بقي ٣ فهو المضمر الاخر لاادري آتش
افسرده از کار وا مانده ام همرهان رفتند خاکستر نشینم کرده اند شجاع شده اینقدر
گناهم که بیشتر از خجالت نتوانم ایشان بصف گناه کاران نظامی چه داری که سیاه
افلاک چرا کردند گرد مرکز خاک چه میخواهند ازین محل کشید چه میجویند ازین ملبوبند
در این محراب که معبود ما کیست و زاین امد شد مقصود ما چیست چرا امد تا بیست

از صنف

این منقلب نام که گفت این را بجم از ابیات ام همه هستند سرگردان چو پرگار پدید
آرنده خود را خریدار **فائدة** بدان از جمله چیزهایی که دفع سرعت انزال می‌کند از جمله تجربیات
تخم انجره را کوبیده و با پیه بی‌نمک ممزوج کنند و چند دفعه بر قضیب طلا کنند بغایت نافع است

کلام لبعض الحکماء ونعم ما قال من اثبت لنفسه تواضعا فهو المتکبر حقا ووجه ذلک ان التواضع لیس
الا عدم رؤیة النفس فمتی اثبت لنفسك تواضعا فقد اثبت لها رفعة انت تتواضع معها فانت من
المتکبرین **فائدة** اذا اردت ان تعرف قطر کرة مصمتة کانت او مجوفة فان کان بحیث امکن نقلها
وتحریکها فارسم علی سطح مستو مستقیما خطا وضع علی ذلک الخط اللتین من المسماة بالکونیا بحیث
تکونان عمودیتان علی السطح واخرج الکرة من بینهما مماسة لهما فما وقع من الخط مثل قطر الکرة و
ان لم یمکن تحریکها فتنصب مسطرة موازیة للافق وتعلق منها خیطین مستقلتین بشاقولین
بحیث یماسان الکرة فما بین الخطین من المسطرة مثل قطرها وقد خطر ببالی وجه آخر فیما یجری

الشاقول
الکونیا

یمکن تحریکه وما لا یمکن تحریکه وهو ان تطبق خیطا علی غلظتها من عظامها فتقسمه الی اثنین
وعشرین قسما فسبعة اقسام منها هی مثل قطر الکرة **من ظرفاء** مسیلمة الکذاب والزارعات
زرعا والحاصدات حصدا والذاریات ذروا والطاحنات طحنا والعاجنات عجنا فالآکلات
اکلا واضاف الیها بعض الظرفاء والخاریات خریا ومنها الفیل ما الفیل وما ادریك ما
الفیل له ذنب وبیل وخرطوم طویل **فائدة** کل مربع فهو یزید علی حاصل ضرب جذری کل
من المربعین اللذین هما حاشیتاه فی جذر الآخر بواحد مثلا ۹ مربع ۳ والمربعان اللذان فی حاشیته

۴ و ۶ وجه دالاول ۶ و ۳ وجه د الثانی ۶ و حاصل ضرب احدهما فی الاخر ۱۸ و یزید علیه بواحد و ذکر امیر المؤمنین ع استشر اعدائک تعرف من رایهم مقدار عداوتهم و مواضع مقاصدهم **فائده** بدانکه فادزهر حیوانی از شکم بز کوهی گیرند و بغیر از شبانکاره هیچ موضع دیگر حاصل نمی شود و گویند غذای آن گوسفند بادام باشد و فادزهر دیگر از گوسفند سیاه شده و در شام مانند آن می سازند که مشکل توان فرق کرد و امتحان آنکه یا اصلی است یا مصنوعی آنست که سوزن را باتش سرخ کنند و بر آن نهند اگر مصنوعی است چون سوزن در آن فرو رود و دودی سیاه از آن برآید و اگر فادزهر است دود زرد که سوزن را زرد کند برآید و از خواص آنست که چون بر گزیدگی مار طلا کنند در حال درد ساکن شود و از مردن ایمن شود و خواص دیگر بسیار دارد **فائده** طریق شناختن مهره مار آنست که چون بر جامهٔ صوف سیاه بمالند سفید شود و چون مبالغه بمالند آن سیاه شود و سفیدی بماند و آن بر دو نوع است معدنی و حیوانی و حیوانی آن برنگ مار بود خاکستری و می شود که سیاه رنگ باشد و طریق شناختن آن همانست که مذکور شد اما معدنی آن در بوجهی و سیاه رنگ و خاکستری رنگ می شود بشکل نگینی جدول مربع بود و امتحان آنست که چون در میان آب لیمو اندازند در صحن چینی و بعضی آب سرکه نیز گفته اند بحرکت آید و روان گردد و هر دو نوع در خاصیت شریک اند **فائده** بدانکه در ابتدای آنکه طفل آبله بیرون کند هر گاه حنا را باب تر کنند و بر پای وی نهند ایمن باشد از اینکه آبله در چشم او بیرون آید و آن مجربست **لغز** لمؤلفه العاصی بسم الله الرحمن الرحیم بعد الحمد لله الملک الاکبر و الصلوة علی سید البشر و آله شفعاء یوم المحشر یقول الاذل الاحقر ابن محمد محمد ... ذرانی فی الخلوات رفیقا خالیا عن ربقة النفاق و فی المعضلات شفیقا سالکا مسالک الوفاق انیسا ینفث عبادا

الملال

الملال من الخاطر الحزين وجليسا يبين احكام الشرع المبين لنسر مستصحب مر و دال الدهور
والايام وودّه لا يتغير بتغير الشهور والاعوام ذخيرة نافعة ليوم الخلوة ولمعة مضيئة
يرتفع بها حجب الظلمة لا يضعف مداركه وان بلغ الى ارذل العمر اسمه ثلاثي وان كان خماسي
الحروف وهذا غريب لو نقص عنه حرف واحد بقي حرفان وهذا عجيب لو نقص ثالثه عن اوله
بقي اخره ولو نقص رابعه عن اخره بقي اوله لو اسقط طرفاه بقي ما يفهم عنه كل احد مع ذلك
قد يطلب بسعي اشد ولا ثانيه كمال شعوري ونصف اخريه كمال الظهوري لو تساوت

لثلث وله

مراتب حروفه بالتنزل لحصل اول موضع يدخل ثانيه في الاعداد بلا ارتياب ولو طرح
ثالثه وتساوت المراتب بالترقي لعلم عدد دراهم النصاب ولو اسقط اوله لظهرت الجمرة
كثانيه ولو نقص رابعه لكشف البياض كثالثه ومن طرح وسطه يحصل الجماعة الجماع
ومن تصحيف حروفه يظهر الفرج بلا نزاع وله يساوي عدد اقسام الثلث المنصوصة
وثانيه يعادل اقسام الموجودة الممكنة ثانيه جزء لاوله ومع ثالثه جزء لاخره لو طرح
وسطه لكانت البواقي مشتركة ولو زيد على كل منها لكان الجميع متباينة نصف ثانيه
اول عدد يقع فيه التناسب لو زيد على زبره اصغر شطريه على بينته تجد اقرب المربعات
اليه وبحصل عدد ان يكون بينهما التجانب ثانيه عدد تام في الحساب واخره اول عدد
صرح بكماله الكتاب اذا نقصت من اخره ربع يتلوه صار حرفا موصوفا بالكمال مخصوصا
من بين الحروف بمزيد الاجلال لو نقص عن بينته ثلثا اوله يساوي عدد نظام الانسان و
لو نقص عن زبره ثانيه لا ثالثه قد حصل من تقسيمه عدد ان متعادلان لو نقص ثالثه
عن ثانيه بقي عدد الهيلاجات ولو زيد على ثالثه ربع رابعه علم السنوات الكبيبا وله نفسه

صغرى لعطايا ونصف ثمانية مخرج لما يرد اليه كثير من الوصايا والعول بين الاعضاء
الثابتات وخامسة في ذلك من المتوسطات ثمانية يطابق الواجبات من الاغسال و سا
يوافق شهود الحمل والفصال اذا سقطت ثالثة من الاسماء اللازمة التي تبقى عدد
الجمل التي لها محل من الاعراب وان نقصته من عدد الاسماء اللازمة النصب ومن البناء
عدد المبنيات بقي عدد الجمل التي لها من اعراب المحل ثمانية الاجتنابات وان اضفت اليه عدد
الاسماء التي تنصب تارة ولا تنصب اخرى ساوى عدد ما هو عن المتبوعية ممنوع و
بالتابعية اخرى ثم ان هذا الاسم مع كونه خمسة احرف صار ظرفا لعشرين اخر فمنها ما هو
يساوي نصف مجموع حاشيته بالوجهين هذا من الخواص ونصف نصفه عدد شرائط
القصاص اذا النصاب من ضرب وله في اجزاء معلومة واربعة من تضعيف نيره في
بيناته وزيادة ثلثه الخامس الاسم فهو شبيه القوس مع الوتر له لدليل طرح نفسه
اليه سبيل نصفه يعادل القضايا الموجهات ولو نقص عنه عدد لا يتغير في التربيعات
التكعيبات لشاي الموجودة من الكرات ومنها ما هو عار عن الزيادة والنقصان
معدود من حروف الزوايد بثلثة معان لو نقص عنه سبعة بقي ستة وهو نصف مجموع
حاشيته من الاعداد ومع ذلك يزيد عليهما من وجهين باقل الافراد يعادل عدد اقسام
النظم عند الشعراء ولو زيد عليه ثلثة لساوى العقول الطولية التي اثبتها الحكماء
ان اخذت زبره فهو زوج الفرد بلا ارتياب وان عدت بيناته فهو الفرد الاول عند اهل
الحساب مراتب تضاعيف بيوت الشطرنج عن تضعيفه بعد نصفه مع زيادة ثلثه
ظاهرة واعداد الالوف المكررة فيها عن نفسه بينة باهرة اركان الخطايين من تضعيف
نصفه معلومة والمسائل الجبرية من تضعيف ضعيفه مفهومة نصفه يعادل المفردات

عشرين

ونصفه

ونصفه الاخرى يساوى المشترات ضعفه لعدد بيوت تعالتر معادل وثلثه لانواع
النقط قابل نصفه عدد الخلفاء الذين صرح بخلافتهم الكتاب ومكعب نصفه يزيد على
اجزاء النبوة بواحد بلا او بباب ثلثاه يعادل لو نيشه من اعضاء الحيوانات ولو زيد عليه
واحد ساوى للعين منها الطبقات ومنها ماهو الاعداد بمعنيين ولو لم يكن لا
تعدم جميع الحروف من البين وهو قطب الحروف واولها ومادتها وهيولها ومنها ما لو
صفحات الجفر عن نسبه من مربعه نقص خمسه واضعفه وبيوت الشطرنج عن زيادة ثلثه اجماعا عليه
لا خبر علامة ربعه يشبه ضعفا يستحب به رمى الجمار ونصفه عدد اذا بلغ اليه يجب الزكوة
في الدينار ولو نقص عنه عشره وزيد نصف ثمنه على الباقي يعلم سطح دائرة كان قطرها
اول عدد لا كسر فيه لو نسب الى محيط الدائرة ولو زيد على عشره خمسه اصنات الافعال او
على المتمتع بينه ظاهرة لو ضرب في مقاديم الاسنان ونقص ضعفه عن الحاصل يساوى دية
مجموع المآخير ولو ضرب في المآخير ونقص عن الحاصل لعادل دية مجموع المقاديم
بلا نكير ومنها ما يعادل ارتفاع القطب في موضع يكون فيه الطلوع والغروب بالعكس
وسبعه يساوى الحروف التي تتصف بالحسن سبعه يعادل المنحوسة من المنازل ونصف
سبعه لعدد المفاصلات من الحروف معادل ثلثه منها مخبرة عن المصاحبة والاجتماع
وثلثه اخرى عن التشريك والانقطاع بنفي باربعة منها الامور والاحوال وباخر يفرق بين
الاسماء والافعال والاشتراط عن واحد اخر مبين واحد للاخراج موضوع معين ولكل منها
ومن البواقي خواص واحوال يوجب ذكرها الاطناب والملال وقدم في نسخة يعادل مجموع
ذبره وبيناته ومجفره ونصف ثانيه الصلوة على مؤسس اساس الشرع ومسدد مباينه
حبرني شد همان بركه هر حرف بنشد از د كوش و دنرد دل مرغان چمن نسبتا است

الجفر ثمانية وعشرون هجائيا وكل يكتب ثمانية وعشرون صفحة
كاتب الحروف المعتبرة الا يمكن وصفه بابعة في الكتابة والحروف الا ما فيها ١٢

نصف

من شعر حادثة قال شيخنا البهائي في الكشكول ان في ليلة الاثنين ثالث عشر رمضان المبارك
سنة الف من الهجرة يتفق قران النحسين في برج السرطان وهو يدل على وقوع فتنة عظيمة في
العالم وكثرة الهرج والمرج وانهدام العمارات العالية وحركة العساكر في الاطراف ولكن
هذه الامور لا تطول مدتها بل يتبدل الى الصلاح والانتظام سريعا ويرتفع شان
اكثرين وينتظم اوامر الشرع ونواهيه سيما في السنة الرابعة من هذا القران انتهى كلامه رفع
في الخلد مقامه وقد اتفق قرانهما في هذا البرج ايضا في ليلة الاثنين ثاني شهر ذي الحجة
الحرام سنة ١٢١١ الف ومائتين واحد عشر من الهجرة وقد ظهر اثره وهو انه وقع في العشر الاخر
من هذا الشهر قتل اقا محمد خان القاجار سلطان ايران في حوالي تفليس وقد وقع بسبب
قتله فتنة عظيمة في ايران وقتل كثير من العساكر وذهبت اموالهم وحركت العساكر من
ونهبت كثيرا الاطراف واشتدت الدروب بحيث لم يمكن العبور ونهبت اموال الناس كثيرا من القرى
واضطرب الرعايا واطلق قطاع الطريق عنانهم في الاطراف لكن انتظم الامر بعد مدة يسيرة
وتصرف المملكة في سنة ١٢١٢ الف ومائتين واثني عشر ابن اخيه السلطان بن السلطان
الاعظم فتحعلي شاه قاجار خلد الله ملكه واطمئن الناس وامنت الطرق وكان له
ودرغبته ميل الى العلم والعلماء وحصل به رواج في الشريعة احكام **صافي** دردا كه دواي درد پنهاني
ما افسوس كه چاره پريشاني ما در عهده همتي است كه پنداشته اند اباديِ خويش را
ز ويراني ما **الايضا** اي بركرم كه فلك همه هم راز ايد تا سازيم هر بر سر ساز ايد
ياران كه شدند از كجا جمع شوند وين عمر كه شد از كجا باز ايد **باباطاهر** بي ته يا
بستان گل رو باد اگر دريا كش هرگز هبو باد بي ته گر گل بجنده لو كشائي زخم
از خون دل هرگز مشو باد بي ته اشكم ز مژگان تو ائي بي ته نخل مرادم بي بوائي. بي ته

دزكنج

در کنج تنها شود وج نشینا با جو تم بر سرای **لا ادری** من المروة ان ابیت بسهل

تلقا ابل هل ابس یدموع تبیت یدی ان الجفون من الکری وابیت منک بلیلة

الملسوع قد کنت اجزیک الصدود بمثله لو ان قلبک کان بین ضلوعی **فائدة جلیلة**

للمحبة وعطوفة الملوک والحکام یکتب یوم الخمیس قبل الشمس الله اکبر ف مرة ولا حول

لا قوة الا بالله العلی العظیم ف مرة ثم علقه علی هیکل ادی ثلثة ایام فانک تطاع ولا تعصی ما

دام ذلک معلقا علیک و لا تخشی من حیة و لا عقرب و لا سبع و لا شی مما خلقه الله تعالی

و ذلک من الاسرار المجربة من کابر هذا الفن الشریف نقلته من خط والد العلامه طاب

ثراه و هو کتب فی اجزائه نقلته من خط ملا محمد تقی المجلسی ره **فائدة** بدانکه طریق نو

عقیق بخط سفید بکیر قلیاب که ان را بفارسی کلیاب گویند و ان را در سفالی کرده و

اگر اب نداده باشد بهتر است و اب را در افتاب بگذارند تا ملح انسفال نشر کند و در خارج

سفال بسته شود بعد از ان ملح ان را گرفته و داخل سرکه نمایند هرگاه اب برگ صنوبر و

کف دریا و صمغ عربی را نیز داخل نمایند بسیار بهتر شود و بعد از ان تراشاف کرده بر

عقیق هر چه خواهند بنویسند و باتش ملایم ببرند بنحوی که اتش بان نرسد نگاه کنند

تا سفید شود بردارند و بهترین طریقها اتش بردن ان است که یا دو چند او طلق بر روی

خاکستر بگذارند و اطراف ان طلق را اتش بچینند بشکل گنبد و سوراخی بگذارند که

طلق را ببینند نگاه کنند تا نوشته عقیق سفید شود بردارند **روی** عن جعفر الجمال

انه قال من قرء فی المصحف یمتع ببصره و خفف عن والدیه و لو کانا کافرین **لا ادری** مارا

خواهی چله حدیث ما کن خوبا ما کن و دیگران خو واکن ماو بیا بشم یاد ما دیا کن

با ما بد و دل مباش دل یکتا کن **لا ادری** حدیث عقل را بام پادشاهی عشق چنان

شده است که فرمان حاکم معزول لا ادری تو نام بنات حاصل کند این بازار ای زاهد
که در کوی که ما هستیم نام بنات بدنامی است لمؤلفه چون مرا دامان یار از دست
رفت دست رفت از کار و کار از دست رفت دل با او دادم با امید وصال کاین
دل امیدوار از دست رفت ای خدای کل عندلیب خویش را مرهمی کز خار
او دست رفت زخم دل دارم شمردم شام هجر آه کار و رونق شمار از دست رفت
منعم ای ناصح مکن بی روی او کز مرا صبر و قرار از دست رفت پیش زاهد پرده
از رخ برگرفت زاهد پرهیزکار از دست رفت رشته عمر روان از دست شد
تا سر زلف نگار از دست رفت حکایة روی ان الوزیر نظام الملک خرج ذات یوم الی
الصلوة فجلس قلیلا ثم التفت الی الحاضرین وقال هنا بیت شعر ادید له اولا وهو
فکانی وکانها امل ونیل حال دونهما القضا وکان فیهم مسعود بن محمد الخجندی
فقال بالی حبیب زارنی متنکرا فبدا الوشاة فولی معرضا فاستحسنه الوزیر لبعض
الاصدقاء المعاصرین ذکرت لیالیا سلفت بجمع فبت لذکرها شرق الدمعی
وان کررت نسیم ریاض نجد معاهد جیرة نزلوا بسلع وامزج بارق فی الجزع رهنا تترجم
عن قلوب فات صدع وغرد طایر یملی حدیثا یغیک خاطری ویهیج سمعی بجمع لو
تعطفهم قلوب تبدد شملها من بعد جمع فنوا واصلین عقیب هجری وجودوا
منعمین عقیب منع لبعض الاصدقاء ابدر تجلی فی خلال السحائب ام ارتفعت عن
وجنتیها الذوائب اشمس بدیها فی الطلوع ام انها تویل عن الخدین ما هو حاجب
انا ظر لفتنا الملوام لها سیوف لقتل العاشقین قواضب اذا ذقر منها ام
الذوائبا لبو تطفر بها القلوب ذوائب اری لکل قتلاها ولم ادر بعد ذا

امن یرح

امن دمع قدام دمته الحواجب اديها باسباب الهلال وطبعها لسفات دما القاقيز

لواعب للمجنون العامري الا يا حامات لعراق اعينني على شجني وابكين مثل بكائيا

سقى الله اطلالا بناحية الحمى وان كن قد ابدين للناس مابيا خليلي ان قد ادقتما

نمتما لبرق يمان فاجلسا على آتيا خليلي لو كنت الصحيح وكنتما عليلين لم افعل لفعل

كابيا خليلي مدالي فراشي فارفعا وسادي لعل النوم يذهب مابيا وان شئتما

داء الصبابة بلغا نتيجة ضوء الشمس عنى سلاميا الا يا طبيب الجن بالله داوني

فان طبيب الانس اعيا دوائيا وقالوا بداء يعز دوائه وقد علمت نفسي مكان دوائيا

خليلي اما حب ليلى فقاتلي فمن لي بليلي او فمن ذا لها بيا احب من الاسماء ما وافق اسمها

واشبهه وكان عنه مدانيا اصلي فما ادري اذا ما ذكرتها اثنتين صليت الضحى ام ثمانيا

اذا ما تمنى الناس روحا وراحة تمنيت ان القاك ليلى خاليا فانت التي ان شئت

اشقيت عيشتي وان شئت بعد الله انعمت باليا واخرج من بين البيوت لعلني

احدث عنك النفس بالليل خاليا ايا ليل لو اشكو الذي قد اصابني الى راهب في ديره

لرثى ليا ايا ليل لو اشكو الذي اصابني الى جبل صعب الذرى لا نحنى ليا حادثة

في سنة دخل القرامطة في مكة في ايام الموسم واخذوا الحجر الاسود وقتلوا خلقا كثيرا

وبقي الحجر عندهم عشرين سنة وممن قتلوه علي بن بابويه كان يطوف فما قطع طوافه فضربوه

بالسيوف فوقع على الارض وانشد ترى المحبين صرعى في ديارهم كفتية الكهف لا يدرون

كم لبثوا نبذ السادات الطباطبائية منسوبون الى طباطبا وهو ابرهيم بن اسمعيل

بن الحسن بن علي بن ابي طالب صلوات الله وسلامه عليه صرح باسمه هذا في حديث رواه

في الكافي في باب ما يفصل بين الحق والباطل قال بعض الحكماء من اكتسب مالا من نهاوش

انفقه الله من نهائه اى من اكتسبه الا من مثل فواه الحيتان انفقه الله فى مثل الابار التى

يطرح فيها ما لا ينتفع به **احاديث** فى فضل السكوت روى فى الكافى عن عثمان قال حضرت

ابا الحسن وقال له رجل اوصنى فقال احفظ لسانك تعز وفيه عن الصادق ع قال انه قال

قال لقمن لابنه يا بنى ان كنت زعمت ان الكلام من فضة فالسكوت من ذهب وفيه عنه ع

انه قال كان المسيح يقول لا تكثروا الكلام فى غير ذكر الله فان الذين يكثرون الكلام قاسية قلوبهم

ولكن لا يعلمون وفيه عنه ع قال ما من يوم الا وكل عضو من اعضاء الجسد يكفر للسان

يقول نشدتك الله ان نعذب فيك قول يكفر اى يذل ويخضع والتكفير هو ان ينحنى الانسان

ويطاطا راسه قريبا من الركوع نشدتك الله اى سألتك بالله واقسمت عليك

مسئلة من الحساب قال شيخنا البهائى فى خلاصة الحساب فى فصل مساحة الاجسام واما

الكرة فاضرب نصف قطرها فى ثلث سطحها او الق من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه ومن الباقى

كذلك قوله الوجه الثانى من الوجهين سهو بين وخطاء واضح لان البرهان قام على خلاف ما ذكره

هنا لا يناسب بنين خطائه بالمقايسة الى الوجه الاول فنقول لو فرضنا كرة قطرها ٢

يكون محيط عظيمتها ٦ الا حالة ٤ ع ولما كان مساحة سطح الكرة هى مضروب قطرها فى محيط

عظيمتها فيكون سطحها ١٢ ع ٨ ٣٨ فثلثه ٤ ع ٢ ومضروب نصف القطر فى هذا الثلث الذى

هو ٥٨ ع ٤ مساحة الكرة بالوجه الاول والوجه الثانى يستلزم ان يكون مساحتها اكثر

من ذلك لان مكعب ٢ الذى هو القطر ٨ ع ٢ ٩ ومجموع سبع المكعب ونصف سبعه ١٤١٤ ع ١

فاذا نقصنا من المكعب بقى ٢ ع ٧٢٧ وسبع الباقى ونصف سبعه ٥٥٩ ع ٠ فاذا نقصنا

من الباقى يبقى ١٧ ع ٥ ٠ فيكون هذا العدد مساحة الكرة وهو يزيد على الحاصل من الوجه

الاول بقدر ع ٠ ١٢ فالصحيح ان يقال الق من مكعب القطر سبعه ونصف سبعه ومن

الباقى

الباقی ثلثه کما فی اللباب و ثلثه اسباعه فی ثلث سبعه کما فی عیون الحساب **حکایة** قال الراغب فی المحاضرات ان بقرب قریة اهلها متناهون فی بغض عمر رجل فسالوه عن اسمه فقال عمر فضربوه ضربا شدیدا فقال سهو لیس اسمی عمر بل عمران فضربوه اکثر وقالوا هذا اشر من الاول فان فیه عمر و فیه حرفان من اسم عثمان **ظاهر** ای فریب یا غبا غافل مباش ای عندلیب پیش از آن منهم در این باغ آشیانی داشتم **طالب** از شک شام و سحر چند دیده تر ماند دعا کنیم که نه شام و نه سحر ماند **حکایة** نقل است که میر ابو القاسم فندرسکی را بام سیاحت بیکی از ولایات کفار رسید با اهل آنجا از هر نوع گفتگو و مخالطه نمود روزی جمعی از اهل آن ولایت گفتند از جمله امور یکه دلالت بر حقیت مذهب ما و بطلان مذهب شما میکند آنست که معابد و کلیساها ما که حال قریب بدو هزار سال یا سه هزار سال است که بنا شده و مطلقا اثر خرابی و سستی در آن راه نیافته و اکثر مساجد شما بصد سال باقی نمیماند و خراب می شود و نظر باینکه حقیت هر چیز حافظ آنست پس مذهب ما بر حق است سید در جواب فرمود که بقای معابد شما و خراب مساجد ما بآن سبب نیست بلکه بجهت آنست که نظر باینکه در مساجد ما عبادات صحیحه بجا آورده می شود و طاعت پروردگار در آنجا می شود و نام ایزد کار عظیم در آنجا مذکور می شود بنا طاقت احتمال آن را ندارد و باین جهت خراب می شود اما معابد شما نظر باینکه از اینها خالی است و بعضی از اعمال فاسده باطله در آن بعمل می آید فتوری در آن بهم رسد و اگر نه بجهت این عبادات می بود مساجد ما پیش از معابد شما و کنایس شما باقی میماند و اگر عبادات ما و نام پروردگار در معابد شما برده شود احتمال آنرا ندارد و خراب می شود گفتند امتحان این امر نیست سهل تو بیا و داخل در معابد ما شو و در

اینجا بطریق خود عبادتی کن تا صدق و کذب قول تو معلوم شود سید قبول نمود و توکل بر
پروردگار نموده استمداد از ارواح طیبهٔ اجداد طاهرین خود جسته وضو ساخته و رفت
در کنیسهٔ اعظم ایشان که در نهایت استحکام و متانت ساخته بودند و قریب بده و سه
هزار سال بود که مطلقا اثر فتور و سستی در آن بهم نرسیده بود و جمعی کثیر از اهل آن ولایت
بنظاره حاضر شدند و سید بعد از داخل شدن اذان و اقامه گفته مشغول بنماز شد
و بعد از نیت بکمرتبه دستها بجهة تکبیرة الاحرام بلند کرده و باواز بلند گفت الله
اکبر و از کنیسه بیرون دوید فی الفور سقف کنیسه فرود آمده دیوارهای آن هم بر زمین ریختند

حکایت شنیدم که در یکی از ولایات هند پادشاهی بود از جملهٔ هنود و او را وزیری
بود که جمیع امور مملکت در ید تصرف او بود و هر حکمی که نمودی احدی را یارای مخالفت نبودی
و این وزیر مذهب اهل سنت بلکه قلب او خالی از عداوت اهل بیت نبود و با طایفهٔ
شیعه بسیار دشمن بود و هر وقت که پادشاه بسفری میرفت وزیر او وکیل و نایب مناب
خود در جمیع امور ملکی می نمود و در آن شهر مسخرهٔ بود که شغل او همین بود که در مجالس
بزرگان بمسخرگی و تقلید مردم مشغول میشد و این شخص شیعه بود و بتشیع مشهور و معروف
بود وقتی پادشاه بسفری رفت و وزیر نایب خود نمود و وزیر آن مقلد را طلبیده
باو گفت تقلید علی را بکن و حرکاتی که علی می نمود تو نیز بکن هر چند آن شخص ابا و امتناع
نموده بمعاذیر متشبث شد سود نبخشید گفت مهلت ده مرا تا فردا تقلید علی
را میکنم وزیر او را مهلت داد فردا جامهٔ عربی در بر کرده تیغ مصری حمایل کرده آمد تا داخل
مجلس وزیر شد و او بر تختی نشسته بود آن شخص تیغ کشیده گفت ای وزیر اقرار بکن بیگانگی
خدا و نبوت محمد مصطفی و خلافت من و الا گردنت را میزنم وزیر شروع کرد بصدای

خنده
بلند کردن آن شخص گفت خنده کردن سود ندارد و بغیر از اینکه اقرار کنی سود ندارد
بل
و بتدریج مقلد نزدیک بتخت در پوشیده و او را بهمین کلام دعوت می نمود و زیر بخنده
خنده
تا نزدیک رسید گفت اهمال در اقرار تو بچه سبب است و او بان بهمان نوع میکرد یک
دفعه گفت اقرار نمیکنی و تیغ را بر کردن وزیر زده سر او را از بدن جدا نمود و بگریخت
و مردم متفرق شده ایلچی روانه شد و پادشاه را مطلع کرد پادشاه بعد از مراجعت امر
باحضار آن مقلد نمود هرچند او را تفحص نمودند نیافتند پادشاه فرمود که منادی
ندا کند که او را امان دادیم بعد از این مقلد حاضر شد پادشاه باو گفت که این چه حرکت
بود که از تو صادر شد عرض کرد که مرا تقصیری نیست وزیر مرا امر کرد که تقلید علی را
بکنم و شغل علی این بود و من نیز چنین کردم پادشاه خندید و او را مرخص کرده **مولوی معنوی**

ای لقای تو جواب هر سؤال   مشکل از تو حل شود بی قیل و قال
ترجمان هرچه ما را در دل است   دستگیر هر که پایش در گل است
عاشقی پیداست از زاری دل   نیست بیماری چو بیماری دل
علت عاشق ز علتها جداست   عشق اصطرلاب اسرار خداست
هرچه گویم عشق را شرح و بیان   چون بعشق آیم خجل باشم از آن
هرچند تفسیر زبان روشنگر است   لیک عشق بی زبان روشن‌تر است
چون قلم اندر نوشتن می‌شتافت   چون بعشق آمد قلم بر خود شکافت
چون قلم در وصف این حالت رسید   هم قلم بشکست هم کاغذ درید
عقل در شرحش چو خر در گل بخفت   شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت
چون حدیث روی شمس الدین رسید   شمس چارم آسمان سر در کشید
واجب آمد چونکه آمد نام او   شرح کردن رمزی از انعام او
این نفس جان دامنم بر تافته است   بوی پیراهن یوسف یافته است

کز برای حق صحبت سالها باز گو رمزی از آن خوش حالها تا زمین و آسمان خندان شود

عقل و جان و دیده صد چندان شود لا تکلفنی فانی فی الفنا کلت افهامی فلا احصی

ثنا من چه گویم یک رگم هشیار نیست شرح آن یاری که او را یار نیست شرح این

هجران و این خون جگر این زمان بگذار تا وقت دگر قال اطعمونی فانی جائع واعجل

فالوقت سیف قاطع صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق نیست فردا گفتن از شرط

طریق تو مگر خود مرد صوفی نیستی هست را از نسیه خیزد نیستی گفتمش

پوشیده خوشتر سر یار خود تو در ضمن حکایت گوش دار خوشتر آن باشد که سر دلبران

گفته آید در حدیث دیگران گفت مکشوف و برهنه گوی این آشکارا به که پنهان

سر بین پرده بردار و برهنه گو که من می‌نخسبم با صنم با پیرهن گفتم ار عریان شود

او و عیان نه تو مانی نه کنارت نه میان آرزو می‌خواه لیک اندازه خواه بر نتابد

کوه را یک برگ کاه آفتابی کز وی این عالم فروخت اندکی گر پیش آید جمله سوخت

فتنه و آشوب و خونریزی مجوی بیش از این از شمس تبریزی مگوی **مطایبه** روزی

مجمعی آراسته شد در آن جمعی نشسته یکی از آنان که بر صدر نشسته بود آغاز نصیحت و موعظه

کرد در اثنای گفتگو گفت که بجان آمدم از بسکه زحمت کشیدم و کار کردم تا شکم خود

یکی از حاضرین که در صف نعال نشسته بود گفت مخدوما خلاف این امر را برعکس

کن شکر کنید گفت چگونه گفت شکم کار بکند شما بخورید **سانحه** سبحان الله

آدمی را دوری در عالم دهند اگر سیر بخورد گویند مست است و اگر گرسنه باشد گویند

دیوانه است و اگر ترک دنیا و علایق آن نماید گویند رهبانیة ابتدعوها و اگر بعلایق دنیا

آلوده شود گویند انما اموالکم و اولادکم فتنة و اگر خفته است مرده است و اگر بیدار است

متحیرند در کار اگر که معرفت کرد گویند وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین واگر اینهم دی
کناره کیرد گویند وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون اگر خواهد تحصیل شناختن
پروردگار کند گویند ما للتراب ورب الارباب اگر هر آنرا معرفت نماید گویند کنت کنزا
مخفیا فاحببت ان اعرف اگر شفیع طلبد لا یشفعون الا لمن ارتضی خطاب شنود واگر نومید
شود گویند لا تقنطوا واگر ایمن شود فرمایند افامنوا مکر الله واگر فارغ نشیند خطاب
اید که والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا واگر جهد کند ندا رسد که یختص
برحمته من یشاء واگر فریاد کند گویند لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون در راه او
دلی بجزند وبس **فائده** بدانکه ری نام شهریست از عراق ومنسوبان را رازی میگویند
چنانکه گویند فخر رازی ومراد نسبت بری است وسرّ اینکه شهر را ری ونسوبان را رازی
گویند صاحب فرهنگ جهانگیری بیان کرده ومیگوید دیدم بخط فخر رازی که نوشته
بود که راز وری نام دو برادر است که باتفاق یکدیگر شهر را بنا نمودند ودر تسمیه
شهر بعد از تمام شدن ما بین ایشان گفتگو واقع شد که هر یک میخواستند شهر را بنام
خود بنامند آخر الامر حکما وعقلا چنان قرار دادند که شهر را بنام یکی از ایشان بنامند
ومنسوب شهر را بنام دیگری پس شهر را ری نامیدند ومنسوبان را رازی **فائده**
التفاضل بین کل مربعین بقدر حاصل ضرب مجموع جذریهما فی التفاضل بین
جذرین مثلا ۱۶ و ۴ مربعان والفضل بینهما ۱۲ وهو حاصل ضرب ۶ فی ۲ **فائده**
قال فی الکشکول رایت فی بعض الکتب المعتبرة اذا جمعت سطره فی الجدول الآتی وقسمت المجتمع علی
حروفها الاربعة وضربت الخارج من القسمة فی عدد الجدول اعنی ۴ یبلغ عدد الاسماء
الحسنی لغز باسم ۲۵۳۲ و ۵۴۴ دو مرتبه از مرغزاری که پرواز بقصد هرد

اهنك كردم يكى را پا بريدم كشت بى سر يكى را سر بريدم لنك كردم فائدة الحروف
النورانية هى الحروف المقطعة فى اوائل السور وهى بعد حذف المكررات اربعة عشر حرفا
يجمعها صراط على حق نمسكه فائدة اعلم ان الحرف الكامل هو الذى زبره وبيناته متساويان
وهو حرف واحد لا غير وهو السين المهملة فان لفظ السين ستون وهو زبره والياء
والنون اللذين هما بيناته ايضا ستون واما باقى الحروف المعجم فاما يكون بيناته اقل
كالعين فائدة لكل عدد كمالان كمال شعورى وكمال ظهورى والكمال الشعورى للعدد
هو حاصل جمع الاعداد التى تحته من الواحد اليه مع حاصل جمع الاعداد التى تحت العدد
الى الواحد والكمال الظهورى هو الاول فقط اى حاصل جمع الواحد الى هذا العدد فالكمال
الشعورى للتسعة مثلا واحد وثمانون لانك اذا جمعت من الواحد الى التسعة يحصل
خمسة واربعون واذا جمعت من الثمانية الى الواحد يحصل ستة وثلثون والمجموع واحد
وثمانون والكمال الظهورى لها خمسة واربعون وقد اتفق وقوع التسعة بين كماليها
فى اسم فاطمة ع وذلك من خواص هذا الاسم الشريف فائدة يسمى الالف هيولى الحروف
وقطبها اما تسميتها بالهيولى لان هيولى الشئ مادته وما لا يمكن وجوده بدونها
بل يتوقف وجوده بكونه مركبا منها ومن شئ آخر والالف كذلك بالنسبة الى الحروف فان
كل واحد منها ومن غيرها لا يمكن وجوده بدونها وذلك مثل الباء والتاء و
الدال ظاهر واما فى مثل الجيم والسين فلتوقف وجوده على الباء وتركيبه منها ومن غيرها
ووجودها موقوف على الالف واما تسميتها بالقطب فلان قطب الشئ وسطه و
الالف وسط جميع الحروف اما بدون الواسطة كالقاف والكاف وامثالها واما بواسطة
غيرها كالجيم والعين فان وسطها الياء [ووسط الياء] الالف فوسطها الالف وقد يطلق القطب

على الالف

على الالف لتساوي عددهما فيهما فان عدد كل منهما **قاعدة** قد سنح بخاطري الفاتر في ليلة الثلثا سابع عشر صفر المظفر سنة ١٢١٣ لاجل تحصيل الكمال الظهوري لكل عدد فهو ان تريد ان تعلم كمال الظهوري فزد عليه واحدا وخذ نصف المجتمع واضرب النصف في هذا العدد فالحاصل هو كمال الظهوري للتسعة فزد عليه واحدا فيصير عشرة وخذ نصف العشرة وهو الخمسة واضربها في التسعة يحصل خمسة واربعون فهذا الكمال الظهوري للتسعة واما طريق تحصيل الكمال الشعوري فاضرب العدد في نفسه فالحاصل كمال الشعوري او زد عليه واحدا واضرب الحاصل في نفس العدد او انقص منه واحدا واضرب الباقي في نفس العدد وزد على الحاصل مثل العدد او انقص منه واحدا واجمع الكمال الظهوري مع اصل العدد فالحاصل كمال الشعوري **فائدة** اعلم ان لكل عدد الزوج والفرد اقساما اما الزوج فينقسم تارة الى اول الازواج وهو الاثنان والزوج الثاني هو الاربعة والزوج الثالث هو الستة وهكذا وتارة الى زوج الزوج وزوج الفرد فزوج الزوج هو الزوج الذي لا يعده من الافراد غير الواحد وبعبارة اخرى هو الذي يقبل القسمة الى الصحاح مرة بعد اخرى حتى ينتهي الى الواحد كالثمانية والستة عشر وامثالها وزوج الفرد مقابل زوج الزوج كالعشرة والعشرين والثلثين وامثالها واما الفرد فهو ايضا ينقسم تارة الى اول الافراد وهو الثلثة بناء على ان الواحد ليس من الاعداد والفرد الثاني هو الخمسة والفرد الثالث هو السبعة وهكذا واما اذا قلنا بكون الواحد عددا فهو اول الافراد والفرد الثاني هو الثلثة وهكذا وتارة الى الفرد الاول وهو الذي لا يعده من الافراد غير الواحد كالخمسة والسبعة وامثالها وغيره وهو مقابله **فائدة** اعلم ان للعدد اقساما كثيرة فمنها التام والناقص والزائد والمتعادلة

مثلا اذا اريد ان تعلم كمال الظهوري

من بين سلسلة العدد زد او انقص

للباقي مع الكمال الظهوري

[illegible] تحصيل الكمال الشعوري

المتحابان فالعدد التام الذي يكون اجزائه العادة له مساوية له كالستة والناقص هو الذي يكون اجزائه العادة اكثر منه كاثني عشر والزائد هو الذي اجزائه العادة له اقل منه كالثمانية واما العددان المتعادلان فهما العددان المتعادلان فهما العددان اللذان يكون الاجزاء العادة لكل منهما مساوية لنفس الاخر كالمائتين واربعة وثمانين وللعددين المتحابين خواص كثيرة مبينة في مقامه ويمكن ان نذكر شطرا منها في بعض مجلدات هذا الكتاب ثم ان لتحصيل كل من هذه الاقسام طرقا مضبوطة تذكرها والذي لعله في كتاب مشكلات العلوم **قصة** حكي ان الرشيد هجر جارية حسنا كانت يعشقها مدة ثم لقيها في بعض الليالي في جوانب القصر وهي سكرانة وهي تسحب اذيالها من النبيذ فراودها فابت فمد يده الى ازارها وحله كرها وسقط عند ممانعتها الرداء عن منكبيها فاعتذرت بانك هجرتني مدة ولم يكن لي علم بموافاتك فانظر في هذه الليلة حتى اتهيأ للملاقاتك واتك بالغد فتنبه الرشيد ليلته وجدا بها فلما اصبح امر الحاجب ان لا يدع احدا يدخل عليه وانتظرها فلم تجئ فدخل عليها في حجرتها وسالها انجاز الوعد فقالت يا امير المؤمنين كلام الليل يمحوه النهار فقام من عندها وخرج الى مجلسه واستدعى من بالباب من الشعراء فدخل عليه الرقاشي ومصعب وابو نواس فقال لهم هاتوا الكلام على كلام الليل يمحوه النهار فقال كل من الرقاشي ومصعب شعرا فقال ابو نواس

وليلة اقبلت في القصر سكرى ... ولكن زين السكر الوقار
وهز الريح اردافا ثقالا ... وغصنا فيه رمان صغار
وقد سقط الردا من منكبيها ... من التخميش وانحل الازار
مددت لها يدي الخرا فقالت ... في غد منك المزار
فقلت الوعد سيدتي فقالت ... كلام الليل يمحوه النهار

فقال الرشيد قاتلك الله كانك كنت معنا حاضرا ثم امر له بعشرة الاف درهم **قصة** اخرى حكي ايضا

ان الرشيد

العشرين والمائتين ... بخمسة ... والمائتين ... العددان المتحابان هما العددان اللذان يكون الاجزاء العادة لكل منهما

ان الرشيد خلا في قصره وعنده جارية في تمام الحسن والجمال فلما اراد ان ينال منها المراد لم تتحرك جارحته
فقال لها نومي على لعله يقوم فنامت عليه فلم يقم فقال لها العبي عسى ان يقوم فلعبت
به فلم يرد الا رخاوة فتبسمت الجارية فقالت اذا كان ايرك ذا استر فلا خير فيه ولا منفعة
فقام وخرج من عندها وقال من بالباب من الشعراء فقيل ابو نواس فاذن له بالدخول فقال
له هات الكلام على اذا كان ايرك الخ فانشد ابو نواس لحى الله ايرى ما اتعس حظه و
الله انا قطعه فبات يلوم على محبة اقف ثم استمع ما جرى لي معه اتيت بغيثا في
خلوة مزينة حسن به مبدع بطرف كحيل وخصر نحيل وردف ثقيل فنا المعه
وطالبتها النيك قالت نعم مطيعة امرك لا ممنعة ونامت على ظهرها لم يقم فقلت قومي
على اربعة ومسته في كفها فاتنني وخيب ظني في المضعفة فقلت لها فالعبي لي به
لعل يكون به مرجعة فمد انامل مثل اللجين وكفا خضيبا فما ابدعه وصار تلاعبه
فانطوى وكادت من الغيظ ان تقطعه فقالت وقد ساءها فعله وصاح من الموت ما
اشنعه اذا كان ايرك ذا ميتة فلا خير فيه ولا منفعة **حيلة** حكي ان اثنين اختصما الى حاكم
فادعى احدهما ان الاخر عبده وهو ينكره فقال للمدعي ما اسم العبد قال ميمون وقال للمنكر
ما اسمك قال عبد الله فاجلسهما ولهى عنهما ساعة فاشتغل بغيرهما ثم نادى يا ميمون فقال المنكر
لبيك قال اطع مولاك **اخرى** حكي انه اختصم رجلان الى حاكم في قطيعة غنم وادعى كل انها له
ولم يكن لهما شاهد فلما اتى الليل قال لاحدهما ثم تجيئني بغنم منها فمضى فنبح عليه الكلب فقال
مكانك وامر الاخر فمضى ولم ينبح عليه الكلب فحكم له **اخرى** حكي انه اختصم شيخ وشاب في امراة
معها صبي كل يدعي انها زوجتها والصبي له منها ولم يكن بينة والمراة تصدق الشاب
ففرق بينهم واعطى الصبي تمرا فاكله واخذ لبنه فهب الى بيته فاعطاه الشيخ فحكم له وهذه المراة

ان ينال منها المراد

بذلك

والشاب فاقرا بالقضية كما كانت **حكاية** وقعت بين الاعمش وزوجته وحشة فخاصمته
الى بعض القضاة التمس الاعمش من القاضي ان يرضيها عنه ويصلح بينهما فقال القاضي لزوجته
يا اختي ان الاعمش شيخ كبير بمنزلة جدك وعن قليل يرتحل عنك فلا يزهدنك فيه عمش عينيه
ونتن ابطيه وارتعاش يديه وبخر فيه وجود كفيه ودقة ساقيه وضعف ركبتيه
وثقل صدره وخفة عجزه وكودة لونه وبياض فوده وكبر انفه وصغر هنه فقام الاعمش اليها
وقال قومي من عنده قد عرفك بما لم تكن انت تعرفينها من قبايحي **لطيفة** دق رجل الباب
على الجاحظ فقال الجاحظ من انت فقال الرجل انا فقال الجاحظ انت والدق سواء
حكاية حكي انه عزل بعض العمال عن ولايته فادعى عليه خصماؤه فما من يوم الا ويخاصمه معه
واحد ويرفع الامر الى القاضي فلما اشتد عليه الامر ولم يبق عنده شيء قال له بعض اصدقائه
ان لك في الانكار لسعة فصر منكرا تتخلص فيما يدعى له فلما كان من غد اتى الخصم معه وقدمه الى
القاضي واراه خطه الذي كتبه وخاتمه الذي ختمه فقال القاضي الخط خطك والختم ختمك
ام لا فقال نعم الخط خطي والختم ختمي وان له علي الدينار فقال القاضي فلم لا تؤديه قال انا
منكر **مطايبة** كان ابن الجوزي يعظ على المنبر فقام اليه بعض الحاضرين وقال ايها الشيخ
ما تقول في امراة بها داء الابنة فانشد في الفور في جوابه يقولون ليلى بالعراق مريضة
فيا ليتني كنت طبيبا مداويا **حكاية** حكى بشر بن المفضل قال خرجنا حجاجا فمررنا بحي
فوصف لنا ان فيه امراة تعالج الملسوع وهي في الغاية من الجمال فاحببنا رؤيتها ولم
يمكن ذلك بدون وسيلة نتشبث بها فاتينا برفيق لنا واخذنا عودا وحككنا به رجله
حتى ادميته فلففناه وجئنا به الحي وقلنا ملسوع فخرجت المراة كانها الشمس فنظرت الى
الجرح وقالت لم تلسعه حية وانما حك بعود بال عليه لسعة الحية فاذا غربت الشمس

يموت

يموت هذا الرجل وانا لا اقدر على علاج هذا فال فما ارتفعت الشمس الا وهو ميت
تعجبا منها **وفي بعض الكتب** انه جاء رجلان الى امير المؤمنين عليه السلام وكان مع احدهما
خمسة ارغفة ومع الآخر ثلثة فجلسا ياكلان فجاءهما ثالث فشاركهما فلما فرغوا رمى لهما
ثمانية دراهم فطلب صاحب الاكثر خمسة فابى صاحب الاقل فتخاصما اليه عليه السلام فقال لصاحب الاقل
قد انصفك فقال يا امير المؤمنين حقي اكثر من ذلك انا اريد من الحق فقال عليه السلام اذا كان كذلك
فخذ درهما واعط الباقي الاول والسبب في ذلك ان الارغفة كانت ثمانية والاشخاص
ثلثة فاكل كل منهما ثلثة وهو رغيفان وثلثا رغيف فاكل صاحب الثلثة رغيفين
وثلثي رغيف فبقي رغيفان وثلث فاكله الثالث فالثالث ايضا اكل رغيفين وثلثين
وهو ثمانية اثلاث ثلث واحد من صاحب الثلثة وسبعة اثلاث من صاحب الخمسة
فيكون نصيب الاول درهما ونصيب الثاني سبعة دراهم **من الوقائع** التي جرت
بين الحسن الصباح والوزير السعيد نظام الملك ان السلطان ملكشاه امر بنقل بعض
الرخام من حلب الى اصفهان فاكترى بعض اهل سوق العسكر لحمل خمسمائة رطل من الرخام
المذكور جمالا من رجلين من العرب كان لاحدهما ستة جمال وللآخر اربعة وكان لكل منهما
ايضا خمسمائة رطل فوضعوا ذلك على جمالهم العشرة ولما وصلوا اصفهان امر السلطان
للرجلين بالف دينار وقسمها الوزير نظام الملك بينهما فاعطى صاحب الستة ستمائة وصاحب
الاربعة اربعمائة فاعترض الحسن في حضرة السلطان وقال قد صرفت مال السلطان في غير
مستحقه ومنعت المستحق من ماله فانك قد ظلمت في هذه القسمة على صاحب الجمال
الستة لان حقه من الالف دينار ثمانمائة دينار وحق صاحب الاربعة مائتا دينار ثم قرر ذلك بوجه
معقد ملغز فقال السلطان قل شيئا نفهمه نحن فقال الجمال عشرة والاحمال الف وخمسمائة

فاكل الثالث من ارغفته ثلث رغيف واكل صاحب الاكثر ايضا رغيفين وثلثي رغيف

ثمانمائة دينار

رطل فثلثة اخماس الاحمال حملت على الجمال الستة وهي تسعمائة رطل وخمسمائة رطل منها لصاحبها واربعمائة للسلطان وخمسان منها حملت على الاربعة وهي ستمائة رطل لصاحبها خمسمائة رطل وللسلطان مائة رطل فحمل صاحب الاربعة خمس مائة رطل فيستحق خمس الالف وحمل صاحب الستة اربعة اخماس الالف **معمّا** باسم مسعود اي ناصر ادراک تو تیره بیان روشن بتو نور دیدهٔ عالمیان خورشید سرانداز دکل دل بازد هرگاه که عشقت او درد سر همیان مراد از سر خورشید شین است و مراد از دل کل راء و دواست و مراد از سر عشق ع است و تتمه واضح است **معمّا** باسم جنید ان سرکه بدلبری ببرد از من دل از جور رخش درند پیراهن دل خواهی که نام او نشانی یابی جان بر سر دستش از ان برکن دل مراد از دست ید است و چون جان را بر سر انی نهی و دل جان را که الف است برکنی جنید شود **حکایة** قال بعضهم رایت اعرابیا کان یعشق امراة من العرب و کان مغرما بها فخرجت المراة الى الصحراء لتبول فبالت واقتفى الاعرابي اثرها وقال لو اوی انا انظر الیه فذهب الى مکان بالت فیه المراة فوضع حشفته في بولها وخاطب قضیبه و قال یا میشوم ان فاتک اللحم فاشرب المرق **حکایة** گویند موری حضرت سلیمان را با جمیع لشکر وعدهٔ مهمانی خواست و گفت وعده گاه کنار فلان دریا است بعد از امدن سلیمان وجمع شدن لشکر در کنار دریا مور حاضر شد و پای ملخی با خود داشت و در دریا انداخت و عرض کرد بسلیمان که ان فاتک اللحم فلم یفتک المرق یعنی بخورید اب این دریا اگر گوشت نیست اب گوشت هست **مثل** کثیرا ما یمثل بقولهم رجع بخفی حنین للخائب الخاسر واختلف في حنین فقیل حنین کان رجلا مدعیا فجاء عبد المطلب وعلیه خفان فقال یا عم انی من ولد هاشم فامعن النظر فیه فقال وعظام هاشم ما ارى

فلم یتمالک

قيل شمائل هاشم فارجع فرجع جانبا بخفيه وقال بعضهم كان رجل مغنيا فدعاه قوم
من اهل الكوفة ليطربهم في نزهة فخرجوا به الى الصحراء فضربوه وسلبوا ثيابه وتركوا
عليه خفيه لا غير ولما رجع الى زوجته وكانت منتظرة لرجوعه على عادته بما يفضل عن
اطعمة اهل النزهة ورأته على تلك الحالة فقالت لكل من سالها عنه رجع بخفي حنين وقيل
انه كان رجل اسكافيا فساومه اعرابي بخفين وما كسه حتى اضجره فلما ارتحل الاعرابي اخذ
حنين احد الخفين ووضعه على الطريق ثم مشى والقى الآخر في موضع آخر على الطريق واكمن له فلما
مر الاعرابي بالخف قال ما اشبه هذا بخف حنين ولو كان معه الآخر لاخذته فلما انتهى الى
الآخر ندم على ترك الاول واناخ راحلته بما عليها فركبها ومضى بها فلما رجع الاعرابي الى قومه
بالخفين فسالوه عن حاله فقال جئت بخفي حنين وقيل حنين كان لصا فسرق خفين فاخذ
وصلب تجاه امه وعليه خفان فانتزعهما ورجعت فقيل رجعت بخفي حنين اي رضيت
منه بذلك

كلمة قد تكثر التعبير في القسم بقولهم ايم الله ولا يخفى ان ايم مختص بالقسم
واستعماله في كلام البلغاء شايع وهو مخفف ايمن اسم لا حرف جر خلافا للزجاج والرماني.
وهو مفرد مشتق من اليمن وهمزته للوصل لا جمع يمين وهمزته للقطع للكوفيين واحتجوا
على ما زعموا بان هذا الوزن مختص بالجمع كافلس واكلب ويرده جواز كسر همزته وفتح ميمه
ولا يجوز ذلك في الجمع من نحو افلس واكلب وقول نصيب فقال فريق القوم لما نشدتهم
نعم وفريق ليمن الله ما ندري فحذف الفها في الدرج كذا قيل وللكوفيين ان يقولوا انها
لكثرة الاستعمال وهو مرفوع بالابتداء وحذف الخبر واضافته الى اسم الله سبحانه خلافا لابن
درستويه في اجازة جره بحرف القسم واجاز ابن مالك اضافته الى الكعبة وكاف الضمير والى
الذي يراد به الله سبحانه نحو ايم الذي نفس محمد صلى الله عليه وسلم بيده واجاز بعضهم اضافته الى غير ذلك

خلافا

وانشد

وانشد وا منوا يم ابيهم لبئس لعذر اعتذروا وجوز ابن عصفور كونه خبرا والمحذوف مبتدأ

اي قسمي ايم الله والاول اولى بناء على ما تقرر عندهم ان الامر اذا دار بين كون المحذوف اولا

وثانيا فكونه ثانيا اولى وذكر شارح مغني اللبيب فيه اثنتي عشرة لغة ايمن بفتح الهمزة

وفتح الميم وضمها او بكسر الهمزة وضم الميم وايمن بفتح الهمزة وبكسرها مع ضم الميم ومن بضم

الميم وفتحها وكسرها وضم النون في الاحوال الثلث وم بالضم والفتح والكسر وزاد ابو

حيان في الارتشاف ثمان لغات اخر ايمن بكسر الهمزة وفتح الميم وايم بكسرهما وهم بكسر الهاء

والميم وام بكسر الهمزة والميم وام بكسر الهمزة وفتح الميم وام بعكس ذلك وام بفتحهما وام بفتح

الهمزة وضم الميم **فائدة** قد تكثر في كلماتهم فلان احرز قصب السبق ومثله سبق الغايات

في مضمار السبق وهذا كناية عن التقدم في الكمال واصل ذلك انهم كانوا يغرزون قصبا

فيتسابقون اليه فمن اخذه اولا فقالوا احرز قصب السبق وحازه وكان له والعبرة السبق

والفضل والتقدم والمضمار الميدان **فائدة** كثيرا ما يمثل بقولهم وتفرقوا ايدي سبا

هذا مثل يضرب في تفرق المجتمعين ويقال تفرقوا ايدي سبا وايادي سبا اي تفرقوا مثل

اولاد سبا وسبا في الاصل بالهمزة غير ممدودة اسم رجل هو ابو عامر من قبائل اليمن

هو سبا بن يشجب بالشين المعجمة والجيم ابن يعرب بالعين المهملة والراء ابن قحطان وليس

اسم قبيلة كما اول في قوله تعالى لقد كان لسبا والايدي كناية عن الابناء التقوى والبطش

بهم بمنزلة الايدي ضرب بهم المثل حين تفرقوا ارسل عليهم سيل العرم المسيل الوادي او الجراد

او المطر الشديد ولا يتعين نصبها على الحالية بحذف المضاف بل يجوز ذلك وان يكون

نصبها على المصدر اي تفرقوا تفرق ايادي سبا وسكن همزة سبا ثم قلبت الفا و

سكنت الياء فيهما مع انهما منصوبان لثقلهما بالتركيب والاعلال كما في معديكرب

لانهم في

وعطف على لفظ

مثل

مثل يقال فلان الأم من مادر وهو رجل من هلال بن عامر بن صعصعة قيل سمي
مادرا لانه سقى ابله من ماء حوض فلما فرغ الابل من شرب الماء بقي في اسفل الحوض
ماء قليل فسلح فيه ومدر الحوض به اي طين الحوض بعذرته بخلا من ان يسقي احد من ذلك
الحوض فذهب ذلك مثلا وضرب به المثل في اللئامة **مثل** كل الصيد في جوف الفراء
الفراء الحمار الوحشي اصله ان قوما خرجوا الى الصيد فصاد احدهم ظبيا والاخر ارنبا والاخر
فرا فقال لاصحابه كل الصيد في جوف الفراء اي جميع ما صدتموه يسير في جنب ما صدته **شعر**
طويت لاحراز الفنون وكسبها رداء شبابي والجنون فنون فلما تعاطيت الفنون و
خضتها تبين لي ان الفنون جنون **شعر** ينسب الى امير المؤمنين ع ارى حمرا ترعى و
تعلف ما تهوى واسدا جياعا تظماء الدهر ما تروى واشراف قوم ما ينالون
قوتهم وقوما لئاما ياكل المن والسلوى قضاء الخلاق الخلائق سابق وليس على رد
القضاء احد يقوى ومن عرف الدهر الخؤون وصرفه تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى
شعر اذا قل مال المرء قل ذكائه وضاقت عليه ارضه وسمائه واصبح لا يدري وان كان
حازما اقدامه خير له ام ورائه وان مات لم يشفق عليه خليله وان عاش لم يسرر صديقا
بقاؤه ولا الموت خير لامرئ ذي خصاصة من العيش في ذل يدوم عنائه **شعر**
لقد طفت في تلك المعالم كلها ورددت طرفي بين تلك المعالم فلم ار الا واضعا
كف حائر على ذقن او قارعا سن نادم تنكر لي دهري ولم يدر انني صبور
واحداث الزمان تهون وبات يريني الخطب كيف عداوه وبت اريه الصبر كيف
يكون **شعر** ثمانية يلقى الفتى في زمانه وكل امرئ لابد يلقى الثمانية سرور وهم
اجتماع وفرقة وعسر ويسر ثم سقم وعافية **شعر** ما للمعيل وللمعالي انما يسعى و

بمكسبها

بکسبها الوحید القادر فالشمس تجنان السما فرهدة وابو بنات النعش فیها اکد

شعر بنعد فراقی حن قلبی الیهم حنین فصیل فارقته لو کانب وماکان قلبی صبا

بفراقهم ولکن حکم الله لا شك غالب شعر للحکیم مؤمن الجزائری اجتنبا ان البقا

لقتال فهل حیلة للقرب منکم فیحتال انی کل آن للتانی نوائب وفی کل حین للتهانی

اهوال خلیلی قد طال المقام علی الاذی وحال علی الحال الحوال یمر زمانی بالامانی یاقوم

وینقضی علی عمرها ابقی ربیع وشوال شعر یا راحلا نحو اوطانی وساکنها قل

للدیار سقاک الرائح الغادی وقل لاظعانهم جئت من ظعن وقل لوادیهم جئت

من وادی شعر انی سلیمان یوم العید نملة بنصف رجل جراد کان فی فیها ولا

تلام علیها فی هدیتة ان الهدایا علی قدر مهدیها شعر للحکیم مؤمن المذکور

هو الهوی بعض ردائی فاردانی ومر بی ذکر اعیانی فاعیانی وفارق النوم اجفانی فارقنی

وهیج الشوق احزانی فاحزانی وزارنی طیف من اهوی فعارضنی طلق المحیا فحیانی

فاحیانی فقال قل کیف حال القلب قلت له دعنی و سل عنه جاری دمع اجفانی

فقال ما بال صفر الخد منذرف الدموع قلت جفانی بهوا فاجفانی لقد طال لیلی ابا

لیلی بذکراك فما شانك ان تنخلی یا لیل حاشاك هل تذکرین وصالا فی حدایق قد حکت

لبساتیها من طیب ریاك لله ایام عیش قد مضی وانی لیل الفراق لتعذیبی واهلاکی

اما لقلبی علی الایام من فمذ هجرت عنی سری نومی بمسراك فکم اذاب الجوی قلبی وسال

من العینین من ذکر رشف ثنایاك وکم نثرت لالی الدمع حین سنا فی الطیف وجهك

اعزازا للقیاك وکم رایتك فی نومی فمذ فتحت عینی اغمضها شوقا لمراك استغفر الله

هل طیف بغیر کری تخیل الفکر شبها من محیاك اخطاك هل لك من شبه یکون ولو

ذهنا

دهبانی علی الخاطی باعفاك بل قد دایتك باعین بغیر کری یا مهجتی فی نوای
لمل شوان استغفر الله ما قلبی لدی فمه بعدت عنك ثوی قلبی مغناك بل
حیث ما ملت عن عینی رایتك بالانسان لعین فیما بعد مسراك ان لم اراك ففی قلبی
موال وان ذهلت عنی فانی لست انساك روحی فداك وان اضنیت جثمانی فهل
لك بین قلبا فیه مادك **محاضره** حکی ان ابا الحسین الجزائری اتی الی باب ابن الوزیر فمنع الحاجب
ان یدخل علیه فکتب هذا البیت فی رقعة وارسل الیه الناس قد دخلوا کالایر کلهم وحیث
مثل الخصی ملقی علی الباب فلما وصلت الیه امر بعض الخدام ان یقف وینادی علیك علی الباب
بالدخول یا خصی فدخل هو ویقول هذا دلیل الشقه **حکایه** حکی ان قنبری کان
شدید البخل نزل خارج الیمن وکان یوما شدید الحر فوفد علیه سائل فقال کلمه فقال
قال خرجت من اهلی یغیر زاد قال ما ضمنت قرایك قال قصدتك من بعید قال وا یا
من قریب قال انا ابن ابی حاتم المنقری قال انصرف وکن ابن ای طاوس شئت قال افتاذن لی
بالدخول قال نعم الی عیالك قال انما اردت الدخول فی قبتك لواسعه قال وراءك اوسع
قال ما اسمك قال الخذ ولا تعطی قال ما احبك ان یکون لك اسمان قال انا احبه قال من
این جئت قال من العدم الی الوجود قال من این خرجت قال من بطن امی قال این ترید قال
مکانا لا اراك قال علی م انت قال علی الارض قال ففیم انت قال فی ثیابی قال ابن کم انت
قال ابن رجل واحد قال عنیت ما سنك قال اعظم قال افترض قال یفرض الفار قال انشد
قال تنشد الضالة قال فتسمع قال الشمع لفتیه قال الفی علیك بیتا قال القه علی نفسك
قال فتسجع قال السجع للحمامة قال انا سائل علیك قال نا عقاع بخیل قال بل انت کهل قال
وانت کالبعوضة قال انت کریم قال انت کالذئب قال وانت کبیر قال وانت کالبالوعة

قال انت الشجاع قال الشجاع الحية قال انت العبث قال العبث الموت قال احضرني الشمس
قال الساعة بابتك لفي قال الارض احرقت قدمك قال انشاء الله يبرد عليها قال من على
بنعلك قال من انت على باهلك قال اعطني خفين قال ارجع بخفي حنين قال اعطني
دينارا او درهما قال بل لنصف الاخر منهما قال اخف قال الاجل ذلك ما اعطيتك قال لك حتم
على قال بعد الموت قال اما السائل فلا تنهر قال واما بنعمة ربك فحدث قال انت من
الكرام قال انت من اللئام قال اعطني في الدنيا قال اعطيتك في الاخرة قال ما اريدان
اريك في الاخرة قال لا يمنعني ورب الحرم قال ما منعتك من جواب الكلام قال الى عينيك
حياء قال نعم الحياء في الشتاء قال اما ترحم انك قاعد انا قائم قال القاعد املك قال اقعد
ساعة قال لا تقتني ساعتين قال ضع على كفي شيئا قال في كفك ابري قال ضعه فيما هو
ابضا احسن قال هو صرح اهلك ارجع وخذه قال ما رايت الئم منك قال انظر في المراة
قال ما في الدنيا اشام منك قال تثبت نفسك قال خاب سؤالك قال خاطبت نفسك
قال قتلك الله قال ان اعطيتك حبة قال عذبك الله قال ان اعطيتك درهما قال لعنة
الله عليك قال ان اعطيتك دينارا قال بتلاك الله بمصيبة ادهى منك قال لا اراني قال واى مصيبة
الله مثلك قال انشاء الله بعد عمى عينيك قال بل اعمى الله عينيك قال حتى لا ارى
وجهك قال اخرب الله دارك قال ان دخلتها قال سبحان الله قال قبل كونك قبل فهل لي
عندك شئ قال نعم عصا ادق بها راسك واخلص منك فعمد على عصا كانت على باب
الجنة فانهزم السائل وهو يتبعه ثم هما يتسابان لطيفة حكى ان فتى من اشراف السادات
كان يهوى فتاة اسمها صدقة فاتفق ان واعدته ليلة ولم تات فخرج الى دارها فقيل
انها في الطبقة العليا مع جماعة فاسرع نحوها واراد ان يدخل عليهم فمنعه الحاجب فوقف

تحتها وانشد بصوت عال يسمعه اهل الطبقة شعر يا اهل هذه الطبقة هل عندكم من شفقة
لسائل تدحاكم يطلب منكم صدقة فاستشرف بعض الجماعة واجابه يا من يروم الشفقة
بمهجة محترقة جدلك يا هذا الفتى حرم عليك الصدقة شعر للوهيم يا من تعتب
بشمول ما الطف هذه الشمائل نشوان يهزه دلال كالغصن مع النسيم مائل لا
يمكنه التكلم لكن تدخضمن لحظه رسائل ما الطيب في فناء اهنى والعاذل غائب و
غافل عشق ومسرة وسكر والعقل ببعض ذاك زائل البدر يلوح في قناع و
الغصن يميل في غلائل والورد على الخدود غض والنرجس في الجفون ذابل ي
العيش كما احب صاف والانس بما احب كامل مولاي متولى بان عن مثلك في
الهوى قائل في حبك قد بذلت روحي ان كنت لما بذلت قابل لي عندك حاجة
تقال لي هل انت اذا سالت باذل ذا العام مضى وليت شعري هل يحصل لي
رضاك قابل ها عبدك واقف ذليل بالباب يمد كف سائل من وصلك
بالقليل يرضى والطل من الحبيب وابل حكاية اشتكت امراة عن زوجها الى
القاضي وطلبت الفرقة وادعت انه يبول في الفراش كل ليلة فقال للرجل ما تستحيي
فقال لا تعجل اقص عليك قصتي اني ارى في منامي كاني في جزيرة في البحر وفيها قصر عال
وفوق القصر منارة عالية وفوق المنارة جمل وانا على ظهر ذلك الجمل والجمل عطشان
يطاطا راسه ليشرب من البحر فلما ارى ذلك ابول من شدة الخوف فلما سمع القاضي
قصته بال في ثيابه فقال يا هذه انا اخذني البول من هول حديثه فكيف من راى فاعذريه
شعر للحكيم مؤمن علا اهلة على تلال فضاء منه فضائمه فقيل نور فقلت
نور وقيل نجم فقلت مه مه شعر رايت ظبيا على كثيب كانه البدر اذا تلالا

فقلت ما اسمك فقال لولو فقلت لي فقال لا لا **حکایة** حکی ان ابن الجصاص
رکب یوما مع الوزیر ابن الفرات وکان الوزیر یتفکه ویستهزء بالجصاص کثیرا وکان
خرج فی موکب عظیم ومع الجصاص تفاحة بید فاراد ان یعطیها الوزیر ویبصق فی الدجلة
فغلط وبصق فی وجه الوزیر ورمی التفاحة فی الدجلة **حکایة** نقل است که میرزا
وحید که از جملهٔ مشاهیر شعرا و وزیر مقتدر پادشاه بود صاحب دولت بسیار بود
و اولاد بسیار خدا باو عطا فرموده بود و نظر بقرب و بسلطان در نظر مردم مهابت معزز
بود و همیشه نسبت بقران بخلاف ادب گفتگو می نمود و بر آیات بحث و اعتراض میکرد
روزی در مجمع عام که جمعی از علماء و فضلاء و طلبه نیز حاضر بودند گفت که خدا در قرآن
میفرماید و لا رطب و لا یابس الا فی کتاب مبین و من یکی از رطب و یابسها هستم و حال آنکه
ذکر من در قرآن نشده و هیچ یک را حضار در جواب و سخنی نتوانستند گفت یکی از
فقرای طلبه در صف نعال نشسته بود گفت میرزا چرا ذکر شما در قرآن نشده و حال آنکه
چند آیه در خصوص شما نازل شده هرگاه مرخص فرمایید بخوانم گفت بخوان گفت
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ذرنی و من خلقت وحیدا و جعلت له مالا ممدودا و بنین
شهودا و مهدت له تمهیدا ثم یطمع ان ازید کلا انه کان لآیاتنا عنیدا سارهقه صعودا
انه فکر و قدر فقتل کیف قدر ثم قتل کیف قدر ثم نظر ثم عبس و بسر ثم ادبر و استکبر
فقال ان هذا الا قول البشر ساصلیه سقر و ما ادریک ما سقر لا تبقی و لا تذر لواحة
للبشر علیها تسعة عشر گویند بمجرد شنیدن این آیات لرزه بر اندام میرزا وحید افتاد و رنگ
او زرد شده و تب شدیدی عارض شد و بعد از سه روز وفات یافت و جسمی کذا
شد و فتان دیگر سخن ترک شکیبایی کنم ناموس را یکسو نهم بنیاد رسوایی کنم

ثروت و

وقت غنیمت شمار و دنیا چو فرصت نماند ناله کرا داشت سود آه کرا مد بکار

لاادری ای اهل شوق وقت گریبان دریدن است دست ما و بوی گریبان که می برد

ثنائی قطع امید من کند دم بدم از وصال خود تا نکنم دل حزین شاد با نتظار

هم هاتفی ای مردگان زخاک یکی سر بر کنید بر حال زنده بتر از خود نظر کنید

شرف جوری این عشق است نی افسانه چند شکوه چیست لب ببند اگر به زندان

جگر پاک نیست حزنی بغم شاد شوی میدانم غم دل با تو از آن میگویم

گلخنی چون دل بشکوه لب بگشاید بگو که من شرمنده از کدام وفای تو

سازمش صبری عالمی کشته شد چشم تو از آن همان صد قیامت شد هنوز

تو در آغاز همان وله شبها تو خفته من بدعا که تو دور باد آه کسانی که بهر تو دل

خون نشسته اند وحشی طی زمان کن ای فلک وعدهٔ وصل یار را یار از این میان

ببر این شب انتظار را سهیلی شفائی آه بی تابانه دود است که محمل تا در دروازه رفته است

حالتی دل از سینه بتنگ است خدایا برهان هر کجا در قفسی مرغ گرفتاری هست

دانش وعدهٔ هم صحبتی یار رفته است و نه محشر هست در محشر قیامت کشته تنهائی

را مانی شب عیش شادکامی بگذشت روز شد چه شبی تو ای شب غم که

ترا سحر نباشد وحشی توبی و قوت یک ناله دیگر دردی نعوذ بالله اگر درد بشر

اثر نکند وله فریاد که طائر فرخنده که دیدم صیاد مرغان دیگر بسته تو بش داشت

وله دعاهای سحرگه بند مید اثر آمین اثری دارد اما کی شب عاشق سحر دارد

لاادری همه بضاعت خود عرض میکنند اینجا قبول حضرت او تا کدام خواهد بود

تورية یحکی انه سلم الیاس المعدل علی قوم من العامة فلم یردوا فقال لعلکم تظنون

ما قيل من الرفض والله من يبغض واحداً من ابي بكر وعمر وعثمان وعلي فهو كافر فرفعوا بذلك
واعتذروا اليه **تورية** حكي انه رفع غلامان سكران اخذا بالليل الى بعض الولاة
فاستحسن صوتهما وسئل عن نسبهما وحسبهما فقال احدهما انا ابن من دانت الرقاب له
ما بين مخزومها وهاشمها تأتيه طوعاً اليه خاضعة يأخذ من مالها ومن دمها
وقال الآخر انا ابن الذي لا ينزل الدهر قدره وان نزلت يوماً فسوف تعود ترى الناس افواجاً
الى ضوء ناره فمنهم قيام حولها وقعود فلما سمع الوالي منهما ذلك عظمهما واعتذر
اليهما وخلى سبيلهما ثم فتش عن احوالهما بعد ذهابهما فقيل هما ابنا حجام وطباخ فتعجب
الوالي من حسن كلامهما وخجل من غفلة نفسه **حكاية** اهدى فتى الى معين الدين بن
صغر من اهل حلب وكان فتى كامودياً لا يذكر احد بخير ولا يتوسط لاحد بخير ونقش عليه
بالسكين هذين البيتين يا ابن صغر قد اتتك هدية فانعم فديتك محسناً بقبولها
ولاهل بيتك ثم عندي مثلها في حجمها وبعرضها وبطولها **حكاية** روي انه عاد
بعضهم نحوياً كان مريضاً فقال له ما الذي تشكوه قال حمة جاسية نارها حامية
منها الاعضاء واهية فقال لا شفاك الله بعافية يا ليتها كانت القاضية **وايضاً حكاية**
حكي انه جاء نحوي ليعود مريضاً فطرق بابه فخرج ولده فقال كيف حال ابيك فقال
يا عم ورمت قدميه فقال لا تلحن وقل قدماه ثم ماذا قال وصل الورم الى ركبتاه فقال
لا تلحن وقل ركبتيه ثم ماذا قال ادخل الله القدمين والركبتين على بطن عيالك وعيال
سيبويه ونفطويه وخشويه **وايضاً** حكي ان نحوياً قال لبعضهم ما فعل ابوك قال
باعير فقال له قل حماره قال فلم جررته بالباء فقال فلم باؤك تجر وبائي لم تجر **شعر فيه**

تعقيد

تعقيد سالوني عن اسم من لست نبي عهد صلى بها وذلك منا قلت يا قوي اسمها
اسم بجم تحت ما فوق تحت شمس السما اقول وإذا اسمها زهره كما لا يخفى وايضا واعدتني
بوصلها ذات حسن ملكت مهجتي بوجه نفيس قلت قولي متى الوصال فقالت بعد ما
قبل بعد يوم الخميس اقول وإذ يوم الجمعة وايضا قالت الشمس صادفت اي برج وهي
في منزلة لو تنسب يجوز قلت قد حلت لغزا التربجا قبل ما بعد بعد ما قبل ثور اقول
اراد برج الثور شعر مشكل للحكيم مؤمن الجزائري ينفع المرء علمه ابدا دون ما لا يزال
يجمعه ان من لا يكون ذا سعة لا يكون الكمال ينفعه وجه الاشكال ان في البيتين
تناقضا كما لا يخفى ودفعه ان قوله لا يكون ثانيا تاكيد لفظي لقوله لا يكون اولا و
ليس بقيد معنى ثانيا المؤلفه اي انكه مقيم كوي ياري اين شكر چرا نميكذاري
چون بخت بكام تواست كاهي يادا زمن وحسرت من آري اي دل كه بقيد عشق
بندي با محنت عشق درچه كاري اي غم تو زدل مرد خدا را كز دوست همين تو
يادكاري اي دوست كه نيست حاصل من از دوستي تو غير خاري اميد صفاي
از تو نه امست كوران سكان خود شماري تبصره اعلم ان الانسان مسافر ومنازله
ستة وقد قطع منها ثلثة وبقي ثلثة فالتي قطعها اولها كتم العدم الى صلب الاب وترائب الام
كما قال تعالى يخرج من بين الصلب والترائب وثانيها رحم الام قال سبحانه هو الذي يصوركم في
الارحام كيف يشاء وثالثها من الرحم الى فضاء الدنيا قال عز من قائل وحمله وفصاله ثلثون
شهرا واما المنازل الثلث التي لم يقطعها فاولها القبر قال عليه السلام اول منازل الآخرة وآخر
منزل من منازل الدنيا وثانيها فضاء المحشر قال سبحانه وعرضوا على ربك صفا وثالثها
الجنة او النار قال تعالى شانه فريق في الجنة وفريق في السعير ونحن الآن في قطع مرحلة الثالث

الرابع وهو اصعب المنازل واكثرها مشقة واشدها خوفا احاطت به الشوارع والاطراف
اللصوص وقطاع الطريق ويفر فيه الرفيق الشفيق ومدة قطع هذه المرحلة مدة عمرنا فايامنا
فراسخ وساعاتنا اميال وانفاسنا خطوات فكم من شخص بقي له فراسخ واخر بقي له اميال
واخر بقي له خطوات نعوذ بالله من الموت على غير عدة **فائدة** كان تلامذة افلاطون ثلث
فرق وهم الاشراقيون والرواقيون والمشاؤن فالاشراقيون هم الذين جردوا عقولهم عن
النقوش الكونية فاشرقت عليهم انوار الحكمة من لوح النفس الافلاطونية من غير توسط
العبارات وتخلل الاشارات والرواقيون هم الذين كانوا يجلسون في رواق بيته ويقتبسون
الحكمة في تلك الحالة وكان ارسطو من هؤلاء وربما يقال ان المشائين هم الذين كانوا
يمشون في ركاب ارسطو لا في ركاب افلاطون لغز منظوم للحكيم مؤمن ما اسم عدا
مثلث الحروف تجده معدودا من الظروف ماض وان صحفته فامر مضارع ان ضم منه
الصدر مقلوب وليس عند من عقل حرف يكف غيره عن العمل وثلثاه حرف تعريف
على لغة الغير كذا بعض روى واولاه حرف استفهام والعكس لا يخل بالنظام و
ثلثه الاول مثل ذلك وعكس ثلثه من الهوالك وقلب اخريه ان تكررا تجده
ماكولا فكن مستحضرا وقلب وليس ما تشربه وان تاملت فلا تعربه وطرفاه
عضوا بدا في الضحك وهو لا يحس بالودى يخرج ثلثاه من المعادن وكله جزء من المحاسن
وما سوى اخره اسم لمن تعظيمه في كل مذهب حسن وعشر ثلثه كنات لشتى في العدد
فافهم ذلك يا هذا الفتى لغز للشيخ ابن الفارض ما اسم طير شطره بلدة في الشرق
من تصحيفها مشرقي وما بقي تصحيف مقلوبه مضاعف قوما من المغرب جوابه
للحكيم مؤمن الجزائري ذا اسم طير شطره بلدة اخرى ورى بينها مشرقي وما سوى اخره

ومن عبارات الرمز ... هم الذين كانوا يمشون في ركاب ... يلتقطون منه فوائد الحكمة

٤٧

سايرلبلاد من الشرق الى المغرب ووسطاه صمغة مرة نافعة من لسعة العقرب ومابقى تصحيف مقلوبه قد اعجز الفيل عن المآرب وماسوى اوله عضو لك لازم فى الماكل والمشرب لغز للشيخ البهائى الا يا اخى سم بلدة لى بها من حب ومن الطلب بشدّ الرحال اليه نحوها وفيها الكل فى مآرب اذا ما قلبت حروف اسمها وجدت اسم شئ به يضرب ومن عجب انه مفرد وجمع لشئ به يشرب وثلثاه ربع لثلثيه ويظهر هذا لمن هذبا

بحسب جوابه للحكيم مؤمن ايا ملغزى فى سمى بلدة لزائرها الذنب لا يكتب مصحف مقلوبه واجب على من يحج وقد يندب وانت ما اذا تاملته تراه اسم ظرف وذا معجب وان فات من ثلثه سبعه وجدت اسم شئ به يطرب وثلثاه ماصدرت رسوة بروهى ماعندك لا يقرب لغز للشيخ البهائى وبلدة مهملة الاحرف وثلثها من سور المصحف وماسوى اخره سورة من سور القرآن لا يختفى وثلثاه ان نيله الفتى من شغف المحبوب يوما شفى وان تشدد وسطها تلقها ماكولة فافكر بها واعرف

جوابه للحكيم مؤمن يا ايها السائل عن بلدة توسم فى وائل المصحف الفرد فى اسم صدره اول الحروف لا بل سادس الاحرف لو فات من اخره واحد لو بدت همسه فاعرف ووفق ثانيه لما بعده فى العدد من وجهين لا يختفى بصدد به امتاز حماد عن بجينه فافهم سره وانصف مجهوره عن بلدة يكيشا وذا ليس بامر خفى ونصف حرف منه او ثلث ذا الحرف عن الثالث ان تحذف ضم بالاول كان اسمى من دمصحف على المصحف وثلث ثانيه اذا زيد فى ثالثه فاجمع هذه الاحرف تلق الذى قد عبروا اهلها به تفكرها عثر يعرف لغز للشيخ البهائى ولست ابوح باسم لحب ما ولكن ملغزا خوف الاعادى فتصحيف اسمه فى وجنتيه وفيه وايضا فى فؤادى جوابه للحكيم

مؤمن لقد الغزت الغازا لطيفا دقيقا ودرجتها لفظا فبالله من لغز عريض
بر الافكار مشرقة الهوادي فكم خطر الرقاد على البلاد واقلقني كثيرا عن وسادي وكم امسى
لذلك جواد فكري يجول من التلال الى الوهاد الى ان قادني نظري اليه ونلت
بفهمه اقصى مرادي فدونك مثل قولك ادمشق الحديد السود بالبيض الحداد
فتصحيف بري في فيه شيء يجل بنيله ما في الفؤاد ومنه يحل ما في وجنتيه وفيه
هلاك ارباب لفظنا واصل الاسم جمع في لسان وعيني في الحواجب والهوادي
باخره مع جزء عضو بر الاحساس عن بعض البلاد ترى حرفين منه اسما لشخص له صفة
المحبة والوداد مصحف بعضه جزء الاراضي وبعض منه في السبع الشداد وتصحيف
الذي في الصدر منها نقصنا عنه من عنز ودباد يصير جميع احرف ذلك الاسم
حرفا واحدا فافهم مرادي لغز منثور للحكيم مؤمن اخبرني ايها الاخوان عن اسم خماسي
الاعداد ثنائي الاحاد اوله نصف سطر وسطره مضعف اخره طرفاه فعل ماض مركب
من حرفين واجزاء ما يتحقق بين الاخوين ولاه من المعدنيات وما سواهما من النباتات
طرف ثانيه من الاعضاء الظاهرة بعض الاحياء وطرفا اخره لبعض من الاعضاء الباطنة لكل
حيوان لولا رابعه لتبدل الاعمى بالاصم ولولا اوله لو جد العلم والحلم والكرم لولا
خمسه لتبدل راس الانسان بالشجر وللماء نيرب بلدة من البحر طرف ثانيه لا يكون في اول العمر
ولا في الجزء للانسان وبعض منه يتحقق بين السهو والنسيان ثانيه يبتدأ السؤال
وباوله يختم الكلام ويتم المقال والله اعلم بحقيقة الحال لغز للحكيم مؤمن اخبرني
عن اسم سداسي الكلمات خماسي العشرات اخره ثلث وله ومنقوطه اقل من مهمله واوله
مع ثانيه فعل امر للمخاطب وفي مع ثالثه من عقود الاعداد ومعهما امر للمخاطبة وفي مع رابعه

من المهلكات

من المهملة الثلاث ثانيه مع ثالثه من الظروف ومع رابعه وخامسه واجزء من جملة الحروف ظرفا اجزء حرف عامل ثانيه تمييز الفعل عن الفاعل لو سقط عجزه من صدده بقي سدسه مع انه ثلثه وهذا من الغرايب في لو نقص منه مع انه سداسي حرف واحد بقي حرف واحد وهذا من عجب العجايب ان نقص سدسه من سدسه بقي سدسه ان وربه ثلثه على ثلثه حصل ثلثه اوله ما يجب رده على جميع المسلمين واجزاه ما تركب منه لزومان على راي المتكلمين باوله يبتدأ السؤال وبثانيه يتم المقال وبرابعه يحصل المرام وينتهي الكلام والسلام جوابه لبعضهم هو اسم يتركب منه الاسماء رجلة في الارض وراسه في السماء آخره اسم سورة من سور القران وبانتقاص اوليه يتم جميع اركان الايمان كله من الحروف النورانية وثلث بعضه من الحروف الظلمانية اوله بالكمال معروف وخمس ثانيه بالتمام موصوف سدساه من المطهرات ولولا خامسه لصار الانسان معدودا من النجاسات لو زيد اوله على ثلث اجزء حصل عدد ايام الاعوام ولو نقص سدساه من ثانيه بقي عدد الشهر التمام ووسطاه مهلك فرعون وهامان وثانيه منجي يونس ومعطيه من الامان ثالثه ما وصف بالكمال في السور القرانية وعشر رابعه موصوف ايضا في العلوم الاعدادية نصف ثالثه يساوي حروف كله في العدد وبضم الباقي النصف الى رابعه يحصل عدد الكواكب التي وقع عليها الرصد مربع بعضه يساوي عدد الزوايا وبثبات وله في آخر السبع المثاني وبضعف سدسه يتم الجواب وينتهي به الخطاب والله اعلم بحقايق الامور واوقف بما تخفي الصدور شعر للحكيم مؤمن يا نسيم الصبا اذا جئت نادي جيرتي بالحمى لتلافي فؤادي قل لهم قد هجرت عني طويلا قل لهم قد نسيت عهد الودادي يا نسيم الصبا فبلغ سلامي واخبرنهم بلوعتي وغرامي وحنيني ودقتي عن فراق ذاب

وله

جسمی وابلی عظامی واشتیاقی الی لقاهم ووجدی فی هواهم وحرقتی من صرام الم
بطول لیلی بالسهاد الی م یذیبنی لهب الفؤاد ونغرقنی الی م سیول دمعی الی م
یصیبنی عین العباد ترانی میتا فی جسم حی وحیا یرتجی یوم التناد وصبری کل حین
فی انتقاص ووجدی کل آن فی ازدیاد اذوب صبابة واطول بعدی ومالی آه
صبر وافؤادی فکم خطر الرقاد علی البلاد واقلقنی هجر عن وسادی متی فرجی حتی م
اصطیادی الا یا دهر دع سبل العناد الا اشکو وقد اصبحت مالی سوی بال
من البلبال بالی ولی جفن تکحل من سهاد فؤاد ذاب من لهب علایل فنار
هذا السواد علی جفونی یکحله ما انا واکتحال الا اشکو زمانا قد جفانی فما نشداه
ممثلا لحالی ومالی للدهر بالاذواء حتی فؤادی فی غشاء من نبال فصرت
اذا اصابتنی سهام تکسرت النصال علی النصال فکف عن الاذی یا دهر انا
نبیل لا نبالی بالنبال **وله** عنی السلام علیکم یا معشر شوقی الی لقیاکم ما یکتم
عنی السلام علیکم یا ساکنی قلب الغریب لبستها المغرم لا حبتی ادعتمو قلبی اسیر
وجوی له بین الجوارح مضرم لا تحسبونی ذاهلا عن ذکرکم حتی او سدنی فی التراب
واکتم **شعر هزل** بمنت فقام الاسیر بینهما ولم یزل منتصبا فوقهما یحسبه الجاهل
مالم یعلما شیخا علی کرسیه معمما **معما** باسم مسافر تا ز نام قلب یار آگه
شدم دل ز فکر همیه پرداختم مراد از نام عربی آنست که اسم باشد قلب آن
منا است مراد از دل فکر کاف است مراد از پرداختن انداختن است **معما**
باسم همام خوبان ستاره کان سپهر ملاحتند ماه است در میان ایشان نگار
من مراد از ایشان عربی آنستکه هم باشد چون لفظ ما در میان هم در آید همام

شود

شود مطالعہ نا ضلی بکی از دوستان صاحب دل نزد خود نامہ ای نوشت شخصی در پہلوی او نشستہ بود بگوشہ چشم نامہ او را می دید بروی دشوار آمد بنوشت اگر نہ در پہلوی من دزدی دون ہمزہ ای نشستہ بودی نامہ را می خواند ہمہ اسرار خود بنوشتی آن شخص گفت واللہ کہ نامہ تو را مطالعہ نکردم و نخواندم گفت ای نادان پس این را کہ میگوئی از کجا گوئی

فائدہ اذا اردت ان تعلم مقدار سطر من العدد تبدء بالیمین و تسقط المراتب ثلثا ثلثا الی ان یبقی ثلثا او اثنان او واحدۃ و تقرأ ما بقی علی نہر فی الابتداء و تزید علی مقروک لفظ الالف بعدۃ الثلاثات السابقۃ علیہ ثم تقرأ المراتب الثلث السابقۃ علیہ کذلک و تزید علی مقروک لفظ الالف بعدۃ الثلاثات السابقۃ علیہ ھکذا الی ان ینتہی الی المراتب الثلث الاول مثالہ اذا اردنا ان نقرء ھذا العدد ۹۸۷۶۵۴۳۲۱۰۰ فبعد اسقاط المراتب الثلث بقی ۹۸ فزدنا علی ثمانیۃ و تسعین لفظ الالف ثلث مرات بعدد الثلاثات السابقۃ علیہا ۷۶۵ فزدنا علی سبعمائۃ و خمس و ستین لفظ الالف مرتین والمراتب الثلث السابقۃ علیہا ۴۳۲ فزدنا علی اربعمائۃ و اثنین و ثلثین لفظ الالف مرۃ والمراتب الثلث الاول مائۃ فالعدد المذکور ثمانیۃ و تسعون الف الف الف و سبعمائۃ و خمسۃ و ستون الف الف و اربعمائۃ و اثنان و ثلثون الفا و مائۃ

فائدہ اذا اردنا وضع البیت علی اساس یستخرج بہ کل حرف ضمرہ المخاطب من حروف سورۃ بعینہا او اثر او قصیدۃ معینۃ او بیت مخصوص و حروف الہجا کلہا استعملنا بالقلم و جمعنا حروف تلک السورۃ مثلا بعد حذف ما تکرر و نحتاج الی ذلک فی غیرہ الاخیرہ و سمینا ذلک حاصلا و لنعد الہمزۃ و الالف فی ھذا الباب واحدا کما فی باب الالغاز والمعمیات و امثالہا و اللام الف حرفا براسہا کما ھو الظاہر و لنعتبر الحروف بصورتہا

اذا اردت ان تعرف المسافۃ بین نقاب انظر فان نقصنا فی الطول و نقصانا فی العرض او بالعکس فخذ فضل ما بین الطولین و کذلک من النقصان و نقصانا فی فضل ما بین الطولین و کذلک نقصان او فیہما فربع ما بین العرضین و ربع المربعین و احمل جذر المجتمع فی اثنین و فیہ فانہ الحاصل مدۃ ضل ما بین الثلث لو کان بین الطولین اربع درج و ما بین العرضین ثلاثۃ فمجموع مربعیہما و ھو خمس و عشرون فما بین البلدتین ما بین اثنان و خمس و لا یخفی علیک ان الدرجۃ و عشرۃ فرسخ و نصف فرسخ سبعۃ و اربعون فرسخ و فی ھذہ القاعدۃ اسقاط الکسر و ضرب الارض ... لہذا الہیئۃ دقائق

المحفوظة لا الملفوظة فنقول ان ترى تاء وراء وباء ولا نقول انها الف فاحفظها ثم ركبناها
على هيئة وقوعها وترتيبها او ركبناها على اى هيئة نريدها بحيث يكون لها وزن
ومعنى كيف ما اتفق ولكن من غير ان يتكرر حرف منها فيها وهذا احسن واقرب الى الضبط
واسهل عند الرجوع اليها وسمينا ذلك محفوظا اولا وهو فى الاخير هى الحروف المرتبة
المستغنية عن الجمع والترتيب ثم عمدنا الى رسم شبكة تشتمل على اربعة بيوت فصاعدا
بمقتضى عدة تلك الحروف المذكورة من حيث القلة والكثرة ثم رسمنا الحروف المحفوظ
الاول فى تلك البيوت وقسمناها عليها لكن بحيث يختص كل منها بوضع لا يشاركه فيه غيره
مثلا وضعنا حرفا منه فى البيت الاول نقطا وفى الثانى كاتا وفيها او فى الجميع غير ذلك
من الصور المناسبة بين تلك البيوت من انفرادها وتركيباتها الثنائية والثلاثية
والرباعية ونحوها وكذا حرفا اخر منها وهكذا الى اخرها وسمينا ذلك خارجا ثم
رسمنا تلك البيوت باعداد يحصل من جميع اعدادها ومركباتها جميع المراتب من الواحد
الى اقصى عدد تلك الحروف وسمينا ها ميزانا ولا بد ان يكون مرتبة كل من تلك الحروف
فى المحفوظ الاول من الاولية والثانوية مثلا وبمرتبة عدد بيت واكثر هو فيها ثم قصدنا
نظم مصاريع وابيات بعدة تلك البيوت بحيث يتركب المصراع الاول من الحروف المرسومة
فى البيت الاول مثلا كيف ما اتفق بحيث لم يشذ حرف منها وكذا الثانى من الثانى وهكذا
ولكن لا باس بتكرار حروف تلك البيوت فى ذلك المصراع او البيت ولا نسأله عن عدته
فيهما وهكذا لا باس بادخال بقية الحروف الهجائية التى فى تلك الصورة مثلا وفى اى واحد
منها اشياء مكررة او غير مكررة اذ لا نسأل الا عن وجود الحروف المضمر فى واحد منهما وعدمه
لا عن وجود غيره وعدمه وسمينا ما نظمنا من المصاريع والابيات محفوظا ثانيا ثم

رسمنا

وسمنا كلا منها بعلامة ما تركب منه من الحروف المرسومة في البيوت لنتمايا بالخارج بعينها وبذلك يتم العمل بعينها فنقول للمخاطب هذ في خاطرك اي حرف شئت من حروف هذه السورة ثم تعرض عليه المصراع الاول مثلا وتسأله عن وجوده او عدم وجوده فيه فان قال نعم حفظنا العدد الذي وسمنا به والا تركناه ثم قرانا المصراع الثاني و الثالث الى آخر المصاريع وحفظنا الاعداد التي وسمنا بها المصاريع التي اخبر بوجود ذلك الحرف فيها والا تركناها ثم جمعنا الاعداد الحاصلة وهي ميزان بها يعرف الحرف المضمر وذلك برجوعنا الى حرف المحفوظ الاول وعدنا بعدتها فالحرف الاخير هو الذي اضمره المخاطب والسر في جميع ما قررنا وحررنا غير خفي على الناظر الذكي فتبصر ولا يخفى عليك انه لا يخبر المخاطب اصلا بالمحفوظ الاول ولا باخذ الميزان بالطريق المذكور والا لذهب الاستغراب ولم يقل ان هذا الشيء عجاب فاحفظ **حكاية** نقل است كه شخصي زني داشت خود نام بجهاد رفت وبعد از ان كه ديد جمعي شهيد شدند ان شخص فرار كرد ديگري او را ديده گفت اي فلان از جهاد فرار ميكني وحال آنكه اگر كشته شوي بوصال حور عين ميرسي گفت اي نادان حور را كه خودم در خانه دارم بجهت يك عين خود را بكشتن دهم **لطيفة** قال ابو العينا اخجلني ابن صغير لعبد الرحمن بن خلكان قلت له وددت ان لي ابنا مثلك فقال هذا بيدك قلت كيف ذلك قال احملني على امرأتك تلد لك مثلي **مولوي المعنوي** بشنو از ني چون حكايت ميكند وز جداييها شكايت ميكند از نيستان تا مرا ببريده اند از نفيرم مرد و زن ناليده اند سينه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگويم شرح درد اشتياق هر كسي كو دور ماند از اصل خويش باز جويد روزگار وصل خويش من بهر جمعيتي نالان

شدم جفت بدحالان خوشحالان شدم هر کسی از ظن خود شد یار من وان

درون من نجست اسرار من سر من از ناله من دور نیست لیك چشم گوش را

ان نور نیست اتشست این بانك نای نیست باد هرکه این اتش ندارد نیست باد

اتش عشقست کاندر نی فتاد جوشش عشقست کاندر می فتاد نی حدیث

راه پرخون می کند قصهای عشق مجنون می کند دم بدم این نای از نیهای اوست

های هوی روح از هیهای اوست محرم این هوش جز بیهوش نیست مر زبان را

مشتری جز گوش نیست در غم ما روزها بیگاه شد روزها با سوزها همراه

شد روزها گر رفت گو رو باك نیست تو بمان ای انکه چون تو پاك نیست

در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام بند بگسل باش ازاد

ای پسر چند باشی بند سیم و بند زر گر بریزی بحر را در کوزهٔ چند گنجد قسمت

یك روزهٔ شاد باش ای عشق خوش سودای ما ای طبیب جمله علتهای ما

ای دوای نخوت ناموس ما ای تو افلاطون و جالینوس ما جسم خاك از عشق بر

افلاك شد کوه در رقص امد و چالاك شد با لب دمساز خود گر جفتمی همچو

نی من گفتنیها گفتمی هر که او از همزبانی شد جدا بینوا شد گرچه دارد صد نوا

چونکه گل رفت و گلستان در گذشت نشنوی زان پس ز بلبل سرگذشت چونکه

گل رفت و گلستان شد خراب بوی گل را از که یابیم از گلاب جمله معشوقست عاشق

پردهٔ زنده معشوقست عاشق مردهٔ حکایت از مکتب داری پرسیدند که

تو بزرگتری یا برادرت گفت من حال یکسال بزرگترم اما بعد از یکسال دیگر بر

وی بگذرد با من برابر خواهد شد حکایت رای الجنید فی منام بعد موته فقیل

له ما فعل الله بك فقال الحادث تلك الاشارات وطاحت تلك العبارات وغابت تلك العلوم واندرست تلك الرسوم وما نفعنا الا ركعات كنا نركعها في السحر

من كلام بعض الاعلام ان العزلة بدون عين العلم زللة وبدون زاء الزهد علة **رأى** بعضهم بعض اصحاب الكمال في المنام فسأله عن حاله فقال حاسبونا فدققوا ثم منوا فاعتقوا

قال بعض الاكابر ان الشيطان قاسم ابانا وامنا انه لهما لمن الناصحين وقد رأيت ما فعل بهما واما انت فقد قاسم على غوايتك كما قال الله تعالى حكاية عنه فبعزتك لاغوينهم

فماذا ترى يصنع بك فشمر عن ساق الحذر منه ومن كيده ومكره وجده **رأى** بعضهم الشبلي في المنام فسأله ما فعل الله بك فقال ناقشني حتى يئست فلما رأى

يأسي تغمدني برحمته ونعم ما قيل در نوميدي بسي اميدست پايان شب سيه سفيدست

قال بعض الفضلاء اعدت صلوة ثلثين سنة كنت صليها في الصف الاول لاني تخلفت يوما بالعذر فما وجدت موضعا في الصف فوقفت في الصف الاول لاني تخلفت

يوما العذر فما وجدت موضعا في الصف الاول فوقفت في الصف الثاني فوجدت نفسي يستشعر خجلا من نظر الناس الي وقد سبقت بالصف الاول فعلمت ان جميع صلوتي كانت مشوبة بالرياء ممزوجة بلذة نظر الناس الي ورؤيتهم اياي من السابقين الى

الخيرات **للبهائي** تنافس في الدنيا غرورا وانما قصارى غناها ان يعود الى الفقر وانا في الدنيا كركب سفينة نظن وقوفا والزمان بنا يجري **قال** بعض العرفاء

اقلل من معرفة الناس اياك فانك لا تدري حالك يوم القيمة فان تكن فضيحة كان من يعرفك قليلا **لبعضهم** انست بوحدتي ولزمت بيتي فطاب الانس لي وصفي السرور

وادبني الزمان ولا ابالي باني لا ازار ولا ازور ولست بسائل ما عشت يوما

اسباب الجندام وكتب ببر لاادری از ذوق صدای پای دوزن هوش و ذبهرتنا
نوای ما بنوش چون منتظران بهره مانی صد بار جان در در چشم آید دل در
بر کوش **لبعضهم** رضینا من الدنیا بقوت وشملة وشربة ماء کوزها متکسر
فقل لبنی الدنیا اعزلوا من اردتم وولوا خلونی من البعد انظر **لاادری** ای لعبه
بقامتش فتادی دیدار تو با قیامت فتنا **وایضاً** کفنی چه کسانند اسیران ره عشق
با تن زده و سوز نبود در بدری چند **وایضاً** نه هوای باغ سازند نه کنار کشت ما را
تو بهر کجا که باشی بود آن بهشت ما را **وایضاً** غم با من و من با غمش خو کرده ایم ای مدعی
لطفی بباید کردن ما را بهم بگذاشتن **وایضاً** عمری گذشت در ره سلامی نیافتیم شرمنده
دلم که چهاد رخیال داشت **قال** شیخنا البهائی فی الکشکول العلوم تنقسم
الی جلیة وخفیة فالجلیة العلوم المتداولة بین الطلاب التی تذاکر فی المدارس والمجالس
وکتبها مشهورة واما الخفیة فهی المستورة المصون بها من غیر اهلها ولم یزل الحکماء
یبالغون فی اخفائها حتی انهم وضعوا فیها رموزا واخترعوا فی کتابتها انواعا من الخط
غیر الرسوم المعهودة وهی تنقسم اقساما الکیمیا واللیمیا والهیمیا والسیمیا والریمیا و
بعض ساطین الحکماء الف فی مجموع هذه الاقسام کتابا وسماه کله سر لیکون اسمه
مشیرا الی اسماء هذه العلوم منبها علی وجوه اخفائها ثم قال رایت الکتاب المذکور
فی محرم سنة هراة سنة خمس وسبعین وتسعمائة وهو من احسن الکتب المؤلفة فی هذه
الفنون وکتاب سر المکتوم للرازی شامل لاوسط هذه الفنون خال عن الکیمیا والریمیا
وهو ایضا من الکتب الجیدة فی بابه اقول الکیمیا معلوم والمراد من اللیمیا علم الطلسمات
ومن الهیمیا التسخیرات ومن السیمیا التخیلات ومن الریمیا الشعبذة **فائدة** تعلم النیرنجات

حروف

حروف الثمانية والعشرين ۱۱۱۱ ح م ا د س ش ـ ـ ـ ط ظ ٥ ض ٩ ٩ ل ك م ن و ۱۳۱۱

لمؤلفه بهای وصت مراد دل ویران بود بود دل من مهرت تا جان بود

این چه دام است ندانم که در او افتادم کاشیانی گلشن همه رفت از یادم عبادت مشکاة

قال رجل لبعض العلماء ما تقول فی لیلة القدر وهی فی ای وقت من السنة فانی قد سألتها

عن عالم فقال هی فی الربع الثالث من آخر سنة الی هی فی الثلث الآخر وکل منهما یکذب الآخر

فاجاب بان کلیهما اکذبا بل صدقا وقال خرجت من بین لیالی کثیرة ووضع رأسی سبابتیه

علی طرفی ابهامیه فقال الرجل فی ای زمان من اللیالی اطلبها فاجاب فی غیر اللیالی

المفردة فقال بقی الاشتباه وان قل فاجاب اطلبها فی اللیالی المفردة فقال بقی بین لیالی

فاجاب بان هذا زاد ولکن لو طلبتها فی اللیلة التی یکون فیها ما بقی من اللیالی نصف

ما مضی منه لرجوت انک ما اخطأت ان شاء الله فقال علمت جزاک الله اقول قوله ان

کلیهما اکذبا ای فی تکذیب الآخر وصدقا ای فیهما قاله وقوله خرجت من بین لیالی کثیرة لان

القدر المشترک بین الربع الثالث والثلث الاخر لیس الا شهر واحد فیصدق فیهما یعلم

انه فی الشهر المشترک بینهما وهو الشهر التاسع ای شهر رمضان ووضع رأسی السبابتین علی طرفی

الابهامین للاشارة الی اللیالی التی خرجت لیلة القدر من بینها فان وضع رأس السبابة

من الیمنی علامة الثلثین ومن الیسری علامة الثلثمائة یعنی خرجت من بین ثلثمائة

وثلثین لیلة وبقیت ثلثون لیلة اخری والمراد باللیالی المفردة اللیلة الاولی والی

العشرة واللیلة العاشرة والعشرون والثلثون فخرجت ثنتا عشر لیلة ایضا وباللیالی

المفردة عند الزوجیة ثمانیة اخری ایضا وبقیت عشرة اخری وقوله اللیلة التی تکون

فیها ما بقی الخ اشارة الی اللیلة الثالثة والعشرین فان الباقی من اللیالی الفرد العشرة

(Margin:) فی حق ربی ... الکل ... ان الذی ... در ... دو ... کی ... الی ...

المفردة ثلثة والماضي منها ستة **اشكال** قد يستشكل التوفيق بين قول الفقهاء يكره للجنب
قراءة ما زاد على السبع من القرآن وقولهم يستحب الوضوء لقراءة القرآن حيث يستفاد من
الاول عدم كراهة قراءة الاقل من السبع مع ان الجنب غير متوضئ ومن الثاني كراهة القراءة
على غير المتوضئ مطلقا ويمكن ان يجاب بان المراد من عدم كراهة قراءة الاقل من السبع للجنب
عدم كراهتها المعلولة للجنابة بمعنى ان الجنابة لا تصير سببا للكراهة في قراءته وان تحققت
الكراهة من جهة اخرى فلا اشكال **لا ادري** بترتيب تهانئ دين نوق کرمی ایکا
ناکی من سودائی بجزم و بنشینم **فائده** در بیان اشارة اجمالیه بعلم عقود بدانکه
علمای متقدمین از هیئت انگشتان از واحد تا ده هزار ضبط نموده اند باین طریق
که هیجده صورت وضع نموده اند از انگشتان دست راست بجهت ضبط یکی تا نود و نه
و هیجده از دست چپ تا نه هزار و یک صورت بجهت ضبط ده هزار اما هیجده ۱ خوابانیدن
خنصر بتنهائی علامت یکی است ۲ خوابانیدن خنصر و بنصر با هم بجهت دو ۳ خوابانیدن
خنصر و بنصر و وسطی نشانه سه و باید در این سه سرهای انگشتان بر گودال کف دست
گذارده شود ۴ بلند کردن خنصر و خوابانیدن بنصر و وسطی علامت چهار ۵ بلند
کردن خنصر و بنصر و خوابانیدن وسطی است بجهت پنج ۶ خوابانیدن بنصر بتنهائی است بجهت
نشانه شش ۷ خوابانیدن خنصر بتنهائی است نشانه هفت ۸ خوابانیدن خنصر
و بنصر است با هم بجهت هشت ۹ خوابانیدن خنصر و بنصر و وسطی است نشانه نه
و در این سه صورت باید سرهای انگشتان برابر آنکه که متصل به بند است گذارده شود
۱۰ گذاردن سر ناخن سبابه است بر بند اول ابهام بنحویکه حلقه حاصل شود و این علامت ده است
۱۱ گذاردن ناخن ابهام است بر بند آخر سبابه لیکن باید ناخن ابهام را بطرفی از این بند

بگذارد

بگذارد که جانب سطحی است و این علامت بیست است ۱۲ گذاشتن سر انگشت سبابه
است نه ناخن آن بر ناخن انگشت ابهام از طرفی که بجانب سبابه است و این نشانه سی است ۱۳
گذاشتن باطن سر انگشت ابهام یعنی باطن بند اول بر پشت بند تحتانی سبابه بجهت چهل
۱۴ بلند کردن سبابه با گذاشتن ابهام بر کف نشانهٔ پنجاه است ۱۵ گرفتن ناخن ابهام
است بباطن بند دویم سبابه علامت شصت ۱۶ بلند کردن ابهام است و گذاشتن باطن
سر انگشت سبابه بر باطن سر آن علامت هفتاد ۱۷ بلند کردن ابهام است و گذاشتن
طرف انگشت سبابه بر مفصل اول بجهت هشتاد ۱۸ گذاشتن سر ناخن سبابه است
بر مفصل دویم ابهام بجهت نود و مخفی نماند که آنچه مذکور شد بجهت ضبط مفردات
است و بجهت ضبط مرکبات باید صورت مفردات از یک الی نود باهم وا ماهیچه صور
ثانیه که در دست چپ است بجهت صد تا نه هزار است و آنها بعینه مثل هیچده صورت
است که در دست راست است ما صور نهائی که در دست راست است بجهت ضبط احاد بود در
اینجا علامت احاد الوف است و صور نهائی که در اینجا بجهت عشرات بود در اینجا علامت
مات است و کیفیت ضبط مرکبات که در ما بین صد و ده هزار است بنحوی است که
اشاره بان شد یعنی باید هر مرکبی ضبط آن باجتماع اوضاع مفردات او بشود و اما بالت
صور نیکه علامت ده هزار است گذاشتن طرف سر ابهام است بر طرف سبابه بنحوی که
ناخنهای آنها محاذی یکدیگر شوند بهر یک از دست راست و چپ که خواهد و اگر زیاد
بر این توضیح و تفصیل کسی خواهد باید رجوع کند برساله که والد ماجد جعفر طاب
ثراه در این علم نوشته اند **اصمعی** ذل که طومار وفا بود من مجنون را و لمه
چند سبو کش راد این دیر خراب ذان مبادا سنگ ملامت بر سبوی من رسید

بیت از غزلی است که در ربیع الاول هزار و نود و شش در اصفهان گفته شده ... مطلعش اینست هر کجا

بود پامال رقیبان دیگر دالود من هیچ می‌دانی چه زحمتها بروی من رسید باز می
بینم گرفتار جنون دل را مگر آن پری جساره زنجیر موی من رسید سحاب تا شناسی
آشنایی نا آشنایان را بیگانه کردم از خویش یاران آشنا را چون من کسی کند از
سر بر خط غلامیش بیرون نهد چرا کس از حد خویش پا را با جور آن جفا جو چندان نکرده
ام خو کارم بجز اطراف او اندیشه وقارا گفتم که گویم امشب تنها باو غم دل بی
مدعی نیابد چون یافت مدعا را اکنون سحاب کا بنچاره یافتند اعتبار شادیم از
اینکه ره نیست در کوی دوست ما را وله سر کوی که هرگز نه نهاد در پادشاه آنجا
گدای بینوائی را که خواهد داد راه آنجا مگر هرگز تمنای بهشت اندیشه دوزخ
اگر مطلب رضای دوست خواه اینجا و خواه آنجا چه صیدی که در حرم جوید پناه ایمن بود
اما بکوی او کشند او را که می‌جوید پناه آنجا چه غم بنود اگر ما را زبان عذر در محشر
که ما را بس امید رحمت و عذر خواه آنجا وله چون جرم کنم وفا است ما را هر نوع
کشد سزا است ما را دارد سر قتل ما و در سر غافل که همین هوا است ما را

عبارة مشكلة منسوبة الى السيد الداماد وقيل لشريكنا الماضي الشيخ ابي نصر الفارابي ما برهانك على تساوي زوايا المثلث لقائمتين فقال النفي والاثبات لا يجتمعان ولا يرتفعان فاذا استنطنا من النسبة بقي اثنان يعني اذا كان الموضوع داخلا في الجنس امتنع اجتماع النفي والاثبات وارتفاعهما بخلاف ما اذا كان خارجا عنه ولذا لم يكن الكيف قابلا للمساواة ولا مساواة اصلا ولو يكن خط مستقيم مساويا لخط مستقيم اصلا وح تتبين ان الزوايا الثلث للمثلث اذا لم تكن اعظم ولا اصغر من قائمتين كانت مساوية لهما اقول قوله يعني من كلام السيد ومراده من الموضوع موضوع

المسئلة

المسئلة اى الزاوية فاللام فيه للعهد ومراده من الجنس جنس الزاوية اى الكم فتحقق بذلك الاشارة الى ان الزاوية من باب الكم ايضا وقوله ممتنع اجتماع النفى والاثبات وارتفاعهما اى نفى ما هو من خواص الجنس واثباته دون ما ليس من خواصه والحاصل ان الشيخ لما بين ان الزوايا الثلث للمثلث هى الباقية بعد اسقاط اربعة قوائم عن الست القوائم ثبت ان الباقية ليست باعظم من القائمتين ولا اصغر منهما اما لانها مساوية للقائمتين فكانت موقوفة على اثبات ان الزاوية لا يجتمع فيها المساوات واللامساوات ولا يرتفعان عنها الا لم يثبت المساوات للقائمتين وكان اثبات ذلك موقوفا على كون الزاوية من باب الكم لان المساوات واللامساوات من خواص الكم ولا يمتنع ارتفاعهما من الكيف فتمامية برهان الشيخ انما هى اذا كان موضوع المسئلة التى هى اذا كان موضوع المسئلة التى هى الزاوية داخلة فى الجنس الذى هو الكم والباقى واضح والعبارة لا تخ عن حزازة و تعقد ومن الاشكالات الواردة على بعض الفقهاء ما جعلوه ضابطا للحجب الحرمانى فقالوا ان ضابطه مراعات القرب ففرعوا عليه حجب كل من اهل الطبقة السابقة لكل حقه وحجب كل من اهل الدرجة العالية لسافلته فان هذا التفريع لا يصح باى معنى اخذ القرب كما بيناه فى مواريث مستند الاحكام ومن الفقهاء تخصيصهم حجب النقصان بمواضع مخصوصة مع صدق مفهوما على كل نقص يرد على وارث لاجل وجود غيره وبيناه فيه ايضا ومن الاغلاط التى حصل الجمع من الفقهاء انهم قالوا فى قبلة اهل المغرب انهم يجعلون الثريا عند طلوعه على الايمن والعيوق عند طلوعه على الايسر مع ان البعد بين الايمن والايسر بقدر نصف الدور و مطلعيهما اقل من الربع بكشر جامى در بزم دشت كوكب بيماه رخت شبها تا ديك شبى دارم با اين همه كوكبها از بسكه كرفتاران مردند بكوى تو

بادش همه جان باشد خاکش همه قالبها تا دست بما وردی از عزم بجو نرنری بو چرخ رد

مردم از دست تو یاربها از تاب تب هجران کفتم سخن وصلت بود این همه پان کفتن

خاصیت این بتها جای بی مذهب اطراف جهان کشتی با مذهب عشق تو کشت از همه

مذهبها ولی رحمی بده خدایا اشک لجوان را باطاقتی صبری این پیر ناتوان را بختم

جوان وعقلم پیر است لیک عشقش اورده زیر فرمان هم پیر و هم جوان را کر

زرد شد کیاهی در خشک سال هجران بر سر مدکی مبادا ان تازه ارغوان را زاهد

بکنج محراب اورده روی طاعت عاشق کرفته محراب ان طاق ابروان را محمل مبند امروز

ایبا دبان جانان کز آب چشم من شد ده بستر کاروان را جامی ز عشق خوبان کر کفت

توبه کردم این نکته بشنو از من زنهار مشنوان را فائدة ج وج و ز و دج ه ۷ مرتبه ۱ ۳ ۳ ۴ ۲ ۱ ۳ ۲ ۲

در یک مجلس یا در ده روز هر روز هفت مرتبه یا در هفت روز هر روز ده مرتبه

با تکرار هر دا و ب دا تا اخر هر مرتبه دفعه ده مرتبه فی الخضاء عن النبی صلی ۱ ۳ ۱ ۳ ۱ ۲ ۲

الله علیه واله قال الله تبارک وتعالی یا بن ادم اطعنی فیما امرتک ولا تعلمنی ما یصلحک

وفیه عنه ما من شی جمع الی شی افضل من علم الی حلم المؤلفه شد جوان دوران

سر و سبزه وامد بهار وقت عم بکذشت ساقی خیز ساغر را بیار تو بدین دل داری

وعقل است یاران فرین میکشی عشق بازی جنون ما را شعار عاشقان کوی یار

ومیکده نعم المقر زاهدان وخانقاه ومدرسه بئس القرار دست ما و دامن ساقیا

الی یوم النشور پای ما و کوشه میخانه تا روز شمار وصل لیلی نیست هوس باشد

جنون را پیشه کن عاقلان را بو سر کوی محبت نیست بار شد مجمل الفم محمل نشین داد

از فراق وعده ایام وصلم داده از انتظار جانم از تن میرود ای کاروان اهسته ران

دل زدستم شد خدا را ساربان محمل بدار من ز بخت خویش دانم آنچه آید بر سرم
شکوهٔ ما بر نزار یار است ای ناز رو زر کار مژدهٔ وصلم چه منصور آید از روی دوم
پای کوبان سر بکف بر من تا پای دار در تن عشاق جانانا جان کوانی میکنند
بیخ عاشق کشتی از است بن اجر برار کربیا الیتم شبی ای بر پرسش جان من نیم جانی دارم
از لایق بود سازم نثار چون در این کشور متاع عشق را نبود رواج رخت خود تا
برون بردن صفحان بن دیار **ورق** فی الکافی عن بعض اصحابنا قال قال ابو عبد الله ع
اصبروا علی الدنیا فانما هی ساعة فما مضی منه لا تجد له الما و لا سرورا و ما لم تجیئ فلا تدری
ما هو و انما هی ساعتک التی انت فیها فاصبر فیها علی طاعة الله و اصبر فیها عن معصیة الله و
فی الفقیه قال قال علی ع ما من یوم یمر علی ابن ادم الا قال له ذلک الیوم انا یوم جدید و انا علیک
شهید فقل فی خیرا و اعمل فی خیرا فانک لن ترانی بعدها ابدا و فی الخصال عن الصادق ع قال
سرعة المشی یذهب بهاء المؤمن و فیه عن ابی جعفر ع قال اذا احب الله عبدا نظر الیه فاذا نظر الیه اتحفه
من ثلث بواحدة اما صداع و اما حمی و اما رمد **و فیه** عن الصادق ع قال ضمنت لمن
اقتصد ان لا یفتقر **و فیه** عن امیر المؤمنین ع قال ما من شیء احق بطول السجن من اللسان
و فیه عن الصادق ع قال الوضوء قبل الطعام و بعده یزید فی الرزق **و فیه** عن النبی ص
قال ثلثة ان لم تظلمهم ظلموک السفلة و زوجتک و خادمک **و فیه** عن علی ع قال قال رسول
الله ص ثلث یحسن فیهن الکذب المکیدة فی الحرب و عدتک زوجتک و الاصلاح بین
الناس و قال ثلثة یقبح فیهن الصدق النمیمة و اخبارک الرجل عن اهله بما یکرهه و تکذیبک
الرجل عن الخبر و قال ثلثة مجالستهم یمیت القلب مجالسة الارذال و الحدیث مع النساء
و مجالسة الاغنیاء **و فیه** عن النبی ص انه نهی ان یسلم علی اربعة السکران فی سکره علی

يعمل بالتماثيل وعلى من يلعب بالنرد وعلى من يلعب بالاربعة عشر وقال الصادق عليه السلام وان الذين كرهنا منها كان تسلموا اصحاب الشطرنج **الكافي** عن الصادق ع قال لا ينبغي للمؤمن ان يجلس مجلسا يعصى الله فيه ولا يقدر على تغييره **وفيه** عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله من لم يحسب كلامه من عمله كثرت خطاياه وحضر عذابه قال في الوافي انما حضر عذابه لانه اكثر ما يكون يندم على بعض ما قاله ولا ينفعه الندم ولانه قلما يكون كلام لا يكون موردا للاعتراض ولا سيما اذا كثر **وفيه** عنه عليه السلام قال في حكمة آل داود على العاقل ان يكون عارفا بزمانه مقبلا على شانه حافظا للسانه **قال** بعضهم ثلثة ليس فيهن حيلة فقر يخالطه كسل وعداوة يداخلها حسد ومرض يمازجه هرم **قال** بعض الحكماء ينبغي ان يكون المرء دون الرجل في اربعة اشياء السن والطول والمال والحسب

ای وصل تو برتر از تمنای امید — نا پخته بماند از تو سودای امید
من دنگجارسم کدا نجاکه توئی — نه دست هوس سید نه پای امید
ولکه بنیاد دل من غم تو ویران کرد — ما را هوس عشق تو سرگردان کرد
زانجاکه توئی مگر لطفی بکنی — پیداست که زانجاکه منم چتوان کرد

لما وجد بغیت رجوالت کردند — چو مرغک بی پر و بال کردند
کفتی بد و کون سرفرو می نادم — هم اخر کار پایمالت کردند

لغز دیدم تن برهنه مباد وقافله — ان هر سه تن برهنه و برهر سه ابله نی قافله دوانشده بی حکم

ایشه تن نه تن دوانشده بحکم قافله **لغز** کدام طائر است که اگر از اول اخر یک نقصان کنی زیاده می شود و هرگاه از اخرش نقصان کنی کم می شود و اگر از اول نقصان کنی جنس اخر می شود و اگر از اخر نقصان کنی اول سبع ان می شود. و اگر از هردو نقصان کنی اول افزون تر از اخرش شود و اگر هردو ناقص بود وسطش لغزانی اخر شود **لغز**

کدام

کدام مرغ است که همیشه پایش در سر است و پوستش پای پیش تن است و بیشترش در کنار است و اولش بضعف اجزا است **اوحدی** تا از مزه عشق تو در گوشم شد عقل و خرد و هوش فراموشم شد تا یک ورق از عشق تو حاصل کردم سیصد ورق از علم فراموشم شد **وله** عمرت بسر آمد و بسامان نشدی دردت بلب آمد و بدرمان نشدی قاضی و خطیب و پارسا و مفتی این جمله شدی ولی مسلمان نشدی ای مرهم صد کنار من دیده و در دوری که پرده من ندیده ای من بتر از هر که بعالم میت آ وی لطف تو از من بتر آمد دیده **وله** نه روز و نه روز کار نه وقت نه حال نه کفر و نه اسلام نه کار و نه مال نه رنج نه راحت و نه هجر و نه وصال بگرفت مرا زعمر بیهوده ملال **وله** دندی باید شهرها تا ختن بنیاد وجود بر انداختن باکرم دوی سوختن ساختن **وله** دل میل تو دارد آن بفروختی در سینه تو وکرنه بر دوختی و در آنکه نه هر دو با تو آموخته اند ایشان بندی و هر دو را سوختی **فائده** بدانکه شیر از آواز خروس وکربه و از چوب دن بر طرف مسین توهم نماید و ایضا کوینه اکر دم موش را ببرند و در خانه دفن کنند دیکر موش بانجا نیاید **حکایة** نقل شیخنا البهائی فی الکشکول انی رایت فی بعض التواریخ المعتبرة ان جماعة خرجوا الی الحجاج فذهب الی حربهم واسرهم وکان عابدا شجاعا فامر به الحجاج فقطعت یده من المنکب و رجلاه من المنکب و ترک یتشحط فی دمه الی الصباح فلما اصبح کان یصیح المادة عنه متلجلج من اللذة یکسب الاخ دیهریق علی دلوین من الماء فانی احتلمت البارحة قال الراوی وهذا من اعجب العجایب ان شخصا قطعت یداه و رجلاه ینام لیلته نوما یقع له فیه الاحتلام **شعر** فیه نعقید فیك خلاف لخلاف الذی فیه خلاف لخلاف الجمیل وغیر من انت سوی غیره

عنبر سوی عنبرآگین بخیل اقول مراده انک جمیل و سخی **فائدة** انما سمیت الجمعة
جمعة لان الله تعالی فرغ فیه من خلق الاشیاء فاجتمعت المخلوقات فیه وقیل سمیت بذلک
لاجتماع الناس فیه للصلوة وقیل اول من سماها جمعة الانصار وذلک قبل قدوم النبی ص
الی المدینة وقبل نزول سورة الجمعة فانهم اجتمعوا وقالوا ان للیهود یوما یجتمعون فیه کل
سبعة ایام هو السبت وللنصاری یوما آخر هو یوم الاحد فلنجعل لنا یوما نجتمع فیه
فنذکر الله ونشکره فجعلوه یوم الجمعة وکانوا یسمون یوم الجمعة قبل ذلک یوم
العروبة فاجتمعوا الی اسعد بن زرارة فصلی بهم یومئذ فذکرهم فسموه یوم الجمعة وقیل
اول من سماها یوم جمعة کعب بن لوی لاجتماع الناس فیه الیه وهذا الرجل اول من قال کلمة
اما بعد **اشرف** ترکان بغارت کرم کو دل نه تنها می برد تاراج جان هم میکند
دین هم بیغمای برد ای طبیب عشق او دارد دوای بوالعجب آسوده راغم می دهد
صبر از شکیبای برد بنود بکیش عاشقان اخوان یوسف را لکن آسایش یعقوب را شوق
زلیخای برد دین و دل هر چیز بود از ترک غارتگر شد مانده است ما را همین جان
آن نیز کو بای برد هر چند عذرای برد با وامق استغنا زحد این سوز وامق عاقبت
آرام عذرای برد صدق محبت میکند در چشم مجنون تو تنها هر جا کان باد صبا
از کوی لیلی می برد با آنکه تیغ جوران در چشم من دارد جا کجا آلوده کشته خنجر
ما را بدعوی می برد شوق جمال دلکشت حاجی ره کم کرده را کاهی بیثرب می کشد
کاهی ببطحای برد ای شیخ این آلوده را در سلک پاکان جا مده کین رند می غارتیست
ناموس تقوی می برد زحمت کشیدن خوش بود لیک از برای یار خود بی عاقبت باشد
که رنج از بهر بهنای برد فارغ دلان را اورد عشرت پرستی سوی شهر دیوانه عشق

نورا

تو را عزم سوی صحرا می برد بیت بر عدم چون کنم بیطاقتیها دو عمت کرکوه باشد
جا من این حسنش از جا می برد ای هوشمندان بر رخش آهسته می باید نظر کاین
عشوهای جان ستان دل بی محابا می برد فرهاد بعد از بیستون زد تیشه بر سر بها
بین اشرف هنوز از بهر آن شرمندگیها می برد **سؤال** شخصی رفیق خود گفت
که ثلث آنچه تو داری با تمام آنچه من دارم قیمت این اسبست و ربع آنچه تو داری با قیمت
اسبست هر یک چه قدر دارند و قیمت اسب چنداست **جواب** قیمت اسب
یازده است یکی هشت دارد و دیگری نه **کان** الرشید قد امر باحضار الکسائی
من الکوفة وهو یعتذر منه فاحتاج الی بغداد لمهم عرض له فلما دخلها وکان رجلا جسیما
علی هیئة اهل السواد وکان الخلیفة فی ذلک الوقت فی مجلس شرب مع وزیره وکان قد
انفذ من یحضره بعض اهل السواد الیهم لیسخروا منه فظفروا بالکسائی فاتی به فلم یشك
الرشید فی انه من اهل السخریة فقال له عزلنا یا شیخ فانشد الکسائی کفی حزناً ان
الشرایع عطلت وان ذوی الالباب فی الناس ضیع وان ملوك الارض لم یحظ عندهم
من الناس الا من یغنی ویصفع فقال الرشید من ای البلاد انت یا شیخ فقال من الکوفة
فقال کیف ترکت الکسائی فقال فی صفاء عیش عند امیر المؤمنین فنهض الرشید
یعتذر الیه وامر بکسر آلات الشرب والملاهی وقال ارید ان تعلم ولدی الامین والمامون
فاستعفی فلم یعفه واخلی له دارا للتعلیم ولم یزل مکرما **محمد بن سعید** البغدادی کان
ادیبا شاعرا فصیحا توفی فی سنة ستین وخمسمائة ومن شعره انك الذی وکلنی حبه
بطول اعلالی وامراضی ولست ادری بعد ذا کله اساخط مولای ام راض **تلخیص**
رسالة ابن الهیثم فی تعرف اقدار الجواهر المختلطة اذا خلط بعضها ببعض من

تغيير شكل ذلك المختلط مقدار من ذهب محض وفضة محضة متساويين في العظم والشكل ايضا بان يقلبا جميعا في قالب واحد ويعرف وزن كل واحد منهما فيكون الذهب اكثر وزنا فيحفظ الفضل بينهما فاذا رفع الينا جسم مركب من ذهب وفضة وطلب تميز كل واحد منهما علمنا مقدار الطلا مساويا له في العظم ثم وزنا الجسم المركب ووزنا مقدار المساوي له في العظم وحصلنا الفضل بينهما فيكون نسبة زيادة وزن الذهب الخالص على وزن الفضة المساوية في العظم الى زيادة وزن الجسم المركب من ذهب وفضة على وزن الفضة المساوية له في العظم كنسبة وزن الذهب الخالص الى وزن الذهب في الجسم المركب من ذهب وفضة **السبب** في رؤية القمر تحت الغيم الرقيق متحركة حركة سريعة انا اذا نظرنا اليه نفذ شعاع البصر في جزء من اجزاء ذلك الغيم واذا فرضنا حركة الغيم من المشرق الى المغرب بطيئة كانت هذه الحركة لقرب الغيم منا اسرع في الرؤية من حركة القمر لبعده عنا فيصير ذلك الجزء الذي كان قد نفذ الشعاع فيه غربيا من القمر وينفذ الشعاع في جزء اخر قدامه بالحركة فيقع بين الجزئين قطعة من الغيم فيتخيل ان القمر بحركته الى المشرق قطع تلك القطعة التي هي بمنزلة المسافة **لاادري** صبحم كفت بدم طاعت دا ددوعي كشت من طالع ندارم **ايضا** اي عيش خوش دلبر بين روزنهاده بلك لحظه باش تا عمر او واخبركنم **قيل** حكي ان الثعلب مر في السحر بشجرة فراى فوقها ديكا يؤذن فقال له ما انزل نصلي جماعة فقال ان الامام نائم في اصل الشجرة فايقظه نصلي جماعة فقال ان الامام نائم في اصل الشجرة فايقظه نصلي فنظر الثعلب فراى الكلب فنفر هاربا فناداه الديك ما تاتي نصلي فقال نعم اجدد وضوء وارجع **فائدة** قيل من لدغته عقرب وحية فجعل في دبره قطعة ملح سكن **المحض** اعرابي مجلس قوم فتذاكروا قيام

الليل

الليل فقالوا له يا ابانا أمر تقوم الليل قال نعم قالوا ما تصنع قال ابول وارجع وانام حضر
اعرابي مائدة الحجاج فاكل منها اللقمة فقال من اكل من هذا شيئا ضربت عنقه فامتنع الناس
كلهم وبقي الاعرابي ينظر الى الحجاج مرة والى الحلوا مرة ثم قال ايها الامير اوصيك باولادي
خيرا وشرع ياكل سريعا فضحك الحجاج حتى استلقى وامر له بصلة سرق اعرابي صرة فيها
دراهم ثم دخل المسجد يصلي وكان اسمه موسى فقرأ الامام وما تلك بيمينك يا موسى
فقال والله انك لساحر ثم رمى بالصرة وخرج جاءت تعدو هي هاربة من حرمها جائت
اختها فقالت يا اختاه ما زال الامام يامرهم ان ينكحوا حتى خشيت انهم يقعوا علي فائدة
ماهی خرگوش را هرگاه زنی سه روز بعد از طهر با سرکه بخورد دیگر آبستن نشود فائدة
الاقنون اذا اصل بخل وطلى به انف الحمار دمعت عينه واخذ بالنهيق عزم الحجاج على
قتل رجل فهرب واستخفى منه ثم جاء اليه بعد ايام وقال ايها الامير انا فلان فاضرب
عنقي فقال له الحجاج وكيف جئت فقال ايها الامير اني اري كل ليلة انك قتلتني فاردت
ان تكون قتلة واحدة فعفى عنه واجازه قيل ان رجلا زور ورقة على خط الفضل
ابن الربيع تتضمن انه اطلق له الف دينار ثم جاء بها الى وكيل الفضل فلما وقف الوكيل عليها
لم يشك انها خط الفضل فشرع في ان يزن الالف دينار فاذا بالفضل قد حضر لشأن عرض
فلما جلس اخبره الوكيل بامر الرجل واوقفه على الورقة فنظر فيها ثم نظر في وجه الرجل فرآه
قد كاد ان يموت من الخوف والخجل فقال الفضل للوكيل تدري لم اتيتك في هذا الوقت
قال لا قال جئتك لاستنهضك في ان تعجل باعطاء هذا الرجل مبلغ هذه الورقة ولا
تعوقه فاسرع الوكيل في وزن المال وتسلمه الرجل ومضى حيلة قال الضحاك بن مزاحم
لنصراني لو اسلمت فقال ما زلت محبا للاسلام الا انه يمنعني حب الخمر فقال لا باس اسلم و

اشربها فلما اسلم قال له قد اسلمت فح ان شربت حددناك وان تبت فقلنا لك يحسن
اسلامه اخرى جاء رجل الى سليمان عليه السلام وقال ان لي جيرانا يسرقون اوزي ولا اعرف
السارق فنادى الصلوة جامعة ثم خطبهم وقال في خطبته وان احدكم ليسرق اوز جاره
ثم يدخل المسجد والريش على راسه فمسح رجل على راسه فقال سليمان خذوه فهو صاحبكم
فائدة اذا اريد ثقب الخشخاش جعل في الحليب ثلثة ايام فيعظم فيخرج ويثقب بالة وينظم
بشرا وبره فائدة مرارة الخطاف يسود الشعر وهو الذي يقال له بالفارسية پرستوك
فائدة يقال اذا ذبح الخفاش وطلى بدمه عانة الصبي قبل بلوغه فيمنع من انبات
الشعر عليها ويطلى به ثدي البكر فيمنعه ان يعظم واذا دفن براس الخفاش في برج الحمام
الفه ولم تذهب عنه فائدة اذا انقعت البيضة في الخل تلين فتدخل في زجاجة
راسها اصغر منها وايضا تشمع البيضة وتنقش قلما ثم تنقع في الخل ثم تقلع بالة فتبقى البيضة
مشبكة اجتمع محدث ونصراني في سفينة فصب النصراني من زق كان معه في شربة و
شربه ثم صبها وعرضها على المحدث فتناولها فقال النصراني انها خمر فقال من اين علمت
ذلك قال اشتراها غلامي من يهودي فشربها المحدث على عجلة وقال للنصراني ما رايت
احمق منك نحن اصحاب الحديث نتامل في حديث مثل سفيان بن عيينة وسعيد بن
جبير فنصدق نصرانيا من غلامه عن يهودي والله ما شربتها الا لضعف الاسناد
فائدة قيل من وضع تحت وسادته شيئا من بقلة الحمقاء لم يحتلم فائدة في بعض
الكتب من لف عودا من الدارشيشعان في خرقة صفراء ووضعها تحتها ليلة البدر
راى في منامه ما يريد وكذا المرشبشاء الذهبية فائدة قيل من ابتلع من الجلنار بقدر
الحمصة سبع حبات يوم الاحد الاول من نيسان الروم قبل طلوع الشمس منع من الرمد

سنة

سنه قيل اذا ارضعت سوداء بيضاء ذرقا اسودت عينها وكذا اذا طلي يافوخ
الطفل الازرق ببندق محرق ملتوت بزيت فائدة طلاء الثاليل بالنورة
يذهبها فائدة قيل اذا مسح خيط بالقطران والحلتيت وشد على الموضع فلا تقربه
نملة فائدة عن الامام ابي عبد الله ع قال اذا عسر عليك امر فصل عند الزوال
ركعتين تقرء في الاولى بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد وانا فتحنا الى قوله وينصرك
الله نصرا عزيزا وفي الثانية بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد والم نشرح قيل وقد
جرب دواء انت ت وا اج اج اج زوت وهو اخ او خمسة دراهم قرنفل زاج
اسود عشرة دراهم يطبخ ذلك في ثلثة ارطال ماء الى ان يبقى رطل ثم يطبخ فيه نصف
رطل حنظة حتى يفنى الماء فيجفف الحنظة ويسحق ويؤخذ منه مثقال منه اج ا ج نوب
بالكلية قال الجاحظ يهرب الذباب من البيت اذا بخر بورق القرع لبعضهم جمالة
اغصان بان ما ارى ام شمائل واقمار تم ما تضم الغلائل وبيض دقاق ام جفون بواتر
وسمر دقاق ام قدود عوامل وتلك بنان ام خطوط رواشق لها هدف منا الحشا
والمقاتل امير جمال والملاح جنوده يجور لنا قده وهو عادل لرحاجب عن مقلتي
حجب الكرى وناظره الفتان في القلب عامل القاضي كمال الدين الله اكبر كل الحسن في
العرب كم تحت كمة ذا التركي من عجب صبح الجبين بليل الشعر منعقد والخد يجمع
بين الماء واللهب تنفست عن عبير الراح ريقته وافتر مبسمه الشهد عن حبب
القاضي الفاضل شرح الشباب بحبكم افنيته والعمر في كلف بكم تضيته لله داء في
الفؤاد اجنه نزداد نكسا كلما داويته فلو احبتك في النحي مسرف فاسرعلى العشاق
قالت فديتك القاضي شمس الدين خيال سلمي عن الاجفان لم يغب وطيفها عن عياني

قال الحكماء حفظ من
منافع اللبن بالبانها
منافع الكحل
فاذا اكتحلت اللبن
كما يحسن ما يكون وانم

عن محتجب وذكرها الذي وروحي هي نائبة والقلب ما زال عنها غير منقلب وله
سقى طلل الاثلات سلمى معاهد وحياه من دمعي مذاب وجامد فربع به سلمى مصيف
ومربع وارض نات عنها نفار جلامد دعى الله دهر اسالمتني صروفه وظلت لنا الايام
سلمى تساعد واياما بالقرب بيض زاهر واوقاتنا بالوصل خضر مالد وارواحنا
ممزوجة وقلوبنا ونحن كانا في الحقيقة واحد ولم يعترضها التفريق من بخاطر ولم تحسب
الايام فينا تعاند فهل انت يا سلمى فقد حكم الهوى كما كنت لي ام ماذ بالقرب جائد
وهل ودنا باق والا تغيرت على عادة الايام منك العوائد وهل محيت آثار رسم
حديثنا وانسانك حفظ الود هذا التباعد وهل تذكرين العهد اذ نحن بالكوى
وقولك لا عاش الخئون المعاند فان كنت حبل الود صرمت طرفه فودي طريف
في هواك وتالد وان قلت ان الحب غيرة النوى لعمري وجدي بالحشاشة واحد
فهذه الذ يا رب يحسن من بالصد وصالك حتى قتلتني بفرط الهجر مفتنا لنا و
باتناه بقيت القوام است من ذا ترى بالقتل افتاك ان كنت لم تذكرينا
بعد فرقتنا فالله يعلم انا ما نسيناك ما ان تعطي جودا على قمر اضحى قواك
اسير لحظ عيناك في ٥٨١٩٤٥٥ ومسرعة في سيرها طول دهرها بها
صدا الايام تمشي ولا تتعب وفي سيرها ما يقطع الاكل ساعة وناكل في طول المدى
ولا تشرب وما قطعت في سيرها خمس اذرع ولا ثلث من ذراع ولا اقرب وايضا
في ٢٧٣ الراس وفي عدد كالرمل سام محله جميل على كل المذاق لدحق يجاذر
من دوس ويرهب باسر وفي قلب هرهن للهلك المحق وايضا في ٢١٥
واكله بغير فم وبطن لها ما الاشجار والحيوانات قوت اذا اطعمتها انتعشت وعاشت

وان اسقيتها

وان اسقيتها ماء تموت روي عن ابي عبد الله عم انه قال تخذوا في اسنانكم السعد
فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع **قال** بعض العلماء كن مكانك من الملوك كان الربا
فانهم ان احبوك استخدموك ان ابغضوك قتلوك يستعظمون من الكلام رد السلام و
يستحقرون من العقاب ضرب الرقاب **سنون** يزيل صفرة الاسنان وسوادها ويطيب
رائحة الفم ونكهته وهو كزمازج وزنجبيل وزبد البحر ودار فلفل وقاقلة من كل درهم
وشعير محرق سبعة دراهم وملح مشوي عشرة يدق بهم وينخل ويستعمل **اعلم** ان العسر
يعقبه اليسر والشدة يعقبها الرخاء والتعب يعقبه الراحة والضيق يعقبه السعة و
الصبر يعقبه الفرج وعند تناهي الشدة تنزل الرحمة والموفق من رزق صبرا واجرا
فائدة اذا طلي بالشوكران موضع الشعر فيمنع انباته واذا ضمد به الثدي منع عظمه **فائدة**
قال الشيخ في القانون اذا اخذ من النورة جزءان ومن الزرنيخ جزءان ويطلى بهما مع قليل
صبر مجعول فيهما ينحلق في الحال **روي** ان سلطان صقلية ارق ذات ليلة ومنع النوم
فارسل الى قائد البحر وقال له انفذ الان مركبا الى افريقية ياتوني باخبارها فارسله
لوقته فلما اصبحوا اذا بالمركب في موضعه فقال للقائد انفذت ورجع بعد ساعة فامر
باحضاره فجاء ومعه رجل فقال ذهبت بالمركب فبينما انا في جوف الليل في قبة البحر
اذا انا بصوت يقول يا الله يا الله يا غياث المستغيثين يكرر هاما فنادينا يا لبيك
لبيك وهو ينادي يا الله فقصدنا بالمركب نحو الصوت فالفينا هذا الرجل غريقا
في اخر رمق الحيوة فقطعنا به المركب وسالناه عن حاله فقال كنا في سفينة فغرقت سفينتنا
منذ ايام واشرفت على الموت وما زلت اصيح حتى اتاني الغوث من ناحيتكم فسبحان من الله
اسهر سلطانا وارقه في قصره لغريق في البحر حتى استخرجه لا اله غيره فلا معبود سواه

فائدة من خواص اصل اللفاح البري انه يطبخ به العاج فيلينه **فائدة** التختم بالياقوت يوجب الهيبة ويسهل الامور **اسلم** مجوسي فثقل عليه الصوم فنزل الى سرداب وقعد يأكل فسمع ابنه حسه فقال من هذا قال ابوك الشقي يأكل خبز نفسه ويفزع من الناس **اختصم** رجلان في جارية فاودعاها عند مؤذن فلما اصبح وفرغ من الاذان قال لا اله الا الله ذهبت الامانة من الناس فقيل له كيف ذهبت قال ان هذه الجارية التي اودعت عندي قيل انها بكر فلما اتيتها وجدتها ثيبا **قال** بعضهم رأيت مؤذنا اذن ثم ترك وجعل يمشي سريعا فقلت له الى اين فقال اريد ان اسمع اذاني الى اين يبلغ **جاءت** امرأة الى معلم بولدها تشكوه وتقول له صبي لم ينته فقلت يا امه فقالت له يا معلم هذا الصبي ما ينفعه الكلام فافعل ما اردت لعله ينظر بعينه فيتوب **قال** الجاحظ مررت بمعلم وعنده عصا طويلة وعصا قصيرة وصولجان وكرة وطبل وبوق فقلت له ما هذه الآلة فقال عندي صبيان اوباش فاقول لاحدهم اقرأ لوحك فيصفر لي فاضربه بالعصا القصيرة فيتأخر عني فاضربه بالعصا الطويلة فيفر من بين يدي فاضع الكرة في الصولجان فاضربه فيشجه فيقوم الي الصبيان كلهم ويضربونني ويقرأون كلهم باعلى صوت حتى لا يسمع احد صوتي فاضرب في الطبل وانفخ في البوق فيسمع اهل الدرب ذلك فيجيئون ويخلصوني منهم **انفرد** الرشيد يوما عن عسكره ومعه يومئذ الفضل بن يحيى البرمكي فاذا هما بشيخ من الاعراب على حمار وهو رمد فقال له الفضل هل ادلك على دواء لعينيك فقال نعم قال خذ عيدان الهواء وغبار الماء وصيره في قشر بيض النمل واكتحل به فاتكأ الشيخ فضرط ضرطة قوية فقال هذه اجرة دوائك وان زدتنا زدناك **فائدة** بدانكه خطوط ساعات معوجه را بر عضاده اسطرلاب كشيده اند

وطريق

وطریق دانستن ساعات معوجه ماضیه بطریقیکه خواجه عزه ذکر کرده اند غایت
ارتفاع هر روز را که خواهند پیدا کنند و شطبه ارتفاع را بران نهند و اسطرلاب
بکر باشند چنانکه پهلوی با فتاب باشد تا سایه لبنه بر عضاده افتد چنانچه بر
هیچ جانب منحرف نشود و نگاه کنند تا طرف سایه بر طرف کشو کدام خط افتاده آن ساعت
و در اینجا ملا عبد العلی برجندی در شرح بیست باب سهوی فاحش کرده اند زیرا
که پهلو را بر پهلوی اسطرلاب تفسیر کرده و گفته چنانکه پهلوی اسطرلاب یعنی انطرف
که اجزای ارتفاع بران منقش بود و این سهو از فاضل دور است زیرا که وقتیکه
شطبه ارتفاع را بر غایت ارتفاع نهند و پهلوی اسطرلاب را بجانب افتاب کنند محالست
که سایه لبنه بر عضاده افتد بلکه البته منحرف می شود مگر در وقتیکه شمس در غایت
ارتفاع باشد و ان وقت در تعیین ساعات معوجه احتیاج با سطرلاب نیست
و سبب انحراف سایه ان است که البته همیشه سایه در خلاف جهت ذی الظل است و
می باشد و خلاف جهة در اینصورت محالست که عضاده باشد هیچنانکه مشاهد است

فائده بدانکه غزوات حضرت پیغمبر بیست و شش غزوه بود ۱ ابوا ۲ بوا ۳ عشیره
۴ اولی ۵ بدر کبری و در ان جنگ لشکر حضرت سیصد و سیزده نفر بودند
و در این حرب ملائکه بمعاونت پیغمبر آمدند ۶ غزوه بنی سلیم ۷ سویق ۸ غزوه
ذی امر ۹ غزوه احد و لشکرهای حضرت در این جنگ هفتصد نفر بودند و حمزه
سید الشهدا در اینجنگ شهید شد ۱۰ غزوه نجران ۱۱ غزوه اسد ۱۲
غزوه بنی نضیر و قریضه ۱۳ غزوه ذات الرقاع ۱۴ غزوه بدر الاخیره ۱۵ غزوه
دومة الجندل ۱۶ غزوه خندق و احزاب عمرو بن عبدود در این جنگ بدست

امیرالمؤمنین ع کشته شد ۱۷ غزوهٔ بنی قریظه و در این حرب لشکر حضرت قریب
به پنج هزار کس بوده ۱۸ غزوهٔ بنی لحیان ۱۹ غزوهٔ بنی قرده ۲۰ غزوهٔ بنی المصطلق
۲۱ غزوهٔ حدیبیه ۲۲ غزوهٔ خیبر در این حرب لشکر آنحضرت هفت هزار کس بودند
بودند و جعفر بن ابی طالب در این حرب از حبشه آمده ۲۳ غزوهٔ فتح مکه و لشکر حضرت
دوازده هزار کس بودند ۲۴ غزوهٔ حنین ۲۵ غزوهٔ طائف ۲۶ غزوهٔ
تبوک **فائدة** بدانکه ولایاتیکه در ایام حضرت پیغمبر ص فتح شد و بتصرف آن حیوه
حضرت آمد همچنانکه در تذکرة الائمه ملا محمد باقر مجلسی است باین تفصیل
مکهٔ معظمه و مدینه و ولایت یمن و مخا و نجد و حجار و عمان و قطیف و لحسا و حجاز و تهامه
و بادیه و نجران و خیبر و فدک و قلاع خیبر و کل قبایل عرب و ولایت بحرین و توابع
آن و بعضی از شام و حوران و طایف و در سال ششم یا پنجم آنحضرت مامور شد که
نامه بملوک و سلاطین جهان نویسند و ایشان را باسلام دعوت کنند اول نامه
بهرقل قیصر روم نوشت و آن مسلمان شد و اسلام خود را مخفی داشت و دیگر
نامه بپادشاه شام نوشت و آن هدیه چند فرستاد و توفیق اسلام نیافت و دیگر
باصحمه ملقب بنجاشی پادشاه حبشه نوشت و او مسلمان شد و دیگر نامه
بخسرو نوشت پرویز پادشاه عجم نوشت و او کاغذ حضرت را درید لعنة الله علیه
و در جواب آنحضرت مشت خاکی بکیسه کرده و فرستاد و آنحضرت تفال زدند که ولایت او بدست
ما خواهد آمد و آخر چنان شد و نامه دیگر بپادشاه یمن فرستاد و آن نیز مسلمان نشد و
ولایت یمن را بعد از زمان آنحضرت واگذاشت مرو بیستکه و قتیکه شهربانو را اسیر
کردند بنزد عمر آوردند و او را در مجلس طلبید پس شهربانو بزبان خود فحش و دشنام داد

داد که

داد که بیم بر وی نوشته کاغذش پاره کرد من بند کی گفتن عمر نفهمید چنان تصور کرد که او دشنام داد حضرت امیر ع فرمود که نه بلکه نفرین بر وی کرد و بکرد حضرت امیر ع با شخص صفتهای اوصاف اهل صفهان را بیان کرد پس بعد از سکوت حضرت آن شخص عرض کرد بگو بگو حضرت فرمود امرت این ورس یعنی امر کرد این تو را ابرا است

فائده بدانکه اولاد پیغمبر صلعم چنانکه در تذکرة الائمه ذکر شده پنج نفرند دو پسر قاسم از خدیجه و ابرهیم از ماریه قبطیه و سه دختر فاطمه و رقیه و زینب همه از خدیجه و بعضی دو پسر دیگر طیب و طاهر نیز گفته‌اند و بعضی طیب طاهر را لقب ابوهیم گفته‌اند

اولاد حضرت امیر المؤمنین علیه السلام پانزده پسر بودند و هجده دختر اما پسرها حسن و حسین علیهما السلام و محمد الاکبر و عبید الله و ابو بکر و عثمان و جعفر و عبد الله و محمد الاصغر و یحیی و عون و عباس و محمد الاوسط و محسن و شفیق و این دو سقط شدند و اما دخترها زینب الکبری و ام کلثوم الکبری و ام الحسن و رملة الکبری و ام هانی و میمونه و زینب الصغری و رملة الصغری و ام کلثوم الصغری و رقیه و فاطمه و امامه و خدیجه و ام الکرام و ام سلمه و ام جعفر و جمانه و نفیسه حسن و حسین ع و زینب کبری و ام کلثوم کبری از حضرت فاطمه‌اند و محمد اکبر از حنفیه است و عبید الله و ابو بکر از لیلی بنت مسعود تمیمیه و عباس و جعفر و عبد الله از ام البنین بنت حرام بن خالد است و یحیی و عون از اسما بنت عمیس است که اول زن جعفر طیار بود و مادر محمد ابی بکر نیز اوست و محمد اوسط از امامه است بنت ابی العاص که دختر زینب بنت رسول الله صلعم بود و ام الحسن و رملهٔ کبری مادر ایشان سعیده بنت عروه است و باقی اولاد مادر ایشان نکاحی نبوده بلکه ام ولد اند و اما حضرت امام حسن علیه السلام در

اولاد و اخلاف بعضی پانزده گفته اند یکدختر ام الحسن و باقی پسر حسن و عمر و حسین و
عبدالله و عبدالرحمن و اسمعیل و محمد و یعقوب و جعفر و طلحه و حمزه و ابوبکر و قاسم و
زید و بعضی شانزده گفته اند یکدختر و پانزده پسر و بعضی پنج دختر نیز گفته اند
ام سلمه و ام عبدالله و رقیه و فاطمه و ام الحسن و بعضی تمامه و ام الخیر را نیز از اولاد
آنحضرت دانسته اند و آنحضرت سیصد زن کرده بود و طلاق گفته بود و آنحضرت
بالتماس عمر خطاب همراه لشکر سعد وقاص بعجم تشریف آورده بودند و تا شهر ری رفتند
و از آنجا بقریه کهنک و اردستان تشریف بردند و از آنجا بقریه قهپایه از اعمال
نائین تشریف بردند و باصفهان نیز تشریف آورده در خارج شهر قریب برآهند
رود زمینی است مشهور بلبنان الارض نزول فرمودند و آن زمین با آنحضرت
سخن گفت که یا ابن رسول الله در اصفهان سحره بسیار اند عوذه بخوانید و در مسجد
عتیق اصفهان نماز گذاردند و در مسجد لبنان نیز نماز کردند و اما حضرت امام حسین
علیه السلام چهار پسر ذکور می شود علی اکبر و علی اوسط زین العابدین و علی اصغر
عبدالله و محمد بن الحسین و بغیر از علی اوسط همه در کربلا شهید شدند و بعضی علی اکبر را
امام زین العابدین میدانند و مادر امام زین العابدین شهربانو است و همچنین
مادر علی اصغر و بعضی مادر علی اصغر را لیلی بنت ابی مره ثقفی میدانند و بعضی
اخبار دلالت میکنند که شهربانو در کربلا نبوده و فوت شده بود و بعضی دیگر
میگویند بود و بر ذوالجناح سوار شد بملک عجم آمده در ولایت طهران کوهی
است در آنجا غائب شد و اما حضرت امام زین العابدین را پانزده فرزند گفته
اند امام محمد باقر و زید و عبدالله و حسن و حسین و حسین اصغر و عبدالله

و عبدالرحمن

و عبد الرحمن و سلیمان و فاطمه و ام کلثوم و اما امام محمد باقر علیه السلام سه پسر داشت
و یک دختر سه پسر امام جعفر صادق ع و عبد الله و ابرهیم و دختر ام سلمه و بعضی پنج
پسر و دو دختر گفته اند پنج پسر امام جعفر صادق ع و عبد الله و ابرهیم و عبد الله و
علی و دو دختر ام سلمه و زینب مادر امام محمد باقر دختر امام حسن بود و اما امام
جعفر صادق علیه السلام ده اولاد داشت دو دختر ام فروه و فاطمه و هشت
پسر امام موسی و اسمعیل و عبد الله و اسحق و محمد و عباس و علی و طفلی شیرخواره
که ازادکرده آنحضرت او را آنجری درگذشت و امام موسی کاظم علیه السلام اولاد
آنحضرت را سی و هفت پسر و دختر شمرده اند امام رضا ع و قادر و اسمعیل و جعفر
و هارون و حسن و احمد و محمد و حمزه و عبد الله و اسحق و عبید الله و زید و حسین و
فضل و سلیمان و عباس و عقیل و عبد الرحمن فاطمه کبری و فاطمه صغری و فینه ام کلثوم
ام جعفر لبابه زینب خدیجه علیه آمنه حسنه بریهه عایشه ام سلمه میمونه رقیه
صغری و بعضی عابد و مرتضی و عمر و جعفر اصغر و قاسم را نیز شمرده اند و بروایت دیگر
آنحضرت را شصت فرزند بود بیست و سه پسر و سی و هفت دختر و امام رضا علیه السلام
پنج پسر داشت امام محمد تقی و حسن و حسین و جعفر و ابرهیم و یک دختر عایشه نام و نسل
آنحضرت از امام محمد تقی باقی مانده امام محمد تقی علیه السلام دو پسر داشت امام علی
نقی و جعفر و دو دختر فاطمه و امامه و امام علی نقی علیه السلام یک دختر داشت عالیه نام
و چهار پسر امام حسن عسکری و حسین و محمد و جعفر الملقب بکذاب میگویند این
جعفر صد و بیست فرزند داشت امام حسن عسکری علیه السلام زیاده از یک پسر غالی
مقدار بنظر نرسیده **فائده** بدانکه حروف بیست و هشت کانه ابجد بر سه قسم

است اوّل مسروری وان دو حرفی بود مجموع ان دوازده حرفست و دویم ملفوظی وان سه حرفی بود که اخرش حرف اوّل نباشد وان سیزده حرفست و سیّم ملفوظی ان سه حرفی بود که اخرش حرف اوّل باشد وان سه حرفست واینها را مکتوبی نیز گویند

شعر
مشکل دی بر سر کوی دل غارت کردم
مرپاکان راجنب بارت کردم
کفارهٔ انکه روزه خوردم رمضان
در عید نماز بی طهارت کردم

بدانکه دی عبارت است از زمان ماضی و کو عبارتست از بدن انسانیکه روح و قوای نفسانیه درآن مخفی هستند و مراد بدل قوای مذکوره است که منشأ خصال رذیله است و غارت کردن عبارتست از دست برداشتن از قوای مذکوره یعنی ترک خواهشها و مقتضیات را نمودن و می تواند شد که مراد از غارت کردن کوی دل این باشد که انچه مقتضای بدنست از اکل و شرب و لباس و سایر چیزها که گویا مجمع انها بدنست غارت کردم یعنی دست برداشتم و بر باد بغما دادم و مراد از پاکان مرشدان و کاملانند که طالبان راه حق بتوسط ارشاد ایشان از لوث جسمانیت پاک میگردانند و مراد از زیارت توجه بجانب ایشان و وصول بخدمت ایشانست و جنابت کنایه از اینست که هنوز بالکلیه از ادناس بشریه و الواث جسمانیه پاک نشده است یعنی با وجود اینکه فی الجمله مقتضیات و مشتهیات بدن را ترک کردم باز بعضی از علایق بدنیه که حیات دراین عالم از انها منفک نمیشود مبتلا بودم و حکم جنب داشتم و باین حال قصد خدمت کاملان و واصلان کردم و مراد از رمضان ایام سلوک است که مقرر است که سالک بجهة حصول مقصود ترک مشتهیات نفسانیه از ماکل و مشارب لذیذه نماید پس گویا شب و روز نماید مبارک رمضانست و روزه خوردن کنایه است از ارتکاب بعضی از انچه نباید

دران اوقات

درانابت مرتکب شد تقصیر در آن ایام و مراد از عبد انتهای سلوک و وقت
مشاهده و وصول است و مراد بنماز بیطهارت مشاهده ناقص و وصول ناقص
بکمال می تواند بود و بنابراین معنی این می شود که بجهت تقصیری که این تا ایام من در
ایام سلوک سرزده در دوریکه باید بمقام وصول برسم با نچه باید نرسیدم و با
رسیدم حکم نماز بیطهارت داشت و می تواند شد که مراد از نماز بیطهارت نماز میت
بر نفس خود که حقیقت میت است تکبیر فنا گفتن باشد درین وقت معنی این
خواهد بود که چون در حین سلوک شرط مجاهده بود معمول نشد بکفارهٔ آن در
مقامیکه شهود و وصول روی داد از ان خجالت یکباره بر نفس خود تکبیر فنا گفتیم
بالکلیه خود را از تعلقات ناسویه و عوایق جسمانیه دور کرده اینده خود را در معرض
فنای فی الله در آورده‌ام والله سبحانه اعلم **کلام** للشیخ عبد المؤمن المغربی فی کتابه
المسمی بالطباق الذهب قال لا وصول الی مقامات العلی الا بمقاسات البلاء وتجرع
کاسات العنا ومن طلب لذة شراب الاجاج المر ومن امل المناصب ترک المکاسب
ورکب المتاعب ومن احب الشیء الخطیر وکره النائم الجمیع الف المکاره وقطع المهامه
وفارق الاتراب والجیران وعانق الاتعاب الکبران وودع الخلیط والضجیع وودع
التقصیر والتضجیع انظن ان الشرف امر یدرک بالتوانی او یحرز بالاوانی او یقتنی
بسیر الهوینا لا یستوی القاعد مع الولد والاهل والسائح فی الحزن والسهل الا
ان الرفعة فی الطبط الرحل لا فی غطیط النائم وصلوة القاعد علی النصف من صلوة
القائم فمن سکن شهوة المباشرة وتعود شهوة البائة ولم یخرج من الظلال والکن ولم
یعرف سوی لعاب لبن کمن لا یفرع الا الجبال الرواسخ ولا یدع الا الامیال والفراسخ

وان دام لا يعرف الا حشيش الفلاة ولا يسمع الا نشيش الفلاة وان عطش لم يشرب الا
الثمد ولا يعرف في البحر قعقعة المجهد مسعر حرب بناطح الاتراك بالتركية وجاسوس اشقا
يستظل بالاتراك دون الاتراكية افمن يجوب البلاقع فهو في البلاء غير قطين او من ينشؤ
في الحلية وهو في الخصام غير مبين **شعر** لامرء القيس اجارتنا ان الخطوب تنوب
واني مقيم ما اقام عسيب اجارتنا انا غريبان **هاهنا** وكل غريب للغريب نسيب
فان تصلينا فالمودة بيننا وان تهجرينا فالغريب غريب **رباعية** ايام جوانی شد
ان نار شکست ودر شهر مرغ عمر پروار شکست بنشين بنشين کدام رقص وسماع
چه این جلوه فرو نشست نشا شکست **سلمان ساوجی** از بسکه شکستم بر بستم توبه
فریاد همی کند ز دستم توبه دی وعده بتوبه شکستم ساغر امروز بساغری شکستم
توبه ما پنبه ز گوش دیو برداشته ایم فرهاد صفت کند شد از هستی
خویش این کوه بلا ز پیش برداشته ایم **مولوی معنوی** هر که او بنهاده ناخوش
سنتی سوی او نفرین رود هر ساعتی نیکوان رفتند و سنتها بماند وز لئیمان
ظلم و لعنتها بماند **وله** اخترانند از ورای اختران کاحتراق نحس نبود اندر آن
سایرانند آسمانهای دگر غیر این هفت آسمان مشتهر راسخان در تاب انوار خدا
نی بهم پیوسته نی از هم جدا هر که باشد طالع او زان نجوم نفس او کفار سوزد در رجوم
خشم مریخی نباشد خشم او منقلب رو غالب و مغلوب خو بانگ زن با طفل گفت ای جهود
پیش این بت سجده کن ور نه شعله بود طفل از آن بستد در آتش فکند زن بترسید و دل از ایمان بکند
خواست تا سجده آرد پیش بت بانگ زد آن طفل کانی لم امت اندرا مادر که من اینجا خوشم
گر چه در صورت میان آتشم اندرا مادر ببین برهان حق تا ببینی عشرت خاصان حق.

اندرا اسرار

اندر آ اسرار ابراهیم بین کو در آتش یافت سرو و یاسمین مرگ می‌دیدم گه زادن ز تو
سخت خوفم بود افتادن ز تو چون بزادم رستم از زندان تنگ در جهان خوش هوای خوب رنگ
من جهان را چون رحم دیدم کنون چون در این آتش بدیدم این سکون اندرین آتش بدیدم عالمی
ذره ذره اندر او عیسی دمی اندر آ مادر بحق مادری بین که این آتش ندارد آذری
اندر آ مادر که اقبال آمدست اندر آ مادر مده دولت ز دست من ز رحمت می‌کشایم پای تو
کز طرب خود نیستم پروای تو اندر آ و دیگران را هم بخوان کاندر آتش شاه بنهادست خوان
اندر آئید ای مسلمانان همه غیر عذب دین عذابست آن همه اندر آئید ای همه پروانه وار
اندرین بهره که دارد صد بهار **فائده** بدانکه بسیار می‌شود که در حفر قنوات و چاهها و امثال
اینها عمق بسیار می‌شود و کشیدن دلو و امثال آن از قعر چاه طولی بهم میرساند و باین
سبب کار صعوبتی بهم میرساند لهذا ما قاعده در اینجا بیان میکنیم که باعث سهولت
این امر بشود بنوعی که از چاهی که چهل ذرع عمق او باشد دلو بقدر یکه از چاه ده ذرعی
بیرون می‌آید در آید یعنی باین سرعت باین قدر از زمان کشیده شود و از چاهی که صد
ذرع باشد بقدر چاه بیست و پنج ذرعی و همچنین طریقه اینست که باید در وسط
دیوار چاه یعنی جائیکه دوری آن از قعر چاه و در چاه مساوی باشد میخی یا تیری فرو
برد و ریسمانی که بقدر نصف چاه مقدار آن باشد بر آنجا ببست دلو را بر آن ریسمان
بست پس نصف بالای چاه را نیز باید و نصف کرد و بر وسط آن نیز میخی یا تیری فرو برد
و ریسمانی که بقدر نصف نصف چاه باشد بر آن بست و سر آن ریسمان را از حلقه یا مثل آن کرده
و ریسمان اول را داخل در آن حلقه کرد و سر ریسمان سیم هر که در سر چاه است بگیرد
و بالا کشد دلو بزودی که گفتیم ببالا میرسد **سؤال** دی زمانی سوی صحرا رفتم

بقدر

از بهر خواندن تا شوی یکدم دلم از صحبت بنا بری عورتی دیدم نشسته در میان مسند مردم
هر زمان باد بکری کرده‌ای عتاب دلبری گفتمش بود روا از روی شرع مصطفی
با چنین نامحرمان بنشستن ای رشک پری گفت نامحرم نیند هر هفت از یکمادرند
ایشان را کرده یک مادر مرا شفقت مادری دو برادر دو برادر زاده یک مادر من
وان یکی شوهر دیگر بنده چه نیکو بنگری اینچنین مشکل مرا پیش آمد ای دانای عصر
کر کنی حل این تو یارب زجوانی برخوری جواب مادر ایشان کنیزی بود در اصل ای
امام بنده زاد بشد او بندگی یکسر بری عورتی بجز بدان را داشت آن عورت را پدر
دختری و یک برادر دیگرش بد مادری بعد از ان بهر پدران عورت آن زن را بخواست
دو پسر آمد از ایشان همچو کلبرگ طری باز او بهر برادر خواست بعد از افتراق دو
برادر زاده پیدا کرد از ان چون پری چونکه زو هم شد جدا شخص دیگر او را بخواست
در وجود آمد از ایشان دو پسر چون مشتری خواست آن عورت یکی را دخترش را
آن دگر این جواب آن سؤال مد چه نیکو بنگری روی القطب الراوندی فی کتاب
القصص باسناده عن الصدوق بالاسناد عن الصادق ع قال کان فی کتاب دانیال اذا کان اول
یوم من المحرم یوم السبت فانه یکون الشتاء شدید البرد کثیر الریح یکثر فیه الجلید
وتغلو فیه الحنطة ویقع فیه الوباء وموت الصبیان ویکثر الحمی فی تلک السنة ویقل
العسل ویکثر الکماة ویسلم الزرع من الآفات ویصیب بعض الاشجار الآفة وبعض الکروم
وتخصب السنة ویقع بالروم الموتان ویغزوهم العرب ویکثر فیه السبی والغنائم فی ایدی
العرب ویکون الغلبة فی جمیع المواضع للسلطان بمشیة الله واذا کان یوم الاحد فانه
یکون الشتاء صالحا ویکثر المطر وتصیب بعض الاشجار والزرع الآفة ویکون وجع

تختلف

مختلفة وموت شديد ويكثر في الهواء الوباء والموتان ويكون في اخر السنة بعض
الغلاء في الطعام ويكون الغلبة للسلطان في اخره واذا كان يوم الاثنين فانه يكون
الشتاء صالحا فيكون في الصيف حر شديد ويكثر في ايامه ويكثر البقر والغنم ويكثر
العسل ويرخص الطعام والاسعار في بلدان الجبال ويكثر الفواكه ويكون موت النساء
ويكون في اخر السنة يخرج خارجي على السلطان بنواحي المشرق ويصيب بعض فارس
غم ويكثر الزكام في ارض الجبل واذا كان يوم الثلثا فانه يكون الشتاء شديد البرد
ويكثر الثلج والجمد بارض الجبل وناحية المشرق ويكثر الغنم والعسل ويصيب بعض الاشجار
الكروم افة ويكون بناحية المشرق والشام انه يحدث من حدث في السماء موت فيه خلق
ويخرج على السلطان خارجي قوي ويكون الغلبة للسلطان ويكون في ارض فارس في بعض
الغلاة افة وتغلو الاسعار بها في اخر السنة واذا كان يوم الاربعا فان يكون الشتا
وسطا ويكون المطر في القيظ صالحا نافعا مباركا ويكثر الثمار والغلاة بالجبال كلها
وناحية جميع المشرق الا انه يقع الموت في الرجال في اخر السنة ويصيب الناس بارض بابل
وبالجبل افة ويرخص الاسعار ويسكن مملكة العرب في تلك السنة ويكون الغلبة للسلطان
واذا كان يوم الخميس فانه يكون الشتاء لينا ويكثر الغلا والفواكه والعسل بجميع نواحي
المشرق ويكثر الحمى في اول السنة وفي اخره وبجميع ارض بابل في اخر السنة ويكون للروم
على المسلمين غلبة ثم يظهر العرب عليهم بناحية المغرب ويقع بارض السند حروب والظفر
لملوك العرب واذا كان يوم الجمعة فانه يكون الشتاء بلا برد ويقل المطر والاودية
والمياه ويقل الغلاة بناحية الجبل مائة فرسخ في مائة فرسخ ويكثر الموت في جميع الناس
وتغلو الاسعار بناحية المغرب ويصيب بعض الاشجار افة ويكون للروم على الفرس

كرة شديدة **فائدة** في علامات كسوف الشمس من الكتاب المذكور واذا انكسفت
الشمس في **المحرم** فان السنة تكون خصيبة الا انه يصيب الناس وجاع في اخرها
وامراض ويكون من السلطان ظفر ويكون زلزلة بعدها سلامة واذا انكسفت الشمس
في **الصفر** فانه يكون فزع وجوع في ناحية المغرب ويكون قتال في المغرب كثير ثم يقع
الصلح في ربيع والظفر للسلطان واذا انكسفت في **ربيع الاول** فانه يكون بين الناس
صلح ويقل الاختلاف والظفر للسلطان في المغرب يغر البقر والغنم ويتسع في اخر
السنة ويقع الوباء في الابل والبداء واذا انكسفت في **ربيع الثاني** فانه يكون للناس
اختلاف كثير ويقتل منهم خلق عظيم ويخرج خارجي على الملك فيكون فزع وقتال و
يكثر الموت في الناس وفي **جمادى الاولى** يكون السعة في جميع الناس بناحية المشرق والمغرب
ويكون للسلطان الى الرعية نظر ويحسن السلطان الى اهل مملكته ويراعي جانبهم وفي
جمادى الاخرة يموت رجل عظيم بالمغرب يقع ببلاد مصر قتال وحروب شديدة ويكون
ببلاد المغرب غلاء في اخر السنة وفي **رجب** الحرب تعم الارض وتكون امطار كثيرة بالجبال
وبناحية المشرق ويكون جراد بناحية فارس ولا يضرهم ذلك وفي **شعبان المعظم**
يكون سلامة في جميع الناس من السلطان ويكون للسلطان ظفر على اعدائه بالمغرب
ويقع وباء في الجبل في اخر السنة ويكون عاقبته الى سلامة واذا انكسفت في **شهر
رمضان** كان جملة الناس يطيعون عظيم فارس ويكون للروم على العرب كرة شديدة
ثم يكون للروم ويسبى منهم ويغنم وفي **شوال** يكون في ارض الهند في المشرق وفي
ذي القعدة يكون مطر كثير متواتر ويقع خراب بناحية فارس وفي **ذي الحجة** فانه
يكون فيه رياح كثيرة وينقص الاشجار ويقع بارض من المغرب سبع وخراب في كل ارض

من ناحية

من ناحية المغرب يغلو عليهم ويخرج خارج على الملك ويصيبه منه شدة ويقتل الطغاة
اهل فارس ثم يرخص في العام الثاني **فائدة** في علامات خسوف القمر من الكتاب
المذكور اذا انخسف القمر في **المحرم** يموت بالمغرب رجل عظيم وينقص الفاكهة
بالجبال ويقع في الناس حكة ويكثر الرمد بارض بابل ويقع الموت تغلو اسعارهم
ويخرج خارج على السلطان والظفر للسلطان وفي **صفر** يكون جوع ومرض ببابل
وبلاد ماهي يتخوف على الناس ثم يكون امطار كثيرة فيحسن نبات الارض وحال الناس
ويكون بالجبال فاكهة كثيرة وفي **ربيع الاول** يقع بالمغرب قتال ويصيب الناس
يرقان ويكثر الفاكهة بالبلاد بناحية ماه ويقع الدود في البقول بالجبل ويقع جراد
كثير بماه وفي **ربيع الثاني** يكثر الانداء ويكثر الخصب والمياه ويكون السنة مباركة
ويكون للسلطان ظفر بالمغرب وفي **جمادى الاولى** يهرق دماء كثيرة بالبدو ويصيب
عظام شام بلية شديدة ويخرج خارج على السلطان والظفر للسلطان وفي **جمادى
الاخرة** يقل الامطار بنينوى ويقع فيها جوع شديد وغلاء ويصيب ملك بابل والمياه
الى المغرب بلاء عظيم وفي **رجب الفرد** يكون بالمغرب موت وجوع ويكون بارض بابل
امطار كثيرة ويكثر وجع العين في الاقطار وفي **شعبان** يقتل الملك ويموت ويملك
ابنه ويغلو الاسعار ويكثر جوع الناس وفي **شهر رمضان** يكون بالجبل برد شديد
وثلج ومطر وكثرة المياه ويقع بارض ماه موت كثير بالصبيان والنساء وفي **شوال**
يغلب الملك على اعدائه ويكون في الناس شر وبلية وفي **ذي القعدة** يفتح البلد
الشداد ويظهر الكنوز في بعض الارضين والجبال وفي **ذي الحجة** يموت رجل
عظيم بالمغرب يدعى تاج الملك قال الراوندي وجميع ذلك انصحت عن دانيال الحبر بحري

الملاحم والحوادث في الدنيا **احاديث** قال النبي صلى الله عليه وآله اذا اراد الله بقوم
خيرا مطرهم بالليل وشمسهم بالنهار وقال ع اذا غضب الله على امة ولم ينزل بها العذاب
غلت اسعارها وقصرت اعمارها ولم تربح تجارها ولم تزك ثمارها ولم تغزر انهارها
وحبس عنها امطارها وسلط عليها شرارها وقال ع اذا منعت الزكوة هلكت المواشي
واذا جار الحكام امسك القطر من السما واذا خفرت الذمة نصر المشركون على المسلمين
فائدة قال شيخنا المفيد ره في كتاب الاختصاص اعلم انه اذا قرنت الزهرة مع المريخ
في برج واحد هلك ملك الروم او يكون مصيبة عظيمة ببلاد الروم واذا قرنت مع زحل
كان في العامة شدة وضيق واذا قرنت مع المشتري اصاب الناس رخاء من العيش واذا قرنت
عطارد يكون اهراق الدما وفتح عظيم واذا قرن بهرام زحل في برج واحد هلك ملك
حدث في ارض ذلك البرج وان اجتمع بهرام والمشتري مات ملك عظيم الشان واذا اجتمع
زحل وعطارد وقع في التجار الخوف والحزن وكذلك في اهل الادب واذا اجتمع زحل والمشتري
في برج واحد تغيرت الدنيا في ساير الاحوال وتغير امور الناس ويخرج الخوارج من النواحي
كلها وخاصة من الجيلان والديلم والاكراد ويقتلون الناس قتلا شديدا ويشتد
الامر عليهم من الخوف والحزن وترتفع السفلة شانهم وتتغير طباع الناس كلهم ويذهب
الحيا والانسانية ويزيد فيهم كثرة الفساد خاصة في النسا واسقاط الولدات والارحام
واهراق الدما والقتل والجوع واذا اجتمع المشتري وعطارد اصاب الارض طاعون ويقع
فيما بين الناس العداوة والبغض واذا ركب القمر فوق زحل ذهب ملك ملك واذا اجتمع
بهرام عطارد في العقرب فذلك يتر قتيل بابل واذا اجتمع الزهرة والمشتري في
العقرب فذلك يتر فزع ومرض بارض بابل وان اجتمعت الشمس وزحل في العقرب

فذلك

فذلك بتاختلاف الروم وقتل ملكهم واذا اجتمع المريخ وعطارد في شولة العقرب دلت
اتخراب بيت ملك بابل واذا اجتمعت الشمس والقمر في شولة العقرب وبهرام في السرطان
فان استطعت ان تتخذ سربا لتدخل فيه فافعل واذا اجتمعت الزهرة والمشتري فان النسا
تخبثن از واجهن عداوة وكيوان اذا نزل الطرفة والدبران وقع الطاعون بالعراق ومات
كثير من الناس واذا نزل الطرفة على الجزء يكون في ارض العراق قتال وفتنة واذا نزل النثرة يدلت
اعمال العراق ولقوا بلاء وشدة واذا نزل كيوان الخصر يكون بارض العراق واذا نزل كيوان الجبهة
وقع الموت في البقر والسباع والوحش واذا نزل كيوان والمشتري الاكليل والقلب والشولة
يقع في الشرق والغرب طاعون شديد ويموت من الناس ناس كثير ويقع الفساد والبلايا في
الارض كلها ويكون بلايا عليهم كلها في الناس ويقتل الملوك والعلماء ويرتفع سفلة
من الناس واعلم ان مع الشمس كواكب لها اذناب بعضها فوق بعض فاذا بدا كوكب منها في
برج من البروج وقع في ارض ذلك البرج شر وبلاء وفتنة وخلع الملوك واذا رايت كوكبا احمر
لا تعرفه وليس على مجاري النجوم ينتقل في السماء من مكان الى مكان يشبه العرق وليس نيرا فان
ذلك ايته الحرب في البلايا وقتل العظماء وكثرة الشرور والهموم والاشوب في الناس وفي
اخر النسخة التي انتسخت منها كان مكتوبا اقول وكان في اصل الكتاب هكذا قوبل ونسخ
من خط ابن الحسن بن شاذان رحمة الله عليه **شعر مشكل** كفر وايمان قرين يكديكرند هركه
را كفر نيست ايمان نيست بدانكه اگرچه هركه اقرار بوجود واجب وصفات او ونبوت و
امامت كند حكم بايمان او مي شود واحكام مؤمنين براو جاري مي شود اگرچه اباء و
امهات باشد اما ايمان واقعي نمي باشد مگر انكه ادمي خود ببراهين عقليه وادله قاطعه
كسب كند واين نمي شود مگر اينكه اول خود را از ايمان واعتقاد اباي خود بري كند و

عصبیت را دست بر دارد و بعد از ان تامل کند پس مادامیکه ادمی اول دست از تقلید اباء بر ندارد و خود را از جمیع اعتقادات خالی نکند طالب دلیل نمی شود و تا دلیل واقعی نداشته باشد مومن واقعی نیست پس معنی شعر این می شود ایمان تقلیدی بسابقه نفی اعتقادات نیست بلکه ایمان و کفر باهم قرین هستند و هر که کفر ندارد یعنی اول کافر نشده و نفی اعتقادات را نکرده یا تشکیک نکرده باشد اعتقادی دلیل ایمان نیست ایمان واقعی بهم نرساند و نمیتواند شد نظر باینکه اثبات واجب بدلیل لمی محالست بلکه بدلیل انی است اکثر ادله انیه مبتنی بر خلف است که لازم ان افتاده است که اول فرض عدم واجب الوجود بشود بعد از ان اثبات شود پس در این ادله کفر و ایمان قرینند هر که کفر نداشته باشد ایمان را هم ندارد و نمی تواند شد که اشاره بکلمه لا اله الا الله باشد که هر که او را نگوید مؤمن نیست والله اعلم کتب هرون الرشید الی عبده الذی بمصر سلطان یامره واسمه یمین بن یمن بن ثمن ثمن یمن فکتب فی جوابه ثمن یمن بن یمن بن ثمن لبعض الاکابر من کان همته ما یدخل فی بطنه لکان قیمته ما یخرج من بطنه شعر در این درکه کد کدکرکد و کد کد کد باید که شو تو صید اکر هستی ز لطف تیر او اکه حکایت نقل است که چون عبدالله خان اوزبک خراسان را متصرف شد بر سر قبر رستم امد و این بیت را نوشت سراو خاک بر داور ایران ببین بکام دلیران توران ببین و زبر او کفت رستم جواب دارد اکر مرخص باشم عرض کنم کفت بکو کفت رستم در جواب میکوید چه بیشه تهی ماند از نره شیر شغالان به بیشه در آیند دلیر قال الاصمعی جاء رجل الی جاریة امرء القیس و سال عنها صاحبها فقالت الجاریة فاء الی الفیفاء لیبغی الفیء فاذا فا

مناسب فی الجواب ایضا هذا الفرد
چه بیشه ز شیران تهی یافتند
سکان فرصت و بی یافتند

الفیء

الفیئ نفیئ معناه انه ذهب الی البئ الرجع القافلة فاذا رجع ظل الشمس یرجع هو ایضا

قال الجوهری فی الصحاح الوسط محرکة ساکنة و ساکنة محرکة اقول مراده ان الوسط بتحرک الساکن عبارة عن الوسط الحقیقی فکانه ساکن لا یتحرک واما بسکون الساکن فهو ما بین الطرفین یحتمل مواضع کثیرة فکانه متحرک شعر مشکل کفتم که شوم سپید کردند کفتم که شوم قفل کلیدم کردند کفتم که شوم پاک و لا ابش هم الوده نموده اند پلیدم کردند بدانکه مشهور است که بالاتر از سیاهی رنکی نیست دیگر سیاه رنک نمی کنند و قابل رنک دیگر نیست و مراد قائل ان است که خواستم خود را بجا برسانم که از زحمات و تکلیفات شاقه فارغ باشم سفیدم کردند یعنی بجائی افتادم که جمیع تکلیفات در برای من هست با اینکه نظر با اینکه سیاه دیگر قابل رنک نیست و فعلیت محض است و سفید انفعال محض است میکوید خواستم بمرتبه کمال و فعلیت محض رسم مانند هیولی قابل محضم کردند هم چنانکه سفید قابل جمیع الوان است یا انکه مراد از سیاهی وصول بحضرت نور الانوار است و از سفیدی نهایت بعد از ان در یوا کرهر که بحضرت نور الانوار رسید بالمرة نورانیت او طی می شود هم چنانکه قمر هر گاه با شمس مجتمع شدند قمر محترق می شود و هر گاه نهایت بعد بهم رسید نور او در نهایت وفور می شود و می تواند شد که مراد این باشد که منبع اب حیات زندگی که اسرار حق است شوم همچنانکه اب حیات در سیاهی است مرا سفید کردند و اب حیات را از من دور کردند کفتم که شوم قفل کلیدم کردند یعنی کفتم که مثل قفل شوم که اسرار بسبب من محفوظ باشد بر در کنج اسرار مقیم باشم و بیکانه را مانع باشم مانند کلید کردند یعنی از در دور کردند و مرا هم چنین کردند که قابلیت

حفظ اسرار ندارم بلکه انها را فاش مینمایم و می تواند شد که مراد از قفل شدن این باشد
که خواستم کرده شوم هم چنانکه میکویند در قفل شد یعنی خواستم حواس خود را از
الایش علایق دنیویه دور دارم و در حواس ظاهریه و باطنیه را بربندم و بغیر از حق را
راه ندهم کلیدم کردند یعنی کلید بمن کردند هم چنانکه میکویند قفل را کلید کردند
یعنی راه حواس مرا کشودند و از هر کونه نا ملایمی داخل کردید والله اعلم **شعر**

پیشلطیفظلعتـقیمتمهشکستهشد پیشبنفشهخطشکلیجمنهفتهشد

ایضا شعیشمنعمکنیمجنصبحکشت امّا بلطفکهکهینتمیشکیبعلبغزارا **المؤلفه**

شعیشمنهفتهکشتیغم کلعیشمنهفتهکشتبیخار **المؤلفه**

بی روی وی بر ما جها بکذشته است اه از ثریا برشد و اشک از ثری بکذشته
دیکر طبیبا بهر ما پر زحمت خود را مده کامروز بیمار تو را کار از دوا بکذشته است
دیکر چه امید وفا دارم که از جور ش مرا تیر از جکر در رفته و تیغ از قفا بکذشته
شادی کنید ای عاشقان کامد صبا دامن کشان داد این بشارت کاین زمان
از جفا بکذشته است اید صفا را بکوش از خاک مجنون نالها با انکه از دوران او
بس قرنها بکذشته است **المؤلفه** اکر پیر مغان کردد در این ره راه بر ما را توا
شد رسیم انجا که باشد در نظر ما را اکر ساقی کند لطفی و ابی در قدح ریزد امید
انکه ساز دان سر قد ر ما را ندارم طاقت بیمهری کم لطفیت جانا بکش هر نوع میخو
میندا از نظر ما را فرستادیم دل را بر سر کویش که کر روزی کند عاشق کشی زود
اید خبر ما را نکردد در من عاشق نصیحتها ای ناصح مخوان بیهوده افسانه مده پردرد
سر هکر ما را صفا را صفا نیست در دل بی رخ دلبر خوش ا روی کران دلبر درابد

بیخبر ما را

بیچیزها را کالم لبعضهم بدانکه حکما گفته اند که بودد و ودد و ددد و و دد و وو ...

رو د د و ... (رمز)

ر د و ر و ر و و ر ... (رمز)

شعر شب یلدای عدات را چرخ چه شود گر دم صبوح دهد یا

بیاد روفای وعدهٔ تو صبر ایوب عمر نوح دهد یا تو را با چنین کرم کردن مرا نیز

توبهٔ نصوح دهد **مرکتاب** معجم اهل الادب قال اجتمع ابو یوسف القاضی والکسائی

عند الرشید قال الکسائی لابی یوسف لو قتل غلامک فقال الله رجل انا قاتل غلامک

بالاضافة وقال اخر انا قاتل غلامک بالتنوین والنصب فبایهما کنت تاخذ به فقال القاضی

کنت اخذ بهما جمیعا فقال الرشید اخطات بما یؤخذ بالقتل الذی یجر دون الذی نصب

الوجه فیه ان اسم الفاعل المضاف بمعنی الماضی فیکون اقرارا وغیر المضاف یحتمل الحال و

الاستقبال ایضا فلا یکون اقرارا **فائدة** رجل ابتاع من رجل قطعة ارض بالف

درهم علی ان طولها مائة ذراع وعرضها مائة ذراع ثم قال له خذ منی عوضا عنها

قطعتین کل واحدة طولها خمسون وعرضها خمسون وتوهم ان ذلک حقه فتحاکما

الی قاض غیر مهندس فقضی بمثل ذلک ثم تحاکما الی حاکم مهندس فحکم بان ذلک نصف

حقه **وایضا** رجل استاجر رجلا علی ان یحفر له بئرا یکون طولها اربع ذراع فی عمق

اربع بثمانیة دراهم فحفر ذراعین طولا فی ذراعین عمقا وطالبه باربعة دراهم نصف

الاجرة فتحاکما الی مفتی غیر مهندس فحکم بان ذلک حقه ثم تحاکما الی صناعة الهندسة

فحکم له بدرهم واحد وقیل لرجل یتعاطی الحساب لم یکن من اهله کم نسبة الف الف

الی الف الف الف فقال ثلثان فقال اهل الصناعة انه عشر عشر العشر **فائدة** بدانکه

باب ۳

هرچیزی که فرو میرود چیزها بایست که هرگاه بقدر مساحت آن از آب بردارند وزن آن ثقیل تر است و هرگاه وزن آن مساوی آب باشد یا بیشتر باب فرو میرود. فائده

قولهم القذ لکه حکایة قولك فذلك الحساب الجعفلة حکایة قولك جعلت فداك الهیللة حکایة لا اله الا الله الحولقة حکایة لا حول ولا قوة الا بالله الحمدلة حکایة الحمد لله البسملة حکایة بسم الله الحسبلة حکایة حسبنا الله السبحلة حکایة سبحان الله لبابا حکایة بابی انت وامی وحکایة قول الصبیان بابا الحیعلة حکایة حی علی الصلوة وحی علی الفلاح وحی علی خیر العمل السبحقة والبرهمة حکایة یا ابا اسحق و یا ابا ابرهیم والبخبخة حکایة بخ بخ والدمعزة حکایة ادام الله عزك والطلبقة حکایة اطال الله بقاك. فائدة

کثیرا ما وقع فی الاحادیث ذکر بلاد الجبال وهی ناحیة مشهورة یقال له قهستان شرقیها مفازة خراسان و فارس وغربیها اذربایجان و شمالها بحر الخزر وجنوبها العراق وخوزستان لاینبت بها النخل والاترج والنارنج والاترج ولا یعیش بها الفیل وقصبها اصفهان وری وهمدان وقزوین فائده احتمعت حروف المعجم کلها فی ایتین من کتاب الله ولیس فی القران ایة فیها جمیعها غیرهما الاولی قوله تعالی فی سورة ال عمران ثم انزل علیکم من بعد الغم امنة الثانیة فی سورة الفتح محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم والذین معه اشداء علی الکفار فائدة ست ایات یحفظ قاریها من شرور الاعداء فی کل منها عشر قاف الاولی فی البقرة الم تر الی الملاء من بنی اسرائیل الی قوله لمن العالمین الثانیة فی ال عمران لقد سمع الله قول الذین الی قوله عذاب الحریق الثالثة فی النساء الم تر الی الذین قیل لهم کفوا الی قوله فتیلا الرابعة فی المائدة واتل علیهم نبا ابنی ادم بالحق الی قوله من المتقین الخامسة فی الرعد قل من رب السموات والارض الی قوله الواحد القهار

السادسة

السابع في المزمل ان ربك يعلم انك تقوم الى قوله غفور عفور رحيم فائدة
قال ابن خالويه النحوي دخلت على سيف الدولة فلما مثلت بين يديه قال اقعد فعلمت
اطلاعه على اسرار كلام العرب اذ يقال للقائم اقعد وللنائم والساجد اجلس قوله
ومن هذا اخذ قولهم الجلوس يرفع والقعود يضع فائدة من سعى من بيضة النمل
ودون درهم لم يملك اسفله وان سعى بعده لم ينم كرها بنا سكن عنه واذا اخذت
سبع نملات طوال وتركت في قارورة مملوة بدهن الزنبق وشد راسها ودفنت
في زبل يوما وليلة ثم اخرجت وصفي الدهن عنها ثم مسح منه الاحليل وما فوقه يهيج
الباه وكثر العمل وقوى الانعاظ مجرب في حيوة الحيوان البيض كلها بالضاد المعجمة
الا بيض النمل فانه بالظاء حديث فيه ابهام قال عم لسان العاقل وراء قلبه و
قلب الاحمق وراء لسانه ومعناه ان العاقل لا يتكلم الا بعد التدبر فيجعل ما يريد ان
يتكلم به اولا في قلبه ثم يجعله في لسانه بخلاف الاحمق فانه يتكلم بما لا يعني من دون تدبر
اولا وبعد التكلم يلتفت الى ما تكلم به قالوا الصوفي يكون ابن الوقت ومرادهم انه
لا يتاسف على الفائت ولا ينتظر الوارد بل يلازم الوقت الذي هو فيه فقط ابتدا
بقوله تعم لكيلا تاسوا على ما فاتكم فائدة قيل اذا نضح باب قرية النمل بما فيه
زرنيخ او كبريت هجرها فائدة وجد في صندوق ما شاء الله المصري لوح فيه
مكتوب من عمل عملا والقمر في العقرب والسنبلة ندم ومن لبس ثوبا والقمر في العقرب
محصور بين النحسين مات فيه ومن سافر والقمر في الطريقة المحترقة لم يرجع الا بتعب
كثير واكثرهم لا يرجعون ومن ولد بطالع الحمل والزهرة وعطارد فاسدان واشد ذلك
ان يكون ذلك الفساد بالمريخ كان المولود ممن يدعي الناس الى نفسه ان كان تحت الارض

کان سرا وان کان فوق الارض کان جهرا واجتمع المنجمون علی ان من تزوج والقمر
مع سعد الذابح فی محاق افترقا قبل ان یجتمعا وان اجتمعا مات الرجل فی سنة او افترقا
علی قبح ما یکون من الافتراق ومن تزوج والقمر مع الزبانا فی محاق ماتت ومن ولد
وکف الخضیب فی درجة طالعه لم یتزوج قط **فائدة** اذا مسح مقناطیس بالثوم
فانه لا یجذب الحدید ح والحیلة فی ان یجذب اذا صاکان ان یغسل بالخل **فائدة**
عنک ح اذا دفعت خاتمک الی شخص وجعل فی احدی اصابعه مختفیا فمره ان یاخذ للاصبع التی فیها
الخاتم اربعة وللاصبع الفارغة التی بعدها الی الاصبع الصغری اثنین اثنین و
للاصابع التی فوقها الی الکبری واحدا واحدا ثم اجمع لکل فان کان اثنی عشر ففی الابهام
وان کان احد عشر ففی المسبحة وان کان عشرة ففی الوسطی وان کان تسعة ففیما یلیها و
ان کان ثمانیة ففی الصغری **فائدة** اکر شخصی شش عدد را سه حصه کرده یک
و دو سه جا بکیرد بشرط اینکه چهار در یک جا نباشد و خواهی بدانی که در هر جای چند
است بگو تا آنچه در یکی از آن سه جا است مضاعف کند پس بگو تا آنچه در جای
جای دیگر است اضافه آن نموده مجموع را مضاعف کند پس آنچه در سیم است اضافه
مجموع نموده مرتبه دیگر مجموع را مضاعف کند از همکی هفت هفت اسقاط کند
و از باقی خبر دهد پس اگر یک باشد ابج یعنی در جای اول یکی و در دویم دو و در سیم
سه و اگر باقی دو باشد بجا و اگر باقی سه باشد بترتیب اجب و اگر چهار باشد جاب
و اگر پنج باشد باج و اگر شش باشد جبا **فائدة** اعلم انه اذا تزوج رجلان کل منهما
عم ام الاخر فولدت کل منهما ابنا فکل منهما للاخر **بیت** فی مدح مولنا امیر المؤمنین ع
وهو هذا زکی سری سنی وفی وفی بهی علی خبیر شفیع سمیع سنیع مطیع ربیع
منیع

منيع رفيع وقور شهيد سديد سعيد شديد رشيد حميد فريد هصور
حبيب لبيب حسيب نسيب اديب اريب نجيب شكور عظيم عليم حكيم حليم
كريم حميم رحيم شكور جليل جميل كفيل نبيل اثيل اصيل دليل صبور خليف شريف
لطيف ظريف حصيف منيف عفيف عفو اعلم ان هذه الابيات السبعة تنفق
في كل بيت منها بحسب التقديم والتاخير اربعون الف بيت والتامين اربعون الف
بيت وثلثمائة وعشرون بيتا وذلك لان اللفظين الاولين لهما وهما في مخرج الثالث
ستة وهي في الرابع اربعة وعشرون وهكذا الى الاخر وقد اوضحه لوالد العلامة قدس سره المحقق
في مشكلات العلوم ثم لا يخفى ان بحسب التقديم والتاخير في جميع الابيات السبعة
ينتهي الى ما يتعسر حصره كما لا يخفى ومن هذا يعلم ان صور التكسير في الوضع مائة وعشرون الوضوء
وان اعتبرنا الرجلين فسبعمائة وعشرون **فائدة** اذا اردت ان المراة الحامل معها ذكر ان تعلم
او انثى فخذ من لبنها في قدح وضع عليه ما فان علا اللبن فانها تضع ذكرا فان علا الماء
فانها تضع انثى **فائدة** الايام النحسات في الشهر نظمها بعضهم اجتناب الايام قد جاء في
النص عن الصادق الامام المبين ثالث خامس وثالث عشر سادس العشر حادي العشرين
فاجتنبها مع رابع عشرين وجاز ذمن خامس العشرين **وجمعها** بعضهم محبك يرعى
هواك فهل تعود لبال بضدة الامل الحروف المعجمة تخص غيرها **غيرة الايام**
النحسات في السنة اثنا عشر جمعها ابن المتوج محرم ثاني عشره اجتنب واجتنب العاشر
في شهر صفر ومن ربيع رابعا وثامن عشريه احذر وجمادى في الاشر ومن جمادي وكذا من ذي
يجتنبون يوم الثاني عشر وسادس العشرين من شعبان مع رابع عشر من رمضان
الاغر وثانيا من شهر شوال ومن ذي القعدة الثامن والعشرين زر وثامنا من سنة

ذی الحجة لا يشكر الاعمال من شكر **فائدة** مشهور است که هر که عطارد را به

بیند واین اشعار را که منسوبست بحضرت امیر المؤمنین ع بخواند بیکی و توانگری

نسبت باو نکار او عاید گردد غطارد تحت واللّه طال ترقبی عشاء وصبحا

کیما اراك فاغنما فها انا فامنحنی قوی ابلغ المنی ودرك العلوم الغامضات تکرما

وان تکفینی المحذور والشر کله بامر ملیك خالق الارض والسماء فیك اذا اردت

ان یکون لفثاء علی صورة الحیوان من الانس وغیره فاتخذ قالبا للصورة التی اردتها

واجعلها فیه وهی صغیرة واجعل القالب بحیث لا یدخل فیه ریح ولا غبار فانه اذا

عظمت فیه کانت علی صورته **فائدة** اعلم ان من عجایب شجرة النخلة انها لا یوجد

الا فی بلاد الاسلام فان بلاد الحبشة والنوبة والهند بلاد حارة لا ینبت فیها شئ

منه البتة وهی یشبه الانسان من وجوه استقامة القد وطوله وعدم الالتواء والعقد

فی اصلها واغصانها وامتیازها الذکور من الاناث وانه لو قطع راسها هلکت واختصاصها

باللقاح من بین سایر الاشجار ولطلعها رایحة الانسان وان اقطع منها غصن لا یرجع

الی مثله کما لو قطع عضو من الانسان وعلیها لیف کشعر الانسان وقیل النخل یقبل

نفسه سنة ویقبل صاحبه سنة ای یحمل سنة حملا کثیرا ولا یحمل سنة الا قلیلا **فائدة**

فی حیوة الحیوان ان لکل حیوان مرارة سوی الابل ولذلك کثر صبره وانما یوجد علی کبده

شئ یشبه المرارة **فائدة** بدانکه یکدینار شش دانك وهر دانکی چهار طسوج وهر

طسوجی چهار شعیر وهر شعیری شش خردل وهر خردلی دوازده فلس وهر فلسی شش

فتیل وهر فتیلی شش نقیر وهر نقیری هشت قطمیر وهر قطمیری دوازده ذره وهر

ذره شش حبه **فائدة** قال الحریری فی درة الغواص من جمع الارض

علی الاراضی

نطفه

على الاراضي فقد وهم بل تجمع على ارضات وارضون بفتح الراء لان الارض ثلاثية والثلاثية لا تجمع على فعالي واصله ارضة فالهاء مقدرة وان لم يلحق بها وقال في القاموس ان الاراضي غير قياسي **فائدة** قال الكفعمي في حاشية مصباحه خاتم النبيين بالكسر والفتح وروي بهما ومعناه بالكسر آخر النبيين وبالفتح زين النبيين اخذ ذلك من كون الخاتم زينة لليد **فائدة** اختلف في معنى طلسم اقوال ثلثة الاول ان الطل على بمعنى الاثر والمعنى اثر الاسم والثاني انه لفظ يوناني معناه عقدة لا تحل الثالث انه كناية عن مقلوبا سمه اعني المسلط **فائدة** الفرق بين النهش واللسع واللدغ ان ما يقبض باسنانه كالكلب يقال نهش وما يضرب بمؤخره كالزنبور والعقرب يقال لسع وما يضرب بفيه كالحية يقال لدغ **فائدة** جمع بين حديثين وتوضيح لهما في ضوء الشهاب عن النبي ص الشفقة والاقتصاد والصمت جزء من ستة وعشرين جزء من النبوة الوجه في جعل النبوة في هذا الحديث ستة وعشرين جزءا ما رواه الصدوق ره ان النبي ص لما اتاه جبرئيل وامره ان يقول للناس اني رسول الله اليكم كان له اربعون سنة وعاش بعد ذلك ثلثة وعشرين سنة وكان يوحى اليه في قبل في خاصة نفسه ثلث سنين ومن قبل ذلك كان محدثا باحكام شرعية يحتاج اليها ينكت بالقلب ونقر بالسمع بالالهام فيكون مدة نبوته ستة فاشار بهذا الحديث الى عظم شان هذه الخصال وقيل مراده ص ان الله علمني هذه الخصال الثلث في سنة تامة ولم يوح الي في تلك السنة الا الوصية بهذه الاشياء فكانها جزء من اجزاء النبوة وقد روي عنه ص ان رؤيا المؤمن جزء من ستة واربعين جزءا من اجزاء النبوة والسر في ذلك انه كان الوحي اليه في ستة اشهر من سنين نبوته وهي ثلثة وعشرون في طريق الرؤيا **فائدة** في استخراج ثلث اعداد مضمرة اعط عليك عددا

ومره باضمار بعضه في يمينه وبعضه في يساره وبعضه في حجره واشترط عليه ان يضع في اليسار

في البسرى في التسعا اقل من يمينه ليصح الاستخراج ثم مره بان يضعف ما في اليمنى في الاثنين وما في الحجر في العشرة وما مع

وسله عن المجتمع فما كان فاسقط من مضروب العدد المعطى في العشرة وما بقي فاقسمه على

ثمانية فما خرج صحيحه هو ما في اليمنى وعدد منكسره ما في اليسار فاسقط مجموع ما في

اليدين من العدد المعطى فما بقي فهو ما في الحجر وبهذا يمكن استخراج الاسم المضمر اذا كان

ثلثة احرف **فوائد** جامه كه ابريشم يا پشم باشد هرگاه چرب شود بايد نخالرا جوشانيده

وجامه را با آن شست و بکوکرد واهك هرگاه بر آن موضع بريزند با نمك و سنكي بر

روي آن بکذارند بار چربي دابي بود بي شستن و هرگاه روغن کنجد بجامه ابريشم يا پشم

ريخته شود باب باقلا پاك مي شود و هرگاه کاغذ چرب شود استخوان سوخته را بکوبند

وبران بريزند و سنکي را بران بکذارند و بکل نيشابوري و نمك و اهك نيز پاك مي

شود وجامه که مداد بران ريخته باشد يخ يا برف بران موضع بمالند ازاله مي شود و

اگر جامه روغن چراغ بيالايد بنان کرم وارد نخود بسيا بران بمالند پاك مي شود

و موم را اگر کرم کنند و بر روي کاغذي که بمرکب سياه شده باشد بريزند و بعد از ان

موم را بتراشند سياهي ان زايل مي شود **فائدة** قال ابن مسکويه في کتاب ادب الدنيا

والدين الفرق بين السرف والتبذير ان السرف هو الجهل بمقادير الحقوق والتبذير

هو الجهل بمواقع الحقوق **شعر** چه خرم کسي کو بهنگام دي نهد پيش خود آذر

و مرغ و مي بتي نار پستان بدست آورد که بر نار بستان شکست آورد سر انکه

بر هر نارد ان کنج کاخ که دارد شکوفه برون سر زشاخ **سؤال** لي عم وانا عمها و

لي خالة وانا خالها واما التي انا عمها فام ابي امها اخت لابي وابنة لاخي وكذا التي

في حاشية: ده ده كه ده بار اغلب ده مهر ده بار دهند بالانكار ما...

ثم خالتي

مى خالى جواب لو ينبأ اخ من قبل الام يسمى زيد لها جدة من قبل الاب يسمى

بفاطمة فتزوج زيد فاطمة فولدت بنا فذلك الابن عم لو ينب لانه اخو ابيها وهى عمة

له لانها اخت لابيه الابن خال لو ينب لانه اخو امها وهى عمة له لانها خالة له لانها اخت لامه

عبارة مشكلة مرموزة قال ارسطاطاليس للاسكندر التوين فى الحساب

مبرم وفى الكتاب محكم وفى الاسم مجسم فان اردت ان يصير الغالب مغلوبا والحاكم محكوما

فاطلب الطلوع والافول من الفرد والزوج من الحروف والذكور والاناث من الصروف

حتى يحصل الامر بالله تعالى **فائدة** حروف بر سه قسم است لفظيه وفكريه ورقميه ورقميه

معلوم است وفكريه حروف متصوره در نفس است و آنها را علويه نيز گويند **فائده**

بدانكه حروف ابجد كه آنها را شرقيه نيز گويند بيست و هشت است ٧ اتشى است

٧ بادى و ٧ آبى و ٧ خاكى وهر حرفى بمزاج عنصرى است كه منسوب بانست و ضابطه

انست كه حروف ابجد را چهار چهار بگيرند و اول را اتشى و دوم را بادى و سيم را آبى و

چهارم را خاكى حساب كنند جمع باين نحو است **و اتشى** اهطمفشذ **هوائى**

بوينصتض **مائى** جزكسقثظ **ترابى** دحلعرخغ و بدانكه چون هريك از اين

حروف بجهة عددى است پس هر عددى نيز بر طبيعت همان حرف است كه اين حرف

بازاى انست و مركب را از بسائط خودش كرد **فائدة** بدانكه هريك از اقاليم سبعه

بكوكبى منسوبست و بر طبيعت همان كوكب است ١ بزحل ٢ بمشترى ٣ بمريخ ٤

بشمس ٥ بزهره ٦ بعطارد ٧ بقمر و زحل سرد و خشك است و مشترى گرم و تر

و مريخ و شمس گرم و خشك و زهره معتدل و عطارد ممتزج و قمر سرد و تر و [illegible]

ترادبها كل من الائمة سلام الله عليكم اهل بيت العصمة ومفاتيح الرحمة والاوصياء

والمحكوم حاكما

وفقه بهر

بترتيب

بالحق والهادون للخلق سلام الله عليكم معادن دين الله ومعادن حكم الله ومظاهر لطف الله ومخازن علم الله ومهابط وحي الله وحملة كتاب الله وخلفاء رسول الله سلام الله عليكم اعلام الهداية واقطاب الولاية وانوار الملكوت واسرار اللاهوت وينابيع العلوم عن الحي القيوم سلام الله عليكم مصابيح الظلام وسادات الاسلام وهداة دار السلام وائمة كل الانام ورحمة الله وبركاته **فائدة** اذا اردنا ان نعرف ارتفاع الشمس من غير اسطرلاب لا الة الارتفاع نقيم شاخصا في ارض موزونة ثم نعلم على طرف الظل الى ما لا نهاية له معينة ثم نخرج من ذلك المحل الى خط الظل في ذلك السطح عمودا مثل طول الشاخص ثم نمد خطا مستقيما من طرف العمود الذي في السطح الى طرف الظل فيحدث مثلث قائم الزاوية ثم نجعل طرف الظل مركزا وندير عليه دائرة باي قدر شئنا ونقسم الدائرة باربعة اقسام متساوية على زوايا قائمة يجمعها المركز ونقسم المربع الذي قطعه المثلث من الدائرة بتسعين جزءا فما قطعه الضلع الذي يوتر الزاوية القائمة من الدائرة بتسعين جزءا مما يلي خط الظل هو الارتفاع وليكن محل الشاخص نقطة ا وطرف الظل ب والخط المخرج اب والعمود في السطح اد وا الزاوية القائمة والمستقيم الواصل بين طرفي العمود وطرف الظل دب والمثلث ابد ومركز الدائرة ب والدائرة رحو والربع المقسوم بتسعين ه والضلع الموتر للزاوية القائمة من المثلث ضلع فاذا كان قاطع الربع على نقطة ك كانت قوس ه ك مقدار الارتفاع في ذلك الوقت وبرهانه يطلب من محله **فائدة** اعلم انه عند الانف في اعلاه منفذان دقيقان جدا ينفذان الى داخل العينين بحذاء الموق وفيهما ينفذ الروائح الحادة الى داخل العينين ولذا
تدمع

من رخول بعرابه قال الزمخشري في الكشاف مع

تدمع العين عند شم البصل ونحوه ومن هذين المنفذين ينفذ الفضول الغليظة التي في داخل العينين وتجيء بالدموع **فائدة** الفرق بين الخوف والحزن ان الخوف على المتوقع والحزن على الواقع وهذا هو المراد من قوله سبحانه فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون واما قوله تعالى اني ليحزنني ان تذهبوا به فمدفوع بان المراد ليحزنني قصدكم ذهابكم به في المثل السائر جاؤا على بكرة ابيهم هذا مثل يضرب للجماعة اذا جاؤا كلهم ولم يتخلف منهم احد والبكرة الفتية من الابل واصله انه كان لرجل من العرب عشرة بنين فخرجوا الى الصيد فوقعوا في ارض العدو وقتلوهم ووضعوا رؤسهم في مخلاة وعلقوا المخلاة في رقبة بكرة كانت لابي المقتولين فجاءت البكرة هذه من الليل فخرج ابوهم وظن الرؤس بيض النعام وقال قد اصطادوا نعاما وارسلوا البيض فلما انكشف الامر قال الناس جاؤا بنو فلان على بكرة ابيهم **في الاحياء** ينبغي ان لا يكون في الفقر كارها لما ابتلاه الله به من الفقر اعني بان لا يكون كارها من فعل الله من حيث انه فعله وان كان كارها للفقر كالمحجوم يكون كارها للحجامة لتالمه بها ولا كارها فعل الحجام بل ربما يتقلد منه منة **فائدة** جعفي وكراجكي وحمصي وابن شهراشوب از علماي اماميه هستند واول احمد محمد بن ابراهيم سليمان بن جعفي كوفي مصري ابو الفضل صابوني است كه زياده بر هفتاد تصنيف دارد ودر غيبت صغرى بوده ونجاشي وشيخ بدو واسطه ازاو روايت ميكنند ودوم محمد بن علي بن عثمان است كه شاگرد سيد مرتضى وشيخ طوسي بوده وقريب بيست كتاب تصنيف نموده وسيم محمود بن علي بن حسن رازي سديد الدين است صاحب چند تصنيف واستاد شيخ منتجب الدين است ورابع محمد بن علي بن شهراشوب مازندراني است وتصنيفات بسيار دارد واز انجمله معالم

العلماء که در رجال نوشته **فائدة** در اسم مادر موسی و بابت چند است و مشهور است که یوحا بد است **شعر عربی** سکاری و لم یسقوا مدامًا و انما سقوا حب حسن جل عن وصف صف **ایضا** ملوکا علی التحقیق لیس یعزهم من الملك الا اسم وعقابه **وایضا** من اعتز بالمولی فذاك جليل ومن رام عزا بسواه ذليل ولو ان نفسی مذ براها مليكها مضی عمرها فی سجدة لقليل احب مناجاة الحبيب بخاوة ولكن لسان المدنبين كليل **حادثة** ذکر فی الکامل فی حوادث سنه ۲۸۵ انه حدثت فی البصرة ريح صفراء ثم خضراء ثم سوداء ثم تتابعت الامطار و سقط برد وزن کل واحدة مائة و خمسون درهما وفی هذه السنة حدثت فی الكوفة ريح صفراء وبقيت الی المغرب ثم اسودت فتضرع الناس ثم مطر عظيم ومطر حصل قرية من نواحی الكوفة يسمی احمد اباد حجارة سوداء و بيضاء فی اوسطها ضيق وحمل منها الی بغداد فرآه الناس **فائدة** اسماء الانبياء الذين ذكروا فی القرآن العزيز ۲۵ نبينا محمد صلی الله علیه و آله آدم ادريس نوح هود صالح ابرهيم لوط اسمعيل اسحق يعقوب يوسف ايوب شعيب موسی هرون يونس داود سليمان الياس اليسع زكريا يحيی ذو الكفل **فائدة** لغوية الانسان يطلق علی المذكر والمؤنث وربما يقال للانثی انسانة لقد جاء فی قول الشاعر لقد كستنی فی الهوی ملابس الصب الغزل انسانة فتانة بدر الدجی منها خجل اذا زنت عينی بها فبالدموع تغتسل **ورع** شيطان باب فرعون فقال فرعون من هو فقال شيطان فقال هذا فی لحيته اله لا يعرف من ورع بابه **شعر** ای دل نشاید سرسری آئين فقر اموختن بايد کلاه فقر را از ترك دنيا دوختن **محتشم** ای کوهر نام تو تاج سر ديوانها ذکر تو تصدير عنوان از اين عنوانها ای کعبه مشتاقان در باب کبر نايد مقصودی من کراوا نظي بيابا

ان ابو کرم

ان ابر کرم کو فیض مشتاق خطا شوئی است حاشا که شود دهم زلال این زمانها و له

حوصله کو بلند هم عشق جنون فزا برا سلسله بکسلم نه هم عقل کرن پای را از دل

بوی ان می شنوم که دلبری دام دهم کند د کر جعد عنبر سا را صبر نماند وقت شد

کز همه کس برآورد کر هر آه های من ناله و وای وای دا و له محتشم شکسته دل

تا بتو شوخ داده دل داده بدست ظالمی مملکت خراب را و له دلی که جادو عالم

بباد دادهٔ اوست دران اثر چه بود نالهٔ و اهی را دوای صبا و بان یار پاک دامن کو

که از برای تو کشتند بیکناهی را فائدة محمد بن جریر بن غالب طبری اسم دو نفر است

یکی محمد بن جریر بن غالب طبری که شافعی مذهب است و دیکری محمد بن جریر بن رستم طبری

که از جملهٔ شیعه است و صاحب کتاب معجم البلدان که از افاضل سنیان است حال این

دو طبری مشتبه شده است فائدة کویند شیخ محیی الدین کفت که اذا دخل السین فی

الشین ظهر قبر محیی الدین هر کاه راست باشد اشاره بانکه سلطان سلیم رومی چون

داخل شام شد در صدد تفحص قبر شیخ محیی الدین بر آمد و ان را جست فائدة اقل مدة

حمل انسان شش ماه است و در مرغان بیست یکروز و در سک چهل روز و در کربه

دو ماه و در کوسفند پنج ماه و در شتر و اسب و خر یکسال است و در فیل بعضی دو

سال و بعضی هفت سال و بعضی یازده سال کفته اند فائدة بدانکه ذراع شرعی

دو شبر است و هر شبری بعرض دوازده اصبع و هر اصبعی عرض شش جو که هر یک

از انها بشکم دیکری چسبیده باشد و عرض هر جو هفت موی یال یابو و جمعی شش

مو کفته اند هم چنانکه بعضی شش جو نیز کفته‌اند و ذراعهای دیکر هست مثل ذراع اسود

که غلام هرون الرشید است و ان کمتر است از ذراع شرعی بدو ثلث اصبع شش جو و

[margin notes: illegible]

وجوشش مو باشد و ذراع ابن ابی لیلی اسهل که کمتر از ذراع اسود بیک اصبع و ذراع
هاشمی صغیر که واضع آن بلال بن ابی برده است و آن بیشتر است از ذراع اسود بدو
اصبع و ذراع هاشمی کبیر که از مخترعات منصور دوانقی است و در باده آن از ذراع اسود بپنج
اصبع و دو ثلث اصبع و ذراع عمری که واضع آن عمر خطابست و آن زاید است بر ذراع
شرعی بعرض چهار انگشت که طول هر یک انگشت بهام است و ذراع میزانی که از مخترعات
مامون است و آن زاید است بر ذراع اسود بدو ثلث ذراع و دو ثلث اصبع و ذراع
کسروی که او را مصری خوانند و نوشیروان وضع کرده است و زاید است بر ذراع شرعی
بچهار انگشت **فائده** شیخ رئیس ابو علی سینا تجربات چند از خود بنظم آورده است که
خود انها را بتجربه رسانیده و بر شته نظم کشیده قال ابدا بسم الله فی نظم حسن اذکر ما جربت
فی طول الزمن ما هو بالطبع و بالخواص لکل عام و لکل خاص فی شولة العقرب نجم
توام یراه عین من یراه یعلم اذا راه اثنان اصطحبا واتفقا ودا و ذا تحاببا لاسیما
لاسیما ان قال ذا حبا بعض لبعض کوکبان کوکبا ومثله نجمان فی سعد بلع رؤیته
لکل ود قد جمع ومثله ایضا السعد الذابح رؤیته لکل ود صالح تخبر من شئت بر فتحبا
ثم تقول کوکبان کوکبا فینشا الود باذن الله بینهما فلا تکن باللاهی کف الخضیب فی قران الابد
لکائن من کان فی کل حد اذا راه اثنان او جماعة افترقوا الی قیام الساعة نجم السها ما ضر من رای
ولا یسوء بسوء طارق ومن رای عشیة نجم السها لم تدن منه عقرب بسمها یغرغر العلیل فی وجه الفتی
بمرقه الاشنان والسماق لاسیما ان شابه کشوث فهو لعمری نفعه موروث ابلغ من الصابون وزن الدرهم
تنج من القولنج عنبر المحکم وهکذا الکمون فی الکراویا انا کل المحقبا بدو یا وطبقات الاضراس فی الشتا
مانع منه لذا الجنا ب تخصیلک الاضراس فی الصبح یکون عرضا نزل الملح اعنی تسوا الملح ان تفرجت
یکرهان

والمضاحها

والمنتصا وبرحث   اطل على الخزاذ دهن القبيح مع وسخ الاسنا عند الصبح   فانه يذهب منها نتنها

كاد منها ثم نور بينها   وهكذا قشر الخيار والرطب   تفركه بالقشرة لا بالقلب   اكورو سل ثالو

بعود تين قد خرط خضرا   ومثله وسر قثاء الحيته   يذهب بالثالول منه لو عتيد مراده الحيته سم قاتل

ونحن للسم بها نقابل   اذا سعي منه السقيم حبته   يؤمن من السم بتلك الشربته   ولو سقي الصحيح منه

من وقته وفا بن الحيا   نشادر الدخان في الحمام   ينضج الفحا من قسام   فوزن مثقال اذا ما شرب

مع وزنه من الرجيع المجتبى   يخلص السموم من مماته   من بعد ياس الاهل من حياته   وفيه سر لست بديه

ولست خفية لامر قد   يعرف بالكبريت والغو   وهو الرخص الرخص العاليا   يصيب عند حب مال العلي

وهو اذا احمره الشمس العجب   سبحا من او دعه الاما   ان يسمع الانسا صوتا في   في سقف بيت فرخيل

ورؤية السلخ من لبيت   ان سقطة مكانه بلا   تؤذن بالرحيل والحما   والموت ان كان خليعا

لا تغسلن الثوب الكتانا   ولا تصل فيه كذا الحيتانا   عند اجتماع النير يبلى   في البوار فاتخذه اصلا

وكل هذه شاع في التجا   والسر فيه اعجب العجاب   جزان ظرطها وجز بلحا   وتسع خل الخمر وزنا مهما

وليكن الخل عتيقا ابيضا   او احمر اللون فذا وذا رضا   يستقطر الجميع بالانبيق   بالمحو والنفط مع الزنبق

فناد هذا القاطر الملتهبه   محرق عنه الذي تشربه   من ساكن الكتان والحرير   والقطن والتمر مع التمر

فانه يسلم من حرب للهب   ومن حريق كله فذا عجب   وانما يعرف هذا لنا   بالنقطة الجارحة الاشيا

يطلى على القروح والاورا   وكل ما يضر والجبا   كالجرب الحادث والقيد   تخلص من عذابه الاليم

وهكذا الانهاشوبا نقا   فانه اقوى من الترياق   بثول عين ولها حيوان   كانه في حلقة الانسان.

شيان ملموما انثى وذكرا   كما وجدنا في الصفا والاثر   يخرج منها في سباطها   وراكب بعض لبعض ما يجا

وقد عدا زوجين منها ابدا   كرغوة الصابون حين توجد   فياخذ الخذ منها ابدا   فخبره منه تقيم الابدا

فلم يزل صنيعتها توأما   من غير نوم مدايا ما   حتى اذا ما اغتسل الانسان بالماء   زال عنه النصبا

وجبتان من لحوم هند ... ان شربت في مرقد فهذا ... وثولم قرنه بالشاء ... من عمل السقمونيا في

لاشي للجراح كالصبون ... يختم جرح السيف والسكين ... وهو نبات كره الورا ... مر بنبت في الفلاة

بورق كورق الصفصاف ... وزهره اصفر عن ضعاف ... الحا الجرام بغير الورد ... وعبر في سيما نطع اللد

يضمد الجرح وقد برءا ... ان كان قد جف والاخضر ... وهكذا يصنع للعقور ... من سائر الحيوان او الجرذ

ويخرج الدود من الجراح ... وكل مدفون من السلاح ... وهو ضماد للبواسير ... وللنواصير ضماد قد كفى

واكله يذهب حمى الربع ... وماؤه يقتل دود البطن ... وكلما تعزم الانسان ... بمائه تقويه الاسنان

وودع بزهره عظيم الشان ... يدعى بدهن الصين في الابدان ... يخرج بالاسهل كالخلاف ... وكالبزور نابل خلق

اذا الطخت الجرح منه ... الحم مما قد تخاف ضره ... وهو طلي لكل نضج ... طليتا اخرج من ذلك

من كل ما يجد من سوء داء ... قد اثرت على الجسد اداء ... او البثور التي تفرحت ... والمصاحبها وتر

وكل ما كان من الاعلال ... في جسد العليل بانذال ... يخرج جاسرع من جمع النفس ... او غمض طرفا او شهاب مقابس

اعني بر التجارب الاول ... وجربوه عند ارباب الملل ... قتل في باب الخيل في الاسفار ... ذنبا مع ما وحار

اذا نقلت فوق راس العنز ... او فيها اسرى لتحول الذنب ... وذاك قبل القتل والرزق ... يغشى اذا من غير تعوق

كذلك لصبا والصفر ... ان تقتلا ما نبت بالعدو ... لانسيما ان مضغا عقفا ... فانها مستغرق الصوا

وان علقت الندى في البيدا ... وبل فيه كاغد كالورى ... ثم كتبت ما تشاء فيه ... كصورة الطلسم للتمويه

فلست تدري منه في انفش ... لكنها تكره منه تبطش ... وان مسحت بجسمها في الكاغد ... نفسخت وانسلخت عن الكد

عصاة النرد ان ما حلست ... في شعر اي دابة او نسلت ... اذهبت الشعر جا عنه ... ابيض مثل الثلج وهذا ينفض

يسير في سواده كالفار ... ولم حقيقه باجار ... في الخيل والبغال والحمير ... وسائر الجمال والجرذ

امسح على الاشعار او ... مهلا بطرفاس اللسان ... وقد حرمت الاكل من لحم الجمل ... مع الكره سفا مما منه حصل

او قد حرمت الاكل من لحم الفرس ... شهرا فلا من هيبته بالقلب الحرس ... وذاك عند وليته الهلال ... فنا من الاضراس من اعلال

داد علی هذا مدی الشهور تصح اسنانك فی الدهور تاخذ من مرارة الحدا ما تشتهی منه مقدار
واسحقه فی عقید البنات وهی التی تعرف بالصفات بالوان بابح النصف اخضر وارفعه فی زجاجة مقلد
حتی اذا احتج الی العلاج احضره فی ظرف من الزجاج فاکحل ملسوع بالحلاوة فیخرج السم من الاطراف
من حینه ولیعتار النبو وهکذا من عقربته عود هذا الذی جربته فی عمری نظمته للمقتفی اتری
والحمد لله علی الانعام حمدا کثیرا عدد الایام وصلوات الله ذی الجلال علی النبی المصطفی والال

فائدة بدانکه هزار پا جهل وچهار پا دارد هر طرفی بیست دو وازکزیدن او درد سوزنده پدید اید و نمك سرکه مالیدن نافع بود **فائدة** هرگاه سکی کسی را بکزد ونداند که اسك دیوانه بوده است یا نه دری خمیر بر همان موضع که سك کزیده باشد بمالند اگر سکان دیگر آن خمیر را بخورند ان سك دیوانه نبوده است و اگر نخورند دیوانه بود و اگر خمیر را بخروس هند بخورد و بمیرد دیوانه بوده **مجنون العامری** داد
رمت من لیلی عن البعد نظرة لاطفی جوی بین الحشا والاضالع یقال نساء الحی تزعم ان تری بعینیك لیلی مت لبلاء المطالع وکیف تری لیلی بعین تری بها سواها وما طهرتها بالمدامع اتلتذ منها بالحدیث وقد جری حدیث سواها فی خروق المسامع اجلك یا لیلی عن العین انما اراك بقلب خاضع لك خاشع **مطایبة** رأی یهودی مسلما یاکل شوی فی نهار رمضان فاخذ یاکل معه فقال له المسلم ان ذبیحتنا لا تحل لك فقال الیهودی انا فی الیهود مثلك فی المسلمین تاکل فی نهار رمضان **شعر** مجنون
تو با اهل خرد یار نباشد غارت زده راه قافله در کار نباشد **ملا مؤمن حسین**
ای از رخ خوب تو جهان بر خبر ذات تو ام از ابینه جان برخبر دیباچه روح بخش ای بیسم صحبه
گوئیا مای از ملك عجم تازه کردید از توداغ اشتیاق گوئیا مای از ملك عراق

مرده صد ساله به از تو جوان تو مکر کهدی کذ زن اصفهانی الا ادری بکوی ایام ندارم
خوشیم که چاشت کهی شام ندارم خوشیم چون پخته همه با مهر شد از عالم عیب از کس
طمع خام ندارم خوشیم **قیل** لی اخاف من النساء اکثر مما اخاف من الشیطان لان الله سبحانه تعالی
یقول ان کید الشیطان کان ضعیفا وقال عز شانه فی النساء ان کیدکن عظیم **فائدة**
کم یحصل من حروف المعجم کلمة ثنائیة سواء کانت مهملة او مستعملة فاضرب ثمانیة و
عشرین فی سبعة وعشرین فالحاصل وهو ٧٥٦ جواب وان قیل کم یترکب ثلاثیة بشرط
ان لا یجتمع الحرفان من جنس حرف فاضرب هذا المبلغ فی ستة وعشرین فالحاصل وهو
١٩٦٥٦ جواب وان سئل عن الرباعیة فاضرب هذا الحاصل فی خمسة وعشرین والقیاس
مطرد فی الخماسی فما فوقه **حکایة** بزرگی بیمار شد خلیفه طبیب ترسا را بمعالجه
او فرستاد طبیب نزد وی رفت پرسید که خاطر تو چه میخواهد گفت آنکه تو مسلمان شوی
گفت اگر من مسلمان شوم تو نیک می شوی و از بستر بیماری بر میخیزی گفت آری پس ایمان
بروی عرض کرد و وی ایمان آورده آن بزرگ از بستر بیماری برخواست و از بیماری
اثری بروی نمانده هر دو همراه پیش خلیفه رفتند و قصه باز گفتند خلیفه گفت
پنداشتم که طبیب پیش بیمار فرستاده ام من بیمار پیش طبیب فرستاده بودم **حدیث**
فی کتاب الروضة عن الصادق ع قال ان الله لیحفظ من حفظ صدیقه **فائدة** فی
محاسن النساء ینبغی ان یکون فی المرأة اربع سود الشعر والحواجب والعینان والذوائب
واربع بیض الاظفار والاسنان والساقان والترائب واربع حمر اللسان والشفتان والوجنتان
والبنان واربع مدورة الرأس والعنق والساعد والعجیزة واربع ضیقة الفرج والسرة
والمنخر والصماخ واربع واسعة الجبهة والصدر والفخذ والعین واربع طوال القامة

والشعر

والشعر والانف ثنتان الشفة والاسنان واربع طيب لرائحة الفم والانف والابط والفرج **حكاية**

وقع التنازع بين شيعي وسني في بغداد في ان خليفة رسول الله صلعم هل هو ابو بكر او علي ع

فتشاجرا فاجتمعا على ان الحق ما يحكم به اول من يدخل علينا فاذا ورد مجنون فترافعا اليه فقال انتما

المجنون اذا طلعت الشمس من المشرق فتحاكما اليها وقولا لها لمن رجعت بعد غروبك فان

قالت لعلي فهو الخليفة بلا فصل وان قال لابي بكر فهو الخليفة فبهت الذي كفر **حكاية**

من شيخنا البهائي في اثناء السياحة بالشام او بيت المقدس وكان فيه عالم مشهور من علماء

اهل السنة فحضر الشيخ مجمع تدريسه فقال له سائل غيره يروي البخاري في صحيحه انه قال رسول

الله من اذى فاطمة فقد اذاني ومن اذاني فقد اذى الله ومن اذى الله فقد كفر ثم يروي بعد

خمسة اوراق ان فاطمة ارتحلت عن الدنيا غضبى على ابي بكر لما وصل اليها منه من الاذى

فكيف التوفيق فسكت الشيخ ولم يجب فاذا مضت ايام سمعوا مناديا ينادي ان السائل عن

العالم عن رواية البخاري حتى يجيبه العالم فاتته قواعد الجواب فحضر الشيخ مجلس العالم فقال

ايها الرجل كيف تفتري على البخاري انه روى بعد خمسة اوراق حديث غضب فاطمة فانه

قد رواه بعد احد عشر ورقة فقال واحد من رفقاء الشيخ ان كتاب الشيخ كان مقرمطا فبهت

الذي كفر **حكاية** نقل است که میر ابو القاسم فندرسکی در اثناء سیاحت خود چند

بهندوستان رسید پادشاه آنجا خواهش ملاقات سید نمود و سید بجهة سنی بودن

پادشاه قرار نداد تا بعد از اصرار پادشاه سید باین شرط قرار داد که گفتگوی مذهب

نشود بعد از ملاقات پادشاه گفت هر چند قرار براین شده که گفتگو از مذهب

نشود لیکن یکسؤال میکنم در خصوص معویه که شما بچه سبب او را سب میکنید سید

گفت جواب این بعد از سؤالی است از پادشاه گفت بیان نمایید سید گفت چنانچه

فرض کنیم که علی و معویه در وقتیکه اراده قتال داشتند تو می بودی و هر یک ترا می
طلبیدند بجهة قتال با امر کدام یک را اطاعت می نمودی پادشاه گفت نظر باینکه علی
بالاجماع خلیفه است و مخالفت او کفر است نمیتوانم مخالفت او را بکنم البته حکم او را اطاعت
میکردم سید فرمود بعد از حضور و تهیه صفوف هر گاه معاویه خود بمقاتله تو می آمد
و مبارز می طلبید و علی ترا بمبارزت او روی مخالفت میکردی یا مطاوعت شاه
گفت چون مخالفت او کفر است مطاوعت میکردم سید گفت بعد از مقاتله با معاویه
هر گاه او تیغ حواله تو میکرد آیا تن بکشتن میدادی یا از جهت فرار میکردی یا تو نیز تیغ
بر او میکشیدی و سعی در کشتن او میکردی شاه گفت طاعت می دانستی یا معصیت
شاه گفت نظر باینکه بامر علی بود طاعت است سید گفت شخصیکه تو سعی در کشتن او را
طاعت دانی از من چه سؤال میکنی در سبب مذمت او شاه ساکت شد **شعر**
سلیمی ان نموت بحبها و اهون شیء عندنا ما تمنت [illegible] هذی نفسی یا ریح من
من جانب الحمی ولا فی بها لا نسیم ربی نجد ولولا یداوی القلب من الم الجوی بذکر
تلاقینا قضیت من الوجد **شعر** بخت ار نکو که خواب بوده بر خیز شمسی تا الم
نشناسی و کوشش بقدر یاد کنی **قیل** لمهلب ما الحزم فقال التجرع الغصص الی ان تنال
الفرص **حکایة** کان سایل یمشی مع ولده الصغیر فاذا بامراة تصیح خلف جنازة و
تقول یذهبون بک الی بیت لیس فیه وطاء ولا غطاء ولا غذاء ولا عشاء فقال الصبی
یا ابت هل یذهبون به الی بیتنا **الهروی علی المنجم** سقی الله ایاما لنا ولیالیا مضین
فلا یرجی لهن رجوع اذ العیش صاف ولاحبة جمیعا واذ کل الزمان ربیع واما انا
للعوادل فی الصبی فعاص واما للهوی فمطیع **لطیفه** شخصی از بام افتاد و بکردن

ملاقطب

ملا قطب خورده مهره کردن او شکست مولانا بر بستر خوابیده جمعی بعیادت او آمدند
گفتند حال مولانا چونست گفت حال او این بدتر که دیگری از بام افتاد و گردن من
بشکست **للشیخ** شمس الدین الکوفی الیک اشارتی وانت مرادی وایاک
اعنی عند ذکر سعادی وانت مشیر الوجد بین اضالعی اذا الحادی ترنم سادی
وحبک لی النار بین جوانحی بقدح وداد لا بقدح زناد خلیلی کفا عنی العذل
واعلما بان غرامی قد بقی طریها بتعریض العذول بذکرکم فنحن بواد والعذول بوادی
امیر همایون از کوی تو شبها ره صحرا گیرم تا بنالم بمراد دل غمناک اینجا **محتشم**
بر روی یار اغیار را چشمی بدان آلوده کی غلطان بخاک احباب را اشکی بدین پالوده کی
مجنون آتش انداستین بر وصل تا روز جزا دامان لیلی پاک ماند از تهمت آلوده کی
از دیدن او پندگو یکباره منعم میکند در عمر خود نشنیده ام پندی باین بیهوده کی
پای طلب کوتاه شد از بسکه در ره سوده شد کوته نمیکرد ولی پای طلب از
سودگی از سر که دیده خاک گشت از آستان آسایش و از آستانم باز رست
از محنت فرسودگی خوش در فنی آخر محتشم آسوده در خواب عدم هرگز نکردی در جهان
خوابی بدین آسودگی **قال الشیخ** ابو علی سینا النساء اذا بلغن عشرا فهن لعبة اللاعبین
واذا بلغن عشرین فهن لذة للشاربین واذا بلغن ثلاثین صرن ام البنات والبنین واذا
بلغن اربعین فعلیهن لعنة الله والملائکة والناس اجمعین اذا بلغن خمسین فاقتلوهن
بالسکین واذا بلغن ستین فلیس الا عجوزا فی الغابرین **حکایت** نقل است از یکی
از امامیه که با فضل حسن همراه بودیم بحوالی مکانی رسیدیم که ابو حنیفه در اینجا
درس میگفت فضل گفت مرا از اینجا زوم تا وی را ملزم نکنم گفت هرگز حجت کسی

به حجت مؤمنان غالب نشود پس نزد ابو حنیفه رفت و گفت ای خلیفه مرا برادری هست
از من نبال بن دکتر و رافضی است هر چند باو میگوییم که بعد از رسول فاضلتر
مردم ابوبکر است و میگوید علی است بچه طریق او را ملزم کنم گفت با برادرت بگو
که ابوبکر و عمر در جهات نزد رسول می نشستند و علی در دور جهات منکر بود و این دلالت
بر افضلیت انها میکند فضل گفت این سخن را با برادرم گفتم او گفت پروردگار
عالم میفرماید فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا عظیما پس موجب این فضل علی
است گفت با برادرت بگو که چون علی را ترجیح میدهی بر ایشان و حال انکه ایشان
در جنب حضرت رسول مدفونند و علی دور است فضل گفت من این سخن گفتم برادرم
این ایه را خواند یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم و قبر شریف
انحضرت در خانه خودش بود و انحضرت اذن نداد که ایشان را در انجا دفن کنند ابو حنیفه
گفت باخی بگو که عایشه و حفصه اذن دادند که بعوض صداق انها ایشان را در انجا دفن
کنند فضل گفت این سخن را نیز باو گفتم او در جواب این ایه را خواند یا ایها الذین
النبی انا احللنا لک ازواجک اللاتی اتیت اجورهن پس از این ایه معلوم می شود
که صداق ایشان در ذمه انحضرت نبود ابو حنیفه گفت باو بگو که ایشان بعلت میراث
در ان تصرف نمودند فضل گفت این سخن را نیز گفتم برادرم گفت در مذهب شما
رسول را میراث نباشد و فدک را از فاطمه باین علت نتزاع نمودند که حضرت رسول
فرمود نحن معاشر الانبیا لا نورث ما ترکناه صدقة پس در حالتیکه دختر رسول
میراث نبرد دختران غیر چون از ان میراث می برند و بر تقدیریکه میراث ببرند حضرت را
زنان ثمن می شود و از ثمن حق عایشه و حفصه مقدار بضعی از زمین نمی شود پس

چگونه

چکونه مقدار د و بتر بتصرف ایشان جایز باشد ابو حنیفه اعراض کرده کفت اخرجوه

فهو رافضی و لا اخ له بیرون کنید این مرد را که خود را فضی است و هیچ برادری ندارد

حکایة وفد حاجب بن زرارة علی نوشیروان واستاذن علیه فقال للحاجبه

من هو قال رجل من العرب فلما مثل بین یدیه قال نوشیروان من انت قال سید

العرب قال الیس زعمت انك واحد منهم فقال انی کنت کذلك و لکن الملك لما اکرمنی الملك بکالمته

صرت سیدهم فامر له بحسو فیه لؤلؤ **حکایة** دعی رجل اخر الی منزله و قال لنا کل

معك خبزا وملحا فظن الرجل ان ذلك کنایة عن طعام لذیذ اعده صاحب المنزل فمضی

معه فلم یرد علی الخبز والملح فبینا هما یاکلان اذ وقف سائل علی الباب فنهره صاحب المنزل

وقال اذهب و الا خرجت و کسرت راسك فقال المدعو یا هذا انصرف فانك لو عرفت

صدق وعده ما عرفت لما تعرضت له **فائدة** اعلم ان الجفر ثمانیة وعشرون جزء

کل جزء ثمانیة وعشرون صفحة کل صفحة ثمانیة وعشرون سطرا کل سطر ثمانیة وعشرون

بیتا فی کل بیت اربعة احرف الحرف الاول بعدد الجزء الثانی بعدد الصفحة الثالث

بعدد السطر الرابع بعدد البیوت فاسم جعفر مثلا یطلب من البیت العشرین من السطر

السابع عشر من الصفحة السادسة عشر من الجزء الثالث وعلی ذلك فقس **فی خطبة**

طویلة لمولانا امیر المؤمنین ع تسمی بخطبة الوسیلة مذکورة فی روضة الکافی ایها

الناس لا شفیع انجح من التوبة و لا مال اذهب بالفاقة من الرضا بالقناعة و لا کنز اغنی

من القنوع و من اقتصر علی بلغة الکفاف فقد انتظم الراحة الا و من تورط فی الامور غیر

ناظر فی العواقب فقد تعرض لمفضحات النوائب ایها الناس لا کنز انفع من العلم و لا عز

ارفع من الحلم و لا حسب ابلغ من الادب و لا نسب اوضع من الغضب و لا جمال ازین من العقل

ولا سوءة اسوء من الكذب ولا حافظ احفظ من الصمت ايها الناس من نظر في عيب نفسه
اشتغل عن عيب غيره ومن هتك حجاب غيره انكشفت عورات بيته ومن اعجب برايه ضل
ومن استغنى بعقله زل ومن تكبر على الناس ذل واعلموا ايها الناس من لم يملك لسانه
يندم ومن لا يتعلم لا يحلم ومن طلب العز من غير حق يذل ومن تفقه وقر ومن تكبر
حقر ومن كثر حلمه نبل ومن اكثر من شيء عرف به ومن كثر مزاحه استخف به ومن كثر ضحكه
ذهبت هيبته كفاك ادبا لنفسك ما تكره لغيرك من امسك عن الفضول عدلت
رايه العقول ومن امسك لسانه امن قومه ونال حاجته من الكرم لين الكلام لا تغب
قال الله فمن زهد فيك سل عن الرفيق قبل الطريق وعن الجار قبل الدار اغتفر زلة صديقك ليوم
يركبك عدوك اوَّل رازی که از یاران نهان با یار گفتم بارها وین پیش نتابید
گفتنم کو راست جز من یارها من وصل یارم از او وز او بسوی غیر او نه منکر دَرَم
نه او کار دل است این کارها سنگدل ای صیّاد من تا چند از یاد قفس سر زیر بال
خود کشم در گوشه گلزارها خالص صفهانی نه خرابه نه جای نه بد در داشتنی
چکند اگر غم بی بدبار ما باید همراه خود نشد چون بکذارکم شود دل بچه کار
خویش باید که بکار ما نباید عاشق خوشا مرغی که در کنج رضا با یاد صیادش
چنان خو رسند بنشیند که پندارند آزادش همی گویم فراموشم مکن گاهی بیاد او
اسیر ما که میدانی نخواهی رفت از یادش تا بود تن از کوی تو بیرون نتوان برد یکبار
دیگر راه دهند اگر اینجا تا کی ز جفا رانیم از کوی خود ای کاش جای دگر گم بودم
مانم دیگر اینجا نشاط نیست در کنج قفس حسرت گلزار مرا الفتی هست بمرغان
گرفتار مرا مشتاق کاش بیرون فکند از سینه دل زار مرا کشت نالیدن این مرغ

گرفتار مرا

كرفتاورا قال بعض اصحاب الحال لاخوانه هذا من التزكي وملازمة البيوت

كان يحيى بن معاذ كثيرا ما يقول ايها العلماء ان قصوركم قيصرية وبيوتكم كسروية

ومراكبكم قارونية واوانيكم فرعونية واخلاقكم نمرودية وموائدكم جاهلية ومذاهبكم

سلطانية فاين المحمدية من كلام ابي المنهل الصعلوكي قد تعدى من تمنى ان يكون

لكن تغنى وقفت اعرابية على قبر ابيها وقالت اللهم نزل بك عبدك مقفرا خاليا

عن الزاد مخشوشن المهاد غنيا عما في ايدي العباد فقيرا الى ما في يديك يا جواد وانت

يا رب خير من نزل به الناذلون اللهم فليكن قرى عبدك منك رحمتك ومهاده

جنتك قوله تعالى وجزاء سيئة سيئة مثلها المشهور انه من باب المشاكلة وقيل ان

غرضه تعالى ان السيئة ينبغي ان يقابل بالعفو والصفح فان عدل عن ذلك الى الجزاء كان ايضا

سيئة مثل تلك السيئة قيل ونعم ما قيل من لم ينشط بحديثك فارفع عنه

مؤونة الاستماع من صفات العاقل ان لا يحدث بما يستطاع تكذيبه قال ارسطو

العاقل يوافق العاقل والجاهل لا يوافق الجاهل ولا العاقل لان الخط المستقيم ينطبق

على المستقيم والمعوج لا ينطبق على المعوج ولا على المستقيم قيل لسهل اي شيء

اشد من الجهل قال الجهل بالجهل قال بقراط اخس الانسان يظهر بشيئين ان يكثر

كلامه فيما لا ينفع له او يخبر بما لا يسأل عنه الايام خمسة يوم مفقود وهو الامس ويوم مشهود

وهو يومك الذي انت فيه ويوم مورود وهو غدك ويوم موعود وهو آخر ايامك

ويوم ممدود وهو القيمة في المثل قد عجز الكلب عن القديد فقال هو مالح

ما اريده واذا لم يهتدوا به فسيقولون هذا افك قديم حالت بمثل كربه كه زور

دستش نرسد بد بنير كويد شور است قيل اذا رايت قسوة في قلبك وهنا في

بدنك وحرماني دونك فاعلم انك تكلمت بما لا يعنيك **سعدی** دید که بر کار
چنار کدوبنی بر دست و بر دوید بر او بر بروز بیست پرسید از چنار که تو چند
ساله کفتا که سال من افزونتر از دویست خندید کفت من ز تو برتر به بیست
روز بکذشتم بکو که ترا کاهلی ز چیست با او چنار باز چنین کفت کای کدو
مرا امروز نه ایام داوریست فردا که بر من و تو وزد باد مهرکان پیدا شود که از من و
تو هر دو مرد کیست **قیل** ونعم ما قیل استغنائك عن الشيء خير من استغنائك
به **قیل** اذا نزل بك مكروه فانظر فان كان لك فيه حيلة فلا تعجز وان كان مما لا حيلة
له فلا تجزع قال الحريري معاملك كالسراب وقلبك في التقوى خراب وذنوب بعدد الرمل
والتراب ثم تطمع في الكواعب الاتراب هيهات انت سكران بغير شراب **قیل** بکند یکی
محنت محبت محبوبان رسیده بسی حیران حیران شد اسد عسرت
از عسرت بدل شده نسازد در همه دمی بهر بانی بهر بانی ساسد درون
درون سان چون نسر چون نسر بوسد بو بسدی در هیچ خانه در هیچ خانه کوچی
کوچی دود دود دالسلسب محمد صلی الله محمد صلی الله **وقیل** ایضا محمد رسول الله
امام مام تام شیری در شهر در شهر بود مانند رود شهاب شهاب
دوید سری شد سر داد چون بر بند بند سد سد سد لولاک سخن پرسر
رفت سر سر حکال پر سر دروش ده بجای هلاکش افکند **فائدة** بدانکه
هر حرفی از ابجد ملفوظی است حرف اول را زبر می نامند وما بقی را بینات مثلا الف
مکتوبی است یک حرفی ملفوظی است سه حرف الف زبر است و لام و فا بینات است **نقل**
است که روزی عضد الدوله حاجب خود را کفت که اذا سنح للشیخ سبع فیده

بیح من سح فاذن له بالدخول یعنی هرگاه سائح وظاهر شد شخص میدی که تسبیح

از چوب ارمنی در دست داشته باشد او را رخصت ده که نزد من آید و مراد از شیخ

مذکور شیخ کبیر شیرازی است **فصل** که آقا جمال خونساری در درس مبداء

از شاگردان خود گفت که سالبه کلیه کنفسها منعکس می شود شاگرد نقض کرد بمثل

موم و کبک آقا در جواب فرمودند که در بروز مذکور شد که عکس موجبه

کلیه موجبه جزئیه است مخفی نماند که مراد از موجبه کلیه قضیه اولی است یعنی اینکه

سالبه کلیه کنفسها منعکس می شود و تتمه مطلب واضح است **فائدة** بدانکه

اسطر لاب نصفی آنستکه اجزاء بروج و اجزاء ارتفاع را دو دو نقش کنند و ثلثی آنستکه

سه سه و هم چنین تا به عددی که بالا میرود عددی باشد که عاد شی هم عاد بود یا

اما سی بجهت اجزاء بروج و اما نود بجهت اجزاء ارتفاع **کالموحسین** الصلوه و

السلام علی اعلم الورتبة محمد محمد محمد محمد مراد الاعداء و اله الاحبار الاخیار الا

المسحمین المسحمین الاوصیا و عترته المطهرین المطهرین مصابیح

الهدی و مصابیح الدجی خصوصا علی علی علی اعلی علی مدارج الاولیا الارکان الائمة

النجباء البخیا صلوة عالم عالم مادار الفلک حول الغبراء **ویکتب** فی سجل العما

السواد المخالفة بین السود و الاصل کاجتماع و زنا لفعل مع العدل **لصفائه**

الحلی بقیط من مسیک فی دریدا خو بلک امرسیم فی خندید و زیاد اللوبع فی

الضحیا جبینک ام بدر فی سعید لمبتی بل صبی فی فنی مرهب السطوة کالا

متشبق المحریکه و المحیا متشبق التوبیف فی القدید مفتید الله الی له تغیر

رو بقیه جمرة شهید دسانی من عقبلیه بذیل سویقعه اقبلا ذا الکبید

روملت

بعدك يا بني في قلب سبليت المهجة الجليد جفنني (جفلني) من هجرك من سهد
الطول من مطلك بالوعيد **لابن الحجة** طريقي من لييلات الهجير مقرح الجفن
من السهر نوري الخديد كوى قلبي نضحت من الحريق يا نوري مسبلي الشعر
على كفيل بذكرنا موجبات البحر جوبجيبه القوس له سهم مريض في قلب بلا دبير
لثمت خديه فجرى دمعي فما احلى الزهر على النهر دقيق خصره وله قلب
شديد قسوة مثل الحجر شهر صبله عندي يوم يوم هجره مثل الشهر ولولا سمي
بما وجهي لكنت الى الغنى سهل الطريق **وقيل** بعد الصباح الذي فارقتكم فيه
لم القى في الدهر صباحا في لياليه **وقيل** ما اللسان نطقي بعسل وفي القلوب نار بين
وحيات **قاضي** نظام الدين منذ غبت لم تزل سقام والم كم اصبر في هواك اصبر كم ارجع
الى وصالي وارحم يا بيد الريان الريان الريان **الرابع نواس** يا رب ان عظمت ذنوبي
كثرة فلقد علمت بان عفوك اعظم ان كان لا يرجوك الا محسن فمن الذي يدعو و
يرجو المجرم ادعوك رب كما امرت تضرعا فاذا رددت يدي فمن ذا يرحم مالي اليك
وسيلة الا الرجا وجميل عفوك ثم اني مسلم **الاوحدي** سیماب شده‌ام و زنگار
دشت ای دوست بیا بگذار هر چه گذشت گو میل وفاداری اینک ان لجان
و رمیل جفاداری اینک سر و طشت **الامير المعزي** هون الامر تعش في راحة قل
ما هونت الا سيهون ليس امر المرء كله انما الامر سهول وحزون يطلب الراحة في
دار الفنا خاب من يطلب شيئا لا يكون **وقيل** يا غائبا حاضرا في الفؤاد سلام
على الغائب الحاضر **للاصمعي** اذا ضاق الزمان عليك فاصبر ولا تياس من الفرج القريب
وطب نفسا فان الليل حبلى عسى ياتيك بالولد النجيب **للباقي** البغدادي نزلت

بجاد

کین پای تو و چرخ برین قدم دست تو و ملک برین نگین ز د تو رکان ملکی

در دست چون تو فلکی بود بین نظامی ای رضا بخش باضت کشتا رائض

طبع رضا اندیشان قبله گاه همراهان قاضی حاجت حاجت خواهان دل راضی

بقضا بت طلبیم روضه حسن صنا بت طلبیم بی رضای توکل باغ نعیم هست

بر سینه ما باغ جحیم دل ما را برضا بت خوش دار کاز ما را بکف ما مکذار سعدی

چه می داشتی افتادن بناچار بنا بستی چنین بالا نشستن بپای خویش رفتن به

نبودی کز اسب افتادن و کردن شکستن نظامی خوشا دور زکاری که دارد کسی

که بازار حرصش نباشد بسی بقدر پسندش شماری بود کند کاری از مرد

کاری بود نه بندلی که طوفان بارد و زمال تو صرفی که سختی دارد بجان

چنان دنی که زان زیستن سالیان تو را سود و کس را نباشد زیان وله خرامیده

لاجوردی سپهر همان کرده برکشتن ماه و مهر مپندار کز بهر بانی کر بست

سراپرده اینچنین سرسری است در این پرده یک رشته بیکار نیست سر رشته بر ما

پدیدار نیست که داند که فردا چه خواهد رسید ز دیر که خواهد شدن ناپدید

که را مرده از خانه بیرون نهند که را تاج اقبال بر سر نهند وله کودکی از جمله آزادگان

رفت برون با دو سه همزادگان پای چو در راه نهادان پسر پویه بر سوی که در اند

بسر پایش از ان پویه بر آمد دست مهره دل و مهره پایش شکست شد نفس آن

دو سه هم سال او تنگ تر از حادثه حال او انکه دراو دوست ترین بود گفت

در بن چاهیش بباید نهفت تا نشود راز چو روز آشکار تا نشوم از پدرش

شرمسار عاقبت اندیش ترین کودکی دشمن او بود از ایشان یکی گفت همانا که

ازین همرهان صورت این حال نماند نهان چونکه مرا زین همه دشمن نهند
تهمت نهادند بر من ضند نزدیک رفت جز برازکرد تا بدرش چاره این کار کرد
دشمن دانا که غم جان بود بهتر از ان دوست که نادان بود سلمان اکر بودی فلک را اختیاری
کرفتی یک زمان بر جا قراری زماضد یار سرکردان تر است او زمادر کار خود
حیران تر است او خاقانی روزم بنهایت شب آمد جانم بزبان یار لب آمد
از بسکه شنید یارب یارب مشب از یارب من بیارب آمد همسایه شنید آه من گفت
خاقانی را دیگر شب آمد وله ضعیف از دیده دارم من تا بر رخ تو باد
مادرست ابو تراب بیک آنچه هست که او تازی و از فارسی آن حرفین نخستین
چه ترکیب را باید تا زیش بصد برك و نوا چون کل صد برك اراستن شاخ
نخلش بد باید حرفین اخرش چه ترکیب نخستین ترکیب کنی فارسیش جلوه
کر اید ملا فاضل از توام یارب فراموشی مبادا هرکه میخواهد فراموشم کند
معما باسم باقر دل ما را یکی صد می توان کرد معما باسم ناصر من نیز ها صد
خود می افکنم باتش معما باسم مسیح رخساره کشاد و دید کر دید معما باسم
ازان مطیع در دل بجز دوی بر دار دیده ام معما باسم اقا تقی صد در دو یکی ندارد
در میان معما باسم جلال بی نهایت سر چون بلبل بپا افتاده است معما
باسم اویس غایت اوج نباشد حد خورشید بیا معما باسم دلاور وصالی
منه هجران شد مبدل روز روشنم کر کون شد ز اول معما باسم فانی مهر تابان خود
نما کر دید اخر پیش یار بهائی با انکه در ره عشق در منزل نخستم چندان کر بستم
خون کر دیده دست شستم وله آنانکه شمع ادیبود بزم وصل افروختند از تلخی

جان کندنم

جان کند تا از عاشقی و اسوختند دی مغبچه‌ها شهر را تعلیم کردم مسئله وامروز
اهل میکده دیگر زمن اموختند چون رشتهٔ ایمان من بگسسته دیدند اهل
کفر بگرهٔ رشته زنار خود برخرقهٔ من دوختند یارب چه فرخ طالعند انان که در
بازار عشق دردی خریدند یعنی دنیا و دین بفروختند در گوش اهل مدرسه
یارب بهائی شب چه گفت کامروز این بیچارگان اوراق خود را سوختند شیخ علی نقی
کفته جائی شکایت کرده از جور دم نقی حاش لله کی کجا کذب افترا بهتان غلط بود
همچون بود همچون بوم زاغی زدون کور جا کرفته در لب دریای شور بود ان دریا
شور اب شیرین خورش دادی انشور ابر طعم شکرش از قضا مرغی حواصل نام او حوصله
سرچشمهٔ انعام او سایهٔ دولت بفرق او فکند نامدش شورهٔ ان دریا پسند
کفت پیش ایی زشور یک دو کلمه کاب شیرین بنده هم از حوصله کفت ترسم کاب شیرین
چون چشم طعم اب شور کردد ناخوشم زاب شیرین مانم و کردد نفور طبع من زاب شور
خود. دریای شور بر لب دریا نشسته روز و شب درمیان هر دو مانم تشنه لب
بر که سازم که باب شور خویش تا نیاید دست و پایم پیش از ربی نوبهاران مه
عشرت ابادی کنیم بگذریم از بوستان و از دوستان یادی کنیم بلبلان از روی
نوروز بفریاد امدند ترکیم از بلبلی مانیز فریادی کنیم خیمهٔ سلطان گل بر طرف سبزه زد
خیز تا انجا رویم از دست [illegible] دادی کنیم دهر بنیاد خرابی میکند ساقیا کجا است می
عیش است تا ما نیز بنیادی کنیم از ری چون ابی در زنجیر بودن تا بکی چون صبا یکباره
هوای سرو ازادی کنیم صاحب چون کذارد خشت ول بر زمین معمار کج کر رسد تا
بر فلک باشد همان دیوار کج حکایت یکی از خان افغان بر سر قبر خواجه حافظ امد

بجهة تشنیع تشییع خواص مقبرهٔ او را خراب کند جمعی او را امانت کرده قرار بر تفال
خواجه از دیوان کذاردند این شعر نمودار شد ای مگس عرصهٔ سیمرغ نه جولانگه تست
عرض خود می بری و زحمت ما میداری **ایضاً** گویند قبر شیخ سعدی در مکانی واقع
است که چون برابر روی او دروازهٔ کازرون پیدا است در این اوقات شخصی از امرا
زند که در شیراز مقام داشت روزی بتفرج بر سر قبر شیخ آمد بر میان قبر شیخ بنشست
و پای بر سر پا افکنده متوجه دیدن کازرون بود در این اثنا گفت کلیات شیخ را
بیاورید تا تفال حال خود کنم چون کشود این شعر بر آمد که بر سر که ما نشینی در دروازهٔ
کازران ببینی بی اختیار آن شخص از روی قبر برخواسته بر پا آمد و بر گوشهٔ خجل
نشست **فائدة** مجربست که هرگاه حلقهٔ از نقره را بر روی روح کذارند بجای زخمی
که مخصوص میان حلقه هست متغیر میشود و بتلخی و تنکی شدید مایل میشود بلکه اگر
حلقه هم نباشد و پاره از نقره بران کذارند هوا النقره تلخ می شود **اشکال** هرگاه
دو شخص ساعت متساوی در رفتار داشته باشیم و هر دو ساکن باشند در طلوع
آفتاب یکی را نهارا کوک کنیم در روزی که آفتاب در اول جدی باشد در ولایتی که روز
اول جدی آن مثلا هشت ساعت باشد و در غروب آفتاب همان روز یکی دیگر را کوک
کنیم شکی نیست که ساعت اول هشت ساعت پیشتر خواهد بود و نظر باینکه هر دو در رفتار
متساوی هستند باید بعد از این ساعت همیشه دوم عقب باشد یعنی هشت ساعت
کمتر از ساعت اول حرکت کرده باشد و حال اینکه هرگاه هر دو علی الاتصال حرکت کنند بطریق
مذکور یعنی اول در طلوع کوک شود و دوم در غروب تا روزی که آفتاب باول سرطان
بیاید که روز در ولایت مفروض شانزده ساعت شود در اول آن روز ساعت

بجار لا يخيب ضيفه وارجو نجاتي من عذاب جهنم واني على خوف من الله واثق بانعام
والله اكرم منعم لعلية اخت الرشيد كتمت اسم الحبيب على العباد ورددت الصبابة
في فؤاد فواشوقا الى بلد خلي لعلي باسم من اهوى اناد فيتل يارب ما زال لطف
منك يشملني وقد تجدد لي ما انت تعلمه فاصرف عني كما عودتني كرما فهل
سواك بهذا العبد ترحمه قيل اعلم لو ما تركل يوم فلما اشتد ساعده رماني
وكم علمته نظم القوافي فلما قال قافية هجاني فيتل سقى الله ايام التواصل بيننا
ورد الى الاوطان كل غريب فلا خير في الدنيا بغير تواصل ولا عيش في العقبى بغير
حبيب واسم علي عامر اعوتر في وانقلب فيتل دع الوعيد فما وعيدك
ضائري اطنين اجنحة الذباب تضير على فيض لعا من معادنها فماذا على الرائيهم البقر
قيل ان كان عهدي وصلكم قد درست فالروح الى سواكم ما انست اعضائي هوا
بقلبي غرست منوا بلقاكم والا يبست قيل عهدي جني وانا المعاقب فيكم فكانني
سبابة المتندم خير سمائي سار الفؤاد مع الاحباب ادسا ودمع عيني على خدي
مدرار والجسم مني نحيل يوم بينهم وفي فؤادي من تذكارهم نار اني وقفت على الاطلال
امثالها فقلت ما صنع الاحباب يا دار فاخبرتني ولم ينطق جوابها ان الاحبة بالاسحار
قد ساروا فقلت يا حزنا من بعد بعدهم ياليتني ضمني تراب واحجار قيل
في العذل لترك التوديع صدني عن حلاوة التشيع حذري من مرارة التوديع لم يقم
انس ذا بوحشة ذا فرأيت الصواب ترك جميع للخيم اخر الى الوادي الذي يسكنونه
حنين الوف غاب عنه قرينه واشتاقكم شوق العليل البرئه وقد مل سقمه كل انسانه
قيل بكيت على فراقك بعد بعد فانزعت الجفان من الجفون ولواني بكيت بقدر

مضت ولنا البا تذكرت لنا الايام قيل ودى لاجرت العيون من العيون
رض الحبيب وهل لها الى الاهل لنا يوما من الدهر او بد دموع من ذكرهن تجرت
تعطلت قيل تم آفلن طلوع وهل لسجوم وصلة وهل بعد تفرق الاحبة رجوع
عاولو عب عطيم غطرج وقد جائنا يوم واستغطلست الايام تغطلست الايام
ضحضحت اذا ضحضح الحب بالضحضح شلجع العشيش وفرعوش عشان ونشيشل العهد
لا اباكل اما زهد لفتى قصر الامل جاد الله المتضحضح الهوى ضحضاح منجاجح
قيل كل ولبس الحر وكل لحم الحمل وترك ماهى خذ بامر الله المر او لبس الشمل
كتبت فى نوادي قيل المباد فانعم بحضورك سوى بحضرنا ما ارجوه المارب
ولولا الماء لاحرق دمعى فلولا النار بل السطر انسكاب لها لهب والدمع نار شوقى
من الحاج مذ برق روغات شعر اط شغر اط غشرن ببابها قيل الكتاب
شحلاق عصيصر مشطرف فلطاس سخر غلهاج كناهير مغرج شحار شحراط عجيج
دقجر قها و تغطلست الاوراق فى ور قرمساج قولاخ دعيز مكسبل سكاليف
وجلجلت ذاهبا ذهبن واذهبن لذواهب قرماج من شوق الاحداق نابست
خلهاج تولجن ابد الها سير عصفو رابعصرها تعصفرن جلاج الاجلاج من غب
نهايتر عصلج عصتغاصتغعصو مغصغصنرغصنغا رنقها قرهن الى الزاقات ذرقن
وعسطل قيل مكرهقترى الدرابج دلاج ودلاج غايتر طملج الطابج طلاخ
معصفة درجلبر مطلحة فى درلج الاسطقسات كدرغلة فى جوهر المصطلمات
كباسر كهموس كباموس وتوص قصير شواصيص ناصوص العصفريات فى شرح
وقيل سارنات فى كباموس موس موسس مرنرغ دروغ فرقير دروغ الكسيات

عصرن

ایضاً قویم القوم قامات اعاجیب الحرابها وقوس القزح اقواس قوبهن مترفات
مشاوبن دوامیغ سفالیغ مکالیغ نقاب لبین نعهو کریم المعدنیات الا با صور
اصوصنا وفی جوس نجوسنا سهام الهوی مسموم لدان المنزات دعاربه العقاربید
کعنقود من القوی دفود القود فی قود کفود القنفذیات الجرح عوج ماجوج دیاجوج
کعادوج مدام العهد فی شاب کشابات الشبیبات فراق الراق دفرقنا برقها برق المقاذنی
وعاد الداع دعرعنا بعراع العبرات وتلقلنا کقلقال المقالیق الملقلاق و
شرقلنا کشرقال الشراقیل الشرقلات بهائی چه خوش بود که از بادهٔ کهنه سال
شسته بر من خسته یکدم حلال که خالی کنم سینه را یکزمان زغمهای بی حد و بی بیکران
رود محنت دهر از یاد من شود شاد این جان ناشاد من با فسون افسانه دل خوشتر
کنم دنیا و صفش فراموش کنم وله نگشود مرا زیار این کار دست از دل برای طبیب
بردار کرد رخ من زخاک آن کوست ناشستم راه بنا بسیار رندی است ده سال مست
ای دل من کرده ام استخاره صد بار سجاده زهد من که امد خالی از عیب و عاری
از عار پودش همگی زتار چنگ است تارش همگی ز پود زنار خالی شده کوی دوست
از دوست از بام و درش چه پرسی لختا وله عهد جوانی گذشت در غم بود و نبود
نوبت پیری رسید صد غم دیگر فزود کارکنان سپهر بهر عوی شدند وانچه
بدادند دیر باز گرفتند زود نام جنون را بجود داد بهائی قرار نیست چه او عاقلی
دیو سپهر کبود وله حالی دارم زمان زمان در هم تر هر لحظه قدم زبار عصیان
خم تر یارب بگناهم ار نسوزی چه شود یک مشت خاک کمتر دوزخ کم خشم خوابم
از عشق دلم خون نشود بکند ل صد هزار عزم خون نشود ... قلم الطاهر بسنقابه

سه شنبه

واد بجوابش من همی خم بسری او خبر **سعدی** این دغل دوستان که می بینی
مگسانند دور شیرینی تا طعامیکه هست مینوشند همچو زنبور بر تو میجوشند تا
برون یکده خراب شود کیسه چون کاسه رباب شود ترک صحبت کنند و دلداری
دوستی خود نپندارید باردیگر که بخت باز آید کار دنیا نه در دفتر آید دروغ ماهی بنود
پندار حیف راست دروی افتند چون مگس در ماست راست گویم سگان
بازارند کاستخوان از تو دوست تر دارند **مولوی** چون نجار در پشت من انگشت
من خم شود از بار منت پشت من همی کوتا نخارم پشت خویش وا و هم از منت
انگشت خویش **خسرو** آه که عمرم همه بر باد رفت عمر به بی قاعده داد رفت باغ
جهان بوی وفائی نداشت سبزه او مهر گیاهی نداشت چرخ ستمگر ز ستم بس نکرد
عمر چنان رفت که رو پس نکرد **حسن** دعای تو که مستجاب نیست مرنج تو از بان کرد
دل دگر دعا چه کند **وله** نان جوین خرقه پشمین آب شور با پاره کلام پیمبر حدیث
هم نسخه چهار ز علمی که نافع است در دین نه لغو بوعلی و ژاژ انوری تاریک
کلبه که بی روشنی آن بیهوده منتی ننهد مهر خاوری زین مردمان که دیوان
ایشان حذر کنند در گوشه نهان شده بنشسته چون پری با یکدو آشنا
که نیرزد بنیم جو در پیش ملک همتشان ملک سنجری این آن سعادتست
که بر وی حسد برد آب حیات رونق ملک سکندری کراو سپهر عقد ثریا
فرستدم از روی مهر طبق ماه مشتری در روی بخاک پای قناعت که ننگم
تا این حدیث را تو بباز بچه نشمری **ثنائی** بسکه شنیدی صفت روم و چین
خیز و بیا ملک ثنائی ببین تا همه دل بینی بی حرص و بخل تا همه جان بینی بی کبر و

کین

اول صد و هشتاد و شبانروز تمام طی کرده است یعنی سیصد و شصت دوره
ساعت را حرکت نموده که سیصد و شصت و دوازده ساعت باشد و ساعت و صد و
هشتاد و شبانروز تمام طی کرده بشانزده ساعت که زیرا که آن در عروب صد و
را تمام خواهد کرد پس شانزده ساعت عقب نماند با وجود فرض تساوی حرکت هر دو
و حال آنکه اول هشت ساعت عقب بود و بتقریب دیگر هشت ساعت فاصله
میان دو شاپشه بود و مساوی حرکت کردند و حال شانزده ساعت فاصله است فائده
چون رقعه نویسی در باب حاجتی و خواهی که روا باشد بر سر رقعه بقلم بی مداد بنویس
بسم الله الرحمن الرحیم ان الله وعد الصابرین المخرج مما یکرهون والرزق من حیث لا یحتسبون
جعلنا الله وایاکم من الذین لا خوف علیهم ولا هم یحزنون فائدة لدفع الفقر والفاقة
یقرء سورة آل عمران ثلث مرات لا یتکلم احدا من الناس و اذا وصل الی آخر قل اللهم مالک
الملک یقرء هذا الدعاء سبع مرات اللهم یا فارج الهم و یا کاشف الغم و یا صادق
الوعد و یا موفی العهد یا لا اله الا انت فرج همی و حزنی واقض عنی دینی واغننی
من الفقر والفاقة برحمتک یا ارحم الراحمین هکذا وجدته بخط بعض الاکابر حکایة
ان شاعرا الی معن بن زائدة الشیبانی فلم یتهیا الدخول علیه فقال لبعض خدامه اذا جلس
الامیر فی البستان فاخبرنی فاخبره یوما فکتب علی خشبة والقاها فی الماء فلما راها
معن اخذها و قراها فاذا فیها ایا جود معن ناج معنا بحاجتی فلیس الی معن سواک
شفیع فطلب الرجل وامر له بمائة الف درهم و هکذا الی عشرة ایام فخاف الرجل ان
یندم فخرج بالمال فطلب فلم یوجد فقال معن والله لقد نشطته و قد هممت والله
ان اعطیه حتی لا یبقی فی بیت مالی درهم ولا دینار فائدة روی الصدوق فی کتاب

عيون اخبار الرضا قال حدثنا القطان عن عبد الرحمن الحسيني عن محمد الفراهري عن
ابي عبد الله الاشوري عن علي بن عمر عن ابن جمهور عن علي بن بلال عن علي بن موسى الرضا
عن موسى بن جعفر عن جعفر بن محمد عن محمد بن علي عن علي بن الحسين عن الحسين بن علي عن علي بن ابي طالب
عن النبي ص عن جبرائيل عن اسرافيل عن ميكائيل عن اللوح عن القلم قال يقول الله عز وجل
ولاية علي بن ابي طالب حصني فمن دخل حصني امن من عذابي قال مؤلف كتاب زهر الربيع
السيد نعمة الله الموسوي الحسيني الجزايري ثم التوستري بعد نقل هذه الرواية اقول
هذا السند ورد في الروايات انه ما قرء على مريض الا شفي وعلى مصروع الا افاق وقد جرب
مرارا وان كتب وشرب في ماء شفي من الحمى وانظروا الى ان ساداتهم وجدتهم روى
جدنا عن جبرئيل عن الباري قال الاستاد ابو القاسم القشيري ان هذا الحديث بهذا
السند بلغ بعض امراء السامانية فكتبه بالذهب واوصى ان يدفن معه فلما مات
رأي في المنام فقيل ما فعل الله بك فقال غفر لي بان كتبت هذا الحديث بالذهب
تعظيما واحتراما **فائدة** قال بعض الصلحاء الفاضلين لوجع الضرس ادعية كثيرة وايات
من القران اكثر وهذه الكيفية قد جربناها نحن وغيرنا من العلماء وهي اذا اتاك كتاب
فاقرء البسملة اثنا عشر مرة وقل كم سنة تريد ابطال الضرس الموجوع واقرء البسملة
اثنا عشر مرة ثم مرة بان يضع اصبعه على الضرس الموجوع وكرر هذه القرائة حتى يسكن
الضرس وهي هذه بسم الله الرحمن الرحيم اسكن ايها الضرس المضروس في الحنك المفروس
بقدرة الملك القدوس الله خلقك وفي اللحم انبتك ويسئلونك عن الجبال
فقل ينسفها ربي نسفا فيذرها قاعا صفصفا لا ترى فيها عوجا ولا امتا او
كالذي مر على قرية وهي خاوية على عروشها قال انى يحيى هذه الله بعد موتها فاماته

الله مائة عام ثم بعثه عن فلان بن فلان بقدرة من لا يموت **فائدة** الحمد لله
الذي يفعل ما يشاء ولا يفعل ما يشاء غيره الفاعل في الاولين ظاهر واما في الاخير
فاما في كليهما كلمة غيره او في اولهما كما الاولين وفي الاخر غيره او بالعكس وفي الاول عام
مقدر وفي الاخر راجع اليه وهي بمنزلة الا والمستثنى مفرغ والمعنى لا يفعل احد ما
يشاء الا الله وعلى التقادير لو او انما عاطفة او حالية فهذه اربعة معان بل ثمانية
فائدة ع٣ ٣ ع١ ٥ ٣ ١ ع ٣ ٥ الخلق فليصل ع١ ركعات يقرء في كل ركعة الفاتحة
مرة و ع١ عسى الله ان يجعل بينكم وبين الذين عاديتم منهم مودة ورحمة والله قدير
والله غفور رحيم ويقرء بعد الصلوة ع مرة يا مسخر الفيل يا مجري النيل يا فالق
البحر على بني اسرائيل رب سخر لي ذلك انك على ما تشاء قدير وتحكم ما تريد كن فيكون
قال الراوي مجرب **فائدة** ابن بابويه در كتاب اكمال الدين در باب معمرين نقل كرده
است كه نوح ع دو هزار و سيصد سال عمر كرد هشتصد و پنجاه سال قبل از بعثت و
نهصد و پنجاه سال بعد از بعثت و قبل از طوفان و پانصد سال بعد از طوفان وابرهيم ع
صد و هفتاد و پنج سال زندگاني كرد واسمعيل صد و بيست سال واسحق صد و
هشتاد سال و يعقوب صد و سي و سه سال و داود صد سال چهل سال از نبوت و پادشاهي
كرد و سليمان هفتصد و دوازده سال و لقمان پانصد و شصت سال و عزيز مصر
كه در عهد يوسف بود هفتصد سال عمر كرد و پدر ان هزار و هفتصد سال و جدش
كه در ... نام بود سه هزار سال عمر كرد وايضا روايت كه حبابه والبيه كه زني بود بخدمت
حضرت سيد الساجدين ع رسيد در وقتيكه صد و سيزده سال داشت و بدعاء
حضرت جوان شده و حائض شد و زنده بود تا بخدمت حضرت امام رضا رسيد و

بعد از نه ماه از ان فوت شد و ایضا روایت کرده است که عبید شرید جرهمی سیصد
پنجاه سال عمر کرد و بخدمت حضرت پیغمبر رسید و اسلام اورد و باقی ماند تا زمان
غلبهٔ معویه و ربیع بن ضبیع الفزاری وارد بر عبد الملک بن مروان شد عبد الملک از
او پرسید که چه قدر عمر تو است گفت دویست سال زندگانی کرده ام در زمان
فترت میان عیسی و محمد و بعد از ان صد و بیست سال هم در ایام جاهلیت بودم و حال
شصت سال هم می شود که در اسلام هستم و شوکامن سیصد سال عمر کرد و اوس
ابن کعب امیه دویست و چهارده سال عمر کرد و منذر بن حرملهٔ طائی ملقب بابو
زبید نصرانی بود صد و پنجاه سال عمر کرد و نصر و همان بن سلیمان بن اسجع
غطفان صد و نود سال عمر کرد و نوب بن صدان عبدی دویست سال عمر کرد و ثعلبه
ابن کعب بن عبد الاشهل دویست سال عمر کرد و عمر بن هاجر خزاعی صد و هفتاد سال
عمر کرد و عوام بن منذر بن زید مکی در جاهلیت قبل از بعثت پیغمبر بود و زمان
تا زمان عمر بن عبد العزیز حیات داشت از او پرسیدند که چه چیزها در یافتهٔ
گفت میدانم ولیکن بر خورده ام بطایفهٔ در عهد ذو القرنین و سیف بن وهب
هدبه طائی دویست سال عمر کرد و ارطاة بن نزنی صد و بیست سال عمر کرد و زهیر
ابن عتاب بن هبل کلبی سیصد سال عمر کرد و هبل بن عبد الله بن کنانه ششصد سال
عمر کرد و ابو الطیحان قیسی صد و پنجاه سال عمر کرد و مستوعر بن ربیعهٔ بن کعب سیصد
سی سال عمر کرد و بعد از بعثت پیغمبر هم حیات داشت و اسلام نیاورد و دوید بن نهد
چهارصد و پنجاه سال عمر کرد و ثوبر بن عبد الله جعفی سیصد سال عمر کرد و در زمان
خلافت عمر بود بناء و صبرة بن سعد بن سهم قرشی صد و هشتاد سال عمر کرد و مسلمان

شد و

شد و لبید بن ربیعه صد و چهل سال عمر کرد و مسلمان شد جریان بن حرث محرب بن ربیعه سیصد سال عمر کرد و مخضر غسان بن ربیک صد و پنجاه سال عمر کرد و عوف کنانه کلبی سیصد سال عمر کرد و صیفی رباح تمیمی دویست هفتاد سال عمر کرد و اکثر گفته‌اند که اسلام قبول نکرد و بعضی گفته‌اند پسرش را بخدمت پیغمبر فرستاد و قروة بن ثعلبه صد و سی سال در جاهلیت زندگانی کرد و بعد اسلام آورد و قیس ساعده سیصد سال عمر کرد و مصاب بن جناب صد و چهل سال عمر کرد و حارث بن کعب مذحجی صد و شصت سال عمر کرد **قیل** کان بعض الوعاظ علی المنبر فسئل عن لفظ الاشیاء ما الا فیها و هو لا یدری فاجاب فقال اذا کان الله عز و جل یقول یا ایها الذین امنوا لا تسئلوا عن اشیاء ان تبد لکم فکیف تسئلون **للصغری** ایا نار قلبی ما الجمر کلما مر جنب علیه الماء لا یبتوخ و یا جیرة شطت بهم غربة النوی و لا عهدهم ینسی و لا الود ینسخ لکم الله فی حبو الارض مسری و مسبحی و للحب فی جنبی مسری و مرسخ **قیل** و اقول لیت احبتی عاینتهم قبل الممات و لو بیوم واحد قال الصفدی فی شرح لامیة العجم قد سمت العرب لساعات النهار اسماء الاولی فالذرور ثم البزوغ ثم الضحی ثم الغزالة ثم الهاجرة ثم الزوال ثم الدلوک ثم العصر ثم الاصیل ثم الصبوب ثم الحدور ثم الغروب و یقال لها ایضا البکور ثم الشروق ثم الاشراق ثم الراد ثم الضحی ثم المتوع ثم الهاجرة ثم الاصیل ثم العصر ثم الطفل ثم الغروب **لابن دريد** و ما رفع النفس الدنیة کالغنی و لا وضع النفس الشریفة کالفقر **ایضا** اری فی منامی کل شیء تسرنی و رؤیای قبل الصبح اوهی و اقبح فان کان خیرا فهو اضغاث احلام و ان کان شرا جاء فی قبل اصبح **لابن الحنفی** و اعلم فی المنام بکل خیر فاصبح لا اراه و لا یرانی و لو ابصرت شرا فی منامی لقیت الشر من قبل الاذان **حکایة** قیل ان ملک الروم

انشد عنده شعر المتنبي وهو كان لعيس كانت فوق حقيبتي مناسمها فلما ترن

شمسيه فسال عن المعنى فقال ما سمعت باكذب من هذا الشاعر رايت ان ناخ الجمل على عينه لا

يهلكها البرلج هجو امراة سوداء ذامرة ولرب ذامرة هيج بزمرها ريح البطون فلينها لم

شبهت انملها على ضربانها وقبيح مبسمها الشنيع الاجرد بخنافس قصدت كنيفا واعتدت

تسعى اليه على حبار الشبر **لطيفة** سال رجل عمرو بن قيس عن الحصاة التي يجدها الرجل

في ثوبه من حصا المسجد قال ارم بها قال زعموا انها تصيح حتى ترد الى المسجد قال دعها

تصيح حتى تنشق حلقها قال الرجل سبحان الله اولها حلق قال فمن اين تصيح **حكاية** قيل

ان بعضهم كان واقفا بعرفه فرأى انسانا يتضرع ويبالغ في الدعا ويقول اللهم اغفر لي

فقيل له الله يغفر كل ذنب في هذا اليوم فقال ذنبي عظيم فقيل له هل قتلت احدا قال

لا فقيل له هل زنيت قال لا فقيل له هل كفرت قال لا واخذ يعد عليه الذنوب

هو يقول لا فقيل فما الذي تبتر قال وطئت حريرة فقيل له الامر سهل ان الله يغفر

الذنوب جميعا ولكن اخبر كيف وقفت حتى فعلت بها قال كانت متبترة قيل له كيف

انتشر عضولة قال مصصت لسانها فانتشر عضوي قيل متى كان قال في شهر رمضان

الجامع قيل اين كان قال مددتها الى سطح المسجد قيل ما استحييت من الناس قال كان الناس

مشتغلين بصلوة الجمعة فقيل له لا غفر الله لك يا بخيل لعا له **اشكال** رضي با

وهو ان لو بياضين علو الفجر الكاذب نسبوه الى الشمس وضوئها ولو كان كذلك

كذلك صح ينبغي ان يكون في المغرب بيض يعني اذا غاب الشفق يظهر بعد قليل بياض مستطيل

شبيه بذنب السرحان وليس كذلك **فائده** يطلق الفلزات على الجواهر التي لا

تحرقها النار عند الملفات يذيبها فاذا فارقتها عادت الى عادتها الاولى **فائده**

قال صلاح

قال صلاح الدين الصفدي في شرح لامية العجم ان لفظة الواو قد تزاد في رسوم الخط على عمرو فرقا بينه وبين عمر فاذا دخل التنوين عمر فلا يدخله الواو لان الفرق حاصل لكون عمر غير منصرف **فائدة** قد تزيد الواو بعد لا النافية مثل لا واطال الله بقائك اذا سئل عن شيء المتفرقة بين الدعاء له وعليه يحكى عن الصاحب عباد انه قال هذه الواو احسن من واو الاصداغ في خدود الملاح **فائدة** قولهم وقع رمضان في الواوات يريدون انه جاوز العشرين فلا يذكر الا بواو العطف **فائدة** قال الصفدي سمي المنصور العباسي بالدوانيقي لانه مع خلافته كان يحاسب على الدوانق فسمي بهذا الاسم قال ايضا بغداد فيه لغات بغداذ بالذال المعجمة اخيرة وبالمعجمتين وبالمهملتين وبنون بدل الدال الاخيرة ويسمى بالزوراء لانحراف قبلتها وبدار السلام لانه كان يسلم فيها على الخلفاء او لان السلم اسم لدجلة **حكي** ان رجلا ادعى ان كل احول يرى كل شيء اثنين وكان ابن احول فقال يا ابت ليس هذا بصحيح لانه لو كان كذلك لكنت ارى القمرين اربعة **حكي** كان لبعض النسوان ميل الى رجل فاقترح عليها يوما ان يكون فعلها امام زوجها فقال امض في الغد الى البستان الفلاني وكن بين الشجر فلما اصبحا اخذت زوجها ودخلت الى ذلك البستان فلما اطمان بها الجلوس صعدت الى شجرة هناك على انها تلقط من ثمرها فلما صارت باعلاها صاحت باعلا صوتها هل تفعل مثل ذلك بحضوري وثانت بالقحبة وبجامعها واخذت بالصراخ ثم نزلت لتمضي الى الحاكم فاخذ زوجها بالتبري من هذا الفعل وقال لا يكون هذا لعل ذلك من خاصية الشجرة دعيني انا اطلع عليها وابصر حقيقة ذلك فلما صعد الزوج دعت الرجل واخذ في العمل فلما راها الزوج قال لو انني قليل العقل مثلك لكنت تقول ان رجلا قد علاك وهو كيت كيت **لله در حبابي** حبابنا كم تجرحون بحجركم بفعل

فوا بيبيت الدهر بالهم مكمدا اذا مستم قتلى وانتم احبتى فماذا الذى اخشى اذا كنتم
عدا **فائدة** اذا اردت ان ترى قفاك فاجعل مراة بين يديك واخرى خلفك
بحيث يكون احدهما اكبر من الاخر او يكون احدهما مائلا الى جانب بحيث لم تكن انت حاجبا
بين المرآتين **شعر** لا تظهرن لعاذر او عاذل حاليك فى السراء والضراء فلرحمة المتوجع
حرارة فى القلب مثل شماتة الاعداء **ابن الفارض** شربنا على ذكر الحبيب مدامة
سكرنا بها من قبل ان يخلق الكرم **لبعضهم** تركت هجا ابليس ثم مدحته وذاك
الامر عندى سلوكه يقرب من اهواه حينا فان ابى حكاه حينا الا فى الكرى فانكه **فائدة**
قيل ان السبب فى تاخر تحقق المنامات الجيدة وسرعة تحقق الردية ان القوة الالهية
المظهرة لهذه المنامات تعجل البشارة بالخيرات الكائنة قبل وانها بمدة طويلة ليكون
مدة الفرح والسرور اطول وتوجب الانذار بالشرور الكائنة فى زمان يقرب حصولها لتقصر
زمان الهم والغم فانه قد سبقت رحمته غضبه **فائدة** قال الشيخ الرئيس ان الصبى يضحك
بعد اربعين يوما وذلك اول ما تفعل النفس فى بدنه ويرى المنامات بعد شهرين
ولا يرى مناما يعتد به الا بعد اربع سنين قال ايضا قد يرى فى النوم اشياء عن الانسان
من ذوات الاربع **ذكر** الصفدى من لعامة فى شرح لامية العجم انه ولد الضحاك بن مزاحم
لستة عشر شهرا او سبعة ولد لسنتين وهرم بن حيان ولد لاربع سنين ومالك ابن انس
حمل به اكثر من ثلث سنين والحجاج بن يوسف ولد لثلثين شهرا والشافعى حمل به اربع
سنين اقول لا يخفى ان الحمل لا يكون اكثر من تسعة اشهر ولكن هؤلاء ولد وابعد وفاة ابائهم
بالمدة المذكورة لا انهم حملوا فى جميع هذه المدة **حكاية** مر شخص بمكتب فيه صغير
مليح فوقف وسال عن الذبير يا مولانا هذا ابن من واشار الى الصغير فقال الذبر لا تعينه

يتنى فى حال اليقظة اما فى حال
النوم فيضحك قبله كما
نشاهد
منه

ولا تصنع

ولا تضیع الزمان هذا الملیح ابن فلان **ابن الاعرابی** لا تغرنک التودد من قوم

فان الوداد منهم نفاق والقلوب الغلاظ لا ینفع الاحقاد منها الا التیقن بالوفاق

فراسة قیل ان فی ایام ایاس القاضی تعذر علی الناس رؤیة الهلال فحضر الیه

انس بن مالک فقال رأیته فقال ارنی مکانه فلم یر ایاس شیئا ونظر شعرة بیضا خارجة

عن حاجب انس فنحاها وقال انظر الی الهلال فنظر فلم یجد شیئا **شرف احمد** لما رأیت

النجم ساه طرفه والقطب قد القی علیه سباق وبنات نعش فی الحداد سوافر ایقنت

ان صباحه قد مات **لا ادری** وما لیلنا الا سواء وانما تتفاوت انا سهرنا ونمتم

معما باسم کیقباد کیسوی چه فتد بطرف ماهت انسو فکن و بباد برده

باسم صدیق دیدی رمیان قصه بی انتهای دل صق باشد چون دی در میان در آید

صدیق شود **باسم** محمد شاه از شرف کفتم حدیثی بشنوی کفتا کرنه کو غم دل

کوید از حد کذشته است بحدیث **باسم** ولجان فدا کرد براهت شرف ای اهل

کسل چه شود کرد سر لطف دهی وبرادل سر لطف لام است چون دل ولی شود **معما**

باسم بایزید بازی که بود بر سر دست تو چه شاهی شاید که شرف طعمه هد از دابا

ریشش با و تتمه اظاهر اهت **باسم** محمد الدین یکدم از مسجد برون نه پای وسواس

ای خطیب نقش نان جو کردارند از حضور دل نصیب مراد از نان الدین است

معما باسم ختر زاسما مثلی که غشش حاصلست و بس مشروح نشود **معما**

باسم حمزه بجانه شرف فتاب کیوان روش مقام خویش بناهید داد و ره برد آتش

یعنی در حمل لام که علامت کیوانست رفت و زهره بجای او آمد و ره ان رفت

المعی او را برابر است با آم مرکز و محیط نصف محیط پیش مدرس مطلع **باسم** لقمان

هرکه او نقش دهانش در نیافت کر چه ذا النون است صاحب کشف نیست

دهان فم است نقش آن فم چون در نون یعنی لا یافت شود ذو النون شود لقمان

شود باسم عمر از چشم و زلف مشهور است عین مضموم لام مکسور است لام مکسور

یعنی مر است باسم منصور مستور بود نامش و نظر میکند رقیب از بهر کشف

دمی شمار جهات را شمار جهات شش است چون شش مستور و نص شود منصور شود باسم

شمس اگر کسی برج اسمان شمار کند شوند متحد اند درمیان علویین درج اسمان

شش است و علویین که دل وی باشد چون متحد شوند هیم شود باسم سلیمان سی درسی

و پنج برده داد میان با یکی یکبیست بدان از سی در سی لام بد لفظ سی است و پنج

در ده نون است و مراد از یک یکی چهل است که میم باشد و از دیگری الف است باسم

علی نام پرسیدم از بت رعنا کرد اشارت بچشم و گفت مرا عین از چشم بر میاید و لی

باسم — از مرا و نظام نگار من چه شرف شد و جان کنند غلامش کمان نبرده که کرد نشان

دهند نامش کمان نبرده مرادف ظن است و چون او بکرد نظام می شود افراسیاب

افسر سهراب نام سرمهر جز به نیکوتر نیابی که عربی است بنان کنی افراسیا شود معما

باسم امام مادر دل خویش نام دلبر دانیم ور بهم زبان خلق خوانیم مراد از خویش ما

است و قلب نام است و چون ما در آن در آید امام شود شعر در تصحیف تا خوی

بد پدر نکرد باد ب از در یکان کرد سهم مراد از سهم تصحیف است یعنی یتیم یتیم

باسم عطا ای بحر پر گهر که غواص کرده در بحر فکر خاطر در دانه پنج را در رشتن

در است مهره فکرم که نام کیست پنجی کر فنداز دو طرف نقش پنج را مراد از پنج اول

طا است که نه است و از پنج دوم هزار است و نقش از یکی عین است که مصحف غین است

ویکی الف

ویکی الف است حاجی محمد در کعبهٔ وصالت اگر خواهند بار ارکان حج تمام
کن و شکر حق گذار ارکان حج ح و جیم است مراد از تمام کردن آن است که ح را و ج را جیم
کنی و مراد از شکر حمد است وباسم شهاب از نیمهٔ مرغی تمامش در شب بطلب
نشان نامش نیمهٔ مره است و تمام آن ها است چون در شب درآید شهاب شود
وباسم احمد صباح مرا چه بی صبر با بی زغم یار بنام دوست صبوحی کن و شراب بیاد
صباح مرا چو بی صبر شود احمد شود وباسم قطب اشک خونین در گریبان خواهم
پنهان کنم قطره بی ره رفت و در دامان محبوب افتاد چون قطره بی ره بر دامان محبوب
که با است فتد قطب حاصل شود وباسم قاسم بطرف رمز شرف هر که آشنا با الله
ز بسم نام بر او را اگر بقا باشد چون با در اسم قا باشد قاسم باشد می شود وباسم
کمال نصر قدرت شرف را هنگام وصف از کسل گوید سماوی هست عجز چون از
کسل سر نام گفته شود کمال شود وباسم هاشم دوشینه لبم چه دشنام مستی
چشم تو چها کرد لب یارم گفت چون چشم ج ها کند هاشم می شود وباسم خضر خرابی
را گرت باشد ضرورت ورت نبود نهر نام کن یاد چو خرابی را شود و در ضرورت
ورت نبود خضر حاصل شود و هو المطلوب وباسم جلال تا صیت دولت تو رونق صبا
شده بر جان خصم تیغ تو کوه بلا شده کوه یعنی جبل با ای ان لا شود جلال شود وباسم
ابوالمکارم او بی دل است و بهر زعالم بر به است کارام جسته و ز آزاد سر و خویش
چون او بی ابو شود و بهر که عین است زعالم برود آنچه الم شود و کارام که آزاده سر وی دل شوق
که الف دوم است که بغیری نبستل است برود کارم شود وباسم خلیل الله صورت حالی بنشتم
کند و دار روی آن دارد شرف کال باشد ابله و ابکم خرد در وصف آن صورت حالی خالی

است بخاء مفتوح چون از الف که دو غنا وست دور شود خلی شود و لام ثانی و الف
لام از لا حاصل شود و تتمه از آب بلب که از او آب کشتی شود **وباسم** کریم فذاکرا بی بقتل
من نفس قدیم نیست این شیوه بدعی محدث چون از قدیم کر آید کریم شود **وباسم** لقمان زاهد
همه تن و پو و دپای دانند رسم و ره عاشقی کجا می‌دانند در خرقه‌اش از دغل که از خند یکند
در دلق معانی نیست صدا می‌دانند چون دق از دلق معانی بیفتد لقمان می‌شود **باسم**
کمال است این بر عالم افشان کو سر و پای ندارد هر که نام و نشان خواهد این سخن
بر دل نگارد است این که است عالم بی سر و پا ال است **وباسم** بها مشو فریفته دور
چرخ دولابی دو این سرا چه نشینی که تا خبر یابی جهان بی سر و پا که خالی بر سرا و تو را
بباد عدم برد هدف یابی چون تو آب بر سر جهان بی سر و پا نه آید و تو اسباد درود بها شود
و می‌تواند شد که مراد از بی سر یعنی با سر و پا باشد چون بی پا شود بها شود **وباسم** بهرام
احمد و مهر محمد از پیر مغانم سخنی هست بذکر که مکر جهان فتنه بناهی جز شکر صحبت
کنار یار و آنکه لب آب چون جمع شود هیچ مکو الا شکر از کنار آب یکبد فعه الف مراد
است و یکبار میم و مراد از شکر حمد است **وباسم** همام و هاشم و هشام از مهر تو تا
تا یک سر مو در دل ماهست ما را نه غم مهر اند بشیر ما هست از سر مو یکبد فعه
میم و یکبد فعه شین مراد است و دل ما هام است **وباسم** مجد الدین و تاج الدین
دور مستی نهاده ام بجدال تا کنم ابتداء صورت حال هر زمان نکته لبست سر شرف
تیمه از دهن هیچ سد بکمال دوی مستی میم است چون بجدال رسد مجدال شود
اگر تا ابتدا شود تاج دال شود و چون هر یک بدین کابل شوند مطلب حاصل شود
باسم حسین که از هر یک از مصر عین پیرهن می‌آید نی سحر چون کشت نهان راز

او کرد د

اوکر بود نهان وقت نازان بود در روی سر پدید شد عیان نی سحر تا لان یعنی مقلوب
حسین است چون دال نهان شود حسین شود و باسم غلام و همام و عمر و عماد و عمید
شمس مائیم بحر می میان غم تو بر چهره جان نقش نشان غم تو مارا ز کرم چند دراری
بشمار باشم سر سودا زده کان غم تو ما چون میان غم در آید غلام شود و چون از
غم هم اراده شود همام شود و نقش غم بر چهره روح چون نشیند عمر شود و چون ما میان عد
در آید عماد شود و چون می در آید عمید شود و چون سر که سر سودا زده کان است با شم
شود شمس شود و باسم ملک بخش در صورت ملیحش کلک زد دلبری نهاد نقاش
صنع وا ز سر و قامتش رواست چون کاف دلبری در صورت ملیح در آید ملک بخ شود
و چون از ش قد شود که سر و راست ملک بخش شود و می تواند شد که کلاف بدل
در صورت ملیحش در آید ملک بخش شود و چون از ش که سر که معنی آن معنی رو است
شود ملک بخش شود و باسم نجم چه سر و تو دامن کشان نی چمید چمن از شرم
بر سر کشید چون دامن از شرم بر سر کشد نجم شود و باسم علی تا عقیق یمنی بدید لب
لعل تو را قاف تا قاف هد یمنتش مشتری است چون عقیق لام را ببند و دولاف
خود را دهد علی شود و باسم مهرامان چون دل آرام در میان آید کو نباشی تو هم دلا
شاید دلا رام کرد در میان آید و دلا رفت مهرامان شود و باسم بهرام ماده ببرای
دوست بردیم بنام در پیش سرای بار کشتیم تمام پیش سرای ماده با ست چون
بار کشت بهرام شد و باسم یحیی دانی که کشتی است قبت ستیزه کار او را ببرم زنده
دلان زنده در میاد چون زنده که حی است در یا ور ده شود یحیی شود و باسم
شهاب ماه چون با ابر کرد بمعنا هر دو را بگذار و نام یار خوان از ماه شهر راست

وچون رای او ودای ابر کذاشتر شود شهاب شود **باسم نصیر** دائما فکر
شرها نده دلداری بود چون نصیب ا وست می کوشد کمان باری بتو چونان با
یعنی با نصیب رشود نصیر شود **باسم شیخ** ازجوانی چه درکذشت شرف
دلبری بکنج خلوت بست چون در یعنی با ان شباب برود شین ماند وتنک
یعنی شیب باء است وکنج خلوت خاء است **باسم شیخ** نور چشم است نام دلبر من
نابر راوی نافع ازنکنی راوی نافع ورش است وچون از نور چشم افتد نجم شود **باسم**
مجهول صورت حال از چه دان مخدوم پنهان داشتم ز آخرش اکثر بدل کفتم بجان بنکاشتم
مراد از صورت حال نقطهٔ خاء مخدوم است و اکثر اخرش دوم است چون بقلب کفته شود
موم شود مطلب حاصل شود **باسم امام حسین** ثلث خمس زوج فردی را که خمس
سدس او مبیک از حد عدد بیرون بود تنصیف کن بر مرا او خویش بار دیکر
بر ثلث مال ضرب کن چون ضرب کردی انکهش تضعیف کن سدس عشران باز
دان وهر دو را جمع کن زانکه نصف و ثلث زاو تحذیف کن کعب غیر جذر ظاهر او
برون اری بفکر اندرو پیوند وچهار وپنج را تالیف کن با محاسب کفتم اندر علم او
اسمی برمز کو امامی را بعلم خویشتن تعریف کن زوج فردی که خمس او سدس او
از حد عدد بیرون باشد یعنی یکی باشد سی است و ثلث خمس او بعد از تضعیف
الف است وچون همان ثلث خمس را بر ثلث سی ضرب کنی میم حاصل شود وچون سدس
وعشر ثلث سی را یعنی شش نصف و ثلث ازان بفکنی باز الف ماند وکعب غیر جذر ده ا
وجذر ظاهر و مجموع میم است و مراد از چهار و پنج ده است که می باشد و از جمع مجموع
امامی حاصل شود **فائده** بدانکه اعداد زوج بر سه قسم است زوج الزوج وزوج

ثلث

پس تضعیف کنی

الفرد

الفرد و زوج الزوج والفرد اول انستکه در انقسام منتهی بواحد شود و دوم

انستکه منتهی بواحد نشود و زیاده از یکی فهم هم منقسم بمتساویین نشود **فایده**

بدانکه اعداد فرده را چون بنظم طبیعی جمع کنند مربعات اعداد متوالیه حاصل گردد

و از زوج را چون بدین طریق جمع کنند مربعات باجذور ایشان حاصل شود **فایده**

هر عددی را چون از واحد تا ان عدد بنظم طبیعی جمع کنند حاصل را کمال الظهور ان عدد

گویند و کمال دوری هر عددی مربع ان عدد است و انچه از رساله شرف ظاهر میشود ان

است که کمال شعوری با دوری یکی باشد **معمّا باسم ابراهیم** العل بی دل شد از ان

لب لعل شرف کوه مرام تو را نظم چه در ساخت صدف دو لب لعل دو لام است چون

لعل بی دل یعنی لل از دو لام یعنی لام لام برود امام شود **معمّا باسم ابراهیم** چون

ساربان هوی گفت احوال بهدان ماه والده سوختنا ما خبر است الحمد الله از احوال

چون والده سوختنر شود احمد بماند **دعاء** بجهت فرزند که بیمار باشد مادر بر بام

بام رود و مقنعه از سر بردارد و موی سر پریشان کشوده و بگوید اللهم انت اعطیتنیه

وانت وهبتنیه فاجعل هبتک الیوم جدیدة انک قادر مقتدر و هر گاه زن عربی نداند

بهتر انستکه بعد از دعا ترجمه ان را بزبانی که داند نیز بگوید که فرزندش شفا یابد

انشاء الله تعالی **دعاء توسل** بحضرت کاظم ع بجهت جمیع دردها خصوصا درد چشم

مجربست بگوید اللهم بحق ولیک موسی بن جعفر الکاظم ع الا سلمتنی فی جمیع حوائجی

ما ظهر منها و ما بطن یا جواد یا کریم وصلی الله علی محمد واله اجمعین **دعاء قل نسوه**

سه نفر بر بیمار بخوانند بنیست بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله الملک الحق المبین شهد

الله انه لا اله الا هو والملائکة واولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزیز الحکیم

و بسیم ان انستکه منتهی بواحد شود و فرد باده ان یکی فهم هم منقسم بمتساویین نشود

اره

ان الدين عند الله الاسلام نور وحكمة وسلطان وهيبة ورحمة وحول وقوة وبرهان وقدرة وقيوم لا اله الا الله ادم صفوة الله لا اله الا الله نوح نجي الله لا اله الا الله ابرهيم خليل الله لا اله الا الله موسى كليم الله لا اله الا الله عيسى روح الله وكلمة الله لا اله الا الله محمد رسول الله وحبيبه لا اله الا الله علي ولي الله اسكن ايها المرض باذن الله الذي سكن له ما في السموات وما في الارض وهو العزيز الحكيم وصلى الله على محمد واله الطاهرين و دعای تربت مقدسه بجهت رفع ناخوشیها و امراض چون بقصد شفا قدری تربت بخورد و بگوید بسم الله وبالله اللهم رب هذه التربة المباركة الطاهرة ورب النور الذي انزل فيه ورب الجسد الذي سكن فيه ورب الملائكة الموكلين به اجعله لي شفاء من كل داء وسقم كذا وكذا وان مرض وانام ببرد پس بقدر نخودی بخورد و در بعضی روایات وارد شده که در وقت خوردن این دعا را بخواند بسم الله وبالله اللهم اجعله رزقا واسعا وعلما نافعا وشفاء من كل داء انك على كل شيء قدير اللهم رب هذه التربة المباركة ورب الوصي الذي وارثه صل على محمد وال محمد واجعل هذا الطين لي شفاء من كل داء واماناً من كل خوف پس بقدر نخودی بخورد و یک جرعه آب بعد از آن بیاشامد و بگوید اللهم اجعله رزقا واسعا وعلما نافعا وشفاء من كل داء وسقم که انشاء الله شفا یابد اگر خواهی که هرگز تب نکنی در هر صبح و شام دعای حضرت فاطمه عم بخوان که مشهور بدعاء نور است بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله النور بسم الله نور النور بسم الله نور على نور بسم الله الذي هو مدبر الامور بسم الله الذي خلق النور من النور وانزل النور على الطور في كتاب مسطور في رق منشور بقدر مقدور على نبي محبور الحمد لله الذي هو بالعز مذكور وبالفخر مشهور وعلى السراء و

[illegible]

الضراء

الضراء مشکور وصلی الله علی سیدنا محمد وآله الطاهرین طریقۀ کرفتن آب نیسان
در ماه نیسان روی میکیری آب باران را پیش از آنکه بزمین برسد هر یک از سوره
حمد و آیة الکرسی و قل یا ایها الکافرون وسبح اسم ربک الاعلی و معوذتین و قل هو الله احد
را هفتاد مرتبه میخوانی و هر یک از لا اله الا الله والله اکبر و اللهم صل علی محمد وآل محمد را
نیز هفتاد مرتبه میکوئی و هفت روز صبح و پسین از آن می‌آشامد هر ناخوشی که باشد
خداوند عالم شفا میدهد و هرکاه در چشم چکانند ناخوشی چشم را زایل کند و اکر
محبوس بیاشامد خلاص شود و وسوسه دل ببرد و عداوت و بدکوئی مردم را نسبت
با شامنده زایل نماید و اول نیسان ماه رومی در این اوقات تقریبا بیست و چهارم
نوروز است و نیسان سی روز است دعا و تصدق دینار بجهه بیمار چنانست
که یک دینار شرعی که چهار دانک نیم مثقال صیرفی است زطل بکیرد و این دعا را بخواند
بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انی اسئلک باسمک الذی اذا ذکرت به سجدت له الملائکة و سجدت
و بالاسم القدوس القدیم و بالاسم المخزون المکنون و بالاسم الذی سمیت به نفسک
و بالاسم الذی سمیته به نفسک و بالاسم الذی هو مکتوب علی سرادق العرش و بالاسم
الذی هو مکتوب علی سرادق الجلال و بالاسم الاکبر الاکبر و بالاسم الاعظم الاعظم المحیط
بملکوت السموات والارض و بالاسم الذی یمشی به الخضر علی الماء فلم تبتل قدماه و
بالاسم الذی کشفت به ضر ایوب و بالاسم الذی وهبت به لزکریا یحیی ان تشفینی من مرضی
الذی انا فیه پس آن دینار را بر پنج نفر یا بیشتر از مستحقها که سید نباشند تصدق
کنند مکر اینکه بیمار سید باشد که در اینصورت بسید و غیر سید میتوان داد دعا
کندم بجهة بیمار بکیر یک صاع کندم و بیمار را بر پشت بخوابان و کندم را بر سینه او

و بالاسم الذی ... [illegible]

بریز و نثار کن و بکو تا بکوید اللهم انی اسئلك باسمك الذی اذا سالك به المضطر

کشفت ما به من ضر و مکنت له ما فی الارض و جعلته خلیفتك علی خلقك ان تصلی

علی محمد و آل محمد وان تعافینی من علتی پس بیمار را بکو تا دست بشوید و گندم را

جمع کن و باز این دعا را بکو تا بخواند و گندم را چهار قسمت کن و هر قسمتی را به فقیری

بده باز بکو این دعا را بخواند و دعا گوسفند بجهة بیمار بکیر گوسفندی بنیت قربانی

بجهة بیمار و سر نوبت این دعا را بخوان و بر دهان گوسفند بدم و در حین ذبح نیز

بخوان اللهم ان هذه الشاة لك و من فضلك و کرمك وصل الی وانا افدیها بعبدك

فلان بن فلان اللهم ان هذا فداؤه لحمه بلحمه و دمه بدمه اللهم تقبل منی کما تقبلت

من خلیلك ابرهیم ع حین فدی بولده اسمعیل بحرمة محمد صلی الله علیه و آله اللهم ان

هذا فداؤه فتقبله منی و بعد از آن بکو الله اکبر الله اکبر الله اکبر بسم الله الرحمن الرحیم

و ذبح کند در محل خالی که مسقف باشد و خون از آن کود کند در موضعی که

مردم پا ننهند و سرکین از آن خاك کنند و دو دست و پای او را از پوست جدا نکنند

چنانکه پوست دو دست و پا مجموع یکپارچه باشد و سر یکپارچه و آنچه در شکم است

یکپارچه که از هم جدا نشده باشد و کوشت از پنجاه و هفت پارچه کند و در میان

پوست نهد هر یك پاره بنیت فقیری بیرون آورده و بهمان کس که بنیت او بیرون

آورده بدهد تا شصت کس تمام شود شعر رایتها ملتفة فی کسا خوفا

من الکاشح و الطامع قلت لها من انت یا هذه قالت انا السادس فی السابع یرید

انها السادس من الحافات الشتائیة فی سابعها المجز عن فی بیت ابن سکره و هو جاء

الشتاء و عندی من حوائجه سبع اذا القطر عن حاجاتنا حبسا کن و کیس و کانون و کاس

طلامع

مثلا مع الكتاب وكسوناعم وكسائل الحاج مؤمن الحرابي يا قوم اني تقي مؤمن وبارى
للآله ربا مجانبي كل من كفرا وان فينا تلاه المصطفى كذبا لا احضر عنده واختر افترا وندرا
ولا ارى لعلي بعد ما سبقوا خلافة وهو ما الايهر شك فيه وانني لا ارى الحسنين قد فسطا
دهرا وقد عدلاني كل ما امرا عليهما رحمة الله لعلي فقد كانا على الحق حتى جاء ما قدرا
واغضب الحق مع اني اقاتل من يقول الا الوعي كفروا واشرب الخمر في جهر ولم ار من
يلوم شاربها الا وقد عذرا ومرتهن ذات بعل بعد اذن الولي انكحها واللوم قد حظرا
وجائز عندنا اقتل العجوز ولا جناح في الاكل منها اقل او كثرا والاكل منها اذا ما كان قاتلها
اهل الكتاب من والاهم حضرا والاذن من بول العجوز عن النبي صلى الله قد صدرا

في الشرب مع

وقد ادرى لصبي بل اغانيته ما مسها بشر ينسل ان فكرا ولا صيام لمن في صومها فحكت
وقد نرى الضحات منها فيه مغتفرا وشاع ان ليس للمعدود تو سعة الافطار قطعا وخير القول اشهرا
ومراة قتلت فيلا على جبل نقبض منه وتصلي في غد سفرا وقاتل الوحش قال تقتص منه وذا
امر عجيب ففيما امعن النظرا وروثة عوضت عنها بدنى خضرا فظل صاحبها بالخسر مشتهرا
هذا الذي بالهي نحن قائله وانت تعلم ان الحق ما ذكرا اقول اللاه اسم فاعل من يلوه
والمراد بالكذب والافتراء لفظهما او ما ورد بطريق الحكاية مثل ان اكله الذئب والنفي
لا ارى متعلق بالقيد اعني البعدية والمشطي من الاضداد والمراد لعدوا حمان العدل
العدل ولعرطا صنالرحمن وعلى الضرر والرحمة سند البشر والحق الموت والخمر العصير العنبي
والبعل نوع من النحل والعجوز الثور والعجوز الثانية الناقة الحلوب والنسل العقب
والضحكات الحيض والمعدود المجنون والفيل الرجل الخفيف العقل المتكبر والوحش الرجل
المتوحش والروثة الانف ومقدمه للحاج مؤمن ناذهرهمي فقد ابل النوى بدني

بادهر عني فوائه لو اهلكتني اسفا لقرعت على السن من ندم **حكي** انه دخل رجل
مجلسا فيه مولينا خليل القزويني وآقا حسين الخونساري ره فقال له مولينا خليل
اليوم كم قلت من الاكاذيب الى الان فقال ما كذبت الى الان الا عشرة فقال هذا هو
الكذب الحادي عشر فقال آقا حسين بل هو الثاني عشر لان كذب قوله ما كذبت انما
يكون لو زاد عليه ولا اقل من واحدة **شبهة** ان كان ميزان عدل معلقا فلا محة
تقوم كفتاه متساويين فاذا جذبت احديهما الى تحت ثم خلي عنهما يتحرك كلتا الكفتين
علوا وسفلا على التبادل مدة يكونان مستويين ومقتضى البرهان ان تقف الكفتان
بعد الجذب والتخلية احديهما سفلا والاخر علوا لكونهما متساويين في الثقل وحركة
العالي الى السفل موجب لان يكون ازيد ثقلا على السافل وليس كذلك واجيب بان الكفتين
متساويتان ومعادلتان في الميل بالطبع الى الارض وانما تحركت احديهما الى العلو
والاخر الى السفل بالقسر لا بالطبع واذا زال القاسر عادتا الى ما هو مقتضى الطبع و
الاصل **اوحدي** اى سرو خوش خرام من اى نخل برومند وى تلخ كن كام من اى
ماه شكرخند اى دل ز تو دربند چه يوسف برادر وى جان بتو خورسند چه
يعقوب بفرزند **وله** نغمه سراى چمنم سالها است نالة كنج قفسم ارزواست **وله**
صبا ز من بحريفان پر دست زاد بگو كه كاركنان فلك برو بستند مترس دامنت شهيدان
كه ساكنان سپهر كشاده تو دست دعا باسمان نبستند **صهبا** انچه من كفتم امید
دد كوشش باد وانچه از غير شنيده فراموشش باد **لغز باسم جلال** اى حكيمى كه ز
كلك تو اكر نقطه فتد بر رخ جمله نشينان فلك خال شود چيست ان نام كه بر حرف
نخستش الفي كو زياد كني اى خسرو دين دال شود ورفضي بحرف باقي ان لفظ

بزرك

اعني قلت الى الان

بزرگ بر زبان بر گذارند بیقین لال شود **باسم بهشت** چهار حرفست نام مطلوب
که تمنای اهل عالم گشت هست جاری چنان عجب که از و دو اگر بیفکنی بماند هشت
باسم خواب بر اهر دل دزد را نگر که می دارد وصال با حبشی چهره گاه سیم اندام
اگر مصحف و نیستی کجا دید کسی پیاله زرین بطشت مینا فام اگر تو قلب اول را
نصف قلب شش سازی بیابی و نکته را این رمز فهم کرد نام بود شکستن
شرط ستون دین ازدی لقد ادللان کنت من دعوی الافهام مباش در طلب وصل
او که پیوسته مصاحبست بجنت حسود شاه کرام مراد از زکوم است و مراد از مصحف او
یوم است و قلب شش ۲ آو نصفش یک و ستون دین نماز است و باقی ظاهر است **باسم** جواره
خربوزه از انوری ای که هیچ کم برنمی اید هر چه پیوسته از سخای دست تو رست لقبش
گفتم که تشبیهش هست احوال بدسگال تو چیست انکه از پارسی و تازی او چون
مرکب کنی دو حرف نخست در زمان هر که بشنود داند یکی از نامهای دشمن تست
باز چون باز پارسیش افتاد در کس مادرش چه سخت چه سست وانچه باقی
بماند تازیش هست همچون شمائلش بد رست مراد درشتی که خدمت تو
روی بخت باب لطف بشست داده بودان عدو که بر کف دست پشت ابهام از رکوع
انجست بدان پخته کردنی شد نز تو در بصره و نز من در دشت بد و هست و
نیستی مرضا تا که مرفوع هست باشد هست **ایضا انوری** ای بر ای ملک سر معظم
پرورد سال بخش ثانی ای کرده کلیم وار عدلت ایان خدای را ثنی با حقا که شوی
بهره ور در دنیا بموسم جوانی در دولت کرامت بنشانی کان دولت نبشت جاودانی
باری همه سال شادمانی هست اب خاصل شادمانی ای خواجه فیلسوف فاضل

کز فضل یگانه جهانی که معنای این لغز بر واجب پیدا کردن نمی توانی از اخر هر متنی
که گفتم تا اول سالش در بوانی انکه بشهور تا ایام معنیش هر اینه بدانی
مراد از سپهر دو سال بخش شمس است و از ایان و قمر زیرا که ماه هشتم از تاریخ یزدگردی
است که در این تاریخ هر ماه را سی گیرند و سی و هشت و بیست و چهل و هشتم مسترقه را
بعد از ابان او برند و مراد از مهر شهریوری است زیرا که مهر ماه هفتم این تاریخ و هفت
سی و بیست و ده می شود و مراد از دی ماه که دهم این تاریخ است سیصد است و چون
با هم جمع شود شمسی شود یعنی حقا که بری شمسی شود و مراد از نیسان زیبا ست
زیرا که ماه هفتم تاریخ رومیا ست و در این تاریخ از این هفت ماه چهار ماه را
تشرین الاول و دو کانون و دو ازار سی و یک گیرند و دو ماه را تشرین الثانی و نیسان
سی و شباط را بیست و هشت مجموع دو بیست و دو ازده است و مراد از ابهم ما
ابست و از رخت ماه رجب که هفتم هجری است و بنا بر رای بعضی که یک ماه هجری را
سی تمام و یک ماه را بیست و نه روز گیرند رجب دو می شود و بقیه ظاهر است معما
باسم محسن اگر چه سیم باشد نقد دکان بگاه سکه شد محتاج سند تا
مه چون تاج سن دانستی محسن شود باسم قطب الدین کای دل از جفای قیب و حبیب
دیوانه است یکی مباد و یک نام از فرزانه است یک مباد و یک صد یازده می شود
باسم منصور بر روی مهی منشین تا نهد من نمانی بکند زد و صوفی کوهسته تو را
راهی مراد از دو صوفی لفظ فی است باسم ابوالمعالی تا شرف دل بگرفت از ابرو
در طی ان محو شد ز اغاز و انجام دو عالم نقش غم چون دل ابروی بر داشته شود
ابوی ماند و مراد از دو عالم دو عالم است ع اول و میم ثانی که نقش غم است چون بر دا شته

شود

شود المعالی بماند و چون با ابو ضم شد ابو المعالی شود **باسم جمال الدین** جمال مبارک
دا بسی طلبکار تخت از بر دو دن بر مال دنیا تخت جو جیم است چون بر مال
تن خیال شود و چون دهن با او آری خیال دین شود **باسم قیصر** بار دو قیصر او بنا مثلا
تمام بشکست کفته شد کو مرد انش با الماس تفکر مقشر شد چون بار دو قیصر دنیا
بیاد قیصر شود **باسم منوچهر** بی دو دی تو نمود شب بوجهی منتشد مهی طرب دری
تو در نور چهر ببند مراد او از طرب جیم است چون تو دیده بی شود نوچهر شود و با میم
منوچهر شود **باسم علی** دیده را نبست سر را بی بید ای بخت تا خیال تو قدم
در حرم دیده نهاد دیده بمعنی عین را که سر خواب یعنی سر نوم با اشد عی شود و چونکه
قدم خیال لام است در نوم او نهند علی شود **ایضا باسم علی** از نام بنکت می دهد اهل
سعادت را خبر خورشید و ماه و مشتری هر یک بقانون دیگر و طریق استخراج واضح است
باسم محمد نگارا که بعضی با وفا در امید مباش غره که تا که چه بخت بستند چه
ابدا ز لب شکر نثار جان بخشد چه می رود بسر نیزه خون دل ریزد حکایتی
که شنیده ای ز رفتنش در باب کز ان اشارة پوشیده نام ان حزیم اسم از مصرع چهارم
در اید چون مراد از نیزه رمح است چون می رود بر سر ان میم رمح شود و مراد از خون دل
دم مقلوب است که مد باشد **سؤال** ان قیل قد ورد فی الاخبار ان النبی ص کان
امیا و ان معناه انه لا یقرء شیئا و لا یکتب فکیف یجتمع ذلک مع حدیث الدواة والقلم
فی مرض موته قلنا یمکن ان یجاب عنه بانه و ان کان امیا الا انه قد یتمکن من القرائة والکتابة
بالمعجزة او المراد توتی بدواة و قلم امران یکتبوا لکم والله اعلم **فائدة** سبب بنکیه الا
الف در حروف تهجی بیاده نموده اند انست که الف حرکة داخل ان نمی شود و ابجد را اول

هر حروف

هر حروف مذکور است همزه است ثم الف پس لا بدا است در ذکر الف و وصل آن بحرف دیگر و اختیار لام را نموده اند شده مناسبتی که میان او و الف است بجهت اینکه هر یک در یکدیگر واقع شده اند **فائده** بعد چرخ تاسع از مرکز موشح کو میت هر هر جز حمد داری هست جانا جاهلی و حاصل مجموع ۵۵۸۳۵۶۴۳۵ می شود **فائده** در بیان اشکال رمل شانزده است اول فرح و آن دو فرد و دو زوج و فرد است باین طریق دوم لحیان و آن فرد و سه زوج است باین نحو سیم عتبة داخل و آن زوج و سه فرد است باین طریق چهارم بیاض و آن دو زوج و فرد و زوج است باین نحو پنجم نقی الخد و آن فرد و زوج و دو فرد است ششم عتبة الخارج و آن دو فرد و زوج است هفتم حمره و آن زوج و فرد و دو زوج است هشتم انکیس و آن سه زوج و یک فرد است نهم نصرة الخارج و آن دو فرد و دو زوج است دهم عقله و آن یک فرد و دو زوج و یک فرد است یازدهم اجتماع و آن یک زوج و دو فرد و یک زوج است دوازدهم نصرة الداخل و آن دو زوج و دو فرد است سیزدهم طریق و آن چهار فرد است چهاردهم قبض الخارج و آن یک فرد و یک زوج و یک فرد و یک زوج است پانزدهم جماعت و آن چهار زوج است شانزدهم قبض الداخل و آن یک زوج و یک فرد و یک زوج و یک فرد است **فائده** کثیرا ما یقال فلان مصدر ثان او ثالث و نقل عن ابن الحاجب ان المراد بالمصدر الاول ما لم یزد فیه شیء فان زاد فیه شیء واحد فهو المصدر الثانی وان زاد شیئان فهو مصدر ثالث و هکذا بشرط ان یکون من مصدر المجرد دون المزید و قد یقال ان المصدر الثانی یستعمل فیما کان له مصدران و یصح ان یقال لکل من مصدر یراد مصدر ثان ای جاعل المصدر اثنین کما یقال فی کل من اعتبا

انه خامسهم

انرخامسهم ای جاعلهم خمسه وکذا فی الثالث عشره دفع زنگ غله در روز دو شنبه
در وقت زوال بنویسد در مباکشت بیاویزد غار قلیل و نوح المحل الرحمن بسم زنگ
ولحلاو سهلا و بسم الله الرحمن الرحیم و قیل حجار والمرک وعسی الا بسم غله فلان موضع
فلان زمین بنام فلان بن فلان دفع شطه باغ و پالیز بنویس بسم الله الرحمن الرحیم
ااا ب ااا ت ااا ث ااا ج ااا ح ااا خ ااا د ااا ذ ااا ر ااا ز ااا س ااا
ش ااا ص ااا ض ااا ط ااا ظ ااا ع ااا غ ااا ف ااا ق ااا ک ااا ل ااا
م ااا ن ااا و ااا ه ااا لا ااا ی ااا ه ااا ة ااا بسم شطه باغ فلان بحق
سلطان و بحق حنان و بحق منان و بحق برهان لا اله الا الله و بحق سلطان الموالفقراء
تا میکده باز و می بجام است کار من خسته دل بکام است تا مغبچه کان مقیم دیرند
در دیر مغان مرا مقام است دل از کف من ربوده ماهی کش مهر فلک کمین غلام است
در دام کسی فتاده ام کش مرغ حرم اسیر دام است ای هر که منع عشق دارد ای واعظ
هرزه گو کدام است ای مه که بد و ست ره نماید ای بکدام نص حرام است دائی که بوا
عشق باشد دید هم که ننگ و نام است انجا نه که باد اباد تا منزل دوست یک دو
کام است گفتند بسی فسانه عشق وین قصه هنوز ناتمام است گفتم که دیگر دلم
سوز را گفتا که بسوز مشرکه خام است در میکده زان شدم صفائی کاین مدرسه
منزل عوام است قلم کاشفی بترتیب ابتث
فائده بدانکه حروف بر دو قسم است مفرده و مرکبه
مفرده عبارتست از ابجد مشهور و مرکبه عبارتست از ترتیب ابتث تعلیم اطفال

می نمایند و این هرم و را شرقیه نامند اول مفرده شرقیه و ثانی را مزوجه شرقیه

و حروف از جهت دیگر منقسم بسه قسم می شود ملفوظی و آن حرفی است که آخرش مثل

اول نباشد و آن سیزده حرفست و ملبوبی و آن حرفی است که آخرش مثل اول است

و آن سه حرفست و مسروری و آن دو حرفی است و آن ده است **فائده** ابجد

بر دو قسم است ابجد شرقی و آن طریق مشهور است و ابجد غربی و آن اینست که صاد مهمله

را شصت گیرند و ضاد معجمه را نود و سین مهمله را سیصد و ظای معجمه را هشتصد و

غین معجمه را نهصد و شین معجمه را هزار و باقی با مشهور موافق است پس طریق آن این

است ابجد هوز حطی کلمن صعفض قرست ثخذ ظغش و ایضا ابجد بر دو قسم است ابجد

کبیر و همان مشهور است و ابجد صغیر و آن را فواصل الذور نیز خوانند و آن با این طریق

است که هر که حرف که از دوازده زیادتر است دوازده دوازده را از آن می افکنند آنچه باقی

می ماند عدد انحساب میکنند و هر چهار شصت نیز زیادتر است شصت را از آن می

افکنند باقی را عدد انحساب می کنند و از یک تا ده بر حال خود باقی است و شصت ساقط است

پس وضع ابجد صغیر بدین نهج است ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن س ع

ف ص ق ر ش ت ث خ ذ ض ظ غ هر عددی که بر فوق است بعد از

وضع شصت است و آنچه تحت است از ک تا آخر بعد از وضع دوازده پس از هر یک

تا هر او از حرف تا دوازده و شصت آنچه باشد می افکنند و باقی را می نویسند و

بدانکه دو ابجد دیگر نیز هست یکی ابجد وسیط و دیگری جامع اکبر وسیط آنست که

که مجموع حروف را بترتیب اعداد حساب کنند که مجموع بیست و هشت عدد شود با این طریق

که تا ی ده است و ک یازده است و ل دوازده است و همچنین تا غ بیست هشت

شود

شود وار این نباد تر نشود وجامع اکبر انست که هر حرفی را در هر مرتبه که هست از
مراتب الوف کیرند پس الف هزار است و ب دو هزار و ی ده هزار و ک بیست هزار
و همچنین تا غ هزار هزار **فائدة** بدانکه اهل عدد بجهة بسیاری از خواص اسمی را
یا کلامی را تکسیر کنند و تکسیر اسم یا کلام انست که حروف انرا بر سبیل تقطیع بنویسند در
یکسطر بعد از ان در اول سطر دوم حرف اخر سطر اول بنویسند پس اول حرف انسطر را
پس حرف ما قبل اخر را پس ما بعد اول را و همچنین تا سطر اول تمام شود و بعد از ان
در اول سطر سیم حرف اخر سطر دوم را و بعد از ان حرف اول را پس ما قبل اخر را پس ما
بعد اول را تا سطر سیم تمام شود و بعد از ان باین نحو سطر چهارم را تا بسطری رسد که
بعینه کما اصل اسم یا کلام عود نماید همان عود را زمام کویند و مکسر همان سطور بیست
که قبل از زمام است عدد مجموع سطور قبل از زمام عدد تکسیر ان اسم کویند مثلا تکسیر کلام
قل هو الله احد چنین است و تکسیر اسم منان چنین است پس حرف قل هو الله احد

ق ل ه و ا ل ل ه ا ح د	م ن ا ن	یازده سطر اول تکسیر است
د ق ح ل ه و ل ا ل	ن م ا ن	و سطر دوازدهم زمام و در اسم منان
ل د ا ق ل ح و ل ه ا ه	ن ن ا م	سه سطر اول تکسیر و سطر اخر زمام
ه ل ا د ه ق ل ل ه و ح	م ن ا ن	است پس تکسیر قل هو الله احد ابجد است عدد
ح ه ل ل و ا ق د ل ه ا		۱۲۲ و عدد تکسیر اسم منان ابجد است ۱۲۳
ا ح ه ه ل ل د ل ق و ا		و این تکسیر که مذکور شد بدون صدر و مؤخر است
ا ا و ح ق ه ل ه د ل ل		**فائده** استنطاق در عرف اهل عدد عبارتست از اینکه
ل ا ل ا د و ه ح ل ق ه		عدد را بحرف در اورند مثلا ۱۲۴ را کویند قدبا و نوع
ه ل ق ا ل ل ح ا ه د و		
و ه د ل ه ق ا ح ل ل		
ل و ل ه ح د ا ل ا ه ق		
ق ل ه و ا ل ل ه ا ح د		

دیگر

دیگر آنکه حروف را بلفظ در آورند مثل اینکه ا را گویند الف و ج را جیم و هکذا

فائده در اصطلاح عدد بین عدد هر اسمی یا صغیر است یا وسیط یا کبیر یا نضاب یا خط یا کفو یا خاتم عدد صغیر عدد حروف همان اسم است یعنی شماره حروف مثل حسین و سر حسین چهار و همچنین و چون هر یک را ده گیرند وسیط گویند و چون هر یک را صد گیرند کبیر گویند نصاب گویند و چون یکی از عدد اسم کم کنند کفو گویند و چون کفو را در اصل ضرب کنند خاتم گویند و در صغیر و کبیر و نضاب و خاتم اصطلاحات دیگر نیز هست و بتقسیم دیگر عدد اسمی هر اسمی را هرگاه در عدد حروف ضرب کنند حاصل را عدد کبیر نیز گویند مثل اینکه در اسم حسن عدد اسمی آن که ۱۱۸ باشد در عدد حروف آن که سه است ضرب کنند ۳۵۴ حاصل شود آن را عدد کبیر گویند و چون کبیر را در عدد حروف ضرب کنند حاصل را اکبر گویند و چون اکبر را در عدد حروف ضرب کنند حاصل را کبایر گویند و چون عدد اسمی آنکه در این اصطلاح عدد صغیر گویند تنصیف کنند نصف آن را اصغر و نصف اصغر را صغایر و نصف صغایر را اصغر صغایر گویند و هرگاه در اصغر و صغایر و اصغر صغایر نصف آن صحیح نباشد و حصه نمایند که یک حصه یکی زیاد تر از دیگری باشد نصف کمتر را ناقص و زیادتر را کامل گویند و نصف ناقص را ترک کنند و ساقط را اعتبار نمایند **فائده** بدانکه اهل عدد چون شکلی را بعدد مملو کرده اند بعد از تمام عمل آن شکل را لوح نامند و هر خانه از آن شکل را بیت گویند و سطری که از یمین کاتب به یسار رود عرضی نامند و آنکه از فوق بتحت رود سطر طولی گویند و بیوتی را که از زاویه بزاویه دیگر که مقابل او باشد رود قطر نامند

فائده چون حروف بیست و هشت است مثل منازل قمر پس هر حرفی حصه منزلی است

وروطبیعت

وبرطبیعت منازل در سعادت و نحوست تابع انست و چون بروج دوازده است هر برجی را دو منزل و ثلثی رسد
چنانچه در مثال حروف هر برجی بطبیعت ان برج منسوب باشد تقسیم منازل و بروج بحروف در این جدول ثبت شد

برج	منزل	حرف	برج	منزل	حرف	برج	منزل	حرف	برج	منزل	حرف	برج	منزل	حرف	برج	منزل	حرف
ثور	ثلثان هقعه	ثلثان ه	سرطان	ثلث جبهه	ثلث ی	سنبله	سماک	ن	عقرب	ثلث شوله	ثلث ق	جدی	ثلث سعود	ثلث خ	حوت	رشا	غ
	دبران	د		طرفه	ط		عوا	م		قلب	ص		بلع	ث		فرغ مؤخر	ظ
	ثلثان ثریا	ثلثان ج		نثره	ح		ثلثان صرفه	ثلثان ل		ثلثان اکلیل	ثلثان ف		ذابح	ت		ثلث فرغ مقدم	ثلث ض
	ثلث ثریا	ثلث ج	جوزا	ذراع	ز	اسد	ثلث صرفه	ثلث ل	میزان	ثلث اکلیل	ثلث ف	قوس	بلده	ش	دلو	ثلثان فرغ مقدم	ثلثان ض
	بطین	ب		هنعه	و		زبره	ک		زبانا	ع		نعائم	ر		اخبیه	ذ
	شرطین	ا		ثلث هقعه	ثلث ه		ثلثان جبهه	ثلثان ی		غفر	س		ثلثان شوله	ثلثان ق		ثلثان سعود	ثلثان خ

فائده در مطاوی این کتاب گذشت که حروف بیست و هشت کانه ابجد هفت ناری هستند و هفت
هوائی و هفت مائی و هفت خاکی و ضابطه ان انست که حروف ابجد چهار گیرند اول آتشی دوم هوائی سیم مائی چهارم
خاکی بترتیب عناصر چنانچه در این جدول ثبت است و اعراب حرف ناری فتح است و هوائی جزم و
مائی ضم و خاکی کسر و طبع هر حرفی موافق عنصریست که بان منسوبست مثلا آ حار و یابس است
و ب حار و رطب و هم چنین در بعضی از رسائل بوینصطص را مضموم گفته اند و اهطمفشذ
را مفتوح و جزکس قصظ را مکسور خوانند و دحلع خغ را مجزوم و اگر در اول مرکب حرف مجزوم
افتد بقاعده الساکن اذا حرک حرک بالکسر باید عمل شود و بعضی گفته اند که هر حرفی که بعد از
الف باشد مفتوح و بعد از واو مضموم و یاء مکسور والله اعلم فائده اعداد نیز مانند حروف
هر یک منسوب بعنصری و بطبع ان هستند طبع هر عددی موافق طبع هر حرفی است که بان عدد است مثلا یک
آتشی و دو هوائی و سه آبی و چهار خاکی و هم چنین تا آخر و هر عددی که مرکب است از بسائط خویش در یابد
که در پانزده پنج آتشی است و ده بادی فائده در اعداد احتیاجی شود بدانستن طالع شخص و کوکب مراد را

بترتیب چهار

ناری		هوائی		مائی		ترابی	
اَ	هَ	بْ	وْ	جُ	زُ	دِ	حِ
طَ	مَ	یْ	نْ	کُ	سُ	لِ	عِ
فَ	شَ	صْ	تْ	قُ	ثُ	رِ	خِ
ذَ		ضْ		ظُ		غِ	

طالع شخص مضبوط باشد اشکالی نیست و هرگاه معلوم نباشد بجهة تعیین درجهٔ طالعش دو طریق مسلوک است یکی طریقیکه در کتاب مفاتیح المغالیق مسطور ست وان این است که اسم شخص مطلوب و اسم مادرش را جمع نموده دوازده دوازده طرح نمایند انچه بماند از حمل ابتدا کرده بروج را بشمرند بجهة هر برجی یکی گیرند تا بهر برجی که منتهی شود برج طالع انشخص است پس اسم انشخص را با اسم پدرش جمع کرده سی سی طرح نمایند انچه بماند ابتدا از اول برجی که طالع قرار شده بشمارند بهر جا که منتهی شوند درجهٔ طالع است طریق دویم در بعضی از حواشی کتاب مذکور بنظر رسیده وان انستکه از اسم شخص مطلوب دوازده دوازده طرح نموده برج را بدست اورند وسی سی طرح کرده درجه را پیدا نمایند باز هفت هفت طرح نمایند انچه بماند ابتدا بقمر کرده بهر جا منتهی شود کوکب مربی طالع قرار دهند فائدهٔ در عمل اعداد احتیاج می شود بدانستن طبیعت نام شخص و در نوشتن تعویذات تفاوت میکند چیزیکه بران می نویسند و در دانستن اینها نیز دو طریق مسلوکست یکی در مفاتیح وان انستکه طبایع حروف اسم را جمع نموده انچه غالب باشد طبیعت اسم است و تعویذ را باید بر چیزی نوشت که طبیعت ان با طبیعت اسم موافق باشد و یکی دیگر در جائی بنظر رسیده که از اسم چهار چهار طرح نمایند انچه بماند ابتدا از اتش کرده طبیعت قرار دهند و سه سه طرح نمایند انچه بماند تعویذ عمل را بان قرار دهند چنانچه اگر سه بماند حیوانیست بر ورق اهو بنویسند و دو نباتی است بر کاغذ بنویسند و یک معدنی است بر ابر لوح اهن یا مس یا نقره یا مثل ان نویسند و دو عمل دو منسوب بکوکب مربی ست و اهل اعداد در عزایم میگویند باید عون مفاتیح اسما و ملائکه و کل بان را و عون او را

نمود

بود بقدر آن عدد چند روز و هر اسمی مفاتیح و ملک و عون خاصی دارد و عدد
دعوت و ایام هر اسم مختلف است گفته‌اند مفاتیح هر اسمی اسماء الله که اول حرف
آن اسم باشد مثلاً مفاتیح اسم حسن حمید و سلام و نور است و اسم ملک موکل بآن عدد
آن اسم است بتقدیم اکثر بآن یائیل پس ملک حسن فتحائیل است و اسم عون بعدد
آن اسم است بتقدیم اقل بآن یاوش پس عون حسن حیقوش است و عدد دعوت عدد اسم
مطلوب است که در حسن یکصد و هیجده است و عدد ایام دعوت عدد اسم ملفوظی
مطلوب است بطریق بسط پس در حسن هشت روز است **فائدة** بسط اسم عبارت از آن
است که حروف آن را گرفته و حرفی را ملفوظی آن را اعتبار کنند مثلاً در حسن ح در لفظ
حا است که ح و الف باشد و سین س و ی و ن و نون ن و و و ن است پس بسط حسن
باین طریق است ح ا س ی ن ن و ن و بسط اسمعیل باین طریق است ا ل ف س ی ن م
ی م ع ی ن ی ا ل ا م **فائدة** هر حرفی از حروف ابجد بروزی از روزهای
ماه داده‌اند باین ترتیب آ از اول است و ب دوم و ج سیم و همچنین تا غ بیست و هشتم ثبت
شعر چه با هم نشینید از بد صحبت بجا بیکه نرد بو باشد نرد غنیمت
شمار بدای وصلتان خوش دما باد بدای هجران بد موکو عشق آمد و بر ملک دل
ز دو چنبه گفتم کیست این گفتا غریبی کشته‌ام ییلاق سلطانی است این گفتم
غریبی کشته‌ای عشق اما ملک دل ییلاق سلطان کی سزد قشلاق چوپانی است این
رباعی گر کوه طاعتی نسفتم هرگز وگرد گنه ز رخ نرفتم هرگز نومید نیم ز بارگاه کرمت
زیرا که یکی را دو نگفتم هرگز ضم بزمانی که ز کوی آمناه تابوت ما را با ناله و آه
یاران همه دم ادبند و گویند الحکم لله حاکم تیغ بار ده در کوی بما که دین تهام

الحکم لله این تقوی ما نیز دانیم لیکن چه چاره با بخت گمراه ما شیخ و واعظ کمتر شناسیم یا جام باده یا قصه کوتاه عشق ادمی شد بر ملک دل شاه زهد خرد در الملک لله معشوق افکند از روی چون ماه برقع بیکسو الحمد لله من مانده محروم از کوی جانان اغیار ایجاد گاه و بیگاه دی توبه کردم از عشق خوبان از توبه دی استغفر الله از پند بیجا واعظ مراکشت از من چه خواهی ای شیخ گمراه ای پیر کنعان منشین که یوسف از جور اخوان افتاده در چاه سودای جانان از یاد من برد درس شبانگه ورد سحرگاه که شد صفائی از راه مقصود بنمای راهی ای مقصد راه از مرکز خاک تا نهم چرخ برین فهفغ زمجغ شجع بفرسنات شمار و نه افلاک نیز می باشند فلک نهم که از افلاک الافلاک خوانند و فلک اطلس نیز هر شبانه روزی یک دوره را طی کند و فلک هشتم که از افلاک ثوابت گویند روزی نیز تا طی کند که هر بیست و سه هزار و هفتصد و شصت یک دوره طی کند فلک هفتم فلک زحل است که در دوری است شبانه روزی دو دقیقه حرکت کند بماهی یک درجه و دوره سی سال طی کند فلک ششم که مشتری در او است شبانه روزی پنج دقیقه حرکت کند و دوره را در دوازده سال طی کند فلک پنجم که مریخ در او است شبانه روزی سی و یک دقیقه حرکت کند هر برجی پنجاه و هشت روز و دوره را یکسال و یازده ماه طی کند فلک چهارم که خورشید در او است شبانه روزی پنجاه و نه دقیقه حرکت کند و دوره فلک را یکسال طی کند فلک سیم که زهره در او است و فلک را یکسال طی کند و فلک دوم که عطارد در او است چون فلک چهارم حرکت کند و فلک اول که قمر در او است شبانه روزی سیزده درجه و یازده دقیقه حرکت کند

حرکت کند و دوره را در بیست و هفت شبانروز و نیم تقریبا حرکت کند **فایده**
در طبیعت ستارگان زحل سرد و خشک است بافراط مشتری گرم و تر است باعتدال
مریخ گرم و خشک است بافراط شمس گرم و خشک است باعتدال زهره سرد و تر است
باعتدال عطارد با هر کوکب که متصل شود طبیعت آن گیرد و چون بهیچ کوکبی نظر
نداشته باشد و خشکی میل کند قمر سرد و تر است و معتدل **فایده** بدانکه این منازل
بیست و هشتگانه قمر بعضی سعد اند و بعضی نحس چنانچه از این شعر معلوم می شود
از منازل که بر این چرخ برین دارد جای   آنچه نحس است همین است که گفتم حاشاک
شوله و اخبیه صرفه و طرفه دبران   بلده و ذابح اکلیل و زبانا سماک **فایده** بدانکه
بستی که در تقاویم اورند ابتدای آن از اجتماع شمس و قمر است دوازده ساعت
بست باشد پس هفتاد و دو ساعت بست نباشد باز دوازده ساعت بست
است و همچنین تا باز باجتماع رسد بار دیگر بست است و اهل تجربه گویند باید در دوازده
ساعت بست از جمله مهمات احتیاط نمود که ابتدای کاری در ثلث اول آن زیان بجان
دارد و ثلث دوم بجاه و ثلث سیم بمال و بعضی دو ساعت بست را نیز احتیاط لازم داشته
اند **فایده** بدانکه اهل نجوم روزهای هفته را بر کواکب هفتگانه قسمت کرده اند
و همچنین شبهای هفته و ساعتهای معوجه هر روز و شبی را و تقسیم ایام و لیالی بر
کواکب از این شعر معلوم می شود   هفته ابجد هوز ار باب و   سرخ دهل روز
دهل سرخ شب   س سرخ علامت شمس است از روز یکشنبه که الف ابجد اشاره
بان است و ر نشان قمر است از دوشنبه است که با ابجد اشاره بان است و همچنین
تا اخر ساعت اول از ساعات معوجه هر روز و شبی را بکوکبی دهند که صاحب آن

و روز یا شب باشد ساعت وقت بگو کی کی هر روز محنت این است تا تمام شود **فائده**
بدانکه بر جهار دوازده خانه که طالع مردمان و طالع سال افتد هر یکی دلیل بر چیزی
کند اول دلیل است بر تن و جان و روح و نفس و بدن و آنچه تعلق بشخص دارد
خانه و موضع که در روی زاده باشد عمر و زندگانی و ابتدای کارها ثانی دلیل
بر کسب و مال و معاش و یاران و ثالث دلیل است بر برادران و خواهران و خویشان
و سفرهای نزدیک و نقل و تحویل رابع دلیل است بر پدر و عاقبت کار و املاک
و چیزهائی که در زمین دفن باشد خامس دلیل است بفرزند و هدیه و لباسها
و رسولها و شادی سادس دلیل است بر بیماریها و علتها و رنجها و بندگان و خدمتکاران
و چارپای خورد سابع دلیل است بر زنان و شوهران و شریکان و خصمان و معاملات
و مقصودها و دزدی و گریختن و کم شدن چیزها و ثامن دلیل است بر مرگ و نکبت
و خوف و خطر و مال از جهت میراث تاسع دلیل است بر دین و علم و عبادت و طاعت
و خواب دیدن و سفرهای دور و عاشر دلیل است بعمل سلطان و پیشه مادران
و جاه و حرمت و بزرگی حادی عشر دلیل است بر دوستان و معشوقان و امید و
سعادت و نیکوئی کار ثانی عشر دلیل است بر دشمنان و چارپایان بزرگ و غم و اندوه
و زندان میر حسینی سادات باز طبعم را هوای دیگر است بلبل جان را نوای
دیگر است باز شهباز دلم پرواز کرد آنچه رسم است اینکه باز آغاز کرد در تماشا
من چه گل دارد این نسیم از باغ خلد آید مگر طبع را الهام وحی آید این
یا مگر تلقین و بار نیست این ایکه آب حیات از جوی تو عقل را سرگشته کرد گوی تو
کفر و ایمان عرصهٔ میدان تو گوی دلها در خم چوگان تو آتش شوق جهانی سوخته

در حاشیه: [illegible]

ز نوشتم

بی تو شمع هیچکس نفروخته   خطبه بر نام تو خوانند این همه   از تو برنامی نداند این همه

ای پر از غوغای تو بازار دل   حیرت و سوداست با تو کار دل   ای مرا از خیالات و گمان

ای مرا از اشارات تو بیان   چون کمال دانشم نادانی است   چاره کارم همه حیرانی است

مهر خود کن تا بخوانندم همه   داغ خود کن تا بدانندم همه   بر سر کوی خودم خورسند کن

آنچه من بگسستم پیوند کن   بد بسی کردم نکو پنداشتم   هیچ جای آشتی نگذاشتم

ای شب افروز سحر خیزان تو   هیچ شب در دم دل نا امیدان را   ای امید نا امیدان کوی تو

هر دو عالم را اشارت سوی تو   بیش از آن کز تن توانائی برو   رحمتی کن ور نه رسوائی برو

خاکدان را دم بجعد خاکسار   شاه بازم کی کنم صعوه شکار   هست تخت جشم بیرون زین حصار

زانکه دل گیرا هد این محنت سرای   جنگ زاین سان مخالف داشتم   پرده امید نوا بگذاشتم

یکشبی جانا نداد دعوی بزم   خیمه در بزم قلندر بی نزد   من بجان از دست او [illegible]

بنک برزد هاتف دولت که خیز   هر که در خوابست بیدارش بکن   وانکه مستی کرده هشیارش بکن

شاهد دولت در آغوش خود آور   دست از آن معشوق هر جایی بدار   چون تو بگذشتی از این بالا و پست

گلبنی بینی در آن صحرا که هست   در بر هر برگ گلی خوش اختری   بیخ او بگذشته از تحت الثری

شاخ او از لامکان سر بر زده   سایه او عرش را بر سر زده   یک جهان بینی بمعنی صد هزار

نو عروس فارغ از رنگ نگار   گل بهر رنگی بنو شاخ او   ای خوشا مرغی که شد گستاخ او

عشق شور انگیز باید مرد را   تا صلای درد [illegible]   ساقیا می ده که می [illegible] است

هر گدائی مرا از مجلس [illegible]   نغمه داود بر کش ساعتی   از زبور خود بخوان چند ابیتی

خوش بنال ای بلبل شیرین سخن   تا بگی دل بسته در بر کهن   بشکن این کوه که مقدارش نماند

دو عالم یکجا بدارش نماند   مرغ [illegible]   خاک بر سر فکن ایام را

بچندان تک

چون تک آهو نداری در نبرد ای زبان بسته در این صحرا مگرد بیشه پر شیر است از آن پرهیز کن
چون پلنگان سوی بالا خیز کن ای غریب خسته در تابی هنوز کاروان بگذشت در خوابی هنوز
درد اگر چشم تو باشد نوش کن صافش انگار این سخن در گوش کن پرتو عشق آمد این افسانه نیست
آشنا داند که این بیگانه نیست شهسوار عشق چون لشکر کشد خواجه را در خندق جانها کشد
عقل گوید جبه و دستار کو عشق گوید خانهٔ خمار کو عقل میگوید پریشانی مکن
عشق میگوید که نادانی مکن عقل گوید کارسازی میکنم عشق گوید سرفرازی میکنم
عقل گوید کدخدایی میکنم عشق گوید پارسایی میکنم ساقیا بگذشت باد بر آر خیز
بلبلی را بلبلی بردار و خیز ساقیا دی ده که بزم آراستم مست گشتم وز جهان برخاستم
صبر کم جو از دل شیدا که نیست نام هشیاری به منبر ما که نیست صوفیان صافی را آواز ده
عرشیان را شربت دمساز ده اهل دل را جمع کن تا می خوریم آخر اندر جهان تا کی خوریم
بزمگاه ما قلندروار کن خاک را در دیدهٔ اعدا کن ای نسیم صبح بر اصحاب زن
خاکیان را آتشی بر آب زن ساقیا جامی که جان نو دهد بر دل شوریده داغ نو دهد
مست کن بر وای هشیاریم نیست این تماشاها که بند آدمیست چارسوی نیستم آباد کن
از غبار هستیم آزاد کن خواجه در بازار پندار است هنوز مبتلای ریش و دستاری هنوز
دو قفای جوز نهان آشکار گر قفا خوردن ببینی دوی کار مذهب مردان بود جان باختن
با بلای هر دو عالم ساختن خوب گفت آن نکته‌دان اهل دل عشق بازی نیست کار آب و گل
بندهٔ آزاد شو از راه دل تا بیابی قدر این درگاه را ای سلیم القلب دشوار است کار
تا نبیند آدمی کم بند از کار نیست گشتن چیست دعوی بلند عمر بگذشت این عمارت بر نخند
گنج خواهی در خرابی کام زن آتش اندر هیچ ننگ و نام زن ای نوآموز دبیرستان عشق

جهد کن

جهد کن تا گردی ای مجذوب خوان عشق　ساقیا مد جام جان افروز داد　بلبل از نزهٔ نوروز داد

عندلیب باغ وصل شوق دوست　اهل مجلس را برون برد ز بوست　کرد هستیها ز دامن روفتند

پای همت بر دو عالم کوفتند　حاضران جمع یکرنگ آمده　شیشهٔ اغیار بر سنگ آمده

مجلس خاص است پای عام نیست　پخته باید که کار خام نیست　هر که کو مژدهٔ جانان رسید

بوی پیراهن سوی کنعان رسید　این مفرح بهر هر مخمور نیست　لایق آن جز دل پر نور نیست

عالمی آشفتهٔ سودای او　پاک باز این بی کوهران در پای او　این گدایان را که بینی بی خبر

خود پرستان را ز انسان در گذرند　ساقیا جام صبوحی خوردنیست　کز می دوشین مرا پر در سر است

خیز تا یکدم که جیحون در کشیم　خط بگرد ربع مسکون در کشیم　عالمی بینم ز دل بید الهمه

طالب دریا و ساحل همه　ساقیا می ده که این افسانه بود　آنچه گفتم وصف و جمع انبود

طول و عرضی خواستم این نامه را　مصلحت نامد شکستم خامه را　شیخ عراقی

حبذا عشق و حبذا عشاق　حبذا ذکر دوست با عشاق　عشق بر هر دلی که سر بر زد

جیبم از علم و عقل بر تر زد　انما العاشقون بذبوحون　عند باب الحبیب مطروحون

ای که عاشق نه حرامت باد　زندگانی که می دهی بر باد　لذت عشق عاشقان دانند

پاک بازان جان فشان دانند　ساقیا باده صبوح بده　عاشقان را غذای روح بده

ای که بر یاد لعل تو مجنون　باده ها خورده مستم از تو بیت　نفسی باز پرس مستان را

راحتی بخش می پرستان را　سوختم سوختم در آتش شوق　بیخودم کن ز می ز باده ذوق

تا بکوی تو راه بر گشتم　جز تو از هر چه بود بر گشتم　ای غم تو مجاور دل من

درد ز مانه غم تو حاصل من　تا دلم مبتلای تو باد　نامرادی در قفای تو باد

مرحبا مرحبا محبت دوست　کز دو دونا مدی نداز ره بو منت　دلبرا جز تو خانه خالی کرد

با تو سودای لاابالی کرده   آشکارا کنم نهان تا چند   دوست می‌دارمت به بانگ بلند

مشکن ابلد چنانچه عادتست   که همانجام در حمایت بت   مرحبا مرحبا نسیم صبا

خبر از دوست چیست باز نما   حال ما بین با این پریشانی   باز گو تا از انچه میدانی

اینچنینم هنوز نگذارد   با عزیمت بد اینطرف دارد   هیچش از بیدلان بیاد آید

با خود اینسو بدوستی آید   یا رب او تخم مهر ما کارد   با خودان ما فراغتی دارد

خواطرش مایل وفا با ماست   یا دلش را سر جفا با ماست   هیچ داند که حال ما چونست

یاز ما خواطرش دگرگونست   جز مرادش مرا ارادتی نیست   غیر ازین خواطری و یادی نیست

از تو دردم چه در نهان بود   من کیم تا مرا مراد بود   **لمؤلفه** بختم ار یار شود یار بمن یار شود

ورنه جان و دل اندر سر اینکار شود   روز اول دل خود چون بی نفس بدیدم   گفتم این صید با بدام گرفتار شود

بخت من خفته و ایل بود امید من آن   که ازین ناله و فریاد تو بیدار شود   میکشی و گنهم نیست بجز عشق

دار دانکس که ترا دوست گنه کار شود   ساقیا زاهد بیچاره بود غمزده   بدهش جرعه از باده که هشیار شود

بر رخ دل بگشا در نی ار عشق شود   تا مگر فارغ از این عالم بیدار شود   سنم اندر تو بنیست علاج دل ما

چاره درد دل ما بنثر دار شود   جان هوای سفر کرده صفا نخندا   بگذر از هستی خود بلکه سبکبار شود

فائدة طلوع برج ساعتش مفصل گفتم مجمل صیا الک آل یطب محبات رنک

هو بل **فائدة** بدانکه انواع خطوط و الفاظ بسیار است و هر طایفه را اصطلاح

است بجهة اخفاء مطلب و طریقه د و قلم گذشت و بعضی طرق دیگر در مطاوی این

کتاب بیاید و بعضی دیگر نیز ایجاد کرده می شود از انجمله این طریق است که خط عرضی کشند

و حروف را بقلم هندسه نویسند یعنی با عداد انچه در بالای ان خط عرضی نرسد احاد

بود و انچه برسد و تجاوز نکند عشرات بود و انچه برسد و تجاوز کند مئات بود و از

برای نو

برای الوف انحرافی در تحت خط بسمت یمین باشد پس محمد را چنین نویسند ٤٨٤٤
وعلی را چنین ٧٣١ وباقر را چنین ٢١١٣ والغ را چنین ١٣١ و از انجمله قلم
سرو است و طریقه آن این است که خط طولی بکشند و از یمین و یسار آن خطوطی بطریق
شاخها بر آن کشند آنچه بطرف یمین است علامت کلمات ابجد است و آنچه بطرف یسار
است علامت حروف آن کلمه است که حرف مطلوب در آنست و بعدد حرف مطلوب شاخها
بیسار می شود مثلا محمد را چنین نویسند پس شاخ اول از
طرف یمین از خط اول نشان ابجد و دوم هوز و سیم حطی است و شاخ اول طرف یسار نشان
کاف کلمن و دوم نشان لام او و سیم نشان میم است که مطلوب است و همچنین خط
دوم و سیم و چهارم و علی را چنین نویسند والغ را چنین نویسند
١ و از انجمله طریق کم صلا است و طریقه آن این است که صلا و حط
له در سع شمار حرف منقوطش بجای خود گذار پس حروف منقوطه تغییری ندارد
و حروف غیر منقوطه مبدل است کاف بمیم و میم بکاف و صاد بلام الف و بر عکس
و الف بواو و بر عکس پس محمد را کطکر نویسند و علی را سهی و باقر را بوقد و همچنین
و از انجمله خار و خسک است و طریقه آن این است که چهار خط کشند یکی بعرض و دیگر
دیگری بطول آن و بعد و قطر آن و هشت زاویه حاصل شود ابتدای زوایا که بر فوق خط
عرضی که در طرف یمین است خانه یک است و از سمت فوق دور میزنند تا خانه تحت خط
عرضی در طرف یمین خانه هشت است و هر خانه که مطلوب در آنست نقطه میگذارند
پس اگر مطلوب عشرات باشد بر سر خط عرضی در یمین ه گردی میگذارند و در سر
مئات دو سر آن را ه میگذارند و الوف را غ مینویسند و بجهت نره بر سر خط طولی آن

بدانکه قاعده ارجح
از این شعر معلوم می شود
احد بسطر زمد لیلک همه عشرات
مات میکند از خط الوف کج شود
راست

نوع می نهند و از آنجمله قلم عدد است و آن باین نحو است که بجهت هر حرفی دو رقم یکی
مجموع و دیگری بعد در تحت آن نویسند حرفی در کلمه مجموع عدد که رقم حروف آن
کلمه است و این هر دو از مخترعات مؤلف است و از آنجمله طریقه تو ابد است و آن این است که
عبر هر حرفی هر کلمه متصل یکحرف زیاد کنند گاه باشد که متصل را نیز منفصل نمایند و حرفی
زیاد کنند و می شود که متصل را منفصل ناکرده حرفی زیاد کنند و از آنجمله این است
که سطر را از طول نویسند و این نوشتن شکل از است و خواندن آن آسانست **فایده**
اگر از آب پیاز بر کاغذ چیزی نویسند ظاهر نباشد چون نزدیک آتش برند خطی سبز
ظاهر شود **فائده** بدانکه در تقاویم نام در صفحه دست چپ در بالای جدول ایام
ثمانیه بحران ثبت می نمایند و حقیقت آن این است که بطلیموس در کتاب ثمره بیان نموده
که شبیه است که بیمار را بحران می باشد همچنان عالم کون و فساد را بحرانیست که در روز
بحران اگر هوا صاف باشد متغیر گردد و اگر مکدر بود صاف شود و گفته که چون فلک را
بهشت قسم کنیم و ثمن سازیم ابتدا از اجتماع قمر با شمس و چون قمر بهر زاویه از زوایای
ثمانیه رسد تغییر در عالم کون و فساد مناسب وقت هم رسد و از حالی بحالی بگردد و مرکز
اول برج درجه اجتماع است و مرکز ثالث موضع تربیع اول می شود مرکز خامس موضع
استقبال می شود مرکز سابع موضع تربیع دویم می شود و این چهار مرکز نحسند مرکز دوم
میان مرکز اول و ثالث است که متصل است بتسدیس قمر با شمس و مرکز چهارم میانه
سیم و پنجم است که منصرف از تثلیث است و مرکز ششم میان پنجم و هفتم است که متصل
بتثلیث دویم است و مرکز هشتم بعد از هفتم جمع عمر و بیش از اجتماع و متصل
بتسدیس دویم و این چهار سعدند و صورتش چنین است

مرکز اول — مرکز هشتم — [illegible]

ولد برای بحران تقسیم دیگر هست که باز ابتدا آن
جزو اجتماع است بدو لوزده مرکز و اینرا سباسی
گویند مرکز اول جزو اجتماع مرکز دوم بعد از
دوازده درجه سیم بعد از ۳ ۳ از دوم
و چهارم بعد از ۵ ع پنجم بعد از ۵ ع ششم
بعد از ۳ ۳ هفتم بعد از ۲ آ نهم بعد از
۳ ۳ دهم بعد از ۵ ع یازدهم بعد از ۵ ع دوازدهم بعد از ۳ ۳ **فائده**
بدانکه هر یک از کواکب را بجز از شمس از منطقه
دوری باشد که غایت آن را غایت عرض
گویند در شمال و جنوب و هر نقطه را از معدل
النهار دوری که آنرا میل گویند غایت آنرا غایت
میل نامند و بجهت دانستن آنها در این جدول نوشته

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
شمس	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
القمر	ه	[illegible]	ه	[illegible]			
[illegible]							
مشتری							
مریخ							
زهره							
عطارد							

فائده بدانکه دوازده برج فلک ۳ آتشی اند و ۳ آبی و ۳ خاکی و باقی هوائی که
برج اول ابتدا از حمل آتشی است دوم خاکی و سیم هوائی و چهارم مائی پس بعد از آن
آتشی بترتیب مذکور تا آخر و اینها را مثلثات گویند و هر مثلثه را سه رب است از کواکب
و ارباب آنها بشب و روز مختلف شوند چنانکه هر کوکبی خداوند اول مثلثه باشد
بروز بشب خداوند دوم باشد و جدول مثلثات و ارباب آنها اینست

ناری	[illegible]	[illegible]	[illegible]	طبایع
حمل [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

واز باب مثلثات بشبث روز از این شعر معلوم است   بنبل بهرخ هلبک مهجرا

بشبث ب دوتم مبدا دبر مهر ن غلاست ناری است وت ترابی وه هوائی وم مائی

فائده اهل احکام نجوم در فلک چند نقطه نحس یافته اند متحرک بحرکت معکوس

مثلا در ده درجه حمل نحوستی یافته اند بعد از مدتی در پنج درجه حمل همان نحوست

دیده اند و آن هشت نقطه است ا عطبد ۲ عربد ۳ سرموس ۴ کلاب ۵ ذو زاویه

۶ ذو لحیان ۷ کبد ۸ ذو الفطریه و محل این نقاط در تقاویم تا مردم در صفحه قمری

در فوق جداول جدولی در عرض رسم کنند و حرکت بکمالی ایشان در هر ماه ثبت کنند

فائده بدانکه هر یک از کواکب هفتگانه را در دوازده کانه طالع جایگاهی هست

که چون در آن جایگاه باشند موافق مزاج و طبع ایشان باشد و آنرا فرح آن

کوکب گویند چون در مقابل آن باشد

نحس	ج	ط	د	ه	ب	ا	ن
شرح	ح	ج	ب	ا	و	ه	طالع
ح	س	ی	ل	ی	ج	ه	د

اورا ترح گویند یعنی دلتنگی و فرح و ترح کواکب از این جدول معلوم می شود لنوع لغیره

تو سم نشده غوره انگور خرما باید   یا می نشده انگور ماه رمضان باید   زاهد که کند

منعم از رفتن میخانه با ساده رخی هر شب بخانه پنهان باید   گر اشک روانم نیست دامن

که صبر هم از داغم او بیرون   با اشک روان باید کردون که دل ما را کرده هدف تیرش

هر تیر که اندازد یکسر بنشان باید   هر شب بت عیارم گوید ببرت آیم   اید ببرم اما هنگام

اذان اید   ان شیخ سیه نامه با جبه و عمامه   از میکده صد بار شرمنده اند همانا اید

کردم طلب زعابد دوری پی دفع غم   گفتا بر ساده کاین کار از آن اید   کاهی بنوا ز ایجا

جعفر

چون غنچه صفادار تو سیم کشد سیادت روزی بفغان آید و له ایضاً ای برکف تیغ
جفا از پی قتل پروا مکن بگذر که شهیدم از خون خود اندیشه و فریاد مکن آسوده
در مهد لحد خوابیده اند این مردگان بگذار نشاید زخواب خوش آن لعل بیاکو و بیامکن
مرجان و نیم سر بر تن و دل مانده برای عاشقان دمی کن بگو سر دیگر بها بالا مکن
افسرده دلها ای فغان چراندل من برمخیز آسوده ایم سینها جز سینه من جا مکن
دین مرا گر در داست نقد و کون در عوض خواهند کالای عشق زنهار
این سودا مکن ای چشم تو بر دم مرا خوانند امام کشوری از عشق من کس را خبر نبود
مرا رسوا مکن مال یتیم و رشوه را بخشید ای قاضی بتو من مانده ام و یک جرعه می
با من در آن عنوان مکن دریای عشق است ای خدا در آن صفا ناخدا کشتی بران اندیشه
از موج این دریا مکن **حدیث** روی فی الکافی عن داود الرقی عن ابی عبد الله ع قال
ان القصد امر یحبه الله تعالی و ان السرف امر یبغضه الله تعالی حتی طرحک النواة فانها
تصلح للشیء وحتی صبک فضل شرابک **وایضاً** روی عن امیر المؤمنین ع قال القصد
مثراة والسرف متواة **اقول** کلاهما بکسر المیم اسم آلة من الثروة والتوی بمعنی الهلاک
والتلف ایضا روی باسناده عن ابی الهرهاز عن ابی عبد الله ع قال سمعته یقول ضمنت
لمن اقتصد ان لا یفتقر **ایضاً** روی باسناده الی علی بن الحسین ع قال من قرا اربع ایات من
اول البقرة وایة الکرسی وایتین بعدها وثلث ایات من اخرها لم یر فی نفسه و ماله شیئا
یکرهه ولا یقربه الشیطان ولا ینسی القرآن **فائدة** اختیار هر چه داری هفت چیز اوّل بجا
تا شود کار تو نیکو و بین همین دان که غرض حال مسعود باید حال بیت صاحبش
حال طالع صاحبش بیت الغرض صاحب غرض **فائدة** بدانکه نظرات کواکب هفتگانه

پنج است اول قران و مقارنه نیز گویند و در شمس و قمر اجتماع خوانند و در شمس
و هر ستاره دیگر احتراق خوانند و مقارنه هر یک از کواکب سبعه را با راس و ذنب مجاسده
گویند قران ان است که دو کوکب در یک برج و یک درجه جمع شوند دوم تسدیس و ان
ان است که کوکبی در برجی باشد و دیگری در چهارم یا دهم و همان درجه باشد چهارم
تثلیث و ان استکه کوکبی در برجی باشد و کوکبی دیگر در برج پنجم یا نهم باشد همان
درجه پنجم مقابله و ان استکه ان کوکب دیگر در هفتم برج ان باشد و بدانکه چون کوکبی
متوجه شود بیکی از انظار اما هنوز نرسیده باشد گویند میان دو کوکب اتصال است
یا متصل بفعل ان نظر است و چون اتصال تمام شود و بگذرد گویند که منصرفست
و اتصال و انصراف را حدی است که تا بان حد کوکب نرسد اتصال و انصراف حاصل
نشود و بنا ان بر اجرام کواکبست و هر کوکبی را جرمی است معین که این شعر بیان میکند
بدان اجرام سیارات بترتیب لط ط یب ح سه هز ز ترتیب و چون خواهند بدانند
کوکبی متصل است بدیگری یا نه موضع یکی از انها را که سریع الحرکت است ببینند پس موضع
دیگر را ملاحظه نمایند اگر از موضع کوکب ثانی تا موضع یکی از نظرات و یا اول زیاده
از مجموع جرمین است ان دو کوکب را با اتصال نبود و اگر کوکبان در بقیه جرمین داشته
باشد که بیکی از نظرات برسد اغاز اتصال ان با ان کوکب باشد و هر چه فصل کمتر شود
اتصال قوی شود تا چون مرکز بمرکز رسد حاق اتصال بود و چون از مرکز بگذرد
اول انصراف باشد و ان کوکب منصرف از کوکب اول شود تا چون بعد بقدر جرمین
شود انصراف نیز تمام شود و دیگر میان ان دو کوکب نه اتصال بود و نه انفصال و بعضی
انصراف را رفع میدانند که کوکب ثانی از مقدار جرمین نیز بگذرد پس بعد از حاق

اتصال را

اتصال وانیز اتصال میدانند تا بعد بقدر جرمین شود و بعضی ابتدای آغاز اتصال و
انفصال نصف مجموع جرمین را اعتبار نموده اند و بعضی بقدر همان جرم کوکب متصل
را اعتبار نموده اند و بعضی بقدر نصف جرم کوکب متصل را اعتبار کرده اند و ظاهر
اینست که بعد بقدر جرمین آغاز اتصال باشد و لیکن در اثر نسبتاً ضعیف باشد و چون
بقدر نصف جرم کوکب متصل رسد بیانات اثر اتصال ظاهر شود و از سبب اختلاف
باشد **فائدة** بدانکه از بروج دوازده کانه شش نر اند و شش ماده و شش نهاری
هستند و شش لیلی و همچنین تا آخر یک برج نر است و یکی نهاری و یکی ماده و لیلی
فائدة بدانکه از کواکب هفتگانه چهار نر اند زحل و مشتری و مریخ و شمس و دو ماده
زهره و قمر و اما عطارد با نر نر است و با ماده ماده و هر کوکب نر نهاری است و هر
ماده لیلی و بودن کواکب نهاری را بروز فوق الارض و بشب تحت الارض و لیلیه بر
عکس این خیران کوکب را خوانند و موجب قوت آن کوکب است خصوص هرگاه کوکب نهاری
در برج نهاری و لیلی در برج لیلی باشد **فائدة** بدانکه از خانهای دوازده کانه
طالع چهار را اوتاد خوانند و آن طالع عاشر و سابع و رابع است و چهار را مایل الوتد خوانند
و آن چهار بست که بعد از اوتاد باشد که دوم و یازدهم و هشتم و پنجم باشد و چهار را
زایل الوتد خوانند و آن چهار بست که بعد از اوتاد است و خواهی بگو بعد از مایل الوتد باشند
که سیم و دوازدهم و نهم و ششم باشد **لمؤلفه الصفائی** ای کاش ره نبود در
بوستان خزان را تا کم رسد تغافل گلهای بوستان را بابا داشتم کرد گوشهٔ قفس هست
عیشی که مرا برده است از یاد آشیان را هم استان او سوهم لب مهر بهر سو از بسکه کاو یکیاه
بوسید آستان را از بوستان برون دوای باغبان خدا را تا بلبلان بگویند اکل غم نهان را

شعر
بشناس ز بروج ماده و نر
تا در احکام باشد رهبر
بز حمل دان ثور ماده شناس
همچنین کیر تا بحوت قیاس

[illegible]

یارب بعندلیبان چون بگذرد که امروز افتاده طرح الفت گلچین باغبان را دارم دلی
پراز خون از دیگری چه نتوان اظهار آن کنم من نفرین آسمان را با ضعف و ناتوانی خود را
کشتم براهش تا افکنم بپایش این جسم ناتوان را چشمت بتیغ ابرو خلقی فکنده بر خاک
چه بهستی این تیغ جانستان را هر کس بکف متاعی آمد تراخریدار مسکین صفائی
آمد بر کف گرفته جان را **وله** این خوانهٔ دل خراب بهتر وین سینهٔ زغم کباب بهتر دیده
ورد او جبین من اندر گرو شراب بهتر اوراق کتاب دانش من شستن همه را بآب بهتر
وله ساقی بیاد یار بده ساغری ز می ارزان کنه چه باک که باشد بهای وی من
ژنده پوش یارم و دارم بجان او ننگ از قبای قیصر و عار از کلاه کی شرم نظر باد
مقابل اگر کنم باکنج فقر ملک صفاهان و ملک ری تا کی زلا بمد رسه طامات و ترهات
بشنو حدیث یار دو روزی ز نای نی واعظ بما مگو حدیث بهشت و قصور و حور ما
توسن هوا و هوس کرده ایم پی ماعندلیب گلشن قدسیم باغ ما ایمن بود زباد خزان
هوای دی زاهد برو چه طعنهٔ مستی زنی که هست مست از خیال دوست صفائی
نه مست می **وله** اینخم زلفی که دام هر دل است این دل مسکین ما را منزل است
ای پدر پند از محبت کم دهم کاین پسر فرزند بس ناقابل است جان بتنگ آمد ز تن
ارنی بسی ما را این تن واکشیدن مشکل است پاره کن این پردهٔ هستی که آن در
میان جان و جانان حایل است ای که در دریای عشقی فرو بجوی ساحلی دیگر که آن
خود ساحل است ما را گر ما را کشد گو کش که خود زنده ماند آنکه خود قاتل است
سرکه ارای دل بصحرای جنون زانکه شد دیوانه هر کس عاقل است در ره شدن
بود آسان ولی مردن و بوییش ندیدن مشکل است ای صفائی گو بکوی جستجو

تا بکی از

تا بکی از که مجوئی درد لست **وله** هیچ بلبل که من بیدل زبانی داشتم روز وصل
از شام هجران داستانها داشتم در بروی من چنین محکم مبند ای باغبان پیش از این مانند تو
اینجا آشیانها داشتم از پس عمری مرا خواندی آنهم با رقیب بلکه جانا با تو من راز نهانی داشتم
نیست این رسوائی آخر ای جوان شاهم چو تو در جوانی مدتی عشق جوانی داشتم کاهی ای بلبل
شنیدی یار اگر فریاد من چون تو من هم روز و شب آه و فغانها داشتم دامنم می شد از این
آلودگیهای دو چشم پاک اگر در عشق و اشک روان داشتم سوختی ای پروانه یا رب بال
و پر داری چه غم کاش من هم چون تو یار مهربانی داشتم ای مؤذن این شتابت از چه بود
آخر نه وصل نیست بیش از یکشب من داستانها داشتم در بروی من چنین بندی ایجان کاشکی
عنبر دکاه تو من هم آشیانها داشتم ای صفائی من تو را زاهد گمان کردم مرا کن بحل من در حق تو
بدگمانی داشتم **وله** از آن صد شکوه بسیار دارم ولی کی جرات اظهار دارم با و گفتم دل مرا باز
پس ده بگفتا من با این دل کار دارم بجرم دوستی گر میکشد دوست کند کارم من و
اقرار دارم چه نازی ای تو بر نماز و روزه زاهد کند نیکو نه من بسیار دارم مرا گر بخت
در خوابست گو باش بحمدالله دل بیدار دارم چمنها گر خزان شد گو خزان شو ز خون
دیده صد گلزار دارم شد از مسجد مرا دلتنگ اکنون هوای خانه خمار دارم گویند
ازان از انجمنها کردم دل خلوتی با یار دارم بمسجد کی روم هندوی صفائی بکف جام و بر
زنار دارم **فائده** فخرالدین آدم بنانی در رساله الکواکب گفته که هر کوکبی در
احتراق بخود راست مگر در حد تصمیم و تصمیم نزد حکما عبارتست از آنکه گذشتن
کوکب بر محاذات جرم آفتاب و آن بطرفین از مرکز شمس شانزده دقیقه است و هرگاه یکی
از کواکب متحیره ما فوق با آفتاب مقارنه نمایند و کوکب را عرض نبود و انطباق مرکزین

شود

شود یا بیشتر از قران بعد مباینت آفتاب کوکب شانزده دقیقه شود یا بعد از انتباه کوکب با آفتاب که بعد از شانزده دقیقه شود کوکب را صمیمی گویند مراد از ان سیر کوکب است بر فلک خویش بر محاذات جرم آفتاب هر کوکب که در این حالت باشد اصحاب احکام او را بغایت مسعود دارند چنین گویند که در دل آفتاب که پادشاه کواکب است جا دارد و چون نظر در حد تصمیم بوده باشد او را و آفتاب را دو شمس خوانند و بدین سبب عطارد را در زمرهٔ قوی تران کواکب بکر گرفته اند **فائده** بدانکه سهامی که اصحاب نجوم استخراج میمانند بسیار است و سهم هر شئ دلیل جزئی آن شئ است که از وجه مخصوص از دو دلیل الشئ را استخراج کنند مثلا احوال گندم را از موضع شمس و مشتری که هر دو دلیل حنطه اند سهم الحنطه استخراج کنند و از ان بجاد لیل حنطه و احوال آن در انسال از قلت و کثرت وجود و رداءت و ارزانی و گرانی معلوم کنند و سهام بسیار است و بنا در این فائده کیفیت استخراج دوازده سهم را ذکر میکنیم و شاید که در این کتاب بعد از این سهام دیگر نیز مذکور شود **اول** سهم السعادة بجهة تغییر موضع ان اگر طالع نهاری باشد از درجه که موضع شمس است گیرند بر توالی بروج تا موضع قمر هرچه باشد در درجه طالع بر ان بیفزایند یعنی از بروج طالع ان درجه که طالع است و ما قبل او را تا اول ان برج بیفزایند مثل اینکه اگر طالع ده درجه سنبله باشد ده درجه بر او فزایند پس از درجه طالع ابتدا کرده سی سی از ان بعد می افکنند بهر جا که منتهی شد موضع سهم السعادة است و احتیاج بافکندن سی سی نیز نیست بلکه موضع شمس تا ماه را با اضافه درجه طالع جمع نموده ابتدا از درجه طالع بشمارند بهر جا که منتهی شد موضع سهم السعادة است و اگر طالع لیلی باشد باز بهمین نحو است مگر از موضع ماه تا موضع آفتاب بر توالی میگیرند **دوم** سهم

الغيب این نیز مثل سهم السعادة است مگر اینکه در سهم الغیب بروز از ماه تا آفتاب
گیرند و بشب از آفتاب تا ماه بر عکس السعادة است سیم سهم البغض بروز
از مشتری گیرند تا بزهره و بشب بخلاف این و باقی عمل چنان است که گذشت چهارم
سهم التحسین در روز از زحل بمریخ گیرند و بشب خلاف آن و باقی دستور سابق پنجم
سهم الاب بروز از شمس تا موضع زحل گیرند و بشب بخلاف این ششم سهم الام
است بروز از زهره بقمر گیرند و بشب خلاف هفتم سهم الموت بروز و شب از
موضع زحل گیرند تا درجه برج هشتم هشتم سهم المال بروز از خداوند برج ثانی
گیرند تا درجه برج ثانی نهم سهم السفر بروز و شب از خداوند برج تاسع گیرند تا
درجه برج تاسع و تتمه در این سهام چون سابق است دهم سهم السلطان بروز از
افتاب گیرند تا ماه و شب بخلاف این و در اینجا بجای درجه طالع درجه عاشر
وا درجه عاشر بیندازند نه از طالع یازدهم سهم الشجاعه بروز و شب از مریخ
تا سهم السعادة و تتمه عمل چون سهم السعادة است دوازدهم سهم الظفر بروز
و شب از مشتری گیرند تا بسهم السعادة و تتمه چنانست که مذکور شد سهم الحوادث
در یکجا و بعد از این تقریبا مذکور است فائدة امیر عنصر کیکاوس بن اسکندر
قابوس بن وشمگیر در پند که بپسر خود گیلانشاه نوشته نصایح بیشمار در اینجا
ذکر نموده مختصری از آن یعنی چند نصیحت که فائده آن اتم است ذکر می شود اول
چون گفتی بنده ام در بندگی باید بودن و چون گفتی او خداوند است در حکم خدا باید
رفتن دوم ای فرزند بدانکه نماز و روزه خاص خدای است در آن تقصیر
مکن که چون در خاص خدا تقصیر کنی از عام همه جهان بازمانی در تنهائی بسر کردن

ناممر

نماز سستی و استهزا انگور بزنا نمائی دروغ و سخن و مطایبه کردن که هلاک دین و دنیا
بود **سیم** با مادر و پدر چنان باش که از فرزندان خویش طمع داری که با تو باشند
چهارم با مداد منگر بحال کسی که حال او از حال تو بهتر باشد بنگر بحال کسی که حال
او از حال تو کمتر بود تا دایم از خدای تعالی خوشنود باشی **پنجم** سخن ناپرسیده مگو
و کسی را که پند نشنود پند مده و بر ملا کس را پند مده **ششم** تا بتوانی از کسی
نیکوئی دریغ مدار که یکروزی نیکو بر دهد ۷ اگر غم و شادیت بود غم شادی
خویش پیش مردم اظهار مکن خصوص غم ۸ به هیچ نیک و بد زود شاد و زود
غمگین و دلتنگ مشو که این فعل کودکان باشد ۹ اگر کسی با تو ستیزه کند بخاموشی
آن ستیزه را بنشان و جواب احمق خاموشی دادن ۱۰ پیران قبیله خویشتن را حرمت
۱۰۱ کاهلی فساد تن بود زنهار کاهلی مکن اگر اگر تن ترا فرمان برداری نکند تن
خویش را فرمان بردار کن و بقهر از بطاعت داور ۱۰۳ از گفتار و کردار باصلاح
شرم مدار که بسیار مردم بود که از شرم بیکی از غرضهای خویش باز مانند ۱۰۴ بتیزی
و تندی عادت مکن و از حلم خالی مباش و لیکن چنان نرم مباش که بخورند ترا ۱۰۴ با همه
گروه موافق باش که بموافقت از دوست و دشمن مراد تو حاصل گردد ۱۰۵ چون ترا
شغلی پیش آید هر چند ترا کفایت آن باشد مستبد برای خود مباش که هر که
مستبد برای بود پشیمان شود از مشورت کردن عیب مدار و با پیران عاقل و دوستان
مشفق ۱۰۶ ای پسر سخن راستگوی باش و دروغگو مباش و خود را براستگوئی
معروف کن ۱۰۷ زنهار که آنچه بدروغ ماند نگوئی که دروغی که براست ماند بهتر است
از راستی که بدروغ ماند ۱۰۸ چنانچه عیب و ستی یا عیب محتشم ترا معلوم شود

شخص

زنهار

زنهار مگوی ۱۹ چنانچه سخنی دانی که موافق مذهب عامهٔ ناس نباشد مگوی
که موجب غوغای عام بود ۲۰ در دانستن رازی که بر نیک و بد تو تعلق ندارد سعی
مکن ۲۱ پیش مردمان ناکس راز مگوی که اگر سخن نیکوی بود گمان زشتی برند ۲۲
هرچه بگوئی نا اندیشیده مگوی تا بر گفتار پشیمان نشوی ۲۳ سرد سخن مباش
که سخن سرد تخمی است که از آن دشمنی روید ۲۴ بسیار دان و کم گو باش نه کم دان و بسیار
گوی که بسیار گوئی اگرچه از خردمند باشد مردم او را بیخرد دانند ۲۵ با هرکه
سخن گوئی بنگر که سخن تو را خریدار هست یا نه اگر مشتری یابی بفروش و اگر نه بگذار ۲۶
زنهار دوست خود مخوان کسی که دشمن دوستان تو بود ۲۷ هنر نه آن دانی که خود را
دانا شمری ۲۸ اگر خواهی راز تو را دشمن نداند با دوست مگوی ۲۹ هرکه نسبت
بتو زشتی گوید معذور دار و فراز آن دار که آن سخن بتو رساند ۳۰ اگر خواهی مردم نیکو
گوی تو باشند زنهار که نیکو گوی مردم باش ۳۱ اگر خواهی که بر دولت جراحتی نیفتد
که بر هم بر نشود با هیچ نادانی مناظره مکن ۳۲ شب طعام خوردن سخت زیان کار
است که آدمی دایم با تخمه است ۳۳ چون مهمان کنی در خوردنی و نیک خوردنیها از مهمان
عذر مخواه که این طبع بازاریان باشد هر ساعت مگوی فلان چیز بخور و خوب است یا
چرا نمیخوری یا من نتوانستم سزای تو کنم که اینها سخن محتشمان نباشد سخن کسانی است که یکبار
مهمان کنند ۳۴ چاکران مهمان را نیکو دار که نام ایشان به نیکی برند ۳۵ اگر چاکران
تو خطائی کنند در پیش مهمان با ایشان جنگ مکن و مؤاخذه مکن ۳۶ مهمان هر کس
مشو که حشمت را زیان دارد ۳۷ با چاکران میزبان مگوی که ای فلان این طبق
فلان جای نه و نان و کاسه دیگر کسی را تکلیف مکن خلاصه مهما فضول مباش

۸ پند از مزاح ناخوش و فحش شرم دار و مکن ۹ پند زنهار با کمتر از خویش مزاح
مگوی و مکن تا حشمت خویش در سر آن کار نکنی و بدانکه خوار کنند همه قدرها مزاح
است آنچه گوئی شنوی ۱۰ پند با هیچکس جنگ مکن که جنگ نه کار محتشمان بلکه شغل
زنانست با کودکان ۱۱ پند طریقهٔ محتشمان است چنین که تا بتوانند نمرود قیلوله کنند
و اگر خواب نباید در خلوت خانهٔ خود باشند تا گرما شکسته شود ۱۲ پند چون بر اسب
نشینی بر اسب کوچک منشین که مرد اگرچه بزرگ منظر باشد بر اسب کوچک حقیر نماید
و اگرچه حقیر بود بر اسب بزرگ بشکوه نماید ۱۳ پند از مرگ مترس و بدانکه تا تن خود را
نخورد سگان ندهی خود را بنام شیران نتوان کرد هر که بزاید ناچار بمیرد ۱۴ پند مال را
نگاه دار که هر چیز بدشمن بگذاری به از دوستان بخواهی چیزی اگرچه کم بود نگاه داشتن
آن واجب دان که هر که چیز کم نگاه نتواند داشت بسیار را هم نگاه ندارد ۱۵ پند امانت
نگاه داری مکن زنهار که سعی عبث بتو ماند هر گاه در نگاه داری خاین و بتر در دزدگان خواهی
بود و چنانچه در دکنی کاری نکرده باشی مال مردم را داده باشی و اصلا صاحب آن
ممنون هم نباشد و چنانچه تلف شود بدنام بشوی ۱۶ پند تا توانی نو کند مخور
۱۷ پند در معامله از مکاس و سعی در قیمت کوتاهی مکن که آن نیمی از تجارتست ۱۸ پند
صبور باش که صبوری دوم عاقلی است ۱۹ پند در خانه خریدن اول همسایه را ملاحظه
کن ۲۰ پند سعی کن تا خانه در جائی خری که توانگرترین همسایگان باشی و فقیرتر بلکه محتاج
نباشی ۲۱ پند همسایگان را فرستادن طعام هدیه ده تا محتشم ترین ایشان باشی ۲۲ پند طفلان
همسایگان را بنواز ۲۳ پند بام خود را از بام همسایگان بلندتر کن تا مردمان را در تو
دیدن نباشد ۲۴ پند زن بیکه محتشم تر از تو باشد مخواه ۲۵ پند هیچ بزرگی را در خانه خود در

برابر زن راه مده اگرچه پیر و سیاه باشد ۶ ﻫ با فرزندان و برادران خود خوب
باش تا از تو [illegible] ندارند و از تو ترسان باشند ۷ ﻫ فرزندان را پیشه بیاموز
که آن عیب نیست بلکه هنر است هرچند از محتشمان باشد ۸ ﻫ هرچه داری اول
خرج دختر کن و شغل وی بساز و وی را در کار کسی بند که از غم او برهی و دوشیزه را
شوی دوشیزه گزین ۹ ﻫ داماد باید که از تو فروتر بود هم بنعمت و هم بحشمت تا
او بتو فخر کند نه تو باو ﺟ دوستی که از تو بدون حجت برگله شود بدوستی او اعتماد
مکن ۱ ﺟ با نیکان و بدان با نیکان بدل و با بدان بزبان ۲ ﺟ بدوستی کسی که بدشمن
تو دوست باشد زنهار زنهار اعتماد مکن ۳ ﺟ اگر ترا دشمن باشد [illegible]
هرکه را دشمن نباشد بیقدر و بها باشد ۴ ﺟ خویشتن را بدشمن بزرگ منما اگرچه
افتاده باشی [illegible] خود را از افتادگان منمای ۵ ﺟ بیشتر از دشمن خویش
و همسایگان و خویشان حذر کن ۶ ﺟ با هیچ کس یکدله مکن ولیکن دوستی مجازی
کن ۷ ﺟ از سفیهان و جنگجویان دور باش یعنی کسانیکه از سخن گفتن مضایقه ندارند
بردبار باش ولیکن [illegible] نشان کردن کش باش ۸ ﺟ با دشمن آهستگی و
چرب گوی هرچه گویی از نیک و بد هم از چشم دار ۹ ﺟ هرچه نخواهی بشنوی مردمان را
مشنوان ۷۰ ﺟ هرچه پیش مردمان نتوانی گفتن از پس مردم مگوی ۷۱ ﺟ ناکرده لاف
مزن و چون کنم مگوی و چو نکردم گوی ۷۲ زبان خویش را بر کسی بسته دار که اگر خواهد
زبان خویش بر تو تواند گشاد ۷۳ از اژدهای هفت سر مترس و از مردم سخن چین
بترس ۷۴ هیچ کس را بیقدر ستایش مکن که اگر وقتی بباید نکوهید ندانی ۷۵
هرکه دلی بیکار تو باید از اعراض و خشم خویش مترسان و اگر گناهی کند در گذران ۷۶ هر سخن را که

۷۸ خشم فرو بر و در وقت خشم چین‌ناک مشو و زود میچ ۷۷ دندان انگشت شنیدی
اگر جایی باید تو را عفو و عذر خواست ننگ مدار ۷۹ ای پسر اگر واعظ شوی
سر منبر روی باک مدار و چنان دان که مجلسیان تو بها ندهند تا سخن در دلها و اگر سخن را
درمانی باک مدار و بصلوات و تهلیل و امثال آن بگذران و تسبیح دیگر بودی و بسر
منبر ترش رو مباش ۸۰ ای پسر اگر قاضی و مفتی شوی باید در مجلس حکم متبسم باشی
و بی‌خنده و ترش نباشی تا کوی بسیار شنوی ۸۱ اگر تاجر شوی معامله با کرهی کن که
زیر دست تو باشند و اگر با قوی‌تر از خود معامله کنی با کسی کن که صاحب مروت
و دیانت باشد ۸۲ تا توانی بنسیه معامله مکن نقد کم نفع بهتر از سود بسیار نسیه
۸۳ بهترین متاعهای تجارت آن بود که همه کس به سنگ خرند و بمثقال و درم فروشند
۸۴ تاجر باید چیزی که تغییر در آن هم رسد و مردنی و شکستنی باشد نخرد ۸۵
تاجر باید بهر شهر رود خبر را جیف ندهد و در خبر خوش مطلقا تقصیر نکند و خبر مرده
احدی را بدون ضرورت نگوید ۸۶ در سفر باید مکاری را از خود خوشنود نگاه دارد
۸۷ در شهر یکه وارد شد با سرطایفه آشنائی کند توانگران با مروت و همچو ام دران عبادت
پیشه را با نان و بوم شناسا ۸۸ اگر لابد معامله بنسیه کنی با چند مکن که چیز را تو
و نوکیسه و کودک و قاضی و مفتی و شیخ الاسلام ۸۹ هیچ تو بشهر را بر خود حجت مسازی
بعضی چیزی منویس که بر تو حجت شود ۹۰ زود بزود با اهل حساب خود محاسبه کن
۹۱ ای فرزند اکتفا بدوستان مکن و پیوسته دوستان نو گیر اما دوستان کهن را از
دست مده ۹۲ اگر منشی باشی هر چه کاری بگذارد که آن وقت بکنی زود و اگر ده روز
پیش از وقت کاری بهتر از آنست که ده روز پس از وقت ۹۳ چون تو زراعت کنی تدبیر

سال دیگر

سال دیگر اسال کن ۹،۴ اگر کاسب باشی و دکاندار باشی و باندک سود قناعت کن تا
یکباره ده یازده کنی دو بار ده نیم تو نگر و مردم را بلجاج و مکابره مگر یزان ۹،۵ ای
فرزند اگر بقرب پادشاه باشی بیرون ضرورت سخن برخلاف مراد پادشاه مگوی و با او
لجاج مکن و او را جز بنکوئی میاموز ۹،۶ در پیش پادشاه عیب کسی را مگوی که تو را
بد نفس شناسند ۹،۷ و از آن سفره که نان خوری بد مکن ۹،۸ جوان مرد باش و
اصل جوانمردی سه چیز است هر چه بکنی بگوئی خلاف راست نگوئی شکیب و صبر را کار
بندی ۹،۹ و زنهار که مال خود را ضایع نگذاری اگر چه پوست خربوزه باشد که
گاه است تو را بکار آید و اگر چه و بادی بکثرت ب باشد یا برای درختان باشد
۱۰ قانع باش قناعت پیشه کن که اصل همه پندها است و سایر پندها والله اعلم
فائده بدانکه نشان اسب خوب است که باریک دندان و پیوسته دندان باشد
لبهای زیرین دراز تر بود بینی بلند و فراخ بینی و کشیده بود و پهن پیشانی دراز گوش
میان گوشها باریک تن گاه و بن گردن سطبر باشد و خورد گاه انسطبر خورد موی و
سمهای آن دراز و سیاه باشد و گرم پاشنه بلند پشت باشد و فراخ ابرو باشد سینه
و میان دستها و پاهای آن کشاده باشد دم باریک کوتاه و سیاه چشم و نرم و خایه
باشد معلق سرین و عریض کفل و درون رانها و پر گوشت بوده باشد با جزا و جز
سواد و بدانکه اسب کمیت نکوتر بود در سرما و گرما طاقت میدارد و اسب ابلق بد است
و بدانکه اسب کنگ بد است و آن اسبی است که چون مادیان ببیند اگر چه زوری مرد
بانگ نکند و چون اسبی راه بسیار غلط کند و اسب شبکور بد است علامتش آنست که شب
از چیزها بترسد و شب بهرجای بد رانی راست برود و اسبی که چون بانگ اسبان شنود

کشاده دم

جواب ندهد بد باشد واسب چپ بد بود وعلامتش انستکه چون بدو ملیز کشتی
دست چپ پیش نهد چنین اسبی شنا ورنی نداند واسب احول اگرچه بطا در معیوب است
اما عرب وعجم متفق اند که مبارک ومیمون باشد وشنیدم که دلدل آنحضرت احول بوده است
اسب دست وپا سفید بد بود واسبی که پای چپ یا دست چپ آن سفید بود شوم باشد
واسب ازرق چشم بد بود واسب سیاه کام فراموش کار بود واسب زاغ چشم شبکور بود
واسبی که در وقت سرگین کردن دندان کند بد بود وبدانکه بیشتر اسبان استخوان پهلوی
راست یکی زیادت باشد از پهلوی چپ اگر اسبی استخوانهای دو پهلوی او مساوی
باشد هیچ اسبی از ان درد و بدن سبق نبرد **لمؤلفه** عشاق تو جز درد بد جز نالت
بار نبارند عیار دل از درد افکار نخواهند فریاد که این درد مرا کشته که اند
باس نکند هر که اغیار نخواهند ای بوالهوسان دور شوید از من مسکین مردان
رهش رونق بازار نخواهند مارا هوس انجمنی نیست که عشاق جز خلوت در
دل کله با یار نخواهند کوی بو زاهد چه حدیث می معشوق این طایفه جز جبه
ودستار نخواهند منصور از ان بر سر دار است که خوبان ارباب وفا جز بسر دار نخواهند
تا باشد شان عهد بجفا بدل نکویان جز عاشق بدنام کنه کار نخواهند ایشان که
وخون دلشان هست بدامان صد حرمت گل کلشن وگلزار نخواهند جان بر
خود کبر صفتان بر عاشق در کوی بتان ذهم ود بتان نخواهند **فائده** بدانکه مراد
از علوم خمسه محتجبه علومی است که اول هر یک از حروف کلمه سر است وثانی وثالث هر یک
اشاره بدریای علم است وآخرین هر یک اشاره بندای طالبان است بطلب بدانکه
در علوم خمسه مذکوره بسیار احتیاج بقلم داودی ودانستن ان می شود وقلم مذکور را

در جائی بیان نموده اند و نیز حروفان باین ترتیب است شمع دبتون سون .

[symbols] فائده در علوم جمشیر مذکوره

سبا و غزال و لا مذکور می شود و مراد از لا شرقیه و لا غربیه است که [symbols]

[symbols] باشد خروع بید انجیر است که از او کوچکتر نماند و فلقطر بمعنی باد و مذکا

وان پیش برند که اثرات بلغت یونانی و مراد اسمائی چند است که در هر کاری معین است

و بروج الصنم لقاح است و حلبستر شنبلیله است گرفتیم [symbols]

[symbols] و بر کاغذ سفید چیزها از آن نوشتیم هیچ ظاهر نبود بعد از جفاف و

بعد از جفاف نزدیک بنار بردیم خطی زرد خوشرنگ واضح شد با مذکور [symbols]

[symbols] ضم ساختیم یعنی حل در آن کردیم و نوشتیم و نزدیک به [symbols]

بردیم خطی سیاه مایل بزردی خوشرنگ ظاهر شد و هرچه بیشتر حرارت در آن تاثیر

کرد سیاه تر شد چون آب بران سائیدیم سیاه خوب شد چون حبر شد و گرفتیم آب

[symbols] و نوشتیم چیزی ظاهر نبود و بعد از آن که باتش داشتیم بعد از جفاف

خطی زرد مایل بسرخی در نهایت وضوح و خوشرنگی ظاهر شد و قبل از جفاف زردی قلیلی

بسیاهی مایل ظاهر شد **فائده** بدانکه اوج ستاره مکانی است از فلک آن که دورترین مواضع

است از آن فلک از زمین و حضیض نزدیکترین مواضع است و حضیض همیشه مقابل او

است کوکب چون از حضیض گذشت صاعد می شود و چون نشیب برج طی نمود باوج میرسد

چون از اوج گذشت هابط می شود و چون نشیب برج طی نمود بحضیض میرسد و اوجات نیز

ثابت نیستند بلکه متحرک اند بحرکت ثوابت مگر اوج قمر که او را حرکتی سریع است چون در

حال تحریر بجز سالی که در سنه یکصد و شصت و هفت جلالی بهم رسیده بود تا حاضر

نبود تا اختلافیکه بسبب ارصاد هم رسیده ملاحظه شود اوجات در حرکت انها انچه
کرده انجا ثبت بود نوشته شد هر که هر وقت خواهد بحساب موضع اوجات را تعیین
میتواند نمود در انجا گفته که اوج غیر قمر هر سال پنجاه و چهار ثانیه و هر ده سال نه دقیقه
و هر شصت و شش سال هشت ماه یکدرجه طی کند و مواضع اوجات در سال صد و شصت
هفت جلالی اینست اوج زحل اوج مشتری اوج مریخ اوج شمس و زهره اوج عطارد
و مخفی نماناد که بحساب مذکور چون حرکت اوج هر یک صد سال یکدرجه و نیم می شود در سال
تحریر این کتاب که سنه هفتصد و بیست و نه جلالی است یا نصد و شصت و دو سال
از تحریر رساله مذکوره گذشته اوجات هشت درجه و بیست و پنج دقیقه و چهل و هشت
ثانیه حرکت کرده خواهند بود و چون قوانین ثانی چون از ضعف متجاوز است هشت
درجه و بیست و شش دقیقه حرکت اوجات خواهد بود پس مواضع اوجات باین نحو خواهد بود
زحل مشتری مریخ شمس و زهره و عطارد **فائده** بدانکه جوزهر ستارگان
نقطه ایست که مدار انکوکب را در ان نقطه با مدار افتاب تقاطع کند و ان در دو نقطه
متقابل باشد ان نقطه که چون کوکب از ان گذرد شمالی افتاب شود راس خوانند و ان
دیگر را ذنب و موضع جوزهر قمر از تقاویم معلوم می شود زیرا که راس قمر را نویسند و اما
کواکب خمسه متحیره حرکت جوزهر ایشان چون حرکت ثوابت باشد و حرکت اوجات در رساله
مذکوره مواضع جوزهرات در سال یکصد و شصت و هفت جلالی باین وضع تعیین نموده
جوزهر راس زحل مشتری مریخ زهره عطارد و ذنب هر کوکبی مقابل راس است
و بنا بر انچه در اوجات مذکور شد مواضع جوزهرات در حال تحریر این کتاب چنین
می شود زحل مشتری مریخ زهره عطارد **فائده** در معرفت اقبال کوکب و ادبار
ح ىد سه ح رله ١٤ ٢٣٠ ١٤ ١٤

انکوکب

ان کوکب خالی السیر و وحشی السیر اقبال کوکب آن بود که در صورت طالع در وتد یا مایل
الوتد باشد و ادبار آن بود که ستاره را اتصال ستاره دیگر نبود یا در زایل الوتد باشد
خالی السیر چنان باشد که ستاره از اتصال ستاره برگردد و تا در آن برج بود هیچ ستاره
اتصال نکند وحشی السیر چنان باشد که ستاره در برجی باشد که تا در آن برج باشد هیچ کوکب
ستاره بآن نظر نکند و این حال بیشتر بقمر رسد **فائدة** در معرفت نقل نور و
جمع نور و رد نور و منع نور اما نقل نور آن بود که ستاره سریع السیر از ستاره بطی منصرف
شود و بستاره دیگر اتصال کند پس ستاره اول نقل نور از دویم کند و بسیم دهد مثال
آن قمر در دوازده درجه سنبله و مشتری در ده درجه جدی و زحل در پانزده درجه
جوزا پس قمر در حالیکه در ده درجه سنبله بود در حالت تثلیث بود با مشتری و از او
منصرف شده و با انصراف متوجه بود با اتصال بزحل دارد بتربیع چون به پانزده درجه سنبله
رسد منصرف است از مشتری و متصل است با زحل پس نقل نور از مشتری بزحل نموده
و جمع نور آن بود که ستاره سریع السیر متصل شود بستاره‌ای که آن ابطا بود و آن ابطا نیز
متصل شود در آن حال بستاره ابطا از خود پس ستاره دویم نور اول را بسیم دهد
با نور خود مثال آن قمر و زحل به هفت درجه و زهره در چهارده درجه و مریخ در سنبله سیزده
درجه پس قمر متصل است بزهره پس زهره بمریخ بتربیع و این را نقل نور نیز
گویند و نقل را دو قسم گیرند و در جمع و نقل میان ستاره اول و سیم اگر چه نظر و
اتصالی نیست اما گویند مزاج اتصال میان ایشان حاصل می‌شود و رد نور آن بود که ستاره سریع
در یک برج باشند و ستاره ابطا درجات بیشتر باشد بعد از آن کوکب مباین رود و پس کوکب
سریع و کوکب سریع خواهد متصل شود بهر دو بقران و کوکب مباین رود هر یک ابطا قران

کند

کنند پس گویند بحکم اضربیت میانه دو نوع دفع اتصال سریع را بطئی کرد تا اول بجوران
متصل شود بعد از ان ببطئی مثال ان مشتری در چهار ده درجه قوس و مریخ در دو
درجه آن و قمر در ده درجه آن و منع آن نیز بود که دو کوکب سریع و بطئی در یک برج باشند
متصل بقران و کوکب یک از برجی یکر ناظر تا بهرد و پس کوکب سریع متصل بقران مانع
شود که کوکب ناظر نظر کند ببطئی بفضیلت قران با انکه دو کوکب در یک برج باشند
کوکبی سریع تر بان کوکب بطئی تر باشد از ان دو متصل شود بنظری و اتصال اول را مانع
منع کند و منع دلیل قوت مانع وضعف ممنوع است **فائده** بدانکه کتب مشهوره که
قدما در علوم خمسه محتجبه نوشته اند بسیار است از انجمله در علم اول نوشته شده
سبع و سبعین و بحث جاری و شد و ذات الذهب مکتسب و رسایل جلدکی و مجریطی و
میزان و اشعار خالد بن ولید و طغرائی و مولوی و سلطان ولد و ابن عمویه و غیر ذلک و در
علم ثانی ذخیره اسکندری و مصحف هرمس الهرامسه و طلسمات طمطم الهندی و والیس
اسکندرانی و هیاکل و تماثیل بو بکر بن علی و مانند اینها و در علم سیم شامل بن شاه
و سکاکی و قضبانی و سر مکتوم و رسایل هلالیه و غیر آن و در علم چهارم نوامیس افلاطون
و مختصر جالینوس و عشر مقالات و خلاصه کتب بلیناس و غیر ذلک و در علم پنجم رسایل
حسن و شاه سماوی و جبل و دکوکب دا ابن عراقی و غیر اینها است و کتاب سر العیون ابی عبد
الله المغربی که بلباب ابن الحاج مشهور شده مشتمل است بر رابع و خامس و رساله عیون
الحقایق و ایضاح الطریق از مؤلفات حکیم ابو القاسم احمد السماوی جامع انها است با
زوایید و کتاب اسرار قاسمی از مؤلفات ملا حسین کاشفی که بامر شاه قاسم انوار جمع نموده
مشتمل است بر بسیاری از فوایید علم و امروز انکتاب در نزد عامه بکذب و عدم اعتبار مشهور

است.

است و سبب آن تصریح بسببهای از عزایم است که در نظرها بعید می نماید علاوه بر
اینکه بسببهای در رصد امتحان و تجربه بر نمی آیند بدون وقوف کامل بر ذره عبارتهای
دوائی با تشخیص او بهر بلکه بمجرد اینکه دوائی را از عطار گرفتند در رصد امتحان
بر نمی آید حال اینکه شناختن ادویه و مقدار آنها و تمیز خوب و بد و خالص و ممزوج
اینها کار هر کسی نیست و علاوه بر این سببهای از آن محتاج بعزایم و اسماء و دعوات
و امثال اینها است که نوشتن آنها بقلم خاص و وقت مخصوص مهیا باید باشد
علاوه بر اینکه بتفاوت یک نقطه یا شکل آن یا اعراب حرکت در خواندن مختلف می شود و
سببهای از عزایم موقوف باجازه استاد کامل و اکثری بستر است بنظرات
کواکب و اوقات آنها و تشخیص اینها بمجرد تفاوم متداوله که صحت و سقم آنها معلوم
نیست صورت ندارد و امثال ذلک حدیث روی فی الکافی قال انشد الکمیت ابا
عبدالله ع شعراً فقال اخلص الله لی هوای فما اعرق نزعاً و لا تطیش سهامی فقال
ابو عبدالله ع لا تقل هکذا فما اعرق نزعاً و لکن قل فقد اعرق نزعاً فلا تطیش سهامی
توضیحه ان النزع مد القوس و اعراق النازع استیفاؤه فی المد و طیش السهم عدم اصابته
الهدف و عدوله عنه و اعرق فعل ماض من الاعراق و المستتر فیه راجع الی الله و الی الهوی
او فعل مضارع منه علی صیغة المتکلم و مراد الکمیت شکر الله سبحانه فیقول انه سبحانه
جعل لی هوای خالصاً بحیث یکون کل امر علی هوای بدون سعی منی حتی ان الله سبحانه
او هوای ما استوفی مد القوس نحو الهدف او انی ما استوفی فیه و مع ذلک یصیب سهمی
الی الهدف فنهی ابو عبدالله ع لاجل ان الله سبحانه اجری الامور علی وفق الاسباب و اصابة
السهم الهدف بدون استیفاء مده نحوه مخالف له و قال اشکر الله سبحانه علی تهیئة الاسباب
لکن

لك وقيل قد استوى في سهامه في مد القوس نحو الهدف الى او وفقني لاستيفائه فبعد
ذلك لا تطيش سهامي حديث روي عن النبي ص انه قال لا عدوى ولا طيرة ولا
هامة ولا شامة ولا صفر ولا رضاع بعد فصال ولا تعرب بعد الهجرة ولا صمت يوما
الى الليل ولا طلاق قبل النكاح ولا عتق قبل ملك ولا يتم بعد ادراك اقول المراد
بالعدوى سراية المرض من انسان وحيوان الى غيره والهامة بتخفيف الميم الجسد اللطيف
يطير بالليل وكانت العرب تزعم ان روح القتيل الذي لا يدرك بثاره تصير هامة
فيطير على قبره فيقول اسقوني اسقوني فاذا ادرك بثاره طارت والصفر بفتح الاولين
حية كانت العرب تزعم انها في بطن الانسان يصيب الانسان اذا جاع وتؤذيه وقيل
اراد به النسيء الذي كانوا يفعلونه في الجاهلية وهو تاخير المحرم الى شهر صفر وهو
الشهر الحرام حديث روي في التهذيب باسناده عن ابي خديجة عن ابي عبد الله ع
قال سأله رجل وانا اسمع فقال اني اصلي الفجر ثم اذكر الله بكل ما اريد ان اذكره مما يجب
علي فاريد ان اضع جنبي فانام قبل طلوع الشمس فاكره ذلك قال ولم قال اكره ان
تطلع الشمس من غير مطلعها قال ليس بذلك خفاء انظر من حيث يطلع الفجر فمن ثمة
تطلع الشمس توضيح ان السائل لما كان قد بلغه انه اذا جاء وقت ظهور القائم عليه السلام
هناك تطلع الشمس من مغربها فكان ينتظر ذلك الزمان فخاف ان هو نام قبل
طلوعها من حين ظهوره ع وطلعت الشمس من غير مطلعها وكان هو ح نائما غافلا عنه
فيفوت عنه هذه العلامة فاجابه ع بان هذا الامر بين لا خفاء فيه لان الشمس في كل
يوم انما تطلع من حيث يطلع الفجر في ذلك اليوم مشرقا كان او مغربا ومن ينام بعد
الفجر فهو يرى مطلع الفجر في ذلك اليوم فيحصل له العلم بمطلع الشمس فيه حديث

روى في الكافي عن ابي عبد الله ع انه قال في يوم الثلثا ساعة من وافقها لم يرقا
دمه حتى يموت وماشاء الله لم يقاد مراي لم يسكن دمه حتى يموت والمراد ان
فيه ساعة من اتفق فيه [illegible] حجامة او فصد لم يسكن دمه حتى يموت وفي حديث آخر
في الكافي انه منه انه قال قرأ آية الكرسي واحتجم اي يوم شئت احاديث في العلاج
المروية في الكافي روى باسناده عن حمزة الطيار قال كنت عند ابي الحسن الاول فرآني اتأوه
فقال مالك قلت ضرسي فقال لو احتجمت فسكن فاعلمته وروى ايضا باسناده
عن الجعفري قال سمعت ابا الحسن موسى ع يقول دواء الضرس تاخذ حنظلة
فيقشرها ثم يستخرج دهنها فان كان الضرس ماكولا منحفرا تقطر فيه قطرات وتجعل
منه في قطنة شيئا وتجعل في جوف الضرس وينام صاحبه مستلقيا ياخذه ثلث
ليال فان كان الضرس لا اكل فيه وكانت ريحا قطر في الاذن التي يلي ذلك الضرس ليالي
كل ليلة قطرتين او ثلث قطرات يبرئ باذن الله وروى باسناده عن ابي ولاد قال
رايت ابا الحسن ع في الحجر وهو قاعد معه عدة من اهل بيته فسمعته يقول ضربت
علي اسناني فاخذت السعد ودلكت به اسناني فنفعني ذلك وسكنت عني وروى عن
ابي عبد الله ع يقول اتخذوا في اسنانكم السعد فانه يطيب الفم ويزيد في الجماع و
روى عن ابي الحسن الاول قال من استنجى بالسعد بعد الغائط وغسل به فمه بعد
الطعام لم يصبه علة في فمه ولم يخف شيئا من ارياح البواسير وروى عن ابي عبد الله ع
قال كان رسول الله ص لا يتداوى من الزكام ويقول ما من احد الا وبه عرق من
الجذام فاذا اصابه الزكام قمعه وروى باسناده عن جميل بن صالح قال قلت لابي عبد الله ع
ان لنا فتاة كانت ترى الكواكب مثل الجرة قال نعم وتراه مثل الحب قلت ان بصرها

ضعیف فقال اکحلها بالصبر والمر والکافور اجزاء سواء فکحلنا به فنفعها وروی عن
سلیم مولی علی بن یقطین انه کان یلقی من رمد عینیه اذی فقال فکتب الیه ابو الحسن
ابتداء من عنده ما یمنعک من کحل ابی جعفر جزء کافور ریاحی وجزء صبر سقوطری یدقان
جمیعا وینخلان بحریرة یکتحل منه مثل ما یکتحل من الاثمد کحلة فی شهر تحدر کل داء فی
الراس وتخرجه من البدن فقال فکان یکتحل به فما اشتکی عینیه حتی مات وروی عن
ابو هیم الجعفی قال دخلت علی ابی عبد الله فقال ما لی اراک ساهم الوجه فقال انی بی
حمی الربع فقال ما یمنعک من المبارک الطیب سحق السکر ثم تخضه بالماء واشربه علی
الریق وعند المساء فقال ففعلت فما عادت الی وروی عن ابی الحسن الاول علیه السلام لیس
من دواء الا وهو یهیج داء ولیس شیء فی البدن انفع من امساک البدن الا عما یحتاج الیه

لمؤلفه صفائی از راه وفا زمانه تا توانکرد کاهی بنکاهی دل ما شاد توانکرد
صید دل من لایق تیغ تو اکر نیست در راه خدا آخرش آزاد توانکرد نالم اکر از ناله
بجم او رحم اندک اما که چه با خوی خداداد توانکرد مستم زمی عشق چنان کز پیر
مرکم صد میکده از خاک من آباد توانکرد انصاف کجا رفت ببین مدعی سر کرده
جائی که در آن میکده بنیاد توان کرد منمای بر همه کوی خرابات این ره نه
بهر بوالهوس ارشاد توانکرد با غیر صفائی مده من عهد وفا بست دل وا بحیه امید
دکر شاد توانکرد **وله ایضا** طرفه نبستند از عشق مسکین دل بیچاره کان
دو دو از ستم این در تعب شب الم دردمندان ناکشته امید و وارند درش بهر پی آن
هردم رود اشک از دو چشمم بر زمین آه او به آسمان کفتم بود رخصت که
مزاجم بکویت ساعتی کفت ادعای ما نیم شب ز حیله یاران نهان کفتم که اینجوا منت

دو کفته

در حاشیه: ...

در کعبه باید خانقه کفتم اکر خواهی بیا در مغان در مغان از بسکه در شام

وسحر با لیلم از سوز سدرون در کوی او از ناله ام در دنا الماه پاسبان در

استان در و روز و شب سودم جبهات از بسکه سر هم شد مراسر خاک و هم نقوش

شد ان استان در عشق ان دلبر با صنم دینا و عقبی کرده ی من بصفا کانزم

بینی اکر بکجو به ان **فائدة** في ربيع الابرار ان من منافع الذباب انه اذا احرق وخلط

بالکحل فاذا اکتحلت المراة كانت عينها احسن **فائدة** في حيوة الحيوان ان طبخت

العقرب بسمن البقر وطلي به موضع لسعها سكنها من وقته **فائدة** في حيوة الحيوان

اذا طرح في النورة زرنيخ ورماد الكرم وطلي بها الجسد ثم غسل بعدها بابد قبو

الشعر والباقلي بذر البطيخ مرارا يضعف الشعر حتى لا يكاد ان يعود **من افادات**

السيد الداماد بباید دانست که تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام در زبان

اهل بیت و اطلاقات اصحاب و اطلاق دارد یکی از آن اطلاق شایع است که عبارت

است از سی و چهار تکبیر و سی و سه تحمید و سی و سه تسبیح و دیگر تسبیحی که در

اوراد از سیدة النساء رسیده است و در اصول معتبره وارد شده است و آن این

است سبحان ذي الجلال الباذخ العظيم سبحان ذي العز الشامخ المنيف سبحان

ذي الملك الفاخر القديم سبحان ذي البهجة والجمال سبحان من تردى بالنور والوقار

سبحان من يرى اثر النمل في الصفا ووقع الطير في الهوا **شعر مشكل** ولدت

امي اباها ان ذا من عجبات وانا طفل صغير في حجور المرضعات من كرر هذه الابيات

الاربعة حصل له الفرج بما هو فيه من الشدة وهو من المجربات وكم لله من لطف

وجوه الارزاق مم

خفی بدق خفاه عن فهم الذکی وکم یسر اتی من بعد عسر ففرج کربة القلب الشجی وکم امر تساء به صباحا وتاتیک المسرة بالعشی اذا ضاقت بک الاحوال یوما فثق بالواحد الفرد العلی یرقی فی المثل یری الناس دهنا فی القوارير وصافيا ولم يدر ما يجرى على راس سمسم ومنها وكنت عدلت للنا شها انا اطلب منك لا مانا ومنها انا الغريق فما خوفی من البلل اذا اتی الورد فیه راحة یوم ثم للاحزن فیه دوام ومنها تری الرجل النحیف فتزدریه وفی اثوابه اسد هزبر ومنها اذا كنت لم تزرع وابصرت حاصدا ندمت على التفريط من البذر ومنها ما بند هر شب جزا ابجواب كه يا لان كوا نوا بر ده است

ب فی الحدیث احتجب یعنی حجاب محجوب هذا اما من باب حجابا مستورا ای حجابا علی حجاب بناء علی ان اقصی مراتب شدة الاحتجاب لو کان من تلقاء حجاب کان لا محالة بحجاب ومن باب النعت بوصف الجار والوصف بحال المتعلق او من باب التوصیف بالغایة المترتبة فی الکشکول وجد بخط الشهید ره یرفعه الی دانیال النبی قال اذا اراد احد کم ان حاجته یقضی ام لا فلیقبض علی شیء من الحبوب ویضمر حاجته ویاخذ ثمانا ثمانا من الحبوب المقبوضة فان بقی فی یده واحد فهی للزهرة فالحاجة مقضية وان بقی اثنان فهی للمریخ فانها لا تقضی وان بقی ثلث فهی للذنب یکون نحسا لا یقضی وان بقی اربع فهی لزحل فانها لا یقضی وان بقی خمس فهی للمشتری فانها تقضی سریعا وان بقی ست فهو للقمر فانها تقضی وان بقی سبع فهی لعطارد فانها تقضی حسنا وان بقی ثمان فلا نتعرض لها بوجه من الوجوه فانها وقعت فی التوقف سئل عالم فقیل له ان الله تد انزل هل اتی فی اهل البیت

علیهم السلام

عليهم السلام وليس شئ من نعيم الجنة الا وذكر فيه الا الحور العين فقال بك انما هو اجلالا لفاطمة شعر لامير المؤمنين عليه السلام الا ايها الموت الذى هو قاصدى ارحنى فقد افنيت كل خليل اراك بصيرا بالذين احبهم كانك تنحو نحوهم بدليل لاادرى يا اهل ودى كيف عهدى اليكم فهل شوقكم نحوى كشوقى اليكم وهل صرتم بعدى كما صرت بعدكم وهل عندكم وجدى كوجدى لديكم فان فرعينى مرة بلقائكم سلمنا والا فالسلام عليكم ايضا فاين الفضل منك فدتك نفسى على ان اسائت كما اسائت ايضا وكنت ادرى ان التجارب عدة فخانت ثقات الناس حتى التجارب ايضا اذا امسى وسادى من تراب وبت مجاور الرب الرحيم فهنونى اصحابى وقولوا لك البشرى قدمت على الكريم فائدة قد اتفقت مع الولد الماجد العلامة طوس العلم والتحقيق رحمة الله عليه زيارة العتبات العاليات فى سنة خمس ومائتين بعد الالف من الهجرة النبوية واذ رجعنا من المشهدين المشرفين النجف وكربلا الى مقابر قريش ومكثنا فيها اياما فارسل قاضى بغداد الذى تولى قضائها فى هذه السنة وجاء من قسطنطنية الى والدى بلغزين من نتائج طبعه احدهما كان لغزا فى الشبه التى تولى قضاء بغداد فيها والامر باسم الدستور الاعظم سليمان باشا والى بغداد فطلب منه حلها الاول هذا قد ولى الفقير الحاج اسمعيل نائب قضاء بغداد فى العشر السادس من الثلث الثالث من السدس الثالث من النصف الاول من تاريخ لو زيد عليه مسطح مربع الزوج الاول فى الفرد الثالث على ان يكونا عدد الواحد وضرب جذر المجتمع فى الكسور مع العدد الذى لا ينقسم فى التربيع والتكعيبات لكان الحاصل معادلا للدود وجذر الجهات مع ثنائيات الفرد

الثاني من هجرة من نزل عليه السبع المثاني صلى الله تعالى وسلم ما ترنم العندليب و
تنعم فاجاب عنه الذي طاب ثراه بان هذا تاريخ لمثلث مراتب بحيث لو ضرب اولها
في اوسطها حصل ثالثها ولو قسم ثالثها على اوسطها حصل اولها ويحصل الولم من
عشر اضعافه على نفسه وهذا عجيب بل من خصائصها عنه ايضا وهذا ايضا غريب اجزائها
تصحيف قطرة الدائرة واولها عددا في السماء سائرة نصفها وسطها جبل معروف
ونصف نصفه حيوان مشهور لو تخلل بينها ربع الاول حصلت اربعة منها
والصلوة على جامع الشتات المتباينة والثاني هذا يقول الفقير الا زبيرزي الموا
اسمعيل الشهير بين ازابيه بتائب باصحاب الذهن الوقاد وارباب الطبع النقاد
اخبروني عن حضرة اصفيه ذي نفس قدسية قد اشتمل على بعض الحروف النورانية
واقل من حروف الزيادة تالي مقدمه اشتهر في الاقطار والافاق واشتاق اليه الكل
على الاطلاق فتارة يكون من الجواهر والاجزاء الفرده واخرى من الاوصاف والاعراض لذاتها
بل بيني ولم عن محض الامن والاسنان واخرى غير الجنس والابدان بل هو من نهاية الايقان و
العرفان نصفه لثالثه كمال شعوري ونصفها الجمل متلوه كمال ظهوري وقد احتجب منهما
الكمالين حرف من بعض سما او لاخر النبيين والكامل لو طرح منه مربع الخامس
عادل الباقي تربيع الغرض وجذره اركان القضية وانواع العلوم المفاضة من المبدأ
الفياض على انه لو قسم بقسمين يكمل به الوجل بل اثنين منه مكعب احدهما يزيد على الاخر
بنصفه والزوج وكعبه عدد خانات الشطرنج مع ان المتلو بسولانيه بحروف
وفيما بعدهما بالصحبة مذكور بتساوي في التربيع والكتاب عن نال عن النزاع في الجنا
كله منطق والجسم سداسي عند الصرفيين وان زاد على التسعين عند الارثماطيقيين

والامور

كعب ٢

ولو جمع حسن ز بر الاول الى كل البينات كان اشارة الى العدد بن المتحابين او ز بر الرابع
ساوى عدد عظام بدن الانسان عند المشرحين ولو طرح عن المنتهى عدد الجواهر
بقى اقسام الحكمة عند المشائين او مضعف الخامس عن القوى الى اكثر يحقق الصفات الذاتية
عند المتكلمين واقسام الخفى والجلى عند الاصوليين ومرجع مسائل كل العلوم عند
المتقنين ومبسط مجارى الفكر فى الكليات يحقق العقول الكلية والاجناس
العالية والتعريفات وشرايط الانتاجات ولو طرح منه طرفا المنطق علم بشروط
التناقض فيما بين القضايا او زيد عليه ضروب معيار العلوم تحصل مواد وانواع
المنطق عند البرايا وتضعيفه يعادل اقسام القران والاحكام الشرعية ومخصصات
الموصولات ومربعه يعادل علاقات المجازات ومبسط اجزاء العلوم فى فنون الادب
الشرعى يحقق كلمة المجازات ولو انوليت من هذا المربع عقيم ضروب الشكل الثالث
بقى القضايا الموجهات ولو طرح منه اجناس وظيفة المتقاسمين عادل الباقى الفنون
العربية واحوال المسند اليه والاستعارات بل فريضة من ترك جدا وام از و جات
وبضعفه يحصل عدد جميع الافلاك المحوية بمحدد الجهات ولو طرحته عن تالى المقدم
بقى الوف العوالم كما اشتهر على السنة العامة ومسطح قائمتين فيما يساويهما يعادل
بعض العدد التام بل اركان الخطائين والمسائل الجبرية كان مربعهما انواع الخبر الصادق
والتراجيح والادلة الشرعية ومسطح نصف البروج فى ربع دائرتهما يعادل عدد ايام السنة
الشمسية ولو طرحت عن الرابع احوال النيرين والكواكب السيارة بقى المنازل القمرية
وشكل المثلث الرابع يشير الى البرهان السلمى على تناهى الابعاد وان جعلت زاوية قائمة
دل على ما فوق المراد ولو اقمت على طرفى تالى الخامس عمودا ووصلت بينهما اشار الى

طريق ودان الارض بذى العمودين ولو اخرجت ذيله المعتبر المهاية اشار الى برهان
امتناع اللاتناهى فى جهة او جهتين وقال الاول فى صناعة ازاغة الذهب كثير الاستعمال
ان كان المقدم موصوفا بالكمال وبنفس الاولين يحصل قوس الارتفاع باربعة امثاله
نظهر دائرة البروج فى الكرة والاسطرلاب بلا نزاع بل يتحقق بعشر الثانى الافق فى
جميع البقاع وثلث خمس الاول معرب عن الاوضاع وانواع الاعراب واصناف الاسم
المنفصل من حيث الباب بل هو نص فيما يوقف به على المعنى واقسام اللفظ الاصولى
بلا غطاء وثلاثة ارباعه يساوى عدد من يحجر عليه فى الشرع بل لما يجب فيه الزكوة و
بنصفه يحصل ابواب الزكوة ولو اضيفت الى خمس الاول ثلثه عادل عدد اجناس الشعر
ولو طرح الفرد الثانى عن الرابع بقى عدد انواعها وهى الاعاريض او جمعت الاول والثالث
مع الخامس حصل عدد اصنافها وهى الضروب او جمعت لثانيين مع الرابع حصل
عدد عوارضها وهى الزوجات ولو طرح الزوج الاول عن الرابع بقى عدد انواع الحبل
وبنصف الثالث يتحقق الدوائر بلا شك مع ان خمس الاول يعادل اجزاء القافية لك
وقد اجاب عنه الوالد الماجد العلامة طاب ثراه الغاز ايضا فقال هذا اسم عشر اعشر صفته
الخدام مخصوص بملك لا ينبغى لاحد من الانام اوله بالكمال موصوف وثانيه عظم فى
الانسان معروف وثالثه كوكب فى السماء مع انه نصف سدس الفلك الاقصى و
رابعه اعظم العروض وغاية الارتفاع مع انه ثلثا كل منهما بلا نزاع واخره اول سورة
من القران مع انه حيوان له فى السماء دوران وفى الماء جريان ثلثه فعل وثلثه اسم تام
وثلثه الاخر حرف بلا كلام ونصفه الاول سورة من القرآن ونصفه الاخر عضو من
الانسان واول النصفين مجذور والثالث مع انه ينقسم الى مجذور وجذر وزوج وزوج

ونصفه

ونصف اخره مجذور ونصف ثالثه مع انه ينقسم الى مجذور بين فرد وزوج ولو زيد
ثالثه على ثانيه لحصل رابعه ولو زيد على رابعه لوحد سادسه ولو زيد على سادسه صار اوله
ولو زيد على اوله صار قطر الدائرة ولو نصف صار عدد راء في السماء سائرة نصفه
لثالثه كان شعوري في نصف اخره لكان اسمي قبله الحجر وقلب قلبه الحجر والبين نصفه الاخر يدئ
الاسم لو نقص منه ضعف خامسه عن عشرة امثال اخره حصل عدد مالو وجد بطل الشكل الحاري
وصار اعظم الابعاد اقصرها وكان طوالع بعض المطالع مساوية للرواعظم فهو
يحصل نصف ثالثه من زيادة عشرة امثاله على نفسه من نقصانها عنه فهو ثالثه
يساوي الاولين انقواهر بلسان الاشراف وثلث ثانيه يعادل عوالى الاحبابي
بالاتفاق ربع رابعه يساوي الحروف المهموسة وجنس سادسه يعادل لنازل المنحو
نصف زوج ونصف فرد مع انه متساويان هذا عجيب بل كل منهما ازيد وانقص من
الاخر وهذا غريب والله الموفق للوصول الى وفر نصيب **لمجنون العامري**
اقبل ارضا سار فيها جمالها فكيف بدار حل فيها جمالها وقد لنسك الارضي
بوصل مقطع وها انا راض لو اتاني خيالها العز باسم القمرين وماشيء لزعرفت ربه
وفي تصحيفه بعض الشهور اذا اسقطت جنسه بحده مسمى في السماء وفي الطيور
واوله واخره سواء وباقيه يسبح في الصفر **قال الجاحظ** يقال الاشياء كلها ثلث طبقات
جيد ووسط وردي والوسط من كل شيء اجود من رديه عند الناس الا الشعر
فان رديه خير من وسطه ومتى قيل شعر وسط فهو عبارة من الوسط قال الصبي
لا امامي اما تحب عايشة قال الامامي انه رضي ان احب امرأتك قال لا قال فلم ترى ذلك
لابقا بحرم رسول الله صلى الله عليه واله ولا ترضى بحرمك كان اسحق بن فروة

النواهر في ذ

ان يقول فكيف بدار فيها جمالها

٨٢

نزاحا فقال للاعرابي یوما وهو یمازحه اتشهد بما لم تره عینك فقال نعم اشهد ان
اباك فعل بامك ولم ار ذلك فحلف ان لا یمازح احدا ضمیری کونه فریب وعده
روز جزا بود زنو سوی بدن کر آورد جان کز پای را وحشی یکبها جان خواهم
وچندان امان از روزکار کاین جهانیان را ایران جان وجهانیان سامان نثار وله
که بنشینند بطرف چمن آزادکان که براندازد فلک بنیاد این ویرانه را می ز
رطل عشق خوردن کار هر بی ظرف نیست وحشی باید که کرد برلب این پیمانه را
امیر حیدر کاشی زاهد نکند کنه که قهار یی تو ما عرفنا کناهیم که غفاری
تو او قهارت خواند ما غفارت ای یا بکدام نام خوش داری تو ظهوری وانجدانی
نیرنك بین که ساقی از لب قرابه ریزد خون در پیاله ما می در ایاغ مرکر ای انجدانی
ازار دل عاشق بیچاره چرا اورا چه زنی که روزکارش زده است وانجدان قریه
قریبة من قصبة نراق بینهما ثمانیة فراسخ تقریبا طالب قمی بر اشیانه بلبل نسیم
پا زد وکفت که خانمان اسیران خراب باید والهی قمی در بیضه بسوخت
پیکرم را نکذاشت که بال وپر برارم بکذار که دست دل بکیرم زین وادی پر خطر
برارم لا ادری ای تو آنکه در جهان هیچ هیچ بی هیچ بی هزاران هیچ این
همه باد بروت که چه وین تکبر من یموت وجه ایضا اینجهان برمثال مردار است
کرکسان دوران قطار قطار این بآن میزند همی مخلب وان بآن میزند همی
منقار اخر کار برپرند همه وز همه بازماند این مردار قال شیخنا البهائي
فی کتاب مفتاح الفلاح فی تفسیر سورة الحمد عند بیان النکتة فی تقدیم قوله نعم
نعبد علی نستعین ان الوجه فیه ان یتوافق مقاطع الحروف الاخیرة فی جمیع الای ثم قال

هذه

هذه النكتة انما يصح على ما هو الاصح من كون البسملة جزء من السورة اقول سبب ذلك
انه اذا لم يكن البسملة جزء من السورة فيكون قوله تعالى عليهم واحدا من الايات للاجماع
على ان الحمد سبع ايات بل صرح به في القرآن حيث سماه بالسبع المثاني واذا كان عليهم
اية فلا يكون متلو الحروف الاخر في الجميع حروف الياء حتى يلزم ذلك في تسع عطار ايضا
بود عين عفو تو عاصي طلب عرصهٔ عصيان اگر فسحت زين سبب چون بساط تست
ديدم پرده ساز هم بدست خود دريدم پرده باز رحمت واتشر ديدام اب
خواه ابروي خويش بردم ار گناه سعدی ندانی که شوریده حالان مست چرا
برفشانند در رقص دست کشايد دري بر دل از واردات فشاند سر دست
بر کاينات حلالش بود رقص بر ياد دوست که هر استينيش جاني در اوست
فيه ايهام للجامي معني ز رنگ امد مقبلي کو پربو زامتثال ز لنه ندو تو لنه بنابر
بوز راست قال بعض الاكابر اذا صادف المعاملة الى القلب استراحت الجوارح اقول يريد
ان الجوارح تصير مستريحة بالاعمال والوظايف البدنية لاعتبار فيها لغير مستقلة لها
بل مستلذة بها غزالي مشهدی طاقت دل از ون که می پيچند شب از غم عشق ور
او ريخنند دل بان رشته غم اندوده شد بود کبابي که نمک سود شد ديدهٔ عاشق
که دهد خون ناب هست همان خون که چکد از کباب بي اثر مهر چه ابر چه گل
بی نمد عشق چه سنگ چه دل نالهٔ زبيداد نباشد پسند چند دل و دل نه
چه درد مند بر که نه مشغول باين دل شوی کش به دکر به چه عاقل شوی شيخ
احمد غزالی تا يافت جان من خبر ذوق غم شب صد ملک غم فروز بيکجو نمی خرم
پردهٔ ناموس تنكم مانع ديوانگی يکنظر سوی من کن وانت ننك عقل وارها شعر

فیه ایهام هلال یکشبه را کو فرین مرسازی شفق فرو نشد صبح دم طلوع کند
کو بام برار هلال زلف باشد و از سر عارض و از شفق سرخی عارض و از صبح سپید
بیاض بنا گوش و کرهن **فائدة** بدانکه هر کوکبی از سبعه را شرف در برجی باشد
و مقابل شرف هبوط باشد و تفصیل شرف از این بیت معلوم می شود ناظم گوید
بجیم خط کی سبط هیاکن ده بیراج سبیح و شرف ذنب رسیم درجه قوس است
فائدة هر یک را از نیرین را یکخانه و از خمسه دیگر دو خانه و مقابل هر خانه وبال و ...
چنانچه از این بیت معلوم می شود صفر رخ او جرمی سر جبای جهد طبل آن اخ
هر و بالی ... و این شعر هم دلالت میکند حمل و عقرب است با بهرام قوس
و حوت است مشتری را رام ثور جوزا ... سرطان خانه آفتاب شیر مه را ثور و
میزان چه خانه زهره است مر زحل راست جدی دلو مقام **وفی الحدیث** العیسی
یا مطلقا وصالنا راجع و یا محلفا علی هجرنا کفر ایمانا ابعدنا ابلیس لانه لم یسجد لک
نوا عجبا کیف صالحتم و هجرتنا **وقیل** لشخص ما الفرق بین المایح والماتح قال الفرق
بینهما کالفرق بین نقطتیهما فقول الماتح من یستقی من البئر فی الاسفل ای یدخل البئر
و یستقی والمایح من یستقی من اعلاها بالدلو والحبل **ابن عباس** گفته است نعم
میگفتند مقام بلی کافر می شدند وجه آن اینست که بلی موضوع است برای ابطال
نفی و اثبات منفی و نعم از برای تصدیق مخبر **شعر مشکل** شخصی بغلام خویش گفتا
زن خواه زن خواست غلام شاد مدتا که کر خاجه رضا ندا عقد نیست صحیح
ور خواجه رضا داد نکاحی است تباه **حدیث مشکل** ان الله خلق الدنیا فی ستة
ایام ثم اخر لها من ایام السنة فالسنة ثلثمائة واربعة وخمسون یوما واخر منزلها

من دار

من دار ابی عبد الله ع حدیث وی فی الکافی باسناده عن عجلان قال دخل رجل
علی ابی عبد الله ع فقال جعلت فداک هذه قبة آدم علیه السلام قال نعم ولله قباب
کثیرة الا ان خلف مغربکم هذه تسعة وتسعون مغربا ارضا بیضاء مملوة خلقا وثلثون
ینوّرونه لم یعصوا الله تعالی طرفة عین ما یدرون خلق آدم ام لم یخلق یبرؤن من فلان
وفلان حدیث وی فی الکافی باسناده عن ابی عبد الله ع عن النبی ص انه قال ان هذه
الارض بمن علیها عند التی تحتها کالحلقة ملقاة فی فلاة وهاتان بمن فیهما ومن علیهما
عند التی تحتها کالحلقة ملقاة فی فلاة فی فلاة والثالثة حتی انتهی الی السابعة وتلا
هذه الآیة خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن والسبع الارضین ومن فیهن
ومن علیهن علی ظهر الدیک کحلقة ملقاة فی فلاة والدیک له جناحان جناح فی المشرق
وجناح فی المغرب ورجلاه فی التخوم والسبع والدیک بمن ومن علیه علی الصخرة کحلقة ملقاة
فی فلاة والسبع والدیک والصخرة والحوت بمن فیه ومن علیه علی البحر المظلم کحلقة
ملقاة فی فلاة والسبع والدیک والصخرة والحوت والبحر المظلم علی الهواء الذاهب
کحلقة ملقاة فی فلاة والسبع والدیک والصخرة والحوت والبحر المظلم والهواء علی
الثری کحلقة ملقاة فی فلاة ثم تلا هذه الآیة له ما فی السموات وما فی الارض
وما بینهما وما تحت الثری ثم انقطع الخبر عند الثری والسبع والدیک والصخرة و
الحوت والبحر المظلم والهواء والثری بمن فیه ومن علیه عند السماء الاولی کحلقة فی فلاة
فی وهذا کله والسماء الدنیا بمن علیها ومن فیها عند التی فوقها کحلقة فی فلاة
فی وهاتان السماءان ومن فیهما ومن علیهما عند التی فوقهما کحلقة فی فلاة فی وهذه الثلث بمن
فیهن ومن علیهن عند الرابعة کحلقة فی فلاة فی حتی انتهی الی السابعة وهن ومن فیهن

ومن

وعلیهن عند البحر المکفوف عند اهل الارض کحلقة فی فلاة فی هذه السبع البحر المکفوف
عند جبال البرد کحلقة فی فلاة وتلا هذه الایة وینزل من السماء من جبال فیها من برد
وهذه السبع والبحر المکفوف وجبال البرد عند الذی تحار فیه القلوب کحلقة فی
فلاة فی وهذه السبع والبحر المکفوف وجبال البرد والهواء عند حجب النور عند
الکرسی کحلقة فی فلاة ثم تلا هذه الایة وسع کرسیه السموات والارض ولا یؤده
حفظهما وهو العلی العظیم وهذه السبع والبحر المکفوف وجبال البرد والهواء وحجب
النور والکرسی عند العرش کحلقة فی فلاة وتلا هذه الایة الرحمن علی العرش استوی
مثنوی گر چه شمعم میگدازی از انتظار گر چه چنگم می نوازی در کنار
هر چه میخواهی بکن بر جان من من غلام تو و تو سلطان من **فائده** بدانکه کتبی که در
علم اعداد نوشته شده و تالیف شده بسیار است مثل سجنجل
ومحبوب و دایره سبلیه و کشف المعاد فی تفسیر ایجاد و کتاب الیقین و غیرها و از
جمله شمس المعارف اکبر و اصغر و تعلیقه کبری و صغری و لمعه نورانیه و خواص
سور قرآنی و الواح الذهب تالیف شیخ شرف الدین ابو العباس احمد بن علی القرشی
البونی است و تیسیر المطالب تالیف ابو عبد الله محمد بن محمد بن یعقوب التونسی المغربی
و کتاب المدخل تصنیف محی الدین محمد بن علی العربی است و اللمعة تالیف تقی الدین
عبد الله بن علی بن الحسن مجتبی است و سر الفنون و الجوهر المکنون تالیف ابو حامد
محمد الغزالی است و در النظیم فی منافع القرآن العظیم تالیف ابو السعادات عفیف
الدین عبد الله بن اسعد التمیمی الیافعی است و خواص اسماء الله تصنیف مولانا
یعقوب چرخی و سر الآیات تالیف یکی از تلامذه ابن عباس است و کتاب هیاکل و

ابجاد

قلبی

تماثیل

تمامثل تالیف ابوبکر بن علی بن وحشیه وغیره تالیفات و اذکیا و این فن است نجیب الدین
حسین سکاکی و سید حسین اخلاطی و صاین الدین الترکه و مولانا حسین کاشفی و ولد
او صفی الدین وغیرهم **فائده** بدانکه طریق استعاده از حروف و اسما و آیات سه طریق
است طریق اول توجه بارواح و حقایق آنها و توصل جستن بصورت مثالی ایشان که در
عالم برزخ دارند و این را طریق تخیلی خوانند و این مخصوص اهل کشف است و شیخ
ابوعبدالله مغربی در کتاب تیسیر المطالب این بحث را ذکر نموده و از برای هر حرف
خلوتی معین ساخته دوم طریق تلاوت که این را طریق کلامی خوانند سیم کتابت که
این را طریق کتابی خوانند **فائده** بدانکه هر طالبی که میخواهد از حروف و اسماء الله و آیات
تحصیل مطالب نماید بهر یک از طرق ثلثه باید چند چیز مراعات کند ۱ حلیت طعام و
تقلیل آن ۲ ترک حیوانی ۳ اجتناب از بقولات کریهة الروایح چون سیر و پیاز و کندنا
و امثال آن ۴ طهارت بدن و لباس و منزل و وضو یا غسل قبل از عمل ۵ حلیت
جامه چنانکه گفته‌اند اگر یک رشته از آن از وجه حلال نباشد اثر نبخشد ۶ تعطیر ۷ آنکه
منزل از آلات دنیویه و مصالح معاش بالمره خالی باشد و از حشرات و خاشاک و قذر باشند
۸ ملاحظهٔ زمان از منهٔ شرعیه مثل ایام و لیالی شریفه و از منهٔ حکمیه مثل ملاحظهٔ
طالع وقت و ساعات مسعوده و ملاحظهٔ شرف و هبوط و وبال کواکب ۹ ملاحظهٔ
مکان شریف ۱۰ خلوت خصوصاً از عوام و نساء و اطفال ۱۱ استقبال ۱۲ اخفاء عمل و
کتمان آن از آشنا و بیگانه و این واجب شرط است ۱۳ بخور سوختن در جائیکه لازم
باشد و بعضی در جمیع اعمال خیر سوختن بخور خوشبو و در جمیع اعمال شر سوختن بخورات
کریهه لازم دانسته‌اند ۱۴ صبر بر تاخیر و عدم تعجیل و ملول نشدن از تاخیر ۱۵ افتتاح

واختتام عمل بذکر و تسبیح و صلوات **فائده** بدانکه طریق کلامی بر دو قسم است حصری
و اتفاقی حصری عبارت است از آنکه از برای قرائت نصابی معین باشد بعددی
خاص و در این قسم تا قرائت با تعداد نرسد نتیجه بران مترتب نگردد و اگر از آن نصاب هم
در یکدو فائده مترتب نگردد و رعایت عدد از اعظم شرایط است و اگر در بین
حرف زند عمل باطل شود و باید از سر بگیرد و اگر چیزی باختیار تکلم کرده باشد و اگر
حاجتی اتفاق افتد و عمل طول داشته باشد و یک شبانه روز بان وفا نکند وقتی
معین قرار دهد در بین الوقتین از کلام فضول و شر اجتناب کند و اطلاقی آن است
که قرائت بعددی خاص اختصاص نیافته باشد و در این قسم باخود عددی
مقرر سازد که در وقتی از اوقات شب و روز بقرائت اشتغال نماید و در اثنا
سخنی عند الضروره اگر گوید ضرر نداشته باشد **فائده** بدانکه خلوت در اذکار
بزرگ کلام بسیار و اعلی از ناس از شرایط کلیه است و باید تا عمل باتمام نرسد از خلوت
بدون ضرورت بیرون نیاید و باید وسعت خلوتخانه بقدری باشد که تواند
ایستاد و نماز گذارد و زیاده بران نشاید و باید یک در داشته باشد و روزنه
و فرجه دیگر نبود و از مردم و مواضع ازدحام دور باشد **فائده** بدانکه اقلامی که
ارباب علوم غریبه وضع کرده اند بجهت اخفای علوم با فواید دیگر سی قلم است
باین تفصیل ۱ داودی ۲ قلم عبری ۳ و ۴ و ۵ سریانی و آن سه نوع است ۶
یونانی ۷ فلقراطومات که یونانیان وضع کرده اند ۸ قلم جابرجان ۹ عمرانی ۱۰ اصنامی
۱۱ سبتی که دایره سبتی را بان قلم نوشته اند ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هندی و آن سه نوع است
۱۵ غبار ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ قلم ریحان و آن پنج نوع است ۲۱ قلم سنبل ۲۲ و

۲۳ و ۲۴

۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ قلم طلسمات وان نیز پنج نوع است ۲۷ قلم حمیری ۲۸ قلم
طبیعی ۲۹ قلم زمام ۳۰ قلم کاشفی **فائدة** عامل باید که چون یکی از اعمال کتابی
عمل نماید قلم نو اختیار کند که هنوز از وی تراشیده نباشند و بان حرفی نوشته نباشند
وغیر از این مطلب اثر نبخشد و همچنین قلم نو لاد و باید از وجه حلال باشد والا در
لطیفات اثر نکند و در قهریات رجعت کند **فائدة** باید عامل چون مداد را مراعات
کند و در اعمال لطفیه کتابت بتوئی کند که منسوب بکواکب سعد است چون سفید و سبز
و زرد و اعمال عداوت که تعلق بکواکب نحس دارد چون سیاه و کبود و سرخ و مداد ملطخه
حلبت مداد نیز از لوازم است **فائدة** بدانکه هر سه حرف از حروف بیست و هشت
کانه متعلق بفلکی از افلاک تسعه و فلک الافلاک را چهار حرف است باین ترتیب
احاد و عشرات و مات و الوف که **ا ی ق غ** باشد از فلک الافلاکست و دوم که
ب ک ر باشد از فلک ثوابت و همچنین تا نهم که **ط ص ذ** باشد از فلک
قمر است **فائدة** بدانکه از حروف بیست و هشتگانه هر چهار حرف تعلق بکوکبی دارد
باین نحو که از ابجد مشهور چهار حرف اول از زحل است و چهار حرف بعد از ان از مشتری
و چهار حرف بعد از ان از مریخ تا چهار حرف اخر از قمر است و این قول مشهور است و قول
دیگر که بعضی از اهل وثوق داشته‌اند که نون و خاء معجمه و دال مهمله و غین معجمه بزحل
منسوب است و ظاء معجمه و قاف و کاف و ضاد معجمه بمشتری و الف و تاء مثناة فوقانیه
و میم و راء مهمله بمریخ و حاء مهمله و هاء و عین مهمله و یاء مثناة تحتانیه بشمس
و شین معجمه و واو و طاء مهمله و ظاء معجمه بزهره و باء موحده و صاد مهمله و ثاء
مثلثه و ذال معجمه بعطارد و جیم و لام و سین مهمله و فاء بقمر **فائدة** بدانکه اهل عدد

بتوئی صح

کردند

گویند که هر برجی را عونی است یعنی ملکی که موکل آن برج است و عامل حروف باید به
بیند هر حرفی بکدام برج منسوب است پس بملک آن برج توسل جوید و نام وی
بتعظیم برد و از وی استعانت جوید و این میخواست ملک حمل شراحیل و ملک
ثور عزرائیل جوزا اسرافیل سرطان نهفائیل اسد سرطئیل سنبله شهکیل میزان
سهرائیل عقرب صرصائیل قوس سرطائیل جدی شمکائیل دلو مهکائیل حوت
نهبائیل و هفت ملک مقربند معاون ارواح کواکب سبعه سیاره عامل حروف
باید نظر کند که حرف معمول تعلق بکدام کوکب دارد ملک آن کوکب نیز استعانت
بخضوع جوید ملک زحل قربائیل ملک مشتری سمحائیل مریخ کاکائیل شمس صمصائیل
زهره سیدیائیل عطارد شیخائیل قمر اسماعیل **فائده** بدانکه هر یک از حروف نیز
عونی دارند و استمداد از ایشان نیز شرط است آ اسرافیل ب جبرائیل ج کلکائیل و
بعضی عنیائیل گفته اند د دردائیل ه هروزبائیل و رقیمائیل ز سرفیائیل و
بقولی شمائیل ح بکائیل ط اسماعیل ی نشراکیطائیل ک جذورائیل ل
لماطائیل م دوبائیل ن حولالائیل س همراکیل ع لوفائیل ف سرهماکیل و
بقولی حصبقائیل ص اهجملکائیل ق عطرائیل ر اهواکیل ش همراطیل و بقولی
جبرائیل ت عزرائیل ث میکائیل و بقولی مرقیائیل خ مهمکائیل و بقولی نو
ذ اردائیل ض عطکائیل ظ لوطائیل و بقولی میکائیل غ لوخائیل **فائده** بدانکه
هر یک از ایام هفته نیز دو عون دارند یکی علوی و دیگری سفلی و عامل را لازم است
که در هر روزی نام آن دو عون آن روز را برده استمداد طلبد الاحد علوی روفیائیل
بفاء و بعضی بقاف گفته اند و سفلی ابو عبدالله مذهب الاثنین جبرائیل و ابو

سمحائیل
اهراطیل
حقیقائیل
روفیائیل

عبدالله

عبد الله الحارث وجبرئیل را خادم هست اسم او شمکائیل و را نیز یاد باید کرد
الثلثا سلسائیل بسین مهمله و بعضی نسخ بصاد است و بعضی شمسائیل گویند سفلی
الاحمر الاربعاء میکائیل علوی سفلی دو نام دارد دو بعره و برقان و میکائیل را خادمی
نام وی تمائیل الخمیس علوی صرفیائیل بقا و گویند بقاف و سفلی السید الشهورس
الجمعة علوی عنیائیل و سفلی سید عبد الرحمن لقب وی ابیض السبت علوی جنصفائیل
بقاء و گویند بقاف و سفلی ابو نوح میمون السنجی فائده در فوائد متقدمه کیفیت
استخراج بعضی از سهام گذشت و از جمله سهام که استخراج بعضی از احکام از آن
می شود سهم الحوادث است و آن از قراریکه در تنبیهات مظفری است بر این نهج است
که تقویم آفتاب را از تقویم قمر نقصان کنند و ما بقی را بر تقویم زحل افزایند حاصل
موضع سهم الحوادث باشد و لا محاله در وقت اجتماع این سهم مقارن زحل باشد و
در استقبال مقابل آن و از بعضی علوم معلوم میشود که در سهم الحوادث باید تقویم
آفتاب را از تقویم زحل نقصان نموده ما بقی را بر تقویم قمر افزود اسکندرنامه
جامی بیا ای جگر گوشه فرزند من بنه گوش بر گوهر پند من صدف وار بنشین
دمی لب خموش چو گوهر فشانم بمن دار گوش شنو پند و دانش بدان یار کن چو دانستی
آنگه بر او کار کن وله ای به پهلوی تو دل در پرده سر از این پرده برون ناورده
یکدم از پردهٔ غفلت بدر آی باشد این راز شود پرده کشای وله بیدل زنده
چه مردار چه تو دل تبه بر خرد نتوان یافت آنکه در پهلوی چپ میبینی
بر اگر بها و از زود چه بینی راستی جو که در پهلوش دل و جان زنده بود از بوش
دل شود زنده ز بیخویشتنی نه ز نیرحالی و بستانفی ره به بیخویشتنی آوردن

بهر اردو و چراغت خوردن که تو از خود بنشینی به فراغ روشنائی نه دهد دود
چراغ وله ای ز اندوه تو پر خون دل ما دیدم از تو دگرگون دل ما وای ما
که تو فراموش نه‌ئی بهر خود میل بکارش نه‌ئی ای جهان از صفت ذات تو پر
عالم از حجت اثبات تو پر هیچ جا نیست که غوغای تو نیست پرتو نور دل آرام
تو نیست ای به توحید تو هر ذره گواه نیست یک ذره به توحید تو راه در درهمت
ذره ناچیز شدیم گر از ذره بسی نیز شدیم ما و بیجا اصلی و تو میکن کرم فضل
تو کند خورشید مائیم صورت معنی همه تو همه تو ای همه تو وله ای درای
کار که هوش دنبای روز و شب چشم نه گوش کشای نه بچشم تو زدیدن
اثری نه بگوشت ز شنیدن خبری نرگس این چمنی که لب جوی خوش نهاده
است نظر سوی به‌بوی نه ز رخسار گلش دیداری نه ز سبزه چمنش آزاری چونکه
باغچه که ز سر شاخ صبحدم گوش گشاد است فراخ نه ز بلبل شنوی آوازی
نه ز لب غنچه نهانی رازی نکنی گوش نه بینی تا چند کور و کر چند نشینی تا چند
چند گاهی ره آگاهان گیر ترک همراهی بی‌راهان گیر پرده از چشم نهان بین کن
بنگر پیش و پس شیب و فراز وله دل چه خم چند بر آوازه نهی تا بد آوازه جز از
زخم نهی چون دهد کوس برون بانگ ز پوست بانگ او شاهد سعی او
است وله عارف است که از خود رفته است از نکو جسته از بد رسته است
بند هستی در هستی ساده زاده کون ز کون آزاده نه ز اداور در آن تاثیری نه
ز اطوار در آن تغییری وله ای در این دامگه وهم خیال مانده در ربقه عادت
مه و سال چند سر بر زده عادت باشی تارک تاج سعادت باشی کرده عادت

خود برده خویش باز کن خوی نخود کرده خویش هست ارادت بر همرازاده ترک
ما کان علیه العاده ای خوش آن وقت که بی فکر نطق بر زند خواسته از جان تو سر
کو اگر تیغ فنا بر تو کشد نجنبد با مرصع کمر از دم پلنگ دست خود بر کمر ای باکوه
در دولت ناید از او هیچ شکوه همچو خورشید که بود منعش خویش را عور زدی
بر تنعش خون لعل از جگرش بگشائی نقد کان از کمرش بربائی در رسید
باد به زرف بر پیش فتحات ز دل عارف پیش از رضایش گذری همچو سحاب
از ره بر تفان ریزی آب ور بگرد ره تو دریائی لجه موج بگردون سائی
زان که همچو صبا ز دو گذار نکنی لب تر ازان کشته وار هر چه الفضه شود بند
دهت روی بر تابت از انقبله کهت پل سپل راه میان بر داری قدم صدق
بجان برداری با همی نرم بخلوتکه راز چند وحدت بنمائی تو بساز
وله ای دل اهل ارادت بتو شاد بتو نازم که مرید بی مراد ای ز همه سو
را روی بتو روی هر ذره ز هر سوی بتو ای در رحمت تو بر همه باز غرق نعمت
تو شیب و فراز ای غمت دولت جاوید همه غم تو غایت امید همه نعمت خواطر
خود مید ان خوش وز رخت جنت جاویدان خوش مبتلا من و ما ئیم هنوز
مانده در خوف جانیم هنوز ای رضا بخش رضا کیشان رائض و طبع رضا
اندیشان قبله نعمت کار آگاهان قاضی حاجت حاجت خواهان دل راضی
بقضایت طلبیم روضه حسن رضایت طلبیم ای سراسیمه شوق تو فلک
سر نه پیچیده ز طوق تو ملک داغ بر جان و دل از شوق توایم بنده داغ و
طوق توایم وله ای خوش آن جذبه که ناگاه رسد زخم آن بر دل آگاه رسد

اینکه هر شکست کردن آن سوی کاسه چه صحبتست راز چه بکاست و دروغ نیست منه لقمه را از مزه پر سی نه نبره هر چه بر سفره را خوان تو هند هر چه در کام و دهان تو هند بخوری خواه کدو خواه صفی کاو خر نسبت این خورش علفی مرغ باید که دشمن باشد صحن ان چشمه روغن باشد هیچ غم نیست کوش غصب کنان شحنه رده کشد از بیوه زنان میوه باید که بود تازه و تر چاشنی وار چه جلاب و شکر هیچ غم نیست اگر ز دلشیم افکند رخنه ببستان یتیم نان خود با تره و دوغ زنی بر که از خان شه ار دوغ زنی دلق و دراعه هم ارائی عطر تر و بر بران افزائی میکشی خرقه پشمینه بدوش میکشی کوشه فش در بن کوش باشد اینها همه دعوی یعنی عالم و فهم و صاحب معنی تا فتد ساده دل در دامت طعمه چاشت دهد باشامت چون بدل افتدت از شهر کرم با گروهی روی از شهر بدر که فلان هست نکو کیشانا مخلص و معتقد درویشان زیر صد باری از ناداری تو مر او را بازکنی سر باری کند از مفلسی این بیمایه رخت جوانکر و همسایه بهر تو سفره خوان اراید شربت و میوه و نان افزاید هم تو از دین و خرد هر دو بری بنشینی و بغفلت بخوری تف بر این صورت و سیرت که تراست تف بر این عقل و بصیرت که تراست نفس را حلقه حلقوم بری بر که این لقمه زقوم خوری دزدی و راه زنی بهتر از این کفن از مرده کنی بهتر از این ولـه ای دلت داسیر بخششی نه خبثت عاقبت اندیشی نه که بکاشانه هی کاه بباغ مسند ایمنی و مهد فراغ کرده عالم کل منزل دل و ز تو تا عالم دل صد منزل ولـه تو که از غیب نوبدی برسد زین چمن بوی امیدی برسد

هست

هست بر ساحت این برشده کاخ عرصهٔ روضهٔ امید فراخ کار بر خویش چنین
تنگ مگیر ور دم ناخوش او هنگ مگیر چون شود موج زنان قلزم جود در
کف موج خسی را چه وجود روز و شب بر در امید نشین طالب دولت جاوید نشین
تا بنام تو زنند فال فرج فرغه من قرع الباب و لج بهوس کوی طلب نتوان رد
چنبره در کوی طرب نتوان زد هوس این هوسناک بود جان عاشق ز هوس
پاک بود ای ملک زادهٔ اقلیم وجود پدرت خیل ملک را مسجود سایبان
بر همت چرخ برین تختگاه قدمت روی زمین کوه در خدمت تو بسته کمر
کان پی زینت تو داده گهر ای ز پی مطبخ تو جانوران گله گله بدر و دشت چرا
همه بهر تو و تو بهر خدای یکدم از ربقهٔ غفلت بدرای تا بکی بستهٔ هر چیز باشی
بندهٔ هر کس و ناکس باشی کیست جز هر که شهنشاه ازلست کش بهشتی ز عوض
نه بدلست از همه بگسل و با او پیوند بند از بند کشی بر خود بند مرصع که
اصفهانی کسی از تو شب حکایت بدل فگار من کرد غمی از تو داشت بر دل چه
برون کار من کرد تو با این کمال بودی که بمن چنین توان زیست بجفا چنین
دلبرت دل برد بار من کرد سعدی خوبرویان جفا پیشه وفا نیز کنند بکسان
درد فرستند و دوا نیز کنند پادشاهان ملاحت چو بنخجیر روند صید را
پای ببندند رها نیز کنند گر کنند میل بخوبان دل من منع مکن کین گناهی
است که در شهر شما نیز کنند جامی نازنین طبع تو را از گله چون بجانم هرچه
کردی تو گذشت آنچه کنی هم گذرد فائده یکی از اقلام متقدمه ذکر آنها اینست بطریق
ابجد هوز [illegible]

[talismanic script] ... صع صع ایضا قلم دیگر بترتیب ابتث ابوابست ... [talismanic script]

[talismanic script]

فائده در جمع اعدادیکه تفاوت میان ایشان برابر و بتره باشد خواه مبتدا آن از
واحد باشد یا نه آنستکه مبتدا با آخر جمع کرده در نصف عدد آن اعداد ضرب کنند بلکه از هر عدد
با هر عددی دیگر که خواهند جمع کنند طریقه آن چنین است و اگر عدد آخر معلوم نباشد چنانچه
خواهند از چهار بتفاضل پنج پنج تا شش عدد جمع کنند از عدد یکی نقصان میکنند و حاصل را در
تفاضل ضرب میکنند حاصل ضرب عدد آخر است پس آنرا با اول جمع نموده در نصف عدد
ضرب نمایند تا مطلوب حاصل شود **فائده** عدد عدل بعرف اهل اعداد عبارتست از عددیکه
مساوی حصه دو خانه باشد بر تقدیر اینکه وفق را بالتسویه بخش کنند بر بیوت یکسطر و در
مربعات طبیعی یا لونی البته مساوی شمار خانهای مربع باشد یا یکی فائده وفق طبیعی بود یا غیر طبیعی
آنستکه اعداد از واحد بنظم طبیعی تا عدد مجموع خانهای مربع نهاده باشند و غیر طبیعی
آنستکه نه همچنین باشد و طریق استعلام وفق طبیعی هر مربع آنستکه عدد عدل
آن مربع را در نصف عدد خانهای یکسطر ضرب کنند که حاصل مقصود باشد مثلا در مربع
چهار در چهار چون ۱۷ را در ۲ ضرب کنند حاصل ۳۴ بود که وفق طبیعی مربع است **فائده**
اهل اعداد چهار صف متصل باضلاع را که اول و آخر سطر طولی و اول و آخر سطر عرضی باشد
دور گویند و چهار صف متصل بآنها را دور دیگر و علی هذا بیوت این ادوار مختلف باشد
در شمار بتفاضل مضروب هشت در چهار و از برای استعلام کمیت خانهای هر دور عدد بیوت
یکسطر از آن را در چهار باید زد و از حاصل ضرب چهار نقصان کرد و دور را بمعنی دیگر تبعا
کنند و هر مربعی صحیح الوفق که متضمن مربعی دیگر باشد اگر هر دور از ادوار او اسقاط نمایند تعبیر

کرمانند

که مانند صحیح الوفق باشد از الملحق خوانند والاملفوق **فائدة** بعضی از سهامها کذشت
وبعضی دیگر نیز هست از انجمله سهم الاخوة بروز وشب از خداوند خانهٔ سیم بگیرند تا
بخانهٔ سیم واز طالع طرح کنند سهم الآباء بروز وشب از خداوند خانهٔ پنجم تا خانهٔ پنجم و
از طالع افکنند سهم التزویج بروز وشب از آفتاب گیرند تا زهره و در طالع زنان بر عکس
عکس واز طالع طرح کنند سهم العبید والاماء بروز وشب از عطارد تا بقمر گیرند واز طالع
طرح کنند سهم الخوف بروز وشب از عطارد به بقمر گیرند واز طالع طرح کنند سهم الخوف
بروز وشب از خداوند خانهٔ ششم تا بخانهٔ ششم واز طالع افکنند سهم بروز وشب از خداوند
خانهٔ نهم گیرند تا بخانهٔ نهم واز طالع افکنند سهم العمل بروز وشب از خداوند خانهٔ دهم
گیرند واز طالع طرح کنند سهم الاصدقاء بروز وشب از خداوند خانهٔ یازدهم گیرند تا خانهٔ
یازدهم گیرند تا خانهٔ یازدهم و در سهم الاعداء از خداوند خانهٔ دوازدهم تا دوازدهم
واز طالع افکنند **فائدة** بدانکه در لغت ترکی علامت مصدر آن بود که در آخر لفظ
ماق باشد مانند کلماق بمعنی آمدن وکتماق بمعنی رفتن و ورماق بضم واو بمعنی
زدن وبکسر واو بمعنی دادن و ترپنماق بمعنی جنبیدن و همچنانکه در لغت عرب
از مصدر ده وجه بازمیکردد بعینه در لغت ترکی نیز از مصدر ده وجه باز می
گردد و همچنانکه اقرب صیغ عربی بمصدر ماضی است در لغت ترک امر حاضر
مفرد است زیرا که امر حاضر مفرد از هر مصدری بحذف لفظ ماق حاصل می شود
بدون زیادتی چیزی چون کل وکت و ور و ترپن وامثال این پس اصل امر مصدر
است واصل سایر صیغ امر است همچنانکه در عربی اصل ماضی مصدر است و
اصل سایر صیغها ماضی است پس ده وجه که از مصدر باز میکردد باین ترتیب

ذکر می شود امر ماضی مستقبل نهی و نفی جحد استفهام اسم فاعل اسم مفعول و در
ترکی در این صیغ فرق میان تثنیه و جمع و مذکر و مؤنث نیست پس هر یک از امر و
ماضی و مستقبل و نفی و نهی و جحد و استفهام شش صیغه است مفرد غایب غیر مفرد غایب
ومفرد حاضر و غیر مفرد و متکلم وحده و متکلم مع الغیر و هر یک از اسم فاعل و مفعول دو صیغه
مفرد است و غیر مفرد و کلیه لر بفتح لام و سکون ها علامت تثنیه و جمع غایب است
و علامت تثنیه و جمع حاضر رای ما قبل مضموم است با اشباع ضمه یا مکسور است
بدون اظهار واو بلکه اکتفا بمجرد اشباع و علامت متکلم وحده میم ما قبل مضموم با اشباع
ضمه و متکلم مع الغیر خای منقوطه ما قبل مضموم با اشباع یا الف و خا است چون
دانستی که اصل امر حاضر مفرد است پس میگوییم امر را شش صیغه است اول حاضر
مفرد و آن مصدر است بحذف ماق مثل کل و کت یعنی بیا و برو و در دوم
حاضر غیر مفرد و امر حاضر است بزیادتی واو و نون یا واو و زا با اشباع واو بلا اظهار
آن مثل کلوز و کتوز ما زاء در صورت تعظیم مفرد در می آید سیم غایب مفرد و آن بزیادتی
یاء و نون یا واو و زا با اشباع واو بلا اظهار آن مثل کلون و کتوز ما زاء در صورت
تعظیم مفرد در می آید سیم غایب مفرد و آن بزیادتی سون است با واو اشباع چون
کلسون یعنی چهارم غیر مفرد و آن بزیادتی لفظ لر بر مفرد بعد از حذف نون
چون کلسولر یعنی بیایند و واو در همه اشباعی است پنجم متکلم وحده و آن بزیادتی
میم ما قبل مضموم است بر امر مفرد حاضر با اشباع ضمه چون کلوم یعنی بیایم
ششم متکلم مع الغیر و آن بزیادتی خاء ما قبل مضموم است با اشباع چون کلوخ
با الف و خاء چون کلاخ یعنی بیاییم و اما ماضی علامت کلیه آن که در شش

بیاید

صیغه است دال است که بر امر حاضر زیاده می شود و در غایب مفرد بعد از دال
یاء زیاده می شود مثل کلدی و کتدی و در غایب غیر مفرد بعد از دال و یا الف
له مثل کلدیله و کتدیله و در حاضر مفرد بعد از دال واو و نون مثل کلدون
و در حاضر غیر مفرد واو و زاء مثل کلدوز زیاده می شود و در متکلم وحده بعد از
دال و میم مثل کلدوم و در مع الغیر خا مثل کلدوخ زیاده می شود واما مستقبل
علامت کلیشان یا و راء مهمله است بعد از امر حاضر پس در غایب مفرد کوئی کلیر یعنی
می آید و در غیر مفرد له بران زیاده می شود و میگوید کلیرله و در حاضر مفرد سن بران
افزائی و کلیرسن و در غیر مفرد سوز کوئی کلیرسوز و در متکلم میم افزائی و میگوئی کلیرم
بفتح راء و در مع الغیر خاء افزائی و کوئی کلیرخ بضم راء واما نهی علامت کلیشان
میم مفتوح است که زیاده می شود بر فعل امر پس در مفرد حاضر کوئی کله و در غیر
مفرد بران واو و نون افزائید و گوئید کلهون یعنی بپائید و در مفرد غایب بران
سون افزائید و گوئید کلهو کلهسون و در غیر مفرد له بر کلهسون افزائید و گوئید
کلهسون له و در متکلم وحده یا و میم افزائید و گوئید کلیم و در مع الغیر یا و الف
و خا افزائید و گوئید کلیاخ واما نفی پس علامت کلیشان افزودن میم نفی است
بر مستقبل قبل از یاء و راء پس در مفرد غایب گوئی کلیر و در غیر مفرد گوئی کلیر و در غیر
مفرد کلیرله و در مفرد حاضر کلیرسن و در غیر مفرد کلیرسون و در متکلم وحده
کلیرم و در مع الغیر کلیرخ واما جحد پس زیادتی میم نفی بر ماضی قبل از دال واما
استفهام پس مثل ماضی و مستقبل و نفی است و استفهام از قرائن مقام مفهوم می شود
غالبا واما اسم فاعل شعر بود هیچ بوم زاغی بد کور جا گرفته تو لب دریا نور

بوده اند دریای شور آبش خورش والد فی این شور آبر طعم شکرش از قضا مرغی چه
اصل نام او حوصله در حوصله انعام او گفت پیش ای ز شور دریا کاب
شیرینت دهم از حوصله گفت تو سم ز آب شیرین چو بچشم طعم آب شور آید ناخوشم
ز آب شیرین مانم گردد نفور طبع من ز آبش خورد دریای شور در لب دریا نشستم
روز و شب در میان هردو مانم تشنه لب هر که سازم هم بآب شور خویش تا نیاید رنج
ابیم پیش **شعر** یکجهان جان نخواهم و چندان امان اندرونکان کانجهان جان را بدان جان جهان سازم نثار
شعر اگر دلبر بما جور از ما نیست همانش در دل و درد دید جای است
گر از ما دور برآمد بیادش حقوق خدمت ما باد یادش دلش را مهر اگر ما باد
دل ما بغمش خرم مباد بکام دوستان باد کارش دعای دلفکاران باد یارش
قطعه عزیمت کرد روزی عنکبوتی که بهر خود کند تحصیل قوتی بجایی
دید شهبازی نشسته ز بند دست شاهان باز رسته بگرد آن تنیدن
کرد آغاز که تا بندد پر و بالش ز پرواز زمانی کار دیگر کار او کرد لعاب
خود همه در کار او کرد چو آن شهباز اگر از وی کناره بماندش عنکبوتی چند پاره
رباعی ای دلبر زلف پریشانت چه کار کاری که نه حد تو است با آن چه کار
در کنه الا چو خویش نشین با کرده سراپردهٔ سلطانت چکار **رباعی** در زمان
طالقان بر سید تعالی گفتند ابتر بیت از جهل پاک کن گفتار پیچ خاک تحمل
کن ای فقیر با آنچه خواندهٔ همه در زیر خاک کن **فائده** بدانکه از برای خط انواع
بسیار است ۲ محقق و ثلث و نسخ و رقاع و عهد و توقیع و تعلیق و ریحان و مشق
و مد و د و طومار و مسلسل و مثنی و غبار و هبا **فائده** بدانکه تا مثل دست

از آن جمله ۲

وابیت

وایت و شکایت و امثال اینها در عربی بها باید نوشت و در فارسی بتای
کشیده و سر در آن انست که همچنانکه ارباب خط بان تصریح کرده‌اند و صاحب نفایس الفنون نیز
گفته که اصل در نوشتن حروف انستکه بطریقیکه وقف بان میکنند یا ابتدا بان
میکنند نوشته شود همچنانکه انا ضمیر متکلم است انا نویسند باینجهة و در عربی
وقف بر رحمت و امثال ان بهاء می‌شود و در فارسی بتاء **فائده** بدانکه لفظ
ما حرف می باشد و اسم نیز می باشد و ما حرفی را متصل بما قبل ان نویسند چون
انما الحکم لله و اینما تکونوا کلما اتیتنی و اسمی را جدا نویسند چون کل ما عندی لک
و این ما وعدتنی جئتک و سر آن انست که حروف بجهة عدم استقلال تتمهٔ غیر کرده‌شده
اند بخلاف اسم **فائده** در نفایس الفنون مذکور است که الف ابن در وقتیکه بین
العلمین واقع شود و دو غیر مثنی و صفت باشد نه خبر در کتابت حذف می‌شود مثل
هذا زید بن عمرو و در غیر این حذف نمی‌شود مثل زید ابن عمرو که ابن خبر زید باشد
فائده بدانکه حرفی را که در حرفی ادغام کنند اگر هر دو در یک کلمه باشند یک حرف
بیش ننویسند چون مدّ و دقّ و اگر در دو کلمه باشند هر دو را نویسند چون اللحم
والرجل که الف و لام کلمهٔ ایست غیر از رجل و لحم پس لام او را نیز نویسند مگر در الذی
والتی والذین که بجهة عدم انفکاک اینها از الف و لام حکم یک کلمه داده‌اند بلی در تثنیه
اللذین را دو لام نویسند تا فرق میان تثنیه و جمع باشد جمع و تثنیهٔ التی را نیز بران
حمل کنند **فائده** در نفایس الفنون و غیره مذکور است که در الفاظ عربیت
هر الفی که در چهارم یا زیاده واقع شود بیا نویسند چون موسی و عیسی مگر ما قبل
او یا باشد و علم نباشد که در این صورت بالف نویسند و با وجود علمیت باز بیا

نویسند چون یحیی و چون در اسم افتد که واو ی باشد چون عصا و دعا بالف نویسند
واگر یائی باشد چون حی و رمی **شعر** یا ذا الذی بصروف الدهر عیّرنا هل عاند
الدهر الا من له خطر اما تری البحر یعلو فوقه جیف ویستقر باقصی قعره الدرر
ایضا متنبی فی حسن الطلب وفی النفس حاجات وفیک فطانة سکوتی بیان
عندها و خطاب **امثال العرب** البطنة تذهب الفطنة یعنی پرخوردن برد رای
بین جبهته و بین الارض جنایة این مثل را برای کسی گویند که تارک نماز باشد لکلی
یحتب لنکل و لا اری طحنا یعنی آواز آسیا می شنوم و آرد نمی بینم جزاء مقبل الاست
الضراط حبّک الشی یعمی و یصم خط جبل بین صدد فی ضبغم و لو بقرطی ماریة این مثل
در ترغیب تحصیل چیزی گویند و قرطی ماریه دو گوشواره ماریه دختر ارقم بن تغلب
بود که در آنها دو مروارید بود بقدر بیضهٔ کبوتر و در عالم مثل آن ندیده بودند
رب تمنع اکلات رب اخ لم تلده امک رب امنیة جلبت منیة شفیع المذنب اقراره
فتوبته اعتذاره الشعیر یؤکل و یذم و عد الکریم الزم من دین الغریم هذه دار من
احببت قد ما بالحمی ام ریاض القدس ام جنات عدن قد اری ههنا اوطان
احبابی فقام مجیبه قف بها بشراک یا قلبی فقد نلت المنی **شعر** عمر باد ایام را
آزمودم بر از کنج عزلت سرای ندیدم ببیمار خویش خور سند گشتم چه درد
هیچ شربت شفائی ندیدم **وایضا** بفنی نیارم زدان شکر دوست که
شکری ندارم که در خورد اوست **ایضا** چون پیش مردمان تو بیا کردی اگرچه
بس عزیزی خوار گردی **ایضا** خود گرفتم که پس از سعی و تکاپوی دراز کار از آن
سان که دلت خواست بسامان گردد بچه ایمن ز این عالم ناپایدار که بیکدم زدنت

کاد دکر

کار دکر بسان کردند **فائدة** چند چیز مراعات آن در نامه نوشتن ضروراست اول
انکه ابتدا بنام حق کند ۲ سعی کند که هر چند سطرها فرو می رسد میل آن ببالا
باشد یا مساوی چه خط یهود و ترسا میل بنشیب دارد ۳ انکه دعا را بسیار مکرر
نکند ۴ انکه از تکرار الفاظ احتراز کند ۵ انکه لفظ مشترک میان مدح و ذم نیاورد
۶ انکه خط کتبیا نقطه ننهند چه آن تنبیه بود بر جهل مکتوب الیه ۷ انکه بر ظهر
مکتوب بزرک تاریخ خود هیچ ننویسد ۸ انکه نامه را بمکان بعیدی میفرستد بتاریخ
مقید کند ۹ انکه بعد از فراغ بتانی مطالعه کند تا اکر سهوی باشد معلوم
شود ۱۰ انکه در وقت اصلاح قلم را بدهان نکیرد چه آن نزد اهل تمیز مستقبح باشد
۱۱ اکر در مکتوب نام صاحب شوکتی باشد در سطر ننویسد بلکه اندک بیاض کذارد
و نام او بر بالای صفحه در سمت راست نویسد ۱۲ انکه هیچ وجه در مکتوب
دشنام ننویسد و همچنین احتراز کند از نوشتن چیزی که امکان داشته باشد که
انکار او ضرور باشد ۱۳ انکه چون نامه تمام کند اندکی خاک بر آن افشاند چه حدیث
است که اذا کتب احدکم کتابا فلیتربه فانه انجح للحاجة ۱۴ انکه نامه را بر زمین نیندازد
تا قاصد بر دارد و بدست او ندهد چه نقل است که رسول ص نامهٔ که بنجاشی
نوشته بود بر زمین انداخت تا قاصد برداشت لاجرم نجاشی نامه را بانواع اعزاز
تلقی نمود و نامه پرویز بدست قاصد داد ۱۵ انکه نامه را مربع نکذارد چه تربیع
نظر عداوت است **فائدة** بدانکه قرآن بنا بر روایت اصح ۶۳۶۶ آیت است بر وفق
اقوال اکثر از این سته ما تفاوت بزیادة سی در روایت نمیرسد مجموع آیات
۷۰۵۴۱ کلمه است و بقولی ۷۷۴۳۹ کلمه و بقولی مجموع کلمات ۳۲۱۲۵۲

حرف ابث و بقولی ۲۱۱۸ ۳ و بقولی ۵ ۳ ۲ ۳ از انجمله الف ۸۱۰۰ ۴ و با ۱۲۰۰ ۱ و تا
۱۰۱۹۹ و ثاء ۲۷ ۹ و جیم ۳ ۲۷۳ و حا ۳ ۹ ۳ و خا ۱۸ ۱ ۴ ۲ و دال ۲ ۴ ۳ ۵ و ذال
۹ ۹ ۳ ۴ و را ۳ ۱۱۷۹ و زای ۹ ۱۵ و سین ۸۹ ۵ و شین ۳ ۲۵۳ ۲ و صاد ۲۰۸۱
و ضاد ۷۰ ۲ و طا ۴ ۲۷ ۲ و ظا ۲ ۴ ۸ و عین ۲۰۹ و غین ۲۰۸ ۲ ۳ و فا ۷۰ ۴ ۸ و قاف
۳ ۸۱ و کاف ۴ ۱۰۳۵ و لام ۲ ۲ ۵ ۳ ۳ و میم ۵ ۳ ۳ ۲ و نون ۵ ۵ ۲ و واو
۵ ۲ ۵ ۲ و ها ۹۰۷ و یا ۱۹ ۹ ۲ **فائده** بدانکه صحاح سته که در میان اهل سنت
اعتبار دارد و واجب میدانند عمل باحادیث انها را این تفصیل است صحیح محمد بن اسمعیل
جعفی بخاری و صحیح ابو الحسین محمد بن مسلم بن الحجاج النیسابوری و کتاب ابو داود سلیمان
ابن اشعث سجستانی و کتاب ابو عیسی محمد بن عیسی ترمذی و کتاب نسائی و موطاء مالک
و گویند که اول کتابی که در حدیث ساخته اند موطاء مالک بود و شافعی گفته
ما اعلم شیئا بعد کتاب الله اصح من موطاء مالک و بعد از ان صحیح بخاری پس صحیح
مسلم و اصح از این هر دو پیش اهل سنت صحیح بخاری است **فائده** بدانکه از برای سالک
شروط بسیار است از انجمله چند شرط ذکر می شود اول انکه ملتفت بشبهات سر و علانیه
نشود و در امور کاینات و احکام شرعیات و تقدیرات قضا و قدر بلم و لا و لعل
و عسی مشغول نگردد بلکه بر جاده شرع مستقیم باشد ۲ اینکه پیوسته با طهارت
باشد قال عز و جل ان الله یحب المتطهرین ۳ اینکه خلوت اختیار کند و از جمیع شواغل
عزلت جسته در خانه تاریک نشیند ۴ انکه پیوسته ساکت باشد الا از ذکر
۵ انکه از مطعوم و ملبوس شبهه ناک احتراز کند ۶ انکه از اکل و شرب چندان نماید
بلکه بتقلیل کمتر بسیار بورزد ۷ انکه خواب بسیار کم کند و تا بحد ضرورت نرسد نخوابد

قال

قال الله تعالی کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون ۸ دوام ذکر با حضور قلب بحیثیتی که جمله
بدن و اعضاء بان مستغرق باشد و افضل لا اله الا الله ۹ نفی خواطر و این دشوار
ترین شغلها است بر سالک ۱۰ تخلق باخلاق حمیده و انخلاع از صفات ذمیمه ۱۱
ربط قلب بشیخ همچنانکه بعضی گفته‌اند فائده از برای سالک را چند است
۱ آنکه تا تواند در سؤال از حق تعالی خطاب بامر و نهی نکند بلکه طریق ادب ملاحظه
کند چنانچه گوید خداوندا اگر من گناه کارم تو آمرزنده و بفلان چیز محتاجم و تو
گنجینه رحمتی یا از فلان چیز خائفم و تو ملجا و مامنی و امثال این ۲ آنکه رسول را بر
ظاهر و باطن خود مطلع داند و از مخالفت وی حذر کند ۳ آنکه در متابعت سنت
او غایت جهد مبذول دارد ۴ هر که با او نسبت دارد بصورت همچو سادات یا بمعنی
چون علماء همه را از برای محبت او دوست دارد و تعظیم و احترام ایشان واجب داند
۵ آنکه تا تواند رو بقبله بنشیند خصوص در خلوت و آنکه پیوسته بهیئت نماز
نشیند و با خود چنان تصور کند که بر بساط ادب العزة در حضور او نشسته است و
رسول آنجا حاضر است تا بقید وقار و احترام مقید بود فائده آداب محاوره
از جمله لوازم است هر کسانی را که با مردم معاشرت می‌نمایند و آن بسیار است از آن
جمله آنکه چون بمجلس بزرگی حاضر شود بدو زانوی ادب نشیند و از زانو بر زانو
نگردد چه آن دلالت بر عدم ثبات و قلت مبالات میکند و اگر بزرگی با او سخن
گوید بغیر او ملتفت نشود و اگر بزرگی او را بتفضیلی تحسین کند بر فقدان آن خود
تاسف نماید بان نازش و افتخار نکند بلکه بوجهی عذر آن خواهد که بر خواطر شوق
آن آسان نشود و در محاورات بالفاظی که سامع بانها تطیر نماید احتراز نماید و

از نقل چیزیکه صدق آن معلوم نباشد در نزد بزرگان وهم چنین از اراجیف احتراز نماید واز کذب و لاف و گزاف خصوص نزد بزرگان واز راستی که در دروغ نماید واز کثرت مزاح و هزل دوری کند و از غیبت و معایب کسان احتراز نماید پیوسته نیکو گو باشد تا پیش همه کس محبوب باشد واگر کسی حکایتی یا سخنی گوید بگذارد تا او حدیث را تمام کند واگر او مطلع باشد و وقوف یا از آن سخن پیشتر داشته انها را اظهار نکند تا گوینده منفعل نشود و با جهال و سفله مجادله و مناظره نکند و تا سامع را راغب در استماع حدیث و سخن نه بیند شروع در سخن نکند واز کثرت مکالمه مجانبت لازم شمرد وانچه از غیر او پرسند او جواب نگوید واگر کسی بجواب مشغول شود واو بهتر قادر باشد صبر کند تا سخن او تمام شود پس خود بر وجهیکه جواب او مطعون نشود تقریر کند واگر سخن از و پوشیده دارند استراق سمع نکند و در مجالس اکابر با کسی سر نگوید و در نوشته کسان نظر نکند مکر بادن ایشان و باطراف خانه دیوار مکرر نظر نیندازد واز چیزیکه شان ان نیست سؤال نکند واگر دو نفر با هم سخنی گویند بجهت از آن استفسار نکند و در نزد اکابر در دعا و تملق مبالغه و افراط نکند که انعلامت ضعف نفس است وانچه خواهد بگوید اول در خواطر مقرر کرداند و باطراف ان بخورد و در اثنا سخن بدست و چشم و ابرو اشارت نکند و حرکات و افعال و اقوال کسی را محاکات یعنی تقلید نکند و تا تواند سخن چنان گوید که از میزان شرع و عقل خارج نیفتد و اندیشه نکند که اگر من بخلاف خواهش مستمع سخن گویم او را خوش نیاید چه مستمع اگر دانا و خردمند بود از سخن پسند یده نرنجد و در حضرت

سلاطین

سلاطین و حکام بسیار دعوی فضل و دانش نکنند و در الزام ایشان نکوشد و از
کثرت مجالست و محاورت با ایشان گستاخ نگردد و بر معاشرت مبادرت ننماید
نماید چه مؤاخذهٔ ایشان سخت و بتمهید معذرت دشوار باشد و تا ممکن باشد
سخنی که بر خواطر بعضی از مستمعان گران باشد نگوید **شعر** با همه خلق جهان
گرچه از آن · بیشتر بی ره و کمتر بر هند · آنچنان زی که بمیری برهی · نه چنان زی که
بمیری بر هند **قال** علی علیه السلام کفی بالقناعة ملکا و بحسن الخلق نعیما **قال**
الشاعر ما کل ما فوق البسیطة کافیا · و اذا قنعت فکل شیء کاف **شعر** خوشا
که عیش خوش بود کار بر قرار · با نیستی بساز و کم کار و بار گیر **فی** کتم السر صدور
الاحرار قبور الاسرار **شعر** سخن کان گذشت از میان دو تن · پراکنده شد بر سر
انجمن · سخن هیچ منمای با راز دار · که او را بود نیز همراز یار · اگرچه تو دانی که عزم
تو چیست · بر آن رای و دانش بباید گریست **شعر** منه سر میان از با هر کسی
که جاسوس هم کاسه دیدم بسی **فی** الرفق والمدارا درشتی و درشتی نباید
بکار · بنرمی بر آید ز سوراخ مار · فی ترک الفخر ان الفتی من یقول ها انا ذا · لیس
الفتی من یقول کان ابی **شعر** هر کجا داغ بایدت فرمود · چون تو مرهم نهی ندارد سود
شعر ملامت گوی را از من بگو ای خواجه دم درکش · که از این سر کشیدن نیست ما را که
می ترساند از باران **شعر** عروس ملک کسی در کنار گیرد تنگ · که بوسه بر دم
شمشیر آبدار زند **للمولوی** دل دیدار بتان بیند نکوشد که نشد · جز دیدن
او نشد نکو شد که نشد · گفتی که برنج ار نکو شد کارت · کارم چه نکو نشد
نکو شد که نشد **بابا افضل** فضل کله کو نشد نکو شد که نشد · لب

بیهوده کوشند نکوشند که نشد منت کش چرخ می‌شدی آخرکار کار تو نکو شد
نکو شد که نشد لبعضهم اذا شئت ان تستقرض المال منفقا على شهوات
النفس في زمن العسر فسل نفسك الاقراض من كنز صبرها عليك وانظارا الى زمن
اليسر شیخ ابو سعید دل جز ره عشق تو نپوید هرگز جز محنت و درد تو نکوید هرگز
صحرای دل عشق تو شورستان کرد تا مهر کسی نروید هرگز شعر دین
فروشی کنی تا سازی ماده کی نقره خنگ زر کنند کونشاد بهر علم است این
همه طمطراق و خنگ و سمند علم از این ترهات بیزار است تو برو و بر بروت خود
بخند فضیحة لا تطلب من الكريم يسيرا فتكون عنده حقيرا البيضاوي صاحب
التفسير اسمه عبد الله ولقبه ناصر الدين وكنيته ابو الخير بن محمد بن علي البيضاوي
وبيضا قرية من اعمال شيراز توفي في سنة خمس وثمانين وستمائة في تبريز وقبره
هناك ودخل قبل القضا تبريز فصادف دخوله مجلس احد اس بعض الفضلا
فجلس في صف النعال فاورد المدرس اعتراضات وزعم ان احدا من الحاضرين لا
يلي جوابها فلما فرغ من التقرير شرع البيضاوي في الجواب فقال له المدرس لا اسمع
كلامك حتى اعلم انك فهمت ما قررته فقال البيضاوي اعيد كلامك بلفظه ام بمعناه
فبهت المدرس فقال اعدها بلفظها فاعادها وبين ان في تركيب الفاظها الخلل
ثم انه اجاب عن تلك الاعتراضات باجوبة شافية ثم اورد لنفسه اعتراضات وطلب
الجواب فلم يقدر المدرس فقام الوزير من المجلس واجلس البيضاوي مكانه وسئل
عنه وطلب البيضاوي القضا فاعطاه واكرمه صله بغير الكلي كرم سر برون زن
نهفت کشتک خویش خشک بید و چه کفت ای همای نو و همای کهن خسرو

بجا بوری

کجا بودنی ای مرغ فرخنده پی چه دانی خبر از حریفان می بشادی کجا میکنند انجمن

سفرشان چه جای است و منزل کدام نشان ده ز حریفان پیمان گسل که یکروز ما
بر ندارند دل شعر ای دل نفسی مطیع فرمان نشدی و ذکر خویشتن پنهان
نشدی صوفی و فقیر و زاهد و دانشمند اینجمله شدی ولی مسلمان نشدی :

قال ارسطاطالیس اذا دخلتم الی الکرام فعلیکم بتخفیف الکلام وتقلیل الطعام
وتعجیل القیام فائدة فی کتاب الجامع لمهذب الدین حبی الربع یفیدها اکل لحم الجراد
فی یوم الاحد او بغداد واد وکذا تعلیق شعرات من لحیة التیس وقرنه حیة او البخور
بحب الاترج او بجلد القنفذ والغب ینفعها تعلیق عین السرطان النهری والسمو یفیدها
شرب نصف من الفادزهر المعدنی والحیوانی او الطین المختوم او الزمرد او مثقال من
انفحة الارنب او بول الانسان او ثلث دراهم من لب حب الاترج وقال ایضا من علق علیه
ثلث بندقات لم تلسعه عقرب و اذا سقط المصروع بلؤلؤ محلول برئ من یومه مرة ایضا
واحدة وایضا اذا وضع خمس ورقات خس تحت وسادة المریض بغیر علمه ورأسها الی
جهة رأسه نام نوما حسنا وکذا قرن غزال ایضا اذا لف فی مندیل و وضع تحت الوسادة
فانه یجلب النوم وکذا رماده وکذا اکل ثلث حبات وخمس حبات من حب الکاکنج نام نوما
لذیذا واذا وضع الشب الیمانی تحت الوسادة دفع الفزع فی النوم واذا اضیف الیه برادة
الحدید نفع الغطیط ومن وضع تحت وسادته شیئا من الرجلة لم یر حلما ومن لف عودا
من الدارشیشعان فی خرقة صفراء و وضعه تحتها فی لیلة البدر رأی فی منامه ما یرید
وکذا المرقشیثا الذهبیة واذا خضب المرعوف یدیه الی نصف معصمیه بعشرین
درهما حنا او عشرة دراهم خطمیا نادرة انقطع رعافه واذا خلط رماد شعر الانسان بدهن

ويرد وقطر في الاذن نفع وجع الاسنان واذا مضغ الباذروج يوم نزول الشمس في الحمل منع
وجع الاسنان سنة واذا قال لله علي ان لا اكل عنابا ولا لحم فرس وفعل ذلك لم يوجع اسنانه
عامه ذلك وعلق النحاس الخالص ثم شمه يسكن الفواق وبتلع ثلث سمكات صغار حية
على الريق يشفي اليرقان اذا جاء عشاء الى شجرة كبيرة وقال لها انت بواسير فلان بن فلان ثم
جاء سحرا وقال لها ذلك قلعها بغير حديد قلعت البواسير من ذلك الشخص واذا علق
على الفخذ عشرة دراهم زعفرانا خالصا سهل الولادة واذا طلي الثواليل بالنورة يدفعها
واذا طلي القوباء والبرص والبهق بالمني زال مع التكرار ووضع شعر الانسان المبلول
بالخل ينفع عضة الكلب من ساعته واذا بخر البيت باصل الرمان او قضبانه او اصل
الينجنكشت السوس والحلتيت وحب الغار او السكبينج او الاظلاف والحوافر او السنور هربت
الهوام والحيات يطردها الكبريت والنوشادر بالخل ويوضع الخردل الاحمر على
مساكنها فتهرب منها ويطردها ايضا التبخر باظلاف المعز وقرون الابل وشعر الانسان
والسكبينج والزرنيخ المقل والعاقرقرحا والرش بماء النوشادر والعقارب يطردها
الفجل المشدوخ ودقه وعصارته وتوضع قطعة من الفجل على ثقبتها فلم تجاسر
على الخروج ويقتلها ويطردها ايضا التبخر بالعقرب نفسه بالزرنيخ الاصفر والكبريت
والقنة وحافر الحمار وشحم الماعز ويعجن هذه الاشياء بالشحم المذكور وتبخر به عند
ثقبها فيخرجها من جحرها ويقتل من لدغته عقرب وحية يجعل في دبره قطعة ملح سكر
المر والبراغيث يطردها رش البيت بطبيخ الحنظل ونقوعه وطبيخ حسك والخرنوب
والشونيز والفوتنج وماء السذاب ودم التيس يجعل في حفيرة فتأوي اليه البراغيث
والقمل يطردها الفرار المحلول والبعوض يطرده ويقتله التدخين بنشارة خشب الصنوبر

او بالشونيز

او بالشونيز او الكبريت والتبن والسرجين البقري او الزاج او العنق لسرو او جوزه
والبرش المطبوخ هذا والذباب يطرده التدخين بطبيخ الخربق الاسود والكندش او ورق
القرع اليابس والفار يطرده ويقتله المرتك والخربق والسلق والبنج واصل الكبر
وخبث الحديد وبصل الفار وسم الفار ويوضع المقناطيس او القطران على ثقبها
تهرب وسلخ الذكر منه ويقطع ذنبه ويخيط صوف فيهرب الباقي والنمل يطرده
التدخين بالنمل نفسه او الكبريت والقطران او الحلتيت لذكر او الزفت ومرارة
الثور والمقناطيس اذا صب في جحرها او وضع عليه سبح حنظل بالقطران او الحلتيت
ويدار على الموضع فلا تقربه نملة والزنبور يطرده رائحة الكبريت والنورة او الثوم
ولا يقرب الملطخ بطبيخ الخطمي او عصارة الخبازي او الزيت والارضة يطردها الهدهد
اذا جعل في البيت والتدخين باغصانه ودبقه والفوتنج وقشور الاترج وماء
الحنظل والسام ابرص يطرده وجود الزعفران في البيت وقيل ان السنور يهرب من
دهن الورد والتمضمض بالسعد يستحكم الاسنان المتحركة واسحق طرايل ونفخ
في الانف يسقط الجنين عن علي عليه السلام البطنة تذهب الفطنة وعن بعضهم
اقلل طعامك تحمد منامك **فائدة** يا معرضا عني بوجه مدبر ووجوه دنيا
عليه مقبلة هل بعد حالك هذه من حالة او غاية الا انحطاط المنزلة **فائدة**
لا شك انه قد يحكم بالاكتاف باحكام كثيرة منها امور مستقبلة ولكن الحكم بها
موقوف على امور كما ذكره العلامة الشيرازي في الفصل الخامس من شرح القانون
منها ان يذبح راس غنم على نية المسئول له والمسئول عنه ومنها ان يكون من مال
المسئول له ومنها ان يكون القمر في زيادة نوره ومنها ان يكون المسئول له والذابح

طاهر بن نظيف في الملبوس ومنها ان يكون الذبح في روضة يقرب منها جارية ومنها ان يستوي الغنم ومنها ان يؤخذ الكتف الايمن ومنها ان ينظف من اللحم تنظيفا او بالغا
ومنها ان لا يوصل الى الكتف سكين ولا حديد بالكلية ومنها ان يوجه الى الشمس بحيث يكون وظهره الى وجه الشمس وجه الكتف الذي في وسط الدائرة يحاذي وجه الناظر
بعد ذلك يبالغ في التفتيش واخذ الامارات والعلامات من الوقوم والاشكال
الدائرة والنقطة ثم الحكم بها يحتاج الى كثرة المباشرة والملابسة لهذا الفن و
شدة لقوة المحافظة او حكى دست حاجت كشيده سر درپيش آدم بودرش
من درويش مكرم رحمت توكرد دست ورنه اسباب نامرادي هست قال
القرشي في شرح القانون في بحث تشريح الصدر وكان لنا جار توفت زوجته و
لها طفل صغير ولم يكن للزوج جدة يتخذ له مرضعة وربما مصه ثديه بنفسه فنزل الله
اللبن في ثدي الرجل وكان اذا عصر ثديه يخرج منه لبن كثير **فائدة** قال البهائي في المجلد
الخامس من الكشكول ان المذاهب في حقيقة النفس اعني ما يشير اليه كل احد بقوله
انا كثيرة والدائر منها على الالسنة والمذكور في الكتب المشهورة اربعة عشر مذهبا
احدها انها هذا الهيكل المعبر عنه بالبدن وثانيها انها القلب الصنوبري اللحماني
المخصوص وثالثها انها الدماغ ورابعها انها اجزاء لا تتجزى في القلب وهو مذهب
النظام ومتابعيه وخامسها انها الاعضاء الاصلية المتولدة من المني وسادسها
انها المزاج وسابعها انها الروح الحيواني ويقرب منه ما قيل انها جسم لطيف سار
في البدن كسريان الماء في الورد والدهن في السمسم وثامنها انها الماء وتاسعها
انها النار والحرارة الغريزية وعاشرها انها النفس بفتح الفاء وحادي عشرها

انها

انها الواجب تعالی عن ذلك علوا كبيرا وثانی عشرها انها الاركان الاربعة وثالث عشرها
انها صورة نوعية قائمة بمادة البدن وهو مذهب الطبيعيين ورابع عشرها انها
جوهر مجرد عن المادة الجسمانية وعوارضها الجسمانيات لها تعلق بالبدن تعلق التدبير
والتصرف والموت هو قطع هذا التعلق وهو مذهب الحكماء الالهيين واكابر
الصوفية والاشراقيين وعليه استقر رای المحققين من المتكلمين وهو الذی اليه اشارت
الكتب السماوية وانطوت عليه الانباء النبوية ودلت عليه الاخبار المعصومية وتايدت
له الامارات الحدسية والمكاشفات الذوقية حكاية ثقة نقل كرد از شيخ محمد
كليد دار روضه مقدسه كاظمين عليهما السلام وشيخ مذكور خود مرد متدينی
بود ومن خود او را ملاقات كرده بودم كه شيخ مذكور كفت در هنكامی كه حسن
پاشا بعد از سلطنت نادر شاه افشار در ايران از پادشاه عراق عرب بود
در بغداد متمكن بود روزی در ايام ماه جمادی الثانيه در وقتيكه جمعی از امرا
وافنديان واعيان آل عثمان در مجمع او حاضر بودند پرسيد كه سبب چيست
كه اول ماه رجب را شب نور باران كويند يكی از ايشان مذكور ساخت كه در
اين شب بر قبور ائمه دين نور فرو ميريزد پاشا كفت در اين مملكت محل قبور
ائمه بسيار است البته مجاورين اين قبور ائمه مشاهده خواهند نمود پس كليد دار
ابو حنيفه كه امام اعظم ايشانست وكليد دار شيخ عبد القادر را طلبيده مطلب
را از ايشان استفسار نمود وايشان كفتند ما چنين چيزی مشاهده نكرده ايم
حسن پاشا كفت كه موسی بن جعفر وحضرت جواد عليهما السلام نيز از اكابر دين اند
بلكه جماعت رافضه انها را واجب الاطاعه می دانند سزاوار است كه از كليد دار

روضه

روضهٔ ایشان نیز بوسیم و هما نساعت ملازمی که بعرف اهل بغداد چوخادار گویند

بطلب کلید دار کاظمین ع آمد شیخ محمد گوید که کلید دار آنوقت پدر من بود

و من تقریبا در سن بیست سال بودم و با پدرم در کاظمین بودیم که ناگاه

چوخادار با حضار پدرم آمد و نمیدانست که با او چه شغل داشت روانهٔ بغداد شد

و من نیز باتفاق او رفتم و من در خانهٔ پاشا ماندم و پدرم را بحضور بردند

بعد از حضور پاشا از پدرم سؤال کرد که گویند شب اول رجب را شب نور

باران گویند بجههٔ نزول نور از آسمان بر قبور ائمهٔ دین آیا تو هیچ از اد در قبر کاظمین

مشاهده کرده پدرم خالی الذهن و بی تامل گفت بلی چنین است و من بکرر

دیده ام پاشای مذکور گفت بنا مرعربی است و اول رجب نزدیک ست

مهیا باش که من در شب اول رجب در روضهٔ مقدسهٔ کاظمین بسر خواهم برد

پدرم از استماع این سخن بفکر افتاد که اینچه جرات بود که من کردم و چه سخن بود

از من سرزد و با خود گفت که یحتمل مراد نور ظاهری مشاهده نباشد و

من نور محسوس ندیده ام و متحیر و غمناک بیرون آمد و من چون او را دیدم آثار تغیر

و ملال در بشرهٔ او یافتم و سبب استفسار کردم گفت ای فرزند من خود را بکشتن

دادم و با حال تباه روانهٔ کاظمین ع شدیم و در بقیهٔ آنماه پدرم وداع امور

خود را انجام میداد و خورد و خواب و تمام روز و شب بگریه و زاری مشغول بود

و شبها در روضهٔ مقدسه تضرع میکرد تا روز آخر ماه جمادی الاخر چون روز

بحوالی غروب رسید کوکبهٔ پاشا ظاهر شد و خود او نیز وارد شد و پدرم را طلبید

و گفت بعد از غروب روضه را خلوت نمایید و زوار را بیرون کنند پدرم حسب

الامر

الامر چنانکه هنگام نماز شام بود پاشا داخل شد امر کرد که شمعها روضه که روشن بود خاموش کردند و روضه مقدسه تاریک ماند چنانکه طریقه سنیان است فاتحه خوانده رفت بعقب سر ضریح مقدس و مشغول نماز و ادعیه شد و پدرم در سمت پیش روی ضریح مقدس را گرفته بود و محاسن خود را بر زمین می مالید و روی خود را بجای می سائید و تضرع و زاری می کرد مانند ابر بهار اشک از دیده او جاری بود و من نیز از عجز و زاری پدر بگریه افتاده بودم و بر اینحال تقریبا دو ساعت گذشته و نزدیک بود که پدرم قالب تهی کند که ناگاه سقف محاذی بالای ضریح مقدس شق شد و ملاحظه شد که گویا بیکبار صد هزار خورشید و ماه و شمع و مشعل بر ضریح مقدس و روضه مقدسه ریخت که مجموع روضه هزار مرتبه از روز روشن نورانی تر شد و صدای حسن پاشا بلند شد که باواز بلند مکرر می گفت صلی الله علی النبی محمد و اله پس پاشا برخواست و ضریح مقدس بوسید پس پدرم را طلبیده و محاسن او را گرفت و بخود کشید و میان دو چشم پدر مرا بوسید و گفت بزرگ مخدومی داری خادم چنین مولائی باید بود و انعام بسیار بپدرم و سایر خدام روضه متبرکه کرده در همانشب ببغداد مراجعت نموده **نقل است** که چند نفر از سنی اجتماع کردند که با او دنا کنند و هر یک بخلوت او میرفتند و دنا میکردند یکی از انها بان سنی گفت من از خدا شرم میکنم این پنج درهم را بگیر و برفقای من بگو او نیز دنا کرد گفت معاذ الله که من از برای پنج درهم دروغ گویم **وایضا** مردی شخصی را دید که در میان مسجدی

بود که در مسجد با پیری لواطه میکرد شخص ای من برا وافکند و گفت ای ملعون نشنیده که آب من در مسجد افکندن مکروه است و ایضا گویند شخصی با زنی زنا میکرد که دیگری نشنید گفت اینچه عمل است میکنی بلکه نطفه منعقد شود و ولد الزنا هم رسد گفت اگر نه آن بود که عزل مکروه است تخ بکذا شتم انزال بشود حکی ان بعض القضاة مر بطریق مع بعض العدول فسمع صوتا حسنا فامسک القاضی علی دابته فاسرع الکبیر فقال العادل لم فعلت ذلک قال فی حلاوة الصوت فخفت الفتنة فقال العدل ما انا فما وجدت حلاوته ثم اتفق انه شهد شهادة فرده القاضی وقال ان کنت صادقا لا تستطیب الصوت الحسن فانت لست بسلیم العقل والحاسة وکنت کاذبا فانت من الکذابین شعر اینجا عراقی خوشا راهی که پایانش تو باشی خوشا چشمی که رخسارت تو بیند خوشا جانی که جانانش تو باشی چه خوش باشد دل امید واری که امید دل جانش تو باشی خوشی و خرمی و کامرانی کسی دارد که خواهانش تو باشی چه باک آید زکس آنکس که اورا نگهدار و نگهبانش تو باشی مشو پنهان ازان بیچاره کاو را همه پیدا و پنهانش تو باشی مپرس از کفر و ایمان عراقی که هم کفر و هم ایمانش تو باشی برای آن بترک خود نگوید دل بیچاره تا جانش تو باشی عراقی طالب درد است دایم ببوی آنکه درمانش تو باشی ابن یمین واعظی بود بر سر منبر لطف خود در بوعظ بکشاده گفت مرمرد را بود به بهشت چند حور لطیف ناده از میان زنی بپا بوخواست دلش اندر تفکر افتاده گفت بهر خدای مولانا سخنی کفیه بود ساده گفت در خلد حور زن باشد یا بود جمله هیچ من داده

کنش

گفت خواتون فرو نشین مترس که همانا تو نیز ناکاده قیل قلت لمعویه بن مروان
بازو صاح اغلقوا ابواب المدینة لئلا یخرج قیل رایت رجلا محموما به صداع
یاکل التمر بکراهة شدیدة فقلت له ویحک تاکله فی ما لک فقال عندنا شاة ضرع
ولیس لها نوی فانا اکل التمر مع کراهیتی له لاطعمها النوی قلت فاطعمها التمر بنواه
قال ویمکن هذا قلت نعم قال فرجت عنی ما احسن العلم کانت علیة اخت هرون
الرشید تهوی خادما اسمه طل وکانت تکنی فی شعرها عنه فحلف الرشید انها
لا تکلم طلا ولا تذکره فی شعرها فاطلع علیها وهی تقرء فی اخر سورة البقرة فان لم
یصبها وابل فطل فما نهی عنه امیر المؤمنین فدخل علیها الرشید فقبل راسها
وقال قد وهبت لک طلا ولا امنعک بعد هذا من شئ ترید منه من حکایات
الکذابین قال بعضهم رمیت یوما ظبیة فلما جاوز سهمی عن القوس ذکرت شیئا
الظبیة بحیث لحی وتعدت خلف السهم حتی قبضته قبل ان یصل الظبیة خطب
بعض الامراء علی المنبر فقال والله ان اکرمتمونی اکرمتکم وان اهنتمونی اهنتکم ولتکونن
علی اهون من ضرطتی هذه وضرط ونزل قیل لبعض الغلمان ما مالک قال
مال لا اشکل یتکلنی مولای منذ ستین سنة قیل لم کیف ذلک قال انه یتکلنی کل یوم
فاذا قلت لا تسلحنی من شیبتی انی کبرت قال یا بارد کیف کبرت من امس الی الیوم
رای معلم علی غلام ماوطا به فقیل له ما تفعل قال اردت ان اعلمه باب الفاعل
والمفعول حکایة شخصی از ولایت عرب حکایت میکند که از خانه خود بی حاجتی
بیرون رفتم شب سردی بخیمه بعضی از اعراب رسیدم و مهمان شدم و مرا مهمان
کردند و مهربانی نمودند چون وقت خواب رسید یکی از زنان اهل خیمه را از نزد
خود

خود دو یکرده و مرا بر جای او خوابانیدند که مبادا سرما و ابر و من اذیت کنند و شب
تاریک بود و من خوابیده بودم که دیدم کسی بمن پیدا نشد و به بند ازار من دست
یافتم کسی است از خارج آمده میخواهد که تاریکی بان زن جمع شود من ساکت شدم
و هیچ نگفتم و دستی بدست او رسانید دیدم دستمالی مملو از بعضی از هدایا
بدست من داد من او را در زیر اسباب خود گذاردم دوباره دست دراز کرد دست
خود را پیش دستش بردم و نشستم دست مرا گرفت و پیش خود برد و آلت خود را
مثل یهودی بدست من داد من خودداری کردم و تنفر و وحشت نکردم من
نیز ذکر خود را راست کردم و دستش را گرفتم و ذکر خود را بدستش دادم و
چون دستش و بذکر من رسید از جای جست و بالاپوش از دوشش افتاد فرار
کرد و از دو ید تا آن که سفیدان صاحب خیمه دم کردند و سگها بفریاد آمدند
نزدیک و من از خنده بهلاکت رسیدم اما فاش نکردم چون صبح شد دستمال و بالاپوش
را برداشته سوار شدم و رفتم قیل انه ضرط رجل بین یدی المتوکل فاستحیی
فقال ضرطت قال المتوکل سمعت و لم تضحک قال حمزة بن بیض خلت یوما
علی بعض الامراء و کان له غلام لم یر الناس انتن ابطا منه فقال لی یا حمزة غلامی هذا
ابطه نتن فقال له دفع السوء عنه انا انتن ابطا منه فقال بکم انتن ابطا فله مائة دینار
فی یدی فسلحت من تحت الثوب و طلیت بالسلاح ابطی و قد کان الامیر بیننا حکما یخبره
بالقضیة فلما دنی الغلام منه و شمه و شب الحکم قال لا و الله لا یکون مثل هذا
احد و لا یشبهه نتن فصحت به قلت لا تعجل بالحکم ثم دنوت منه و جعلت رأسه
تحت یدی و امسکته فصاح الحکم الموت الموت هذا بالکنیف اشبه منه بالاباط فضحک

الامیر

الامير قال حكمت له قال نعم فاعطاني مائة دينار فائدة اذا اردت طين بطول الفناء
جدا فاملأ ظرفا واسع الراس من الماء وضعه بقرب الفناء بحيث يكون البعد بينهما
اربع اصابع فاذا وصل اليه جنبه عنه كان رجل وامرأته يبولان في الفراش فاتفقا
ان يتعاقبا في النوم ويحتفظ كل بصاحبه فنام الرجل وسهرت المرأة فابصرت على ذكره
فلما هم بالبول نبهته فقام وبال ونامت المرأة فقبض الرجل على فرجها فلما همت
بالبول كان يعرف من جانب فقبض الرجل على جانب خرج من جانب اخر فبالت في
الفراش فلما انتبهت عاتبها الزوج فقال دفعت اليك كوزا ضيق الراس فخنقته
ودفعت الي قربة بحرقها كلما امسكت جانبا انشق جانب قيل لابن مقلة
تعلمت من الفارسية شيئا قال لفظا واحدا وهو شاموخ اي اسكت يريد
بهر خاموش قال رجل لاكاره اذا زرعت القطن فازرعه محلوجا وازرع معه
شيئا من الصوف ايضا كان جحي يعد من فراهة كان احمق ومن حمقه انه خرج يوما
من بيته فرأى في دهليز بيته قتيلا فالقاه في بئر في الدهليز فعلم به ابوه فاخرجه
ودفنه ثم خنق كبشا والقاه في البئر ثم اهل القتيل كانوا يطوفون في سكك الكوفة
يبحثون عنه فلقيهم جحي فقال في دارنا رجل مقتول فانظروا هو صاحبكم فعدلوا الى
منزله فانزلوه في البئر فلما راى الكبش ناداهم هل كان لصاحبكم قرن فضحكوا ورجعوا
ومن حمقه ان ابا مسلم صاحب الدولة لما ورد الكوفة قال لمن حوله ايكم يعرف جحي فيدعوه
فقال يقطين انا ادعوه فلما دخل لم يكن في المجلس غير ابي مسلم ويقطين فقال يا
يقطين ايكما ابو مسلم فائدة المن رطلان والرطل المكي مائتان وستون درهما
والمصري ستة عشر اوقية والرومي عشرون اوقية والاسكندري ثلثون اوقية

فائدة الرطل اثنی عشر اوقیة و قیل الاوقیة فی الحدیث اربعون درهما و کان فیما کان فیما مضی و اما الیوم عند الاطبا و الناس فوزن عشرة دراهم و ستة استار و ثلثا الاستار و وزن اربعة مثاقیل و نصف و ثلثاه و هو عشرة دراهم و ستة اسباع درهم حکایة در سنه هزار و دویست و ده که حقیر بعزم زیارة بیت الله الحرام وارد بغداد شدم چند روزی در بقعه متبرکه کاظمین علیهما السلام بجهة اجتماع توقف اتفاق افتاد در شب جمعه در روضه متبرکه اما مین همامین بودم با جمعی از احبا و هم سفران و بعد از انکه از تعقیبات عشا فارغ شدم و از دحام مردم کم شد برخواستم ببالای سر مبارک امدم که دعای کمیل را در انموضع کامل تلاوت نمایم با حضور قلب و از جمعی از زنان و مردان عرب بودند در روضه مقدسه شنیدم بنحویکه مانع از حضور قلب شد و صدا ایشان بلند شد بیکی از زنان کفتم سوء ادب اعراب را ببینید که در چنین موضعی در چنین وقتی صدا بلند می کنند چون صدای ایشان طول کشید من با بعضی از رفقا برخواستم بپایین پای مقدس ملاحظه کنیم سبب غوغا چیست دیدم شیخ محمد کلید دار در روضه مقدسه ایستاده و چند زن از اعراب داخل روضه شده اند یکی از انها کریبان سرن دیکر را دارد و میکوید کیسه پول مرا یکی از شما دزدیده اید و ایشان منکر بودند کفت در همین موضع متبرک قفل ضریح را کرفته قسم باین دو بزرکوار یاد کنید تا من از شما مطمئن شوم و کریبان شما را رها کنم من و رفقا ایستاده که ببینیم عاقبت بکجا میرسد پس یکی از زنان در نهایت اطمینان قدم پیش نهاده و قفل را کرفته و کفت یا ابا الجواد ان کنت تعلم انی بریئة ای برد و جواد روحی

که من از این تهمت بری هستم آن زن صاحب پول گفت که تیر و [illegible] شد

پس دو یکی های بین قدم پیش گذارده بنحو اول تکلم نموده و بوقت سیم آمد و قفل را

گرفتند همین که گفت یا ابا الجواد انت تعلم انی بریئة دیدیم که از زمین بنحوی بلند

شد که گویا که از سر ضریح مقدس گذشته و بر زمین خورد و دفعتاً رنگ

او مانند خون بسته و چشمهای او نیز چنین شد و زبان او بند شد پس شیخ محمد

صدا را بتکبیر بلند کرده سایر اهل روضه نیز تکبیر گفتند پس شیخ امر کرد که تا پای

او را کشیده در یکی از صفههای رواق مقدس گذاردند و ما نیز ماندیم که ببینیم

امر بکجا منتهی می شود آن زن چنین بیهوش بود تا قریب الی سحر انفقد بهوش آمد که

باشاره فهمانید که کیسه پول آن زن را کجا گذارده ام بیاورید بدهید و کسان

او چند گوسفند بجهت کفاره عمل او ذبح کرده تصدق کردند که از زن مستخلص

شود و چنان بود تا صبح و در همان روز وفات یافت **لغز** فی قلم واهیف

مذبوح على صدر عنزة يترجم عن ذي منطق وهو ابكم تراه فصيح اكلما قال عمره

ونضحي بليغا وهو لا يتكلم **لغز** في حلب بلدة في الشام قلب اسمها تصحيفه

اخرى بارض العجم وثلثان زال من غلبة وجدته طير اشد بدالنقم قال يونس بن ميسرة

لا يأتي علينا زمان الا بكينا منه ولا تولى علينا الا بكينا منه لا ادري فما الناس

بالناس الذين عهدتهم ولا الدار بالدار التي كنت اعهد **قال** ميثم بن خالد

دخلت على صالح مولى منارة في يوم شاتٍ في قبة مغشاة بالسمور وجميع فرشها سمور

وبين يديه كانون فضة يسجر فيها بالعود ثم رايته بعد ذلك في راس الجسر وهو يسئل

الناس **فسئل** ان عبد الرحمن بن زياد ولي خراسان فحاز من الاموال ما حسب انه لنفسه

اذا عاش مائة سنة ينفق في كل يوم الفي درهم على نفسه انه يكفيه فراى بعد مدة انه
يحتاج الى حلية في مصحفه وايضا ان حبيب الناس له ابات من ذمن له ارمن خلقه الا
يكيث عليه حين ينصرم قيل بتقلب الاحوال تعرف جواهر الرجال قال بعضهم
نحن في زمان اذا ذكرت الاموات حييت القلوب واذا ذكرت الاحياء ماتت قال
ابو ذرجمهر يهون المصائب اربعة الاول ان يعلم ان القضا والقدر لابد من جريانهما
والثاني ان لم يصبر فمن ذا الذي يصنع الثالث انه قد يجوز ان يكون اشد من هذا
الرابع انه لعل الفرج قريب قيل ان هبيرة الراشد كان كثير الاكل قيل له يوما ما
اكلت اليوم قال اكلت مائة رغيف وقدم هبيرة المذكور يوما بقوم وهو راكب
حمار فدعوه للضيافة فذبحوا له حماره وطبخوه وقدموا له فاكل كله فلما اصبح طلب
حماره ليركبه قالوا له هو في بطنك قال سود الله وجهكم وكان هلال المازني من
الاكلين قال جئت مرة ومعي بعير لي فنحرته وشويته فاكلته ولم ابق منه الا شيئا يسيرا
على ظهري وكان سليمان بن عبد الملك اكولا قال شمردل قدم سليمان الطائف
فدخل هو ومعه عمر بن عبد العزيز علي فقال يا شمردل ما عندك من الطعام فقلت جدي
سمين فقال عجل به فاتيته فجعل ياكل ولا يدعو عمر حتى اكل تماما فقال يا شمردل
اما عندك غيره قلت ست دجاجات سمان فاتيته بهن فاكلهن ثم اكل ملء قدح سويق
ثم قال لغلامه اهيأت غداءنا قال نعم قال ما هو قال ثلثون قدرا قال ايتني بقدر قدر
فاتاه بها ومعها الرقاق فاكل من كل قدر ثلثه ثم مسح يده واستلقى على
فراشه واذن للناس ووضع الخوان واكل مع الناس وكان من الاكولين الحجاج
قال مسلم بن قتيبة قال اعددت له اربعا وثمانين رغيفا مع كل رغيف سمكة فاكل الجميع

وايضا

وايضا كان عبيد الله بن زياد اكولا قال رجل من شيبان دخلت على عبيد الله فقد يجيب له عشرين دجاجة فاكلها ثم قدم الطعام ثم اكل ثم اتى بطبقين احدهما بيض والآخر تين فاكل الجميع وكان جائعا وكان ميسرة ياكل الكبش العظيم مع مائة رغيف وكان معوية ياكل كل يوم مائة رطل دمشقي ولا يشبع **حكي** ان غبيدا اشترى يوما سمكا وقال لاهله اصلحوه ونام فاكل عياله السمك ولطخوا يده فلما انتبه قال قدموا السمك قالوا قد اكلت قال لا قالوا شم يدك فشمها فان صدقتم ولكن كاني ما شبعت **فائدة** في كتاب بعض الادباء ان الضيف على اقسام المتسمع وهو الذي معه خريطة شمعة يقلب منها الحلوا والطعام ويأخذه معه والطفل وهو الذي يستصحب لده الصغير والمتشارف وهو الذي لا يزال ملتفتا على ناحية الباب لينظر متى يدخل الطعام وكلما دخل يظن انه طعام والعداد وهو الذي يشتغل بعدّ الالوان المختلفة الاطعمة والظروف والصوات وهو الذي يسمع صوت مضغه واكله والوشاف وهو الذي يحسن يبلعه ويسمع منه صوت والنقاض وهو الذي يجعل اللقمة في فيه ينفض صابعه في المائدة والقراض وهو الذي يقرض اللقمة باسنانه ثم يضع في الطعام واللتات وهو الذي يلت اللقم باصابعه قبل وضعها في الطعام والعوام وهو الذي يميل ذراعه يمينه ويسره لاخذ الظروف والقسام وهو الذي ياكل نصف اللقمة ويعيد باقيها في الطعام والمخلل وهو الذي يستاني ثنا الطعام والمزيج وهو الذي يزيج اللقم في المرق فما يبلع الاولى الا انت لثانية والمرشش وهو الذي يفسخ الدجاجة ونحوها فيرش على مواكليه والمفتش وهو الذي يفتش عن اللحم ونحوه باصبعه والصباغ وهو الذي ينقل الطعام من ظرف الى ظرف ليبرده والنفاخ وهو الذي ينفخ في

الطعام

الطعام فياكله والحاوي وهو الذي يجعل اللحم بين يديه فيحجبه عن مواكليه والجنح وهو الذي
يزاحم مواكليه بجناحيه والشطرنجي وهو الذي يضع طرفا ويرفع اخرى والمهندس وهو
هو الذي يقول ضع هذا الظرف هنا وهذا هنا احق بان قدامه ما يحبه والفضولي
وهو الذي يقول لصاحب الطعام ان كان عندك شيء من الطعام فاعط فلانا و
فلانا والمعطل وهو الذي يحدث عند غسل اليد فيبقى الغلام واقفا والابريق
بيده معطل والناس منتظرون والمسلسل وهو الذي يدخل الدار فيبكت بالترتيب
ويقول كان ينبغي ان يكون باب المجلس من هنا والايوان هنا وترتيب الفرش كذا
وهكذا والمفتش وهو الذي يخرج فيخبر من يعرف صاحب البيت بضيافته حتى يتغير
عليه والمداخل وهو الذي يرى صاحب المنزل يناجي شخصا فيقال ما الذي قال مولانا
لصاحبه والمستعجل وهو الذي يستعجل بالاكل ويشكو الجوع والمتآمر وهو الذي
يتآمر على غلمان صاحب الدار ويهين اولاده ويعد ذلك من الاخلاص فائدة
مختصر من خلق رسول الله ص وخلقه عن الحسن الزكي بن علي ع ذكره لخاله هند بن
ابي هالة التميمي كان ص فخما مفخما يتلألأ وجهه اطول من المربوع واقصر من المشذب
عظيم الهامة رجل الشعر ازهر اللون واسع الجبين ازج الحواجب سوابغ في غير قرن
بينهما عرق يدره الغضب اقنى العرنين كث اللحية سهل الخدين ازج ضليع الفم
اشنب مفلج الاسنان دقيق المسربة كان عنقه جيد دمية مصفا الفضة معتدل الخلق
بادنا متماسكا سوا البطن والصدر عريض الصدر بعيد ما بين المنكبين ضخم الكراديس
انور المتجرد موصول ما بين اللبة والسرة بشعر يجري كالخط عاري الثديين والبطن مما سوى
ذلك اشعر الذراعين والمنكبين واعالي الصدر طويل الزندين رحب الراحة سبط القصب شثن

موصول

الكفين

الكفين شثن القدمين سابل الاطراف خمصان الاخمصين مسيح القدمين ينبو عنهما
الماء اذا زال زال قلعا يخطو تكفيا ويمشي هونا سريع المشية اذا مشى كانما ينحط من صبب
واذا التفت التفت جميعا خافض الطرف نظره الى الارض اطول من نظره الى السماء جل نظره
الملاحظة يسوق اصحابه ويبدر من لقي بالسلام وكان ص متواصل الاحزان دائم الفكرة
ليست له راحة لا يتكلم في غير حاجة طويل السكوت يفتتح الكلام ويختتم باشداقه ويتكلم
بجوامع الكلم لا فضول ولا تقصير لم يكن جافيا ولا مهينا يعظم النعمة وان دقت لا يذم
منها شيئا ولا يذم ذواقا ولا يمدحه ولا يغضبه الدنيا واذا تعوطي الحق لم يعرفه احد
ولم تقم لغضبه شيء حتى ينتصر له ولا يغضب لنفسه ولا ينتصر لها اذا اشار اشار بكفه كلها
واذا تعجب قلبها واذا تحدث اشار بها فضرب براحته اليمنى في باطن ابهامه اليسرى واذا
غضب اعرض واشاح واذا فرح غض من طرفه جل ضحكه التبسم يفتر عن مثل حب
الغمام وكان اذا يقول امر فيها اصلاحهم فليبلغ الشاهد الغائب ويقول ابلغوني حاجة
من لا يستطيع ابلاغ حاجته كان الناس يدخلون روادا ويخرجون ادلة فقهاء وكان ص
يخزن لسانه الا فيما يعنيه ويؤلف الناس ولا ينفرهم يكرم كريم كل قوم ويوليه عليهم و
يحذر الناس ويحترس منهم من غير ان يطوي عن احد بشره ولا خلقه ويتفقد اصحابه ويسأل
الناس عما في الناس فيحسن الحسن ويقويه ويقبح القبيح ويوهنه معتدل الامر غير
مختلف لا يغفل مخافة ان يغفلوا او يميلوا لكل حال عنده عتاد لا يقصر عن الحق و
لا يجوزه الذين يلونه من الناس خيارهم افضلهم عنده اعمهم نصيحة واعظمهم عنده
منزلة احسنهم مواساة وموازرة وكان ص لا يجلس ولا يقوم الا على ذكر الله عز وجل
ولا يوطن الاماكن وينهى عن ايطانها واذا انتهى الى قوم جلس حيث ينتهي به المجلس

ويامر بذلك يعطي كل جلسائه نصيبه لا يحسب جليسه ان احدا اكرم عليه منه من جالسه
او فاوضه في حاجة صابره حتى يكون هو المنصرف عنه ومن ساله حاجة لم يرده الا
بها او بميسور من القول قد وسع الناس منه بسطه وخلقه فكان لهم ابا وصاروا
عنده في الحق سوا مجلسه مجلس حلم وحيا وصبر وامانة لا ترفع فيه الاصوات ولا تؤبن
فيه الحرم ولا تنثى فلتاته متعادلون متفاضلون فيه بالتقوى يتواضعون فيه
الكبير ويرحمون فيه الصغير ويؤثرون ذا الحاجة ويحفظون الغريب وكان دائم البشر
وسهل الخلق ولين الجانب ليس بفظ ولا غليظ ولا سخاب ولا فحاش ولا عياب ولا
مداح يتغافل عما يشتهي ولا يؤيس منه ولا يجيب فيه موملیه قد ترك نفسه من ثلثة
المراء والاكثار ومما لا يعنيه وترك الناس من ثلث كان لا يذم احدا ولا يعيره ولا
يطلب عورته ولا يتكلم الا فيما يرجو ثوابه اذا تكلم اطرق جلساؤه كانما على رؤسهم
الطير فاذا سكت تكلموا ولا يتنازعون عنده الحديث فاذا تكلم انصتوا له حتى يفرغ
حديثهم عنده حديثا ولهم يضحك مما يضحكون ويتعجب مما يتعجبون منه ويصبر للغريب
على الجفوة في منطقه ومسايله حتى انكان اصحابه ليستجلبونهم ولا يقبل الثنا الا
عن مكافئ ولا يقطع على احد حديثه حتى يجوز فيقطعه بنهي او قيام وكان سكوته
على اربعة الحلم والحذر والتقدير والتفكر واما تقديره ففي تسويته النظر والاستماع
بين الناس واما تفكره ففيما يبقى ويفنى وجمع له الحلم والصبر فكان لا يغضبه شيء ولا
يستنفره وجمع له الحذر في اربعة اخذه بالحسن ليقتدى به وتركه القبيح ليتناهى عنه
واجتهاده الراي فيما اصلح امته والقيام فيما جمع لهم خير الدنيا والاخرة تم حديث
مولانا الحسن ع وفي احاديث اخر كان ع يعود المريض ويتبع الجنازة ويجيب دعوة

المملوك

المملوك و يركب الحمار وكان اصحابه لم يقوموا اليه لما يعرفون من كراهته وكان يجلس
على الارض و يعتقل الشاة و يسلم على النسوان وكان يجلس بين ظهرانى اصحابه فيجىء
الغريب فلا يدرى ايهم هو حتى يسئل وكان يخيط ثوبه و يخصف نعله واذا صافحه
احد لم ينزع يده عنه حتى ينزع هو و ما اخرج ركبتيه بين جليس قط و ما قصده رجل قط
البتة فقام حتى يقوم وكان صلعم اشد حياء من العذراء فى خدرها وكان اذا اكره شيئا
عرفناه فى وجهه وكان يقول لا يبلغنى احد منكم عن اصحابى شيئا فانى احب ان اخرج اليكم
وانا سليم الصدر وكان صلعم اجود الناس كفا واجرء صدرا واصدق الناس لهجة و
اوفاهم ذمة والينهم عريكة واكرمهم عشيرة وكان اذا فقد الرجل من اخوانه ثلثة ايام
سئل عنه فان كان غائبا دعى له وان كان شاهدا زاره وان كان مريضا عاده وكان
يمزح ولا يقول الا حقا وكان يلاعب الرجل يريد ان يسره وكان اكثر ما يجلس محاذاة
القبلة وكان اذا يجلس القرفصا وهى ان يقيم ساقيه و يستقبلهما بيديه و يشد
فى ذراعيه وكان يجثو على ركبتيه وكان يثنى رجلا واحدة و يبسط عليها الاخرى
ولم ير متربعا قط وكان يجثو على ركبتيه لا يتكى وكان ياكل كل الاصناف من الطعام
وكان ياكل مع اهله وخدمه اذا اكلوا ومع من يدعوه من المسلمين على الارض وعلى ما
اكلوا عليه مما اكلوا وكان لا ياكل الحار و ياكل بثلثة اصابع وربما اكل باربعة وربما
قد ياكل بكفه كلها ومما يليه لا يتناول من بين يدى غيره وكان ياكل الشعير غير
منخول خبزا وعصيدة وما اكل خبز قط و ما شبع من خبز شعير يومين حتى مات
وكان يجيب دعوة المملوك و يردف خلفه وكان ياكل الهريسة اكثر ما يوكل وكان احب
الطعام اليه اللحم قال لو سئلت ربى ان يطعمنيه كل يوم لفعل وكان يحب القرع

و ياكل على الارض

يقول انها شجرة اخي يونس ويأكل الثريد بالقرع واللحم وكان لا يأكل الثوم ولا البصل
ولا الكراث وما ذم طعاما قط وكان اذا اعجبه اكله واذا كرهه تركه وكان يلحس
الصحفة واذا فرغ من طعامه لعق اصابعه فلا يمسح يده بالمنديل حتى يلعقها واحدة
واحدة وكان يأكل البرد ويتفقد ذلك اصحابه فيلتقطونه فيأكله ويقول انه يذهب
بأكلة الاسنان وكان لا يغسل يديه من الطعام حتى ينقيهما فلا يوجد لما اكل ريح وكان لا يأكل
وحده مما يمكنه وكان يمص الماء مصا ولا يعبه عبا وكان يشرب ثلث حسوات وكان لا
يتنفس في الاناء اذا شرب فان اراد ان يتنفس ابعد الاناء عن فيه وكان يشرب من اقداح
القوارير واقداح الخشب وفي الجلود وفي الخزف وبكفيه ويصب عليها الماء ويشرب
من افواه القرب وكان يمتشط ويسرح لحيته وربما يسرح في اليوم مرتين وكان يتطيب
بالمسك وبالعنبر وبالغالية تطيبه بها نساؤه بايديهن وكان يستجمر بالعود القماري
وكان ينفق على الطيب اكثر مما ينفق على الطعام ولا يعرض عليه طيب الا تطيب به و
كان يكتحل في عينه اليمنى ثلثا وفي اليسرى وكانت له مكحلة يكتحل بها بالليل وكانت
كحلة الاثمد وكان ينظر في المرآة ويرجل جمته ويمتشط وكان يتجمل لاصحابه فضلا على تجمله
لاهله وكان يطلي فيطليه من يطليه حتى اذا بلغ تحت الازار تولاه بنفسه وكان لا يفارقه
في الاسفار قارورة الدهن والمكحلة والمقراض والمرآة والمسواك والمشط وفي رواية
والخيوط والابرة والمخصف السعوف فيخيط ثيابه ويخصف نعليه وكان يلبس القلانس
تحت العمائم ويلبس القلانس بغير العمائم والعمائم بغير القلانس وكان يلبس عمامة الخز و
الصوف وجبة الصوف وكان له ثوبان للجمعة خاصة سوى ثيابه في غير الجمعة وكان
يلبس خاتما من فضة في يده اليمنى وكان له خاتم فضة فصه فضة وكان ربما خرج

وفي خاتمه

وفي خاتمه خيط من يوطي ليتذكر به الشيء دون ذلك ولكن لا يجوز ذلك ع اليسرى وكان
اذا لبس النعل بدأ باليمنى فاذا خلع بدأ باليسرى وكان فراشه من اسمال وقوى التوى
محشوا ويروى عن امير المؤمنين ع ان فراش النبي كان عباء وكان مرفقته ادم وحشوها ليف
وكان له بساط من شعر يجلس عليه وكان قد ينام على الحصير ليس تحته شيء غيره وكان
يستاك اذا اراد ان ينام وكان اذا اوى الى فراشه اضطجع على شقه الايمن ووضع يده اليمنى
تحت خده الايمن وكان يقرأ اية الكرسي عند منامه وما استيقظ رسول الله ص الا خر
لله ساجدا وكان لا ينام الا والسواك عنده فاذا نهض بدأ بالسواك وكان يستاك
كل ليلة ثلث مرات قبل النوم وبعده قبل الورد وقبل الخروج لصلوة الصبح فائدة
في الجامعة المفردة من علق عليه بل الارنب تحبل به وكذا اذا شربت نفحته بعد
التطهير ثلثة ايام منعت من الحمل امثال عربية اذا اتاك احد الخصمين وقد فقئت
عينه فلا تقض له حتى ياتيك خصمه فلعله قد فقئت عيناه ايضا يريك البشاشة
حين اللقاء ويريك في الغيب بري القلم ايضا اكثر مصارع الرجال تحت بروق المطامع
ايضا عند الناس لتعرف خالك ايضا رب ملوم لا ذنب له ايضا لكل صارم نبوة ولكل
جواد كبوة ايضا لكل دهر رجال ايضا لعل له عذرا وانت تلوم ايضا لا يلدغ المؤمن
من جحر مرتين ايضا الا ينبح الكلاب بصر يكسو الناس واستعارته ايضا يدك منك
وان كانت شلاء ايضا ما على جلدك مثل ظفرك ايضا الشاة المذبوحة لا يولمها السلخ
ايضا النصح بين الملأ تقريع ايضا العمل الزنيج ولا اسم للنورة ايضا تعاشروا كالاخوان
وتعاملوا كالاجانب ايضا سلطان غشوم خير من فتنة تدوم ايضا عناية القاضي خير
من شاهدي عدل ايضا من سعادة المرء ان يكون خصمه عاقلا ايضا اذا جاء موسى والقى

العصا فقد بطل السحر والساحر ايضا اذا كان رب البيت بالطبل ضاربا فلم تلم الصبيان على الرقص ايضا ما اراد الله اهلاك نملة صنعت بجناحيها الى الجو يصعد واذا اتتك مذمتي من ناقص فهو الشهادة لي باني كامل فائدة في المجامعة المفردة اذا خفت امرا فاقرا مائة اية من القران ثم قل اللهم اكشف عني البلاء ثلث مرات وفي رواية اخرى قل سبع مرات يا الله فائدة فيها ايضا من قرا سورة النحل في كل شهر كفى المغرم في الدنيا وسبعين نوعا من البلاء شعر عربي في الماء وانت الغدة في كل مورد والظلم في الدنيا وانت نصيري وايضا وغلا على جانب الحمى وهو في الحمى اذا اضل في البيداء عقال بعير ايضا خليلي قطاع الفيافي الى الحمى كثير واد باب الوصول قلائل شعر اى طالب كمال در مدرسه چند بتحصیل علوم وحکمت وهندسه چند هر فکر که جز ذکر خدا وسوسه است شرمی ز خدا بدار این وسوسه چند لاادري بدوم الحبيب بياع وصالهم فاسمح بنفسك ان اردت وصالا شعر شد خزان وبلبل از قول پریشان باز ماند تو همان مردار مرغ بیحیا کوئی هنوز ایضا چنگ در کفته بردار و پیمبر ز حرف بس کا نجه قران و خبر نیست فسانه است وهوس ایضا لا والله نه ناس و نه شناسی نشناسی خود را ز جهل نشناسی ایضا قلم بشکن ورق بسوز و سیاهی بود دم درکش حمید این قصه درد است و در دفتر نمی گنجد ایضا چه تو آدم بهشتش جای بود قدسیان کردند بهر او سجود یک گنه چون کرد گفتندش تمام مذنبی مذنب برو بیرون خرام تو طمع داری که با چندین گناه داخل جنت شوی ای روسیاه ایضا برای نعمت دنیا که خاک بر سر آن منت هر سفله بار بر کردن بیک دو روز دو نعمتش

زدستش لی بماندت ابد الدهر عار بر کردن هذا حدیث فیه ابهام فی مختصر بصائر
سعد للشیخ حسن بن سلیمان الحلی عن جابر عن ابی جعفر ع فی قوله تع ولئن قتلتم فی
سبیل الله او متم الایة فقال یا جابر اتدری ما سبیل الله قلت لا والله الا اذا سمعت
منک فقال القتل فی سبیل علی ع وذریته فمن قتل فی ولایته قتل فی سبیل الله
ولیس لاحد یؤمن بهذه الایة الا وله قتلة ومیتة انه من قتل ینشر حتی یموت ومن یموت
ینشر حتی یقتل انتهی یعنی انه من قتل فی الدنیا من المؤمنین بهذه الایة یبعث مع الصاحب ع وکان
معه حتی یموت ومن مات فی الدنیا بعث معه حتی یقتل بین یدیه انما یجری علیه
الامران لانه یدرک مرتبة الشهادة بالقتل ومرتبة قطع العلاقة الاختیاریة للنفس
عن البدن بالموت شعر ومستخبر عن سر لیلی اجبته بعمیاء من لیلی بلا تعیین
یقولون خبرنا فانت امینها وما انا ان خبرتهم بامین **فائدة** قد اشرنا سابقا الی
طریق استخراج ملائکة الاسماء وما مر هو الملک الاول وهو ان تاخذ عدد الاسم
واستنطقه والحق علیه لفظ ایل مسبوقا بالف فتقول فی ملک وهاب انردیائیل
وهو الملک الاول ثم تضرب العدد فی نفسه فیکون فی وهاب مائة وستة وتسعین
وتلحقه بالملحق فیکون وصقائیل وهو الملک الثانی ثم تضرب عدد الملک الثانی
فی عدد ملک الاول فیکون الفین وسبعمائة واربعا واربعین واستنطقه وتلحقه
بالملحق فیکون دمذ عغائیل وهو الملک الثالث فاذا اردت الخلیفة علی الثلثة
فتجمع المراتب الثلث واستنطقه وتلحقه بالملحق فیکون دتطغغائیل وهو الملک الخلیفة
علی الثلثة واذا اردت لو یبس الحاکم علیهم فتکعب عدد الخلیفة والمستنطق من التکعیب
هو الملک الاعظم والجمیع تحت طاعته وهو الملک الذی کتمه هرمس و رمزه ولم یصرح

بهذا ناصر حسبه فافهم ولا يخفى ان ورد الملائكة من كون في محله يختص كل بورد و
هنا ورده خاص وهو ذكر الاسم بعدد الملك فتذكر الوهاب مثلا اربع عشرة مرة للاول و
مائة وستة وتسعين للثاني والفين وسبعمائة واربعا وخمسين للخليفة وللرئيس
بعدده وتذكر عند كل مرتبة من عدده اسمه واسم صاحب تلك المرتبة ملاحظا معنى
البديع والرحمن والباعث والباطن غائبا فانيا بحاجتك في ظهور الذات الحق بهذه
الاركان الاربعة فيتحقق الاثر عند تمام تلك الجمعية بلا مهلة فائدة البسط لاقسام
حرفي وعددي والتضارب الترفعي وهو ثلثة اقسام ترفع حرفي وترفع عددي و
ترفع طبيعي وبسط طبيعي وبسط غريزي وغير ذلك فالبسط الحرفي محمد مثلا ميم
حا ميم دال والعددي من الزبر والبينات مثل بعض ذلك اربعون ثمانية اربعون
اربعة فقد يراد من الاول م ى ح اول آ واحد عشر او ستة ومن الثاني اوبع
ون ث م ن ى ة او ثلثة وعشرون او احد عشر واعداد حروف الاعداد واثنان
وتسعون من الزبر ومن البينات مائة واثنان وثلثون ويتصرف في كل بما يقتضيه
الداعي والتضارب بان يضرب عدد الحرف في نفسه او في امر في مرتبة يستنطق حتى
يتولد من الاسم اسم آخر ويتصرف كل او يضرب حرف من حروف الطالب في حرف
من حروف المطلوب واستحصال الحروف الاخر المستنطقة من حاصل الضرب والترفع ترفيع
كل حرف من حروف المطلوب مثلا من مرتبة الى ما فوقها واخذ سميه من تلك المرتبة
العليا كرفع ميم محمد الى المئات فناخذ التاء والحاء الى العشرات فناخذ الفاء والميم
الاخرى كذلك تاء والدال الميم فيحصل تفتم والترفعي الحرفي اخذ الحروف الذي يلي
المطلوب من الابجدية فمثل محمد يوخذ للميم نون وللحاء طاء وللميم نون وللدال هاء فيكون

ويعني التعاقد الفرعي ورد الاسم بعدد ... الملك

اواسما العددي

نطنم

نظير والمزج في الطبيعي ان ياخذ الحروف الترابي مائيا والمائي ريحيا والريحي ناريا او يترك الناري بحاله فالميم ناري والحاء ترابي وكذا الدال فيبدل الحاء بالراء والدال بالجيم فيوافق مزج والبسط الطبيعي عبارة عن كون كل حرف من الحروف النارية طالبا للرياحية التي في درجته والرياحية تطلب المائية والمائية الترابية وهذا بدون ملاحظة الحروف بدرجاتها هو الطبيعي واذا لوحظت فهو الغريزي وغير ذلك كبسط التواخي والتجامع والتقوي في التكسير فائدة الحروف الروحانية هو النورانية التي يجمعها صراط علي حق نمسكه والجسمانية هي الظلمانية والنهارية هي التي للكواكب النهارية زحل والمشتري والشمس وعطارد ان كان مشرقا والليلية هي التي للكواكب الليلية الزهرة والمريخ والقمر وعطارد ان كان مغربا فلزحل ص ت ض ق ث ظ وللمشتري ذ خ وخ غ ف ش ذ وللشمس ظ م ف ولعطارد د ى ص ج ز ك وللمريخ ع ا ه ط وللزهرة بوى كسق وللقمر بهل والحروف الصامتة المهملة والناطقة المنقوطة والشرقية النارية والغربية الهوائية والشمالية المائية والجنوبية الترابية فائدة التكسير له مراتب الصغير وهو الذي ذكرناه سابقا والمتوسط وهو ان تضع المربع بعدد حروف الاسم وتبسط حروفه في السطر الاول مفردة وتضع الحرف الاول من السطر الاول في بيت فرسه من السطر الثاني ثم تتمم السطر الثاني على الترتيب وتبتدئ في الثالث باول السطر الثاني فتضعه في بيت فرسه من الثالث وهكذا حتى ينتهي العمل ان كان الاسم فرديا وان كان زوجيا كان مرة واحدة في اخر السطر تسمى الفرزان والكبير وهو ان تضع حروف الاسم منفصلة في السطر الاول فان كان ثلاثيا تنقل الحرف الاول من السطر الاول الى اول السطر الثاني والثالث من الاول الى الثاني من الثاني

والثاني منه الى الثالث وهكذا ان شئت وضعت الثاني من الاول في اول الثاني والثالث في الثاني من الثاني والاول من الاول في الثالث وهكذا فيكون من الاسم الثلاثي ستة اسماء وان كان رباعيا كان منه اربعة وعشرون اسما وان كان خماسيا

مثال الاول

ك	ه	ى	ع	ص
ع	ص	ه	ك	ى
ه	ى	ع	ص	ك
ص	ك	ه	ى	ع
ى	ع	ص	ك	ه

مثال الثاني

ع	ل	ى	م
ى	م	ع	ل
م	ى	ل	ع
ل	ع	م	ى

كان منه مائة وعشرون اسما وهكذا والضابط في ذلك ان تضرب عدد حروف الاسم في عدد الصور الحاصلة من الاسم الذي اقل منه بحرف فيحصل من الثاني صورتان وهكذا واما اسرار ذلك فمذكور في كتب القوم **فائدة** قيل في صنعة المكتوم ان اصله صفوة قوى الانسان وهو يفارق من الانسان من الكاوس يصعد على ذروة طور سينا وينبت تلك القوى

مثال الاول

ق	و	ى
ق	ى	و
و	ى	ق
ى	ق	و
و	و	ى
ى	ق	ق

مثال الثاني

ق	و	ى
و	ى	ق
ى	ق	و
ق	ى	و
ق	ى	و
و	ق	ى

شجرة ليس في الاشجار احسن منها فخذها عبيطة في فصل الربيعة واعصر ماءها وصفه مرة واحدة بخرقة صفيقة ثم رد عاليه على سافله واجعل به حتى يكون سافله عاليا واعقده وهكذا ثم اغسله حتى يبيض ثم زوجه في مدة اربعين يوما بابنه ويكون كفو الاثم زوجه ثلثا وح كان حجرا واخله وامده بست جاديات متواليه وح يكون حجرا وطف به في البيت الحرام اسبوعا وخذ له ماء

من ارض

من مصر ونارس ارض فارس وقبضة من تراب من بيت المقدس وانفخ عليه من الهوا

يعني ريح الجنوب ثم اجعل ذلك ثلثا وستا فعالجه بالفلاحة المصلحة بالثلث ولا

فاذا تمت الثلث ظهر القمر في ثالث برج الثور ثم عالج هذا بالست فاذا تمت الست

ظهرت الشمس في التاسع عشر من برج الحمل فاذا رايت ذلك فاسجد لله شكرا وعفر

خديك لجلال وجهه الكريم واعلم انك قد ملكت الدنيا وكنوزها فاملك بها

الاخرة **فائدة** اعلم ان لمعرفة استخراج روحانية الاسماء طرقا كثيرة باعتبار اختلاف

تكسير الاسم وبسط المركب والبسيط وحذف المتكرر بعد العمل واسقاط الزمام

العائد من الوفق الحرفي وعدم حذف المتكرر وباستنطاق الزوايا والمركز والضلع

والمساحة وغير ذلك ولنتمثل بمثال استخراج الارواح من المثلث العددي فنقول

اذا اردت استخراج الملائكة من الاسم الموضوع اعداده في المثلث مثلا فاعرف اولا المفتاح

وهو اي المفتاح ا وهو في البيت الثاني من السطر الثالث والمغلاق وهو

وهو مجموع المغلاق اعني ا والوفق وهو عدد ضلعه ١٥

٤	٩	٢
٣	٥	٧
٨	١	٦

ومساحته والمفتاح

وهو ٤٥ والضابط وهو مجموع عدد الضلع والمساحة وهو عدد

والاصل وهو حاصل ضرب غايته في مغلاقه وهو في هذا المثال ١٠٨٠ فهو اصل

المثلث وهو اصل الكلي الذي يحمل عليه بقية المراتب السبعة فيطرح منه عدد الملحق

العلوي والسفلي ويستنطق ويضاف اليه ذلك الملحق فيكون منه الملك والشيطان

فاذا رعيت هذه المراتب الثمانية واردت ان تستخرج الملائكة او الاعوان الشيطانية

فتحمل المفتاح وهو واحد على اصله الكلي وهو الف وثمانون يكون المجتمع ١٠٨١ فاطرح

منه الملحق العلوي وهو على الاكثر احد وخمسون وقيل احد واربعون وقيل احد وثلثون

وصورته على اربع اوجه فقيل ابل وقيل بال وقيل الب وقيل ابيل وهو الذي تمثل
به الملحق السفلي وقيل لطيش وهو الذي تمثل به وقيل طش وقيل لطاش فاذا استنطقت
من ١٠٨ احد وخمسين بقي الف وثلثون فاذا استنطقته كان غل فاذا اضيف اليه الملحق
العلوي كان اسم الملك الاول وهو غل ابل واذا طرحت من ١٠٨١ عدد الملحق السفلي
وهو ١٩ ٣ بقي ٧٦٢ فاذا استنطقته دسب فاذا اضفت اليه الملحق السفلي كان
اسم الشيطان الاول وهو دسبطيش وهو خادم ذلك الملك على السفليات وان حمل
معناه على اصله الكلي كان ١٠٨٩ او عملت به ماذكر صار غلي ابل وهو الملك الثاني
وخادمه على ماذكره غطيش وان حمل عدله على اصله وحمل به كما ذكر حصل الملك الثالث
غلطابل وخادمه دغاطيش كما ذكر واذا حمل وفقه على اصله وعمل به حصل الملك الرابع
عمابل وخادمه دعوطيش واذا حملت مساحته على اصله وعمل به حصل عنعابل
الملك الخامس وخادمه صنوطيش واذا حمل ضابطه حصل الملك السادس عفطابل و
خادمه ضكاطيش وان حمل غايته على اصله وعمل حصل اسم الملك السابع الحاكم على الستة
السابقة عفظابل وخادمه هو العون الشيطاني ضفاطيش وهو الحاكم على الاعوان
الستة السابقة وبهذا تقسم على السابقة وترجمهم فافهم الرموز وكن بها ضنينا
فانها من الاسرار الغامضة واعلم انها الكبريت الاحمر لسرعة تاثيرها وبهذه الطريقة
تستخرج جميع الاوفاق لعدته فائدة في استزادة الباني في صنعة المكتوم خذ البخرة
الطودية في برج الحمل فانه احسن واقتها من هو ما بين الخمسة عشر الى الثلثين والاسود
احسن من الاشقر واغسله من الاوساخ واقرضه ناعما في القرع الى نصفه وارطب عليه الندى
وقطره واجمع من ذلك ماء ثم صفه كالهيئة الاولى بنار لينة كحرارة الشمس مرة واحدة

كان

ذكر ثلث

صنوطيش

نقص ما تمكن الان

كثيرا

دادم الزمان

وادم الرماد وخذ الثفل وضع عليه من ذلك الماء ثلثة امثاله في القرع والالة العميا
وضعه في نار الزبل وعلى نار لينة كحرارة الشمس في الشتا سبعة ايام ثم اخرجه وقطره وزد
على الثفل كلما من الماء وهكذا حتى تنحل نصف اليبوسة التي هي الثفل ثم ضع على الثفل
الباقي مثله من الماء والمجمد في نار الزبل سبعة ايام ثم قطره واعزل القاطر وضع على
الثفل ماء جديدا مثله وافعل كالاول حتى ينحل نصف اليبوسة فادم ما لا ينحل وخذ
الماء الثاني المعزول واعقده حتى يكون كالعسل ثم خذ من الماء وزنه اربع مرات ضع
عليه اول مرة مثله بعد تبيضه بارسال الماء واستنباطه وعفنه في نار الزبل اذ العين
يوما عدد ميقات موسى فيسود كالقار ثم اعمل الى الثلثة الامثال الباقية فاقسمها
نصفين واسق المركب بنصفه ثلث مرات كل مرة تعفن عشرين يوما فيزرق في الاولى
عميقا وفي الثانية سماويا وفي الثالثة ينحل كاللوب هذا الان هو الحجر الذي يشيرون
اليه ثم اقسم النصف الاخر من الماء ستة اقسام وقطر الحجر سبع مرات في كل مرة تضيف
اليه سدسا من ذلك الماء ويشتد بياضه في الرابعة ويظهر النوشادر في القرع اما
هنا او في الاول فضعه مع الثفل وضعه في النار سبعة ايام اول يوم نار ضعيفة ثم
لا تزال كل يوم تشد النار وفي السابع كنار السبك ثم اخرجه فانه هو الخميرة والانفحة
ثم قطر الماء بنار لطيفة جدا كنار الجناح يقطر ماء رقيق ظاهر ابيض وباطنه احمر يصلح
لعمل الخميرة ثم تزيد في النار قليلا فيقطر ماء غليظ ثقيل اشبه الاشيا بالزيبق وهو
الغرقي ثم شد النار فيقطر اصفر من الزعفران واحمر كالياقوت وهو الزيبق الشرقي
المذكر ثم اعقد الثفل والمجمد بالماء الاول واخرج الصبغ منه ثم طهر الباقي بالماء
الثاني الابيض حتى يطهر الثفل ويكون كسحالة الفضة وفي كل مرة تعمل تضع في المركب

من النوشادر الذي عندك وهو الحمرة فاذا اردت تركيب الاكسير الابيض فخذ جزءا من
الثفل المطهر وهو ارض المقدسة وجزءا من الشرقي وجزئين من الغربي وهو الماء الابيض
الثقيل وحل الجميع واعقده ثم خذ من الماء كما ذكرت لك وضعه على الارض وحل الجميع
واعقده ثم خذ مرة ثالثة كما في الاول وحل الجميع واعقده وقد تم الاكسير الابيض واحده
على الف من النحاسين والرصاصين يكون فضة خالصا على الروباص واذا اردت تركيب
الاكسير الاحمر فخذ من اكسير البياض جزءا ومن الماء الذي بالمنذ احمر جزءا ومن الصبغ
الاحمر جزئين عكس ما قلناه في البياض وحل الجميع واعقده وافعل ذلك ست مرات
كما فعلت في الاول ثلث مرة وذلك معنى قولهم ان واحدا سيغلب تسعا من بنات
البطارق هنا في التزويج وفي السادس ثم اكسير الحمرة واحده على الف من القمر يكون
ذهبا خالصا على الروباص وان القيت الاحمر على الذهب كان اكسيرا وان القيت الابيض
على الفضة كان اكسيرا فافهم فقد شرحت لك واكتم ولم اترك الا ما يحتاج الى المشافهة
ولا اسعد فرق ودق الدرس وحصل مالا والعمر مضى ولم تنل تما الا ما ينفعك
القياس والعكس ولا افعلل بفعلل فعنلل لا ازادوره لا تقطعن يد الانسان
عن احد مادام تقدروا الايام تارات فاشكر فضيلة صنع الله اذ جعلت اليك
لا لك عند الناس حاجات نقل ان الكلب لا يؤذيك عند تبجم فذره الى يوم
القيمة بنج بيضا فكل بلاء عن رضاهم غنيمة وكل عذاب في محبتهم عذب ايام مضى
الامراد وانقرضوا جميعا وخلعوا الزمان على العلوج وقالوا الزمت البيت جدا
فقلت لفقد فائدة الخروج رجل يخضب لحيته فيقول تسوا اعلاها وتابى
اصولها وليس الى رد الشباب سبيل شعر ان ذناره ارذاد كه همت كه عرض نسب

دار ادوي

و نباید او بوی که فلان از خلف ناخلف است   لله الحمد که از نسبت فرزندی من جار بما
چه که هر هفت پدر را شرف نیست **ایضاً** افسوس که نامه جوانی طی شد و ان فصل
بهار و شادمانی طی شد ان مرغ که نام او سعادت بود من هیچ ندانم که کی آمد کی شد
ایضاً عیش همه تر ابجهانی بگذشت در بیخبری عمر جوانی بگذشت دردا
که چه غافلان درین دار غرور تا چشم زدیم زندگانی بگذشت **فی المثل** ربط ذو
خنزیرا علی اسطوانة البیمنة یعلفه علفا حسنا وکان الی جنبه حفیرة فیه جحش وکان
یتناول ما سقط من العلف فقال لامه ما اطیب هذا العلف فقال لا تقربه فان
من ورائه الطامة الکبری فلما اراد المولی ان یذبح الخنزیر ووضع السکین علی حلقه
ویضطرب فهرب الجحش الی امه واخرج اسنانه وقال انظری هل بقی فی خلال اسنانی شیء
من ذلك العلف فا تلعبه **قیل** لداود الطائی لا تتحول من الشمس قال لا استحیی من
ربی ان انقل قدمی الی ما فیه راحة بدنی **فصیحة** ان کنت تشرب الماء البارد المروق
وتاکل اللذیذ الطیب وتمشی فی الظل الظلیل فمتی تحب الموت والقدوم علی الله سبحانه
فی بحر الجواهر اذا اخذ سبع نملات طوال وترکت فی قارورة مملوة بدهن الزنبق
وسد راسها ودفنت فی زبل یوما ثم اخرجت صفی الدهن عنها ثم مسح منه الاحلیل
وما فوقه تهیج الباه وکثر العمل وقوی الانعاظ مجرب **وایضا** عن بعض الاولیاء اذا اردت
ان تقدم علی جبار او سلطان فاذا وقع بصرك علیه فکبر ثلثا وقل لیس کمثله شیء و
هو السمیع البصیر بعد ان تستغفر الله سبعین مرة یتذلل لك وهو سر من اسرار الله
فائدة دواء الغضب الصمت م علی الطهارة یوسع علیك رزقك **فائدة**
عظیمه در کیفیت نوشتن جفر جامع بدانکه باید بیست و هشت جزو کاغذ وضع کرده

و هر جزوی چهارده ورق که بیست و هشت صفحه باشد و در هر صفحه بیست و هشت
سطر باشد و در هر سطری بیست و هشت خانه باشد و در هر خانه چهار حرف رسم
شود و در اصطلاح هر جزو را اقلیمی و هر صفحه شهری و هر شهری محله و هر محله مشتمل
بر بیست و هشت خانه است و مرقومی که در خانها رسم می شود باین طریق است که هر خانه
چهار حرف حرف اول علامت جزو دوم علامت صفحه سیم علامت سطر چهارم علامت
خانه پس در خانه اول از سطر اول از صفحه اول از جزو اول چهار الف است اولین علامت
جزو اول و ثانی علامت صفحه اولی ثالث علامت سطر اول رابع علامت خانه اول و
در خانه دوم از سطر اول سه الف و یک ب رسم کنند و همچنین تا خانه بیست و هشتم
سه الف و یک غ که علامت بیست و هشتم است رسم کنند و در خانه اول از سطر دوم
از صفحه اول از این جزو دو الف و یک ب و یک الف رسم کنند که علامت جزو اول و سطر
دوم و در خانه دوم دو الف و دو ب نویسند و همچنین تا آخر سطر و در سطر سیم از
صفحه اول در خانه اول دو الف و یک ج و الف نویسند و در خانه دوم دو الف و ج و
ب نویسند و همچنین تا آخر سطر و در صفحه دوم در خانه اول از سطر اول یک الف جهة
جزو و یک ب جهة صفحه و دو الف جهة سطر و خانه نویسند و علی هذا القیاس تا در
خانه آخر از سطر آخر از جزو آخر چهار غ نویسند **فائدة** در بعضی از رسائل بنظر رسیده
که هر که این جفر جامع را بنویسد و با خود دارد همه مخلوقات او را مطیع و منقاد گردند و
کسی در مدة العمر با او دشمنی نتواند کرد و هر خانه که این جفر جامع باشد از نجاة و طاعون
در امان باشد و اگر با لشکری باشد فتح ایشان را باشد و هر که بنویسد بهر مرادی که
خواهد برسد و هر امیری که در بلای عظیم افتد این را بنویسد و با خود دارد حق تعالی

او را از آن

اورا ازان ورد ظهر برهاند واکر حاجتی داشته باشد بان نتواند رسید چهل روز
هر روز بر این اوراق نکند حاجتش روا شود بشرط تقوی وکتمان سر و هر روز
بعد از نماز دویست مرتبه بکوید یا رحمن کل شیء و راحمه و بعد از ان نظر براوراق کند
و اکر دشمنی داشته باشد که بهیچ نوع دفع او نتواند کرد هر روز بعد از نماز صبح
چهل مرتبه بکوید یا مذل کل جبار بقهر عزیز سلطانه و نظر براوراق کند تا چهل روز
روز اخر حروف اسم انشخص را بسط کند بسط عددی مثل انکه اسم محمد را بجای میم اربعین
و بجای ح ثمانیه و بجای میم ایضا اربعین و بجای دال اربعه ثبت نماید بعد از تکسیر
کند باین نحو ا ر ب ع ی ن ث م ا ن ی ه ا ر ب ع ی ن ا ر ب ع ه و بسط حرفی مثل انکه
حروف اسم انشخص را تکسیر کند حروف را جدا کانه و بسطی را جدا کانه بر کاغذی نویسد
یکی را در کورستان بسوزاند و یکی را در خاک کند بشرط انکه انکس بحسب شرع دفع
ان واجب باشد پس از کون ناچیز کردد **فائده** مداخل بر هفت قسم است اول صغیر
وان عبارتست از اعداد بلا مرتبه وان اول باشد تا نه باشد محصل انکه از جمیع
عدد نه نه طرح کند باقی مدخل صغیر است دوم وسیط کبیری و ان طرح منتهای احاد
از عشرات باشد و اخذ ما دون ان و طرح ما دون عشرات بود از مات و اخذ ما دون
و طرح منتهای عدد مات از الوف و اخذ ما دون ان و چون با لوف رسد منتهای فرضی بود
بالغا ما بلغ سیم وسیط مجموعی باعتبار شمول احاد و عشرات و احاد و مات و احاد
الوف و عشرات و مات و عشرات و الوف و مات الوف احاد و عشرات و الوف احاد و عشرات
و مات و الوف احاد و عشرات و مات و الوف و الوف بر الوف تلک عشرة کامله اول
کر وسیط مجموعی باعتبار شمول احاد بر عشرات بست عبارت از طرح منتهای احاد بود از

از عشرات دویم که باعتبار شمول احاد بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات سیم که باعتبار شمول احاد بر الوف است طرح منتهای مات است از الوف چهارم که باعتبار شمول عشرات بر مات است طرح منتهای عشرات است از مات پنجم طرح منتهای مات است از الوف ششم نیز طرح منتهای مات است از الوف هفتم که باعتبار شمول احاد و عشرات و مات است طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای عشرات است از مات هشتم باعتبار شمول احاد و عشرات و مات و الوف طرح منتهای احاد است از عشرات و منتهای عشرات از مات و منتهای مات از الوف و قس علیه البواقی چهارم از مداخل مدخل کبیر است و آن عبارتست از اخذ تمامی عدد از حروف و کلمات مفرده و کلمات مرکبه پنجم اکبر است و آن اخذ تمامی عدد است از تکسیر حروفات مبسوطه و کلمات مرکبه ششم اکبر اعظم است و آن اخذ تمامی عدد است باعتبار زبر و بینات هفتم اکبر اکبر است و آن اخذ تمامی عدد است از حروف و کلمات باعتبار عدد مبسوط و از ابطح عددی خوانند **فائدة** ابجد یعنی بدان هوز در باب حطی بنک فهم کن کلمن نکه دار سعفص قرو مکذا و قرشت دانا باش ثخذ واقف باش ضظغ از پیش بدان و گویند سر باب هستند **حکیم ثنائی** را بیتی مثل قوقونک شتی صد قرا شبه ست بر جای در مقرر است که در نیسان عدد برق حسبیا باشد مروارید در جوف صدف فاسد سیار نک مخی شود پس مطلب نیست که از عکس این مثل که همین بوقا است و او را در نک شتر که گویا وعدا ست چنانچه باشد که صدف را شبهه حاصل شد بجای مروارید **قال** عیسی لیحیی من یستطیع الله فی الرزق ان یغضب علیه فیفتح علیه ابواب البدنیا **قیل** لابن الحاجب کم مضی من اللیل قال اذا مضی ثلث ما مضی و ربع ما بقی فقد مضی اللیل بتمامه

سؤال

سؤال اناء مملو باربعة ارطال من العسل وآخر بخمسة من الخل وآخر بتسعة من الماء.
صب الكل في اناء واحد فامتزجت ثم ملئ كل اناء كما كان فكم في كل من كل ستخرجه ان
يجمع الجميع يكون ثمانية عشر فانسب التسعة اليها بالنصف ففي انائها من كل جنس كذلك و
الاربعة بالتسعين كذلك حكاية ركب واحد من الخلفاء مع بعض ندمائه يوماً في
السفينة وهم يتنزهون فسال من نديمه اي طعام اشهى عندك والذ فقال مخ البيض المسلوق
فعبر حتى اتفق عودهما الى هناك في العام القابل فاذا بلغا موضع السؤال السابق قال
له الخليفة مع اي شيء فاجاب النديم مع الملح فتعجب من استحضاره شعر بیا تا دست
از این عالم بداریم بیا تا پای دل از گل برآریم بیا تا بردباری پیشه سازیم بیا تا تخم
نیکوئی بکاریم بیا تا از غم دوری یاران در چو ابر نوبهاران خون بباریم بیا تا
همچو مردان در ره دوست سراندازی کنیم و سر نخاریم لبعضهم سنگ باشد کی
سخت روی چشم شوخ می نترسد از جهان پر کلوخ کاین کلوخ از خشت زن بکلی شد
سنگ از صنع الهی سخت شد لبعضهم در خواب که جهان من شبی چشمی بگشوم
از بی بینائی دیدم که در آن نبود بیدار کسی من نیز بخواب رفتم از تنهائی وایضا
سر رشتهٔ عقل پاره کردیم از خلق جهان کناره کردیم کس چارهٔ ما نکرد و ما خود
بی منت خلق چاره کردیم ننمود رهی بجز ره عشق هرچند که استخاره کردیم قال
الكفعمي في مصباحه وفي مفاتيح الغيب ان من كتب لفظة بسم الله على بابه الخارج امن
من الهلاك ولو كان كافراً قال الكفعمي ايضا لرد الضايع والآبق وفي بعض مصنفات
الشيخ رجب بن محمد بن الحافظ من كتب الشهيد الحق على اربع زوايا ورقة ويكتب ما ضاع
وغاب في وسط الورق ويرفعها بالليل الى تحت السماء وينظر اليها ويكرر هذين الآيتين

سبعين

سبعین مرة فانه یاتیه خبر الضایع او الغایب ذکر ابعض من قام فی ذوایا بیته نصف
اللیل وقال یا معید سبعین مرة ثم قال یا معید رد علی فلانا فانه فی الاسبوع یاتیه
خبر الغایب وهو فائدة از جهة باز امدن گریخته مربعی سه در سه بکشد که اضلاع
همه خانها متساوی باشد بنیت گریخته پس خانها را بر نظم طبیعی پر کند باید که در
هر یک از چهار کنج نقش حرفی بدوح باشد بدین صورت پس نام
گریخته را بر بالای نقش بنویسند و بر زیر سنگی گران در
بکذارند البته باز اید یا انکه نام او بر بالای نقش نوشته
میان فروبرند بطریقیکه بر نقش پنج برسد و در خوابگاه برزمین بکوبند و اگر اینعمل

۲	۷	۶
۹	۵	۱
۴	۳	۸

جایگاه آ
مبنی بر خانه

در زیر بالین گریخته بکنند بهتر است فائدة اگر زنی دشوار زاید این مربع را بر سه
پاره سفال اب ندیده کشند و پر کنند پس دو پاره را در زیر هر دو زانوی او بگذارند
و یکی دیگر را در برابر چشم او بدارند تا در او نظر کند باسانی بزاید و اگر اتفاق بیفتد
اینعمل در وقت طلوع افتاب کند بهتر است و اگر بهر در منزل جهة یاد با نا با سعود باشد
بهتر و اگر بمشك و زعفران و گلاب بکشند و باب قند بشویند زن حامله انرا
بخورد وضع حمل بر او اسان شود فائدة اگر اسطرلاب افتاب نباشد خواهند قامت
شخصی که بمسقط الحجر ان توان رسید معلوم نمایند مقیاسی بلند از قامت خود در
برابر ان شخص نصب کنند پس در عقب مقیاس قدری باز پس روند و بیک چشم نگاه کنند
تا سر ان شخص را بر سر مقیاس بنظر اید بعد از ان قدر قامت خود را بر ان مسافت افزوده
نشانی بر ان موضع کنند و از ان نشان تا قاعده ان شخص پیمایند و همچنین مقیاس
را پس اول را در ثانی که عدد اقسام باشد ضرب کنند و حاصل ضرب را بر بقیه مقیاس تا نشان

مقیاس

قاعدة

قاعده مقیاس واقع است قسمت مساوی قامت انشخص باشد فائده در استخراج
عدد مضمر عددی را که سائل در دل گرفته واحد فرض کنند سایل را بتضعیف تنصیف
و ضرب قسمت عدد مضمر مامور سازند بهر عنوان که خواهند بهر چهار و را مامور
سازند تو نیز با واحد همان کن تا بجائی رسد که سائل تفهم چه رشد بعد از ان ملاحظه
کن که از اعمال که با واحد کرده چه حاصل شده از هر این اجزاء مضمر همان حاصل شده
که مرة بعد اخری حاصل واحد را که تو داری از ان مجموع که سایل حاصل کرده اسقاط
کند و بهر مرتبه اسقاط تو یکی بر خواطر که با وفق که بگوید دیگر چیزی نماند پس انچه
در خواطر جمع نموده عدد مضمر باشد طریق آخر بفرما عدد مضمر را تضعیف کنند
پس هر یکی را ده کرده پس ده ده طرح کند و بهر بیست که طرح مینماید تو یکی بخواطر
کیر انچه حاصل شود مضمر باشد ایضاً طریق آخر بفرما انرا تضعیف کنند حاصل
را در نه ضرب کنند و از حاصل ضرب شش طرح کنند و بهر شش تو یکی بخاطر کیر و انچه
حاصل شود در سه قسمت کنند خارج قسمت عدد مضمر باشد قاعده اگر
شخصی یکی از ایام هفته یا ماه یا سال یا یکی از حروف هجی یا یکی از عددهائی که در
پهلوی یکدیگر نوشته باشند بخواطر گیرد و خواهی بدانی کدام است بگو از اثنا
کرده با ما قبل ان ضرب در سه کنند و ما بعد انرا اخر ضرب در دو کنند و از حاصل جمع
هر دو تو را خبر دهد پس مجموع هفته یا سال یا ماه انچه دیگر هست مرة بعد اخری
از ان حاصل کم کن انچه باقی ماند مطلوب باشد اگر هیچ نماند عدد آخرین باشد
حکایت لطیفه ابو العلا معری نام او احمد بن عبد الله و کور بود ان شد نماء
منقول است که در زمان او اسم شتر را کور شد که حیوانی است که او را بار سنگین می نهند

بر متحیر گفت بنا بر این باید کرسی او دراز باشد و تختی بجهت او در مجمع خلیفه گذارده
بودند که بر آن می نشست روزی پیش از آمدن ابو العلا خلیفه گفت زیر هر پایه
تخت را یکدرم بگذارند چون ابو العلا آمد و بر آن نشست گفت نمیدانم زمین بلند شده
یا آسمان نزدیکتر شده و فرود آمده و نیز از آن نقل میکنند که بعد از آنکه خلیفه او را
مدتی ببغداد طلبید مکرر اراده معره را میکرد و میگفت هوای من مانند
هوای معره شهر کوچکی است میان حما و حلب در بس بسیار گرم است هوا میکرد خلیفه
پنهانی او کسی را فرستاد تا سبوی آبی از معره آوردند چون آوردند روزی ابو العلا
بر مائده خلیفه طعام بخورد آب طلبید خلیفه گفت تا همان آب را در کاسه کرده باو
دادند چون آب نوشید فی الفور گفت هذا ماءٌ فاین هوائه این آب معره است پس
هوای او کو و نیز او نقل کنند که روزی دو نفر از ولایت عجم ببغداد آمدند بجهته
نزاعی که با یکدیگر داشتند که بخلیفه عرض کنند و آن مدعی علیه در خلوت بحق مدعی
اقرار میکرد و در حضور کسی انکار مینمود مدعی بایجهته متحیر مانده بود تا روزی
ابو العلا در مسجد نماز گذارده و تنها در نزد ستونی نشسته بود و آن دو نفر نیز
از نماز فارغ شده بودند و نشسته بودند و با هم مکالمه میکردند و سرگذشت
محاسبات خود را مینمودند و ذکر میکردند که همه متضمن اقرار مدعی علیه بود و از آنجا برخواسته
و رفتند روز دیگر که باز بحضور خلیفه رفتند مدعی گفت این مرد در خلوت مقر بحق
من است از آنجمله دیروز هم در مسجد اقرار نمود خلیفه گفت کسی در آنجا بود گفت نه
بغیر یک مرد عرب کوری که در آن بین ابو العلا وارد شد گفت همین شخص بود خلیفه
کیفیت را از او استفسار نمود ابو العلا گفت من کورم و کسی را نمی شناسم و این دو نفر را

معره [2]

از هم فرق

از هم فرق می کنم و با وجود این زبان فارسی نمی فهمم و نمی دانم چه گفتند لیکن این سخنها دیگر
که ایشان گفتند لفظهایی از آنها یاد دارم میگویم ببینید چه معنی دارد و هر یک از
این دو حرف زنند تا من بگویم سخنهای هم صاحب صد را چه بود پس مدعی و مدعی
علیه سخن گفتند ابو العلا گفت صاحب پنصد را چه گفت و چه گفت صاحب آن صد را و چنان جواب
چنین گفت پس او را چه گفت و یم چه گفت و هم چنین تا جمیع مکالمات ایشان را بیان
کرد چون مترجم اینها را شنید دیدند که مدعی علیه اقرار کرده بود پس خلیفه حکم از
برای مدعی کرد **فائده** اعداد ابجدی را انواع بسیار است یکی آنکه مشهور است که الف
یکی است تا غ هزار و یکی دیگر بحسب تکرار حروف باشد و این اعداد را اعداد جفری
خوانند و جمله این اعداد از بیست و هشت در نگذرد الف یکی باشد تا غ بیست و هشت
پس لفظ ملک بنابر این سی و شش می شود و در بعضی احادیث خواندند اسماء الله
با این نحو وارد شده **فائده** عدد عکس ابجدی غ را یکی میگیرند تا الف هزار می شود و
نظیره ابجدی بجهت استخراج اسما بکار آید و از احروف منکوره خوانند و آن این است که
تمام ابجد را بدو قسم کنند هر قسمی چهارده حرف و اول قسم اول نظیره اول قسم دوم
است و هم چنین تا آخر حروف پس ش نظیره الف باشد و غ نظیره ب و هم چنین تا
غ **من حکایات الکذابین** جمعی از هم صحبتان نشسته بودند نقلهای دروغ می کردند
نظیره ن
شخصی میگفت در راهی میرفتم آهوئی برخوردم اسب عقب او تاختم چو نزدیک رسید نداشتم
تخمی که در دست داشتم با آن آهو افکندم تخمی بگردن او و بخت و آهو فرار کرد بعد از
دو سال در آن راه گذارم افتاد گله آهوئی دیدم بعضی کوچک و بعضی بزرگ در گردن همه
تخم او بخته بود هر کدام کوچکتر بود نداشت تخمی او کوچکتر بود یافتم فهمید نسل از آهوئی

هستند که هیچ من دیگر چنان او مانده بود دیگری گفت در ولایت ما تگرگی بارید
بسیار درشت یکی از آنها برداشتم در میان آن مهر خدا بود و سجع مهر این بود بسم
الله الصمد خدا و دیگری گفت که سرمای در ولایت ما چنان شد که دو ماهی از بام خانه ها
جست ببام دیگری برود در میان هوا یخ کرده و در هوا یخ کرده ماند تا وقتی
که هوا گرم شد و یخ او آب شد بر زمین افتاد و فرار کرد دیگری گفت من براهی
میرفتم بجائی رسیدم دیدم سباع بسیار از گرگ و پلنگ و اینها بر سر چیزی جمع
شده اند چون دیدم پای انسانی بود که خوابیده بود من از آنجا اسب واندم و همه
جا از پهلوی آن شخص میگذشتم بعد از سه روز به سر او رسیدم دیدم شخصی افتاده
بود چون مرا دید گفت مگس و پشه مرا آزار میدهند من گفتم تو کیستی و چگونه افتاده ای
گفت روزی از اینجا میگذشتم زنی که از بزرگی و عرض و طول آن متحیر مانده بخوف
شدم آن زن گفت ای مرد تند بگذر مبادا پسر من بیاید و ترا اذیت رساند بینا
گفتگو بودیم که شخصی بسیار عظیم آمد و حیوانات بسیار از فیل و گاو و شتر و اسب و غیره
به او عدد زیاد تر در جیب و بغل خود کرده بود آنها را ریخت و گفت ای مادر چیزی خیر
از اینها شوربائی بجهت من سرانجام کن که من شکسته حالم مادر آن برخواست و آنها
را بر دیگی که بر سر دو کوهی گذارده بودند و عرض و طول آن معلوم من نبود ریخت
و زیر او را آتش افروخت و من از خوف آن پسر در گوشه پنهان بودم و آن پسر خوابید
من رفتم ببینم آن دیگ چگونه دیگی است و از تماشا کنم لب دیگ را گرفتم و از زمین
بلند شدم که چون دیگ را ببینم دست من رها شد و در آن دیگ افتادم بعد از آن
لحظه مادر بیاید و شوربا را در ظرفی که لایق چنین دیگی باشد ریخت و من از خوف

خود را

خود را در دهن بعضی از آن حیوانها پنهان کردم و آن ظرف را آورده و بر دهان پسر گذارد
پسران پسر عاشقی که سزاوار چنان ظرفی باشد با اندازهٔ چنان دهنی بود بر داشتم
و من از آن ظرف با نظرت میکوبختم که مبادا داخل عاشق او شوم و مرا ببلعد عاشق خیمه
بظرف کرد و من بی اختیار بان عاشق افتادم با بسیاری از حیوانات چون عاشق بدهن
ریخت من خود را در بن دندانهای او پنهان کردم بعد از فراغ خلالی که پسندید چنان
دندانی باشد طلبید و دندانهای خود را خلال میکرد تا بخلالی مرا از میان دندانها بیرون
آورده بزبان از دهن خود بیرون افکند باینجا که می‌بینی افتادم **لاادری** ای
با حدیث سانهانش محکو سوزن دل من بصد بارش میکو سکو بیا انسان
که ملالش کرد سکو سخنی در میانش میکو **رباعی** راه تو بهر قدم که پویند خوش
است وصل تو بهر صفت که جویند خوش است روی تو بهر چشم که بینند نکو
نام تو بهر زبان که گویند خوش است **ایضا** رحم ار بران که جز تو یارش نبود جز
خوردن غمهای تو کارش نبود در عشق تو حالتیش باشد که در آن هم با تو و هم بی
تو قرارش نبود **فائده** اتفقت حکماء الهند و الروم و الفارس ان الامراض یتولد من
ستة اشیاء سهر اللیل و نوم النهار و الشرب فی جوف اللیل و حبس البول و کثرة الجماع
و الاکل علی الشبع **حکایت** مردی را گفتند که فلان دوا بخر که خود را لکد کنند تا بسیار
بزرگ شود گفت نمیخواهم بزرگ شود زیرا که نفع آن بدیگران میرسد و من باید
متحمل ثقل آن شوم **حکایت** اعرابی در موقع مجامعت نشست و چون اراده جماع
کرد بنکر معاد افتاد و برخواست زن گفت کجا رفتی گفت هر که بهشتی را که عرض آن
ما بین آسمانها و زمینها است بمقدار عرض چهار انگشت از میان پای تو بفروشد

علم مصلحت اهو خواهد بود **فائدة** ينسب الى بعض اذا سئلت عن الحامل هل في بطنها
ذكر او انثى فاحسب اسمها واسم امها واليوم الذي فيه واسقط ثلثة ثلثة فان بقي واحد فهو ذكر
واثنان فانثى وثلثة فهو ساقط وعن الخبر هل هو صحيح او غير صحيح فاحسب اسم السائل
واسم الشهر واسم يوم السؤال واطرح اثنين اثنين فالواحد غير صحيح والاثنان صحيح وعن
المريض فاحسب اسم السائل والمسئول عنه وامها واليوم واطرح ثلثة ثلثة فالواحد يموت
والاثنان يبرئ بالسهولة والثالث يطول مرضه **حكاية** حكى السيد نعمة الله
الجزايري في كتابه المسمى بزهر الربيع قال حكى لي شيخنا العرموني ان رجلا من اكابر من
اهل الشام اتى اصفهان ليزوره ونزل اليه قال فاتيت به الى الحمام وفيه جمع كثير من
الاعاظم دعوتهم احتراما لذلك الشخص فبعد ما جلسنا ضرط هذا العربي ضرطة
قوية فخجلت فاذا ضرط اخرى فصحت عليه وقلت لا تفعل هكذا قال لا باس يا اخي انا
اضرط بلسان العربي وهؤلاء اعجام لا يفهمون لغتنا **حكاية** مردي زني را متعه كرده
چون بزن داخل شد بسيار قبيح منظر بود كه قادر بر مباشرت با او نبود پيش خود
گفت دراهم من بحيف رفت وليكن ظاهر نكرد پس عمامه و كلاه از سر برداشت و زن
گفت بسم الله بخواب مشغول شويم زن گفت چرا كلاه از سر گرفتي گفت قاعده ولايت
ما اين است كه از سر با زن مجامعت ميكنند و زن از آنجا برخواست جست و فرياد
كشيد عاقبت آن دراهم را با مثل آن رد كرد و مرد مدت را بخشيد مردي دم بكر تا بيز
زني گرفتار شد كرباس بسياري با احليل خود پيچيد تا مثل سبوئي شد چون وقت
عمل شد زن گفت اين چيست گفت من داء الشبل دارم اطبا گفته اند جماع بسيار بكنم تا
زن زهر را بكشد زن صيحه زد وجه را رد نموده مستخلص شد **مطايبة** روزي

[illegible]

هر خرما که حضرت رسول میخورد

حضرت رسول ص با حضرت امیر ع خرما میخوردند پنهان دانه اش را نزد حضرت امیر مینهادند رسول ص

فرمودند من کثر نواه فهو اکول هر که دانه او بیشتر است بسیار خورنده است حضرت امیر فرمودند من

اکل نواه فهو اکل هر که خرما با دانه خورده است خورنده تر است چون این کلام را

حضرت امیر فرمود حضرت رسول تبسم نموده فرمان داد تا هزار درهم انعام بوی دادند

و بصحت رسیده که احیانا حضرت رسول بعضی خورد سالان را مطایبه خطاب میفرمودند

یا ذا الاذنین ای صاحب دو گوش و بسیار با اصحاب بپای مسابقت میکردند یعنی باهم

دویدن باهم پیشی میگرفتند و کشتی میگرفتند عوف بن مالک که از بزرگان

صحابه و مردی عظیم الجثه بود روزی بخدمت حضرت رسول رفت وقتی که حضرت در خیمه نشسته

بود سلام کرد حضرت فرمود درای گفت همه اعضای خود را هم با چیزی را بیرون

بگذارم حضرت بخندید وقتی صهیب بچشم درد میکرد و خرما میخورد حضرت فرمودند

ای صهیب چشم تو درد میکند و خرما میخوری گفت از آن طرف میخورم که چشم درد نمیکند

ایضا مرویست که حضرت امیر ع در مسجد نماز میگذاردند یکی از صحابه که بسیار

بلند بالا بود در آمد بمطایبه نعلین حضرت را برداشته بر طاق بلندی گذاشت و بپای

ستونی بنماز مشغول شد چون بتشهد نشست حضرت امیر ستون مسجد را برداشته

دامن جبه او را بزیر ستون نهاد و دست مبارک را دراز کرده نعلین خود را برداشت

و قصد رفتن کرد آنمرد از نماز فارغ شده اضطراب کرد و التماس نمود تا حضرت او را خلاص

کرد **ایضا** از جمله ظریفان صحابه نعمان بن عمرو انصاری است از جمله روزی مخرمة بن

نوفل که از بزرگان انصار بود صد و پانزده سال از عمر او گذشته بود و نابینا شده

بود بتقاضای بول برخواست نعمان آمد دست او را گرفته مخرمه گفت ای بنده خدا

درمسجد

مرا بموضعی خالی رسانا تا بول کنم نعمان را واند که کرابیند او ابن عباس صحن مسجد را ورد و نزدیک

مردم کفت اینجا بنشین و کریخت مخرمه کشف عورت کرد و مشغول شد مردم از هر

طرف فریاد بر آوردند او شرمسار شد کفت مرا بفریفت کفتند این عمل نعمان است

کفت کر مرا بفریفت والله اکر ظفر یابم ببایم با این عصا چنان بر او بزنم که سرش چنین

فتنی بخورده باشد چون چند روزی کذشت مخرمه و نعمان در مسجد بودند که عثمان

بن عفان درآمد و در محراب بنماز ایستاد و خواسته نزد محراب آمد و کفت ای پدر — بغان

اینک نعمان در پیش محراب ایستاده و نماز میکند کفت ای پسر نزد مرا با او رسان که

از و دل پر خون دارم نعمان دست او کرفته نزدیک محراب آورده خود فرار نمود

مخرمه عصای خود را بکشید بقوت تمام بر فرق عثمان زد چنانچه سرش بشکست

مردمان پیش آمده کای مخرمه چکاری کردی پس خویشان مخرمه بعذر خواهی کردند

حکایت نقل است که حجاج بر سر منبر خود رقعه یافت که در اینجا نوشته بودند تمتع

قلیلا انک من اصحاب النار در زیر آن نوشت قل موتوا بغیظکم ان الله علیم بذات

الصدور فائده از جمله اقلام اینست که آن را قلم مراد کویند بترتیب ابتث ا ب ت ث

ج ح خ د ذ ر ز [illegible] ط ظ ع غ ف

ق ک ل م ن و ه لا ی [illegible] ایضا قلم اسرار بطریق ابتث [illegible]

[illegible] ذ م ه و [illegible]

[illegible] ایضا قلم طبیعی این است ایضا بطریق ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم طبیعی بترتیب ابتث [illegible]

۱۰۰۱

ا ب ک ک ک ۲ ۳ ۴ ط ظ ۹۷۸۹۷ [illegible]

[illegible] ایضا قلم یونانی است بترتیب ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم

دیگر یونانی بترتیب ابتث [illegible]

[illegible]

[illegible] ایضا قلم زهره و مشتری ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم مریخ بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم عطارد

بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا نوع دیگر [illegible]

[illegible]

نوع دیگر [illegible]

[illegible] ایضا قلم اوسراس حکیم که بقلم طبیعی

مشهور است بترتیب ابتث ایضا [illegible]

[illegible] ایضا قلم فلسطین نوش

حکیم بترتیب ابتث [illegible]

[illegible] ایضا قلم سرمانوس حکیم بترتیب

ابتث [illegible]

الف دایره قلم ترسیل از جهت نداشتن نسخه

ایضا قلم ریحان بترتیب ابتث

ایضا قلم کاشفی که نشته در بعضی نسخ باین نوع نوشته‌اند که فی الجمله تفاوت
دارد

حکایت ادیبی را وقت احتضار رسید
گفت مرا در کفن کهنه کفن کنید تا چون نکیرین آیند چنان تصور کنند که من مرده
کهنه‌ام و از من سؤال نکنند شعر مشتمل بر صنعت تعریب یعنی فارسی را با سلوب
عربی نظم کرده مالی و ترکاو بیرقد امترا ومیان من دقتر سکملر لاتشنون من
المرادم شلیر خوبانی جوف کل الصبک فی جوف الغرا شعر مشتمل بر صنعت تفصیل
یعنی بنوعی نظم شده که هیچ کلمه از ان احتیاج بلب بر لب ساییدن ندارد ای دیده
رخ نگار دیدن خطر است ای دل سر این رشته کشیدن خطر است هان تا نچشی
ز ساغر عشق دیگر زنهار دلا زهر چشیدن خطر است شعر مشتمل بر صفت توصیل
و این بر عکس سابق است که بان حرکت می‌کنند موی مه ما بوی بو پا بر ناو
موییم موی و هم ما وی به مایم و مهران مه ما بر تا ما ما با مه ما و مه ما با ما به
شعر در صفت موقوف که کلمه در او مصرع مقطوع باشد در مدح حمید الدین
جوهری مستوفی زندگانی خواجه مستوفی دولت حمید الدین الجو ایضا
در صفت موقوف ای شادی عید چون بکام دل اغ را دایم شده محبوس در این غمکده
مع دو دیم با اهل دل کر ازادی مح بو سبست بر سم عید هم از تو طمع شعر در
صفت مقطع که جمیع حروف آن یکدیگر جدا باشند ز درد داغ دو وری زد و زارم

ز دو ری

در روی زر داور درم دارم شعر در صفت منقوط در نعزی زیب تختی زر بن جبینه
ز بیدجز تخت زینت تخت شعر در صفت تعریب ایضا الا اشترک اذ دلی الی آنها
لا انس من فتادن الجاهات فذکرهم خونانی بدل همراهات من نالته کاه سحرگاهها
فائده در کتاب عجائب المخلوقات مذکور است که اگر خر را گره بر زن حامله بگوید
اگر بزاید والا تو ابریشم بندم و در بیابان رها کنم فی الحال بزاید نظامی پیش
وجود همه آیندگان پیش بقای همه پایندگان کیست در این دایره دیرپای
کو لمن الملک زند جز خدای مبدع هر چشمه که جودیش هست مخترع هر که وجود
هست کریم چه هست پرایه طوق اوست و در دل خاک است پر از شوق اوست
داغ نه ناصیه داران پاک تاج ده تخت نشینان خاک باجبروتش که دو عالم کم است
اول ما آخر ما یک دم است بود و نبود آنچه بلند است و پست باشد و این نیز نبا
که هست از ازلش علم چه در باست این تا ابدش ملک چه صحرا است این کش
مکش هر چه در او بندگی است پیش خداوندی او بندگی است سدره نشینان سوی
او پر زنند عرش روان نیز همان در زنند ای همه هستی ز تو پیدا شده
خاک ضعیف از تو توانا شده زیر نشین علمت کاینات ما بتو قایم چو تو قایم
بذات هستی تو صورت پیوند نی تو بکس و کس بتو مانند نی آنچه نمرده است نمیرد
توی آنچه تغیر نپذیرد توی ما همه فانی و بقا بس تراست ملک تعالی و
تقدس تراست جز تو فلک اخم دوران که داد دیگ جسد را نمک جان که
داد چون قدمت بانگ بر ابلق زند جز تو که یارد که انا الحق زند هر که نگویا
تو خاموش به آنچه نه یاد تو فراموش به ساقی شب دست کش جام تو شد

مرغ سحر خوش سخن از نام تو است پرده بر انداز و بر هوای فرد کو منم آن پرده بهم در نورد نسخ کن این آیت ایام را مسخ کن این صورت ایام را شعر و بتعریب المؤلفه

خبروا الی الخرابات یا ایها الهادم لا تشتغل لنصیحة من هذه المراد عالج جراحة الدل من دستان لنکارین فی رغم ذلک الدل لا ینفع المراهم خذ یا ایها الصفا نقد الروح فی الکف صراف عشق یا رک لا یقبل الدراهم شعر با باد رخش باد ما باد مباد

کوهستی مان بیخ و بنیاد مباد هر چند نشد زعشق شادان نفسی جز عشق نصیب جان نا شاد مباد **فائدة** در بیان طرف ذکر خفی که قلبی نیز گویند در کلمه توحید بدانکه از مشایخ طریقت در این خصوص چند نوع است اول آن راست که ذاکر از ناف تا حلق خود را قطر دایره فرض کنند که دو پهلوی ذاکر از طرفین قوسین آن دایره باشد و قصد کلمه طیبه لا اله الا الله کند باین نحو که از ناف شروع کرده لا اله الا الله دا بر قوس طرفین که تعلق بنفس او دارد منطبق کرداند تا نفی این قطع تعلق ذاکر از مشتهیات و مالوفات نفس راجع شود و الا الله را از ابتدای حلق فرود آورده بر قوس یسار که تعلق بقلب دارد منطبق سازد و باید نفس را حبس کند بقدر وسع و بقوت ادا کند چنانچه دل متاثر شود و منظور اثبات وحدانیت و اختصاص مطلوبیت در ذات احدیت باشد و این ذکر را بعضی با حرکت سر و بدن قرب بهیات دایره محسوس ادا می کنند و بعضی بتصور حرکت اکتفا میکنند و این طریقه مشایخ نقش بند یه است و این کرا حمایلی و هیکلی گویند و نوع دیگر آنست که با رعایت قوت و حفظ نفس دایره از ناف ورده لا را بر قطر یک گویا بالا کشند و اله را بر جانب راست بقصد مذکور فرود آورده و باز الا را بر همان قطر بالا کشند و الله را از جانب چپ بدل فرو برد.

وابن نوع

واین نوع را نفی و جهار ضرب نامیده اند و نوعی دیگر که از مجمع البحرین گویند است
که جنین که طرف ناف حلق باشد بدو دایره کامله منقسم سازند یکی دایرۀ نفی که
بر داشتن لا است بدستوری مذکور و قوس او از ناف الی الطرف راست که چنانچه باز بناف متصل
شود بر هیئت دایره که این دو کلمه قوسین آن باشد وان را دایرۀ امکان تصور کنند چنانچه هیچ
ممکنی از ان خارج نباشد تا همه در نفی داخل باشند دیگری دایرۀ اثبات که آن برداشتن
الا الله است بهمان دستور و قوس او در ناف الله از طرف چپ بهیئت مذکور که قوسین این
دایره باشد که در تصور دایره وجوب است شیخ نجم الدین رازی در مرصاد العباد گفته که
این ذکر را جبرئیل امین تعلیم سید المرسلین و انحضرت بعد از فرض پنجگانه باین اشتغال کرد
می نمود و از ان بصاحب سر خود و ولی عهد خود علی مرتضی موهبت و از انحضرت باولاد
اطهار او منتقل شد و ارباب عرفان آیه شریفه واذکر ربک تضرعا و خفیة و دون
الجهر من القول را باین ذکر تفسیر نموده اند و عطف دون الجهر را عبارت از ذکر فی نفسک
دانسته اند و دون را بمعنی نزدیک گفته اند و از این ذکر اخفائی که واسطه میان جهر و
خفا است تفسیر نموده اند فائده میرزا محمد الاردبیلی الاصل و کاشانی المسکن که
مشهور بمحقق است قبر او در بید کل است نزد قرای کاشان از جمله عرفا بوده از شاگردان
قاضی اسد الله قهپایه که او نیز از جمله عرفا است و در کاشان در قرب دروازه پین مدفون
است و در مقبرۀ شاه شمس حال مشهور بمقبرۀ قاضی اسد است و فوت قاضی اسد
در سنه یکهزار و چهل و هشت هجری واقع شده و طریقه مشایخ قاضی باین تفصیل است
ارشاد قاضی از شیخ درویش علی سدهی سبزواری و او از شیخ ملک علی جوینی و
او از شیخ حاجی محمد جوینی و او از شیخ کمال الدین جوینی و او از شیخ حاجی حسین ابرقوهی

و او از سید محمد نوربخش و او از امیر سید علی شهاب الدین همدانی و او از شیخ محمود مزدقانی
و او از شیخ علاء الدوله سمنانی و او از شیخ نور الدین عبد الرحمن الکسرفی الاسفراینی و او
از شیخ جمال الدین احمد جورفانی و او از ابو علی لالا و او از مجد الدین اسمعیل بغدادی
و او از شیخ نجم الدین کبری معروف بشیخ ولی تراش و او از شیخ نجیب الدین سهروردی
و او از شیخ احمد غزالی و او از شیخ ابوبکر محمد النساج و او از شیخ ابو القاسم محمد کرکانی و
او از شیخ ابو عثمان مغربی و او از شیخ ابو علی کاتب و او از شیخ ابو علی رودباری و او از شیخ
جنید بغدادی و او از سری سقطی و او از معروف کرخی و او از سلطان سریر ارتضی
علی بن موسی الرضا و این سلسله را محقق مذکور در رساله خود ذکر نموده. فایده
در بعضی از رسایل عرفا ذکر را هفت مرتبه ذکر کرده اند قالبی و نفسی و قلبی و سری و روحی
و خفی و غیب الغیوب و تفصیل آنست که ذاکر را ابتدای ذکر آنست که هنوز ذکر بباطن
او سرایت نکرده باشد و سیر او در سلوک از محسوسات تجاوز نکند شغل او مداومت
بر ذکر زبان قالبی گویند و چون او را بسبب تکرار و مواظبت تبدیل بعضی از اخلاق
ذمیمه حاصل شود و اثر ذکر را در نفس خود ادراک نماید و بتعقل معنی ذکر مستمر
شود او را ذکر نفسی گویند سیر او بنهایت عالم عنصر رسد بواسطه تبدیل بعضی اخلاق
ذمیمه فی الجمله نفس را صفائی حاصل شود و کدورات صفات نفسانی و بشری فرو نشیند
حلاوت ذکر در وی اثر کند و شوق مذکور بروی غالب شود بی تحریک زبان ذاکر
گردد و گاه باشد که آواز ذکر دل مانند صدای کبوتر و مرغ بشنود او را ذکر قلبی گویند
و در این مرتبه سیر او در باطن تا بنهایت افلاک رسد و چون صفای قلب بیشتر شود اثر
نورانیت ذکر قلبی در وی تصرف نماید سر او از التفات بغیر فی الجمله فارغ شود او را

ذکر سری

ذکر سرّی گویند و گاه باشد که از تحریک دل در این ذکر نیز مثل صدای انداختن مهره
در طاس پیچیده مسموع شود و سیر سالک در این مرتبه با واسطه عالم افلاک رسد
و حجب تیره که از تشتت آرای فاسده و عقاید مشوشه بکلی پاک شود و دل را بغیر یک کون
التفاتی باقی نماند از نهایت مراتب افلاک در گذرد و با وایل عالم جبروت رسد
و حکم روح گیرد و این ذکر خفی گویند و احیانا ازان نیز همهمه در باطن بواسطه غلبه توجه
ذاکر حاصل شود و صوتی شبیه بنشستن مگس بر تار ابریشم مدرک شود و چون مراتب
هستی مستعار بکلی در حجبات نور الانوار مستور و منتفی گردد و بمقام فنا از خود نیز
و ماسوی متحقق شود سیر او بسیر عالم لاهوت مرتقی گردد ذکر و ذاکر در حجب
تجلی مذکور وجودی نماند ذکر خود بخود میگوید از من و مائی جز نام و از ذکر و ذاکر
جز معاوضات اوهام باقی نماند غیب الغیوب نامند فائدة بهاء الدوله حسن بن قاسم بن
محمد النوربخش در اربعین خود که مسمی است بهدایة الحیرین ذکر نموده که خلاصه این
است که غایة سعی روندگان سبیل رشاد وصول است بمقام وحدت و مشاهده جمال
حضرت و این سعادت دست ندهد جز بعبور از منزل کشف حجب ظلمانیه و قطع منازل
کثرات امکانیه که جمیع اشیا در حقیقت وحدت فانی باید دید و این راه را لا اله الا الله
یافته اند که کلمتین لا اله قالع اساس کثرات از نواحی دل و کلمتین الا الله مصحح نقش وحدت
است بر صفحات خاطر و تحصیل این مرام بمعونت این ذکر چنان بود که مؤمن طالب بعد
از توبه و طهارت بعبادت و قیام نماید و بعد از ادای طاعت باید بدین ذکر لسانی اشتغال نماید
با اخلاص چنانکه در حین تلفظ ملاحظه معنی او نماید بصدق وفا اداکند قطع نظر از جر
نفع و دفع ضرر نفس اجتناب از غافلی و کاهلی کند و توجه تمام بحضرت معبود و مقصود

تنزل

اشتغال از سر شوق و ذوق و ملازمت و مداومت در اوقات لاینقطع کند تا آنگاه که
آتش محبت و شوق بمنفی لا اله الا الله اشتغال پذیرد و بدینها اشتغال خاطر و وساوس
کهنه و جمیع را سوزند و شراره از آن در مشکوة باطن آنند و مصباح بر آن افروزند و جرعه
جان نثار رفشان عشق و الکره دیده چشم سر مطلعه انوار ربانی میکنند و در اشتغال
بذکره رعایت چند چیز دیگر واجب است و از اصول آن سلسله است یا ذل دو حین ذکر کردن
حبس نفس نمودن و فایده این چیزها چند است یکی آنکه جمع حواس بدون آن میسر نیست
و دیگر آنکه ممد و معین قوة است و از اینجهة است که مرد در امری که محتاج بقوة و زور باشد مثل
کشتی گرفتن و سنگ گران بر داشتن بدون حبس نفس صورت نبندد و دیگر
آنکه بحبس نفس آتش گرم می شود و حرارت آن بدل میرسد و محرک حرارت غریزی و منتج
دفع تکاسل و تساهل می شود و شوق و التذاذ در صاحب آن پدید آید و دیگر آنکه از آن
تصاعد بخار گرم رطوبات فاضله دماغی نضج نیکو یابد و [illegible]
کرده دوم چهار ضرب گفتن و آنچنان بود که مربع نشیند و بعد از آنکه سر تا محاذات
ناف فرو برده باشد از آنجا است ببالا برند چندانکه مهره گردن با پشت راست
شود و آن یک ضرب بود پس بطرف راست فرود آورد تا محاذات جگر بلکه قریب بمحاذات
ناف و این ضرب دوم بود پس باز سر را بر دارد چندانکه گردن با پشت راست شود
و این ضرب سیم است پس سر را بطرف چپ فرود آورد و حرکت دوری نماید چنانچه
باز بمحاذات ناف رسد و این ضرب چهارم است و ذکر را در اینچهار حرکت تمام کند هم
ضربی در ابتداء و باز بهمان طریق از سر گیرد و در اینچند حکمه است سیم خفی بدل گفتن
یعنی توجه نماید بطرف دل و سینه بطرف از چپ در خواطر گذراند که گویا نمای حرف

مکرر

ان مؤلف از دل بیرون می آید و زبان باطن میسر اید و حکمت در آن انکه مانع حبس نفس
بشود و از شایبه ریا محفوظ باشد و دل بصیقل یابد و انوار برو تابد و سر بان
او منافذ گوش و هوش را چنان بگشاید که بالهامات ربانی شنوا گردد و در این
هنگام استیلای حرارت شوق و ذوق غلبه ذکر فضلات رطوبات دل را بوجه مناسب
بگدازد و هوای لطیف در تجویفات دل جای یابد و مهر خموشی از افواه دل برخیزد و
علامت اینحال آن بود که از جانب دل صدائی چون نغمه کبوتر استماع افتد و این ذکر را
شرایط دیگر نیز هست یکی آنکه بعد الهضم و قبل الخلاء تمام بگوید که در حین تعدیل
مزاج است و بعد الهضم بجهت حبس نفس موجب امراض شود چون قولنج و فتق و درد
معده و لغوه و اختلاج و دیگر آنکه از سیری بگریزد هیچ زیاده سازند و دیگر آنکه
مستقبل قبله نشیند و دیگر آنکه دستها را بر زانو نهد و بغلها را گشاده دارد چنانچه
هیئت دایره پیدا آید و باوضو باشد بهتر آنکه بعد از اداء طاعات مفروضه بدان
قیام نماید دیگر چشم برهم نهاده گوید دیگر آنکه در کنج خلوت تاریک باشد که
گفتگوی خلق او را مشوش نکند **شیخ** علاء الدوله سمنانی گوید شرط این ره طا
دانید چیست دائما با نفس خود بودن بحرب قوت خود کردن زخون دل مدام
ترک کردن لقمه شیرین و چرب خلوت تاریک و بیداری شب **فغانی** گرنه قرین
وعده روز جزا بودن تو سوی بدن کراو زد عقل گریز پای را **ولی دشت بیاضی**
دل براه طلبش گرم عنانی بایست دیده شوخم از این بهر نگران می بایست شوق نکند التماس
که دستی نهم بر دل ریش ورنه این دار هنوز از تو نهانی بایست بتمنای تو ترک
دو جهان کرد ولی مهربانی تو ام درخور آن می بایست **فائدة** در بیان اقسام استعاذه

بر سبیل اختصار بدانکه استعاره عبارتست از استعمال مشبه به در مشبه از جهة مبالغه در تشبیه و فرق میانه استعاره و تشبیه آنست که در استعاره باید مطلقا اشعار بتشبیه نباشد بخلاف تشبیه که باید از آن اثبات مشابهت مفهوم شود بر سبیل تصریح مثل زید کالاسد یا تلویح مثل زید اسد و از تشبیه بلیغ می نامند بعضی از او داخل استعاره شمرده اند و مجاز عبارتست از استعمال لفظ در غیر موضوع له و آن اعم از استعاره است بعلت آنکه اگر علاقه مجاز مشابهت باشد آنرا استعاره گویند و اگر سایر علاقات باشد آنرا مجازات مرسل خوانند و این در نزد علمای بیان است و اما اصولیین استعاره را بر هر مجازی اطلاق میکنند و کنایه عبارتست از لفظی که از آن اراده شود لازم معنی آن با جواز اراده اصل معنی و استعاره باعتبارات مختلفه بچند قسم منقسم می شود و فایده عنادیه و تهکمیه و تملیحیه و اصلیه و تبعیه و عامیه و خاصیه و مطلقه و مرشحه و تشریحیه نیز گویند و مجرده و شریحه مجرده و مصرحه و مکنیه و تمثیلیه و غیر تمثیلیه و تحقیقیه و غیر تحقیقیه **فائدة** عبارة فیها ابهام قال العلامة فی نهایة الفروع لو ترک الاعتدال فی الرکوع والسجود فی صلوة المتنفل عمدا لم تبطل صلوته لانه لیس رکنا فی الفرض فکذا فی النفل انتهی والاشکال فیه ان انتفاء الرکنیة فی النفل لاینفی الوجوب فیه کما فی الفرض ویمکن الحمل بان لعل مراده نفی الوجوب فی النافلة بواسطة نفی الرکنیة اذ کلما کان رکنا فی الصلوة یکون من الاجزاء الموجبة لانتفاء صدق الاسم فلو کان رکنا لکان شرطا فی النافلة قطعا لئلا ینتفی کونها صلوة واما اذا لم یکن رکنا فلا یکون دلیل علی وجوبه فی النافلة فتامل **شعر** من که بسوی ادر و در چمن هوس شدم برگ گلی بچید مرحمی خار و خس شدم مرغ بهشت بودم قهقهه بر فرشته زدن از پی صید پشه همنک

صد مکس

صدمكس شدن فائدة في التوبة قال شيخنا البهائي ره قلبك من الذنوب وجه
وجهك الى علام الغيوب بعزم صادق ورجاء واثق وعد فانك عبد ابق من مولى كريم رحيم
حليم يحب عودتك الى بابه واستجارتك به من عذابه وقد طلب العود منك مرارا عديدة و
انت تعرض عن الرجوع اليه مدة مديدة مع انه وعدك ان رجعت اليه واقلعت عما انت بالعفو عليه
عن جميع ما صدر عنك والصفح عن كل ما وقع منك فقم واغتسل احتياطا وطهر ثوبك
وصل نفص الفرائض واتبعها الشيء من النوافل وليكن تلك الصلوة على الارض بخشوع و
خضوع واستحياء وانكسار وبكاء وفاقة وافتقار في مكان لايراك فيه ولا يسمع صوتك
الا الله سبحانه فاذا سلمت فعقب صلوتك وانت حزين متحير وجل راج ثم اقرء الدعاء
الماثور عن زين العابدين ع الذي اوله يا من برحمته يستغيث المذنبون الخ ثم ضع وجهك
على الارض واجعل التراب على راسك ومرغ وجهك الذي هو اعز اعضائك في التراب مع
بكاء وقلب حزين وصوت عال وانت تقول عظم الذنب من عبدك فليحسن العفو من
عندك تكرر ذلك وتعد ما تذكر من ذنوبك لائما نفسك موبخا لها نائحا عليها
نادما على ما صدر منها وابق على ذلك ساعة طويلة ثم قم وارفع يديك الى التواب الرحيم و
قل الهي عبدك الابق رجع الى بابك عبدك العاصي رجع الى الصلح عبدك المذنب اتاك
بالعذر وانت اكرم الاكرمين وارحم الراحمين ثم تدعو ودموعك تنهمل بالدعاء المأثور
عن زين العابدين ع في طلب التوبة الذي اوله يا من لا يصفه نعت الواصفين واجتهد في توجه
قلبك اليه واقبالك بكليته عليه مشعرا في نفسك سعة الجود والرحمة ثم اسجد سجدة تكثر فيها
البكاء والعويل والانتحاب بصوت عال لا يسمعه الا الله تعالى ثم ارفع راسك واثقا بالقبول
فرحا ببلوغ المامول في ال بعض العرفاء وارث النبي ص من اقتدى به في الافعال والاخلاق

لامن بر الیهود وجوه الاوراق قال بعض العارفين قد قطع يدك وهي اعز جوارحك

في الدنيا لربع دينار فلا تامن ان يكون عذابه في الآخرة على هذا النحو من الشدة قيل

من تتبع خفيات الامور حرم مودات القلوب فائدة وعظ الاعرابي ابنه فقال يا بني كن سبعا

خالسا وذئبا خانسا وكلبا حارسا ولا تكن انسانا ناقصا ونعم ما قيل يا الان كری

بغايت خوبی بهتر ز کلاه دعوی بد لا هولوی تو چراغ بی فروغی تو سراغ زاهد دوغی

تو سبو شکسته دوغی تو بکار ما نیائی شعر عربی والله ما طلعت شمس ولا غربت

الا وانت في قلبي ووسواسي ولا جلست الى قوم احدثهم الا وانت حديثي بين جلاسي

ولا تنفست محزونا ولا فرحا الا وذكرك مقرون بانفاسي شعر یار اگر نشد بکام دین

چه کند رقیب با ما نیست نصیب کام دل عاشق بی نصیب با سؤال ورد في الاحاديث

ان ثواب الصدقة عشرة وثواب القرض ثمانية عشر وفيه سؤالان احدهما انه ما وجه زيادة

ثواب القرض وثانيهما ما السر في الثماني عشر في القرض وجواب الاول ان في الصدقة منة

وذلة ليست في القرض وايضا الغالب في الاستقراض الاحتياج بل هو كان دائما بخلاف

الصدقة فانه قد تكون بلا حاجة وايضا الصدقة عادة وتكليف واجب او دفع بلاء واما

القرض فمجرد احسان وجواب الثاني من جاء بالحسنة فله عشر امثالها فلما كان ثواب الصدقة

عشرة فيكون ثواب القرض تسعة لان نفس المقروض يرد فيبقى تسعة ثوابه وثوابه القرض

ضعف ثواب الصدقة وهو ثماني عشر سؤال ورد في الحديث ان الناصبي شر من

اليهود لان اليهود منع لطف النبوة وهو خاص والناصبي منع لطف الولاية وهو عام

ما بيان ذلك اقول بيانه مجملا ان انكار اليهود نبوة نبينا وعدم قبولهم اياه لا

يضر بالمسلمين بل منع اللطف عن غير اهل الاسلام واما انكار ولاية علي وغصب

الخلافة

الخلافة مختص بالمسلمين وغيرهم وتفصيله ان شغل النبي الدعوة والتبليغ وشغل
الولي والخلافة ابقاء ما بلغه النبي ص وترويجه ونشره ولذا يخلو الارض عن النبي ص
بعد اتمام الدعوة والتبليغ ولا يخلو عن الحجة للحاجة الى الابقاء دائما وقد حصل الدعوة
والتبليغ من النبي ص فلا يضر انكار اليهود والائمة لم يقبل بخلاف انكار الناصبي فانه يعم
كل الازمنة وكل الاشخاص الذين بعد النبي ص ورد في الادعية اللهم ارزقني صبر
الشاكرين وتوجيهه بوجهين احدهما ان صبر الشاكرين صبر مع الرضا والتلذذ وعد
كل بلية نعمة وصبر غيرهم ليس كذلك وثانيهما ان الشكر عبارة عن صرف جميع الجوارح
والاعضاء فيما خلق لاجله ومنعه عما نهى عنه وللامر الاتيان بجميع العبادات والاجتناب
عن جميع المحرمات فالشاكر من كان كذلك وصبره عبارة عن ذلك فانه يصبر على العبادات
وعن المحرمات وهو اعظم انواع الصبر اشكال قال في المدارك الاذان لغة الاعلام
وفعله اذن يؤذن ثم مد للتعدية فانه لا مد فيه والتعدية حاصلة بدونه ايضا
اشكال قال المقدس الاردبيلي في مسئلة حكم المسبوق في صلوة الجماعة من شرح
الارشاد وفي المنتهى انه اذا جلس الامام للتشهد فيتبعه فيه المأموم للاخبار مثل رواية
داود بن الحصين قال سئل عن رجل فاتته ركعة من المغرب مع الامام فادرك الثنتين
هي الاولى له والثانية للقوم يتشهد فيهما قال نعم قلت والثانية ايضا قال نعم قلت كلهن
قال نعم فانها هو بركة ورواية اسحق بن يزيد قال قلت لابي عبد الله ع جعلت فداك
يسبقني الامام بركعة فيكون لي واحدة وله ثنتان انتشهد كلما قعدت قال نعم انما
التشهد بركة ومنها يعلم انه قد يوجد خمس تشهدات في الرباعية والاربعة في الثلاثة
والثلاثة في الثنائية بل اكثر من ذلك فتامل انتهى ورواية معوية بن شريح اذا قال المؤذن

فائدة في ... لخط...

ام الاشكال ... من التعدية ...

قوله ... الا ... من ... اكثر ... الا ... في ... ثلاثة ... فائدة ...

قد فات الصلوة ينبغي لمن في المسجد ان يقوموا على ارجلهم ويقيموا بعضهم ولا ينتظر الامام قلت فان كان الامام هو المؤذن قال وان كان فلا ينتظرون ويقدموا بعضهم
روي انه جاء رجل الى امير المؤمنين عمر فقال ان لي امرأة كلما جامعتها تقول قتلتني فهل علي اثم فقال ان قتلها بهذه القتلة فعلي اثمها حكى السيد نعمة الله الجزائري
قال حكى لي بعض اهل كربلا انه نزل عندي عثمان بن حبيث من اعوان السلطان و بعدان ذهب اكثر الليل و فرغ من تحكمانه في الطعام والشراب قال اريد صبيا افعل به فتحيرت وخفت من سيفه فقلت له يا عبد السلطان في محلتنا امرأة شابة جميلة ائتي بها اليك لتفعلها فقال ما اريد الا الصبي افعل به فاذا فرغت لعبت بخصيتيه الى الصباح فقلت ان تلك المرأة افعل بها فاذا فرغت فلي خصيته كالدنبة اضعها عندك العب بها الى الصباح فضحك وعفى قال محمد زكريا ينبغي للطبيب ان يبشر ابدا بالصحة وان كان غير واثق فان مزاج البدن تابع لاغراض النفس حكى السيد نعمة الله في زهر الربيع انه تمتع رجل من اصحابنا في شدة حر الصيف فاعطاها محمدية فاوقعت لها صيغة التمتع و ذهبت سطح المدرسة للنوم فلما قرب نصف الليل سمعت المرأة تصيح باعلا صوتها عباد الله هلموا الي فقد قطع الموضع فنزلت اليهما وقلت ما شانك قالت انه جامعني الى الان عشرين مرة وما اقتدر على الاقامة معه الى الصباح فقال كذبت وادخلني حجرته وكان يخط المرات على الجدار فعددتها فكان ثمانية عشر فقلت يا اخي ما كان في خاطرك قال ابلغ الاربعين واماسها بكل مرة نصف غاز فلما سمعت المحمدية وهربت عن ساعتها معها باسم بد دل الله بر بيدل ذكر نبودي افسانه گفتيم مرادا افسانه افسانه مشهور است كه كو بندیکی بود یکی نبود غیر از خدا هيچ چيز نبود چون در لفظ

بیداری ان افسانه گفته شود بدرالله شود دی اگر ب بود بنود دال بود الف بنود ا
بود یا نبود بعد از ان غیر از لفظ الله هیچ چیز نبود لا اله ای رهی با چون خودی در افکن پنجه
اگر پنجه میکنی ما خود شکسته ایم چه خواهی شکست ما ایضا چه آنکس که دامن فراهم
گرفت چه آنکو بشمشیر عالم گرفت کس از مکر و دستان حاسد نرست که بنیاد اهل
حسد باد و پست ایضا ای خدا سامان چشم پر نمی عشق بالا دستی و صبر کمی دامن
دشتی و مشق ناله عشق جان فرسا و زلف ها لا لعطر یق ختم یا من تحل به عقد المکاره
یبدء به یوم الاحد و تقرء کل یوم عشر مرات الی ثلثة عشر یوما و کلما تصل الی لفظة یاد
تکرره حتی ینقطع النفس و تسجد و تطلب الحاجة و قبل الدعاء تصلی عشر مرات علی محمد
و آل محمد و تقول یا الله اربعین مرة و تقول بعد الدعاء اربعین مرة و لیکن ما بین الطلوعین
بعد صلوة الفجر و تجتنب عن الحرام و کثرة الاکل فی الایام و تراعی سایر شروط من الطهارة
والقبلة والخضوع وحضور القلب یقضی حاجتک ان شاء الله تعالی **فائدة** مجربة بجهة وفور
اهم رواج د و هر ب و یکهزار و هشتاد بار در یک مجلس با طهارت رو بقبله بخضوع وخلوت
وخشوع بگوید والهکم الله اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم **فائدة** منقول و مجرب است
که هرگاه کسی خواهد طفل پسر شود بعد از آنکه چهار ماه از حمل بگذرد روی زن
را بقبله کند آیة الکرسی بخواند و دست بر پهلوی او زند و دست بر شکم او گذارد و
بگوید اللهم انی قد سمیته محمدا صلی الله علیه و آله و قصد کند که او را محمد نام کند و
بعد از آنکه پسر شد او را محمد نام دهد **فائدة** روی الشیخ الجلیل الصدوق محمد بن
بابویه القمی بسنده عن الامام الباقر عن ابیه عن امیر المؤمنین ع قال شکوت الی رسول الله
دینا کان علی فقال یا علی قل اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و بفضلک عمن سواک

الحديث قال شيخنا البهائي في الاربعين بعد نقل هذا الحديث كثر علي الدين
في بعض السنين حتى تجاوز الفا وخمسمائة مثقال ذهبا وكان اصحابه متشددين
في تقاضيه غاية التشدد حتى شغلني الاهتمام به عن اكثر اشغالي ولم يكن لي في وفائه حيلة
فواظبت على هذا الدعاء فكنت اكرره كل يوم بعد صلوة الصبح وربما دعوت بعد
الصلوات الاخر ايضا فيسر الله سبحانه قضائه وعجل ادائه في مدة يسيرة باسباب غريبة
فائدة نقل عن بعض الاكابر وجرب انه من كان له حاجة مهمة فليخرج من البلدة او القرية
التي هو فيها الى مكان خال في الصحراء وليرسم مربعين وليكن احدهما في جوف الاخر و
في وسطها خطا اخر هكذا وليتصور الخط الاوسط قبر رسول الله صلى الله عليه وسلم وليقل الف مرة
صلى الله عليك يا رسول الله ثم يطلب حاجته تعويذ كريحنه كردن اسب نوشته مى
شود بسم الله الرحمن الرحيم الله الله ٩ ٨ ٧ ٩ ٣ ٨ ٩ اسطالله على مشية الله بحق محمد
واله اجمعين عبارة فيها ابهام در كتاب نصاب كويد چون جموع ان دو بيست و بيست
بيت مد از نصاب الصبيان نام كرديم فائدة در كتاب مثله كويد بدانكه مصدر اصل كلام
است وان وى نه وجه بار ميكردد و بر اين كلام سه مواخذه است اول انكه كفته اصل
كلام است و حال اينكه اصل افعال و بعضى اسماء انه مطلق كلام دويم انكه تخصيص به نه
وجه داده و حال انكه صفات مشبهه و اسما مبالغه و افعل التفضيل وغيرها نيز از
مصدر مشتق اند سيم انكه كفته باز ميكردد و حال انكه باز كشتن فرع داخل شدن است
چه ان بمعنى رجوع كردن است شعر للانورى فيه ابهام تا است انجم برعواس ند
نقش با مهر طين فرستد كل جمجل بر احاديث وارد شده كه موسى عرض كرد الهي اقريب
انت فاناجيك ام بعيد فاناديك شخصى از طلبه او لينين ميخواند فاناجيك بفتح

الف انا

نادعلى ... (marginal note, partly illegible)

الف نا که متکلم وحده و تنوین کاف جبلت و همچنین در فانادیلت جبلت در بعضی
از لغات اهل عراق عجم بمعنی حیوان کوچکی است که در حمامها باشد و صدای باریکی
دارد و بعضی او را جزره گویند و بمعنی دیلت بمعنی خروس است و میگفت معنی حدیث
اینست که خدا یا اگر تو مرا دیدی پس چکنم و صدای باریک کنم و اگر تو دوری پس من دیکم
یعنی خروس و آواز بلند کنم ایضا شخصی بعد از دعائی سر بسجده نهاده و میگفت
شکر الله شکر الله تا صد دفعه او را مکرر کرد پس گفت قلش قلش بسکون قاف و فتح
لام و او را نیز تا ده مرتبه تکرار کرد از ان سؤال شد که این چه معنی دارد گفت نمیدانم و
لیکن در دعا وارد شده و کتاب دعائی کشود و گفت همین است در اینجا نوشته بود
که فلان دعا را بخواند و بعد از ان صد مرتبه شکر الله شکر الله بگوید و قلش ده مرتبه
یعنی که مرتبه فائده تقول الله الله و تنوی من اردت فانه کسره قبترا لمدعو علیه وقیل
تکرره سبعین مرة بجمیع الحروف والاعداد وقیل الزم بابا واحدا یفتح لك الابواب
واخضع لسید واحد تخضع لك الرقاب شعر تمنیت نارا استضیئ بضوئها فلما
اضائت احرقتنی ضیائها قلم طمطم لاعد نبوس الحکیم صور تها ا أ آ ے ئے تے لدلك
سم نم ثم ام شم ث ۳ رینه قمر ب ث بت ب ت بت ست قلم هندی و هو لها رش
الحکیم و قلم الحکماء المتقدمین ا أ آ ۲ نم لم ثم شم عم غم هم ه ۵ ء ۶ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸
۹ ۹ ۹ ۸ ۸ و ابجد مشهور ابقع بکر جلنز دمت هنث سخ دنغذ حفص صظظ
ابجد مغربی ایقش بکر جلس دمت هنث ضخ نعن خفظ طضغ طرمق خلم اثر متاب کم الب
ومن یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب تا قوله لکل شیئ قدرا بجهة عطا
و فتوحات و وسعت و جمیع اسباب و سامان دنیویه مدت چهل روز شش هزار و

سیصد و هفتاد و نه مرتبه بخوانند و در روز دوشنبه ابتدا کند و در جمعه تمام شود و قبل
از خواندن غسل کند و وضو بسازد و دو رکعت نماز کند و بعد از نماز صد مرتبه
سوره حمد و صد مرتبه سوره الم نشرح و صد مرتبه صلوات بفرستد پس شروع کند تا
سی و نه روز هر روز یکصد و هشت مرتبه بخواند و اگر در اینمدت یک روز ترک متوالی
شود باز از سر گیرد و در روز چهلم بعد از تمام ختم صد مرتبه حمد و الم نشرح بخواند
و صد مرتبه صلوات بفرستد و این دعا را بخواند اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و
بفضلک عمن سواک انک علی کل شیء قدیر و هفتاد مرتبه بگوید اللهم اجعل لی من
امری فرجا و مخرجا و در این ختم انشاء الله اثر اجابت ظاهر شود و اگر در چهل روز اثر ظاهر
نشود ختم را از سر گیرد که انشاء الله در اربعین دویم مطلب حاصل شود **دعاء** عظیم اذا انقطع
امالک من کل جانب فی داهیة تقف علی باب مسجد مستقبل القبلة و تقول یا من
علمه لا یحتاج الی مثال و یا من جوده لا یحتاج الی سؤال ان العرب اذا وقف علی ابوابهم اجانبوا
وانت یا سیدی رب العرب والعجم و انا واقف علی باب بیت من بیوتک اغثنی یا مغیث
ثلثا لهذه رجوت تکرار الدعاء ثلثا **رباعی** نفس من که رهت سر تا پای من گر
نگیری دست من ای وای من   جمله ترسند از تو من ترسم ز خود   کز تو نیکی دیده ام
از خویش بد   ایکه آموزند را آموز من   سوختم صد ره چه خواهی سوز من   مز
تغفلت صد کند داکره ساز   تو عوض صد گونه رحمت داده باز   چون ندانستم
خطا کردم ببخش   بر دل و بر جان پر دردم ببخش   عفو کن دون همتیهای مرا   محو کن بیچارگی
های مرا   مبتلای خویش حیران توام   گر بدم و ر نیک من زان توام   **سعدیا** ای کوت
ز بیابی بر قامت چالاکت   ز بیا نتواند دید   الا نظر پاکت گر منزلتی دارم بر عالم

درویش بیم باشد که کذار افتد بکرون برانخاکت دانم که سرم روزی در پای توخواهد بود هم درتو کریزم من دست من فتراکت ای چشم خرد حیران بر منظر مطبوعت وی چشم نظر کوتاه از دامن ادراکت مردی بپوشاند خورشید خجل کردد کر پرتو روی افتد بر طارم افلاکت کر زانکه بنخشائی افضل است بر صحابت ور زانکه بسوزانی حکم است بر افلاکت خون همه کردی بریز از کس بنود باکت چند آنکه جفا خواهی می کن که نمی کردد عم کرد دل سعدی با یاد طربناکت فائدة از رموز بجهة امساک نطفه دانه مرهمنکی سر چهار یوم در آب خیسانیده پوست را کرفته بکیرند و مغز انرا بادو جزو قند کوبیده حبها سازند بقدر نخودی دو عدد بکار برند کویند دفع ان را ابهو کند لااله الا هو ای مرهجان دل کرم درویش را مبتدیای انش مزن خویش را فائدة لدفع الضالة قال فی کتاب المستطرف انه مجرب فقرء سورة والضحی ثلثا ثم قل یا جامع الناس لیوم لاریب فیه اجمع علی ضالتی و بطریق اخر یقول یا جامع الناس لیوم لاریب فیه ان الله لا یخلف المیعاد اجمع بینی و بین کذا فائدة لدفع الشعر الزاید فی العین منقول من کتاب القانون للشیخ الرئیس الاضمد بالنوشادر خصوصا مع ماء فرهاد بجل تقتیف ای عتیق وایضا مرارة التیس بالوما او بالنوشادر او بالعصیر لکرات و خصوصا اذا جعل علی مقلی فوق نار حتی یغلی وان کان رماد صدف افضل وایضا بطلی علی منبته دم قنفذ و مرارته و مرارة البقر و مرارة الماعز و ربما خلطت هذه المرارات بجند بادستر واتخذ منها شیاف کفلوس السمک و یستعمل عند الحاجة بریق الانسان و یصبر المستعمل علیه نصف ساعة وکذا بزر البخ بماء الاسقیوش ای الاسفرزه وکذلک سخالة الحدید المصری بریغ الا غشاغابه و ان وجع اقول وقد جربنا الاخیر

فوجدناها معلقة غابته بعد قلع الشعر وكان فاذكر موضعه نميل ذهب بعد قلعه
والله العالم **فائدة** جليلة مروية في الرضا اعم من قرء سورة والصافات في كل جمعة
لم يزل محفوظا من كل آفة مدفوعا عنه كل بلية في الدنيا مرزوقا في الدنيا باوسع ما يكون من
الرزق ولم يصبه في ماله ولا في بدنه ولا في ولده سوء من شيطان رجيم وجبار عنيد
وان مات في يومه او في ليلته بعثه الله شهيدا من قبره **ابن يمين** دو قرص نان گر از
گندم است یا از جو دوتای جامه گر از کهنه است یا از نو چهار گوشهٔ دیوار خود بخاطر
جمع که کس نگوید از اینجا خیز و آنجا رو هزار بار نکوتر بنزد ابن یمین ز فر مملکت
کیقباد و کیخسرو **وله** اگر دو گاو بدست آوری و مزرعه‌ای یکی امیر یکی و وزیر نام کنی
بدان قدر که کفاف معاش تو نشود دوی نان جوی از یهود وام کنی هزار بار از آن
بهتر که او پی خدمت مکر به بسته بر مردکی سلام کنی **فائدة** طریق ختم انعام صغیر بجهة
بیمار هفت نفر بیمار در نزد نشسته در یک مجلس هفت نوبه بخوانند هر یک یکمرتبه و همه
یکدفعه شروع کنند هر یک که بلفظ وجعلوا لله برسند در آیهٔ شریفه رسل الله در
ما بین و الله اعلم عارا بخوانند چون تمام شود شروع بخواندن کنند تا سوره تمام
شود و دعا اینست بسیار مجربست بسم الله الرحمن الرحیم اللهم ارحم جلده الرقیق و
عظمه الدقیق من شدة الحریق یا ام ملدم ان کنت مؤمنة بالله العظیم فلا تأکلی اللحم و
لا تشربی الدم ولا تفوری من الفم وتحولی عنه الی من یزعم ان مع الله الها آخر فانه
یشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له وان محمدا عبده ورسوله و هر گاه خواننده خود
بیمار باشد بجای جلده و عظمه جلدی و عظمی گوید و همچنین ضمایر و افعال **فائدة**
طریق ختم سورهٔ انزلناه برای بیمار بعضی از ثقات و اخیار و صلحا این طریق را ذکر کرده‌اند

و گفته‌اند

وگفتند که مجرب شده چهل و یک قل بر پول سیاه دیگر کوچک در سر بیمار تا ناخن
پای وی بردیف چیده پس چهل و یک قل خوانده شود و هر یک دفعه پول را بر داشته از
پائین رو ببالا آید و سجده هر دفعه بکند و چون تمام شدن پولها بچهل و یکنفر فقیر
داده شود جداگانه یا با ضم چیزی دیگر و فرمودند بسیار مجربست **فائده** گرفتن
عطر معطری از ادر ظرفی کرده چنانچه گل سرخ و سایر گلها را میکنند و آب گلاب بر
در آن ریخته و پنجه گذارده و در قابله روغن بادام یا زنبق یا زیتون یا امثال آن داخل
کرده از بطریق گلاب گرفتن بسوزانند بخار آن آب داخل قابله شود که از آن است و آن
روغن که بر روی آب افتد عطر است و همان آبی که در زیر روغن است بر داشته نگاه داشته
و ثانیا آب با گلاب کرده بر همان روغن بطریق اول عمل کنند و در مرتبه سیم باز همان آب
اول و همین آب تا چند مرتبه بلکه هفت و هشت همان روغن را در ظرفی کرده در
آفتاب ملایمی گذارند تا مائیت آن جذب شود **فائده** در بیان آنکه تکسیرات هر یک
در چند سطر تمام می‌شود هند به یک طریق است ۲ در ۳ ۲ در ۴ در ۵ در ۶ در ۷
در ۸ در ۹ در ۱۰ در ۱۱ ۱ در ۲ ۱ در ۳ ۱ در ۴ ۱ در ۵ ۱ در ۶ ۱ در ۷ ۱ در ۸ ۱ در ۱۹
۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۰ ۱۱
در ۲ در ۱ ۲ در ۲ ۲ در ۳ ۲ در ۴ ۲ در ۵ ۲ در ۶ ۲ در ۷ ۲ در ۸ ۲ در ۹ ۲ در ۱۰
۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲
در ۱ ۳ در ۲ ۳ در ۳ ۳ در ۴ ۳ در ۵ ۳ در ۶ ۳ در ۷ ۳ در ۸ ۳ در ۹ ۳ در ۱۰
در ۱ ۴ در ۲ ۴ در ۳ ۴ در ۴ ۴ در ۵ ۴ در ۶ ۴ در ۷ ۴ در ۸ ۴ در ۹ ۴ در ۱۰
همین کافی است تدبر نظر بودن والله العالم **فائده** در خواص منازل قمر در هر منزلی
باشد چه عملی توان کرد از اعمال مثلثات و مربعات و طلسمات بدین تفصیل شرطین
عمل دشمنی بطین دوستی ثریا جدائی و هلاکت دبران بدحالی هقعه هر عمل که نیکی

[illegible] خواند اثر نیکو بیند با حضور قلب [illegible] شش مرتبه بعد الله در وقت خواب یک موجب [illegible]

لزمة العزل

ب ۲	ب ۳	ب ۵	ب ۶	ب ۷
ب ۸ (سطر ۲)	ب ۹ (۴)	ب ۱۰ (۶)	ب ۱۱ (۷)	ب ۱۳ (۵)
ب ۱۳ (۵)	ب ۱۴ (۱۰)	ب ۱۵ (۲)	ب ۱۶ (۱۲۱)	ب ۱۷ (۱۱)
ب ۱۹ (۱۰)	ب ۲۰ (۱۵)	ب ۲۱ (۱۶)	ب ۲۲ (۱۷)	ب ۲۳ (۱۲)
ب ۲۴ (۱۲)	ب ۲۵ (۱۱)	ب ۲۶ (۸)	ب ۲۷ (۱۳)	ب ۲۸ (۱۴)
ب ۳۰ (۲۱)	ب ۳۱ (۹)	ب ۳۲ (۲۲)	ب ۳۳ (۲۱)	ب ۳۴ (۱)
ب ۳۵	ب ۳۶ (۲)	ب ۳۲	ب ۳۳ (۱۲)	ب ۳۹
ب ۴۰ (۳۶)	ب ۴۱ (۹)	ب ۴۲ (۲۱)	ب ۴۳ (۳۱)	ب ۴۴ (۳)
ب ۴۵ (۲۸)	ب ۴۶ (۴۴)	ب ۴۸	ب [illegible]	ب ۴۵ (۱۲)
۱۳	۱۱			۱۵

و بدی و دوستی و دشمنی نزاع عمل دونده کان و گرفتن ایشان نشره بازرکانی و اب
کار نظر قهر صید مرغان جهت گرفتن سباع و موشان و جانوران زهره بستن خواب بیمار
کردن و هلاک کردن دشمن نصر قهر جنگ صلح و دوستی عداوت دوستی و صلح سماک
طلسم دوستی و مهربانی عقرب طلسم هلاک کسی که خواهی زبانا طلسم جدائی و عقد هلاک
اکلیل عمل سردی قلب عمل فراغت شوله طلسم محبت و زهر دادن نعائم طلسم دوستی بلده
طلسم دوستی ذابح طلسم عقد بلع محبت و پیوستن سعود الفت و همه کارها اخبیه
زبان بندی و هر عقد مقدم دوستی و موخر عمل جنگ و دوستی و کشادن و کردن بندها
و همچنین باید دانست که انصراف قمر از سعد و اتصال بنحس از برای عمل شر است جای
چیست نی را این صدای چنگ و عود انت حسبی انت کافی یا ودود نیست در افسر کا
ذوق و سماع و در عالم در اگر فتاست این سرود آه آه از آن مطرب که از یک نغمه اش
آمده در رقص اجزای وجود هست این صوت جناب قدس عشق لیک در بی صورتی خود را
نمود در لباس حسن لیلی جلوه کرد صبر و آرام از دل مجنون ربود پیش وی خود
عذرا پرده بست صد در غم بر رخ وامق کشود عکس ساقی دید جامی زان فتاد
چون صراحی پیش جام اندر سجود فائدة دعاء قاموس القدرة من قرأه تسعة وتسعين
مرة صار مطاعا وفيه فوائد كثيرة من قتل العدو وتسخير الملوك وقيل نصابه تسع
وتسعون يوما كل يوم تسعة وتسعين مرة والوسط تسعة ايام بهذا العدد و
الصغير ثلثة ايام بهذا العدد والورد واحد واربعين مرة والخاتم خمس مرات نقلته
من خط والدي ره نقله من خط مولينا محمد تقي المجلسي ره والدعاء هذا بسم الله الرحمن
الرحيم الهي قد تلاطمت امواج قاموس قدرتك فظهرت في كل مقدور آثار قدرة عجيبة

غريبة

عزّتہ لا یبلغ کنہا عقول العقلاء و اوہام الحکماء و فہوم العلماء و کل شیٔ فی قبضتہ قدرتک اسیر و ان ذلک علیک سہل یسیر و انت علی کل شیٔ قدیر و بالاجابۃ جدیر

باشدید یاشدید یاشدید یاشدید یاشدید یا ذا البطش الشدید یا اسئلک مدد امن قوتک و اسئلک مددا من قدرتک و اسئلک مددا من حکمتک و اسئلک مددا من سلطانک و اسئلک مددا من کل منک لتسخیر کل متمرد و تلیین کل صعب و اذلال کل منیع و قہر کل عدو و محق کل خصم و ازہاق کل منافق ذی شقاق من الجن والانس والھوام و لا یبقی شیٔ من المکنونات الاولین سبک عریکتہ و کسرت شدۃ شکیمتہ و عرلے عتوہ بعزتک یا عزیز یا عزیز یا عزیز یا معز یا مذل یا مقدم یا مؤخر و صلی اللہ علی محمد و آلہ اجمعین

ذکر خلافت شجرۂ بنی امیہ لعنہم اللہ و از ایشان عثمان بن عفان و معویۃ ابن ابی سفیان و یزید بن معویۃ و معویۃ بن یزید و بنی مروان علیہم اللعنۃ والنیران خلافت کردند **اما عثمان** بن عفان دوازدہ سال و بادوازدہ روز کم خلافت کرد و در سنہ ۳۵ بہ تیغ غیرت اہل اسلام کشتہ شد **و اما معویۃ** بن ابی سفیان بعد از محاربہ صفین نوزدہ سال و کسری حکومت کرد و در سنہ ۶۰ بجہنم رفت **و اما یزید** علیہ من اللعنۃ ما لا یتصور علیہ المزید در ربیع الاول در سنہ ۶۴ بقعر سجین شتافت اللہم العنہ و زد علیہ اللعنۃ فی کل ان و حین و پسراو معویۃ بن یزید بجای او نشست بعد از چند روز خود را عزل کرد و بعد از ان ابن زیاد ملعون مہم حکومت کرد مروان بن الحکم طرید رسول اللہ اللعین ابن اللعین علی لسان الرسول الامین فرزند داد و ان ملعون مطرود دہ ماہ حکومت کرد شبی منکوحۂ او کہ زن یزید پلید بود باکنیزان ان ملعون را بجہنم فرستادند و بعد از ان پسر ہشوم ش عبد الملک بن مروان حاکم شد و در زمان او مختار بن ابی عبیدۂ

ثقفی ده و سایر شیعیان امیرالمؤمنین علیه السلام بطلب خونخواهی امام حسین علیه السلام
کمر بستند قریب بد و بیست هزار از کفار شام و کوفیان نافرجام را بجهنم فرستادند.
از جمله ابن زیاد و عمر بن سعد و پسرش و شمر ذی الجوشن و خولی اصبحی و حصین بن نمیر و ذی
الکلاع و غیرهم و بعضی را زنده پوست کندند و بعضی را تیرباران کردند و عبدالملک
بعد از استقلال و قتل عبدالله بن زبیر بر جمیع ممالک اسلام فرمان روا شد و حجاج
را امارت عراقین و فارس و خراسان و ابخد و داد و بعد از استقلال بیست
یکسال و شش ماه حکومت کرد و در سنه ۸۶ بجهنم رفت و بعد از آن پسرش ولید
ابن عبدالملک بجای او نشست در زمان او حجاج بجهنم رفت و امر او سمرقند
مفتوح شد و در سنه ۹۶ بنا بر این حکومت او قریب بده سال باشد و بعضی از
مورخین شش سال و شش ماه گفته اند و مسجد جامع بنی امیه در شام بنا کرده این نافرجام
است و بعد از آن برادرش سلیمان بن عبدالملک بجای او قرار گرفت او ده سال
و هشت ماه حکومت کرد و بعد از آن عمر بن عبدالعزیز بجای او نشست و از آن لشکر
هند که سنان فرستاده شیبانی از ملوک هند را باسلام دعوت ده و او امر کرد که سب
حضرت امیرمؤمنان را که شجره ملعونه طریقه خود قرار داده بودند متروک کردند
و او در سنه ۱۰۱ وفات کرد مدت خلافتش دو سال و پنج ماه بود و مدت عمر او سی و نه
سال و بعد از او یزید بن عبدالملک که سلیمان بن عبدالملک بعد از عمر عبدالعزیز
او را ولیعهد ساخته بود بر سر خلافت نشست و در زمان او یزید مهلب
خروج کرد ابن عبدالملک لشکر بحرب او فرستاد او را کشت و در سنه ۱۰۵ وفات یافت
و مدت عمرش چهل سال و کسری بود و بعد از آن هشام بن عبدالملک بولایت عهد

برادر بر

برادر بر سریر سلطنت نشست و عمر بن هبیره را بامارت خراسان فرستاد و دران زمان
جمعی را از اتراک آذربایجان مسلط شده او لشکر فرستاد و ایشان را کشته و لشکر اسلام
با اهل دشت قبچاق محاربه بسیار نمودند و در سنه ۱۱۷ نصر سیار را بامارت فارس و
عراق و خراسان و خوارزم فرستاد و از وقایع عهد او خروج زید بن علی بود در کوفه و
شهید شدن او و در سنه ۱۲۵ هشام جان بقابض ارواح سپرد ایام سلطنتش نوزده
سال و نه ماه و نه روز و مدت حیاتش شصت و دو سال بود و بعد از ان مرشد ولید
بن یزید بن عبد الملک بر تخت خلافت نشست و چون او بر تخت نشست در رنجانیدن
اصحاب هشام سعی بسیار کرد و منشور ایالت خراسان و عراق بنام یوسف بن عمر نوشت
و او نصر را از خراسان طلبید و در آمدن نصر تعلل میکرد تا خبر کشته شدن ولید رسید
و بالجمله نصر مشغول عیش و عشرت شد و در هنگام هدم اساس مجد کوشید که اسلام
مسلمین او را بکفر و زندقه منسوب کردند تا انکه یزید بن ولید بن عبد الملک با جوانان دا
که خروج کرده در وقتیکه ولید بجهت عفونت هوا از دمشق بیرون رفته بود و دمشق
را متصرف شد و از انجا متوجه ولید شد و نظر بانکه ولید بدون استعداد بیرون
رفته بود در قلعه محصور شد تا انکه قلعه را گرفتند سر ولید را از بدن جدا کردند
زمان سلطنتش یکسال و سه ماه بود و مدت حیاتش سی و شش سال و بعد از ان
یزید بن ولید بن عبد الملک در سنه ۱۲ بر مسند سلطنت تکیه کرد و در زمان سلطنت
او امر مملکت مختل شده هر کسی در طرفی سرکشی اغاز کرد و امارت عراق و خراسان را
بمنصور بن جمهور داد و او عامل بخراسان فرستاد و نصر در مقام مخالفت برامده عامل او را راه
نداد و بعد از گذشتن قریب بشش ماه از سلطنتش وفات یافت و مدت عمرش سی و

هفت سال بود و بعد از آن برادرش ابرهیم بن ولید بن عبد الملک بولایت عهد
برادر بر تخت سلطنت نشست و در آن سال مروان حمار که در ارمنیه بود لشکرها جمع
کرده بشام آمد ابرهیم را از خلافت خلع کرد و مروان حمار بر تخت سلطنت نشست
و او آخر خلفای بنی امیه لعنهم الله بود و در حرب عباسیان کشته شد **ابتدای ظهور**
دولت عباسیه تفصیل این اجمال آنکه در سنه که زمان دولت عمر بن عبد
العزیز بود محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب در بعضی از اعمال شام در
گوشهٔ اختفا نشسته بود از بعضی شنیده بود که در نزد اهل بیت محقق است که
دولت امویه قریب بانقراض رسیده و دولت بر ظهور او و اولاد او قرار خواهد گرفت بنابر آن
در خفیه بعضی را به بیعت خود دعوت کرد و عکرمه را با دو شخص دیگر بخراسان و میسره
را بعراق فرستاد که در خفیه خلق را بدعوت او خوانند و هر کس بیعت میکرد خطی از او
میگرفتند و ابو عکرمه دوازده نقیب تعیین نمود که باخذ بیعت اشتغال نمایند
از آنجمله یکی سلیمان بن کثیر و دیگری قحطبة بن شبیب بود و بعد از فوت محمد بن علی
پسر او ابرهیم که او را ابرهیم امام میگفتند باین امر مشغول شد و ابو مسلم مروزی
را بخراسان فرستاد تا بدعوت قیام نماید و در سنه ۱۲۹ ابرهیم ابو مسلم را از خراسان طلبید
او با هفتاد کس روانه شد چون بقومس رسید مکتوب ابرهیم بوی رسید که بهر جا
که رسیده باشی معاودت نمای و قحطبه را بنزد ما فرست و ابو مسلم مراجعت کرده
هفتاد نفر را در اطراف بلاد خراسان و خوارزم پراکنده کرد تا مردم را دعوت نمایند و
مقرر چنان شد که در آخر رمضان سنه مذکور ظهور کنند و در آن وقت نصر سیار بجنگ
خدیع کرمانی و شیبان خارجی اشتغال داشت بهر حال در شب بیست و پنجم رمضان

که دعوه

که وعده بود ابومسلم و سلیمان بن کثیر در یکی از قرای مرو آتش بر بالا افروختند شیعهٔ عباسیه
بر ایشان جمع شدند بعد از چندگاه نصر لشکری بحرب ابومسلم فرستاده و لشکر او منهزم
گشتند و ابومسلم زمانی چند در خراسان توقف نموده تا آنکه بمرو و نصر را از خراسان گریزانیده
و او در ری وفات یافت و در سنهٔ ۱۳۰ قحطبه از نزد ابرهیم امام بخراسان آمده لوای بجهت
ابومسلم قحطبه را امیر الجیوش ساخته بتسخیر قلاع خراسان داد و انرا کشایند و بعد از فتح قلاع
بجرجان آمده آنجا را نیز تسخیر کرده بری آمد و بعد از تسخیر ری همدان و نهاوند را نیز تسخیر
کرده در آن وقت صد هزار مرد از جانب فارس و کرمان با مرکاشته مروان بحرب قحطبه
نامزد شده و در حوالی اصفهان تلاقی شده قحطبه غالب گردید قحطبه از عراق عجم متوجه
عراق عرب گردید و یزید بن هبیره که از جانب مروان در عراق عرب بود سپاهی جمع آورده
و مدد مروان نیز رسیده با سپاه بسیار متوجه قحطبه شده در خانقین تلاقی شده
مروانیان وهم نموده مراجعت کردند و قحطبه بسمت کوفه روان شده و ابن هبیره
بواسط رفت و در عرض راه قحطبه غرق شده لشکر حسن پسر او را امیر کردند و حسن با لشکر
داخل کوفه شده و در آن زمان خبر کشته شدن ابرهیم امام بدست مروان بکوفه رسید
و در آن زمان برادران ابرهیم ابو العباس سفاح و ابوجعفر منصور گریخته بکوفه آمدند و در شب
جمعه چهاردهم ربیع الآخر در سنهٔ ۱۳۲ اهل کوفه و خراسان با ابو العباس سفاح که اول
خلفای عباسیه بود بیعت کردند و در آن وقت مروان در حران بود و ابوعون نامی
با حسن بن قحطبه در موصل بود سفاح عم خود عبد الله بن علی با لشکر بخراسان فرستاده تا
ابوعون را با لشکر خود ضم نموده بدفع مروان پردازند در موضع زاب حرب دست داده مروان
منهزم شد و بجانب شام گریخت ابوعون بر اثر او روان شد و مروان بجانب مصر روان

شد و مروان بجا ابو عون در حوالی و دنبال او رسیده حربی اتفاق فتاد شب را مد

ومروان در کشتی بخواب رفت یکی از اصحاب ابو عون او را در انجا دیده شناخت بضرب

شمشیر ابدار کار او را بساخت و سر او را پیش سفاح فرستادند و مدت سلطنت

مروان چهل و پنج سال و یکماه امتداد یافت و عمرش شصت و نه سال و در ذی الحجه

سنه ۱۳۲ کشته شد و بالجمله چون سفاح بر سریر خلافت نشست بعد از چندگاهی ابو مسلم

را از خراسان طلبیده عزیمت حج نمود در کوفه بخدمت سفاح رسیده با برادر او ابو جعفر

منصور که او را دوانقی گویند روانه مکه شدند و این در سنه ۱۳۶ بود در این سال سفاح

بمرد و مدت خلافتش چهار سال و هشت ماه بود و بعد از آن برادرش منصور دوانقی

بر تخت خلافت نشست و او در راه مکه در منزل ذات عرق خبر وفات سفاح شنیده

بتعجیل امد و در کوفه رسید و از اطراف هر که لوای مخالفت بر افراشت او را مغلوب کرد

و ابو مسلم مروزی صاحب الدعوة را بکشت و در سنه ۱۴۵ اغاز عمارت بغداد نموده و بیست

و دو سال و چهار روز حکم خلافت کرد و مدت عمرش شصت و سه سال بود و در سفر مکه

وفات یافت و بعد از آن پسرش مهدی بن ابو جعفر منصور دوانقی بن علی بن عبد الله بن عباس

ابن عبد المطلب در ذی الحجه سنه ۱۵۸ بر سریر خلافت متمکن شد در سنه ۱۶۹ وفات

یافت خلافت او ده سال و زمان حیوتش چهل و سه سال بود و بعد از آن موسی

ابن مهدی الملقب بهادی بر مسند خلافت تکیه زد یکسال و سه ماه خلافت کرده و

مدت حیوتش بیست و شش سال کسری بود و بعد از آن برادرش هرون بن مهدی الملقب بالرشید

در سنه ۱۷۰ خلیفه شد در انوقت بیست و دو سال عمر داشت و یحیی بن خالد برمکی

را وزیر خود کردانید و امین را ولی عهد خود کرده و بعد از آن مامون را ولی یحیی را بخراسان

فرستاد

فرستاد و در سنهٔ ۱۷۸ فضل بن یحیی را بخراسان فرستاد و او از آنجا بماوراء النهر رفته بعضی
را که سر باطاعت هیچ یک از خلفا در نیاورده بودند مطیع گردانید و در سنهٔ ۱۸۶
هرون سفر حج نمود و دو پسر خود امین و مامون را همراه برد و در مکه ممالک محروسه را بر
فرزندان خود قسمت کرد شرح این قضیه آنکه کرمانشاهان و نهاوند و همدان
و قم و کاشان و اصفهان و فارس و کرمان و سیستان و ری و قومس و طبرستان و گیلان تا
آذربایجان و خراسان و زابل و کابل و هندستان و ماوراء النهر و ترکستان بمامون
داد و غربی آن که عبارتست از بغداد و واسط و کوفه و بصره و شامات و سواد عراق و
موصل و جزیره و حجاز و مصر تا بافریقیه بامین ارزانی داشت و وصیت کرد که امین در بغداد
اقامت نماید و مامون مرو را تختگاه سازد و هر کس ولایت خود را نگاه دارد و هر
یک از ایشان که پیشتر وفات کند مملکت از آن دیگری باشد و در اواخر اوان هرون
کار برامکه بالا گرفت بحدی که از آن بالاتر متصور نیست و بعد از چندی بجهات
متعدده مزاج هرون بر ایشان متغیر شد و ایشان را بنوعی مستاصل و ناچیز گردانید که از
ایشان جز نامی باقی نماند و از ابتدای حکومت برامکه و تسلط ایشان در زمان هرون
تا بر طرف شدن ایشان هفده سال و هفت ماه و پانزده روز کشید بعد از زمانی
چند رافع سمرقندی خروج کرده والی هرون را در سمرقند بکشت و هرون هرثمة بن اعین
را بدفع او نامزد کرده و خود نیز از عقب او از بغداد روانه خراسان شد و در راه مریض
شده بطوس رسید جان بمالک دوزخ سپرد مدت خلافتش بیست و سه سال و
کسری چهل و هفت مرحله از مراحل زندگانی طی کرده بود و وفاتش در سنهٔ ۱۹۳ اتفاق
افتاد و چون این خبر به بغداد رسید امین بن هرون در بغداد بر سریر خلافت نشست

خلافت تجدید بیعت او کردند و مامون نیز در خراسان بر منبر رفته از مردم بجهت امین
بنام وی بیعت بستد ولیکن امین خیانت و غدر کرده عاقبت باو رسید این خبر رسید
مجمل القضیه آنکه امین اراده کرد که مامون را از ولایت عهد که هرون قرار داده بود خلع
و از حکومت خراسان عزل نماید و به پسر خود بدهد هر چند جمعی از نیکخواهان چون
اسمعیل بن صبیح کاتب و خازم بن خزیمه مانع شدند مفید نیفتاد و بهانه معاونت
مامون را طلبید مامون بعذرهای دلپذیر متمسک شد عاقبت امین علی بن عیسی
بن ماهان با لشکری آراسته که شصت هزار سوار همراه بودند روانه خراسان و باو سفارش
نمود که مکرر همی باو رساند و قبل از توجه ابن عیسی طاهر بن حسین که بذو الیمینین اشتهار
دارد و با چند هزار سوار از جانب مامون بری آمده بود و چون این خبر بعلی بن عیسی رسید
بخندید و گفت مگر طاهر همان قدر داست که ما از همدان بگذریم و چون از همدان
گذشتند طاهر را مستعد رزم بود عاقبت امر مقاتله اتفاق افتاد و علی بن عیسی
در جنگ کشته شد و لشکر بغداد منهزم شد و چون این خبر بمرو رسید مردم بخلافت
بر مامون سلام کردند و در وقتی این خبر بامین رسید که مشغول ماهی گرفتن بود گفتند علی بن
عیسی کشته شد گفت بس کنید که من بکما ماهی گرفته ام و خادم دو ماهی و بعد از آن عبد الرحمن
ابناوی با سی هزار بجنگ طاهر فرستاد و در همدان مقابله اتفاق افتاد عاقبت بعد
از صلح حربی واقع شد و عبد الرحمن کشته شد هرثمه بن اعین نیز با سی هزار از پیش مامون
بمدد طاهر رسید باهواز و بصره رفته و گماشتگان امین را بیرون کرد پس بعزم تسخیر
بغداد روان شد و در سنه ۱۹۷ طاهر و هرثمه و زهیر بن مسیب ببغداد فرود آمدند
و در تضییق اهل حصار کوشیدند و جمیع اهل شهر از امین روی گردان کرده بطاهر پیوستند

تا شبی

تا شبی از شبها اوایل محرم در سنه ۱۹۸ امین با کنیزکان و خویشان از شهر بیرون آمده که نزد
هرثمه رود و او از مامون امان بجهت امین بگیرد طاهر مطلع شده فرستاد و او را گرفتند
و در همان شب سر او را از بدن جدا کرده نزد مامون فرستاد بمرو و مدت خلافت او چهار سال
و هشت ماه بود و زمان جلوسش بیست و هشت سال و بعد از آن مامون بن هرون
بر سریر خلافت نشست چون در آخر محرم سنه ۱۹۸ خبر قتل امین در مرو شایع شد خلایق
دوباره تجدید بیعت مامون کردند و امارت فارس و عراقین و اهواز و حجاز و یمن بحسن
ابن سهل دادند و ذوالیمینین را امر کرد تا بضبط ولایت شام و جزیره و مغرب زمین
و دفع بعضی از خوارج پردازد و هرثمه را بخراسان طلبید چون مردم امارت حسن را مکروه
داشتند مفاسد بسیار ظاهر شده و در سنه ۱۹۹ محمد بن ابرهیم العلوی المعروف بابن طباطبا
بسعی ابوالسرایا خروج کرده و حسن با او محاربات نموده در همه حال حسن مغلوب شد
آخر الامر هرثمه از کرمانشاهان مراجعت نموده و ابوالسرایا را بکشت و محمد بن ابرهیم نیز
بجاه در گذشت و از آنجا هرثمه بخراسان روانه شد و در آنجا بسعی فضل بن سهل ذو
الریاستین برادر حسن کشته شد و در آن وقت ابرهیم بن موسی بن جعفر در یمن مدعی
خلافت شد و حسین افطس علوی بر مکه مستولی شد و اعراب کوفه نیز در بغداد با
ابرهیم بن مهدی عباسی بیعت کردند و او با حسن محاربات کرده در همه غالب شد و اطراف
عرب و یمن و حجاز پر آشوب شد و لیکن چون آشوب بواسطه حسن بود برادر او فضل نمی
گذاشت که کسی این اخبار را بسمع مامون رساند در آن هنگام مامون حضرت امام علی
ابن موسی الرضا را بمرو طلبید و او را ولیعهد خود گردانیده و بعضی این اخبار را بسمع
مامون رسانیدند و مامون ندای کوچ در داده عزیمت بغداد نمود چون بطوس

رسید چون بطوس رسید امام را مسموم نموده در ان حضرت عالم قدس را بوجود خود
مزین فرمودند و مامون در سنه ۲۰۴ وارد بغداد گردید و ابرهیم عباسی مختفی گشت
تا در سنه ۲۰۷ او را یافتند و امان داده شد و طاهر ذوالیمینین را بامارت خراسان فرستاد
و در شعبان در سنه ۲۰۹ مامون پوران دختر حسن بن سهل را بخواست و در اواخر ایام خلافت
بعضی دفتر عبدوس را از میان برداشت پس ببلاد روم آمده بعضی از قلاع آنجا را فتح
نموده مراجعت کرده در وقت مراجعت بسر چشمه بزندون در نواحی طرسوس فرود
آمده در آنجا بجهنم واصل شد و او را در طرسوس دفن کردند ایام خلافتش
بیست سال و پنجاه و سیزده روز بود و مدت عمرش چهل و هشت سال بود و بعد
از آن معتصم بن هرون بولایت عهد مامون خلیفه شد و در اوان آن شخصی مسمی ببابک
خرم دین که در اواسط اوان مامون خروج کرده بود ترقی کرده بسیاری از مردم عراق عجم
متابعت او کردند و معتصم افشین را که از ملوک زادگان ماوراء النهر بود بجهت او
فرستاده — فرستاد و او را دستگیر کرده بنزد معتصم آورد و بابک را کشت گویند بابک قتل بسیار
کرده بود و عدد مقتولان او از هزار هزار متجاوز بود معتصم بنای سرمن رای گذاشته
و در اندک وقتی باتمام رسید و آنجا را مسکن خود کرد و در سنه ۲۲۳ پادشاه روم
اسلام — قصد ولایت کرد و عاقبت معتصم با دویست هزار نفر بعزم روم او روانه شد و
افشین را از طرف دیگر فرستاد و پادشاه روم از افشین منهزم شد و بسیاری از
مسخر — بلاد روم را معتصم کرد و اراده اسلامبول نمود که خبر طغیان عباس بن مامون رسید
مراجعت نمود و عباس را گرفته بکشت و در سنه ۱۲۲۵ افشین را محبوس کرد و در حبس وفات
یافت و در سنه ۲۲۷ معتصم بدار البوار رفت و او چهل و هشت سال و هشت ماه هشت

روز

روز عمر یافت واو را خلیفه مستمن میگفتند و بعد از ان الواثق بالله هرون بن معتصم
بر مسند خلافت نشست و بعد از چندی بمرض استسقا بمرد پنج سال و نه ماه و سیزده
روز خلافت کرد و سی و هفت سال ایام حیوتش بود و بعد از ان خلایق با لمتوکل علی
الله جعفر بن معتصم بیعت کردند و بر مسند خلافت متمکن شده در سنه ۲۳۵ فرمان
داد تا خلایق با سه پسر او منتصر و معتز و مؤید علی الترتیب بیعت کردند و پسر دیگر
خود را که معتمد و موفق باشند بحساب درنیاورد و در سنه ۲۳۶ امر کرد تا قبر امام حسین بن علی علیه السلام
را خراب کردند و اب بقبر مبارک انحضرت ببستند ولیکن اب بنایستاد تا انجا و مردم را از زیارت
امیر المؤمنین ع و امام حسین ع منع کرد و اخر الامر پسر او منتصر با جمعی از ترکان باهم ساخته
شبی متوکل را از میان برداشتند زمان خلافتش چهارده سال و نه ماه و نه روز
بود و زمان حیوتش چهل و چهار سال و بعد از ان مهم خلافت بر منتصر بن متوکل قرار
گرفت واو بخواهش اتراک دو برادر خود را معتز و مؤید از خلافت مخلوع کرده ولایت
عهد را بر پسر خود داد شش ماه و زمان حیوتش بیست و پنج سال بود و بعد از ان
خلایق بمعاونت امراء ترک باعم او مستعین بالله ابن محمد بن معتصم بیعت کردند و بعد از چندی
جمعی از اتراک براو شوریده واو گریخته از سامره ببغداد درفت و اتراک با معتز بیعت
کردند و عاقبت کار برسید بجائی که مستعین خود را از خلافت خلع کرده و فایده
بران مترتب نشده کشته شد زمان خلافتش سه سال و نه ماه بود و مده حیوتش سی و
پنج سال و بعد از ان معتز بن متوکل دامن خلافت مستقل کردید و احمد بن اسرائیل را
وزیر خود ساخته و امر کرد تا برادران مؤید و موفق خود را از خلافت خلع کردند
و با از ان بنای بدسلوکی کذاشته و بعضی از رؤسای ایشان را بکشت عاقبت

و بعد از ان وفات یافت

ره

ترکان مغاربه باتفاق نمودند بدار الخلافه رفتند پای معتز را گرفته از قصرش بیرون
کشیدند و با مهتدی بیعت کردند و معتز را در زندان محبوس نمودند تا از گرسنگی و
تشنگی بجهنم رفت و زمان خلافت او سه سال و شش ماه بود و مدت حیوتش بیست و
چهار سال و بعد از آن المهتدی بالله ابن الواثق بالله مستقلا خلیفه شد و در ماه ذی حجه
در سنه ۲۵۵ ترکان با او محاربه کرده او را بکشتند مدت خلافتش یازده ماه و یازده روز
بود و زمان حیوتش سی و نه سال و در اوان خلافت او در اطراف نهایت اختلال
بهم رسید و بعد از آن معتمد بن متوکل بر مسند خلافت نشست و عبدالله بن خاقان
را وزارت داد و بیست و سه سال خلافت کرد و چهل و هشت سال عمر کرد و بعد از آن خلافت بر
معتضد بن موفق قرار گرفت و در سنه ۲۸۴ خواست که خطبا را امر کند که بر رؤس منابر
بر معویه ابن ابو سفیان لعن کنند وزرا مانع شدند و در عهد او قرامطه ظهور کردند و
او نه سال و نه ماه و دو روز خلافت کرد و مدت حیوتش چهل و نه سال بود و بعد
از فوت او پسرش المکتفی بن المعتضد بر مسند خلافت نشست و در زمان او قرامطه
تسلط تام بر ولایات شام و سایر ولایات یافتند و حسین بن یحیی که او را صاحب الشامه
گویند مقتدای ایشان بود آخر الامر مکتفی خود بحرب ایشان رفته ایشان را منهزم کردانید
و صاحب الشامه را بکشت و در سنه ۲۹۵ وفات یافت مدت خلافتش شش سال و سه
ماه بود و بعد از آن مقتدر بن معتضد خلیفه شد زمام اختیار ملک و مال خود را
بوزیر خود ابن الفرات داد و در زمان دولت او ابتدای دولت اسمعیلیه در مصر
ظاهر شد و عبدالله بن محمد بن عبدالله بن میمون بن محمد بن اسمعیل بن امام جعفر صادق علیه السلام
در مصر ظهور کرده خاندانهای قدیم بر انداخت و بر ممالک مصر استیلا یافت و بقرب سیصد

[illegible]

سال دولت

سال دولت در زمان ایشان بماند و حسین منصور حلاج نیز در عهد مقتدر ظاهر
شد و بامر او کشته شد و مقتدر بیست و چهار سال و یازده ماه و شانزده روز خلافت
کرد و عاقبت مونس خادم از او روی گردان شده و فتنها برپا کرد تا آنکه لشکر کشیده
مقتدر را بگرفتند و بکشتند مدت عمرش سی و هشت سال و پنجماه بود و بعد از او
بامر برادر او قاهر بن معتضد بیعت کردند و او ابن مقله را وزارت داد و برادر
مقتدر و تجملات بسیار کرد و مردی بود سفاک و بی باک عاقبت امرا و ترکان ساخته باهم
او را گرفتند و چشمان او را میل کشیدند یکسال و شش ماه و شش روز خلافت کرد و
بعد از کوری در مسجد جامع بغداد بگدائی اشتغال داشت و بعد از آن الراضی بن المقتدر
بر خلافت نشست و بار ابن مقله را وزیر کرد و عاقبت بسبب خیانتی که از او سر زد دست
او را قطع کرد و در سنه ۳۲۹ بعلت استسقاء وفات یافت و مدت خلافتش شش سال
و دو روز و عمرش سی و دو سال و کسری بعد از آن متقی بن مقتدر خلیفه شد و او
از خلافت بجز نامی نداشت و عاقبت خلایق بر او شوریدند و او را گرفتند میل کشیدند
سه سال و یازده ماه خلافت کرد و شصت سال عمر یافت و بعد از آن امر خلافت
بر مستکفی بن مقتدر قرار گرفت و در آن وقت سلاطین آل بویه در بغداد تسلطی تمام
داشتند و با خلیفه مماشات می‌کردند و مداخل و مصروف ایشان بود و خلیفه را جزئی
میدادند عاقبت میان معزالدوله که یکی از سلاطین آل بویه است و خلیفه نفاقی
پیدا شده خلیفه را میل کشیدند مدت خلافت مستکفی یکسال و چهار ماه
مدت عمرش سی و دو سال و بعد از آن بفرموده معزالدوله مطیع بن مقتدر خلیفه
شد ولیکن خلافت او نیز مجرد نام بود و در زمان سلطنت آل بویه که ایشان را

دیالمه نیز گویند خلفا را جز نامی نبود و دیالمه می‌دانستند که خلافت ایشان ناحق است
و چون بیست و نه سال و پنج ماه از خلافت او گذشت خود را عزل کرد و با پسر او
طائع بن مطیع بیعت کردند و چون هفده سال و نه ماه و شش روز از خلافت او
گذشت بهاء الدوله دیلمی بفرمود تا او را بگرفتند و فرستاد تا قادر بن مقتدر
را آورده با او بیعت کردند و او شوکت تمام یافت در زمان او اقتدار و تسلط
دیالمه نقصان پذیرفت و سلطان محمود سبکتگین را نیز اخلاص بقادر بود و او
چهل و یک سال و سه ماه و یازده روز خلافت کرد و هشتاد و شش سال عمر یافت
و در سنه ۴۲۲ وفات یافت بعد از آن قائم بن قادر بر تخت خلافت نشست در
زمان او دولت آل بویه انقراض یافت و ملک ایشان بطغرل بیک سلجوقی انتقال
یافت و چون طغرل بیک را در عراق عجم مشاغلی روی داد و بآنجا توجه نمود و در
زمان غیبت او یکی از امرای بغداد با مستنصر اسماعیلی که در مصر بود ساخته
و در هشتم سنه ۴۵۰ سردار اسمعیلیه ببغداد قائم را بگرفت و بر شتر نشانیده
بگرد بازار بگردانید او را محبوس کرد و در بغداد خطبه بنام اسمعیلیه خوانده
شد تا آنکه طغرل بیک از عراق عجم مراجعت کرده سردار مستنصر را بکشت و خلیفه
را بیرون آورد و قائم در سنه ۴۶۷ وفات یافت چهل و چهار سال و هشت ماه خلافت
کرد و هفتاد و شش سال و کسری عمر یافت و بعد از آن پسرش مقتدی بن قائم
خلیفه شد و بعد از چند سال دختر سلطان ملکشاه سلجوقی را خواست و [illegible]
میان ایشان و شوهر نقاری پیدا شد دختر باصفهان رفت و در همان سال مقتدی وفات
یافت مدت خلافتش نوزده سال و پنجاه بود و زمان عمرش سی و هشت سال

و کسری

دکسری و بعد از آن پسرش مستظهر بن مقتدی خلیفه شد در زمان او کار اسمعیلیه
بالا گرفت و حسن صباح ظهور کرد و مستظهر بیست و پنجسال و کسری خلافت کرد
و چهل و هشت سال و کسری حیات داشت در سنه ۵۱۲ وفات یافت و بعد از او پسرش
مسترشد بن مستظهر خلیفه شد و او از سلاطین سلجوقیه حسابی گرفت و امر کرد
تا نام سلطان محمود سلجوقی را از خطبه و سکه بیفکنند و بعزیمت محاربه سلطان
از بغداد حرکت کرد بعد از مقابله لشکر خلیفه منهزم شده مسترشد دستگیر شد
و سلطان او را همراه برد تا در همدان و در روایتی تا در مراغه خلیفه کشته شد و
هفده سال و نیم خلافت کرد و چهل و سه سال زندگانی یافت و بعد از آن مردم با پسرش
راشد بن مسترشد بیعت کردند و راشد نیز با سلطان محمود بنای مخالفت گذارده
و سلطان متوجه بغداد شد و راشد گریخته مدتی در اطراف حیران میگشت تا در اصفهان یکی
از ملازمان او او را بکشت و یکسال خلافت و بعد از آن بفرموده سلطان مقتفی بن مستظهر
متصدی امر خلافت شد تا سلطان محمود حیات داشت امر خلافت او رواجی نگرفت ما بعد
از وفات سلطان مستقل شد و سایر سلاطین سلجوقیه را ببغداد راه ندادند و
ایشان نیز بر او تسلط نیافتند و هنگام ظهور دولت بالهنا او آن دولت مقتفی نیز از
او هیچ خلیفه باستقلال خلافت نکرد و در سنه ۵۵۵ وفات یافت مدت خلافتش بیست
و چهار سال و کسری زمان حیوتش شصت و شش سال بود و بعد از آن مستنجد بن
مقتفی خلیفه شد و او از خوبان خلفای عباسیه بود و در سنه ۵۶۶ وفات یافت
مدة خلافتش یازده سال و شش ماه و پنجاه سال عمر کرد و بعد از آن مستضیئ بن
مستنجد خلیفه شد در سنه ۵۷۵ وفات یافت نه سال و هشت ماه خلافت کرد و پنجا

و پنج سال عمر یافت و بعد از آن ناصر پسر مستضیئ ملقب خلیفه شد و بفرمود تا امرا و

خمهای شراب بشکستند و در رواج شریعت کوشید و در سنه ۶۱۴ سلطان محمد

خوارزمشاه بعقبه کرمانشاهان رسید چنان برفی در افتاد که اکثر

چهارپایان تلف شد و دست و پای اکثر لشکریان ضایع شد بالضروره معاودت

نمود که بعد از آن که سر بر کشته انتقام از ناصر کشید اما مهلت نیافت و بهجوم

لشکر چنگیزخان گرفتار شد و در سنه ۶۲۲ ناصر وفات یافت مدت خلافتش چهل و

شش سال و کسری و در مدت حیوتش شصت و نه سال و بعد از آن ظاهر پسر ناصر خلیفه

شد و او خلیفه بود عادل و در سنه ۶۲۳ وفات یافت مدت خلافتش نه ماه و چهارده

روز بود و بعد از او مردم با مستنصر پسر ظاهر ملقب بیعت کردند و او در سنه ۶۴۰ وفات یافت

و شانزده سال و دو ماه و هفت روز خلافت کرد و بعد از آن معتصم پسر مستنصر

بر تخت خلافت نشست و او از سایر خلفای عباسیه به بها و عظمت و شوکت ممتاز

بود و در جمیع بلاد شرق و غرب خطبه خلافت بنام او خواندندی و در سنه ۶۴۲ وزارت

خود با ابن علقمی داد و در سنه ۶۵۵ هلاکوخان از ممالک شرقی متوجه بلاد غربی شد

و بعد از تسخیر قلاع اسماعیلیه بمشورت خواجه نصیر طوسی متوجه بغداد شد و

خلیفه را با پسران و چندین هزار کس از عباسیان بکشت و دولت آل عباس انقراض یافت

ختم لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین هفتاد هزار مرتبه جهت مطالب

و مقاصد عظیمه بسیار است غضنفر کرمانی در وقت دعای من و هنگام فسون

تا اثر تا فسون و اجابت دعا رفت   نه حسن بگل همی نه عشق ز بلبل از گلشن اما

مکر لا نوا رفت   و له سیر نجوم گردش دوران دون نه راست   اینطرح کهنه ما

مکرر

مکر کنون بس است وله میفریبی بکرای شعبده پرداز مرا می دهی وعده دل در
طمع انداز مرا نیست امید وصال تو بد ینکونه که هست دل برحم تو را طالع نا
ساز مرا چون صنم مرغ گرفتار تو هر جا که روم رشتهٔ شوق بسوی تو کشد باز مرا
وله تا بو الهوس نکرد دگر دعوی محبت و بند مهر سان یار بان تو لک ماه رو وله
غضنفر که جاری مکو بی تو ببند عبث عشقی که تو لک غمزه ستم بنام تو داد و له یار بکو
هوس طفل مذاق مدعی بی ادبانه میرود سیلی رو بکار کو یا رقیب بهم ایشان
الفت از چه شد شرم رقیب بر طرف سنگ خوی یار کو ن و نو تراقی محمد البلی
مکن ای ساربان بار شتر میکشد بر دوش مجنونی که نازش می کشد مخلص نای
دیدی که خون ناحق پروانه شمع را چندان امان نداد که شب را بسر کند طریقه
کتاب موزی بترتیب ابجد ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن س ع ف ص ق ر ش
ت ث خ ذ ض ظ غ نشان مد نشان فتحه نشان ضمه نشان کسره نشان جزم
نشان تشدید فائده محکی است از شهید ثانی و بعضی دیگر و همانا مجرب نیز بوده باشد
که در دو ماه پی در پی هر روز چهار صد مرتبه بخواند خداوند عالم علم بسیار با مال
بسیار با کرامت فرماید استغفر الله الذی لا اله الا هو الحی القیوم بدیع السموات
والارض من جمیع ظلمی وجرمی و اسرافی علی نفسی و اتوب الیه فائده از حضرت سید الساجدین
مرویست که بعد از نماز صبح بلا فاصله بخواند بجهة دفع دشمن مقهور می شود اللهم
انی ضعیف و اعدائی اقویاء و انت القوی فاکفنی شرهم و اکفنی امرهم و اعنی علیهم بحولک
و قوتک یا قوی فائده من العبارات المشکلة عبارة العلامة فی النهایة فی بحث
متابعة المأموم قال فی مقام الاستدلال علی ان المراد بالمتابعة هو عدم التقدم فان الامام

في الصلوة فينتظم الاقتداء به قال الفاضل الهندي بعد نقل هذه العبارة ولا افهم له
معنى حافظ من بعد چه سودا رقدمي بخر كند دوست كز جان زمقي درتن
مهجور مانده است وله از آستان پير مغان سر چرا كشيم دولت درين سرا وگشايش درين
درا است يكقصه بيش نيست غم عشق واين عجب كز هر كسي كه مي شنوم نامكرر است
وله بكن معامله واين دل شكسته بخر كه با شكستگي ارزد بصد هزار درست
فائدة قال الله تعالى ليلة القدر خير من الف شهر ورد في تفسير اهل البيت انه ملك بني
امية قال ابن الاثير في جامع الاصول الالف شهر ثلث وثمانون سنة واربعة اشهر وكان
اول استقلال بني امية بالاوامر وانفرادهم به من صلح ابي محمد الحسن ع مع معوية وذلك في
سنة اربعين من الهجرة وكان انقضاء دولتهم على يد ابي مسلم الخراساني في سنة اثنتين وثلثين
ومائة وذلك اثنتان وتسعون سنة تسقط منها مدة خلافة عبد الله بن الزبير وهي ثمان
سنين وثمانية اشهر بقيت ثلاث وثمانون سنة واربعة اشهر وهي الالف شهر انتهى
فائدة حوض رسل فيه ثلاث نابيب يملاه واحد منها في ربع يوم والاخرى في ثلث والاخرى
في سبعة وفي اسفله بالوعة تفرغه في ثمن يوم ففي كم يمتلي طريقه ان يستعمل ما يملاه في جميع
يوم وهي سبعة عشر حوضا وما تفرغه البالوعة وهي ثمانية حياض فانقص من الاول بقي
تسعة ففي اليوم الواحد يمتلي تسع مرات فيمتلي مرة في تسع النهار فائدة ليس لمثبتي الجزء
حجة اقوى من حكاية وضع الكرة على السطح المستوي اذ لو انقسم موضع الملاقات لوصل من
طرفيه الى مركزها ليحدث مثلث متساوي الساقين ويخرج من ملاقات القاعدة عمودا
الى المركز فالخطوط الثلثة الخارجة من المركز الى المحيط متساوية لانها كانت ويلزم اطولية
الساقين من العمود لانهما وتر القائمتين وهو وتر الحادتين فائدة كل حيوان متنفس بالتنفس

في الحاشية: [illegible]

الهواء فهو انما يتنفس من انفه فقط الا الانسان فانه يتنفس من فمه وانفه معا وسبب
ذلك انه يحتاج الى الكلام بتقطيع الحروف فيخرج بعضها الانف فيحتاج الى نفوذ الهواء فيه
وقد فتح ببطارتم الفرس بالترسند مخرين فنات في المكان **فائدة** الخنس والكنس التي
اقسم الله بها في كتابه العزيز هي الخمس المتحيرة من خنس اذا رجع وكنس الوحش اذا دخل كناسه
وبينهما اشعارا بما يعرض للخمسة المتحيرة من الرجوع والاقامة والاستقامة فالخنس اشعارا بالرجوع
والكنس اشعارا بالرجوع بالاقامة والجواري اشعارا بالاستقامة **فائدة** دعاء مجرب للحاجة
جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار عن قيس المصباح عن ابي عبد الله ع قال اذا كانت لك
حاجة الى الله وضقت بها ذرعا فصل ركعتين فاذا سلمت فكبر الله ثلثا وسبح تسبيح
فاطمة الزهراء عليها السلام وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك الايمن (ثم اسجد)
على الارض وقل مثل ذلك ثم عد الى السجود وقل ذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجاتك
فان الله يقضيها ورواه عن كتاب البلد الامين هكذا تصلي ركعتين فاذا سلمت فكبر الله
ثلثا وسبح تسبيح الزهراء ع واسجد وقل مائة مرة يا مولاتي يا فاطمة اغيثيني ثم ضع خدك
الايمن وقل كذلك ثم عد الى السجود وقل كذلك ثم ضع خدك الايسر على الارض وقل كذلك ثم عد
الى السجود وقل كذلك مائة مرة وعشر مرات واذكر حاجتك تقضى مروي منها ايضا عن البلد
الامين عن الصادق ع اذا كان لك حاجة الى الله وخفت امرا فاكتب في بياض بعد البسملة
اللهم اني اتوجه اليك باحب الاسماء اليك واعظمها لديك واتقرب واتوسل اليك بمن اوجبت
حقه عليك بمحمد وعلي وفاطمة والحسن والحسين والائمة عليهم السلام وتسميهم باسمائهم
اللهم اكفني كذا وكذا ثم تطوي الرقعة وتجعلها في بندقة وتطرحها في ماء جار او
بئر فانه يفرج عنك فيه ايضا وروي عن الصادق ع انه قال من قل عليه رزقه او ضاقت

معيشته

معيشته او كانت له حاجة مهمة من امر دنياه او اخرته فليكتب في رقعة بيضا ويطرحها
في الماء الجاري عند طلوع الشمس وتكون الاسما الشريفة في سطر واحد بسم الله الرحمن الرحيم
الملك الحق المبين من العبد الذليل الى المولى الجليل سلام على محمد وعلي وفاطمة والحسن
والحسين وعلي ومحمد وجعفر وموسى وعلي ومحمد وعلي والحسن والقائم سيدنا ومولينا
صلوات الله عليهم اجمعين رب مسني الضر والخوف فاكشف ضري وامن خوفي بحق محمد
وال محمد واسئلك بكل نبي ووصي وصديق وشهيد ان تصلي على محمد وال محمد واسئلك
بكل نبي وصديق ان تصلي على محمد وال محمد يا ارحم الراحمين اشفعوا لي يا سادتي بالشان
الذي لكم عند الله فان لكم عند الله لشانا من الشان فقد مسني الضر يا سادتي و
الله ارحم الراحمين فافعل بي يا رب كذا وكذا وهذا ايضا ومنها ما يكتب على كاغذ ويرسل
في الماء بسم الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الى المولى الجليل رب اني مسني الضر وانت
ارحم الراحمين بحق محمد وال محمد صل على محمد وال محمد واكشف همي وفرج عني
عني برحمتك يا ارحم الراحمين وهذا ايضا رواه عن كتاب العتيق الغروي دعاء يدعى به في
المهمات والشدائد بعد صلوة الليل مع رقعة يكتب شرح الحال في ذلك تخلص النية
وتبذل الشكر في الطوية وتعمل على ان تصلي فريضة العشا ثم تصلي ركعتي الوتيرة وانت
جالس تقرء في الاولى الحمد وسورة الواقعة وفي الثانية الحمد وقل هو الله احد وتدع الكلام
والحديث ولا تتشاغل بشئ من سوى التسبيح والذكر فاذا دخلت فراشك تسبح تسبيح
فاطمة ع ثم تضطجع على جانبك الايمن وانت تذكر الله الى ان يغشاك النوم وكلما
استيقظت ذكرت الله عز وجل بالتقديس والتعظيم وما يخطر لك من الذكر فاذا كان الثلث
الاخير منها فاسبغت الوضوء وصليت ثمان ركعات الليل بلا توجه بشئ في خلا

تقرء

تقرء في الاولى الحمد وسبح اسم ربك الاعلى وفي الثانية الحمد وقل يا ايها الكافرون فاذا فرغت
منها قمت فصليت ركعة الوتر تقرء فيها الحمد وقل هو الله احد تدعو بدعاء الوتر وتطيل
القنوت بخشوع وتضرع واستكانة فاذا سلمت قمت قياما فوضعت يدك اليمنى
برقعة كتبتها بخطك على ما اشرح لك وكشفت راسك واعتمدت باليد اليسرى على طرف ذراعك
وتقول يا رب حتى ينقطع النفس يا سيدي كان يا مولاي كان هذا مقام العائذ الضائع
الذليل الخاشع البائس الفقير المسكين الحقير المستكين المستجير الذي لا يجد لكشف
ما به غيرك ولا يرجع فيما قد احاط به الى سواك سيدي انا من قد علمت وفيما عرفت من ضعفي
عن عبادتك الا بتوفيقك وتقصيري عن شكرك الا بعونك وقد بني في ذلك واعترف
بجرمي واسئل الصفح عنه الي فصل على محمد وآله وابلغهم الساعة الساعة عني افضل
التحية والسلام واقبلني بهم اللهم على ما كان مني وارحم ضعفي وكني واستجب دعائي
برحمتك يا ارحم الراحمين ثم تبكي وتباكى ثم تمسك عن الدعاء وانت بطرف خاشع و
يدك بالرقعة مرفوعة نحو السماء ولتكن في ذلك خاليا وحدك بحيث لا يراك احد ان
استطعت وكن كذلك الى ان يلوح الفجر ان اطقت وان كللت عن ذلك واعييت وعييت فصل ركعتين
وتعفر خديك وارفع سبابتك اليمنى وخدك على الارض واستجر بك واستعن به وقل
سيدي اوبقتني الذنوب وحيرتني الخطوب واحدقت بي الكروب وانقطع رجائي في كشف
ذلك الا منك وثقتي لن تنصرف عنك الهي وسيدي فانظر بعين رافتك وجد الي بجودك
واحسانك علي واجرني في بليتي واقبل قصتي واقض حاجتي واستجب دعوتي واكشف
ضري وازل الفقر والفاقة عني واعذني من شماتة الاعداء ودرك الشقاء واعطني سؤلي
ومسئلتي بجودك وكرمك يا مولاي انك قريب مجيب انو ترك شيء مما انت عليه

بنية معلقة منيب فان الله عز وجل الكريم مدعو واقرب مجيب فنسخة الرقعة هكذا بسم
الله الرحمن الرحيم من العبد الذليل الحقير الفقير المذنب الجاني على نفسه المنقطع به السائل
المستكين المقر بذنوبه الظالم لنفسه المستجير بربه الى المولى الكريم العظيم العلي الاعلى رب
السموات والارضين مالك الامور وعلام الغيوب من لا ضد له ولا ند له ولا صاحبة
ولا ولد له الاحد الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد اقول بخضوع و
خشوع رب عملت سوء وظلمت نفسي فصل على محمد وآله واعف عني واغفر خطائي
واصفح عن زللي وخذ بيدي بجودك ومجدك ثم اقول يا اكرم الاكرمين ويا غاية الطالبين و
يا مجيب دعوة المضطرين ويا منفس عن المكروبين يا ارحم الراحمين الهي وسيدي انا عبدك
وابن عبدك ابن امتك فلان بن فلان انشاتني وكنت صغيرا واغنيتني وكنت فقيرا
ورفعتني وكنت حقيرا وجبرتني وكنت كسيرا ومننت علي بما انت اهله واعلم به مني
انقذتني وعزتك وجلالك من المحن تكرما ونعشتني بعد قلة واسبغت علي النعم
واوجبت علي المنن وبلغتني فوق الامنية لتبلوني فتعرف شكري ومقدار سعيي وطاعتي
واقراري وانابتي اخذا بالفضل علي وتاكيد الحجة فيما لديك فجحدت حق نعمتك ونسيت ما
ماعندي من منتك وقادني الجهل والعمى الى ركوب الزلل والخطا حتى وقعت في غواية
الردى وتبدلت بالتقصير العمى وركبت فخلي ماكنت حفيتني وبرحني الجفاء و
صرت الى حال البؤس والضراء بعد احسانك الكامل ونعمك المترادفة وسترك الجميل و
صيانتك التامة الهي وسيدي ومولاي فقد بان للحال وكشف بالي وظهر اختلالي
وشاع فاقتي وشهر فقري وانقطعت من المخلوقين آمالي وانت العائد على اهل العصيان
بالنعم والاخذ على المسيئين بالاحسان والمنن فضلا منك وكرما وطولا وجودا وولي ايتاما

ما ابتدات

ما ابتدأت في امري من رزقنا ابتدأت من معروفك عندي فقد تعاظمت نفسي وفرطت
في امري وتضيّعت فيه حقّك وانا عائذ منك بك هارب اليك من الحرمان وسوء المنقلب
متوسّل بك اليك في قبولي والصفح عنّي واتمام ما انعمت به عليّ واصلاح حالي وكشف
الضرّ والكشف الفقر والفاقة عنّي والاذلال والبلوى حتّى تجري حالي على اجمل حال في
اسبغ نعمة كانت عليّ في وقت من الاوقات يا ربّ انك انت تولّيت خلقتي وجهي عندك
وغيّرت حالي فانّي اسئلك واتوجّه اليك واتوسّل اليك واتقرّب اليك واستشفع اليك
يا من لا مسئول غيره ولا ربّ سواه بجاه سيّدنا محمّد رسولك وبجاه اوليائك وخيرتك
واصفيائك واحبّائك من خلقك عليّ امير المؤمنين ع وفاطمة والحسن والحسين وعليّ
ابن الحسين ومحمّد بن عليّ وجعفر بن محمّد وموسى بن جعفر وعليّ بن موسى ومحمّد بن عليّ وعليّ بن
محمّد والحسن بن عليّ والخلف الصدق الصالح صاحب مانك والقائم بحجّتك وامرك و
عيبتك في عبادك من ولد نبيّك صلواتك عليهم اجمعين وسلامك ورحمتك و
بركاتك خالصا واسئلك بحقّك عليهم وبالحقّ الذي جعلته لهم عليك وعلى جميع
خلقك ان تصلّي عليهم اجمعين وتبلّغهم سلامي الساعة وتكشف بهم حزني وتفرّج بهم
همّي وتخرجني بهم عن حيرتي الى روحك وفرجك وخلاصك وعافيتك وان تغفر لي ذنوبي
التي اصارتني الى ما انا فيه وان تاخذ بيدي وتعفو عنّي عفو القادر به وانت عنّي راض و
تتمّ به من امري احسانا اليّ وتكميلا للنعمة عندي وحراسة لي ما ابقيتني وتفتح ما انغلق من
اسبابي فانّي في الساعة الساعة منك رزقا واسعا واسعا واسعا صبا صبا صبا
حلالا طيّبا من غير كدّ ولا كدر ولا منّة من احد من خلقك الا سعة من عطاياك السابقة
وخزائنك العظيمة في سمائك وارضك من فضلك انّي سائل ان تصلّي على محمّد وآل محمّد وعجّل

ما ابتدأت

واصفيائك واحبّائك من خلقك عليّ امير المؤمنين ع وعليهم

ذلك على ما فى نيسر هنائك فى عافية ونعمة وسلامة وحميد عاقبة وسهل لى قضاء نوبه

كلها وصلاح شؤنى كلها عاجلا عاجلا غير اجل وخذ بناصيتى الى العمل بطاعتك وطاعة

محمد واله صلوات الله عليهم فيما تهبه لى وامرته على وعندك ما ابغيتنى وافعل بى في صباح يكون

لى فيه كامل الفلاح والصلاح والنجاح وتجعل السراج يا من بيده خزائن كل مفتاح

فانك على كل شئ قدير وما تشاء من امر يكون ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم

والصلوة على رسوله واله الطاهرين الاخيار الابرار وعلى جبرئيل وميكائيل وجميع الملائكة

المقربين والانبياء المرسلين والائمة الطاهرين صلوات الله عليهم وما شاء الله كان و

هو خير الغافرين وحسبنا الله ونعم الوكيل ثم تاخذ الرقعة فترمى بها فى بحر او فى نهر جار

يقضى الله حوائجك يفرج عنك ان شاء الله عز وجل وفيه ايضا فى نسخة قديمة من مؤلفات

بعض اصحابنا رضى الله عنهم ما هذا لفظه هذا الدعاء رواه محمد بن بابويه رحمه الله عن

الائمة عم وقال ما دعوت فى امر الا رايت سرعة الاجابة وهو اللهم انى سئلك واتوجه اليك

بنبيك نبى الرحمة صلى الله عليه واله يا ابا القاسم يا رسول الله يا امام الرحمة يا سيدنا

ومولنا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدى حاجاتنا

يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا على بن ابى طالب يا حجة الله على

خلقه يا سيدنا ومولنا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك

بين يدى حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا فاطمة الزهراء يا بنت محمد رسول

الله يا قرة عين الرسول يا سيدتنا ومولاتنا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا

بك الى الله وقدمناك بين يدى حاجاتنا يا وجيهة عند الله اشفعى لنا عند الله يا ابا

محمد يا حسن بن على ايها المجتبى يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولنا انا

توجهنا

توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند
الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله يا حسين بن علي ايها الشهيد يا ابن رسول الله يا حجة
الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك
بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا محمد بن علي ايها الباقر
يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك
الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا عبد الله
يا جعفر بن محمد ايها الصادق يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا
توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله يا ابا الحسن يا موسى بن جعفر ايها الكاظم يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه
يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين
يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن موسى ايها
الرضا يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا
وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا ابا جعفر يا محمد بن علي ايها الجواد يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا
انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها
عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا الحسن يا علي بن محمد ايها الهادي النقي يا ابن رسول الله
يا حجة الله على خلقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله
وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله يا ابا محمد يا حسن بن علي
ايها الزكي يا ابن رسول الله يا حجة الله على خالقه يا سيدنا ومولانا انا توجهنا واستشفعنا

وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا وجيها عند الله اشفع لنا عند الله
يا وصي الحسن والخلف الصالح يا ايها القائم المنتظر يا ابن رسول الله يا حجة الله على خلقه يا سيدنا
ومولينا انا توجهنا واستشفعنا وتوسلنا بك الى الله وقدمناك بين يدي حاجاتنا يا
وجيها عند الله اشفع لنا عند الله ثم يسأل حاجته فانها تقضى ان شاء الله تعالى **فائدة**
قال في الكشاف عند تفسير قوله تعالى واني مسني الضر بالفتح الضرر في كل شيء وبالضم
الضرر في النفس من مرض وهزال **فائدة** يمكن الوزن من المثقال الواحد الى اربعين مثقالا
باربعة احجار احدها مثقال والاخر ثلثة والاخر تسعة والاخر سبعة وعشرون **نكتة**
البسملة تسعة عشر حرفا وقلما كانت في القرآن تخلو من واحدة منها ومما يحصل
النجاة من شرور القوى التسعة عشر التي في البدن اعني الحواس العشرة الظاهرة والباطنة
والقوى الشهوية والغضبية السبعة الطبيعية التي هي منبع الشرور ولهذا جعل الله سبحانه
خزنة النار تسعة عشر بازاء تلك القوى فقال عليها تسعة عشر **فائدة** قال بعض اهل المعرفة
كليات العوالم اربعة عالم الجبروت وعالم الملكوت وعالم الغيب وعالم الشهادة اما عالم
الجبروت فهو الذي يعبر به عن الذات المقدسة وينسب اليها واما عالم الملكوت فهو
الذي يعبر به عن صفاته سبحانه وينقسم الى الملكوت الاعلى وهو ما لا يتعلق منها بالمخلوقات كالحيوة
والقدرة والملكوت الادنى وهو ما يتعلق بها كالخالقية والرازقية واما عالم الغيب
فهو ما كان من المخلوقات غائبا عن احساسنا كعوالم الملائكة والروحانيات واما عالم
الشهادة فهو ما كان محسوسا لنا منها **فائدة** قال الشيخ ابو علي في الشفا كل حيوان ليس على اعلى
ذكره انثيان فشحمه يجمد بعد ذوبه ولا يجمد شحم غيره وقال ايضا في معرفة المني المولد و
غيره ان المولد يرسب في الماء والذي لا يولد يتحلل فيه وقال ايضا الشحم المسخن بلبن فرس الفحل

وفي رواية اخرى تقول بعد ذلك يا ساداتي وموالي اني توجهت بكم ائمتي وعدتي ليوم فقري وحاجتي الى الله وتوسلت بكم الى الله واستشفعت بكم الى الله فاشفعوا لي عند الله واستنقذوني من ذنوبي عند الله فانكم وسيلتي الى الله وبحبكم وبقربكم ارجو نجاة من الله فكونوا لي عند الله رجائي يا ساداتي يا اولياء الله صلى الله عليهم اجمعين ولعن الله اعداء الله ظالميكم من الاولين والآخرين يا رب العالمين
من بعض كتب المعتبرة

سخن بلد

حتى يمتد تحت اليد كيف شئت وتدهين قرونها بموم او زفت يحمي ارجلها عن
عن الوجع فان المشي يوجعها **فائدة** قال العلامة في شرح القانون الامراض المتوارثة
والمتعدية تجمعها الشاعر في قوله متوارث الامراض عد حروفها بنساجد وجبرجج
ج وج هي التي تعدا لجسد فالباء من المتوارثة البرص والنون النقرس والسين السل
والالف البلغما وهو الصرع والجيم الجذام والميم الماليخوليا والدال الدق والجيم من المتعدية
الجرب الباء البخر والراء الرمد والحاء الحصبة والجيم الجدري والواو الوباء والجيم الجذام
فائدة قال القزويني قال محمد بن زكريا اذا وضع سراج في طاس وجعل فوق الماء او في
قناة فيها الضفادع سكنت اصواتها ولا يسمع لها صوت البتة وكذا اذا جعل الطست على
وجه الماء مقلوبا **فائدة** قال القزويني والرازي من شرب مثقالين من حب الاترج بعد
دقه نافعا ابراه ذلك من لسع العقرب الحية وغيرهما من ذوات السموم **فائدة** في الدعا
على الشخص لله درك قيل لما كان الرضاع يؤثر في الطباع قالت العرب لله درك حتى
تخلق باخلاقه بلغ ويمكن ان يكون المراد لله احسانك ونفعك حيث ان اللبن انفع شيء
عند العرب **فائدة** قال العلامة الشيرازي في شرح القانون قال هرمس اذا اتخذ المصروع
خاتما من حافر حمار في يده اليمنى لم يصرع وان علق برادة الحديد على من كثر يتغوط في النوم
لم يتغوط وان علق راس فارة في خرقة على من يصرع برئ **فائدة** حكى جالينوس جماعة ان
الرمان اذا اخذ اول ما ينعقد هو بقدر حب الاس وبلع منه سبعة على الريق امن من الرمد
سنة اقول فيه ابهام لاحتمال ارادة نفس الرمان وارادة حبه **فائدة** ينبغي للمراة ان تتخيل
عند الجماع وخصوصا عند الانزال احسن ما يكون من الصور من النساء والرجال وكذا ان ما
فان لذلك مدخلا عظيما في صورة الولد عند الاطبا قال العلامة الشيرازي في شرح

القانون حكى لي الفاضل جمال الدين صاعد محمد الكاشغري ان بنت الامام نجم الدين
الحفصي الخوارزمي ولدت ولدا له راسان ورقبتان وباقي بدنه بدن واحد وكان يجيء الى الائمة
ويتضرع ثم يخلي الام ويرمي نفسه في بركة ماء هناك ويغوص ويخرج من الماء كالحية ثم
يعود الى امه ثم يرمي نفسه في الماء وعلى هذا بقي الى مدة شهر ثم ان الائمة افتوا بانه واجب
القتل ولما سئل عن المراة ما كان سبب هذا قالت لا ادري الا اني خفت حية وعند
الانزال تخيلت لي صورتها فائدة اذا اردت معرفة ان القمر في اي برج فاضعف ما
مضى معك من الشهر وزد عليه خمسة فما اجتمع فالق لكل برج خمسة وابدأ بالعدد
من برج الشمس فاذا انتهى الى برج فالقمر في ذلك البرج مثلا ان يكون الشمس في برج الدلو
وقد مضى من الشهر احد عشر يوما ضعفناها وزدنا عليه خمسة صار سبعة وعشرين اسقط
الخمسة والعشرين لخمسة بروج الدلو والحوت والحمل والثور والجوزاء فما بقي من اليومين
نصف في ستة يكون اثني عشر فالقمر في اثني عشر درجة من برج السرطان وقال العلامة
الطوسي هر روز ماه سيزده تعيين كن پس سيزده اش اضافه بر تخمين كن هر
برجي ان موضع خود بهر سي ده ميدان درجات قمر را تخمين كن قال ابو هلال في كتاب
الاوائل اول من قال جعلت فداك علي عليه السلام دعا عمرو بن عبدود الى البراز يوم الخندق ولم
يجبه احد قال علي عليه السلام جعلت فداك يا رسول الله اتاذن لي قال انه عمرو بن عبدود قال انا علي
ابن ابي طالب فخرج اليه فقتله فاخذ الناس منه واول من اخذ مال الناس بالظلم وسماها
الضمان واول من خضب هماي بنت بهمن بن اسفنديار واول من سمي عبد الملك في الاسلام
عبد الملك بن مروان واول من غزل حوا غزلت صوفا ثم نسج ادم جبة لنفسه ودرعا وخمارا
لحوا واول من وضع البقول في الخوان كيخسرو بن سياوش واول من عمل قصعة لشراب الماء

واللبن

واللبن ونحوهما قينان بن انوش بن شيث و اول من عمل الطبخ في قوم لوط واول من عمل المقراض وقطع الاثواب به متوشلخ بن ادريس واول من امر بنسج الفرش هوشنك في عهد افريدون عملوا صبر البوريا واول من امر بصنعة السيف جمشيد اول من عمل الوسج كشتاسب الملك اول من امر بنسج الاثواب من القطن واظهر الكتان والابريشم جمشيد وكان قبله من الصوف واول من لبس الفرو كانسمور والسنجاب هوشنك واول من وضع القلنسوة ودبت النعل نوش بن ادريس واول من امر بنسج زربفت بهمن اسفنديار واول من امر بصبغ الاثواب جمشيد واعلم ان كل ما يعمل من اللبن من الجبن والاقط والسمن في الماست وغير ذلك من بدايع اهل يونان وماست لفظ يوناني **نكتة** قال المطرزي في الاقناع الدلالة بكسر الدال يستعمل في المحسوسات وبفتحها يستعمل في المعاني يقال دل على الطريق دلالة بالكسر ودل على المسئلة والحكم دلالة بالفتح **فائدة** بعضي از مدعيان معقولات فرق مي كذارند ميان انسان وساير حيوانات باينكه انسان نفس ناطقه هست وادراك كليات مي كنند بخلاف باقي حيوانات ومينمايند دليل بنشاد بر نفي نفس ناطقه ودرك كليات از ساير حيوانات چيست وحال اينكه ايشان را احاطه بعوالم انها نيست ودر كتاب نوادر از شيخ مقتول نقل كرده كه او ميكويد حيوانات را نفوس ناطقه مجرده هست هيچنانكه مذهب تد ماست وشيخ ابو علي در كتاب سؤال بهمنيار تصريح كرده بصعوبة فرق ميان انسان وحيوانات ديكر را بتحكم وقيصري در شرح نصوص كويد ما قال المتاخرون من ان المراد بالنطق هو ادراك الكليات لا التكلم مع كونه مخالفا لوضع اللغة لا يفيدهم لانه موقوف على ان النفس الناطقة المجردة للانسان فقط ولا دليل لهم على ذلك لا شعور لهم بان الحيوانات ليس لها ادراك الكليات والجهل بالشئ لا ينافي وجوده وامعان النظر فيما

بنسب اليهم من الافعال العجيبة يوجب ان يكون لها ايضا كليات والحيوانات ... [illegible]

يحصل عنه من العجائب يوجب ان يكون لها ادراك الكليات واز سخن قيصر معلوم مى
شود كه مراد متفرد من ان نطق معنى لغويست شيخ ابو علی در اول دانشنامه علائی باين
تصريح كرده **فائدة** فی الكشكول اذا ضربت مخارج الكسور التی فيها العين بعضها
فی بعض حصل مخرج الكسور التسعة وهو الفان وخمسمائة وعشرون وقد سئل امير
المؤمنين ع عن مخرج الكسور التسعة فقال اضرب ايام سنتك فی ايام اسبوعك **فائدة**
النصارى مجمعون على ان الله تعالى واحد بالذات وانما يريدون بالاقانيم الصفات مع الذات
ويعبرون عن الاقانيم بالاب والابن وروح القدس فيريدون بالذات مع الوجود الاب
وبالذات مع العلم الابن ويطلقون عليه اسم الكلمة ايضا وبالذات مع الحيوة روح
القدس والانجيل الذى بايديهم اليوم انما هى سيرة المسيح جمعها اربعة من اصحابه
وهم متى ولوقا ويوحنا وقيل يحناه ومارقوس ولفظ الانجيل معناه البشارة
فائدة اعلم ان التورية خمسة اسفار السفر الاول يذكر فيه بدو الخلق والتاريخ من
ادم الى يوسف ع الثانی يحكی استخدام المصريين لبنی اسرائيل وظهور موسى وهلاك
فرعون وامامة هرون ونزول الكلمات العشر وسماع القوم كلام الله الثالث يذكر
فيه تعليم القرابين الرابع يذكر فيه عدد القوم وتقسيم الارض عليهم واحوال الرسل التی
بعثها موسى الى الشام واخبار المن والسلوى والغمام الخامس يذكر فيه بعض الاحكام و
وفاة هرون وموسى ويوشع ثم انهم ينقلون عن الانبياء ستة عشر كتابا ويضيفونها الى
خمسة اسفار التورية ومجموع كتبهم على اربع مراتب المرتبة الاولى التورية وقد ذكر المرتبة
الثانية اربعة اسفار يسمونها الاولى اولها يوشع يذكر فيه ارتفاع المن والسلوى ومحاربة
يوشع وفتحها البلاد وقسمتها بالقرعة وثانيها يدعى فيه سفر الحكام وفيه اخبار قضاة

بنی اسرائيل

بني اسرائيل وثالثها الاشمويل فيه نبوته وملك طالوت وقتل جالوت ورابعها سفر
الملوك وفيه اخبار ملك داود وسليمان وغيرهما والملاحم ومحن بختنصر وخراب بيت
المقدس المرتبة الثالثة اربعة اسفار يسمى بالاخيرة واولها لشعيا فيه توبيخ لبني اسرائيل
وانذار بما وقع وبشارة للصابرين وثانيها لارميا وفيه خراب البيت والهبوط الى مصر
وثالثها لحزقيل يذكر فيه حكم طبيعة وملكية مرموزة واخبار ياجوج وماجوج ورابعها
اثنى عشر سفرا فيه انذارات بزلازل وجراد وغيرهما واشارة الى المنتظر والمحشر ونبوة يونس
وابتلاع الحوت له وتوبة زكريا والبشارة بيوم الحشر المرتبة الرابعة تدعى الكتب
هي احد عشر سفرا الاول تاريخ نسب الاسباط وغيرهم ومزامير داود ومائة وخمسون مزمورا
كلها تلبيات وادعية الثاني قصة ايوب فيه مباحث كلامية الرابع تاريخ حكمية عن سليمان
الخامس اخبار الحكام السادس نشائد غريبة في مخاطبة النفس والعقل لسليمان السابع تسمى جامع
الحكمة لسليمان فيه البحث على طلب اللذات العقلية الباقية وتحقير اللذات الجسمية
الفانية وتعظيم الله سبحانه وتخويف منه الثامن يدعى البواع لارمياه وفيه خمس
علامات على حروف المعجم على البيت التاسع فيه ملك دنيشر والعاشر لدانيال
فيه تفسير منامات وحال البعث والنشور والحادي عشر لعزير فيه صفة عود القوم من
ارض البيت وبنائه **فائدة** في كتاب ادب الكاتب يقال لولد كل سبع جرو ولولد كل ذي
ريش فرخ ولولد كل وحشية طفل ولولد الفرس مهر ولولد الحمار جحش وعفو ولولد
البقرة عجل والانثى عجلة ولولد الضأن ذكرا وانثى سخلة وبهمة الى اربعة اشهر فهو حمل وخروف
والانثى رخل وفرير ولولد المعز سخلة وبهمة الى اربعة اشهر فهو جفر والانثى جفرة ثم جدي والانثى
عناق ولولد الاسد شبل ولولد الضبع فرعل ولولد الدب سهم ولولد الغزال خشف وطلا

بهمة

ويولد الخنفس وينقوص ولولا الله لتبتر والكلبة والهرة تجر بعض ولولا التغلب هجمهن ولم يلد بل
الاولاد في الخرابيح والجراح ان قبور الخلفا من بني العباس بسامرة عليها من زرق الخفاش
والطيور ما لا يحصى ولا يرى على راس قبر العسكريين ع ولا على قباب المشاهد زرق طير اصلا
نقل عن قبورهم الشريفة حكايت يكى از ثقات نقل ميكرد از والد خود كه او نيز از ثقات
بود كه در وقتى كه سن در سن شانزده يا هفده سال بود عيد نوروزى بود در ايام صفويها
باتفاق پدر خود و جمعى از دوستان و هم صحبتان بايد بعيد بخانهاى آشنايان مى
رفتيم اتفاقا روز سه شنبه بود بعد از چند جاى آشنايان رفتيم در قبرستان بسيار خوانيم
او بود يك گروه شخصى را فرستاديم تفحص كند كه او در خانه است يا نه بر سر قبرى نشستيم
يكى از رفقا بعنوان مطايبه گفت اى صاحب قبر امروز ايام عيد است بديدن هر كه رفتيم
تعارفى كرده و شيرينى و ميوه اورده تو چرا تو چيزى نمى تعارفى ناكاه از قبر آوازى بر آمد كه
ببخشيد ندانستم شما اينجا خواهيد آمد سه شنبه آينده وعده است همين جا تا من
نيز تعارف بجا آورم ما از شنيدن آواز متوحش شديم كه تا سه شنبه آينده همه خواهيم مرد
و مشغول توبه و وصيت شديم تا روز سه شنبه آينده باهم مجتمع شده گفتيم بيائيد
تا بر سر قبر او رويم ببينيم چه روى مى دهد مجتمعا بر سر قبر او رفتيم يكى از ما گفت كه اى صاحب
قبر بوعده وفا كن ناگاه ديديم قبر شكافته شد درى پيدا شد و آوازى آمد كه بسم الله
قدم رنجه فرمائيد پله چند ظاهر شد ما در نهايت حيرانى پائين رفتيم دهليزى طولانى
سفيد كرده روشن نمايان شد شخصى در آنجا ايستاده پيش افتاد و دلالت ميكرد
چون دهليز تمام شد باغى در نهايت طراوت و صفا ظاهر و در آنجا نهرهاى آب جارى
و درختهاى مشتمل بر انواع ميوهها جميع فصول و بر آن درختان انواع مرغان خوش الحان

وازهرجانب

وانجا باینکه مقابل دهلیز بود رفتیم در میان باغ بعمارتی مسجد هم ساخته و پرده در نهایت زینت اطراف ان باغ کشوده پس داخل عمارت شدیم شخصی در نهایت جمال و صفا نشسته و جمعی از ماه لقایان کمر خدمت بر میان بسته چون مارا دید از جا برخواست و عذرخواهی نمود و ترغیب کرد و انواع میوها و شربتها که مثل ان ندیده بودیم اورد و ما متحیر که در اینجا خواهیم ماند یا باز کشتی خواهیم داشت بعد از ساعتی برخواستیم تا ببینیم چه روی خواهد داد انشخص مارا مشایعت کرد تا دم دهلیز پس یکی از ما از او سؤال کرد که تو کیستی و اینجا کجا است کفت من فلان مرد قصابم که در بازار چه که نزدیک این قبرستان است دکان قصابی داشتم و عملی بجز این نداشتم و هرکز کم نفروختم و اول وقت نماز که داخل می شد و صدای مؤذن بلند می شد اکر کوشت بترازو بود نمی کشید و بمسجد کوچکی که در ان نزدیک هست بنماز جماعت حاضر می شدم و بعد از مردن مرا این موضع را بمن دادند و در هفته که کذشته که شما اینسخن را بمن کفتید مادرون براه دادن نبودم و ازین هفته راه کرفتیم بعد هر یک از ما از مدت عمر خود سؤال کردیم و او جواب میکفت از انجمله شخص مکتب داری را کفت تو زیاده از نود سال عمر خواهی کرد و او هنوز زنده است و مرا کفت تو فلان قدر و حال ده پانزده سال دیکر باقی است فائده

طریقه استخراج عزیمت مثلث مثلا این مثلث عدد خانه اول که ۷۲ بحروف بردیم ع ب شد بیل بران افزودیم عبائیل شد پس عدد خانه سیم که ۶۸ است چنین کردیم سمائیل شد

٦٨	٧٣	٧٢
٧٥	٧١	٦٧
٧٠	٦٩	٧٤

پس خانه هفتم عدد ائیل شد پس نام عائیل شد اینچنین در ملک از چهار او بیرون داشته می شود پس عدد صفحه را میکیریم و عدد یکی وسط ضلع این است ۷۰ و یکی ابیرست ۷۵

جمع کردیم ۲۶۲۱ شد بحرف بردیم و ایل افزودیم قمبائیل شد پس با عدد وفق صفحهٔ حنین
کردیم که ۲۱۳ باشد رمجائیل شد پس عدد جمیع خانها که وفق یا احد سه ضلع کردیم ۶۳۹
و بحرف بردیم خلطائیل شد آن ملک اعظم است و رئیس ملائکه است پس استخراج
اعوان نمودیم از چهار خانهٔ وسط ابتدا وسط سطر اعلا ۷۳ و نوش اضافه کردیم عجبوش
شد پس وسط ضلع ایمن سزنوش پس وسط ضلع ایسر عهبوش شد پس وسط اسفل
سطبوش شد پس عزیمت کردیم باین طریق بسم الله الرحمن الرحیم علیکم یا ارواح الطاهرة
المسخرة المطیعة بهذا اللوح الشریف یا عبائیل و یا سمائیل و یا عدائیل و یا عامیئل
و یا قمبائیل و یا رمجائیل بحق ربکم والحاکم علیکم خلطائیل ان تجیبونی و اعینونی
وامر واهؤلاء الاعوان عجبوش سزنوش عهبوش سطبوش بقضاء حاجتی بحق الاسم
الاعظم الم و بحق خالقکم و موجدکم و بارئکم بارک الله فیکم و علیکم اجمعین العجل
سه مرتبه الساعة سه مرتبه الوحا سه مرتبه خواندن عزیمت بعد از اسم اعظم که
مرکز مثلث است و در اینجا ۱۷۱ است عدد وفق لوح نیز جایز است یا بعد اسماء الله
که ۹۹ است یا بعد از اسم خود یا بعد اسم شخص معین و در عزیمت که اسم اعظم خواند
بود فوایدها لبعض الاعمال الاتیة بدانکه شد و وصل بجا کسر بخته و بیاض البحر
و نمک سوده باید بشود و بدانکه طریقهٔ ریختن چدی پارچه کرباس نست که
کرباس را در پیاله‌ها کاسه گذارند بدانکه فایدهٔ آتش که لخته آنکه عروس آتش بکیرد
و بدانکه مراد از افتادن قرص ابستکه دیگر چیزی در کرباس بماند و مراد از ملقه
بقیه فراست در کرباس و در وب ملقه در بوته باید باشد فایدهٔ بکیرد ه ق
ع ت ه ه ذ ا و ت ه اعلی و در کفچهٔ اهن بریزد تر و دی آتش کد لخته بگذارد

ابر را بر روی ثلث آب باد تو خالی کرده و غبار باشد بریزد و در حالتیکه در زیر
آن ثلث آکاسه باشد که در آنکاسه سرکه تند باشد تا آنچه صاف باشد در آنکاسه
بچکد آنچه در کاسه چکیده از ابر دارد و بر نهج سابق ثلث آب نماید و حاصل را بر روی ثلث
من کور بریزد و آنچه در کاسه جمع شود بردارد و تکرار عمل نماید تا هفت مرتبه پس
هر وقت که منعقد را برداشته فرش و لحاف ورق نماید و در ظرف سفالی و بر روی
آتش بگذارد تا هر وقت که بسوزد بعد از آن ورق را بردارد و سنگی بر آن بزند
آنچه ورق ورق نشود از آن بهمان طریق مکلس نماید تا تمامی مکلس شود بعد از
تکلیس جمیع جمیع را سوخته کرده و در سرکه حل کرده ثلث آب نماید حاصل را در کعب
پیاله یا کاسه بریزد قرص شود آن قرص را نگهدارد و هرگاه آن قرص ده مثقال باشد
پنجاه مثقال یا چهل مثقال ثلث آب در قهوه جوش سنگی که تنها حبابی باشد
بریزد و آن قرص را بر روی آن بیندازد و در آن را بسته وصل محکم نماید و در روی
آتش بگذارد تا چهار ساعت متوجه آن باشد هرگاه از سر قهوه جوش بخار بیرون
آمد بسرعت تمام بردارد و بعد از چهار ساعت از آتش برداشته بگذارد تا سرد شود
بعد از آن از آتش در آورده بر روی تکه کرباس بریزد و سر کاوی را محکم بگیرد و بشدت
عصر نماید آنچه بماند نگهدارد و آنچه بیرون رود باید بدستور سابق عمل نماید از
فعل بیفتد بعد از آن ملغمه را ثلث آب نماید که هر چهار یا پنج مثقال آن یا شش
مثقال قمر خالص گردد و اما نفع این عمل مترتب نشود فائده هر ده مثقال قمر
مکلس سی مثقال یا چهل مثقال ملغمه از آن حاصل کرده پس هر سی مثقال ملغمه
شش مثقال قمر از آن عاید گردد فائده هرگاه آن قمر مکلس را در بوته اندازد و د

حبین ذوبان میل کوفیخ را در جوف آن نمود حرکت دهند بعضی از آن جیا شود فائده
جلیله هرگاه ذ ا ع ا ت و غ هـ هـ ا آ ت ذ ج را که بحد کمال رسیده باشد بگیرند
و این ملغمه را در کاسه مطین با طبخ دهند از صبح تا ظهر بعضی از آن ثابت شود
و فائده بخشد فائده هرگاه همان مرهون نسبا خوب را تحصیل کنند و تنکار مینا
تصفیه نماید با طریق معهود و نگه دارد و ۱ ۲ ۴ ۳ ۳ را بگیرد و در دیک سنگی
با من جین و اتش در زیر آن بیفروزند تا آب شود و بچوبی از ابرهم زنند تا از غلیان
باز ایستد بعد از او برداشته در قرع بریزد و انبیق را سوار کند و شد و وصل را
محکم کند و در زیر قرع اتش ملایم برافروزد و ابخره او مقطر شود با مرهون کرد
در شیشه مطین بریزد در حالتیکه مقطر و مصفی مساوی باشد بر روی اتش
بگذارند تا آب شوند ممزوج کردند پس قمر را صفحه نمایند آن صفحه را بتابد در آن
مرکب منغمر کند در حالتیکه مرکب را در پیاله کرده بر روی اتش گذارده باشد بعد
از ان غماد در اتش منغمر کند و بیرون اورده مکلس شده باشد بعد از آن مثل الله
کند در قرع مطین بریزد و مساوی چهار وزن آن فراهد را بر روی آن ریزد و انبیق
و وصل را محکم کند و اتش ملایم بدهد تا فراهد منجمد کردد بعد بیرون اورده ذوبان
دهد فائده طریق تکلیس جز مره بگیر سحت کسلا مطین نماید را ۲ ام و بگو
از اکو سفید هموار که باد خورد نشود و نگه دارد و بیار ۸ م ث ق و ق ج و از اقطعه
قطعه کن که هر قطعه آن بحسب عرض و انگشت کمتر باشد آن قطعات را بوضعی
که شکل جناری پیدا شود که در آن کشوده باشد استحکم سفیده را دو حصه کن با
حصه از آن بنوعی انشکل مذکور و بعد پول سیاه که بوزن چهار مثقال است

با سر مثقال

باسه مثقال بر روی النحب بگذارد و انحه بر بگرداند بر روی ان بریزد و سر ها انقطعات
ذ ق ث ق ح بهم بگیرد و بهم منضم و ملحق کن که هرچه بگروی نزدیک بودن تر باشد بعد ازان
یک چهار یک کهنه با بیستر بپیچ و در جائی بگذارد که باد را انجا تصرف نکند و در دو سر
اتش بر اطراف ان بگذارد و بعد از انقضا یکشب چون داخل شام شده باشی
بیا هر بیا هر گاه کهنه خاکستر شده باشد بردار و بملایمت خاکستر را دور کن وان
حز مهره مکلس را بردارد و هر گاه مجموع مکلس شده باشد فهو المراد والا همین نهج هرچه
خواهی تکلیس کن و بدانکه در بسیاری از اوقات حز مهره مکلس با ت ق ث ق ح مشتبه
می شوند بجهة مخلوط شدن هر گاه بملایمت هرچه تمام تر خاکستر را حرکت دهی ان
مکسلین که بهم مخلوط می شوند نهایت دقت کن انچه بزردی اقرب باشد مکلس حز
مهره است وانچه بسفیدی اقرب باشد مکلس ذ ق ث ق ح و بدانکه باید سخت کسیل این
چندان کهنه نباشد هر گاه چنین باشد تکلیس نمیکند و باید باب نیفتاده باشد
و ثمره این عمل در بعضی از ناخوشیهای چشم ظاهر می شود و هم چنین در ضعف قوی
و عدم اقتدار بر وقاع و در علم صنعت نیز ثمره ثمره تام است **فائده** در ساختن
عطر گل بگیرد سر چهار یک گل و ازا پاک کند و در دیگ سفید بریزد و یک من نیم
اب با گلاب بر روی ان بریزد و در ان بعد دیگ سفال محکم کند بنوعیکه بخار بیرون
نیاید و نیچه را در ان استوار کند شد و وصل را محکم نماید و هرچه نیچه بلند تر باشد
بهتر است و هشتاد مثقال روغن بادام یا روغن دیگر که بقدر یکمثقال کافور جو دانه
دران حل کرده باشند را قناب و ان روغن را بپیانه بکرفته باشند و در پاتیچ سفید
گذارده و در ان را محکم کند وازا در اب سرد بگذارد و هر وقت که اب گرم شود ابرا

عوض کند و اتش در زیر دیك بیفروزد تا بشکند تا بجوش اید بعد از ان اتش را
ملایم کند مثل چراغ تا اینکه اب در دیك تمام شود بعد از ان پارچ را برداشته در
طرفی بریزد وان روغن را از اب جدا کند بنوعیکه در اب چیزی از ان روغن باقی نماند
و باز روغن را در پارچ بریزد و اب با کلاب غیر ان کلاب در دیك ارضیه یعنی کل تازه
بریزد و بنهج سابق کما و کیفا عمل سابق را بریزد و اب لاحق را انکه دارد و هکذا یکرر
العمل حتی یبلغ الی حد الکمال و یتصل الی مقصوده غایة الاتصال و لا حاجة الی بیان
باقی الامور لظهوره غایة الظهور **فائدة** طریقه منقوله از مرحوم مبرور قدوة العارفین
اقا محمد بیدابادی در تصفیه قلب سلوك سالك مدتی قبل از شروع در اربعین
در ایام بیکاری مداومت نماید بر ذکر الله خاطری و ناظری و نوافل را باخشوع بجا
اورد تا میل کاملی بهم رسد بعد از ان شروع در اربعین نماید و از جمیع احترازین نماید
و نوافل را باخشوع تمام بجا اورد و در بین نافله شب شفع سیصد و شش
مرتبه یا حی یا قیوم را متصلا تکرار نماید تا نفس قطع نشده چون نفس قطع شود نفس
کشیده بگوید برحمتك استغیث اللهم احی قلبی و چون نفس را تازه کرد باز شروع کند
بتکرار بنهج سابق تا تمام شود بعد از ان با تمام باقی نوافل بپردازد و اربعین را بدین
نهج تمام کند بعد از اتمام شروع باربعین دیگر نماید و همچنین بعدد هر نوبه که از انوار پنجگانه
متوسل شود سرا بیکی از اصحاب کسا علیهم السلام در نور اول بنور اول و در ثانی بثانی
و هکذا این عمل باعث حیات قلب که عبارتست از علم بمطالب کلیه می شود و مکرر بتجربه
رسیده است **فائدة** یا علی یا ایلیا یا ابا الحسن یا ابا تراب حل مشکل سرورزن شفاعة
یوم الحساب مداومت باین کلمات بعد از صلوة در اثناء اللیل قلا پانصد مرتبه

مدت ا

منشا حصول رؤیای صادقه و وصول سبب بفایح شاه نفرست متشخص است که وجود
شرایط در همه حاضر و واست فائده در سحرها رو بنجف اشرف ایستاده متوسل بروح مقدس
امیرالمؤمنین ع شده هفت نوبت با بشر این بخوانند ای باد صبح مشکبو سوی نجف
اور تورو باشاه دین حیدر بگو با خیل صفدر بگو بانفس پیغمبر بگو باسید
سرور بگو فلان سلامت میکند جان را غلامت میکند مستی نجاتت میکند
فلان سلامت میکند فائده اگر همان ملغمه متعقد مراد در پیاله کرده و پیاله دیگر
در بالای ان شد و وصل نموده بر اتش بسیار نرمی با خاکستر گرمی گذارند از ان پیاله
بالا متصاعد می شود و دست اید ملغمه چهار مثقال یک مثقال کم می شود باید غبار
و گرد بملغمه ننشیند در وقت فیان فائده ماء الراس صابونی تیزاب صابونی
یکبار قلیاب و اهک را ممزوج نموده و قدری معین اب برروی ان کرده انچه بعد
از یکشبانه روز برروی می نشیند تیزابست و همان اب را قدری که کسر کرده است
بران افزوده ثانیا در قلیاب و اهک دیگر چنان کنند و همچنین تا پانزده بار در
ظرف چینی محکم فائده تنکیس مینا در موم سر کمر در ظرفی کرده کرباسی بر دهان
انداخته موم را دران کرباس کرده مثل مجموعه بر ان گذارده و اتش گذاخته دران
مجموعه کرده تمام موم مذاب شود فائده اگر در رابتراشند و شش روز در میان بول
خر نهند همچو یاقوت شود و اگر یاقوت سفید را ببول شتر بجوشانند سرخ شود
فائده در اتمام عمل متعقد در گرفتن عطر کل بعد از انکه مکرر عمل کرده و مرتبه عشر
بالا نرسد سعی بلیغ لازم است بجدا کردن اب از روغن بقدر امکان بعد از
جدا شدن معمول را داخل شیشه که جوف ان حباب باشد و از ادر کاسه گذارده در
کنند

افتاب بهاری بگذارند و درانرا محکم کنند از موم یا لاک که هوا در ان تصرف
نکند که منجر بفساد می شود و بعد از تربیت افتاب بدقت تمام ملاحظه کنید
هرگاه اب در ان باقی مانده باشد بر روی اتش ان را بگذارید که مجموع بر باد باشد در
منتهای درجه ملایمت مثل حرارت افتاب تابستان در بلاد عجم تا انکه بتدریج
از رطوبت بر طرف شود و بدانکه باید انچه صاف شد بگیرد و انچه درد باشد
بتنکیس جدا کند بعد از ان مشغول تربیت شود بنحوی که گذشت فائدة
شیخ جلیل شیخ محمد جعفری نجفی قدس سره الزکی که از مشایخ اجازه این حقیر است
در سفری که بجهت زیارت عسکریین و سرداب مقدس بسر من رای مشرف شده بودم
با جناب ایشان هم سفر بودیم روزی حکایت کرد که مرا در سر من رای اشنائی
بود از اهل انجا که هر گاه بزیارت امدمی بخانه او رفتمی وقتی امدم انشخص را بنحو
نحیف و زار و مریض دیدم که مشرف بموت بود از سبب ناخوشی استفسار کردم
گفت چندی قبل از این قافله از تبریز بجهت زیارت باینجا مشرف شدند و من
چنانچه عادت خدام این قباب و اهل سر من رای هست بملاحظه قافله رفتم که
مشتری بجهت خود بگیرم و استادی او را در زیارت کرده از او منتفع شوم در میان
قافله جوانی را دیدم در زی ارباب صلاح و نیکان در نهایت صفا و طراوت
با جامهای نیکو برخواست علی هراو دو جامهای تازه پوشیده در نهایت خشوع و
خضوع روانه روضه متبرکه شد با خود گفتم از این میتوان نسبتا منتفع شد پس
دنباله او را گرفته رفتم دیدم داخل صحن مقدس عسکریین شد و در در رواق
ایستاده کتابی در دست دارد مشغول خواندن دعای اذن شد و در غایت انچه

از خضوع

از خضوع که متصور می شود و اشک از دو چشم او بر من جاری است نیز دل او از
گوشه ردای او را گرفته گفتم میخواهم بجهت تو زیارت نامه بخوانم او دست بکتابه کرده و
بکذارد اشرفی بکف من گذارده اشاره کرد که برو و تو را با من رجوعی نباشد من که چند
روز استادی میکردم بدهیات پن شاکر بودم از اکرفته قدری راه رفتم و طمع مرا بر آن
داشت که باز از آن اخذ کنم برگشتم دیدم در غایت خضوع و گریه مشغول دعای اذن
دخول است باز مزاحم او شده گفتم باید تو را از زیارت بتعلیم من [illegible] هم ایندفعه نیز اشرفی بمن داده و اشاره
کرد که بمن رجوع نداشته باش برو من رفتم و با خود گفتم بنیکو شکاری بدست امده
باز مراجعت کردم در عین خضوع او را گفتم کتاب را بگذار و البته من باید بجهت تو زیارت
نامه بخوانم و ردای او را کشیدم ایندفعه نیز یک عدد ریال بمن داده و مشغول دعا شد
من نفس باز طمع مرا بر معاودت داشته مراجعت کردم و همان مطلب را تکرار نمودم
ایندفعه کتاب را در بغل گذارده و حضور قلبش تمام شده بیرون امد من از کرده خود
پشیمان شدم و نزد او امدم گفتم برگرد و زیارت کن بهر نوع که میخواهی مرا با تو کاری
نیست گریه کنان گفت مرا حالی زیارت نماند و رفت من بسیار خود را ملامت کرده
مراجعت نمودم از در [illegible] داخل فضا شدم سه نفر بر لب بام خانه سید هادی [illegible]
رو بمن ایستاده اند انکه در میان بود جوان تر بود و کمانی در دست داشت تیر در کمان
نهاده و بمن گفت چرا زایر ما را از ما باز داشتی و کمان را زه کشیده ناگاه سینه من سوخت
و آن سه نفر غایب شدند و سوزش سینه من کم شد [illegible] کرده بعد از دو
روز مجروح شد و بتدریج جراحت آن پهن شد اکنون تمام سینه مرا فرو گرفته و سینه [illegible]
خود را گشوده دیدم مجموع سینه او پوسیده بود و سر [illegible] نگذشت که [illegible]

نهم حکایت حامی الحرمین الشریفین حاجی جواد صباغ که از معتبرین تجار و ثقه و
معتمد بود و در سر من رای سرکار نقیب روضهٔ متبرکهٔ عسکریین بود و سرداب مقدس
بوده از جانب جعفر قلی خان خوئی در سنه ۱۲۱۰ یکهزار و دویست و ده که حقیر بعزم زیارت
بیت الله الحرام با خود مشرف شده بزیارت سر من رای رفتم در آنجا بود حکایت کرد که
سید علی نامی بود که سابق بر این از جانب وزیر بغداد حاکم سر من رای بود و حقیر او را
در سنه ۱۲۰۵ یکهزار و دویست و پنج که مشرف شده بودم دیده بودم گفت او از زوار عجم
وجهی که هر سری یکریال بود میگرفت و ایشان را رخصت زیارت و دخول در روضه
میداد و بجهة امتحان وجه دادگان و ندادگان مهری بر پای ساق هر که وجه داده بود میزد که
بجهة نشان دفعات دیگر که داخل روضه می شوند باشند روزی بر در صحن مقدس
نشسته بود و سه نفر ملازم او هم ایستاده و چوبی بلند در پیش خود نهاده و قافلهٔ
زواری از عجم وارد شده بود پای هر یک را مهر میکرد و وجه را میگرفت و رخصت
دخول میداد و جوانی از اخیار عجم با عیال و زنان و فقرا بود و از جملهٔ اهل شرف و ناموس
و حیا و جمال بود و دو ریال داد سید علی ساق پای آن جوان را مهر کرد و گفت آن زن
نیز بیاید تا ساق پای او را مهر کنم آن جوان گفت هر دفعه این زن را باید یکریال میدهد
و این فضیحت ضرور نیست سید علی گفت ای رافضی بی دین عصبیت و غیرت
میکنی که ساق پای زن تو را ببینم گفت اگر در میان این جمعیت مردم غیرت کنم غلطی نکرده
خواهم بود سید علی گفت ممکن نیست تا ساق پای او را مهر نکنم اذن دخول بدهم
آن جوان دست زن را گرفته گفت که زیارت همین قدر دهم کافی است و خواستند مراجعت
کنند سید علی شقی گفت ای رافضی کجا من بر تو شاق و گران آمدم چنانکه زن او

ونیز

دفن بکند و سر چوبی بر شکم او زده که افتاده و جامهٔ او پیش شکم بدان او مکشوف
و نمایان شد امر بدوست ان زن اگرفتند و است کرده و بر روضهٔ مقدس سر کرده عرض
کرده عرض کردند که اگر شما بر پسندید بر من ناگوار است بمنزل خود معاودت نمود
حاجی جواب گفت من در خانه بودم بعد از سه چهار ساعت گذشت بتعجیل دیدم
من آمده که مادر سید علی تو را میخواهد تا من خواندم پی شدم دو سه نفر بگرد آمده اند من
بتعجیل رفتم سرا باندرون خانه دیدم سید علی مانند مار زخم خورده بر زمین می برد
غلطد و امان دادند و دل میکند و عیال و در دور او جمع شده چون مرا دیدند مادر
و زن و دختران و خواهرانش بر پای من افتاده عجز و زاری کردند که برو و این جوانرا
کن و سید علی فریاد میکند که بار الها غلط کردم و بد کردم من آمدم تا منزل این جوانرا
جستم از ان خواهش خوشنودی و دعا بجهت سید علی کردم گفتم من از او گذشتم اما گو
ان دل شکستهٔ من و انفعالت تا وقت مراجعت کرده وقت مغرب بود آمدم بروضه
عسکریین ع بجهت نماز مغرب و عشا دیدم مادر و زن و دختران و خواهران سید علی
سرهای خود را برهنه کرده و گیسوهای خود را بر ضریح مقدس بسته و حیال ان بزرگوار
شده اند و فریاد سید علی را خوانند و بر روضه سید من مشغول نماز شدند در بین
نماز صدای شیون از خانهٔ سید علی بلند شد و متعلقان او بخانه رفتند انتهی :
مرده بود او را غسل دادند و چون کلیدهای روضه و رواق در ان وقت در دست
من بود بجهت مصالح تعمیر و الات خواهش کردند که تابوت او را در رواق گذارده چون
صبح شود و در انجا دفن نمایند جنازه را انجا گذاردند و من اطراف و اطراف را تفحص
است ملاحظه کردم که مبادا کسی پنهان شده باشد و چیزی از روضه مفقود شود و

در را قفل کرده کلیدها را برداشته رفتم و چون سحر شد آمدم و خدمه را گفتم
شمعها را افروختند در رواق را گشودم دیدم یک سگ سیاهی از رواق بیرون دوید
رفت من خشمناک شده بخدامی که بودند گفتم چرا اول شب رفت در رواق نهادید
اید گفتند ما غایت تفحص را نمودیم و هیچ چیز در رواق نبود پس چون روز شد آمدند
و جنازهٔ سید علی را برداشتند تا او را دفن کنند دیدند کفن خالی است تابوت و هیچ
چیز در آنجا نیست فائده عروس کبریت است فی مرهم آهن است فائده قال رسول الله ص
طلب العلم فریضة علی کل مسلم الا ان الله یحب بغاة العلم فقها گویند مراد علم فروع است
از عبادات و معاملات متکلمین گویند علم کلام است اهل تفسیر و حدیث گویند
علم کتاب و احادیث است متصوفه گویند علم سلوک است کل حزب بما لدیهم فرحون از
میگویم اولی تعمیم است مر واجبات عینیه و کفائیه را و تعمیم طلب را باستدلال و تقلید
کشف است و همین است مراد از لفظ تفقه همین تحصیل احکام فرعیه از ادله تفصیلیه
چنانکه شیخ بهاءالدین عاملی بآن تصریح فرموده و از اینجهت است که جناب مقدس
نبوی ص فرموده لا یتفقه العبد کل التفقه حتی یمقت الناس فی ذات الله و یری للقرآن
وجوها کثیرة ثم یقبل علی نفسه فیکون لها اشد مقتا لها و شاید نیست و لیکن روا
قوم باهم چه اندازه مجبر به تعلیم فروع نیست شاعر گفته بر من ز لب لیلی و شمع زین
پیغمبری برگذشت در راه او مجنون صفت ایستاده ام حیران هنوز گشتن از
نسیم زلفش او روزگار پریشان و بود برخاک ره دلهایی از زلفش او دیوان هنوز
فرزانه است جام مدتی پر از می وصل و مرا پیوسته خون دل روان از دیده
بر دامان هنوز از گلشن کویش صبا روزگار بگذشت چون گذشت آهوی چین بر

عالمی

بو عالمی کرد بده مشک افشان هنوز لمؤلفه الصنعائی ان لاله بو سر مهر آورده
انجوانرا مرکی کنون خدایا ان پیر پاسبانرا ظلمات واب حیوان کر خواهی ای
سکندر باما بیا و بنکر از زلف وان دهانرا یارب سی بپیری ای نوجوان
ازان لب کر بوسه بخشی این پیر ناتوان را ای مدعی حذر کن زین قامت خمیده
ورنه کشم بنامت این سخت کمان را وله در کوی او اکر لب بر استان او سایم کلبانک
شادمانی بر آسمان رسانم کیرم کشود صبا در آن قفس ولی کو با او دل ویری که
خود را تا آشیان رسانم ای عندلیب با من یکدم در این قفس باش تا صد نشانت
اینجا از کلستان رسانم از سینه راه کویش عمر بیست میکنم طی باشد که سر در
اینجا بر آستان رسانم وله نوح را پی شدن مان زندکانی طی در آب کشتی اند
بحر اشکم کر فکند کی وی در آب درنیاقم من ولی از اشک چشم و سوز دل فارس را
آتش فکندم غرق کردم وی در آب هر زدم آتش بعالم زاه هم طوفان باشک نی بد
آتش چهره مقصود نی دیدم در آب هر زدم آتش بعالم زاه هم طوفان باشک نی در آتش
من نه ماهی نه سمندر زآب چشم و سوز دل چند در آتش نشینم ای خدا تا کی در آب
بارها ای دل در آب دیده غمازی کنم پس چه سود از کو بهر دل تا کنی کرچه در آب
دست بر لب نه صنعائی استین بر چشم تر آتش افکندی بنجد غرق کردی تی در آب
وله ما شه ملک فنائیم و بقا کشور ماست لا مکان تخت که و سایه حق افسر ماست
اشک خونین زره و سینه سپر دل ترکش تیر آه سحر و سوز جکر خنجر ماست
کوس فریاد شب و آه دم صبح علم یارب یا رب هنکام سحر لشکر ماست صلح
با کل ظفر آشتی و با همه جنک دشنه مهر کمند و سر کج چنبر ماست پاسبان فقر و

رضا کنج قناعت گنجور لعل خون جگر چهرهٔ کاهی زر ماست مصلحت دیدهٔ دیدگاه

و خرد عزل و جنون والی عشق خود دانش صفت دانش‌ور ماست خط آزادگی از کون

و مکان منشور ورق سادهٔ نقش دو جهان دفتر ماست دو سر زندی زده با

برد و جهان اهل حشم بارکه تودهٔ خاکی و فلک منظر ماست خانهٔ داهی کز بر او

کند نوری داشت صولجان چنبر گیسوی وی کو شه ماست بوم ماکو شهٔ تنهائی و

ساقی غم او بادهٔ خون دل ما دیدهٔ ما ساغر ماست داغ تن لاله و گل دود دروی

شمع چراغ با داو عود و فر نقل دل ما مجمر ماست درد و اندوه و فراق محنت و غم یار و

ندیم ناله و زاری شب مطرب و رامشگر ماست سفرهٔ دامان بود و مایدهٔ ما

لخت جگر دل کباب نمکین و مژه ابش خور ماست مسند این کشور و این تاج

این بسکر

نگین که سلاطین جهان را همه در بر در ماست ما سلیمان جهانیم صفا از ری

حسبنا الله خط روشن انگشتر ماست و له عربیت که اندر طلب دوست دویدیم

هم بدر سر هم صومعه هم میکده دیدیم با هیچ کس از دوست ندیدیم نشانی

از هیچ کسی هم خبر او نشنیدیم در کنج خرابی پس از انجای گرفتیم تنها و دل افسرده

و نومید خزیدیم سر بر سر زانو بنهادیم و نشستیم هم بر سر خود خرقهٔ صد پاره

کشیدیم هر تیر که آمد همه بر سینه شکستیم هر تیغ که آمد همه بر فرق خریدیم جام

از چه همه زهر بلا بود گرفتیم می ار چه همه خون جگر بود کشیدیم چشم از رخ هر

کس همه کردیم و ببستیم پا از در هر کس همه کردیم و کشیدیم از ابجد خرافات

او گوش گرفتیم از انچه بجز قصهٔ او لب بگزیدیم هر لوح که در مکتب ما جمله نشستیم

هر صفحه که در مدرس ما جمله دریدیم هر نقش بجز نقش وی از سینه ستردیم هر

هر دم به هجر قوتی از دل بریدیم جز عکس خوش ز آینهٔ دل نزدودیم جز یاد وی از لوح
خواطر در و بندیم گر تشنه شدیم آب سبوی مژه خوردیم ور گرسنه لخت جگر خویش
مکیدیم یک چند چنین چون ره مقصود سپردیم المنة لله که بمطلوب رسیدیم خرم
سحری بود که با یاد خوشش او بنشستم که از شش جهت این نغمه شنیدیم کایام وصال است
و شب هجر سر آمد بر چهره صفائی چه نشستی که رسیدیم جستیم ز جا جان بکف از بهر
نثارش پس دیده کشودیم به هر سو نگریدیم دیدیم نه پیدا اثر از کون و مکان بود جز نور
بکمرد یکر چیز ندیدیم دیدیم جهان وادی ایمن شده هر چیز تجلی و ز هر نخل
انا الله شنیدیم نکتهٔ روی الکلینی باسناده عن ابی عبد الله ع فی قوله تعالی انما یخشی
الله من عباده العلماء قال یعنی بالعلماء من صدق فعله قوله و من لم یصدق
فعله قوله فلیس بعالم و توضیح آنکه علم چه متعلق باعتقاد باشد و چه باعمال تاثیر
عظیم در نفس دارد چراغ نوری است که باعث مشاهده می شود و جناح عروج
بمرتبهٔ روحانیین است و چون باین مرتبه رسید مشاهده می کند عظمت الهی را
و صفات جمال و کمال و قدرت او و آنهم میرهد را و آتش خوف و خشیت می سوزاند
صفات ذمیمه را که از لوازم بشریت است و شعاع او منعکس بظاهر می شود بجهت مناسبت
باطن و ظاهر پس روشن می شود هر عضوی از ظاهر آن پس در عمل می آید و هم چنین کلینی
از حضرت امام رضا ع روایت کرده است من علامات الفقه الحلم والصمت و مراد از حلم
اجتناب است از حرکات اعضا با آنچه سزاوار نیست چون ضرب و فحش و جدال و نزاع و از
صمت سکوت از غیر لایق است از سخنان لاهیه و لاعنیه گرچه مباح باشد و سر آن این است
که بعد از اشتعال مشعله آتش علم همی نماند مگر عروج بعالم قدس و تهیهٔ سفر آخرت

از مطلب ع

و ترک موانع اند و از اینجهت حضرت رسول فرموده لا یستقیم ایمان عبد حتی یستقیم قلبه ولا یستقیم قلبه حتی یستقیم لسانه **تنبیه** بدانکه علم بر دو نوع است مقصود فی نفسه و آن نوریست که در قلب ظاهر می شود چنانچه فرموده لیس العلم بکثرة التعلم بل نور یقذفه الله فی قلب من یشاء و بواسطه این علم مشاهده می شود امور غایبه و حاصل می شود ملکه تحمل بلاها و علامت آن اعراض حقیقی است از دنیا و ما فیها و توجه بعالم عقبی و مستعد مرگ شدن پیش از فوت فرصت و این علم اشرف علوم و مقصد اصلی است و قسم دویم آنکه مقصود از آن عمل است ظاهرا یا باطنا متوسل بنفسه اول شوند و آن علم باموریست که باعث قرب بعد بجناب حق می شود و از این قسم است علم بفروع شرعیه هرگاه اخذ شود از معادن آنها و اما مجادله کلام و تعمق در استنباط فتاوی و فروع پس داخل در علم نیستند بلکه بسا باشد که منشا دوری از خدا شود و رخصت در تکلم بجهت دفع شبهه معاندین است و وارد شده که اثمه اکثر من نفعه و قسم اول را علم باطن و علم حقیقت گویند تا بنیز اعلم ظاهر و علم شریعت و جمع میان هر دو را علم حکمت و من یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا و علم یقینی باشد بکرامت مرتبه یقین و از برای یقین سه مرتبه است علم الیقین و این تعقل و تصور مطلب است چنانچه در واقع و نفس الامر است و عین الیقین و آن مشاهده کردن مطلب است چنانکه هست و حق الیقین و آن فناء در حق بقاء با اوست علما و شهودا و حالا و بنابر آنچه مذکور شد علماء بر سه قسم اند علمای ظاهر فقط و ایشان مانند شمع و چراغ اند و این جماعت کم می شود که از محبت دنیا خالی باشند چه ایشان نزد دنیا داران شناخته اند و از حرف ایشان بهره داشته اند و علمای باطن فقط و ایشان چون ستاره کانند و نور ایشان از خود ایشان تجاوز نمی

کند

کنند و ایشانند که مسمی با بدالند و قسم سیم حکما هستند و مثال ایشان مثال آفتاب
است و ایشان قطب وقت خویشند نکته چون تسویه قالب آدم بسر حد کمال رسید
جناب مقدس باری جل و عز چنانچه در تخمیر طینت او دیگران را مجال تصرف ندادند که
خمرت طینة آدم بیدی در تعلق روح بقالب نیز هیچ چیز را واسطه نساخت و نفخت فیه
من روحی چون روح مجرد بقالب خاکی در آمد خانه دید ظلمانی پر وحشت مبنی بر چهار
اصل متضاد بی بقا دل در آن ننهاد پس نفس اماره دید چون ثعبان هفت سر هر سر
و شهوت و حسد و غضب و بخل و حقد و کبر دهان کشوده تا او را فرو برد روح نازنین
که چندین هزار قرن در جوار رب العالمین بصد هزار ناز و پرورش یافته بود و قدر
از آشنا خته متوحش گشته قدر انس را فهمید ذوق نعمت وصال را در یافت آتش
مفارقت در جانش مشتعل شد خواست برگردد بجای خود نگذاشتند دخل طوعا او کرها
دل شکسته شد گفتند ما از تو دل شکسته بحق خواهیم قبض بر او مستولی شد
آهی کشید گفتند برای همین فرستادیم دود او بدماغ آن راه یافت عطسه بر آدم
افتاد حرکت در او پیدا شد دیده گشود که فضای عالم و روشنائی آفتاب بدید گفت
الحمد لله خطاب آمد یرحمک ربک سبب از ذوق سماع آن فی الجملة سکونی در روح پیدا
شد و لیکن هر وقت متذکر ایام قرب و انس و وسعت عالم ارواح شدی خواستی
قالب بشکند او را مانند طفلان که مشغول میکنند او را بمجلی ملائکه و سجود
ایشان و اسمان کرامت بهشت بدین مشغول کردند تا وحشت او کم شود فایده نبخشید
از جنس او حوا را خلق کردند لیسکن الیها از مظهر جمال دید بشاهد بازی مشغول
شد ثعبان شهوت بحرکت آمد و بسبب آن سایر قوای حیوانیه حرکت کردند و عجب

سپارند و آن پیدا شد این نقصان پذیرفت ابلیس بطمع فریفتن افتاد و او را عالم
بشهر بهشت چون غریبی رسید بعد از آن در بیابان کرد از سر عجز و نیازمندی در آمد که خدایا
ما همه عاجزیم و قادر توئی ما همه فانیم و باقی توئی ما بیکسیم کس همه توئی اگر تو بر داشتی
میفکن و اگر تو عزیز کردی خوار مکن بشاید بیچاره خود را خوار مکن چون
تو ما را برگزیدی میسند این تخم تو کشتی این گل تو سرشتی چون آدم از حد بگذشت
خطاب مضی ما مضی و استأنف آمد ربنا رسید پس از آن ندای بهجت فزای فتاب
علیه ربه غلغله در ملک و ملکوت انداخت ایقاظ روی عن النبی ع انه قال ان لله
سبعین الف حجاب من نور و ظلمة چون روح انسانی را از عالم قرب جوار رب العالمین
بوحشت سرای قالب عنصری می آوردند او را از سیصد و شصت هزار عالم ملک
و ملکوت گذرانیدند و از هر عالمی زبده و خلاصه را همراه او کردند پس از عبور او
بر چندین هزار عالم مختلف او را هفتاد هزار حجاب نورانی و ظلمانی حاصل شد
اگر چه از هر یک بواسطه تحصیل کمالی هستند لیکن در ابتداء هر یک حجابی هستند
از مطالعهٔ ملکوت و مشاهدهٔ جمال حق و ذوق مخاطبه و شرف شنوائی کلام اعلا علیین
قرب با سفل السافلین چاه طبیعت مد و در آن زندان سرای قرب چندین هزار ساله
و محرمیت خلوتخانهٔ خاص را فراموش کرد و امروز هر چه بواند بیشتر از آن عالم هیچ
یادش نباید و این عالم انس بود و با پنجهزار را انسان نامیدند هل اتی علی
الانسان حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا از فراموش کار شد او را ناس خوانند
یا ایها الناس شاید از فراموشی باز گردد و ایام انس را یاد کند و ذکرهم بایام الله لعلهم
یتذکرون لعلهم یرجعون حب الوطن من الایمان این وطن مصر و عراق و شام نیست

از وطن

این وطن شهری است کو را نام نیست هر که باز نگشت و در دکان کفر بماند ولکنه اخلد
الی الارض واتبع هویه فمثله کمثل الکلب قصد مراجعت بقا است و وصول بوطن
مقام احسان و تجاوز از ان عرفات و اگر بیش گاه وصول رسد عیان است و چون از ان در گذرد
نه حد و صفت نه عالم بیان است نفس ادمی پیش از تعلق ببدن چون تخم بود که انتفاع
از ان همان بیخ تخم بود بر زمین طبیعت کاشته شد تا آب ایمان و عمل صالح خورد و صد تا
هفتصد نفع دهد و اگر نه بپرورش افتاد در زمین پوشیده شود والعصر ان الانسان
لفی خسر الا الذین امنوا ابتدا که طفل بوجود اید هنوز حجب مستحکم نشده است و
نو عهد است و هنوز از ان انس باقیست در حال که از مادر جدا شد میگرید و چون
شوق غالب شد فریاد و زاری بر می اورد و مادر او را مشغول میکند تا فراموش
کند و چون لحظه او را باز گذارند پیل و پا همی زند تا کند باز بر سر گریه و زاری
شود و در شب بیشتر باشد چون در درون نظر او بمحسوسات می افتد و بانها
مشغول می شود مادر او را بر پستان و شیر مشغول کند و تا بحد بلوغ رسیدن
کار او انس گرفتن است باین عالم و فراموش کردن ان عالم و از ینجهت است که بچه همه
حیوانی باندک روزگاری پرورش یابد و بمصالح خویش قیام نماید تواند نمود
بخلاف ادمی بچه که چون مانوس بعالمی بکراهت و بار فراق ان عالم در جان او ست
و در درون ذات عالم غیب و شهادت پس بکمال جمعیت نرسد الا بروزگاران و
بالجمله بعد از انکه انس باین عالم گرفت بعضی چنان ان عالم را فراموش میکنند که اگر
مخبر صادق القول خبر دهد که وقتی در ان عالم بوده قبول نمی کند و بعضی را هنوز
اثر انس باقی است اگر چه بعقل خود نیز ندانند که وقتی در ان عالم بوده اند اما چون

ذوق

مخبر صادق القول خبر میدهد اثر آن صدق و اثر آن این میکند که پی میزنند و نظر میکنند و لایت

کری مدد دست در کردن میکند که کرده قلب را باقرار آورند و بعضی را چنان پرده از پیش

بر دارند که همه راهها و منازلی که عبور کرده مشاهده کند **نکته** در بیان فائده

تعلق روح بقالب قال تعالی خلقت الجن والانس الا لیعبدون ای الا لیعرفون همچنانکه در حدیث

قدسی است فخلقت الخلق لکی اعرف تعبیر از لازم بملزوم شده بجهت تنبیه باینکه

معرفت بعبادت حاصل می‌شود نه ببحث و جدال و نظر و مراد کمال معرفت است چه فی الجمله

معرفت هم قبل از تعلق بقالب داشت پس مصداق الدنیا مزرعة الآخرة در این باب

است بدون این بادی همان است که بود و لیکن در این دنیا قابلیت تمیز دارد و

لیکن بقدر تربیت می‌دهد من جاء بالحسنة فله عشر امثالها بعضی را هفتصد کمثل

حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة بعضی را مضاعف والله یضاعف

لمن یشاء بعضی را زحساب بیرون انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب و بعضی را زین

افزون تر اعددت لعبادی الصالحین ما لا عین رأت و لا اذن سمعت و لا خطر علی قلب

بشر و بعضی بیشتر و لا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة اعین تخم روح چون دانه زردالو

چون کاشتند اگرچه همان دانه می‌دهد اما یک دانه هزار دانه می‌شود و شکوفه می

دهد نافع بوی خود است و سبزه که نافع چشم است و شاخ و ساق که عصا و نعلین

و هیزم می‌شود و میوه زردالو که جزو بدن می‌شود و غوره آن و خشکه آن و تر

آن هم نفع می‌بخشد و بدانکه معرفت بر سه قسم است عقلی و نظری و شهودی عقلی

چنانکه عقل هر کس حکم می‌کند بوجود صانع حتی کفار لیقولن الله و لیقربونا الی الله زلفی

و باشند لا ادری می‌برند و غرض از تعلق روح این معرفت نیست چه این در اول

هم بود

هم بود الست بربكم قالوا بلى و اين معرفتي است كه نظري است كافر و مسلم را حاصل
است بلكه بهتر از اين ميخواهند ليس الخبر كالمعاينة و بسا باشد كه اين بند قدم
كفر مي كشانند چه عقول مختلفند و ادله عقليه بسبب عقول متفاوت مي شود و
نظري انست كه از عقل حسن پي ببرد باين نحو كه از سر و اتوا البيوت من ابوابها در آيد
و تخم روح را پرورش دهد بر قانون شريعت نظر بر آيات آفاق و انفس نمايد و بطريقي
كه از شرع رسيده حكم بصانع و صفات و كمالات او كند و از هر مظهري مظهر را بفهمد
و بسر وفي كل شيء له آية برسد و باعتبروا عالم ايقان نهد و كذلك نري ابرهيم ملكوت
السموات و الارض را بداند و بمعني ما رايت شيئا الا و رايت الله معه را ادراك كند و اين
مرتبه اگرچه بسيار بلند است و مقام خواص است اما هنوز تخم انسانيت در شكوفه
است و ميوه كه مقصود اصلي است بار نياورده و بدرجه حقيقي كه مرتبه شهود
است نرسيده و اين مرتبه ايست كه بعد از دو مرتبه اول قدم بر قدم شريف نهد و
بطريقتي كه از موصله از راه شريعت بارشاد صاحب شريعت سلوك كند تا نفحه
و جذبه الا و نفحه في ايام دهركم نفحات فتعرضوا لها من تقرب الي شبرا تقربت اليه ذراعا
كه برين نه عاشقي قدم راست نهي معشوق براه اول پيش آيد **نكته** بدانكه نفس
آدمي وصفت نفسي ذاتيست و باقي صفات همه را اين دو اصل تولد ميكنند و
آن هوا و غضب است و اند و خاصيت عناصر است كه در نفس است هوا ميل بسفل است
و اين از خاصيت آب و خاكست و غضب ميل بعلو و ترفع است و آن اثر هوا و آتش است
و جميع مايه روح اين دو صفت است و اينها وصفت بالضروره در نفس بايد باشد
تا بهوا جذب منافع كند و بغضب دفع مضار اما بايد كه بحد اعتدال نگاه داشت

و صفات را بفرمان شرع باید استعمال کرد و باید نگذاشت غالب شوند زیرا که آن
صفت بهایم و سباع است اگر هوا از حد اعتدال تجاوز کند شره و حرص و امل و شهوت
و خست و دنائت و بخل و خیانت پدید آید و حد اعتدال هوی آنست که جذب منافع بقدر
حاجت کند در وقت احتیاج پس اگر میل بزیادت از قدر حاجت کند حرص پیدا شود و اگر
پیش نهاد عمر کند امل ظاهر شود و اگر میل بچیز رکیک کند دنائت و خست هم رسد
اگر میل بچیز لذیذ کند شهوت پدید آید و اگر بنگاه داشتن رود بخل هم رسد
و هکذا و اگر صفت هوا مغلوب گردد غضب شود و دنائت حاصل شود و اگر غضب
از حد اعتدال تجاوز کند بدخوئی و تکبر و عداوت و حقد و تندی و بی ثباتی و عجب
و غرور و امثال اینها حاصل شود و بعضی صفات که از ترکیب میان این دو صفت حاصل شود
و اگر غضب مغلوب هوا شود بی حمیتی و بی غیرتی و کسالت و عجز و ذلت و نحو اینها پدید
آید و چون این صفات بر نفس غالب شوند طبع نفس مایل بفسق و فجور و قتل و نهب
و فتنه و غارت شود و چون ملائکه بنظر ملکی در قالب آدم نگریستند ماده اصل این
را دیدند گفتند اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفک الدماء و ندانستند که چون
اکسیر شریعت بر این صفات طرح کنند همه صفات حمیده پدید آید لهذا فرمود انی اعلم ما
لا تعلمون کیمیاگری شرع نه آنست که این صفات را بکلی محو کند چنانکه نقصان است بر
ای فلاسفه اینجا بغلط افتادند خواستند محو کنند نشد نقصان این صفات باعث
نقص مرتبه انسانیت شد خاصیت کیمیاگری شرع آنست که چون این دو صفت چون
اسب رام کنند که هر جا خواهد براند و چون بتصرف اکسیر شرع آید و باعتدال صفت
رسیدند که در خود این صفات تصرف نمایند الا بشرع در نفس صفات حمیده پدید آید

و از مقام

وازمقام امارگی بمقام مطمئنگی رسد و روح شریف قطع منازل علوی و سفلی نموده
بمعارج اعلی علیین قدم نهد مستحق خطاب ارجعی الی ربک گردد و بالجمله نفس را مدد پروانه
بعالم علوی شهپر هوا و غضب احتیاج است لیکن باید نفس مطمئنه شود و روی این دو
صفت را بعلو کند تا مطلوب حاصل شود چون هوا رو بعالم علو نهد همه عشق و
محبت گردد و چون غضب قصد علو کند همه غیرت و عزم و همت شود بعشق و
محبت روی بحضرت کند و بغضب در هیچ مقام توقف نکند و بهیچ چیز از ماسوی فرو نیاورد و
پیش از این در عالم ارواح این دو آلت نداشت چون ملائکه بمقام خویش راضی بود
و بمشاهده شمع جمال قانع و ما منا الا له مقام معلوم و جبرئیل میگفت لو دنوت
انملة لاحترقت و چون بدر روح بمادر عناصر جفت شد دو فرزند هوا و غضب
که اول جهول و دوم ظلوم است بدید آمدند قابل تجاوز از مقام خود و بپای این
دو سرکش ظلوم جهول صاحب غیرت و محبت خود را پروانه صفت بر شمع احدیت
زدند و بال از احتراق نکردند **نکته** بعضی از اهل عرفان گفته اند در بیان تصفیه دل
بر قانون شریعت که دو جنبه این است جنبه روحانیت و جسمانیت بخار از واح میکند بجمیع
اعضا قسمت میکند چه از عرق دل به هر عضوی پیوسته است پس اگر فیما بین هر عضوی
پیوسته است پس اگر فیما بین دل و عضوی سده حاصل شد مفلوج می شود و اگر
سده میان روح و دل حاصل شد حیات دل منقطع می شود و چون فیض روح بدل
رسد ممکن است که دل را صفات روح حاصل شود از سمع و بصر و ذوق و شم و هکذا
و از حصول اینها کمالی دیگر حاصل می شود تا دل متخلق باخلاق الله می شود و دل را
شکلی است صنوبری و از جنبه ایست روحانیت که از او عقل گویند و در دل سایر حیوانات

و همت

این جنبه را ندارد و صلاح آن در صفات و فساد آن در کدر است و از اینجاست که
اگر گشوده شود عالم غیب را ببیند چنانچه حواس غالب عالم شهادت را و دل را هفت
طور است بجای هفت طاهر اول آنها را صدر گویند و جای اسلام و محل وسوسه است
من شرح الله صدره للاسلام و من شرح صدرا بالکفر و یوسوس فی صدور الناس
و دوم را قلب گویند و آن جای ایمان است کتب فی قلوبهم الایمان سیم شغاف و آن معدن
مطلق محبت است قد شغفها حبا چهارم فؤاد و آن معدن مشاهده و رؤیت ما
کذب الفؤاد ما رای پنجم حبة القلب است که محل خاصه محبت رب العزة است ششم
سویدا است که معدن مکاشفات و معدن علوم لدنیه است و گنجینه خانه اسرار الهی است
نه ملک است مسلم نه فلک را حاصل آنچه در سر سویدای بنی آدم ادراوست هفتم
مهجة القلب است و آن معدن ظهور تجلیات انوار الهیه است چنانچه تن با بدن هفت
عضو سجده کند دل نیز باید با این هفت طور سجده نماید یعنی همه را از غیر خدا برتابد
و رو بحق آورد و در بدو طفولیت دل مریض است و معالجه آن لازم است و در
تربیت معالجه آن خلاف کرده اند بعضی تبدیل اخلاق و معالجه از راه عقل و این
خوبست و لیکن عمرها باید تا تبدیل خلقی شود و حال اینکه عقل را ابتدا علیل است
و دوای العلیل علیل عقل را کجا از همه مفاسد آگاه و بهمه مکاید شیطان دانا است
و بعضی تبدیل آنها از راه مجاهدات شرعیه آن نیز بسیار خوبست اما عمرها خواهد و چون
یکزمان از محافظت غافل شود نفس توسنی آغاز کند و عمری در صفتی باید صرف کرد
و چون رو بدیگری آید و از صفتی غافل شود بصورت اول باز گردد و اهل سلوک را از
مشایخ ابتدا بتصفیه دل کوشند و بمراقبت آن مداومت نمایند تا محل فیض حق

شود

شود و بفیض آن در لحظهٔ چند صفت اخلاق متبدل شود و البته آن تبدیل هم بحد اعتدال
باشد اما طریق تصفیه دل که اول بتجرید صورت قالب دارند بترک فضول دنیا و عزلت
و قطع تعلق از خلق الا صحبت کاملی و ترک مألوفات طبع و باختن جاه و مال و ترک خان
و مان و عیال و مداومت باین تا بمقام تفرید رسد و چون از عهدهٔ این بیرون آید در
تصفیه دل اقدام نموده بذکر دوام و فکر مدام تا همه وساوس شیطانی که بدل رسیده
بیرون رود و فساد آن برخیزد و لیکن وقت باید پس سلطان ذکر بر ولایت دل
مستولی شود و غیر یاد حق بیرون رود و سر را بر آستانه برد و در دل بنشاند پس دل را طمأنینه
حاصل شود آنگاه دل بمقام دلی رسد الا بذکر الله تطمئن القلوب فکر دنیا و الفت نماند
در آنوقت سلطان عشق رایت سلطنت بشهر دل فرستد و شحنهٔ شوق نفس قلاش مکار
صفت را بر سن در بندد و بپاسگاه در آورد و تیغ ذکر را بر آورده از آکردن رذایل
از این سیاست دزدان شیاطین مزاحم بگریزند و همهٔ صفات ذمیمه سر تسلیم و بندگی بنهند
و بارگاه جلال احدیت را ببینند شوق و عشق بشحنگی فرود آید و عقل بوزیری بنشیند
و لالی صفات حسنه دل را زینت دهد در آنوقت هیچ عضوی و صفتی نماند که خود تصرف
کند و الله غالب علی امره پس دل بین اصبعین لطف و قهر حق در آید گاهی در آن تصرف
لطفانه کند و گاهی قهرانه مخفی نماند که اینجا این عارف گفته که تبدیل صفت بمجاهده
شرعیه عمری باید اینجا خود گفته از راه تصفیه دل نیز همان غالب دارد و چه وصول بمرتبهٔ
ترک فضول و عزلت و قطع حتی از مال و عیال حق عمری میخواهد همین مقدمات و مراتب
دل نمی شود مگر بعد از تبدیل اخلاق بیشمار و با وجود این بعد از غفلت از مراقبت
مجال اولی عود میکند ساغر تمام اینجا باید و سر رشته بپای هست باید فکر

دوای نگاری هست رود کاری بسر کوی تو منزل کردم با مهی که مرا نوبت [دل]
دیداری هست سر عشق تو نهان چون کنم از خلق که اشک فاش گوید که مرا با تو سرکاری
هست سرخوش از صومعه ضرب خرابات روم در سرم چو هوس بستن زناری [هست]
اندر آن طرهٔ طرار نگنجد موئی در خم هر شکنش بسکه گرفتاری هست طاران
چمن قدس خدا را نظری کز مرا هم نگران بلبل سوی گلزاری هست ساغر دل شد
زاهد بران بوم شریف از همه چیز جهان دیدهٔ خونباری هست لاادری
کسی کش نیست طاقت دست خود در دامنت بیند کجا تاب ورد دست دیگر
در کردنت بیند بوعم مدعی خواهم شبی در انجمن کردون بدستی جام و در دست
دیگر دست منت بیند لاادری در مصر خوبی یوسفی از تو ببازار آمده کز
صد هزاران یوسف از هر سو خریدار آمده مانند او شاکری اگر نظر ز دلبری
آن دلربا مان دگری کی خود بدیدار آمده نکته بعضی از عرفا در بیان تخلیه روح
و قانون شریعت گفته روح انسانی از عالم امر است و بحضرت عزت اختصاص دارد که
هیچ موجودی ندارد قل الروح من امر ربی و عالم امر عالمی است که مقدار و کمیت و جهت
بند بود و باشارهٔ کن ظاهر شد باینجهت عالم امر گویند بی توقف زمانی و واسطه
ماده و عالم خلق اگرچه باین اشارهٔ کن ظاهر شد اما بواسطهٔ مواد و امتداد ایام خلق
السموات والارض فی ستة ایام پس قل الروح من امر ربی یعنی بی ماده و هیولی از اشا
کن بجوه او صفت هو الحی باشد قائم بصفت قیومیت کشته و عالم ارواح منشاء عالم
ملکوت و ان مصدر عالم ملک بملکوت قائم و ان با ارواح و ان بروح انسانی و ان [بصفت]
قیومی فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء جزو روح انسانی بماده مخلوق نیست و ان [پس عالم ملک قیم]

بصفت

بصفت قیومیت حضرت آدم پیدا شد و نفخت فیه من روحی پس کمال روح در تجلی صفات ربوبیت است و طریق وی آنست که اول نفس را بقید شرع محکم کرد اند تا اطلاق خدا وقت باستقبال آید من تقرب الی شبرا تقربت الیه ذراعا چون طفلی را که بمهد قند افر بندند پس روح بتصفیه دل و روح او در پیش او ز از پستان مادر نبوت و دایه ولایت شیر داد که غذای این عالم است تا معده او قوت گیرد و از غذا های این عالم از معاملات و مجالسات هلاک نشود و الا رتبه خلافت و احکم بین الناس و جعلناکم خلائف بخوا بود داشت پس باید را ول بیرون آمدن طفل انسانی بعالم شهود دایه ست تا با شیر نبوت سپرد و از پستان شریعت شیر داد و بعد از پستان طریقت فرو آورد و اقطع مالوفات مادر آموخت تا او بند تعلقات جسمانی وا باید وا فنت تصرف وهم وخیال او منقطع شود و ملک و ملکوت بر او عرضه دارند در این وقت اگر او در هیچ جواس نظر کند هیچ نبیند مگر آثار آیات حق در آن مشاهده کند ما رأیت فی شیء الا و رأیت الله معه درین وقت روح را آتش شوق باشتعال آید و روح را بر بساط انبساط راه دهند گویند شمع است رخ خوب تو پروانه منم دل خویش غم تواست که بیگانه منم زنجیر سر زلف که بر کردن تواست بر گردن بنده نه که دیوانه منم در این وقت مکالمات عاشقانه آغاز کند و انواع کرامات بر ظاهر و باطن او پدید آید اکثر در این مقام با این نعمتها نگران منعم باز مانند این آن عقبه ایست که خون صد هزار صدیق بر خاک ریخته اصحاب اصحاب الکرامات کلهم محجوبون زنهار در این مقام مغرور نشوی چه در این مقام روح را شراب بهشتی میدهند و طبیعت روح آنکه در این مقام بمضمون ولئن شکرتم لازیدنکم عمل نموده از جمله اغیار دامن درکشد و سر طلب بر گوشه چادر دنیا و آخرت بندد و

اکر مقامات صد بیست هزار نقطه نبوت برا و عرض کنند سر فرو نیاورد و اکر هزار
بار خطاب رسد که ای بنده چه میخواهی کوید بنده را خواست می باشد اینجا مقامات معشوق
است و میان عاشق چون کل باید سرافکنده بود و چون چنار دست عبودیت برداشته
در این وقت چندان غلبات شوق و غلو روح را پدید آید تا بانتقاق ان فی قتلی عشق
حیوتی نکته بعضی از عرفاء در بیان احتیاج بشیخ کفته اند که بدو وجه احتیاج باو است
اول انکه راه ظاهر با کعبه صورت بی دلیل راه شناس نمی تواند رفت با انکه همه دیده
راه بین دارد و هم قوت قدم و هم راه معین دوم انکه همچنانکه در راه صورت قطاع
الطریق بسیار است همچنین در راه حقیقت زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین
والقناطیر المقنطرة الایه چکونه بی بدرقه می توان رفت سیم انکه در این راه درکات و
شبهات بسیار است چنانکه بلا سفر بتنها روی بورطه چندین شبهات افتادند و دین و
ایمان بباد دادند و همچنین دهری و طبیعی و مشبهه و معطله و غیرهم مکر انکه در حمایت
ولایت مشایخ کمل سلوک کردند و بتوسط ایشان از ان درکات عبور کردند چهارم انکه
روندکان از ابتلا و امتحان که در سرتاسر راه است و آفات و فترات بسیار افتد صاحب
تصرفی باید که بلطایف الحیل قبض و تیرکی از طبع او دفع کند و بعبارات و اشارات
لطیف داعیه شوق و کرمی طلب را و پدید آورد و ذکر فان الذکری تنفع المومنین
پنجم رونده را در این راه علل و امراض نفسانی پدید آید و مواد فاسد غالب کردد
بطبیب حاذق احتیاج افتد که بادویه صالحه معالجه نماید ششم انکه سالک در راه
ببعض مقامات روحانی رسد که در اینجا روح او لباس بشریت بیرون آید و پرتوی از
ظهور انوار و صفات حق در او پدید آید و چون آیینه دل صفا یافته است پذیرای نور

تجلی

تجلی کرد و در این وقت اگر تصرف ولایت شیخ کامل نباشد بیم زوال ایمان و افتادن بورطهٔ حلول و اتحاد باشد و شیخ مرتبه بالا تر بان می نماید تا از اینجا خلاص می شود و از این عقبه ها بالا میکند ششم آنکه سالک را در اثنا اینها از غیب پیدا اید که هر یک اشارتی بود از غیب بنقصان و زیادهٔ مرتبهٔ سالک و نشان صفا و کدورت دل و احوال شیطانی و نفسانی و رحمانی و بکر هم تعالی معالجه که در حصر نیاید و مبتدی بران اشارات وقوف ندارد بان غیب اصل غیب داند پس شیخ باید تا استاد و تاویل آن را بیان نماید تا از ان معانی محروم نماند هشتم آنکه هر گاه سالک بسیر قوت قدم خویش رود سالها مسافت یکمنام راطی نتواند کرد چه سیر از روش مور ضعیف تر است و بعضی مقام است که بطیران توان عبور نمود و مبتدی بمثابه بیضه است باید تا او را مرغی از طیران دهد نهم آنکه سالک را ذکر شود و ذکری تلقین شیخ مؤثر نباشد دهم آنکه تحصیل مناصب ظاهر بی از شاهان صورت بحمایت مقربی میسر نگردد پس همچنین نسبت بمناصب حقیقی از پادشاه حقیقی مخفی نماند که اینهمه صحیح است و لیکن شیخ و مرشدی اکمل و اتم از نبی و ولی ائمه طاهرین نتواند بود و آنچه باید و باید در کلمات ایشان حاصل است و استخراج اینها از کلمات و اشارات ایشان اصعب نیست از شناختن شیخ و فرق میان شیاد و استاد ای بسا ابلیس آدم روی هست مبتدی بیچاره قوت شناختن شیخ و تمیز کاذب از صادق پس صادق یقینی در دست هست و توسل بروحانیت این و استفاده از کلمات اوکافی است شعر ما ا مرکبها یم هی هی جبلی قم قم ماقاوم زخارم هی هی جبلی قم قم کر نفو خدا جونی بیهوده چه می پوئی مابشرف ازارم هی هی جبلی

قم قم اسرار نهانی را که فاش و عیان خواهی ما مخزن اسراریم هی هی جبلی قم قم با
قافلهٔ وحدت گرد انکه سری خواهی ما قافله سالاریم هی هی جبلی قم قم ما رند قدح نوشیم
از نام و نشان رسته در میکده خماریم هی هی جبلی قم قم با جنت و با دوزخ ما را
نبود کاری ما طالب دیداریم هی هی جبلی قم قم ما باقی باللهیم فانی ز خودی خود
منصور سر داریم هی هی جبلی قم قم در طور لقای حق دیدارنی گویان مشغوف
دیداریم هی هی جبلی قم قم ای زاهد افسرده و طعنه مزن بر ما ما آه شرر باریم
هی هی جبلی قم قم نکته بعضی عرفا در مقامات شیخ گفته قال الله سبحانه فوجد

وصفات او هم

عبدا من عبادنا اتیناه رحمة من عندنا و علمناه من لدنا علما از اینجا پنج مقام رکن بندگیت
دست می آید اول عبدیت حق که در بنده هیچ چیز بجز خدا نباشد تا در هستی باقی
ماند عبد است از هرچه در بندگی بندگانی دوم استحقاق قبول حقایق از حضرت
بواسطهٔ اتیناه رحمة من عندنا و آن میسر نشود تا بکلی از حجاب بشری و روحانی خلاص
نیابد سیم انکه خصوصیت دریافت رحمت خاص از مقام عبدیت چهارم تعلم
علم از حضرت بواسطه پنجم تعلم علم لدنی بواسطه و مراد از علم لدنی علم بذات و صفات
حضرت است بواسطه و سابطه و علاوه بر این پنج ارکان بیست صفت دیگر باید در
او موجود باشد ۱ انکه بقدر حاجت از علم شریعت با خبر باشد ۲ انکه اعتقاد
اهل بدعت را نداشته باشد ۳ عقل معاش ۴ سخاوت تا مرید را تواند از
ما یحتاج فارغ دارد ۵ شجاعت تا از ملامت خلق و زبان ایشان نیندیشد
۶ عفت تا محل تهمت نشود ۷ علو همت که بدنیا و اهل دنیا التفات نکند الا
بقدر ضرورت هم چه التفات مردم بسنراج اگرچه او راضی نباشد و اگر بی اختیار

دنیا رو

دنیا دوباو دا ایثار کنند و در جمع مال و ضیاع و عقار نکوشند و طمع در مال مرید
نکند ۸ شفقت بر مرید و سایر ناس باید از احوال دنیوی مرید غافل نباشد
۹ حلم بهر حرکت و در خشم نشود و مرید را نرنجاند مگر بقدر ضرورت ۱۰ عفو اگر از
مرید حرکتی ناپسند ببیند عفو و اغماض فرماید و بنصیحت مشفقانه معالجه نماید
۱۱ حسن خلق و خوش خوئی ۱۲ ایثار ۱۳ کرم ۱۴ توکل ۱۵ تسلیم ۱۶ رضا بقضا
۱۷ وقار ۱۸ اطمینان در امور ۱۹ ثبات قدم و عزیمت ۲۰ هیبت مخفی نماند که
بجز معصوم کسی همه را نتواند داشت مگر پنج رکن اول آن برای او حاصل است خصوص
مبتدی و منتهی خود چه احتیاج بشیخ و مرشد دارد پس شیخ و مرشد را از ائمه معصومین
گرفت نکته مرید را نیز بیست شرطست اول توبه نصوح از جمله امور مخالف
شرع ۲ زهد از دنیا بکلی ۳ تجرید و قطع جمله تعلقات سببی و نسبی باحسن الوجوه
۴ اعتقاد پاک ۵ تقوی و احتیاط در لقمه و لباس نه آنقدر که بوسواس انجامد ۶
صبر در تحت تصرفات و اوامر و نواهی و تجرع کاسات نامرادی ۷ مجاهده و با نفس
رفق و مدارا نکند الا بقدر ضرورت ۸ شجاعت مردانه بودن ۹ بذل و باید که هم
از سر و جان برخیزد ۱۰ فتوت و جوانمردی و حق هر کسی را در جای خود بقدر وسع بعمل
آورد ۱۱ صدق ۱۲ علم فرایض و سنن بقدر ضرورت ۱۳ نیاز ۱۴ اعتماد ۱۵ بی‌شکی
چه در این راه کارهای خطرناک پیش آید باید لاابالی‌وار خود را در اندازد و عاقبت
اندیشی نکند ۱۶ ملامت و قلندری صفت نه آنکه خلاف شرع کند و پندارد ملامتی
است حاشا این راه شیطانست بلکه باین معنی که در بند مدح و ذم و رد و قبول
و نام و ننگ نباشد و همه نزد او یکسان باشد ۱۷ دوستی و دشمنی خلایق و مرید را غنا

نشود ۱۶ عقل ۱۷ ادب ستماد در حضور شیخ و راه انبساط و مزاح بر خود بسته دارد
و آنچه گوید با طمینان و وقار گوید و عذر رها بطرز احسن جوید ۱۸ احسن خلق
پیوسته گشاده طبع و خوش خوئی و از تکبر و تفاخر و عجب و دعوی و طلب جاه دور با
و بار خود را بر یاران ننهد بلکه بار کش باشد و از نصیحت گوئی نصیحت شنو باشد مخالفت وی
و راه منازعات و معارضات و مجادلات و خصومات بسته دارد و بنظر رحمت بیارا
نگرد ۱۹ التسلیم بظاهر و باطن تصرفات شیخ را تفویض و اگر هزار بار خطاب شد که سیماع
مطلب بپای دست بر ندارد قیل ما محو تجلی الهیم آسوده ز حب مال و جاهیم
عریان ز لباس خود پرستی وارسته ز جبر کلاهیم همواره بمسند قناعت در
کشور فقر پادشاهیم دارم امید عفو هر چند مستغرق لجه گناهیم قیل وقت
آنست که دیگر هر هوا اظهار کنم خرقه و سبحه بدل با بت و زنار کنم راز عشقی که
پس پرده دل هست نهان با دف و چنگ عیان بر سر بازار کنم صوفیان را ز می صاف
چشانم قدحی بیخبرشان بدمی از سر و دستار کنم تا کنم تازه دیگر شیوه منصوری را
فاش انا الحق زنم و جا بسر دار کنم زاهد چه میسد ابرو کنجی بهر قدم مزن و رندسر اسر
پرده ها از روی کارت واکنم قیل از شراب وصل مستم بللی از خمار هجر رستم بللی
رشته زلف بتی بدم بدبر در حرم زنار بستم بللی افتادم در کمند عشق یار
خوش ز بند قید جستم بللی پای کوبان روز و شب در بزم عشق جام می باشد
بدستم بللی شعر فیه ایهام خواجه حافظ گفته ساقی حدیث سرو و گل و لاله
می رود این بحث با ثلاثه غساله می رود بدانکه اهل طرب و باده کشان سه پیاله
می در صباح بناشتا می نوشند تا معده را از مواد فاسده غسل دهد نشائه

شراب

شراب در هنگام بزم خوب ظاهر شود و باصطلاح ایشان این سه پیاله را ثلثهٔ غساله میگویند و باصطلاح اهل عرفان این سه پیاله عبارت از فنای آثاری و صفاتی و ذاتی است که اول آثار خود را محو میشوید دویم صفات و سیم ذات تا که عارف بجز آثار او نبیند و همه صفات او و ذات را در جنب صفات و ذات وجود حقیقی محو و مضمحل ببیند نیز بدانکه ارباب ذوق و عرفان میگویند که بعد از آنکه کسی آیینهٔ دل را صفا داد و اغیار را از خانهٔ دل بیرون کرد و متوجه یار مطلوب شد خواه آن مطلوب معشوق باشد یا ولی و صاحب الامر باشد یا شیخ و مرشد ابتدا سر مطلوب در باطن جلوه میکند و بوی از آن بمشام میرسد و بعد از آنکه تصیقل زیاده شد آن سر روشن تر می شود و ظاهرتر میگردد و چون زیاده شد سرتا پای مطلوب جلوه می نماید و باصطلاح اینطایفه اول را گل میگویند و دویم را لاله و سیم را سرو چنانکه شیخ محمد دارابی در رسالهٔ خود تصریح نموده و چون این اصطلاحات دانسته شد معنی شعر واضح می شود و مراد آنستکه در بزم ما سخن از سرو و گل و لاله میرود و سر طور مطلوب جلوه گر شده و این را ثلثهٔ غساله که فنای آثاری و صفاتی و ذاتی باشد چه بواسطهٔ هر یکی از اطوار ظاهر می شود یا آنکه یاران در مقام طلب سرو و گل و لاله اند که تمام جلوه مطلوب باشد و این موقوف و منوط بثلثهٔ غساله است و بدون آنها نمی شود و می تواند شد که مراد از سرو و گل و لاله معانی ظاهر آنها باشد و با ساقی شکوه از خود و یاران کند که طالب سه پیاله غساله باشد و معنی این باشد که ای ساقی هنوز ما و یاران حدیث سرو و گل و لاله و باغ و بستان میگوییم و طالب سیر و گشت آنها می باشیم و بحث این سه ثلثهٔ غساله است که بما نرسیده که همهٔ اینها از نظر ما محو شود و بکلی

عرفان آثار و صفات ذات مطلوب شویم و از این مود فراموش کنیم و اگر به ظاهر حمل
شود مراد اینخواهد بود که ما را هوس سیر و باغ و بوستان و تماشای گل و لاله و سبزه
بر سر افتاده و این از اثر پیاله صبوحی است که نشاط و نشاء شراب را در ظاهر ما
ساخته نگذشته گفته‌اند اعظم شرایط سلوک راه حق و تبدیل اخلاق اشتغال به ذکر
است و ذکر جهر به تلفظ شمرده معتبر نیست بلکه باید قلب متذکر بمعنی آن باشد
تا ملکه شود و ذکر زبان که سبب انس قلب است و بعد از آن چندان به ذکر زبان حاجت نیست
حاشیه ع
اخبار و آیات در مدح ذکر قلبی بیشمار و بسیار است و بعضی از عرفاء بعد از نقل بعضی
از این اخبار شروع بطعن بر علمای شریعت که تلقین ذکر خفی را تشریع گفته‌اند کرده و گفته
است که این یا از عدم اطلاع بر این شواهد است یا از لجاج و بسیار نامعقول گفته است
بجهت آنکه ذکر قلبی که در آیات و احادیث رسیده قلب را متوجه یاد خدا و عجایب صنع و قدرت
او و صفات کمالیه کردن است و این احتیاج به تلقین ندارد و خود علما نیز ترغیب به این
میکنند و حضور قلب در نماز و ادعیه را ذکر میکنند سخن در تلقین ذکر مخصوص است
از صورت ذکر خاصی و نشستن به هیئت مخصوصی و حرکتهای مخصوصه و از کدام طرف سینه
برداشتن و بکجا فرود آوردن و اگر کسی اینها را تشریع گوید بسیار صحیح گفته است و باز
گفته که تسامح در ادله سنن جایز است و مشایخ صوفیه این طریقه را تا به ائمه نقل می
مسئله
کنند پس داخل در ادله تسامح سنن خواهد بود علمای شریعت می‌گویند تسامح
در صورت عدم ظن کذب است و مظنون کذب ناقلین است و شواهد کذب این ذکرها
بلکه می‌گویند تسامح در صورتی نیست که ناقل از اهل سنت نباشد و بسیاری از
مشایخ را سنی بلکه کافر میدانند بالجمله عجب و ندکان راه تنبیها است نعوذ بالله

فنسیهم

نفسهم و علاج آن بعضها است ذکر الله ذکرا کثیرا چنانکه در شفا خوانند قرآن پدید
و بهترین اذکار کلمه لا اله الا الله است که مرکب از سرکه نفی و انگبین اثبات است تا
سکنجبین دفع صفرای نسیان شود به مضمون وعده اذکرونی اذکرکم البته شفا حاصل
می گردد و نیکن تا از برای شرایط و آداب ذکر هو که گفته اند اول صدق نیت و ارادت ۲ دوم
طلب و داعیه سلوک ۳ انس با ذکر و استغنا از خلق قل الله ثم ذرهم فی خوضهم
یلعبون ۴ توبه نصوح از محرمات ۵ اهتمام تمام در عدم غفلت از ذکر یک نفس یعنی
دوام ذکر و فکر ۶ دوام وضو ۷ طهارت جامه از نجاسات و مظالم و محرمات شرعیه
از ابریشم و نحو آن و از رعونت ۸ آنکه مربع نشیند دست راست بر بالای ران چپ بدست خاطر صرع
چپ ساق دست راست را بگیرد و دل حاضر دارد و چشم بر هم نهد به تعظیم تمام
شروع در ذکر کند و اگر ابتدا به ذکر لا اله الا الله کند بهتر است و کیفیت او چنین
گفته اند لا اله الا الله از ناف برآورد و بر پیشانی راست برد و از آنجا الا الله
را بر پیشانی چپ برده بر گرداند بر پیشانی راست بشرطی که زبان حرکت ننماید و هر وقت
که در دل نظر کند و چیزی را که ببیند که بآن پیوند دارد او را در نظر آورده و دل با
مبدء داده بولایت ولی متوسل شده استمداد کند و بنفی لا اله آن پیوند باطل کند
که هیچ چیز نمی خواهم و هیچ مطلوب ندارم پس بتدریج محبت آن چیز باطل می شود الا الله محبت و بتصور
قائم مقام محبت او میگردد و مداومت نمودن برین ترتیب بتدریج دل را از همه
مألوفات فارغ میگرداند ۹ مراقبه دل خویش و پیوسته دل خویش را با دل شیخ دارد
از آن مدد طلبد چه اول سالک بواسطه حجب متوجه حضرت نتواند شد که او از عالم
غیب است چون صورت شیخ از عالم شهود است توجه آن بدل شیخ آسان دست دهد

و پیوسته همت شیخ را دلیل و بدرقهٔ خویش شناسد و چون خوفی یا آفتی پدید آید
در حال پناه به شیخ آورد و در راه اندرون از دل شیخ مدد طلبد ١٠ دوام سکوت
زیاده بر قدر ضرورت سخن نگوید ١١ ترک اعتراض بر خدای در جمیع واردات و همچنین
ترک اعتراضات بر شیخ تا مرید شیخی نشود که دیگر مقبول هیچ شیخی نگردد ١٢
تقلیل طعام نه بقدری که ضعف آورد بلکه بقدری که همیشه سبک باشد
و طعام را با ذکر و حضور دل خورد و لقمه را کوچک بردارد و خورد بخاید و از قدر
حاجت زیادتر نخورد و چون از منزل بیرون رود نگاه باطراف و جوانب نکند و مخفی
نماند که در همه اینچه مذکور شد اگر مراد از شیخ یکی از ائمه باشد خوبست و الا فلا
حافظ چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش زین معما هیچ عاقل در جهان
آگاه نیست همانا مراد از این سقف نفس ناطقهٔ انسانیست بلندی آن چون از عالم
امر است سادگی بجهة بساطت آن پر نقشی بجهة انموذج عالم آفاق است یا مظهر جمیع
اسما و صفات الهیه است **و ایضاً** دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند گل آدم
بسرشتند و به پیمانه زدند بدانکه باصطلاح اهل عرفان میخانه را بر سه چیز اطلاق کنند
اول عالم فیض و نور مطلق و جامعیت اسما و صفات که می معرفت از آنجا افاضه می شود
دویم مقام عشق و محبت که بادهٔ الهی و شوق از آنجا میرسد سیم نفس عارف که مجمع
انوار معرفت و مملو از بادهٔ محبت است و معنی آنست که دیدم ملایک در عالم فیض
و انوار گشودند یا در مقام عشق و گل آدم را سرشته پیمانه ساختند و از آن میکده
پر کردند و پیمانهٔ آن خم خوانه ساختند غرض بیان شرافت انسانیست که قابل فیض و
محبت است یا معنی آنست که دیدم ملایک در میخانه که متوسل بآدم بشدند و شراب

محبت

محبت پیمانهٔ نفس انسانی نوشیدند یا معنی آنکه دیدم ملائکه متوسل میخانه که
نفس ناطقهٔ انسانی است شدند و پیمانه از گل آدم ساختند یا معنی آنکه دیدم بتعظیم
و تکریم بعالم نفس انسانی آمده و طینت آدم را ساخته و بدن او را پرداخته نفس ناطقه
را بان مرتبط نمودند **وایضا** بر در میخانهٔ عشق ای ملک تسبیح گوی کاندر آنجا طینت
آدم مخمر می کنند یعنی چون بدر میخانهٔ عشق که عالم جمع و نور و فیض است یا عالم محبت
و عشق رسیدی داخل مشو و تسبیح و تنزیه خدای کن و بگو سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا
چه اینجا مقام انسانیست و طینت انسان را در اینجا تخمیر می کنند و ملک را در اینجا راه
نیست یا مراد از تسبیح سجده است یعنی چون باینجا آمدی سجده کن که اینجا جای تخمیر طینت
آدم است و تو ماموری که بجهت آدم سجده کنی **فائدة** بگیرد قهوه را او امثال بادام
و با قلاب ریزه کند و مثل آن رماد کوم را بگیرد با مرهون مخلوط با خل فرع کند یعنی قدری
رماد را بریزد و قدری مرهون را بعد از آن بریزد تا تمام شود و باید نصف
فرع نکند رد و انبیق را شدو وصل را محکم کند و قابله را بگذارد در داب شدو وصل
لولهٔ انبیق را با دهن قابله محکم و آتش بر افروزد و نمد آتش کند تا نه ساعت یا
بیشتر ثلث آن مقطر می شود و بعد از آن مقطر را در روی انکشت کند اخته با تقطیر
کند از این ظاهر است که قابله فرع است این سقط را ثبات عروس خلی تمام دارد تیرا
که تفصیل آن در نظر آن مذکور شد **فائدة** آیهٔ مبارکهٔ نور شصت و شش مرتبه
در وقت خواب منشاء حصول سیر در عالم رؤیا می شود مجرب والله العالم **قطعه** یکانه
کمد و کون و سه روح و چهار طبایع چه پنج حس شش ارکان متابعند او را اگر
هفت زمین سوی هشت جنت آید زند سپهر نه نوع می رسد غیر او را **ایضا**

دو بار نه سپهر و از هشت بهشت هفت اختر و از شش جهت این نامه نوشت
کز پنج حواس و چهار ارکان و سه روح ایزد بد و عالم چه تو یک کل نسرشت عراقی
امید بدرت امید واری کو را بجز از تو نیست کاری محنت زده نیاز مندی
مجلت زده گناه کاری مرویش شاها ملکا قدیم ملک را جز به سجود خم نکرده
بوس که پرستش نکردم هر بد که بهم ستم نکردی لقابوس تقوس تطاول
العمر ظهری و داستنی اللیالی ای دوس فامشی فی العصا تمشی امامی کان قوامها
وتر لقوسی لصاحب عباد قالت یحب معویه قلت سکتی یا زانیه قالت
اساتیا خواننا فاعدت قولی ثانیه یا زانیه یا زانیه یا بنت الفی زانیه واجب
من شتم الوصی علانیه فعلی یزید لعنه وعلی ابیه ثمانیه وله انا وجمیع من فوق التراب
فداء نعل تراب ابی تراب وله بحب علی تزول الشکوک وتزکو النفوس وتصفو
الثمار و مهما رایت عدو اله ففی اصله نسب مستعار فلا تعذلوه علی فعله
فحیطان دار ابیه قصار محیی الدین مرضی من مرضته الاجفان علل فی بذکرها علل الا
یا خلیلی عرجا بفنائی لا تدرسم دار بعبابی حلاج یا صغیر السن یا رطب البدن یا
قریب العهد من شرب اللبن هاشمی الوجه ترکی القفا دیلمی الشعر رومی البدن
وجهه روحی و روحی وجهه من رای روحین عاشا فی البدن صح عند الناس انی
عاشق غیر ان لم یعرفوا عشقی لمن قیل وما احد من السن الناس سالما ولو انه ذلک
النبی المطهر فلو کان مقداما یقولون اهوج وان کان مفضالا یقولون مبذر
وان کان سکیتا یقولون ابکم وان کان منطیقا یقولون مهذر وان کان صواما وباللیل
قائما یقولون زراق یرائی ویمکر ولا تحفل بالناس فی الذم والثناء ولا تخش

عبدالله

غيرالله فالله اكبر ولنسبت الى الخضرة ويحسن قراءته حين المسافرة للسلامة وحيث الجمهم ساعد تكم سلامة ويرعاكم الرحمن من كل جانب مفيضا عليكم ما قصدتم من المنى بنهج سلكتم في فنون الاساليب وقيل تعال لوابنا انطوى الحديث الذي جرى فلا يسمع الواشي بذالك ولا ادرى تعالوا بنا حتى نعود الى الرضا وحتى كان لو لم نغبر من اليوم تاريخ المودة بيننا عفى الله عن ذالك العتاب الذي جرى وقيل وقد طال شرح القيل والقال بيننا وما طال ذالك الشرح الا ليقصرا متى يجمع الايام بيني وبينكم ويصفو لنا من عيشنا ما تكدرا وقيل دنياك ميدان وانت بظهرها كرة واسباب القضا صولجا ابو الاسحق الصابي ولبلة اورق من جرمها وسنا كان في جرمها النيران تشتعل اما طبي العسكر ابق ذ و لجب ما بين الاشجاع قاتل بطل من كان الخرطوم طاعنهم لا يمنع الحجب سرها ولا الكلل طافوا علينا وحر السيف يطبخنا حتى اذا نضجت اجسادنا اكلوا المتنبي شكوت وما الشكوى لمثلي بعادة ولكن يفيض الكاس عند امتلائها وله ماذا لقيت من الدنيا واعجبها انى بما انا باك منه محسود ولنسبت الى امير المؤمنين عم لو عشت الف عام في سجدة لربي شكراً لفضل يوم لم يقض بالتمام والعام الف شهر والشهر الف يوم واليوم الف حين والحين الف عام وجدت مكتوبا في خزانة هذا منازل اقوام عهدتهم في خفض عيش وعن مال لخطر صاحت بهم نائبات الدهر فانقلبوا الى القبور فلا عين لهم ولا اثر وقيل على الحاجات قفال نقال مفاتيحها الهدايا في كلام السيد الرضي شكوت الى الدنيا وقلت الى متى اكابد ضرا فيه ليس يخلى اكل شريف من علي جدوده حرام عليه الرزق غير محلل فقال نعم يا ابن الحسين رميتكم لسهم عنادي حين طلقني علي شعر منسوب لامير المؤمنين ع كان زوج حمامة في ايكة

نتأملم مسراها خ ب

مقيمتر

بهتنين بهجة و شباب خل الزمان بنا ونوى بيننا ان الزمان مفرق الاحباب

فيا ليت الحى بنجد الا بارى الذين قد قنعوا ولا اراهم رضوا بالعيش بالدون فاستغنوا بالله

عن دنيا الملوك كما استغنى الملوك بدنياهم عن الدين ابو تمام اذا اشتملت على

وارست اليأس القلوب وضاق بما به الصدر الرحيب واوطأت المكاره واطمانت ودارت

في مكانها الخطوب ولم نر لانكشاف الضر وجها ولا اغنى بحيلته الاريب اتاك

على قنوط منك غوث يمن به اللطيف المستجيب فكل الحادثات وان تناهت فموصول

بها فرج قريب لغيره ذاكر قد بدت منكم امور ما عهدناها وطرقتم الى المعاند

طرقا ما سلكناها ثبتم بيننا اشياء كنا قد طويناها وعرضتم بانوال وما نجهل معناها

ونبختم بافعال وحسنتم اسماها وكم جاءت لنا عنكم حكايات رددناها واشياء رددناها

واشياء ابيناها وقلنا ما رأيناها دعوا تلك الفعالات وإياكم وإياها فلولا السلا

يجس بين الناس ذكراها قرأنا جبا سورة السلوان منكم ودرسناها وما زلتم بنا

حين تدد حتى لججنا وفعلناها فرحنا نطلب السعي اليكم قد قطعناها وعين تتمنى ان تراكم

قد غضضناها ونفس كلما اشتاقت للقياكم زجرناها وكانت بيننا طرق وها

نحن سددناها فلو قد جئتم الكم عدن ما دخلناها تاواح خواجه در که کس اندر

روی اشنا ندارد چون مهر طره سیاه ندارد یک تن بر صد هزار کشور جانا

دلبر من حاجت سپاه ندارد بگسل از نیک کرم پای جنونم سلسله زین بیشتر نگاه

ندارد ما ندیکبار و خیال بوم وصالت زانکه گدا نسبتی بشاه ندارد بیسر و پائی نگر

که خوش شر و بن دد نظرش قدر یک کاه ندارد تارک سلطان چار بالش عرفت نعت

قصوری اگر کلاه ندارد ذوق حضور تو تن درست ندارد در حرمت جز شکسته

راه ندارد

راه ندارد گر بکشی چاکری و گر بنوازی بنده بجز درگهت پناه ندارد گردن تاراج تیغ

جور نکویان محکمهٔ عشق دادخواه ندارد و له بیت کاندر خم طرهٔ دلی را ندارد

باچه من در غم خواطر انکار ندارد دست کوته نکنم از تو باز ار دو فیتان پای گلچین جز از

سر زنش خار ندارد با قدت فاختهٔ شیفته او سرو نگوید با رخت بلبل شیدا سر

گلزار ندارد چاه هاروت چه چاه زنخت سحر انگیز دوش ضحاک چه زلف سیاهت ندانم

مار ندارد بسمل ابروست چه من گرچه ندارند یکسر موی که صد صید گرفتار ندارد در اطلقه

بسته گره نم اند غم فتراک ارادت با سمندت چه کند پای که رفتار ندارد خود ز تاج

بهانی بتغافل برساند با صبا نیز مجال و تکلّم او یار ندارد حکایت در سنهٔ ۱۲۲۹ یکهزار

و دویست و بیست و نه در کاشان محصلی از تحصیلداران مرد سید فقیری مطالبه دیوانی

وجه دیوانی می نمود و تشدد می کرد و آن بیچاره عجز و الحاح می نمود که ندارم چند روزی

مرا مهلت ده تا خدا چاره بسازد و از جدم شرم کن آن ملعون گفت اگر جدت کارساز رسول الله

از وی شود یا شر او از سر تو دفع کند یا کارسازی تو را بکند و از آن سید ضامنی گرفته

گفت هرگاه فردا اول طلوع آفتاب جد وانده نجاست بحلق تو خواهم ریخت بگو

بجدت هر کاری می تواند بکند چون شب شد آن مرد ظالم ببام خانه رفت که بجهت

بول کردن بر لب بام رفت و بر تاریکی پا بر ناودان گذاشته ناودان بیفتاد و آن نیز

بیفتاد و در زیر ناودان چاه بیت الخلائی بود سرنگون بآن چاه افتاد و در آن نیمه شب

کسی از احوال او مطلع نشد چون روز شد او را یافتند که سر او تا حوالی ناف در نجاست

فرو رفته و اینقدر نجاست بحلق او فرو رفته که شکم او ورم کرده ترکیده است و شر او

از آن سید بیچاره مندفع شد حکایت یکی از ثقات نقل کرد که چند سال در کاشان

مردی بود آقا محمد علی نام مباشر صنف عطار و متوجه امور دیوانی ایشان و قدغن
کرده که دیگری هیچ جنس اجناس عطاری خرید و فروش نکند شخص سید فقیری بقدر
یکمن سریشم تحصیل کرده بود و این را بشخصی فروخت آن مرد ظالم مطلع شد در بازار با او
برخورد و دشنام بسیاری باو داد و چند سیلی بر روی او زد آن بیچاره روانه
شد گفت جدم سزای تو را بدهد آن ظالم که این را شنید اعراضی شده ملازم خود را
گفت آن سید را برگردانید و چند مشت گردنی بشدت باو زنده و گفت حال برو جدت
را بگو کتف مرا بیرون آورد روز دیگر آن ظالم تب کرد و در شب کتفهای او ورزد
آمد و روز دویم ورم شدید کرده ماده بکتفهای او ریخت و روز چهارم جراحان
مجموع گوشتهای او را تراشیدند بنحوی که سرهای کتف و بیرون آمد و در روز هفتم
بمرد با آل علی هر که در افتاد بر افتاد **تاراج نوائی** شاعران بکناری از این میانه
بریدم مباد محتسب آگه شود که مست نبیدم خبر دهید بزاهد که ترک توبه گرفتم
بدین دو باده گلگون ز جیب خرقه دریدم چه خوش بحلقه زلف تو در کمند فتادم
من آن پرنده دام هزار بار پریدم بدل ز گلبن حسنت چه خارها که خلیدم بتن
ز درد فراقت چه رنجها که کشیدم طمع بنکهت بستان باغ خلد ندارم شکنج دام تو
باوج گاه سدره گزیدم یکی بکام دلم درج پاسخی نگشودی شنیدی از رقیبان
هزار طعنه شنیدم بجز هوای گرفتاریت پری نفشاندم بدام شد بقفس صید هم آنچه
پریدم تو گرد پیدن صید نظر بهر لب بگزیدی مست بد بدم و زیر لبان بگاز گزیدم
اگر بکشتن تاراج هست کام تو حاصل منش فدای تو کردم که کشته تیغ امیدم شعر
گر نسیم شادی نبرد راه بسر منزل ما شکر لله که ندارد گله از غم دل ما دل بطوفان

بسپردم

بپریم ما درین دجله که هست تا ابد پیدا نه بی‌بخت بودن ساحل ما ده دنان بره

ده بی‌اثر و منفصل و در تو سم ای ناقه بمنزل نبری محمل ما ور نسر بستر بد شمن نکشا نشد

که بان نکشاید بجز از دوست کسی مشکل ما هیچ تخمی نفشاندیم و نخوردیم خورشید

جز ندامت چه توان بود دگر حاصل ما همرهان بیخبران سابکدشتند چرا یکره با

بسته ره ناله دل غافل ما خود بتاراج ملامت نپسندی که رواست بیجو افشاندن

جان در قدم قاتل ما **حدیث** فیه ابهام سئل عن الذکر عن علی ع فقال الذکر بین ذکرین

والاسلام بین سیفین والذنب بین فرضین قیل ان معناه ان ذکر العبد لله یکون

له بین ذکرین له من الله الاول ذکره له بالتوفیق للذکر قبل الذکر والثانی ذکره له بالمغفرة

له بعد الذکر والاسلام یکون مسبوقا بالسیف المخوف للکفار حتی یسلموا ثم بالسیف

المخوف للمرتد بحیث لم یرتد والذنب بین فرضین ترک الذنب بین فرضین التوبة بعد

الذنب **اشتباه** قال فی المدارک فی مسئلة ذبح الهدی فی یوم النحر اما وجوب ذبحه یوم

النحر فهو قول علمائنا اجمع واکثر العامة ثم نقل بعد اسطر قلیلة قول المحقق ره فکذا

لو ذبحه فی بقیة ذی الحجة جاز وقال مقتضی هذه العبارة جواز ذبحه فی بقیة ذی الحجة

اختیارا وبه صرح الشیخ فی المصباح فقال ان الهدی الواجب یجوز ذبحه ونحره طول ذی

الحجة ویوم النحر افضل اقول وبنحو ذلک صرح ابن ادریس فی السرائر وحکی هذا القول

عن مختصر المصباح ونهایة الشیخ والغنیة لابن زهرة وظاهر المهذب وحکی عن الغنیة انه ادعی

الاجماع علیه هذا مما یقتضی منه العجب من صاحب المدارک وحیث یقول وهو قول

علمائنا اجمع وهذا اعجب من ادعائه اجماع القدماء علی امر فیه خلاف کثیر لان للاجماع

معانی یجتمع بعضها مع الخلاف ومع ذلک لا یعلم اصطلاح کثیر منهم فی الاجماع صوبها

بیت

مراسلهٔ که بجناب قاضی احمد تتوی یکی از فضلای معتبر از دهاملوک جاسب که از جمله ملوک
قم است نوشته بسم الله الرحمن الرحیم من غایبانه مایل نزدیکی بهوشم منت نظر بجمال
ایشان خوشم هرچند دیدهٔ امید بسعادت نظارهٔ جمال باکمال آن نهال ملوک وفضل و افضال
نموده اما اوصاف پسندیده واخلاق حمیدهٔ ایشان را از شجاع زمان ولیث غضنفر
اوان یعنی محمود جهان بیگ بیان استماع نموده ومشتاق ومعتقد ایشان گشته همیشه
بجمال وارزوی وصال وشرف اتصال اشتغال دارد ماچون بی رسم بدان ددری
دل یارب توارزوی دل ما بما رسان انشاء الله قریب مجیب والد مرحوم ایشان وتلک حجتنا
اتیناها ابرهیم القواعد من البیت همواره بن بابت این بیچاره کاهی که در این صوب
باصواب توقف داشته اند ومراسم خیرخواهی واشنائی وروابط همسایگی را منظور می
داشت بمقتضای الولد الرشید تقتدی باباء الحرار کرهم فرمایند ثمرهٔ دنیا واخرت حاصل
یافت وجزءها خواهد ساخت هر چند که در مصطبه مسکن دارد بوی ز من
سوخته خرمن دارد هر جا که سیه گلیم واشفته دلی است شاگرد منست و خرقه از من دارد
بر ضمیر منیر فیض ماثر مستور نماند که موضع شریف جاسب بطریق دار المؤمنین قم
حماها الله عن العاهات والافات والنکبات از اراضی طیبه واماکن مشرفه است ومردم آنجا
از زمان بعثت الی یومنا هذا شیعهٔ اثنی عشریه وصاحب ایمانند وفضایل آن بقعه
فاخره نسبتها است واحادیث وروایات بثبتها وارد است از انجمله اینست که فرزند قائم
ال محمد عجل الله فرجه ظهور میکنند دوازده کس از ان سرزمین ناغر رضا من حب
خواهند بود دیگر قطب الصلحاء شیخ جعفر که از ان ولایت پاکیزه بودند وقتی که بازگ
کرده بوالده وی بشرف کرده احرام زیارت امام هشتم وقبلهٔ هفتم امام ضامن مفترض

الطاعة

الطاعة واجب الا طاعت سلام الله علیه بیستر فرباد بر اورده که السلام علیکم واخصّت جواب سلام داده وفرموده که علیک السلام خدام وسادات عقبه تاریخ انرا ضبط کردند وبعد ازانکه حضرت شیخ بدان استاعرش نشان رسید معلوم گشته که انجواب از برای شیخ بوده وشیخ در زمان سلطان سنجر ماضی که از سلاطین سلجوقیست بوده وبجهت این اره در روضه محترم کاشی که بهتر از چینی باشد ترتیب داده اند وتمامی احادیث نبوی ومرتضوی وقران مجید که بران کتابت شده ترتیب هند انکاشی جاسبی بوده ونویسنده قران واحادیث عبد العزیز بن ابی نصر قمی بوده در تاریخ خمسمائه بوده وانها را بر شتران لوک سوار کرده از معجزات این است که انها بطی ارض بحوالی مشهد مقدس امده بودند در کوه فرود امده بوده تا صباح جمعی بسر کوه امده کسی همراه نبوده انها را برداشته پیش سید النقبا سید محمد موسوی بردند واو بکار نشانده واولاد شیخ جعد از ان تاریخ خادم ومجاور وصاحب اختیار ان استانه بوده اند در زمان میرزا سلطان حسین بایقرا وشاه جم جاه رضوان بارگان سلطان شاه انار الله برهانهما درویش شمس الدین محمد ودرویش یحیی شصت سال دران استانه معتکف شب وروز مشغول بوده وشبها سر بر ان استان نهاده خدمت میکردند وخانه زن وفرزند سید وتکیه درویش یحیی در بالای سر انحضرت در خانه ایست موجود واز ایشان نسل نماند ودو برادر در طرف کیم تا شهر بابک دو فرسخ است مقبره وتکیه وکنبذ جهته مدفن خود ساختند ودران مکان مدفون شدند وبقعه کار وانسرای واسیا وعمارات عالی در زیب وزینت از ایشان مانده وبجهت رعایت ادب گستاخی داشته اند اختیار قبر خود انجا نموده اند دیگر صلحا واتقیا از موضع جاسب بسیار برخواسته خصوصا شیخ علی

جامی که در موضع جمع کتاب تمام مدون نوشت و از جمله اجلاء مشایخ صلحا بوده و دیگر [illegible] الله

طریقت مسالک شیخ نظامی است که سید بوده و اسمش سید الیاس بن الیاس مشهور است

چنانچه خود گفته در خط نظامی — ار نهی کام ببینی عدد هزار و یک نام الیاس کالف

بری ز نامش هم بنود نیز است کامش دیگر هم می‌فرماید چند ز کوچه در بحر گنجه گم

ولیکن قهستان شهر قم حضرت شیخ از اقطاب اوتاد بوده سلاطین زمان را بجلالتش

سر بغایت بر آسمان رسید چنانچه خود هم می‌فرماید بگفتم بو سمش همچون زبان با

چه بدم آسمان بر خواست زجای در عنبر فقره دو وشی سلاطین زمان و ارباب

حکم و فرمان پیوسته مداح و منش شناسند چنانچه خود در مناجات و توحید میگوید

چون بعهد جوانی از بر تو بد بدکس نرفتم از در تو همه را بردم فرستادی من نخواستم

توام دادی چو لکه بود که تو گشتم پیر دانچه تو سید نیست ستم کیر و دیگر حالات

شیخ بسیار است در عصر سلطان طغرل بن ارسلان بوده و در شهور سنهٔ ۵۵۶ بعد از

ظاهر در بلدهٔ گنجه الطاف اهل عالم است و کلمات شیخ از اعجاز است ان شاء الله تعالی بعضی دیگر

نوشته خواهد شد بتعاقب فرستاده می‌شود و دیگر آنکه جانب تعلق بحضرت

امام ضامن امام رضا علیه التحیة و الثناء او را تمام شد مکتوب حضرت انا رب و انا صنعت

پناه حقایق و معارف آگاه اعلم علما قاضی احمد قمی ره **فائدة** للاسماء الحسنی خواص

عجیبة ینفعل بها اشیاء اذا استعملت کلها علی الوجه المقرر فیکون لها ابداعات منها

ان تاخذ لکل حرف من اسمک اسماً اوله ذلک الحرف المأخوذ له و تذکرها بعد اعدادها

او بعدد حروف هجائها او بعدد حروف اعدادها بعد حذف المتکرر ثم تدعو بالتعریف

للنداء و تسال حاجتک مثل محمد تاخذ المجیب و الحلیم و المعطی و الدلیل و تذکرها بعد

اعدادها

اعدادها مثلا المجيب سبع وخمسون والحليم ثمانية وثمانون والمعطى مائة وتسعة وعشرون والدليل اربعة وسبعون ثلثمائة وثمانية واربعون وان كان بعدد حروف بسط هجائها م ى م ج م ى ا د ا ل ح ا ل ا م ى ا م ى م م ى ع ع ى ن ط ا ى ا د ا ل ا ل ا م ى ا ل ا م فيكون اثنين واربعين وان شئت بحذف المتكرر فيكون تسعة او باعدادها الجفرية وخمسة وتسعين او باعدادها الاسماء الجفرية ستون وان كان بعدد حروف اعدادها س ب ع خ م س ون ث م ا ن ى ه ث م ا ن و ن م ا ه ت س ع ه ع ش بدون اربع ه س ب ع ون فيكون اثنين واربعين فى هذا المثال وان كان بحذف المتكرر فخمسة عشر وان كان بحروف اعدادها الجفرية ا ر ب ع ه ث ل ث ه ا ح د ا ر ب ع ث ل ث ه ا ح د ث ث ل ا ث ه ستة ستون او بحذف المتكرر فثلثة عشر وكذلك تفعل بحيث يتطابقا وتذكرها بالعدد المطابق بينهما ومنها ان تطلب من الاسماء ما يوافق حاجتك ما فى العدد او فى طبيعة الحروف ومنها ان تنظر ما بين حاجتك وبينك من عدم التوافق كان يكون اسم احد كماله حروف فر كان يكون اسم احد كما هو فمنها التوافق والا فمنها التناكر او النورانية والا فالظلمانية او السعيدة والا فالنحسية او الحارة والا فالباردة وهكذا فتختار من الاسماء الحسنى ما يحصل به التعديل بينكما فاذكره كما هو ويجمع بينه وبين اسمك واسم حاجتك فى شكل وتكتبها كلمات وتدعو بها عجمية كانت او عربية بتوجه بال ملاحظا المدلول الاسم وحاجتك حتى يتم الامر ومنها ان تاخذ عدد اسمك من اعداد اسماء الحسنى اما بالجمل الكبير اسما او اسمين او اكثر حتى يحصل العدد مثل محمد اثنان وتسعون فتاخذ حى وهاب ولى جواد اثنان وتسعون فتقرا الفاتحة ٩٢ وسورة الم نشرح ٩٢ وتذكر الاسماء الحى الوهاب الولى الجواد ٩٢ ثم تقول يا حى

الجمع

ما يوافق

یا وهاب یا ولی یا جواد صل علی محمد وآل محمد وافعل بی کذا وکذا ولاحظ بالحال الحال
یا الحی الحیوة فی کل شیء وفی الوهاب الجواد العطیة لکل شیء وفی الولی القیام بکل شیء
ولتکن حاجتک امام بالک حالة الذکر وقدم ایام دعائک ذکرها ثم دعائک انک
فاستجب لی ووعدک فصدقه نصیحة بدانکه یکی از اسماء عظیمه الجبر عفوا وغافر
است ومقتضای ظهور آن وجود مذنب است پس نباید مذنب عاصی مایوس
وناامید باشد چه پدر و مادر ما کسی بودند که بعد از وسوسه شیطان عصیان
کردند واین صفت از ایشان بما میراث رسیده واین دو نفر اول عصاه بودند و
لیکن پدر ما نادم وپشیمان فطرت آدم بر تو غالب است الا سجیت شیطان در تو
هست واز زمره وشارکهم فی الاموال والاولاد خواهی بود قال الاحیانا قال ابرهیم الخلیل
الطاف لیلة وکانت مطیرة ووقعت فی الملتزم وقلت یا رب اعصمنی حتی لا اعصیک
فهتف بی من البیت یا ابرهیم انک تسالنی العصمة وکل عبادی المؤمنین یطلبون ذلک
فاذا عصمتهم فعلی من اتفضل ولمن اغفر وقیل ومن اعذب الخیام ابادخرابات نمی خوردن
ما است خون دو هزار توبه بر کردن ما است کو من نکنم گناه رحمت که کند از آن
رحمت از کنر کردن ما است قال بعض الحکماء احق الناس بالهوان المحدث لمن لا یصغی
الی حدیثه من کلامهم صدیقک من صدقک لا من صدقک واخوک من عذلک
من کلام بعض العلماء ترک المداراة طرف من الجنون لا تقبل قوله فلا تصدق بیمینه
تصدق الحلاف وان اجتهد فی الیمین من عادی من دونه ذهبت هیبته ومن عادی
مثله ندم صدیق الوالد عم الولد صفا قرا لوجه دق وحاضر علامة الکذاب جودة الیمین
لغیر مستحلف خیر المال ما وقاک وشره ما وقیته فوت الحاجة خیر من طلبها من غیر اهلها

دوم
لاسن علم دلک

املها غضب الحلیم هل فی قوله ویغضب العاقل فی فعله ارع حق من عظمك من عن حاجته
الیك فی تاریخ ابن العساکر ان شخصا من اصحاب بعض الصلحاء قال رایته فی النوم
بعد موته فقلت ما فعل الله بك قال وقفنی الله بین یدیه قال یا فلان اتدری بما غفرت لك
قلت بصالح عملی قال لا قلت باخلاصی فی عبودیتی قال لا قلت بکذا وکذا قال لا بکل هذا

دلك نخ ذلك نر

لم اغفر لك بها فقلت الهی فبما ذا قال اتذکر حین تمشی فی دروب بغداد فوجدت هرة
صغیرة قد اضعفها البرد وهی تنزوی الی اصول الجدار من شدة الثلج والبرد فاخذتها
رحمة لها فادخلتها فی فرو کان علیك لتقیها من البرد فقلت نعم قال برحمتك لتلك
الهرة رحمتك وقریب بآن ست بخط بعضی از علما موثقین از احفاد فاضل ملا محمد
باقر المجلسی ره بجهة حقیر حکایت کرد که فاضل مذکور با ملا محمد صالح مازندرانی
معاهده نمودند که هر یك را سابق بر دیگری وفات رسد در عالم منام از دیگری
را از انچه بر او گذشته اعلام نماید ملا محمد باقر بر ملا صالح سابق وفات نمود بعد از یکسال
شبی او را در واقعه دید اول سؤال نمود که با وجود معاهده چرا تا بحال خود را در
منام ننمودی گفت چندان وحشت و گرفتاری مرا بود که میسر نبود و حال فی الجمله انس و
فراغی حاصل شد بعد از ان سؤال نمود از انچه بر او گذشته بود گفت مرا در مقام
خطاب الهی باز داشتند خطاب رسید چه اوردهٔ عرض کردم الهی تو دانائی پس باز از
من تعداد حسنات خواستند عرض کردم عمر خود را در تصنیف و تالیف کتب احادیث و اخبار
صرف کردم و در جمع احادیث و تفسیر انها کتابها نوشته‌ام خطاب رسید است و
لیکن انها را مصدر باسامی سلاطین نمودی و از توصیف انها و تعریف مردم انها را
مبتهج و مسرور میشدی و از مذمت انها دلگیر میشدی همان تعریف و توصیف خوشنودی

مستلذی

صد الهی اجر نواست عرض کردم او قات حسنه را با مامت جمیع مردم بر اقامت صلوات
صرف کردم خطاب رسید بلی از کثرت و اجتماع ماموین مسرور شدی و از قلت نهادی اکبر
وهم چنین عملی ما را نشاید همچنین الخ گفتم بنقصی در آن مردود شد تا همه اعمال
من از درجه قبول ساقط و از خود ما یوس خطاب رسید که یک عمل مقبول نزد ما
داری روزی تنها بیکی از کوچهای اصفهان میگذشتی و ابتدای وقت بر تو ورود
میرفت بر اصفهانی در دست داشتی از آن کوچه و طفل کوچکی دنبال او میدوید بر او درد
بود بد گفتی ای مادر من بر میخواهم تو بجهت رضای ما بر را بآن طفل دادی و از او خوشنود
کردی ما ترا بهمان عمل بخشیدیم و لعمری بدیهیم منقولست که مسخره فرعون که در جمیع
احوال خود را بصورت موسی نمودی و مردم را بخنداندی چون فرعون با قوم خود غرق شد
او بسلامت در رفت موسی اه براورد که خدایا همه را از من دور بود ندا آمد که ای
موسی خود را چون تشبیه بتو می نمود عیب بود که مشابه تو را که دوست خودیم تنها
دارم لبعضهم نحن نبجی العلیل من البلاء اذا کان البلاء من الطبیب **وقیل**
من الاستیناس بالناس علامة الافلاس ای عن معرفة الله من کان قلبه غنیا بذکر الله استوحش
عن الخلایق فضلا عن مؤانستهم **وقیل** لا ینبغی للعاقل ان یطلب طاعة غیره وطاعة نفسه
علیه ممتنعة **وقیل** التعزیة بعد ثلث تجدید للمصیبة والتهنیة بعد ثلث استخفاف
بالمودة **وصیة حسنة** اوصت اعرابیة ابنتها حین زوجتها فقالت لها یا بنیتی قد
فارقت العش الذی فیه درجت والموضع الذی منه خرجت الی وکر لم تعرفیه
وقرین لم تألفیه کونی له امة یکن لك عبدا واحفظی عنی خصالا عشرا یکون
لك شرفا وذکرا الاولی والثانیة حسن الصحبة بالقناعة وجمیل المعاشرة بالسمع

الطاعة

الطاعة الثالثة والرابعة التفقد لموضع عيبه وانفه فلا يقع عينه منك على قبيح او منكر
ولا يشم انفه منك الا اطيب ريح واعلم ان احسن الكحل المودة وان اطيب الطيب الماء
والخامسة والسادسة الحفظ لماله والرعاية لحشمه وعياله واعلم ان اصل الاحتفاظ
بالمال حسن التقدير والرعاية للحشم والعيال حسن التدبير والسابعة والثامنة التعاهد
لوقت طعامه والهدوء عند منامه فحرارة الجوع ملهبة وتنغيص النوم مغضبة والتاسعة
والعاشرة لا تفشي له سرا ولا تعصي له امرا فانك ان فشيت سره لم تامني غدره وان
عصيت امره اوغرت صدره وزاد فيها بعضهم الحادية عشرة والثانية عشرة طلاقة الوجه
وحسن الكلام قال دو بيت دو خصلت پسند يده اهل دل است سخن نيك گفتن و
عيب مردم ناگفتن عيب خود را بمردم نمودن نيست قال وهب بلغنا ان ابليس عليه اللعنة
تمثل ليحيى ع فقال له انصحك فقال لا اريد ذلك ولكن اخبرني عن بني ادم قال هم ثلاثة
اصناف عندنا صنف منهم معصومون مثلك نحن في راحة منهم ليئسنا عنهم وصنف
اخر الذين هم في ايدينا بمنزلة الكرة في ايدي صبيانكم نتلقفهم كيف شئنا قد كفونا
انفسهم ونحن في راحة منهم ايضا وصنف ثالث هم اشد الاصناف عندنا نقبل الى
احدهم فنبذل الجهد نادى فتنته ونتمكن منه ونفتنه في دينه ثم يفزع الى الاستغفار
والتوبة فيفسد علينا كل شئ فعلناه ثم نعود اليه فيعود فلا نياس منه ولا ندرك منه
حاجتنا فنحن منه في عناء فائدة اعلم ان جميع خيرات الدنيا والاخرة جمعت في كلمة واحدة
هي التقوى انظر الى القران ما علق عليها من خير وثواب اضاف اليها من سعادة وكرامة
دنيوية واخروية الاول الثناء عليها قال الله سبحانه وان تصبروا وتتقوا فان ذلك
من عزم الامور الثاني الحفظ والحراسة من الاعداء والماكرين قال الله تعالى وان تصبروا

تتقوا

وتتقوا لا يضركم كيدهم شيئا ٣ التأييد والنصر قال الله تعالى ان الله مع الذين اتقوا
٤ النجاة من النار قال الله سبحانه ثم ننجي الذين اتقوا ٥ الخلود في الجنة قال الله تعالى
اعدت للمتقين ٦ النجاة من الشدايد والرزق الحلال قال الله تعالى ومن يتق الله يجعل له
مخرجا ويرزقه من حيث لا يحتسب ٧ اصلاح العمل قال عز شانه يا ايها الذين امنوا اتقوا
الله وقولوا قولا سديدا يصلح لكم اعمالكم ٨ غفران الذنوب قال الله تعالى ويغفر لكم ذنوبكم
٩ محبة الله تعالى قال الله تعالى ان الله يحب المتقين ١٠ قبول الاعمال قال الله تعالى انما يتقبل
الله من المتقين ١١ الاكرام والاعزاز قال الله تعالى ان اكرمكم عند الله اتقاكم ١٢ البشارة
عند الموت قال الله تعالى الذين امنوا وكانوا يتقون لهم البشرى في الحيوة الدنيا والاخرة
ولاجل اجتماعها تلك الخصال قال الله سبحانه ولقد وصينا الذين اوتوا الكتاب من
قبلكم واياكم ان اتقوا الله منقولست که پادشاهی عادل وزیری بود که یکی متمادی در خدمت او
تقصیری نکرده بود روزی او را طلبید وگفت در شو که مرا یقین است وزیری جاهل یا دزد
حاجی نیست چه انسان لا محاله محل نسیان وخطا است اگر درین عرض مدت بخطائی
از من برخورده‌ای بسیار نادان واحمق وجاهلی واگر برخورده‌ای ونگفتی خیانت کار ودشمن
بین ورا از ین خود راند قال بعض العارفين ثمرة التجريد سرعة العود الى الوطن الاصلي
وتعجيل الاتصال بالعالم القدسي وهو الذي عناه سيد المرسلين بقوله حب الوطن
من الايمان وقد وقع في التنزيل الالهي الاشارة بقوله يا ايتها النفس المطمئنة ارجعي الى
ربك راضية مرضية فادخلي في عبادي وادخلي جنتي فاياك ايها السالك ان تفهم من
الوطن دمشق وبغداد وغيرهما من البلاد فان ذلك من الدنيا وقد قال النبي صلعم
جمود العين من قساوة القلب وقساوة القلب من حب الدنيا وحب الدنيا راس

خطيئة

خطیئة وللہ در قائلہ این وطن مصر و عراق و شام نیست این وطن شہری است کانرا نام نیست وقال الله عز من قائل ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها يعني بالقرية المالوفات الهيولانية والرسومات العادية الظلمانية فان وصلت الى المطلوب فطوبى لك ثم طوبى لك وان ادركك الاجل في اثناء الطريق فقد وقع اجرك على الله كما قال عز شانه ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع اجره على الله واعلم ايها السالك كما ان الحاسة الجليدية اذا صادفت مؤفة برمد مثلا فهي محرومة من اجتلاء الاشعة الفائضة من الشمس كذلك البصيرة اذا كانت مؤفة بالهوى واتباع الشهوات والاختلاط باهل الدنيا والانغماس معهم في كدوراتهم فهي محرومة من ادراك الانوار القدسية محجوبة عن ذوق اللذات الانسية وما احسن ما قيل اسير لذة تن ماندۀ وگرنہ ترا چه عیشها است که در مملکت جان ماهیانیست ثم ان الحواس الباطنة الروحانية اقوى ادراكا من الحواس الظاهرة الجسمانية فان تلك ناظرة بلا حجاب وهذه منطبقة من وراء النقاب عبر ان ادراك هذه مشروطة بتعمير البدن وانمائه وادراك تلك مشروطة بتخريب البدن وافنائه كما قال المولوی صحت این حس ز معموری تن صحت آن حس ز تخریب بدن **فائدة** قال نصير الدين المحقق الطوسي من اقوى الاسباب الجالبة للرزق اقامة الصلوات بالخضوع والخشوع وقراءة سورة الواقعة خصوصا بالليل ووقت العشاء وقراءة سورة يس والملك وقت الصبح ومما يزيد في الرزق ان تقول كل يوم بعد انشقاق الفجر الى وقت الصلوة مائة مرة سبحان الله العظيم استغفر الله واتوب اليه وان تقول لا اله الا الله الملك الحق المبين كل يوم صباحا ومساء مائة مرة وان تقول بعد صلوة الفجر كل يوم الحمد لله وسبحان

الله ولا اله الا الله والله اكبر ثلثا وثلثين والله اكبر اربعا وثلثين وبعد صلوة المغرب

ايضا وتستغفر الله سبعين مرة بعد صلوة الفجر وتكثر من قول لا حول ولا قوة الا

بالله العلي العظيم **فائدة** قال الغزالي الفرق بين الرجاء والامنية ان الرجاء يكون على صلى

بخلاف التمني فمن زرع واجتهد وجمع بيدرا ثم يقول ارجوان يحصل منه مائة قفيز

فذلك منه رجاء والاخر يزرع زرعا ولا يعمل يوما فذهب ونام فاذا جاء وقت الحصاد

يقول ارجوان يحصل لي مائة قفيز فيقول له هذه الامنية التي لا اصل لها **قيل** ونعم ما قيل

الاب باب الاخ فخ والعم غم والخال وبال والولد كمد والاقارب عقارب وانما المرء بصديقه

سئل بعض العارفين المنبر كيف شعر علي عليه السلام بالسائل مع كونه مستغرقا في الاقبال

بكليته على الله فانشد يسقي ويشرب لا تلهيه سكرته من النديم ولا يلهو عن الكاس

اطاعه سكرة حتى تحكم من فعل الصحاة فهذا افضل الناس اقول قد شعر علي عليه السلام

بالسائل ولم يشعر بالسهم الذي اخرج من رجله المباركة في الصلوة مع ما فيه من الوجع

والالم الشديد في ذلك لاجل ان الاول كان من متعلقات الفقر وهو من طاعة من توجه

اليه في الصلوة فاقباله اليه لا ينافي اقباله بكل ما يتعلق به بخلاف الثاني فانه من

متعلقات بدنه الشريف وقد غفل عنه بالمرة ويمكن ان يكون ذلك لاجل اختلاف

الحالات **فائدة** لا تمازح الشريف فيحقد عليك ولا الدني فيجتري عليك بدانكه

حكما گفته اند که علامت حسن خلق ده چیز است اول با مردمان در کار نیکو مخالفت

نا کردن ۲ در نفس خود انصاف دادن ۳ عیب کسان نا جستن ۴ چون از کسی زلتی بد

وجود اید اورا تاویل نیکو کردن ۵ عذر گناه را پذیرفتن ۶ حاجت محتاجان را

براوردن ۷ رنج مردمان کشیدن ۸ عیب نفس خود دیدن ۹ با خلق روی

تازه داشتن

ناده داشتن: آبا مردمان سخن گفتن خوش قيل معايب السفر سبعة مفارقة الانسان

من يهوا الفه و مفارقة من لا يشاكله و المخاطرة بما يملكه و مخالفة عادته في ماكله و

منامه و مجاهدة الحر و البرد بنفسه و احتمال ذلال المكاري و الملاح و السعي كل يوم في تحصيل

منزل جديد قال بعض الحكماء لا تقعد حتى تقعد فاذا قعدت كنت اعز مقاما و لا تنطق حتى

تستنطق فان استنطقت كنت اعلا كلاما قيل الجاهل من لا جاهل له يتدبر امره من

لا سفينة له يدفع عنه قال الشاعر و لا يلبث الجهال ان يتهضموا اخا الجهل ما لم يستعن

بجهول حكاية كان بالبادية رجل له عيال و خيمة و كان له حمار ينقلون عليه الماء

و يحمل عليه بجاداتهم و ديك يوقظ للصلوة و كلب يحرسهم فجاء في ليلة ثعلب فاخذ

ديكهم فحزنوا للديك و كان الرجل صالحا فقال عسى ان يكون خيرا ثم جاء ذئب فخرق

بطن الحمار فقتله فقال الرجل عسى ان يكون خيرا ثم اصبحوا ذات يوم فنظروا فاذا سبي كل من كان

حولهم و قتل بعضهم و بقوا سالمين و انما اخذوا اولئك بما كان عندهم من اصوات

الكلاب و الحمير و الديكة فائدة قيل في وجه تسمية البرامكة بذلك الاسم ان جدهم خالد كان له

خاتم تحت فصه من السم يمص الفص عند الشدائد و الغصص فيسكن فورد على هشام

ابن عبد الملك في ايام امارته و كان عند عبد الملك حجر اذا احضر السم يصيح و يحرك جناحيه

ففعل ذلك و اساء هشام الظن بخالد فقال هل معك سم فاجاب و كان لغته فارسية

بلی انگشتری دارم در زیر نگین آن زهری است که در شداید بر مکم و بابن جهت برمك بضم

هم مسمی شد و نسل او برمکیه و در تاریخ قدیمی که در سنه پانصد و کسری تالیف

شده بود که در شهر بلخ بنو چهر هیکلی بنا کرده بودند بنام قمر بجهت معارضه کعبه و او را

نو بهار می نامیدند چون فرس دین آتش پرستی شیوه کردند او را آتش خانه کردند و مباشر خدمه

او را بومکه گفتندی یعنی والی مکه و نوبت ریاست ایشان بخالد رسید جد برامکه
و باینجهت او را برمک بفتح میم می گفتند **حکایت** گویند بعضی از ملوک مصر
فراعنه ایجاد و قبه بنا نهاده بودند در زمین مصر از اعرابان گفتندی و سفر کرده بودند هر که از
اینجا عبور کند در اینجا نماز کند بجهت این موضع و هر که نکردی [illegible] او را
کشتی و لیکن دو حاجت و [illegible] شرطیکه اند و حاجت خواهش سلطنت
و نجات از قتل نباشد روزی مردی کارزار اهل افریقیه با گروهی کاروانی از اینجا
گذشته و چون نشنیده بود نماز نکرده او را گرفته نزد ملک بردند ملک
او را عتاب کرد جواب داد که جاهل بودم و اگر میدانستم هزار رکعت نماز میکردم
وامدم اینجا که در ظل حمایت تو باشم ملک گفت فایده ندارد و حاجت بخواه غیر
نجات و مملکت که کشتنی هستی پس کاروانی بچپ و راست نظر کرد و امرا را شفیع
حاجت اول انکه
کرد و تضرع کرد سود نبخشید و چون مایوس شد گفت سه هزار دینار بمن دهی با امینی
که بجهت اولادم بفرستم هماندم سه هزار دینار و امین حاضر کرد و وجه تسلیم او
شده و بافریقیه رفت گفت دیگر انکه بهر یک از سلطان و عضا سه ضرب گرز از
بزنم یکی هموار و ملایم و یکی متوسط و دیگری شدید و ابتدا از ملک کنم ملک ساعت
طولانی تفکر کرده بعضا گفت چه میگوئید همگی گفتند باید طریقه و سنت ابا
را از دست نداد و حکم مقرر جاری کرد پس ملک از سریر بزیر امد گفت ای کارزر مشغول
زدن باش کارزر یک دبوس بر قفای ملک زد که سر او   زده بر رو در افتاد
و بیهوش شد چون بهوش امد گفت اگر این زدن خفیف بود با متوسط یا
شدید کارزر گفت هر چه ملک بعد از این ملاحظه فرماید خواهد دید گفت

والله که اکر این سبك بوده من از متوسط خواهم مرد پس وکرد بجز این عریان که او را اورده بودند کفت ای اولاد زنا و حرام زادکان چکونه دید بد که اینمرد نماز نکرد والله که من دیدم نماز کرد بهیئتی که هیچکس باین نیکوئی نماز نکرده بود پس او را دعا کرد و امر نمود که عریان را اخراب کردند فایدة در تاریخ بلدان مذکور است که زرافه حیوانی است که در حبشه می باشد از ناقه حبشیه و کاو وحشی و ضبع هم میرسد یعنی ناقه و ضبع و کاو جمع شدند ازان متولد می شود سرش مثل سر شتر و شاخ ان شاخ کاو و دندانهای چون دندانهای کاو و پوستان مثل پوست پلنك و قوائم او مثل قوائم شتر و سم او چون سم کاو و دم او چون دم اهو و کردن او بسیار بلند و دستهای او بسیار بلند و پاهای ان بسیار کوتاه است و از ابقار سی شتر کاو پلنك کویند قال جالینوس الزنجیون خصصوا بامور عشرة سواد اللون وفلفلة الشعر وفطس الانف وغلظة الشفة وتشقق الید والکعب ونتن الرائحة وکثرة الطرب وقلة العقل واکل بعضهم بعضا فی حربهم یاکلون لحم العدو اذا ظفر به ولا یری زنجی مغموما والغم لا یدور حولهم فائدة سبا مقر بلقیس کانت مدینة بینها وبین صنعاء الیمن مسیرة ثلثة ایام بناها سبا بن یشجب بن یعرب بن قحطان کانت مدینة حصینة کثیرة الاهل طیبة الهواء عذبة الماء کثیرة الاشجار لذیذة الثمار ما کان یوجد بها ذباب ولا بعوض ولا شیء من الهوام کالحیة والعقرب ونحوهما خربها السیل وهو الذی اخبر عنه سبحانه فارسلنا علیهم سیل العرم وتفرق اهلها حتی ضرب بهم المثل المشهور تفرقوا ایدی سبا وکان اهلها المتفرقون عشرة طوایف عظیمة ستة منهم تیامنوا ای اخذوا جانب الیمن وحوالیه وهم کندة والاشعریون والازد ومذحج وانمار وحمیر

بعدما انا نتم

وأربعة تشاموا أي أخذوا صوب الشامات وهم عامرة وخزام ولخم وغسان وكانت هذه الواقعة قبل بعث عيسى عم فائدة سرانديب جزيرة في بحر هركند بأقصى بلاد الصين قال محمد بن زكريا هي ثمانون فرسخا فيها أنواع العطر والعود والنارجيل ودابة المسك وأنواع اليواقيت ومعدن الذهب والفضة ومغاص اللؤلؤ وأكثر أهلها المجوس وبها المسلمون يضرون وأبهاء في غاية الحسن ويوجد فيها نوع كبش لها عشرة قرون فائدة في كتاب التاريخ أن الكلب السلوقي الذي ورد في الأخبار منسوب إلى السلوقية وهي كانت مدينة عظيمة بأرض اليمن وقال صاحب التاريخ وهو صنف في سنة خمسمائة فكر أن آثارها باقية إلى الآن كان ضوء من يسقدها الذباب فيها نوع كلب هو أخبث أنواع الكلاب ويقال له الكلب السلوقي أقول الظاهر أن الذي يقال له بالفارسية سك كرك فائدة صنعاء بلدة باليمن أحسن مدنها بناء وأصحها هواء وأعذبها ماء والمبها تربة قليلها امراضا بناها صنعاء بن أزال بن عابر بن شالخ قال عمران بن أبي الحي ليس بأرض اليمن بلد أكبر من صنعاء وهو بلد بخط الاستواء تتقارب ساعات ليلها ساعات نهارها ولأهلها شتاءان وصيفان وفيها جبل الشب وهو جبل على رأسه ماء يجري من كل جانب فينعقد حجرا قبل أن يصل إلى الأرض وهو الشب اليماني الذي يحمل إلى سائر البلاد وبها الجنة التي اقسم أصحابها ليصرمنها مصبحين وهي على أربع فراسخ من صنعاء فائدة مهرة أرض اليمن ينسب إليها النجائب المهرية وهي كريمة جدا من كرائم أنواع الفرس واليمن بلاد واسعة من عمان إلى نجران وبها الأحقاف والأحقاف تلال من الرمل بين عدن وحضرموت وكانت مساكن عاد وفيها العلس وهو نوع من الحنطة حبتان منه في كمام لا يوجد إلا باليمن وهو طعام أهل صنعاء

ونجران

ونجران من مخاليف اليمن من ناحية مكة بناها نجران بن زيدان بن سبا بن يشجب وكان واقعة اصحاب الاخدود مع اهل نجران فائدة الصبر السقوطري ينسب الى سقطري وهي جزيرة عظيمة فيها مدن وقرى اهل نصارى من ارض الهند وطول هذه الجزيرة نحو ثمانين فرسخا وسرانديب داخل فيها فائدة الحجاز حاجز بين اليمن والشامات وهي مسيرة شهر قاعدتها مكة حرسها الله تعالى وبها مقام العرب فائدة الرمح الخطي ينسب الى الخط بكسر الخاء المعجمة قرية باليمامة يقال لها خط هجر وهي احسن انواع الرماح خفة وصلابة واليمامة ناحية بين الحجاز واليمن فائدة السند والهند كانا اخوين من ولد توبر بن يقطن بن حام بن نوح كل منهما سكن ناحية فسميت باسمه فائدة عدن مدينة مشهورة على ساحل بحر الهند من ناحية اليمن ينسب الى عدن بن سنان بن ابرهيم الخليل وبها البئر المعطلة التي ذكرها الله تعالى في القرآن فائدة منصور بلاد بارض الهند يجلب منها الكافور القيصوري وهو احسن انواعه والعود القماري ينسب الى قمار وهي مدينة مشهورة بارض الهند وهي احسن انواع العود فائدة في تاريخ البلدان ابرقوه وهي بلدة مشهورة بارض فارس ومن عجائبها ان المطر لا يقع داخلها الا قليلا وانما يقع خارجها دون السور ويزعمون ان ذلك مما هو بدعاء ابرهيم الخليل وزعموا ان الخليل منعهم من استعمال البقر وهم لا يستعملونها مع كثرتها فيها وفي اخبار فرس ان مقدمة نار سياوش بن كيكاوس التي دخلها للتبرة عن تهامتها التهمتها بدن وجتا ابيه كانت فيها وابرقوه معرب دكوه يعني قرب الجبل فائدة كلمات في الحكمة من احب المكارم اجتناب المحارم من دام كسله دام امله عند اشتداد الفرج يبدو مطالع الفرج افضل العدة الصبر عند الشدة سعد من لسانه صموت

البلاد صيدا الى سخارى الى بلد البنادر ...... وهي جزيرة عظيمة بين الصين والهند وبها ... معادن الذهب ...

وكل مرقوت لابد من العيوب ما ستره علام الغيوب ليس من عادة الكرام سرعة الانتقام
العفو نفسه من اللئيم بقدر اصله هو من لكريم اذا سكت عن الجاهل فقد اوسعته
جوابا واوجعته عقابا اعراضك صون اعراضك ليس من الثياب ما لا يزدريك
فيه العظماء ولا يعيبه عليك العلماء قال بعض العرفاء دع الراغبين في صحبتك و
الساعين الى منادمتك والتعلم من فادتك فليس لك منهم مال ولا يحصل
لك مال ولا جمال ولا يندفع بمجالستهم منك ملل ولا كلال واعلم ان اخوان الجهر
اعداء السر اذا لقوك تملقوك واذا غبت عنهم سلقوك من اتاك منهم كان عليك
رقيبا واذا خرج منك كان عليك خطيبا اهل نفاق وتهم واصحاب غل وحقد
لا تغتر باجتماعهم عليك فما غرضهم العلم والكمال والحال بل الجاه والمال وان يتخذوك
سلما لاوطارهم وحمارا في اثقالهم واوزارهم ان قصرت في غرض من اغراضهم كانوا
اشد اعوانك عليك ويرون ترددهم اليك حقا واجبا لديك ويتوقعون منك ان
تبذل عرضك ودينك لهم فتعادي عدوهم وتنصر قريبهم وخليلهم وتنتهض
لهم سفيها وتكون لهم تابعا خسيسا بعد ان كنت متبوعا ورئيسا ولذلك قيل
اعتزال العامة مروة تامة وهو كلام حق لانا نرى المدرسين في زماننا كانهم في رق
دائم وتحت حق لازم ومنة ثقيلة ممن يتردد اليه فكانه يهدي تحفة اليه يرودنه الا
يحتلف عليه في الادوار حتى يتكلف برزق له على الاوزار ثم المدرس المسكين او المولى
الضعيف الذي يعجزه عن القيام بذلك من ماله لا يزال يتردد الى ابواب المتسلطين
ويقاسي الشدائد والذل مقاسات الذليل المهين حتى يكتب له بعد الابرام التام على
بعض وجوه السحت مال حرام ثم يبقى في مخمصة القسمة على الاصحاب والتوزيع على الكلاب

ان سوء

ان سوى بينهم مقته المبرزون وينسبوه الى الجمود والجهالة والقصور عن درك المطالب المدارك

والفتور عن القيام في مقادير الحقوق بالعدل وان تفاوت بينهم سلقه الستهما

بالسنة حداد وثاروا عليه ثوران الاسد الى ان الى مقاساتهم في الدنيا

ومظالم مما ياخذه في العقبى والعجب منه انه مع ذلك كله والسه اجله يزعم انه فيما

يفعله مريد لوجه الله مديع شرع رسول الله ص ناشر علم دين الله والقائم بكفاية طلاب

العلم ولو لم يكن ضحكة للشيطان وسخرة لاخوان الزمان يعلم ان فساد الزمان لا سبب

الاكثر امثال اولئك الاشخاص في هذا الاوان **فائدة** مما وصى الشهيد بعض اخوانه رقه

عليك بتقوى الله في السر والعلانية واختيار الخير لكل مخلوق ولو اساء اليك واحتمال الاذى

ممن كان من خلق الله ولو شتمت واهنت فلا تقابل الشاتم بكلمة واحدة واذا غضبت

فاياك والكلام ولكن تحول من مكانك وتشاغل بغيره يزل غضبك وغيظك وعليك

بالفكر لاخرتك ودنياك واياك والخلو من التوكل على الله في جميع امورك وكن واثقا

به في مهماتك وعليك بالشكر لمن انعم عليك واياك والضحك فانه مميت القلوب كلها و

اياك وتاخير الصلوات عن اول وقتها ولو كان شغل اي شغل كان ولا تترك القضاء صلوة

عليك ولو يوما واحدا واذا فرغت من الصلوة فصل النوافل وعليك بالملازمة

في طلب العلم منذ كان واياك ومنازعة من تقرء عليه والرد عليه بل خذ ما يعطي بالقبول و

اياك ان تطرد النظر في الذي تقراه ليلة واحدة واجعل لك وردا من القران وان تمكنت

من حفظه فاحفظ بل احفظه ما استطعت واجتهد ان يكون كل يوم خيرا من ماضيه

ولو بقليل واياك ان تسمع غيبة احد من خلق الله فانها نعمة لا تحصى ولا تنقطع عن

الزيادة واياك ان تحادث احدا في غير العلم واياك وكثرة الكلام ونقل كلام احد و

عليك

علیک بالمواظبة فی کل یوم بخمسة و عشرین مرة اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین
و المسلمات فان فیها ثوابا جزیلا و لا تترک الاستغفار عقیب العصر سبعا و سبعین مرة و
اکثر من قراءة انا انزلناه و قل هو الله احد قال بعض الحکماء اذا اردت ان تطیب
عیشک فارض من الناس ان یقولوا انک مجنون بدل قولهم انک عاقل قیل
ان لم یکن ما ترید فارد ما یکون **حکایت** منقولست از کسائی که در ایام تحصیل
علم روزگاری بفقر و فاقه میگذرانیدم و هر بامداد که صبح صادق میدمید من دواعی
طلب کرده و پوشیده میبردم سر شبانه و در دکان من بقالی فضولی بود هر
روز از من سؤال می‌نمود که ای مرد که عمر به بیکاری روی ترک این شغل بیحاصل کن
و بکسبی رو که قوت لایموتی از آن پیدا شود در این اثناء روزی با من خطاب کرد
که هنوز وقت آن نشده که این کاغذ پاره‌ها را در حفره ریزی و آب بر آن بندی تا سبز
شود و من از سرزنش او متقاعد می‌شدم و بمحنت صبر می‌نمودم تا در فنون علم
بدرجه قصوی رسیدم اما از پریشانی بمرتبه بودم که قدرت بجامه نداشتم و مرا
نیز همسایه بود که گاه گاه مرا نجات بخشیدی روزی از خانه برآمدم دیدم بر سر کوچه کوشکی
بنا نهاده که راه تنگ نموده و سواره عبور از آن میسر نبود گفتم مرا نیز در این راه
حوالی شده هست چرا این کوشک را ساختی گفت هر گاه هودج تو خواهد از اینجا
بگذرد بفرما این کوشک را خراب کنند و من با این طعنها صبر می‌نمودم روزی
بر در خانه خود ایستاده بودم ناگاه ملازم امیر بصره آمد که امیر را اجابت کن گفتم
او را با من چه رجوع است و من با این جامه بمجلس نتوانم آمد ملازم رفت بعد از ساعتی
بازگشته جامه قیمتی و دستار و شقاق طلا پیش من گذاشت و گفت این جامه را بپوش و بگذشت

نزد امیر

نزد امیر حاضر شو من بموجب فرموده عمل نموده چون نظر امیر بر من افتاد گفت خلیفه

فرموده که بجهت تعلیم فرزندان امین و مامون ترا بیغداد ببرم باید رفت دیدهای

دور استعداد داده دیدم روانه شدم چون بخدمت خلیفه رسیدم گفت تا امین

و مامون را نزد من آوردند و در وقت شروع در تعلیم انها طبقهای زر نثار

کردند و درانروز چندان زر نثار جمع کردم که هرگز تصور آن نکرده بودم و هر ماهی

ده هزار دینار بجهت وظیفه من مقرر کردند چون مدتی گذشت روزی هرون گفت

اراده دارم که امین و مامون بمنبر رفته و خطبه نیکو انشا نموده و دران روز چندان

زر نثار کردند و مرا اموال غیر محصور حاصل شد هرون نیز انعامی تمام در حق من

نمود گفت هر آرزوئی داری بخواه گفتم از دولت امیر مرا آرزوئی نمانده میخواهم

رخصت فرمائی ببصره رفته باشم و کسان و خویشان خویش را دیده و انعام خلیفه

در حق من مشاهده نمایند و مراجعت نمایم هرون بعد از رخصت حکمی بوالی بصره

نوشت که او با جمیع اعیان استقبال نمایند مستفید و نوبت با اعیان شهر بدیدن

ذالک

و سلام من آیند چون ببصره رسیدم و اهل بصره در رکاب من بسوی خانه خود رفتم

و در همه عمر چیزی دیگر دوست نداشتم چون بانگوشک همسایه رسیدم هیچ نمیگذاشت

امر کردم تا کوشک را خراب کردند و بعد از فراغ آن بقال با تحفه بدیدن من با جمعی

آمد چون نظر من بر او افتاد گفتم ایها الشیخ دیدی که ازان کاغذ پارها چه درختی سبز

شد و چه ثمره بار داد مرد بقال زبان باعتذار گشوده بجهل خود معترف گردید

حکایت رای رجل رجلا یبکی علی قبر فقال له من صاحب القبر قال اخ لی و جرت خلا

بیان در حدیث آمده باشد که هرگاه سه نفر سوار مرکبی شوند اول ایشان ملعون است

[illegible]

واختصاص باول محل اشکالست قال بعض المحققین یجوز بین التخییر الواجب و
الندب کالانظار والتصدق ولا یخفی ما فیه فان الانظار لیس بواجب بل الواجب
احد الامرین فالتصدق افضل من الفردین سؤال ندرجال ان نصرف اجرة
حمل النخاس فی یوم الفلانی فی الفقراء واجرة حمل الحدید فی المسجد مثلا فاستا
واحد منهما وهو حمل الجمیع فالاجرة تصرف فی ایهما واعطاه المستاجر اجرة الواحد
فغانی وقت کل تمام باه وفغان گذشت چون بکند ردخزان که بهارم
چنان گذشت واله جز عهد الازاری عشاق که بستی بکعهد نبستی
که همان دم نشکستی فائدة بدانکه از علوم معتبرهٔ هندیان وجوکیان علم وهم
است که از علم انفاس بین گویند در میان علماء اسلام وایرانیان متداول نیست
وصاحب نفایس الفنون در انکتاب اشارهٔ مجملی بیان کرده ویکی از علمای اسلام
که بعنوان سیاحت بهند رفته بود شمهٔ از آن را فرا گرفته و اهل هند از جوکیان را
اعتناء تمام باین علم است بنای بسی احکام بر آنها می نهند ویکی از برهمنان کتابی
کتاب مختصری در بیان انعلم ساخته و پرداخته و بعضی از انها را بفارسی نقل
نموده اند چون اطلاع بر ان فواید بسیار است مختصری از آن در اینجا نقل میکنیم
بدانکه جوکی بعضی چنین میگویند که شهری است در انتهای هند که از اکام رو خوانند
و در انشهر ساحران و همیان باشند و ایشان را بزبان هند جوکی خوانند و در ان
مسکن زنی جادو است که از اکامات دیو و بعضی کام دیو خوانند و مردم اهل ان نیز
را علم سحر و وهم اموزند و گویند ساحران و همیان همهٔ هند او را می پرستند و
خدمت میکنند پس استادان شهر شصت و چهار زن کرده اند که ایشان

ساحران

مگر انکه اول از عقب اخذ شود

علم را

ساحران جهانند و همه جهان بگردند و خود را بصورت دیگر بگردانند و چنان دانند
که ایشان در هوا روند همچنانکه روحانیان و ایشان این کتاب را وضع کرده‌اند
بزبان هندی و جملهٔ علم وهم و تاثیرات دل و علم دم و سحرهای دیو و جانی که بوهم تعلق
دارد در این کتاب یاد کرده‌اند و این کتاب را کامروبجاسنکا یعنی سنکا نام کردند
و در میان ایشان کتابی شریفتر از آن نیست و هر که اینکتاب یاد گیرد او را بزرگ
دارند و بغایت عالم شمرند و او را خدمت کنند پس از زبان هندی بپارسی
کرده‌اند و رنج بسیار برده و ملخص این کتاب اینست بدان اسعدک الله که هرگاه دم
از سوراخ بینی راست برآید چنین گویند که این دم از آفتاب می‌آید و هرگاه دم از سوراخ
بینی چپ برآید گویند این دم از ماه می‌آید و این دو سوراخ بینی با آفتاب و ماه منسوبست
وقت باشد که دم از راست رود و وقت باشد که دم از چپ رود و وقت باشد که از
هر دو بیرون نیاید برابر و وقت باشد که دم بیرون نیاید و این بجز به باید نگاه داشت
تا دم در توان یافت و معلوم کرد و باید که پیوسته دم خود را می‌نگرد که از کدام
جانب می‌آید و از هر سوراخی چند دم میرود و باید دانست که این دم بر ساعات شبانه
روزی میرود چنانکه هر دو ساعت از سوئی میرود چنانکه هر ساعت نهصد دم می‌آید
شبانه روزی بیست و یکهزار و ششصد دم برآید و باشد که زیاده باشد و
باشد که کمتر و نیز گویند که دم پنج است چهار خاکی و بادی و آبی و آتشی و یک دم
آسمانی زیاده می‌آید اول دم خاکی است و این دم سوی زمین رود تا دوازده انگشت
برود و رنگش زرد است و دوم دم آبی است و آن نیز سوی زمین رود تا ده انگشت
برسد سیم دم هوائی است و آن برابر رود و رنگش سپید است چهارم آتشی است

سوی بالا رود تا بچهار انگشت برسد و کژ رود و رنگش سبز است پنجم دم اسمانی است
و او بسوی درون رود و رنگش بسپیدی میل دارد و هر یکی را جداگانه حکمی است
که بجایگاه خود گفته اند و اینجا از دست راست و از دست چپ تعلق براست دارد و هر چه
از جانب چپ باشد و برابر روی ان تعلق بچپ باشد دارد و چون معرفت دم معلوم
گشت بعد از ان بگوئیم که هر شغلی را کدام وقت دم نکو باشد و کدام بد بود و از این
پنج فصل ترتیب داده اند **فصل اول** در عزیمت کارها فصل دوم در انچه
کسی سؤال کند فصل سیم در ضمیر گفتن فصل چهارم در شناختن مرض فصل پنجم
در معرفت دم فصل اول در عزیمت کارها اگر عزم سفر داری بنگر اگر از جانب چپ اید
در حال روان شو هیچ توقف مکن که خیر و خوبی یابی و پای چپ را پیش باید نهاد که نیکو
باشد اگر پیش پادشاهی یا نزدیک بزرگی خواهی شد نام ان بزرگ شمار کن اگر حروف نام
طاق اید از بینی راست باید و اگر بخدمت بزرگی و برای حاجت یا مصلحتی دم از جانب
راست باید و اگر دم از جانب چپ باشد هیچ نباید گفت و اگر در مصاف برامده باشند
و یا دو کس خصومت خواهند کرد اگر دم راست اید هیچ توقف نباید کرد و پیش از انکه
خصم بر او حمله کند حمله باید کرد بهمه حال ان شکسته شود و اگر دم چپ می اید توقف
باید کرد و پیش از انکه خصم بر او حمله باید کرد بهمه حال ان شکسته شود و اگر دم چپ
اید توقف باید کردن تا خصم حمله کند تا بر او غالب گردد و اگر اسب و استر و برده خواهد
خرید دم از جانب راست باید اگر چپ باشد زیان کند و اگر تشریف و جامه خواهد
پوشید و زرینه خواهد بست دم چپ باید داغ کردن ستور و نعل بستن و ناخن
چیدن و رفتن پیش پادشاهان و مصالحه کردن و گمشده طلب کردن و زرینه

ساختن

ساختن و حجامت و کشاورزی کردن دم راست باید در عقد عروسی دم چپ باید اگر
صحبت خواهد دم راست باید اگر عمارت زمین و باغ خواهد دم چپ باید و اگر بر والی
و امیر داده رود دم راست باید اگر بازرگانی خواهد دم چپ خواهد باید اگر کسی
میترسد از خصم یا از سلطان یا از ظالم دم راست باید بر این وقت نزدیک او رود
و هیچ نتواند کرد بامدادان از جامه خواب برخیزد و اگر دم راست رود پای راست نخستین
بر زمین باید نهاد والله اعلم اگر کاری و شغلی خواهد کرد اگر روز شنبه یا سه شنبه
بود یا آدینه بدم راست باید کرد اگر یکشنبه و دوشنبه و پنجشنبه باشد بدم دو سو را
ببینی باید تا آن کار برآید و اگر دم شوریده باشد هیچ کار نباید کرد اگر بر کسی دعوی کند
یا پیش بزرگی رود بجانب سوی او باید کرد که هیچ دم نرود و اگر هر دو دم یکشبانه
روز برود دیوانگی آورد و اگر بدانند که کدام می رود یکشبانه روز فرزند قوی
حال باید و اگر چپ و نوبت رود یعنی چهار ساعت در عقب یکدیگر رود آمده
باشد و اگر چهار نوبت رود شادی و تشریف باید و اگر هفت نوبت رود شادی
باید و اگر یکشبانه روز میان خویشان خود مهتر شود اگر دم راست و نوبت رود
رنج دوستی باشد و اگر چهار نوبت رود دشمنی پیدا شود و او را بهانه رسد و
اگر هفت نوبت رود از زن و از بچه رسد اگر شبانه روزی رود اجلش نزدیک
آمده باشد و اگر بجانب شمال و مشرق خواهد رفت دم راست باید و اگر بجانب جنوب
و مغرب خواهد رفت دم چپ باید تا مراد حاصل شود ان شاء الله تعالی فصل دوم
در سؤال آید و گوید که بجنگ میروم یا بسفر میروم اگر دم چپ باشد گو روانه شود
که نیکو است اگر حصاری پیچیده باشند و گویند که بگشایم یا نه اگر دم چپ رود که فتح

اگر کسی

شود و اگر دم راست بود فتح نباشد اگر خصمی با حصاری گوید بجنگ بیرون رود
باید اگر دم راست باید بیرون روند و جنگ کنند و دشمن زده شود و اگر دم چپ
رود بگو بیرون نباید رفت و اگر بگوید بکاری یا مهمی میروم برآید یا نه اگر از آنجانب
آمد که دم از آن کمتر میرود بگو برنیاید اگر پرسد که برده گریخته است یا کالائی دزدیده
برده است باز یابیم یا نه اگر سائل از آنجا آمد که دم از آن برابر می بود باز یابد و اگر از
آنجانب آمد که کمتر میرود باز نیابد اگر پرسد که بیمار یا مجروح بهتر شود یا نه اگر سائل
از آنجا آمد که کمتر میرود باز بر آنجانب نشست که برابر رود بهتر شود و مقصود یابد
اگر پرسد که غایب در سفر است زنده است یا مرده اگر سائل از آنجانب آمد که دم برابر
میرود غایب زنده است و بسلامت و اگر از آنجانب آمد که دم کمتر میرود و بدانجانب نشست
یا ایستاد که دم برابر می رود هم زنده است و اگر از آنجانب آمد که دم پرتر میرود و باز
بدانجانب نشست که کمتر رود مرده باشد اگر پرسند که کسی را زن [illegible] اگر پسر باشد
از آنجانب آمد که دم پرتر می رود هم نام پیش گوید و غالب بود و اگر از آنجانب که
کمتر بود آنکه باز پس گوید غالب بود تفصیل در ضمیر گفتن گفته شد که دم پنج است
و شرح هر یک داده شد اکنون بدانکه چون دم خاکی آبی دلیل کند بر نعمت و فراخی و
شادی و ارزانی نرخ و چون دم آتشی رود یا بادی دلیل بود بر دلتنگی و بیماری و رنج
و غم و اگر دم آسمانی رود دلیل بود بر فرو بستگی کارها و هیچ مقصود حاصل نشود
و اگر کسی پیش تو آید و گوید که چیزی اندیشیده ام بگو دم خود را بنگر اگر خاکی رود
بگو چیز اندیشیده از درخت و نبات و گیاه و آنچه از زمین روید و اگر آبی یا بادی رود
بگو از حیوان درنده و پرنده چیزی اندیشه کرده و اگر دم آتشی رود بگو از معدن

اندیشه

اند بیشتر کرده چون زر و نقره و مس و سرب آنچه بدان ماند و اگر دم آسمانی رود بگو
هیچ نمانده بشیده اگر کسی پرسد که کاری خواهم کرد یا حاجتی خواهم خواست حرف نام او بگیرد
اگر طاق آید و دم آفتابی رود بگو که کاری که خواهی کرد برآید و اگر جفت آید و دم ماه رود بگو که
این کار بر نیاید اگر پرسد بیمار برخیزد یا نه اگر حرف نام بیمار طاق آید و دم آفتاب رود برخیزد
و اگر نام بیمار جفت و دم ماه رود و سائل از جانب ماه آید نویسی فصل در علامتهای مرگ شناختن
مرگ بدانکه علامت مرگ چهار نوع است و از اینها بتوان دانست و تجربه کرده اند و شناخته
اند و همه علمای هند متقدمین و متاخرین بر این متفقند نوع اول اگر دم یکشبانه
روز از آفتاب و از ماه هیچ نرود علامت بد بود و اگر پنج شبانه روز از زندگانی — دو رود
او دو سال مانده است و اگر پانزده شبانه روز پیوسته رود از زندگانی یکسال مانده
است و اگر بیست شبانه روز رود از زندگانی او شش ماه مانده است و اگر بیست
و پنج شبانه روز رود پیوسته از زندگانی او سه ماه مانده است و اگر بیست و
شش شبانه روز رود و اگر بیست و هفت شبانه روز رود یکماه مانده است و
اگر بیست و هشت شبانه روز رود پانزده روز مانده است و اگر بیست و نه شبانه
روز رود ده روز مانده است و اگر سی شبانه روز رود از زندگانی او پنج روز
مانده است و اگر سی و یکشبانه روز رود از زندگانی او دو روز مانده است
و اگر سی و دو شبانه روز رود از زندگانی او یکروز مانده است و اگر سی و سه
شبانه روز رود از زندگانی او در یکروز او را خطر باشد و عمرش بآخر رسد این حکم
دم است که از جانب آفتاب رود اگر از جانب ماه رود نسبت باشد بها ببند و عمر در آن — رود
ببند نوع دویم اگر کسی خواهد تا بداند که عمر مانده است یا بآخر رسیده برخیزد

از زندگانی او دو ماه مانده است

و بصحرای رود بوقت آنکه آفتاب بر آمده باشد و بلند شده باشد بر زمین هموار
روی سوی مغرب کند چنانکه سایه برابر او باشد و راست بایستد چنانچه هیچ نجنبد
نیاورد انگاه هر دو دست بر زانو نهد و هم بر او کار دو هیچ در خم و سر را ورد با هستگی
چنانکه درو هیچ تفاوت نکند و نظر خود بر بالا برد و سایه خود ببیند در میان
هوا بغایت بزرگ و سپید نماید اگر سایه تمام اندام نماید که درو هیچ نقصانی
نیست دلیل است که سالها بسیار بزید و عمر دراز یابد در راحت و اگر سایه بی پای
ببیند در یکسال بمیرد و اگر سایه بی دست ببیند در دو سال بمیرد نوع سیم اگر
کسی را بول و غایط هر دو برابر بی مراد او بیرون آید در آن هفته بمیرد والله اعلم نوع
چهارم هر که در آینه نگرد و سر و روی خود ببیند دیگر اندامها نبیند بعد از پانزده
روز بمیرد والله اعلم پس کاملی گوید اگر ترا ازین علامات پدید آمده باشد و هم
خطر باشد و بیم خواهی که این دفع شود اکنون چاره آن کنم و شرح آن گویم بدانکه چاره
آن است که ماه در میان سر مجاز اندیشد و چنان وهم کند که ماه سپید روشن
در میان سر پیدا میگردد و وهم درست و اندیشه صافی آنکه سکنی که یاد کردیم که جایگاه
نافست و را بوهم بکشی و ببالا بری و بانهایت رسانی چنانکه با ماه بهم شود انگاه وهم
کن که از ایشان آب حیات می بارد چنانکه از مرد و زن در حال صحت از ایشان آب منی
بیرون میرود این وهم شب و روز باید پیوسته کرد تا انگاه که آن علامتها که پدید
آمده باشد زایل شود و ناپیدا شود و پیشتر پدید نشود انگاه بدانی که ضرر و بیم
عظیم دفع شود و هیچ بیمی نمانده است اینست شرح علامتهای مرگ بر اینچنین نوع
که گفته شد و شرح دفع وی اینست که گفته آمد فصل پنجم در معرفت دم اکنون

علم دم

علم دم را بگوییم که از بینی بیرون آید منخرین را ست و همچنان آفتاب گویند منخرین چپ را ماه وقت باشد که دم از آفتاب رود و وقت باشد که از ماه رود و وقت با شد که از هر دو برابر رود و وقت باشد که هر دو بسته شود و هیچ بیرون نرود و این علم بزرگست باید که پیوسته دم خود را نگه کنی تا معرفت آن بدانی اگر کسی پرسد از معنی مهمی یا کاری اگر آنکس از سوی آفتاب آید و دم از او پرتر رود و اگر از جانب ماه آمد و دم از آن پرتر رود کارش برآید و اگر کمتر رود بعکس این باشد و جمله علمها را بدین آفتاب و ماه دوازده حرکتست شش حرکت در روز و شش حرکت در شب هر حرکتی دو ساعت چنانچه شبانروز بیست و چهار ساعتست هر دو ساعت دم آفتاب بود و دو ساعت ماه هم چنین شبانروزی دوازده حرکتست و این پنج چیز را سمع و بصر و شم و ذوق و لمس خوانند و بدین ماه و آفتاب بستهاست بتقدیر خدای عز و جل اگر پرسند از بهر کاری اگر از آن سوی آمد که دم از آن پرتر رود کار برآید و اگر دم کمتر رود کار برنیاید میان ماه و آفتاب اجتماع و استقبالست استقبال بر دست راست و اجتماع بر دست چپ ما میباید که اجتماع و استقبال بدانی که جمله و همیان استادان این علم بگفتند و بدین طریق رفتند اگر پرسند که بنده بگریخت یا نه یا بیمار از جهت مار گزیده یا زهر خورده یا کسی غایب است یا کسی زخمها دارد بر بدن یا بیمار عافیت یابد یا نه اگر از آنجانب آمد که پرتر رود مقصود حاصل شود و اگر از آنجا آمد که کمتر رود و هم بدانجا نشست کار برنیاید اگر پرسند از هر جانب که آمد دم تو در آن ساعت بیرون نرود کارش نیکو شود و دم درون رفتن علامت جان کند نشست و کار و مراد از دست رفتن و هر چه از جانب دست راست پس پشت از آن

افتابست و هر چهار جانب چپ و برابر دست و کران ماه است اگر بپرسند که جنگ خواهیم
کرد یا مصاف خواهیم یا علم خواهیم اموخت یا بازرگانی خواهیم کرد یا کشاد روزی یا عروسی
خواهیم کرد اگر بپرسند از ان جانب بیند که از ان دم پر زرود که کار براید و بمقصود رسد
و اگر کمتر بینا باید بکرد **فایده** بدانکه علم اکتاف و شانه از علوم معتبر است و در اینجا شمه
قلیلی از ان ذکر می شود بدانکه در شناختن شانه گوسفند است و حکما گفته اند که
علم شانه با علم نجوم برابر است هر که خواهد که نیکی و بدی امر که فدای و ایمنی راه و
امدن لشکر و امدن برف و باران و سرما و رمه گوسفندان و ستوران را ببینند باید
که ماه در افزونی باشد نسبت با خوبست و بعضی بر انند که هر وقت شانه گوسفند
خوبست و حکم میتوان کرد مجمل انکه از شانه چپ حکم کنند راه کاروان اگر فراخ است.
سر شانه اگر یعنی سیاه بود دلیل است بر سلامتی کاروان و اگر همانجا سفید باشد
دلیل نیامدن کاروان بود و اگر همانجا سرخ بود دلیل است که در کاروان جنگ
افتاده بشهر دشت و کوه اگر بجای دشت و کوه سیاهی ببیند دلیل است بر بسیاری
علف و اگر سفیدی ببیند دلیل بی علفی و خشکی دشت است سیاه و لشکر اگر بجای سیاه و لشکر
سیاهی بکنارها یعنی کم از نهاد رامد بود و شانه در زیر اکنده جنبش لشکر است
و اگر بجا باشد و مقدار رد و انگشت پیش بنباشد دلیل خلاصی است از لشکر و
اگر هم در جای سیاه سرخی باشد دلیل خونریختن بود در ان شهر و لشکر شهر و شهرستان
اگر در جای شهر و شهرستان سرخی ببیند دلیل خونریختن است در ان شهر و لشکر و اگر
سفیدی باشد دلیل مرگ و تنگی باشد **فی مکاتیب** قطب یحیی ار باب
اموال را عادت انست که تخمین خود حاصل کنند و خرج را بر ان اندازند اگر چه دانند که

ره کاروان
دشت و کوه
سپاه و لشکر
شهر و شهرستان
دزدان
کدخدا

احتمال

احتمال تطرق آفات در مال واحتمال خطا در تخمین بر بیش و کم هست ما بنای ظاهر حال
نهند و حسابی از آن بر دارند بر همین قیاس باید مردمان تخمین عمر خود کنند و صرف
اوقات خود را بر آن اندازند و ما تخمینی عدل که هیچ مبالغه در آن نباشد نیز
گوییم که در حدیث است که اکثر اعمار امتی ما بین الستین الی السبعین و تجربه نیز بر این
گواهی داده پس اگر هر کس بر تقدیر آنکه عمرش بغایت برسد شصت و پنجسال عمر برسد
گوییم ای آنکس که تا چهل و پنجسال عمر است بیست و پنجسال از عمر مانده است اندیشه
کن که بسیاری نیست تا دیده برهم زده گذشته و اگر صدق این خواهی معلوم کنی
واقعه این واقعه و قایع خود که بیست که بیست و پنج سال پیش از این واقع شده یاد آر
بنگر که گویا دیروز یا پریروز بوده و چون ترا از عمر همین مانده ترا یک کار باید کرد
و یک کار نباید کرد اما آنچه باید کرد شتاب در تحصیل زاد معاد که هر چند ایام خروج
نزدیکتر شود جد در تهیه و استعداد زیادتر باید کرد که وقت تنگ می شود و کار
فراوان مزدحم می گردد و یک یک می باید پیش بر داشت که چون نفیر رحیل زنند
امان نیست و اما آنچه باید نکرد اندیشه بسیار در امر معاش بر داشتن که برای آنکه
بیست و پنجسال زمان بسیار نیست تا دیده سر هم زده و حاجت بزیادتی تنعمی ندارد
و همین قدر کار بسامان افتاده برای این مدت کافی است و حاجت بسعی بکر نیست
و نیز بفقر و سختی باید بسر برد با بی نمی توان برد چه زمانی اندک است و اگر اندیشه
برای زن و فرزند است معلوم است که او را اندیشه خود و فارغ کردن برای کسب زاد
معاد بسیار بهتر است تا اندیشه فرزندان برای آنکه فرزندان هر یک بخشش خود هستند
چه حاجت است که اینکس خود را فدای ایشان کند خدای عز و جل هر کس را چنان آفرید

که بخش

که بجنس خود هست با وجود انکه علاقه فرزندی امر هست اعتباری و زمان فراغت

ادمی در پروای اعتباران هست چون کار بر او تنگ شد کجا پروای او بماند درد نها

که ادمی در انجا بجان رسد غیر علاقه را بنفس خود که علاقه حقیقی است باقی نماند یوم

یفر المرء من اخیه و امه و ابیه و صاحبته و بنیه و فصیلته التی تؤویه و من فی الارض

جمیعا ثم ینجیه و چون چنین کند بالضروره ایثار خود بر ایشان کند مردمان دنیا

خود را فدای فرزندان می کنند با اخرة اهون و ادنی از دنیا است نه بنه مکر بنا

موقنی و باخرت نه وای انکس که تا پنجاه سال است تو را پانزده سال مانده نکو

پانزده سال مدتی است تا هیچ ده کدشته انکس که بیست و پنج سال مانده بود

حال ان بود که شنیدی تا بتو چه رسد بیدار شو حال خود را فت ترا دل از همه چیز و همه کس

بر کن و روی بخدا کن و بعبادت و مشغول شو تا کلیم خود را از اب بیرون بری

فکر بکن تنهائی خود باید کرد و فکر دیکران با خود شان واکذار مثل بنی ادم مثل

شکسته کا نیست که غرق در باشد هم هر کس سعی می کند که خود را بساحل اندازد

و کسی خود را بکسی نباید واشت کار کار خود بان می ماند ان دیکر بر این مشغول

و مطمئن می شود و مرد و غرق می شوند مکر ملاح شیر مردی که بشنا وری خود را

و چند کس بیرون تواند او رد و ان رجال حقند که در این دریا دستگیر مانده کار

خود و ان مدد دینی باشد نه از راه فکر دنیوی وای انکس که تا شصت سال عمر است

تا پنجسال مانده است پنج سال بیچ حسنا است ساعت بساعت فرع نعلین مرا

کوش در دادوانه پشه کفن و کافور کن اندیشه ملک و مال بکذار که کار از دست رفت شد

و دل حاضر دار اکر چه در کر مرات تلخ است ما چه کنم که این تلخ واقع است بتغافل و تجاهل

ادم را باز

ان میرانی
نمی شود ایکه پنجاه دفتر در خوابی مکر این پنج روزه در بابی اگر حزم داری که فردا
خواهی مرد امروز نیز چه خواهی کرد امروز همان کار کن که شاید فردا باشد فی کتاب ریاض ابن مردها
الصالحین ان شخصا من الاخیار استودعه بعض الملوك جوهرة نفیسة و وضعها الامیر
فی موضع من بیته فظفر بها ابن له صغیر فضربها بالحجر فانکسرت اربع قطع فدخل علی الامیر
من الغم والخوف ما لا یطیق فعزم علی الهرب فلقیه شخص فقال له ان صح عنا فاذکر
قصته فعلمه هذه الابیات الا بعتر وکم لله من لطف خفی یدق خفاه عن فهم الذکی
وکم یسر اتی من بعد عسر وفرج کربة القلب الشجی وکم امر یساء به صباحا وتاتیك
المسرة فی العشی اذا ضاقت بك الاحوال یوما فثق بالواثق الفرد العلی وقال له کررها
فالفرج یاتیك من الله ففعل ما امر فبینما کذلك اذا رسول الملك قد جاء به وقال
ان سریة الملك حدث بها وجع وقال الاطباء تکسر جوهرة اربع قطع لا تزید ولا تنقص
فقال السمع والطاعة وحصل له من الفرج ما لا یوصف وخلص من الغم حکایة کان
لاعرابی ولد اسمه حمزة فبینما هو یمشی اذا رجل ینادی شابا یا عبد الله فلم یجبه الشاب مع ابنه
فقال له الا تسمع فقال یا عم کلنا عبد الله فای عبد الله تعنی فالتفت الاعرابی الی ابنه
الا تنظر الی بلاغة هذا الشاب فاذا فی یوم رجل ینادی شابا یا حمزة فقال له ابن الاعرابی
یا عم کلنا حمزة الله فای حمزة تعنی فقال له ابوه اسکت یا من احمل الله ذکره حکایة
حکی عن المنصور الدوانقی انه اراد قتل عمه عبد الله وکان لا یمکنه اظهار نفسه عنده ثم اخمل ذکر
بلغه عن ابن عمه الامیر عیسی وکان والیا بالکوفة ما افسد عقیدته فیه فنالم بذلك
فطال فکره وکتمه عن جمیع حاشیته فاستحضر عیسی واکرمه غایة الاکرام فاخلی به یوما
وقال له یا ابن عم انت منی وموضع سری وانی مطلعك علی امر فهل انت فی موضع ظنی

بك فقال عيسى انا عبدك وبعض طوع امرك ونهيك فقال ان عمي وعمك عبد الله قد فسد
نيته وفي قتله صلاح ملكنا فخذه اليك واقتله سرا ثم سلمه اليه وعزم المنصور على الحج
مضمرا ان عيسى اذا قتل عبد الله الزمه القصاص وسلمه الى اخوة عبد الله ليقتلوه فيستريح
منهما قال عيسى فلما اخذت عمي فكرت في قتله ورايت ان اشاور يونس بن فروة وكان
حسن الراي فقلت له القصة فقال احفظ نفسك بحفظ عمك عم الامير فاني ارى ان
تدخله مكانا في بيتك وتكتم امره من كل احد وتتولى بنفسك طعامه وشرابه
وتجعل دونه مغالق وابوابا وتظهر للمنصور انك قتلته امرك باحضاره على روس الاشهاد
فان عرفت بقتله انكرت امرك اخذك بقتله فقبلت مشورته وعملت بها واظهرت
للمنصور اني قتلته ثم حج المنصور فلما قدم من حجه واستقر في نفسه اني قتلت عمه واشار
الى اعمامه اخوة عبد الله وحثهم على ان يسالوه عن عبد الله فلما علموا بذلك جاوا يعنيه
الى المنصور بمحضر من الناس فسالوه عن عبد الله فقال المنصور يا عيسى قد دفعت اليك
عبد الله ليكون في منزلك حتى ارجع من الحج فاتنا به الساعة فقال عيسى امرتني بقتله
فقتلته قال كذبت ما اردت ذلك ثم اظهر الغضب فقال لعمومته قد اقر عيسى بقتل
اخيكم مدعيا اني امرته بقتله وكذب فقالوا ادفعه الينا لنقتله فقال شانكم قال عيسى
فاخذوني الى الرحبة واجتمع الناس علي فقام واحد من عمومتي وسل سيفه ليضربني
فقلت يا عم لا تعجلوا وردوني الى الامير فردوه اليه فقلت يا ايها الامير انما اردت قتلي بقتله
وقد عصمني الله منك وهذا عمك باق وان امرتني بدفعه اليهم دفعته فاطرق المنصور
وعلم انه ليس يجدي مكره صادفته الا عصا رازما ثم رفع راسه وقال ايتنا به فمضى عيسى واحضر عبد الله
فلما راه المنصور قال لعمومته اتركوه عندي وانصرفوا حتى ارى فيه رايا وسلم عيسى ببركة

صورة

كلام ... ان تحققوا لهم رايا ان ... فقتله

الاستشارة

الاستشاره **حکایه** شخصی نقل میکند که من مبلغ پنجهزار تومان عراقی بخزانه شاه

سلیمان صفوی قرض دار شدم و حجت معتبر بوعد معینی بمشرف خزانه سپردم و بعد

از آن مدت بهر نوع بود وجه را سرانجام نموده و بمشرف داده چون حجت حاضر نبود قبض رسید

از و گرفتم اتفاقا بر نیامد که آن مشرف بمرد و دیگری مشرف شد بعد از چند روز حجت

مرا بیرون آورده بعرض سلطان رسانیده وجه را از طلبیدند و من گفتم وجه را دادم

و قبض مشرف را دارم گفتند بنما و قبض را یا وجه را ادا کن من بخانه رفتم هر چند قبض

را جستم نیافتم تمام خانه و اسباب را بیرون برو کردم و اثری از آن ظاهر نشد و در عرض

تمام یکهفته نیز مهلت طلبیده خانه همسایگان و هر جا احتمال میداد میشد میرفتم و گردیدم

اثری نیافتم در هفته سیم محصلین غلاظ و شداد تعیین نموده که بانواع تعذیب و شکنجه

تا یکهفته وصول شود والا مرا بقتل رسانند و بهیچ وجه مرا ادای وجه ممکن نبود

در آخر هفته محصلین مرا برداشته بصوب چارسوق روانه که در آنجا مشغول تعذیب

من شده یا وجه وصول شود یا هلاک شوم و من در عرض راه متوسل بحضرت آل

پنج آل عبا گردیدم و میرفتم و چون معتاد بمعجون افیون بودم و بجهته میسر نشدن در

آن روز بیحال شده بودم بدکان عطاری رسیده قدری معجون افیون خواستم قلیلی

بکاغذ پارهای دکان عطاری خود پیچیده بمن داد محصلین مرا برداشته روانه شدیم

در عرض راه معجون را خوردم و کاغذ را افکندم بجهته اثر معجون که در کاغذ بود بجامه

من چسبیده و در سر رفته جامه را حرکت دادم نیفتاد عاقبت کاغذ را از جامه جدا کرده

خواستم بیفکنم دیدم مهرها زده بودند نیک ملاحظه کردم برات مشرف سابق

خزانه بود که بمن داده بود از شادی از پا در آمده و در آنجا شکر معبود را کرده برات را

[illegible]

بخزانه رسانیده مستخلص شدم حکایة حکی ان تاجرا دخل حمص فسمع مؤذنا فی
مسجد یقول اشهد ان لا اله الا الله واهل حمص یشهدون ان محمدا رسول الله صلعم فغضب
من ذلک فذهب الی امام المسجد لیسأله فرآه قد اقام الصلوة وهو یصلی علی رجل واحدة
ورجله الاخری ملوثة بالعذرة ورفعها الی عقبه فقال سبحان الله امضی الی القاضی
فاخبره فاذا هو یعقب جنازة یمشون بها لیدفنوه ومن فی الجنازة یصیح یقول یا للمسلمین
انا حی فکیف تدفنونی والقاضی یقول لا تقبلوا قوله وادفنوه وتعجب من ذلک فقلت
لامضین الی المحتسب فقیل هو بالمسجد الجامع یبیع الخمر فاذا هو بفناء المسجد وبین یدیه
دنان خمر یبیعها وفی حجره مصحف وهو یحلف للناس ان الخمر خالصة لیس فیها ماء والناس
قد اجتمعوا علیه ویشترون الخمر فزاد تعجبی وقلت اذهب الی شیخ الاسلام فذهبت الیه
ففتحت باب بیته فاذا هو نائم علی وجهه وعلی ظهره غلام یفعل به فتحیرت وقلت الی من
اشکو هذه الامور فقالوا فیها قاض متدین فذهبت الیه فاذا هو قاعد فی صدر
مجلسه متحنکا وحوله عدول قاعدون وبین یدیهم امرأة قائمة علی ظهرها وبین رجلیها
رجل یفعل بها والقاضی یدقق النظر الی ذکره وفرجها وکذلک العدول وهذا
یقول دخل وذاک لم یدخل فزاد تحیری فقلت اذهب الی صاحب الشرط فاذا هو جالس
مع جماعة وعنده رجل امر بقطع ذکره وهو یصیح ما ذنبی لم تقطعون ذکری وصاحب
الشرط یقول هؤلاء خنثک فعجلت الی الوالی لاخبره بهذه الامور فرأیت عنده رجلا امر بقلع
احدی عینیه وهو یستغیث یقول بای ذنب تقلع عینی وهو یقول اسکت لا ذنب
لک فقلت قلب الله بحمص واهلک اهلها فسمع الوالی فقال لم تقول ذلک یا لکع
فاخبرته بجمیع ما شاهدته فقال ایها الجاهل باحکام الشریعة وآداب السیاسة اسمع

منی ایها

مثلاً ما هذا الرجل فهو رجل نقال بكفيه عين واحدة وقد جنى حناط جناية يستحق
قلع احد عينيه ولكنه يلزم له العينان فراهيناه ان اقلع احدى عيني هذا النعال وامرنا به
فهل ترى في ذلك ظلماً يا ماهل قلت لا ادام الله عدلك واما صاحب الشرط فكانت
دار مشتركة بين امرأتين باعت احديهما نصيبها ذلك الرجل وشكت المرأة عن اجتماعهما
في دار واحدة وعدم امنهما من بضعها عليه وكان زوجها غائباً فراهيناه ان نقطع ذكره
ليسلم داره وامنت المرأة فهل في ذلك ظلم قلت لا اصلح الله الامير وكثر امثاله و
اما القاضي الاخير فشكت اليه زوجة رجل عنين زوجها وانكره الزوج وقال قد
دخلت بها فكان القاضي مثبتاً محققاً فاراد ان يكشف الحال عنده وعند العدول
فامر بالمواقعة بحضورهم فهل فعل منكر قلت معاذ الله اطال الله بقاك وبقائه
واما شيخ الاسلام فان هذا الغلام مات ابوه وخلف مالا كثيرا وهو طفل فحفظ
الشيخ ماله وجاء الان وادعى بلوغه فاراد ان يكشف امره فهل ذلك معصية قلت
لا واما المحتسب فان ذلك الجامع ليس له وقف الا كرم وعنب فجعله خمرا ويصرف في
مصارف المسجد واما القاضي فكان هذا الرجل الذي في الجنازة في سفر وشهد شهود
عدول بموته والقاضي قسم تركته وزوج زوجته وهو الان جاء هذا الرجل الذي هو
زوج المرأة وصاحب المال ويدعي حيوته وهل يقبل قول رجل واحد لا يعرف عدالته
مع شهادة العدول بخلافه فهل يجوز بقاء من ثبت موته عند من قلت لا واما الامام
فاجتمع الناس للصلوة وهو خرج مسرعا فتلوث رجله بالعذرة وضاق الوقت
فاخرجها من الصلوة واعتمد على رجله الاخرى واما المؤذن فمؤذننا مرض فاستاجرنا
يهوديا يؤذن فيقول ما سمعت حكاية كان لرجل ابن نحوي متصنع في الكلام فمرض

ابقاء الامير

ابوه مرضا

ابوه مريضا شديدا فاجتمع عنده اولاده وقرابته فقالوا ندعو لك ابنك لعله فقال لا
انه يقتلني بكلامه فقالوا نوصيه ان لا يتكلم فدعوه فدخل فقال يا ابه قل لا اله الا الله
تدخل الجنة فانها كلمة لا بد منها عند حضور الموت ولم يكن ابطأني عنك الا ان
فلانا دعاني الى دعوة فاطعمنا هريسة وعدس واسفيدباج وسكباج ومرق وطبيخ وافراخ ودجاج و
بصل ومضيرة ولوزينج وافلوزج واسكبيج فصاح والده وقال غصصتني

حكاية قيل قد كان البهلول يجمع ما يحصل له في موضع خرابة الى
ان جمع فيها قريبا من ثلثمائة درهم وجاء يوما بعشرة دراهم كانت معه الى الخرابة فدفنها
وضمها الى ما كان فرآه رجل كان له دكان في سوق قريب من الخرابة فلما خرج بهلول
ذهب الرجل واخذ الدراهم فلما عاد اليها بهلول غدا فلم يجد الدراهم وكان قد رأى
الرجل يوم دفنها انه مر من باب الخرابة فعلم انه اخذها فجاء الى دكانه وجلس وقال يا اخي ان لي
دراهم مدفونة في مواضع كثيرة متفرقة واريد ان اجمعها في موضع واحد فدفنت فيها
هذه العشرة دراهم مع ثلثمائة فانه احرز من كل موضع فاحسب كم تبلغ جملتها فان ههنا بتمامه
مائة درهم في موضع كذا واربعمائة في موضع كذا حتى طرح ثلاثة الاف درهم فقام
بهلول ومر من بين يديه فقال الرجل في نفسه الصواب ان ارد الثلثمائة والعشرة الى
موضعها حتى يجمع اليها هذه الجملة ثم اخذ كلها فردها ثم جاء بهلول ووجد الخرابة و
اخذ الدراهم وخرب مكانها وغطاه بالتراب وكان الرجل مترصدا لبهلول وقت
دخوله وخروجه فلما خرج مر بالعجلة فكشف عن الموضع بيده فتلوث يده بالعذرة
ولم يجد شيئا فتفطن بحيلة بهلول عليه ثم ان بهلول عاد اليه بعد يوم او يومين و
جلس في دكانه عنده وقال يا سيدي احسب علي خمسون درهما وثمانون درهما كحسب

الرجل

الرجل فقال فما ترد رهم فغضب قال شم بدلناك بابجر تستم عنها فوثب الرجل ليضربه

فعدا ومر **حكاية** كان يعقوب اشترى جارية تظئرا ليوسف كان لها ولد يسمى بشيرا

فدخل عليها يوما ورأى ابنها جالسا على حجرها واجلست يوسف على الارض فغضب لذلك

فباع ولدها فوقع ذلك الولد في مصر ثم جرى ما جرى الى ان وقع يوسف في مصر ونال

امره الى ان صار ملك مصر فجاء اخوته فلما عرفوه قال اذهبوا بقميصي الاية وكان لبشير

من خواص جنده ولا يعرف احدهما الامر فقال بشير انا اذهب بالقميص فدفع اليه

ارتحل الى ارض يعقوب وكانت تخرجت من البلد واتخذت عريشة تعبد الله وتبكي شوقا

الى ابنها كما كان يفعل يعقوب ليوسف وكان عريشة مقدما نحو المصر عن عريشة ودنا

اليها الطالب الماء واستخبر منها خبرها فقالت كان لي ابن كذا وكذا قال ما كان اسمه قالت

بشير قال يا اماه انا البشير واعتنقها ولم يعقوب فرحة عند يوسف حتى رأى ام البشير

بشيرا قال الجاحظ الفت كتابا في نوادر المعلمين وحمقهم ثم ندمت وعزمت على تقطيع الكتاب

فدخلت يوما مدينة فوجدت فيها معلما في هيئة حسنة فسلمت عليه فرد علي احسن

رد فجلست عنده وبحثته في انواع العلوم فوجدته كاملا فقوي عزمي على تقطيع

ذلك الكتاب فكنت اختلف فيه فجئت يوما لزيارته فوجدت باب المكتب مغلقا

فسالت عنه فقيل مات له ميت فهو جالس في عزائه فقلت اعزيه فجئت الى بيته فطرقت

الباب فخرجت جارية وسالت عني ثم استاذنت لي فدخلت عليه فاذا هو جالس حزينا

كئيبا فقلت احسن الله عزاك واعظم الله اجرك فجزيت الدموع من عينيه وتأوه فقلت من

ذا الذي منك توفي فهل كان ولدك قال لا قلت والدك قال لا قلت اخوك قال لا

بل هو حبيبتي قلت سبحان الله النساء كثيرة تجد غيرها فقال لا يوجد مثلها قلت كم مدة

لا يعقوب في البشير قال لا يعرفه (?)

كانت معك قال ما كنت رايتها بعد ولا اعرف منزلها ولا نسبها فقلت كيف ذلك قال
اعلم اني كنت جالساً في باب داري واذا رايت رجلاً يقول يا ام عمرو جزاك الله مكرمة ردي
على فؤادي اينما كانا فقلت في نفسي لو كان في الدنيا احسن من ام عمرو ما قيل فيها ذلك
فعشقتها غاية العشق فلما كان بعد ايام مر على ذلك الرجل وهو يغني ويقول لقد ذهب
الحمار بام عمرو فلا رجعت ولا رجع الحمار فقلت انها ماتت فحزنت عليها وجلست في العزاء
قلت قد كنت عزمت على تقطيع كتابي فالان فويت عزمتي على ابقائه واجعلك في اول
الكتاب **فائدة** قال ابو نواس اصبح حالتي مرة على اني في ايام شبابي خطب لي والدي بنتا
من الاشراف في بغداد وكنا نحن في الكوفة وكنا في حالة عسرة وكانت قرابة البنت واهلها
يطلبون لقائي وكنت ايضا اطلب لقائهم ولكني كنت بطيئا عن ذلك لخلقان ثيابي
وعدم تيسر تبديلها وابتذالها وزعمي ان دقتهم لي بهذه الثياب هتك لعرضنا
ومورث لندامتهم وكنت انتظر الفرج فاذ حصل لي ما راد القوم انفاذ شخص لي الخليفة
واظهار خدمتهم وخلوصهم فقال لي الآن زمان رواحك لي بغداد تروح اليها وتدخل
الى الخليفة ويخلع عليك لا محالة فاذا القيت الخليفة تنزل بيت المخطوبة واهلها هي بروات
بهذا الزي ويحصل لك لنا عندها وعندهم منزلة رفيعة فرحلت الى بغداد ودخلتها
امرائها لئلا يطلع اهل المخطوبة عن ورودي حتى البس خلعة الخليفة فدخلت دار الامارة
وعرض حالي على الخليفة فطلبني وعرضت عليه حال الكوفة وانقذت ما عندي من الكلام
فسره ذلك واستحسن وامر لي بخلعة جيدة فاخرة فلبستها وامرني بالتعشي في دار الامارة
فبقيت وتعشيت وانصرفت آخر الليل واخذت دابتي ودليلاً وقصدت دار المخطوبة
فلما وصلت اليها كانت القوم نائمين والابواب مغلقة فقرعت الباب فجائت جارية

الخليفة على

وقالت

وقالت من هو قلت انا فلان بن فلان فرجعت ثم جائت وفتحت باب الدار ثم فتحت
باب بيت مفروش باحسن الفروش وقالت بت فيه الى الصباح فان القوم نوائم وما
انتبهتهم قلت احسنت فدخلت البيت وفيها مخدة وملحفة حسنة فنمت فيها فاذا ذهب
اكثر الليل حركني بطني اشد حركة لكثرة ما اكلت في دار الخليفة وما ادري اين المستراح
فصرت ادور في البيت والليل مظلم فاذا انا بفناء صغير عند البيت وفيه مهد وعنده
ظئر فقامت الظئر لحاجة ودخلت الدار فاغتنمت الفرصة فعمدت الى الصبي ودفعته من المهد
بالرفق لئلا ينتبه واخرجته من المهد فجعلته في حجري وجعلت عليه ملبوسي وهو خلعة
الخليفة وحولت دبري الى المهد فقضيت حاجتي بحيث ملأ المهد قلت ان اهل الصبي
يزعمون انه منه واردت رد الصبي الى المهد فاذا هو غائط في حجري ضعف ما غطت في
مهده وتلوث من صدري الى ركبتي فبقيت متحيرا ورددته الى المهد وانتبه وبكى
نعدت داخل البيت ملوثا من راسي الى رجلي وسكنت زاوية متحيرا في امري فلما سمعت
الظئر بكاء الطفل عادت وارادت ان تاخذه لارضاعه فغرقت يدها الى العضد في
الغائط فقال يا سبحان الله كانه من عمل الضيف الطفل لا يتغوط هكذا فزاد تحيري
وبقيت متفكرا الى قريب من السحر فحصل لي التقاضا مرة اخرى اشد من الاول ولم
اقدر على الصبر عليه فاذا رايت شيئا من ثقبة في الجدار عند السقف وكانت معي قلنسوة
خلقة فاخذتها وغطت فيها وملأتها غائطا وشددت راسها بخيط كان معي والقيتها
الى جانب الثقبة فصادفت القلنسوة الجدار ووقعت عليها بالشدة فرجعت وانفتح
راسه وصب الغائط على الفرش والجدران وتلوث البيت ما فيه ووجهي وراسي فصبرت الى
ان قرب الصبح وامكن دخول زقاق بغداد فقمت وفتحت باب الدار وتركت دابتي وخرجت

النشان الحيشر ... سيد ...

من درب بغداد و غربت الی الکوفة **حکایة** یکی از اکابر گوید بنیت حج با زائران بغداد
شدم جوانی زیبا صورت دیدم قصب معلم بر سر و حله کتان در بر و کفشی نرم رفتار
در پا بوسم نازکان هر چه تمام تر مجزا هید سبحی در دست داشت و می بوید کوی
که میچکید نکل برلب عارضش برخاک قطرهای که گلاب عقیق فام روان بکرد قافله
روان شد من نیز رفتم در منزل دیگر جوان را دیدم نعلین در پا کرده و دستار مصری
در سر گلاب خود میفشاند بر مثال کسی که بگلزار رود و مجزا هید اندیشه کردم که
در طور این جوان سری است یا معشوقی است که براه عشقش می برند یا عاشقی است که
این منزلگاه بنان بخلوت نازش میرسانند او را سؤال کردم که ای جوان کجا میروی
گفت بخانه گفتم کدام خانه گفت خانه پر بهانه که خلقی را آواره کرده است من نیز میروم
که ببینم سرگشتگان بکجا میروند و بیچارگان میرسند و که را خواهند دید و از آنجا من
چه خوش خواهند چید گفتم این چه استعداد راه است که تو داری مگر از صعوبت
بادیه خبر نداری گفت دوست آواره کی ما خواهد رفتن حج بهانه افتاده است
گفتم ای جوان برکه بر گفت نه باختیار خود می روم از قفای او وان دو کمند عنبرین میبردم کشان
جوان کشان که ای فلان معذور دار که چنین آورده اند گفتم این سبب را چه امید گفت
تا مرا از حرم بوم بادیه ببلا آنکه نگاه دارد که با شمیم بر لب گل خوکرده ام و در حرم انس
دلبران خفته ام و از نسیم اقبال محبوبان شکفته ام گفتم بیا تا با هم رفیق شویم گفت
لا والله توقع بوشی و من جرعه نوش تو پیر مناجاتی و من پیر رند خرابات دوش
در خمار بودم و اکنون در خمار دو شبنم اینجا از همانجا گذاشته گذشتم دیگر او را
مکه ندیدم تا آنکه روزی بوقت فراغ که ما جوان را دیدم در تحت میزاب خفته و زار و

نزد

زار و رنجور و ضعیف نه در سر قصب معلم و نه در پا کفش در نشان همان سبب داشت
وی بود نشد خواستم از او بکذرم کفت ای فلان مرا می شناسی کفتم آری از تبدیل حالتت
بکوی کفت داد و فریاد در این راه بعشق می آورند و بعاشقی مبتلا می سازند کفتم
این همان سببست کفت آه آه از این سبب و اسباب ای فلان دیدی که با ما چه کردند
و چون مار آلکه کوب قهر انداختند اول کفت معشوق در غم مخور چون بیاد بیابر امتحان بیرون
آوردند کفتند تو عاشقی و چون بعرفات رسیدم کفتند تو طفلی چون بخانه رسیدم
کفتند تو در این حرم محرم نه هرچند در زدم فریاد بر آوردم که ایها المطلوب جواب شنیدم
که ارجع یا خائب سوختم سوختم و شناختم که در این ترانه عبرا و نبای فلان امروز زار و نزارم
و از نازکی بیزار نمیدانم طالبم یا مطلوب محبم یا محبوب محتاجم و از این تفکر و اندوه سوختم نه
بیمارم اما بیمار این تفکر دارم آن شخص کفت ای برادر بجوانی سوختی کفتم بیا تا تو را پیش اصحاب
برم و انا بحیرت بو هانم کفت مرا رها کن که در این حیرت سری دارم و در این تفکر ذوقی
و از وی کذشتم شب در حوالی مسجد الحرام بوظائف عبادت مشغول شدم صباح
که نوبت وداع شد نکاه کردم دیدم از کنار حطیم جوانی سقیم مرده بر دوش میبرند از آن حالت
از یکی از محرمان سؤال کردم کفت عاشقان کشتکان معشوقند و نیابند کشتکان اوند

یا عزیز محتاج

حکایة عن کمال الدین بن عنان القشمی ره قال دخلت علی روضة مولینا امیر المؤمنین ع
فزرته و تحولت الی القبلة ثم قمت فتعلق مسمار من الضریح المقدس بقبائی فمزقته فقلت
مخاطبا لامیر المؤمنین ع ما اطلب عوض هذا الا منك یا مولای وکان الی جنبی رجل نخی
فقال لی مستهزئا ما یعطیك عوضا الا قباء وردیا فخرجنا من الزیارة وجئنا الحلة
وکان کمال الدین بن هشام من الحلة یرید ان یذهب الی بغداد فخرج خادمه فقال علی

لسنا ابن قسيم انه امر ان يطلب كمال الدين قمي ده ويخلع عليه قباء وردا بالبنفسه الى بغداد
لا امر اراده فجئت فاخذ بيدي وادخلني الخزانه والبسني قباء وردا فادخلني على ابن قسيم لا
عليه واقبل كفيه فنظر الي مغضبا فعرفت منه الكراهه ثم التفت الى خادمه مغضبا
وقال له طلبت فلانا فاين هو ومن هذا فقال الخادم انما طلبت كمال الدين القمي ده
وشهد الجماعه الذين كانوا في مجلسه انه امر باحضار كمال الدين واعطائه الخلعه الورديه
فقلت ايها الامير ما خلعت انت علي انما هذه الخلعه خلعني امير المؤمنين فالتمس
مني الحكايه فحكيتها له فخر ساجدا وقال الحمد لله الذي جعل هذه الخلعه سبب حكايته
شخصي بود كه مدتي در اعمال الخلفاء دخيل بوده و بكفايت مشهور و نام او مجد الدين
ومشهور بهبيره بود بعد از آنكه مدتي بر آن گذشت و تبدل دولت رخ نمود و خليفه
ديگر شد او مهمل ماند و مدتي گذشت و از پادشاهي رفت و معطل و بيكار ماند
وانچه داشت صرف كرد و تهي دست شد و سن كهولت نيز رسيده بود
و از دلها دور شده و از نظرها باز مانده و در امر خود متحير ماند تا چار كهنه جامه
باقي ماند از زمان عمل و يابوي لاغري داشت كهنه زيني گذاشته بر آن سوار شد
ببغداد آمد و بمنزلي فرود آمد روز ديگر بدر خانه وزير رفت كه شايد عملي كه
سزاوار او باشد باو تفويض كرده در درخانه ماند و وزير بيرون نامد بصوب
دار الخلافه روانه شد باهمان يابو و جامه در عقب وزير روانه شد و بدار الخلافه
رفت و در درخانه تامل كرد تا وزير بيرون آمد باز دنبال او را گرفته تا در خانه خود
وزير گفت تو كيستي و چه مطلب داري شرح حال خود را داد وزير رو ترش كرده با
اعتنائي نكرده باندرون رفت و هبيره بمنزل خود آمد روز ديگر اول روز بهمان

وضع

وضع سوار شده بدر خانه وزیر رفت مزاحم او شد تا مراجعت وزیر چون باندرون

رفته بمنزل عود کرده تا نزدیک دو ماه هر روز بیگاه رفتی و در برابر وزیر در مجلس

او نشستی و با او سوار شدی و رفتی و مراجعت کردی و چنان وزیر از او متنفر شده

بود که از رؤیت او غضبناک گشتی و رؤیت او را دهر روز ناشد بلای خود

دید که روزی بعد از عود هبیری بمنزل خود شخصی را که با او معرفتی داشت طلبیده

گفت برو با هبیری بگو زیاده از این مرا بملاقات خود رنجه مدار اگر یکسال بمانی عملی

نیست که بتو داده شود و انعامی هم بجهة تو در نزد من نیست برو و شغلی بکن جهة

خود پیدا کن آن شخص میگوید نظر بمعرفت سابقه من با او خجالت کشیدم چنین با او

پیغام دهم هزار درهم با یکدست رخت از خود برداشته نزد او رفتم و گفتم وزیر میگوید

حال از تو خجالت میکشم این قلیل انعامی است بجهة گذران عیال تو حال بخانه خود مراجعت

کن اگر عملی پیدا شود ترا طلب میکنم هبیری چون این را شنیده متغیر شد گفت بوزیر

بگو اگر ده سال بمانم تا عملی که سزاوار باشم نگیرم نخواهم رفت و هزار درهم را بجهة خود

نگاهدار و هر روز خواهم آمد و ترا بیزار خواهم کرد چون این جواب را شنید غضبناک شده

گفتم چه میگوئی وزیر چنین و چنان گفت و هزار درهم و رخت از خود من است گفت

هر چه هست جواب همان است من دراهم و رخت را برداشته نزد وزیر آمدم و کیفیت

را معروض داشتم وزیر بغایت رنجیده و غضبناک شد گفت اگر خود را بحلق کشد

نمیگذارم درهمی باو برسد و در عصر آن روز چون وزیر بیرون آمد شخصی بود مجد

الدین زبیری از دوستان قدیم وزیر بود و همیشه وزیر در اندیشه آن بود که او صاحب

شود و عملی شایسته باو محول نماید و او را احضار کرده بود در همان عصر وارد شد

وزیر بشتاب تمام او را ملاقات کرده گفت فردا صبح حاضر باش که ترا بخدمت خلیفه برده

بعملی بزرگ نصب نمایم روز دیگر هبیری با همان جامه و پاپوش و دستار هر روزه آمد

بر در خانهٔ خلوت وزیر ایستاده و وزیر نیز در خانه حاضر بود چون وزیر بیرون آمد ابتدا

ملاقات هبیری شد بغایت غضبناک گشته رو در هم کشید سوار شد بصوب

دار الخلافه و وزیری که در خانه ملاقات کرده او را بهمراه آمدن بدار الخلافه کرده بعقب

نگریست دید هبیری نیز می آید بر تغیر او افزوده گفت لعن الله الهبیری و در عرض راه هر

چند قدم از زیر چشم نگاه می کرد و در زیر لب میگفت یا هبیری لعن الله علیک تا با این تغیر | بغضب

در در دار الخلافه از اسب فرود آمده بحضور خلیفه شتافت و مکرر می گفت لعن الله

الهبیری چون خلیفه او را دید گفت سبب بی سوالی از مصر آمده و مکاتیب سبب اعمال

مصر غیر منضبط و ناچاریم از نصب امیری کافی بر عمل مصر همین دم یکی بگیر که صاحب

کفایت و تدبیر باشد تعیین کن که تدارک او دیده شود وزیر خواست بگوید مجد الدین | و در وانه

زبیری حاضر است از غایت تکرار ذکر هبیری از زبان او جست که مجد الدین هبیری

حاضر است در دار الخلافه خلیفه گفت مجد الدین هبیری زنده است گفت بلی گفت

کفایتا و مشهور و سزاوار توان و باین عمل کسی نیست من طالبا و بودم وزیر گفت

او حاضر است ولیکن مطلب من مجد الدین زبیری بود خلیفه گفت این هبیری بگو گفت

او را مؤنهٔ سفر نمانده و تهیهٔ که لازم است ورا میسر نیست گفت صد هزار دینار

از خزانه بهبیری برسانند بجهت تهیهٔ سفر وزیر گفت دیون بسیار و خرج عیال او را

از کار افکنده و دماغ او افسرده شده است خلیفه گفت صد هزار دیگر بجهت

ادای دیون و مؤنهٔ عیال باو بدهند و خادمی را گفت هبیری را حاضر کن تا ببینم [illegible]

هبیری را

هبیری را بحضور خلیفه مسرور و بخلع فاخره مخلع و همانساعت منشور بالتصرف
بجهات و صادر و دو بیست هزار دینار بجهة تهیه سفر و سایر ضروریات با و عنایت
شده بیرون آمد و دو بیری در عقب او بر مراجعت کرده بصورت هر دو هبیری بمنزل
خود رفت **قال** السيد العالم علي بن عبد الحميد النجفي في شرح مصباح الشيخ الطوسي
عند بيان ما روي ان من قرأ في ليلة ثلث وعشرين من شهر رمضان سورة القدر
الف مرة لاصبح فهو شديد اليقين بالاعتراف بما يختص بنا قال كنا جماعة في ليلة
نصف صباحها عن يوم الخميس ثالث وعشرين من شهر رمضان سنة ثمان وثمانين وسبعمائة
في الجامع الشريف بالكوفة معتكفين على دكة فلما فرغنا من الصلوة اخذنا في قرائة
سورة انا انزلناه الف مرة فنام بعضنا فنبهناه وازعجناه ولم ينزعج ونام فلما فرغنا من
القرائة اخذ كل واحد منا مضجعه فرايت في النوم ولقد كان نوم غير غالب بل هو قريب
من السنة كان ابوابا قد فتحت لم ادر هي في السماء او في الارض وخرج منها جماعة على هيئات
حسنة فاقبلوا علي يقولون الزم بائمتك المعصومين فهم الاعلام الهداة الاكارم الثقات
السادات البررة والاتقياء السفرة الانجم الزهر والاوابون الغر الى غير ذلك من المكارم
فلما اصبحنا قصصت المنام على اصحابي فقال الرجل الذي نام عن القرائة وانا رايت
في منامي شيئا من الاعراب بعين بلا فاء فقلنا الشقا بالدنيا والتسلي بالسواد والحمد لله
قال ابن الجوزي في تاريخه ان الرباب بنت امرء القيس تزوجها الحسين بن علي عليهما السلام
فولدت له سكينة وكان يحبها حبا شديدا وكانت الرباب معه يوم الطف فرجعت
الى المدينة مع من رجع فخطبها الاشراف من قريش فقالت لا والله لا يكون حمو اخر بعد
ابن رسول الله صلعم وعاشت بعده سنة لم يظلها سقف الى ان ماتت **في** اعلام الاعلام

في قيس بن عاصم الذي قال رسول الله في حقه انه سيد اهل الوبر كان عاقلا حليما ومن حلمه ما حكاه الاحنف بن قيس قال رايته يوما قاعدا بفناء داره محتبيا بحمائل سيفه يحدث قومه اذ اتي برجلين رجل مكتوف ورجل مقتول فقيل له هذا المكتوف ابن اخيك والمقتول ابنك قتله ابن اخيك قال الاحنف فوالله ما استقام من حبوته ولا قطع كلامه فلما اتمه كلامه التفت الى ابن اخيه فقال بئس ما فعلت اثمت بربك وقطعت رحمك وقتلت ابن عمك ثم قال لابن له آخر قم يا بني وحل كتاف ابن عمك وادفن اخاك وسق الى امك مائة من الابل دية ابنها

في كتاب المستطرف ان ام عمرو بن العاص كانت بغية عند عبد الله بن جدعان فوطئها في طهر واحد ابو لهب وامية بن خلف وابو سفيان بن حرب والعاص بن وائل فولدت عمروا فادعاه كلهم فحكمت فيه امه فقالت هو للعاص لانه كان ينفق عليها وكان عمرو اشبه بابي سفيان وقال هشام بن محمد السائب الكلبي ان معوية كان لاربعة وكانت امه من البغايا المعلمات وان ام يزيد بن معاوية مكنت عبد ابيها من نفسها فحملت بيزيد وقال ايضا ان الطلحة والزبير كانا من غير ابيهما

فائدة ان القرشي كل من ولده النضر بن كنانة وبين النبي ع وبين النضر اثنى عشر ابا قال الكفعمي جمهور الشيعة يزعمون ان قتل عمر بن الخطاب في تاسع ربيع الاول وليس بصحيح قال محمد بن ادريس في سرائره من زعم ان قتل عمر بن الخطاب فيه فقد اخطا باجماع اهل التواريخ والسير وكذلك قال المفيد في كتاب التاريخ وانما قتل عمر في يوم الاثنين لاربع ليال بقين من ذي الحجة سنة ثلث وعشرين من الهجرة نص على ذلك صاحب الغرة وصاحب المعجم وصاحب الطبقات وصاحب كتاب مسار الشيعة وقال ابن طاوس الاجماع حاصل من الشيعة والعامة على ذلك

في الكشكول كوشيار در زيج جامع آورده كه از تاريخ طوفان نوح

تا

تاریخ شنبه غره محرم سال هجری ۱۲۷۵ سال و ۸۱ روز است فائدة الصحاح الست لاهل السنة هي موطا مالك بن انس مقتدى المالكية وصحيح مسلم حجاج النيسابوري وصحيح ابي عبد الله محمد بن اسمعيل البخاري وصحيح ابو داود السجستاني وصحيح الترمذي وصحيح النسائي والجامع بين الصحيحين ابو عبد الله محمد بن نصر الحميدي والجامع بين الصحاح الستة هو ابو الحسن رزين بن معوية بن عمار العبدري الاندلسي و ابن المغازلي هو ابو الحسن علي محمد الخطيب الشافعي الجلابي الواسطي اعلم ان ابن مرجانة هو عبيد الله بن زياد و زياد ابوه فان مرجانة احدى جدات زياد كما ذكره شيخنا الطبرسي في اعلام الورى اعلم ابا جهل اسمه عمرو كنيته ابو الحكم سماه المسلمون ابو جهل و ابو لهب اسمه عبد العزى وكناه ابوه بذلك لحسنه وحمرة وجهه اعلم ان مقداد بن الاسود هو مقداد بن عمرو بن ثعلبة البهراني واخذه الاسود ابن عبد يغوث ابنا فانتسب المقداد اليه كذا جميع ذلك في كتاب اعلام الصحابة من الاهانة التي ظاهرها لا يخفى على جاهل ما رواه ثقة الاسلام في الكافي و الشيخ في التهذيب بسندهما عن عبد الرحمن بن الحجاج البجلي ونقله في الوافي في كتاب الشهادات في باب الشاهد الواحد واليمين المدعى عليه عن ابي جعفر ع قال بعد كلام ان عليا ع كان قاعدا في مسجد الكوفة فمر به عبد الله بن قفل التميمي و معه درع طلحة فقال له ع هذا درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال له عبد الله بن قفل فاجعل بيني و بينك قاضيك الذي رضيته للمسلمين فجعل بينه و بينه شريحا فقال علي ع هذا درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال شريح هات على ما تقول بينة فاتيه بالحسن ع فشهد انها درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال هذا شاهد و لا اقضي بشهادة شاهد حتى يكون معه آخر قال فدعا قنبرا فشهد انها درع طلحة اخذت غلولا يوم البصرة فقال شريح هذا مملوك و لا اقضي بشهادة مملوك فغضب

علي عليه السلام وقال خذوها هذا اقضي بجور ثلث مرات قال فتحول شريح عن مجلسه ثم قال لا
اقضي بين اثنين حتى تخبرني من اين قضيت بجور ثلث مرات فقال له ويلك اني لما اخبرتك انها
درع طلحة اخذ غلولا فقلت هات على ما تقول بينة وقد قال رسول الله ص حيث ما وجد غلول اخذ
بغير بينة فقلت رجل لم يسمع الحديث فهذه واحدة الى اخر الحديث وفي اخره ويحك امام المسلمين
يؤتمن من امورهم على ما هو اعظم من هذا اقول الغلول الخيانة وربما يخص بالخيانة في الغنيمة
وموضع الاشكال تخطئته ع شريحا في طلب البينة معللا بقول رسول الله صلعم مع انه انما يتم على
فرض علم شريح بكونه غلولا واذا لم يعلم ذلك فكيف ينفع سماع الحديث ومن الاحاديث التي
لا تخلو عن اشكال ما رواه في الكتابين المذكورين ايض بسندهما عن سماعة قال سألت ابا
عبد الله ع عن شهادة اهل الملة قال فقال لا تجوز الا على اهل ملتهم فان لم يوجد غيرهم
جازت شهادتهم على الوصية لانه لا يصلح ذهاب حق احد وقريب منها صحيحتا ضريس الكناسي
والحلبي وموضع الاشكال هو قوله لانه لا يصلح آه ووجه الاشكال من ثلثة اوجه احدها
ان اصل هذا التعليل لا يختص بالوصية بل يجري في غيرها ايضا ثانيها ان المفروض
عدم العلم بالحق الا من هذه الجهة وهذه الجهة ايض لا يفيد العلم فمن اين يعلم ان ما يشهد
به حق ثالثها ان للوارث ايضا حقا فلعله يذهب بقبول هذه الشهادة حديث
مشكل روى شيخ الطائفة في التهذيب بسنده المتصل عن هرون بن خارجة ونقله في الوافي
في باب النوادر من ابواب وجوه المكاسب قال قلت لابي عبد الله ع ادخل المال البيت ابدا
على ان اخذ من كل الف سنة قال حساب الآخر للآخر **ايضا** حديث مشكل روى شيخ الطائفة
في التهذيب بسنده المتصل عن عبد الرحمن بن ابي نجران التميمي عن رجل قال سألت ابا
الحسن ع عن ثلثة نفر كانوا في سفر احدهم جنب وثانيهم ميت وثالثهم على غير وضوء وحضرت

الصلوة ومعهم من الماء قدر ما يكفي احدهم من يأخذ الماء وكيف يصنعون قال يغتسل الجنب ويدفن الميت بتيمم ويتيمم الذي هو على غير وضوء لان الغسل من الجنابة فريضة وغسل الميت سنة والتيمم للآخر جائز وموضع الاشكال [illegible]

قال صاحب الوافي بيانا يعني ان تتركها بيانا المغسول دون الغسل كما اشرنا اليه في تفسير الآية انتهى وموضع
الاشكال ذلك البيان كما لا يخفى ومن الاغلاط التي وقعت لصاحب مجمع البحرين انه في مادة شهد بعد بيان
معانيها ومعنى ما يشتق منها من الشهود والشهادة قال وشهدانج حب معروف فزعم ايضا انه من مادة
شهد مع انه معرب شاهدانه اى حب الملك ومن الاغلاط الفاحشة التي صدرت عن مؤلف اختيارات البديعي
في بيان معاني الادوية والمعاجين وخواصها وكيفية تركيب المعاجين ان بعض مترجمي المفردات من الادوية
في بيان اسفرم قال وبقوله شاه اسفرم وجمسفرم وجم هو سليمان يعني اسفرم شاه اسفرم كويند يعني
اسفرم شاه وجم اسفرم نيز كويند يعني اسفرم جم وجم عبارت از سليمان پيغمبر است جم يعني اسفرم سليمان
وصاحب اختيارات واو وجم هو سليمان را واو عطف تصور نموده وجم هو سليمان را نيز يكي
از الفاظ گرفته و در بيان ريحان ميگويد ريحان داود را شاه سفرم وجم سفرم وجم هو سليمان نيز
كويند ومن الاغلاط الواقعة لصاحب مجمع البحرين انه قال في مادة خفت بعد بيان قوله تعالى ولا تخافت
بها وقوله يتخافتون وانه من التخافت الى قوله يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله وهو معهم
هو من الاستخفاء يعني الاستتار اى يستترون من الناس ولا يستترون من الله انتهى فخلط بين
مادة الخفت والخفاء **فائدة** دعاء جليل القدر مجرب ذكره في مزار البحار منقولا عن الكافي
باسناده عن عبد الرحيم القصير قال دخلت على ابي عبد الله ع فقلت جعلت فداك اني اخترعت دعاء
قال دعني من اختراعك اذا نزل بك امر فافزع الى رسول الله وصل ركعتين تهديهما الى رسول الله ص
قلت كيف اصنع قال تغتسل وتصلي ركعتين تستفتح فيهما استفتاح الفريضة وتشهد فيهما
تشهد الفريضة فاذا فرغت من التشهد وسلمت قلت اللهم انت السلام ومنك السلام واليك
يرجع السلام اللهم صل على محمد وآل محمد وبلغ روح محمد مني السلام وارواح الائمة الصادقين
مني السلام واردد علي منهم السلام والسلام عليهم ورحمة الله وبركاته اللهم ان هاتين

الله تعالى ثناؤه

اعلم ان هذا المجموع الكثير
الفوائد والمؤلف الخطير الفرائد المتضمن
لأنواع البدائع المسمّى بخزائن قد
اشتمل على ما تستلذ به الأسماع وتميل إليه الطباع
وتنفتح عنده الخاطر لطرد الملال وتشحذ الذهن لدى
عروض الكلال من حكايات أنيقة معجبة وعلوم
كثيرة غريبة وأخبار نادرة مطربة وغرائب
جمة عجائبها تفوق الجمان وأمثال عقود لآليها مزرية بقلائد
العقيان وأخبار تسرّ بها الخواطر وتقرّ برؤيتها النواظر لقد
أقرّ الله عيونكم أيها الراغبون لفنون اللطائف الدقيقة والظرائف
الشريفة بطبع هذا الكتاب المستطاب الذي لم تبلغ إلى ذيله أيدي أولي الألباب
الأوثق الأنفس وهذا الكتاب من مؤلفات العالم الفاضل و
النحرير الكامل المشتهر في الآفاق المنعقد على فضله
الاتفاق المحقق الرباني والمدقق الصمداني الوحيد
السني والفريد البهي الفاضل النراقي
طاب الله ثراه وجعل حظيرة القدس مأواه بسعي
واهتمام أقل الخليقة المرحوم المغفور المبرور ملا
زين العابدين ميرزا محمد الخوانساري الأصل
والأصفهاني المسكن

في سنة ١٢٩٥